ISTORIA ROMÂNILOR

REVOLUȚIUNEA LUI TUDOR VLADIMIRESCU

(DUPĂ DOCUMENTE NOUE)

1821—1822

DE

V. A. URECHIĂ

PROFESOR DE ISTORIA ROMÂNILOR LA FACULTATEA DE LITERE DIN BUCURESCI, VICE-PREȘEDINTE AL ACADEMIEI ROMÂNE, MEMBRU CORESPONDINTE AL ACADEMIEI SPANIOLE, AL SOCIETĂȚEI ECONOMICO-MATRITENSE, AL INSTITUTULUI ETNOGRAFIC DIN PARIS, AL SOCIETĂȚILOR GEOGRAFICE ROMÂNĂ ȘI ITALIANĂ, AL SOCIETĂȚEI ACADEMICE INDO-CHINEZE, PREȘEDINTE ȘI MEMBRU FONDATOR AL ATENEULUI ROMÂN, PREȘEDINTELE MANTENANȚEI FELIBRIGIULUI LATIN, AL SOCIETĂȚEI SCIINȚIFICE ȘI LITERARE DIN ALAIS (GARD), PREȘEDINTE ONORAR AL SOCIETĂȚEI HERALDICE FRANCESE ȘI AL INSTITUTULUI ARALDICO-ITALIANO, MEMBRU AL SOCIETĂȚEI DE STUDII JAPONEZO-CHINEZE, LAUREAT AL FACULTĂȚEI DE LITERE BRITISH ATHENAEUM, PREȘEDINTE AL COMISIUNEÎ MONUMENTELOR ISTORICE, PREȘEDINTE AL SOCIETĂȚEI DE CULTURĂ MACEDO-ROMÂNĂ, MEMBRU AL SOCIETĂȚEI SCIINȚIFICO-LITERARE DIN IAȘI, MEMBRU CORESPONDENT AL INSTITUTULUI PORTUGEZ DIN COIMBRE ȘI AL ALTOR CONGRESE ISTORICE ȘI LITERARE.

TOMUL XIII

BUCURESCI

TIPOGRAFIA ȘI FONDERIA DE LITERE THOMA BASILESCU

89, STRADA CASĂRMEI, 89.

1901

4

CAP. I.

Constituirea guvernuluĭ „Otcârmuirea". Compunerea luĭ — Aprobarea consuluĭ rusesc Pini. — Vestirea morțeĭ luĭ Al. N. Suțu. — Speranțele Dómneĭ reposatuluĭ Domn. — Complotul eĭ cu boeriĭ și cu Pini. Opozițiunea luĭ Gr. Brâncovénu. — Neisbutirea intrigilor Dómneĭ. — Cine putea fi numit Domn Valahieĭ? — Scarlat Calimach. Căimăcamiĭ luĭ. — Graba numireĭ luĭ Scarlat. — Numirile luate la Bucurescĭ de „Otcârmuire". — Mișcarea în țéră.

Incă înainte de a muri, Al. N. Suțu, la 15/27 Septembrie 1820 constituise un guvern special al țéreĭ [1]). Acest guvern, la mórtea ultimuluĭ Domnitor fanariot luă numele de «*Otcârmuitoriĭ țéreĭ rumânescĭ*»

Constituirea comisiuneĭ orĭ *comitetuluĭ* acestuia a făcut'o Al. Suțu, după ințelegerea avută cu influentele consul rusesc Pini. Prin o nótă a sa adresată «*Otcârmuireĭ*», Pini recunósce, că după vechile obiceiurĭ, guvernul țéreĭ urméză să fie în mânele intreguluĭ Divan, dar, de altă parte nu négă legitimitatea și a acestuĭ «*comité*» [2]) și-l constitue rĕspundĕtor de orĭ-ce s'ar intâmpla în țéră.

---

1. Suțu se înbolnăvesce la 13 și la 15 constitue comitetul în cestiune. «Quelques jours avant son décès, Il nomma une commission de boyards pour administrer les affaires. Elle restera en activité jusqu'à ce que la Porte ait nommé un nouveau Hospodar». (*Pagé à Pasquier*).—Bucurescĭ 2 Fevr. (stil noŭ) 1821.

2. Iacă nota consuluĭ Pini:

«Subscrisul gheneralicescul Consul al Măririĭ Sale Impĕrătescĭ a tuturor Rusielor, a luat scire despre încetarea din viéță a Măriеĭ Sale Domnitoruluĭ țéreĭ Rumânescĭ, Alexandru Vodă Suțu. Și fiindcă Domnul nu maĭ domnesce, orînduiala trebilor ar fi cerut, ca obștea boiarilor să ia frânele oblăduireĭ în mână, dacă reposatul întru fericire pre Inălțatul Domn n'ar fi preîntîmpinat împrejurarea, înființând, într'un timp pe când îșĭ avea întregimea de minte și era în dreptul sĕŭ, un *Comité* vremelnicesc de oblăduire, alcătuit de P. S. Sa Părintele Mitropolitul, și de prea cinstițiĭ boerĭ Banul Brâncovénu, Banul Crețulescu, Banul Ghica, Banul Văcărescu, halea Vistier Gr. Filipescu și marele Postelnic Rizu; adică un *Comité* căruia a și lăsat toată stăpânirea printr'o notă

Pentru ce scop Al. N. Suţu nu lasă administraţiunea pe séma Divanuluĭ întreg? 16 boiari şi mitropolitul n'aŭ fost primit să iscăléscă anaforaua pentru alegerea luĭ Ilarion ca episcop de Argeş. *Inde irae!*. Naum ḑice, că cu mórtea luĭ Al. Suţu, «s'a maĭ zădărnicit încă şi tóte uneltirile ce prin taină se lucra cu grósnică pornire asupra mitropolituluĭ şi asupra celor 16 boierĭ, că n'aŭ fost primit să iscălésca alegerea luĭ Ilarion». [1])

E probabil, că alegerea de Al. Suţu al unuĭ *Comitet* special, este în legătură cu situaţiunea celor 16 boierĭ. Totuşĭ pe Mitropolit nu'l póte Vodă înlătura din Comitet.

Otcârmuitoriĭ ţĕreĭ româneşcĭ fură: Mitropolitul Dionisie, şi boieriĭ: Banul Gr. Brâncoveanu, Banul Const. Creţulescu, Banul Grigore Ghica, Banul Barbu Văcărescu, Halea Vistier Grigore Filipescu, şi marele Postelnic Iacovache Rizu.

Ceĭ-l-alţĭ boierĭ din Divan îşĭ conservă scaunele lor, dar ca Divaniştĭ eĭ nu administréză direct, ci în numele «*Otcârmuireĭ*» de maĭ sus. Greşesce Naum când scrie, că «*după mórtea luĭ Al. Suţu aŭ rĕmas*

---

scrisă de la 15 ale curgĕtóreĭ lunĭ; şi subscrisul a recunoscut pravilnicia eĭ şi a lăudat-o, ca înţeléptă şi mântuitóre.

Subscrisul nu se îndoiesce cât de puţin, că cinstitele mădulare ale susḑisuluĭ comitet, care astăḑĭ s'a întocmit ca *Comitet de oblăduire* în urma încetăreĭ din viéţă a Domnuluĭ, vor recunósce povara slujbeĭ, ce a fost chiămaţĭ să îndeplinéscă şi că dreptatea, înţelepţiunea şi cumpĕtarea vor domni in sfaturile lor obştescĭ, pentru fie-ce lucru privitoriŭ la sĕvârşirea nizamurilor în fiinţă şi la ţinerea buneĭ orînduelĭ şi a linişteĭ obşteşcĭ, singurul scop ce e dator Comitetul să privigheze şi care a făcut să se nască înfiinţarea luĭ. Comitetul să-şĭ păzéscă datoriile cu scumpĕtate şi să nu se întindă cu drepturile peste hotarele mărginite de stăpânirea privilegiilor, ce se cuvin cu deosebire numaĭ la obrazul Domnitoruluĭ; va purcede la fapte carĭ vor da doveḑi destoinice de încrederea ce reposatul P. In. Domn aŭ pus în fie-care din aceste mădulare şi care le vor face să dobândéscă mulţămirĭ din partea In. Porţĭ şi a Curţeĭ ocrotitóre şi obştésca recunoscinţă. Dar pe lângă aceste sfaturĭ, care vĕ povĕţuesce iubirea părintéscă, ce M. Sa Imperatul a mărturisit-o neprecurmat către némul **Dakicesc**, care se bucură de ocrotirea sa priinciósă, subscrisul cunósce de datoria sa a încunosciinţa, ca din îndatorirea slujbeĭ sale, că face pe cinstitele mădulare ale Comitetuluĭ de oblăduire, în deobşte şi în deosebĭ, rĕspunḑĕtóre pentru verĭ-ce vătĕmare s'ar întêmpla obiceiurilor şi orînduelilor în fiinţă, precum şi de liniştea obşteĭ, până când vre-o altă hotărîre ar veni maĭ de sus spre a face să înceteze însărcinările D-vóstre». 19 Ianuarie 1821.

Semnat *Pini*.

1. Veḑĭ *Naum*. Copia de la Bibl. Urechiă (Galaţĭ) pag. 28.

oblăduirea ţereĭ iarăşĭ la Divanul boierilor pămîntenĭ». (Academie cod. N. 322).

La 19 Ianuarie 1821 «Otcârmuirea ţĕreĭ rumâneşcĭ» vestesce ţĕreĭ mórtea Domnitoruluĭ Al. N. Suţu. Asemenea o vestesce consulilor şi în deosebi celuĭ rusesc [1]).

Amestecul Consuluĭuĭ rusesc Pini în tóte împrejurările, ba chiar ajungênd a'şi aroga drepturĭ de control în trebile ḑilnice ale Divanuluĭ, este notorie în nota prin care acest consul recunósce, la mórtea luĭ Al. Suţu *Comitetul* instituit de acesta, de sigur după chiar sfatul luĭ, pentru administraţiunea ţĕreĭ.

Pini în nota sa are cu adevĕrat aerul de a fi el *suveranul* ţĕreĭ şi că se adreséză, nu către otcârmuitoriĭ uneĭ ţĕrĭ strĕine, ci la propriĭ slujbaşĭ aĭ Rusieĭ. [2])

In tomul nostru din urmă am adus şi arzulmagzar prin care «*Otcărmuitoriĭ ţĕreĭ rumânescĭ*» aŭ vestit la Pórtă-mórtea luĭ Al N. Suţu [3]).

Numaĭ la 19 Ianuar 1821 este rĕspândită scirea morţeĭ luĭ Al. N. Suţu, deşi după uniĭ, cum vĕḑurăm, el murise însă de la 16 Ianuare, iar după o scrisóre datată din Sculenĭ la 3 Martie 1821, mort era încă de la 13. [4])

---

1) *De la Otcârmuitoriĭ ţĕreĭ rumâneşti către D-lor boeriĭ ispravniciĭ ot sud.*

Fiind-că Măria Sa prea înălţatul Domn Alexandru Nicolae Suţu Voevod, în nóptea trecută despre ḑiuă şi-aŭ dat obştescul sfîrşit, cu mare părere de rĕŭ şi obidă obştieĭ noroduluĭ, Dumneḑeu să'ĭ odihnóscsă sufletul în locaşul drepţilor, de aceea dar făcênd'o D-vóstre cunoscută întêmplarea, vĕ scriem, să fiţĭ cu tótă îngrijirea otcârmuind tréba judeţuluĭ cu tótă buna orînduială după cum şi până acuma şi că aţĭ primit acéstă poruncă şi aţĭ înţeles'o şi în faptă, să rĕspundeţĭ. pentru că la orĭ ce cusur se va întêmpla D-vóstră aveţĭ a fi rĕspunḑĕtorĭ, făr de a se face vre un cusur maĭ ales la tréba nizamuluĭ, ca să nu găsiască vreme cu pârlej voitoriĭ şi făcĕtoriĭ de rele şi cu acéstă pricină să se abată la. vre-o netrebnicie, din care să se dea pricină de turburare şi neodihnă obştieĭ noroduluĭ şi pentru orĭ ce pricină de a le judeţuluĭ să aveţĭ a ne înscĭinţa.

Cod. 96 pag. 198. 1821 Ianuar. 19.

2) Veḑĭ nota de la pagina prima.
3) Veḑĭ tom. XII.
4) «Le 13 Janvier 1821, Alex. Sutzo Hospodar de la Valachie est mort. Sa femme et toute sa maison prirent les plus grands soins pour cacher cette nouvelle à la Ville de Bucarest et à tout le pays, dans l'Espoir de voir le fils du défunt nommé par la Porte pour remplacer le père, cependant cette nou-

Acésta scrisóre amintesce, că Dómna luĭ Alex. Suţu a ţinut ascunsă mórtea, sperând să pótă dobândi Domnia pentru fiul eĭ maĭ mare. Speranţele nutrite de Dómnă nu se realiséză, de şi s'aŭ pus în joc multe influinţĭ.

Din o notă a luĭ Von Miltitz către Regele Prusieĭ, din 25 Febr. (stil noŭ) 1821, se confirmă informaţiunea nóstră, că însuşĭ celebrul Consulul rusesc din Bucurescĭ Pini era în complotul Dómneĭ reposatuluĭ Domn şi al boierimeĭ, pentru a face să rĕuşéscă candidatura Beizadeleĭ Nicolae Suţu. Un boier important dintre pământenĭ însă se opunea la acéstă candidatură pe care o considera ca dăunătóre ţĕreĭ, principele Nicolae Suţu, avĕnd reputaţiunea de om fórte mărginit la inteligenţă.

Acest boier era fostul mare Ban Grigore Brâncovĕnu, care deşi membru în «*otcârmuirea* Valahieĭ», nu se sfii de a arĕta Porţeĭ, că asemenea Domnie nu rĕspunde la grelele nevoĭ ale ţĕreĭ. Baronul Strogronoff înteles cu Brâncovénu, dejucă tóte intrigele urzite în favórea Beizadeleĭ, aşa că, de unde la finea luĭ Ianuar 1821 însuşĭ Von Miltitz scriè (10 Februar) Regeluĭ sĕŭ, «că cea maĭ probabilă candidatură la Domnia munténă era acea a luĭ N. Suţu fiul reposatuluĭ Domn [1]), câteva ḑile apoĭ, la 13/25 Febr. acelaş diplomat recunoscea, că «*intrigele cu iscusinţă urzite în favórea fiuluĭ maĭ mare al reposatuluĭ Domn Suţu, n'aŭ isbutit*»

In conformitate cu regularea făcută prin hatişerif cu privinţă la succesiunea la tronurile Principatelor a celor 4 familiĭ de grecĭ, se agita spre a pune mâna pe tronul trist al ţĕreĭ rumânescĭ doĭ membrĭ din familia Calimachi, Scarlat şi Iancu, care era Dragoman şi Suţulesciĭ. Despre familia Caragia nu putea fi acum vorbă, în urma fugeĭ ultimuluĭ Domnitor cu acest nume din Bucurescĭ.

Lupta de intrigĭ şi de corupţiune se limită la ceĭ doĭ Calimăchescĭ

velle transpira et le 19 du même mois, elle fut connue de tout le monde. (Uricar VIII).

Naum scrie, că Al. Suţu aŭ căḑut bolnav la pat în 13 Decembre şi că a murit la 18 Ianuarie 1821.

1) Veḑĭ Iorga, Acte şi fragm. II. pag. 563.

şi la candidatura Beizadeleĭ N. Suţu. Acésta din urmă înlăturată, alegerea luĭ Scarlat Calimach o determină împrejurările momentuluĭ. Iancu Calimach, prudent şi priceput, cedéză însuşĭ, preferind să-'şĭ conserve funcţiunile importante de Dragoman al Porţeĭ.

Scarlat Calimach numit de Pórtă representantul sĕŭ în negocierile cu Strogonoff, era în perfectă situaţiune de a'şĭ valora meritele şi dreptul de a-lua el tronul Munteniei.

Pórta i-l acordă şi îndată Scarlat Calimach, care era reţinut la Constantinopole, cu negocierile sus anunţate, se grăbi a'şĭ trimite caimacamĭ, să facă «zapt domnia».

Aceştĭ delegaţĭ aĭ luĭ Scarlat Calimach fură: postelnicul N. Negrea şi Hatman Ştefan Vogoride. La 21 Februarie stil nou, caimacamiĭ plecară din Constantinopole.

Aceştĭ representanţĭ aĭ luĭ Scarlat Calimach nu se bucuraŭ de o faimă tocmaĭ bună.

Von Miltiz dicea despre eĭ, că *«sunt doĭ ipocriţĭ viclenĭ... de o lăcomie de nesăturat, carĭ aŭ lăsat urme de pustiire pretutindenea unde aŭ ocupat funcţiunĭ anteriormente»* [1].

Graba ce de astă dată puse Pórta a da Domn Valahieĭ se explică şi prin împrejurarea, că la ea sosi scirĭ despre mişcarea iniţiată în ţéră, încă a doua di după mórtea luĭ Al. Suţu.

Dar lăsând a ne ocupa de cele ce se făcéŭ la Constantinopole la data acésta, să vedem cele ce se petrec în Bucurescĭ, după înmormêntarea luĭ Al. Suţul, în 21 Ianuarie, la biserica Ghiculescilor, Sf. Spiridon.

A doua di, la 22 Ianuarie, «*otcârmuitoriĭ ţěreĭ rumânescĭ*», scriseră «vajnice» poruncĭ la Başbeşlégă, să păzéscă marginile şi odihna lŏcuitorilor «*acum maĭ cu adaos*»

Să păzéscă *marginile*, de cine?

Va să dică *otcârmuitoriĭ* nu ignoraŭ făpturile încă secrete ale «*Eterieĭ*» grescescĭ. *A păzi mărginile*, însémnă a fi veghietor la mişcările grecilor, carĭ puteaŭ năvăli în ţéră.

---

1) *Iorga* II 365.

Vorbele «*acum maĭ cu adaos*» să păzéscă Başbeşléga marginile, respică domirit gîndul boierilor *Otcârmuitorĭ* [1]).

«*Acum maĭ cu adaos*» scriu boieriĭ otcârmuitorĭ, luĭ Başbeşlégă. Se vede, repet, că de şi încă Ipsilante nu trecuse Prutul spre a intra în Moldova, nu ignoraŭ boieriĭ cele ce se pregătiau. Acest „*acum maĭ ales*„ nu se póte repurta asupra mişcăreĭ luĭ Tudor, căcĭ acea mişcare nu era cunoscută la Bucurescĭ, la data pitaculuĭ către Başbeşlégă.

Grija manifestată de „*otcârmuitorĭ*" nu-ĭ împedică de a fi grijilivĭ şi pentru interesele lor propriĭ. Eĭ îşĭ reguléză analogia venituluĭ lor pe câte două lunĭ, cugetând, că acest spaţiŭ de timp va trece până la instalarea unuĭ guvern definitiv :

Către cinstita otcârmuire a ţĕreĭ, de la Logofeţia Mare a ţĕreĭ de sus şi de jos

De vreme ce şi ocnele şi vămile s'au vêndut pe următorul lét 1821, de la care după întocmirea ce este pentru havaeturile ce se dă şi la Logofeţiile cele marĭ pe câte talerĭ treĭ la pungă, şi după nenădăjduita întîmplare ce ne-aŭ venit cu mórtea Măririĭ sale, până să ne soséscă buna venire a cinsteĭ ce ni se va orîndui urméză a fi şi óre-şĭ care zăbavă şi *după cum toţĭ dregĕtoriĭ 'şĭ-aŭ luat acest analogon pe câte treĭ lunĭ*, ne rugăm ca să se dea porunca

1. In condica de la Bibl. Academieĭ N. 322 (fila 15) există o scrisóre manuscrisă atribuita luĭ Naum, care lămurit dovedesce, că încă de pe timpul luĭ Caragia se scia că se pregătesc greciĭ a face eteria. Insuşĭ Mitropolitul Nectarie era în curentul acesteĭ asociaţiunĭ şi mulţĭ din boeriĭ ţĕreĭ împreună cu dascălul cel mare Neofit, de la şcóla grecéscă din Bucurescĭ.

Iacă porunca «*otcărmuireĭ*» către Başbeşléga :

Noĭ otcârmuitoriĭ domnieĭ ţĕreĭ rumânescĭ
către D-luĭ cinstitul Baş-beşliagă.

Cu tóte că Divanul este încredinţat de silinţa şi vrednicia Dumitale, la memurietul în care te afli, dar fiind că vremea de acum *cere maĭ cu prisos vrednicie asupra zabitlâculuĭ în tot coprinsul ţĕreĭ, iar maĭ vĕrtos asupra mărginilor* şi Divanul cunoscêndu-te pe dumnéta orînduit întru acéstă îngrijire de slujbă, scriem Dumnitale, că de la D-ta se cere tótă odihna şi nebântuirea despre *cele împotrivă ce ar cuteza ceĭ cu cugete* turburătóre şi de acese cuvine să aibĭ acum datornica îngrijire, *maĭ cu adaos asupra zabitlâculuĭ* scriind cu străşnicie din partea D-tale şi celor l-alţĭ zabiţĭ din tóte judeţele, ca să fie cu ochiĭ deschişĭ şi mare priveghere asupra odihneĭ locuitorilor a nu se întîmpla măcar cel maĭ mic lucru supĕrător.

Al. Ungro-Vlahieĭ Dionisie, Grigorie Brâncovénu, Constantin Creţulescu, Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Grigorie Filipescu, Iacovache Rizu.

Cod. 96, pag 199. *1821 Ianuarie 22.*

D-vóstră atât epistaţilor ocnelor, cât şi aï vămilor, să ne plătéscă şi nouă analogon pe treï lunï, ceea ce se va cuveni.

Iordache Slătineanu, Constantin Golescu. *1821 Januar. 23.*

De la otcărmuitoriï ţěreï rumânescï.

Citindu-se înainte nóstră acéstă anafora a d-lor fraţilor veliţï Logofeţï, am vědut arětarea şi cererea ce fac şi fiind-că în adevěr urméză a se face zăbavă până la venirea stăpânireï ţěreï, de aceea poruncim d-vóstră boerilor cumpěrătorï aï ocnelor şi aï vămilor, să daţï pe două lunï analogon al avaeturilor, ce se va cuveni a lua d-lor fraţiï veliţï Logofeţï de la aceste două huzmeturï.

Al Ungro-Vlahieï Dionisie, Grigorie Ghica Ban, Barbu Văcărescu Ban, Grigorie Filipescu, Iacohache Rizu vel Postelnic. *1821 Ianuarie 23.*

Cod. LXXXXVI. pag. 199.

CAP. II

Eteria. Tudor.—Precursorile mişcăreï de la 1821.

«*Otcârmuitoriï ţěreï rumânescï*» şi maï apoï Căimăcamia luï Scarlat Calimachi se găsesc învěluiţï în îndoita mişcare grécă şi românéscă, care acéstă din urmă sbucnesce îndată după mórtea luï Al. N. Suţul.

N'avem a face o istorie a «*Eterieï*», ci a mişcăreï luï Tudor Vladimirescu şi despre *Eterie* ne vom ocupa numaï întru cât faptele se înlănţuesc între ele.

Cele petrecute în decursul secoluluï trecut şi până la pacea de la 1812, deprinsese nu numaï statele europene, dar şi popórele, cu ideea uneï împărţirï a Turcieï, cu substituirea la statul otoman a unor noue state. Vechia împărţélă dorită a «plăcinteï *turcescï*» nu încetéză a avea partisanï şi după 1812 [1]).

Posibilitatea unuï asemenea eveniment nu putea să nu deştepte şi în mintea grecilor aspiraţiunï, idealurï politice...

---

1) Vedï» *Du partage dela Turquie d'Europe* entre la Russie, l'Autriche l'Angleterre et les *Grecs*, sous la médiation de la France par M. P. A. Dafau 1 vol. 8 Paris 1812.

Emile Gaudin «Du soulèment des nations chrétiennes dans la Turquie, ses causes, ses résultats problabes, son influence présumable sur les interêts présents et futurs de l'Europe en general et sur ceux de la France en particulier. 1 vol. 8⁰ Paris 1822. Gaudin fusese agent de afacerï francese în Bucurescï. El cunóscea destul de bine orientul.

Evident, că locul unde asemenea aspiraţiunĭ puteaŭ să se nască, să se manifeste, eraŭ Principatele şi Rusia, care se dădea de protectóre a întregeĭ creştinătăţĭ orientale.

O primă manifestare a *idealuluĭ* grec se face prin o vechiă asociaţiune, însă cuvĕntată în 1804 de Mitropolitul Moldoveĭ Veniamin. «Sinafia» n'avea în statutele sale nimic care să o denunţe ca pe o asociaţiune de caracter politic, dar nu tot aşa fu şi «*Eteria amicilor muzelor*» înfiinţată la Atena în 1812 şi care, deşĭ pretindea că nu are lature politică, se onoră cu preşedinţa luĭ Capo d'Istria, ministrul plenipotenţiar al Rusieĭ la congresul de la Viena. Nu-ĭ vorbă că acéstă asociaţiune, ca să'şĭ ascundă maĭ bine idealul, onoră cu *membria de onóre* şi pe diverse capete coronate, ca Regele Bavarieĭ, al Vürtembergului şi pe însuşĭ Imperatorele Alexandru al Rusieĭ.

Spiritul public grec deşteptat prin asemenea asociaţiunĭ, o altă asociaţiune nu întârḑie a se înfiinţa.

Acesta nu putea nasce decât în Rusia şi la umbra protecţiuneĭ, mărturită orĭ nu, a imperiuluĭ rusesc.

La Odesa nasce *Eteria*, formată după modelul vechelor ἀδελφοποιεῖς saŭ *înfrăţirĭ*, *cardăşiĭ*, cum le ḑicéŭ Turciĭ.

Înfiinţătoriĭ *Eteriei* de la Odesa fură Poetul grec Riga, fost Secretar al luĭ Alexandru Vodă Ipsilante, împreună cu Xanto profesorele, şi neguţătorul Scufa, ceĭ pe care în multe întreprinderĭ comerciale îĭ aflăm şi în Principate: maĭ apoĭ intră şi arhimandritul Dicheu. Maĭ mulţĭ anĭ acéstă asociaţiune nu prea dete de vorbă despre ea. Numaĭ după uciderea de către Turcĭ a poetuluĭ Riga, la Belgrad, în 1815, şi maĭ ales numaĭ după ce Mihaĭ şi Alexandru N. Suţu căpătară domnia Principatelor, propaganda Eterieĭ devine maĭ activă, avĕnd de parolă de recunóscere cuvĕntul Τσαρούχι (opincă) la care rĕspundea prin cuvĕntul Παλαιὸν γέρ.

Eteria de la Odesa se administra de un comitet secret ἀρχή care tocmaĭ pentru că se ţinea secret, dete nascere la *svonurĭ* variĭ, carĭ favorizară propăşirea asociaţiuneĭ. Cine era ἡ ἀρχή, comitetul? — Nu se sfiia de a spune astăḑĭ şi mâne de a afirma, cu glas limpede, că însuşĭ Imperatorele rusesc duce înainte, ca ἀρχή asociaţiunea.

In aşa condiţiunĭ Eteria nu întârḑie de a numĕra 200.000 de

membrĭ şi printre aceia pe Ipsilante, fiul luĭ Constantin Ipsilante, care în curênd va atrage în asociaţiune şi pe frate sĕŭ Alexandru, general în óstea ruséscă şi adjutant al Impĕratuluĭ.

Punênd înainte asemenea nume, propaganda Eterieĭ este tot maĭ făţişă şi maĭ rodnică şi în Principate, unde consulul rusesc Pini, nu lipsi de a acorda protecţiunea sa chiar la membriĭ din sînul Eterieĭ[1]) compromişĭ public faţă cu Turcia.

Naum spune, că apostosia Grecilor asupra Porţeĭ otomanicescĭ se uneltia prin taină de mulţĭ anĭ, în Scólele Grecescĭ, la Rumele, şi laudele lor... că s'aŭ sîrguit adică de aŭ ajuns luminările invĕţătureĭ la tot neamul lor şi necontenit cresce şi sporesce, până să se aducă învĕţătura la cea dintâiŭ stare a Elenilor vechĭ, strămoşilor, alta nu însemnà, decât că aŭ deşteptat *duhurile neamuluĭ....* ca să ia armele în mână asupra împĕratuluĭ lor, să'l rĕstórne din scaun şi să iae împĕrăţia....

«La sfîrşitul leatuluĭ 1820, se lucrà apostasia grecéscă în Moldova de Mihai Vodă Suţul, cu ceĭ de pe lângă dînsul miniştrĭ grecĭ [2]).

Dar nu numaĭ în Iaşĭ se iviră, în taină, eterişti în 1820, ci şi la Bucurescĭ. Aci Naum scie, că însuşĭ Consulul rus Pini cu Dragomanul sĕŭ Moraiti, cu căpitanul Gheorgache, cu tóte căpeteniile arnăuţescĭ şi cu Constantin Samurcaş, lucraŭ în interesele eterieĭ.

La Bucurescĭ însă se manifestaŭ, *două tarafurĭ:* acel al Greculuĭ C. Samurcaş şi un al doilea, acel a căruia esistenţă am constatat'o încă din secolul al XVIII, după pacea de la Cuciuc-Cainargi. Acest al doilea «*taraf*» era compus din aceĭ carĭ uraŭ pe grecĭ pentru tóte relele ce făcuseră ţĕreĭ. Numit-am acest al doilea *taraf*, orĭ partid, cu numele de «*naţional*», de şi originea luĭ nu era tocmaĭ în deşteptata consciinţă naţională, cât în dorinţa de a scăpa ţéra de jafurile domnieĭ fanariotice şi a slujbaşilor eĭ.

In acest al doilea *taraf* era cunoscut deja în 1820 Tudor Vladimirescu. Consulul rusesc, după afirmaţiunea luĭ Naum, a âmblat să tragă în «*taraful grecesc*» şi pe Tudor, dar acesta deşi de sigur nu

1) Vedĭ Gervinus pag. 148. Memoriile Grecieĭ de Raybau pag. 176 etc.
2) Manuscriptul luĭ Naum. No. 322, la Academie. Asemenea vedĭ copia acestuĭ manuscript la Bibiioteca Urechiă din Galaţĭ.

avea încă îndeplin cristalisat în capul sĕŭ programul ce trebuia să urmăréscă partidul sĕŭ național, nu pare că primi să intre *necondiționat în mișcarea eteristă.* Naum maĭ spune, că Consulul rusesc Pini, sciind sentimentele luĭ Tudor, nu'ĭ destăinuise tóte mișcările și scopurile grecilor relative la Moldova și țéra românéscă din care (tot după Naum) eteria spera să facă o «*Nouă Grecie*», fără numaĭ l'aŭ învĕțat să scóle pe panduri în tăcere si pe tot norodul, cu proclamațiĭ.

Consulul sintia, după Naum, de lipsă, să sbucnéscă mișcarea luĭ Tudor în țéra românéscă, ca să zăpăcéscă pe Turcia, să nu înțelégă pe dată, că mai era aci altă mișcare, acea a grecilor.

Luĭ Tudor, dice Naum, îĭ îngădui Pini să se ridice spre dărîmarea și stingerea stăpânireĭ fanarioțescĭ, ce aŭ jăfuit țéra și să se ridice cu mórte asupra boierilor pămĕntenĭ, ca uniĭ ce aŭ fost unițĭ și împreună lucrătorĭ cu fanarioțiĭ. [1])

Trebue să adăogăm, că la început acțiunea ambelor «*tarafurĭ*» se cam confunda. Eraŭ *naționaliștĭ românĭ*, carĭ credeŭ că a ajuta pe eteriști, ajutațĭ de *marele* împĕrat al Rusieĭ, era o făptuire nemerită, proprie de a asigura isbînda proprieĭ cause naționale: *revendicarea drepturilor ab antiquo ale principatelor.*

De acea până și un Naum, român bun, neintrecut, impută une orĭ luĭ Tudor dușmănia luĭ cu căpitaniĭ grecĭ.

In Iași mulțĭ boierĭ eraŭ alăturea cu greciĭ.

In Bucurescĭ casa luĭ I. Samurcașĭ era vizitată adesea de boeriĭ pămĕntenĭ.

Intre aceia se afirmă că era și *Tudor Vladimirescu* [2]).

CAP. III.

„Novus rerum .... nascitur ordo.
(Virgil).

Tudor Vladimirescu.

De consultat asupra luĭ Tudor și a mișcăriĭ de la 1821 recomandăm: a) Codicele 98 de la Arhiva Statuluĭ. Codice care a servit luĭ C. Aricescu, la scrierea sa despre revoluțiunea de la 1821, imprimată la Craiova în 1874. Codicele purta pe atuncĭ No. 88. Nu maĭ pórtă însă acum acest numĕr, căcĭ

1) Manuscriptul luĭ Naum, No. 322, Academie.
2) Ion Ghica. Scrisori către Alexandri pag. 75.

acel care actualmente este sub No. 88 coprinde acte numaĭ de la Caragia, din 1817—1818; *b*) **Naum**. Manuscripte, în condica No. 332 de la Arhiva Academieĭ Române. Copia acestuĭ codice se află şi la Biblioteca Urechiă din Galaţĭ. Vedĭ discursul de intrare la Academie a d-luĭ C. Erbiceanu despre «Naum»; *c*) Documente originale şi copiĭ din Colecţiunea Academieĭ; *d*) Asemenea din Colecţiunea Biblioteceĭ Urechiă (Galaţĭ) şi în deosebĭ un codice original din 1821; *o*) Acte şi fragmente Tom. II de **D. N. Iorga**; *f*) Jurnalul frances «*Moniteur officiel*» imprimat la Paris în 1821. Copiĭ făcute pentru Biblioteca Urechiă din Galaţĭ; *g*) *Uricarul* de **T. Codrescu**; *h*) **Hurmuzache** Colecţiune de documente; *i*) Documente din Archivul Statuluĭ, din Paris. (încă inedite); *j*) *Trompeta Carpaţilor*, memoriul luĭ **Drăzeanu**, *passim*; *k*) *Traian*, Jurnalul D-luĭ **B. P. Hasdeŭ**. *Passim*; *l*) **Bălcescu** «Mersul Revoluţiuneĭ» în *România viitóre*. Paris 1850; *m*) **Ubicini**. *Histoire des Principautés* Danubiennes.

Ξάνθος, ἀπομνημονέυματα περὶ τῦς φιλικῆσ ἑταιριας. **Αθην** 1845 şi Δοκίμιον ἱστορικὸν καί περὶ τῆς φιλικῆς ἑτἂιρίας ὑπο ἰωανο φιληπ. **Ναυπλια** 1834 şi Δοκιμιον περι επαστάσεως. Atena 1859. *n*) **Vailant**, *la Romanie*.

o) **Régnault**, les Principautés Danubiennes; *p*) **Filimon**, istorie grécă, 1859 (detractor al luĭ Tudor); *q*) **Tricupis** istorie grécă (detractor al luĭ Tudor); *r*) **Raffenel**. (detractor al luĭ Tudor); *s*) **Laurençon**. *Nouvelles observations sur la Valachie par F. G. L.* Quérard afiirmă, că sub aceste iniţiale se ascunde Laurençon. Acesta a avut pension de băeţĭ în ţéră încă sub A. Suţu. Este imparţial şi chiar favorabil luĭ Tudor de şi aprobă óre-cum asasinarea luĭ de către Ipsilante. *t*) **Cantù**. *Istoria Uniersală*; *u*) **Wilkinson**. *Tableau historique géographique et politique de la Moldavie et de la Valachie*-1822; *v*) **Quérard** *I. M. Essai de bibliothèque historique des Provinces Danubiennes* Paris 1857. *w*) **Boliac**. Poesiĭ şi *passim* în prosă: «*Domnul Tudor*» poemă etc. *x*) **Raybaud**. Memoriĭ. *y*) **Rabe**. In memoriul luĭ Raybaud; grăesce rĕŭ de Tudor. *z*) *G. T.* **Gervinus**. *Insurrection et régéneration* de la Grèce. Traducere de Minssen I. F. Sgonta Leonidas 2 vol. 8 Paris 1863. *α*) **Iordache Ottetelişanu**. Memoriŭ, apendice la Aricescu; *β*) **Chesarie Episcop** *de Buzĕŭ*. Despre 1821 în apendice la Aricescu; *γ*) **Ilie Fotino** nepotul luĭ Dionisie *Fotino*, imprimat la Lipsca (?) Traducerea română în apendice la Aricescu, de Sache Poroineanu şi alta de Pavel Gheorghescu. **Petru Poenar**, Discursul de recepţiune la Academie. **Sion G.** Respunsul la acel discurs. **Popescu Chiriac**. Memoriŭ, apendice Aricescu.

Câte-va note biografice despre acest bărbat, care la 1821, intră cu atâta stăpânire pe scena politică şi care, pentru maĭ toţĭ istoriciĭ noştri de până astă-dĭ, a fost un «*Deus ex machina*» în mişcarea acésta.

Vom delătura tóte legendele, maĭ mult saŭ maĭ puţin nimerit introduse în biografia luĭ, legendele culese cu stăruinţă admirătóre, dar nu şi cu un discernămênt istoric, de rĕposatul C. Aricescu în «*Istoria revoluţiuneĭ române de la 1821* [1]).

Nicĭ chiar afirmaţiunile luĭ Ioan Ghica despre Tudor, nu ne vor servi oblu, fără de o bună cioplitură istorică, după deprinderea nóstră, de a descălci iţele încurcate şi a face să iasă la sulul stativeĭ pânza trainică a adevĕruluĭ.

Legendele sunt plăcute, maĭ ales când fac o aureolă a uneĭ figurĭ iubite, dar maĭ măréţă se presintă figura ómenilor marĭ la lumina neînşelătóre a istorieĭ.

Tudor maĭ înainte de tóte nu este boer de ném. E născut la satul Vladimir (Jiul-de-Sus) la aniĭ 1770. Alţiĭ pun data nasceriĭ luĭ la 1770, Naum spune că era născut din *neam prost de pandurĭ.*

Nicĭ un noŭ document n'a venit să verifice data nasceriĭ. Deacă Tudor era născut la 1770, urma că la 1821 să fi fost de 51 de anĭ. Faptele luĭ, răpedele luĭ mersurĭ de la un loc la altul, se potrivesc maĭ bine cu o vêrstă maĭ tinĕră. Inclinăm pentru data nascereĭ de 1780. La 41 de anĭ e omul alt-fel viguros de cum este la 51.

Admitem, fără obiecţiune, că Tudor a fost fiul *sătênuluĭ Constantin Ursu* şi al femeieĭ luĭ Ioana, din Vladimir, plaiul Gilortuluĭ în Jiul-de sus. Că o fi păscut vite la câmp când-va, nu este de ce să nu credem. Nepot de cleric (tata mare al luĭ a fost iermonahul Mitrofan, soţul de când va al femeĭ Ruxandra), Tudor trebui să inveţe ceva carte. Din altarul bisericeĭ a eşit roiul de pionĭ aĭ cultureĭ nóstre naţionale. Când s'ar face cercetare, s'ar găsi intre suitoriĭ maĭ tuturor familiilor actuale din clasa maĭ cultă, la fie-care, *măcar câte un preot.* La popa *Ciuhoĭ* a învĕţat Tudor, cum scriŭ biografiĭ luĭ, dar pe timpul mersuluĭ luĭ la şcólă, nu lipsiaŭ şi alte şcolĭ decât acele din tindile bisericilor: judeţele Oltene, maĭ ales, numĕraŭ pe vremea luĭ Caragia, destuĭ sătenĭ sciutorĭ de *bucoavnă.* Apoĭ vecinătatea cu şcóle grăniţerescĭ române din Banat, făcuseră în Oltenia o atmosferă maĭ luminósă de cât în restul ţereĭ. Acĭ la dascălul Lupu din Craiova, séŭ la o şcólă

1) Craiova 1874.

pentru copiĭ sĕracĭ, de a Obedenilor din Craiova, unde-va, a maĭ învĕțat Tudor [1]) peste subțirea carte ce învĕțase de la popa *Ciuhoiŭ*, că prea este sciut că se pricepea la ale minței, stând de vorbă cu Vlădica Ilarion Argeşŭ şi de aicĭ putu fi şi hotarnic de moşiĭ şi neguțătorŭ, care călătoria prin Austria şi prin Turcia şi pe la Viena, şi să nu uităm că şi limbĭ scia maĭ multe.

O fi fost o vreme când, la Vladimir, Tudor în lipsă de hârtie scria pe foĭ de fag, dar maĭ apoĭ nu a dus lipsă de hârtie şi o întrebuința în cele din urmă aşia, ca cele scrise de el pe hârtie, să fie decrete de viață pentru patria şi națiunea română!

Invĕțătura însă cea maĭ adâncă ce o căpătă Tudor, fu cunoscința de aprópe a suferințelor țĕreĭ, a situațiuneĭ gróznice a țĕranuluĭ, a jăfuitorilor patrieĭ, sub orĭ-ce nume şi de orĭ-ce tréptă, a *ciocoiuluĭ*, a boerimeĭ, al careia, nu numaĭ *legenda*, ci şi faptele luĭ niʼl arată neamic otărît.

Pandur prin nascere, căcĭ din județele oltene eraŭ inchegate cetele acestor oştenĭ vitejĭ, Tudor luasă parte cu pandurĭ de aĭ sĕĭ în rĕsboiul rus dintre 1806—1812. La 1808 el semnéză cu demnitatea de *căpitan de pandurĭ* [2]).

C. Ipsilante dete vitézuluĭ oltean pre aceea de Sluger. [3]) In timpul domnieĭ a luĭ C. Ipsilante Tudor devenise vătaf de plaiŭ la Cloşanĭ, în 1806 Septembrie 20, la extremitatea vestică a județuluĭ.

Luând parte strălucită cu pandurii sĕĭ la bătaia contra Turcilor de la Fetislau, generalisimul rusesc îl făcu «*Parocic*» şi i se acordă decorațiunea St. Vladimir, ceea ce făcu pe uniĭ să crédă că de la acest semn onorific i-ar fi venit numele de Vladimirescu şi nu de la numele satuluĭ unde se născu. Că era un vitéz o spune şi Gervinus «il etait un soldat hardi et d'une grande expérience de la guerre» [4]).

La încheierea păceĭ de la 1812 Tudor se vede amenințat de Turcĭ, carĭ îl uraŭ mult, pentru că le căşunase multă perdere în timpul

---

1) Gervinus nu documentéză aserțiunea luĭ, că Tudor era «*sans instruction*»

2) Veḑĭ actul la Aricescu în *Istoria Revolutiuneĭ* de la 1821, în anexe, vol II.

3) Gervinus încurcă biografia luĭ Tudor. «Il y avait à Boucarest dans la troupe de l'hospodar un certain Theodore né a Soulza dans la petite Valachie et appelé Vladimirescu de la décoration qu'il portait. Tom. I p. 179.

4) Veḑĭ Gervinus T. I pag. 179.

rĕsboiuluĭ. Simţind că, cu tótă amnistia obligatorie după tratat, Turcia îl va perde, Tudor se refugiă în Ardeal şi merse până la Viena, unde îşĭ regulă o asigurată întórcere în ţéră, ordonată nouluĭ Domnitor Caragia.

Uniĭ biografĭ afirmă, că Tudor nu numaĭ fu impus luĭ Caragia, dar încă pretind, că vitézul pandur era temut şi respectat de acest Domnitor, ba ḑic că'l consulta cu încredere de câte orĭ avea să impună vre-o dare asupra ţĕreĭ. Faptul că în douĕ rîndurĭ Tudor a fost vătaf de plaiŭ la Cloşanĭ (judeţul Jiŭ-de-sus) încă nu documentéză aserţiunea luĭ Aricescu, de bunele relaţiunĭ ale luĭ Tudor cu Caragia.

Resvrătirile pandurilor oltenĭ din ultimiĭ anĭ aĭ domnieĭ luĭ Caragea nu sunt din cele tocmaĭ de natură a îmbunătăţi relaţiunile dintre un căpitan de pandurĭ ca Tudor, cu Domnitorul Caragea. O parte din timp, cât nu fu vătaf de plaiŭ, Tudor îl petrecu la locuinţa sa din Cerneţĭ, urmărind desfăşurarea evenimentelor şi pe tótă ḑiua convingĕndu-se de orórea regimuluĭ boieresc, combinat cu cel al domnieĭ Fanariotice. El înţelese, şi aci e meritul luĭ, că curentul anti-grecesc este puternic în ţéră şi că la primul moment va isbucni resmeriţa, în care se vor prăbuşi Greciĭ şi va scăpa ţéra Rumânéscă décă mişcarea pe care o intrevedea va fi bine condusă.

Pentru dânsul nu era explicabilă ḑicĕtórea latină: «*Eventus stultorum magister*». Tudor nu aştepta nimic de la întâmplare, ci c'o logică de om de stat remarcabil, el prevedea desfăşurarea evenimentelor. De sigur că avĕnd asemenea calităţĭ a trebuit să displacă grecilor, care prin condeiul luĭ Gervinus, îl declară om, *„sans instruction, sans conscience aucune et plein de perfidie rancunière, et d'ambition grossière, comme le sont tous les barbares soutenus par la fortune“* [1]).

Gervinus pretinde, că Tudor a fost ademenit de Gheorgaki Olimpianul, să se pună în fruntea uneĭ mişcărĭ din causă că avusese maĭ multe procese complicate (! !)

Acest grec «*en flattant la vanité et l'ambition de Théodore*» spera să'l aducă a făptui pentru interesele Grecescĭ, sub aparenţa uneĭ mişcărĭ românescĭ şi chiar anti-grecescĭ. [2]) Gheorgache grecul împingĕnd pe Tudor contra fanarioţilor ! !

1) (T. I. p. 180).
2) Gervinus I pag. 180.

Adevěrul e, că pregătirea eteriştilor, a putut fi un îndemn pentru Tudor. Pentru Tudor eteria este numaĭ ocasiune, iar nu scop.

Uniĭ biografĭ afirmă, că Tudor a fost făcut legătură cu boerul C. Samurcaşĭ, să se înroleze cu panduriĭ săĭ între eteriştĭ în folosul causeĭ greceştĭ. [1]) Adevěrul este că Tudor a credut un moment că era în avantagiul causeĭ pentru care lucra, să'şĭ dirigă acţiunea paralel cu a eteriştilor. El însă nu urmăria acelaş scop şi din tóte vorbele şi fapturile luĭ, domirit răsare, că el maĭ puţin ura pe Turcĭ decât pe Fanarioţĭ şi maĭ ales pe *ciocoĭ*. Apoĭ insuşĭ Gervinus recunósce că alt scop urmăria Tudor de cât Eteriştiĭ.

Orĭ cât am înlătura legendele despre Tudor ca ne-amic al boerimeĭ, faptele şi documentele ni'l arată ast-fel. Orĭ de a slujit, orĭ de nu a slujit el în casa vre-unuĭ boier, care l'a maltratat, adevěrul e că întocmaĭ ca amicul sěŭ episcopul Ilarion al Argeşuluĭ, era convins că relele ţěreĭ provin de la boerimea pământénă, care devenise córdă de topor în mâna Domnilor Fanarioţĭ.

Naum sub impresiunea opiniunilor boierescĭ asupra luĭ Tudor, nu vědu, la primul moment, în mişcarea luĭ, decât «patima» ce i cunósce asupra stăpânireĭ şi asupra boierilor, de cât rěsbunarea, căcĭ acea stăpânire şi aceĭ boierĭ i'aŭ refuzat plata a «nisce banĭ, ce după socotéla luĭ dicea, că-ĭ este datóre ţeara să-ĭ plătéscă şi nu'i plătia».

---

1) Naum afirmă ce'ĭ dreptul că, Tudor era înţeles cu conducětoriĭ eteriştilor din Bucurescĭ încă din 1820 şi anume cu consulul rusesc Pinis, cu dragomanul acestuia grecul George Moraitu şi C. Samurcaş. Dar tot Naum adăoga, că eteriştiĭ aceştia «sciind că Tudor Vladimirescu că e român, nu'ĭ descoperea cugetarea luĭ», socotela ce aveaŭ eĭ pentru Moldova şi ţéra românéscă. Va să dică şefiĭ Eterieĭ din Bucurescĭ cunosceaŭ sentimentele române ale luĭ Tudor şi bine scieaŭ că el proectéză salvarea patrieĭ sale, iar nu a Grecieĭ.

Totuşĭ Eteria, sub protecţiunea puternică a luĭ Pinis, speră că revolta luĭ Tudor va putea servi şi interesele revolteĭ grecescĭ. Naum, de almintrelea om din popor şi bun român, acusă pe Tudor, că a primit sě intre în relaţiunĭ cu Eteriştiĭ. «*Prostul pandur Theodor* nesciind cele maĭ adâncĭ uneltirĭ ale complotuluĭ grecesc şi că pe dênsul voesc a'l avea numaĭ organ până să'şĭ înlesnéscă eĭ tréba lor, credênd numaĭ cele ce i s'aŭ arětat, aŭ primit cu bucurie să le puie în lucrare, avênd maĭ ales şi *patimă asupra stăpâniriĭ şi a boerilor pentru nisce banĭ, ce după socotéla luĭ dicea* că'ĭ este datóre ţéra să'ĭ plătéscă şi nu i se plătea şi nădăjduind ca omorând tótă tagma boeréscă se va face el şi panduriĭ luĭ boeriĭ ţěreĭ românescĭ, moştenind moşiile şi tóte averile lor cele nemişcătóre».

Gervinus încă pomenesce de procese complicate, care l'ar fi supărat pe boierĭ. Este a micşora pe nedrept motivul sbucnireĭ revoluţiuneĭ. Naum maĭ adăogă a explica mişcarea în fruntea căreia se pune Tudor, ca pe o mişcare anarhică-socială, După el, Tudor nădăjduia «*că omorând tótă tagma boieréscă, se va face el şi pandurii luĭ boierĭ aĭ ţĕreĭ rumânescĭ, moştenind moşiele şi tóte averile lor cele nemişcătóre*»

Dar aci o nouă întrebare: de cât-va timp uniĭ biografi şi ómenĭ politicĭ moderni îşi propun să probeze, contra luĭ Naum şi a faptelor, că Tudor era înţeles cu *boieriĭ* să facă revoluţiunea da la 1821, şi că decĭ 1821 nu este numaĭ a claselor desmoştenite, ci maĭ ales al claseĭ pe atuncĭ diriginte.

Dar pe ce documente? Bine, Naum nu va putea proba, că Tudor pentru un scop personal face revoluţiunea de la 1821, dar nicĭ noui biografi aĭ luĭ nu pot documenta teza lor, prin care vor să împuţineze meritele istorice ale partiduluĭ naţional liberal.

Nu, boieriĭ de la 1821, n'aŭ fost înţeleşĭ cu Tudor.

Nu ḑic că nu se va fi găsit vre'un suflet nobil, vre-un Golescu, care să simţă ca şi Tudor, dar este absolut falşă aserţiunea a prealabileĭ înţelegerĭ dintre boierĭ şi Tudor la 1821. Nu este documentată vorba luĭ Aricescu (pag. 37), şi nicĭ a maioruluĭ Burileanu, că boierimea jurase luĭ Tudor încă înainte de isbucnirile revoluţiuneĭ, că va fi cu dânsul în mişcare. Acésta n'a fost şi nu putea să fie, după chiar logica desfăşurăreĭ mişcăreĭ naţionale.

Acéstă mişcare nu e de altă parte opera luĭ Vladimirescu, ci acea a maĭ bine de un secol anterior de lucrare.

Nu boierimea care a devenit slugă plecată a Fanarioţilor simţea nevoia rĕsturnăreĭ lor, din interes *naţional*, ci acele straturĭ sociale din naţiunea română, care se convinseseră pe deplin, că de minune se înţeleg boieriĭ, fie cât de pământenĭ, cu Fanarioţiĭ, pentru a prăda şi îngenunchia clasele desmoştenite. Tudor nu avea să dea el o directivă iniţială mişcăreĭ, căcĭ directiva era dată de atâţia necunoscuţĭ pionĭ, ante-cursorĭ aĭ revoluţiuneĭ de la 1821.

S'a înţeles Tudor cu boieriĭ, el care la întâiŭ Ianuarie 1819 exclama, faţă cu Ilarion: «*De oĭ trăi, voĭ face 12 părechĭ de opincĭ din pelea a 12 veliţĭ din Divan*»? Dacă eteriştiĭ cântaŭ marsilieza luĭ Riga:

«Φίλοι μου συμπατρίῶτἀι
Δοῦλοι νάμεθα ὡς πότε
Τῶν ἀγρίων Μουσουλμάνων
Τῆς 'Ελλάδος τῶν τυράννων»[1])

Tudor cânta şi el:

«*Mugur, mugur, mugurel*
Bate Dómne în ciocoĭ,
«*Cum ne-aŭ bătut eĭ pe noĭ*».

Revoluţiunea de la 1821 este maĭ puţin naţională, decât socială, Aşa urma să fie, repet, după însăşĭ evoluţiunea eĭ în decursul secolului XVIII-lea. Este decĭ eronată afirmarea înţelegereĭ boerilor cu Tudor, încă de pe timpul când trăia Alexandru Suţu. Atâta e de adevěrat că boieriĭ nu se înţeleseseră cu Tudor, că «*Otcărmuitoriĭ*» se grăbesc, la 30 Ianuarie 1821, să denunţe Porţeĭ mişcarea luĭ Tudor, ca o mişcare vătămătóre obşteĭ şi tâlhăréscă.

Pe *platforma* de luptă aleasă de Tudor, nu se putea întâlni cu boieriĭ ca aliaţĭ, ci numaĭ ca *supuşĭ*, precum îĭ va avea un moment, din Martie până la Maĭ 1821. Este evident că Tudor va căuta să descepte în sufletul boierilor simţiminte maĭ românescĭ şi maĭ grijilive de sórta claselor desmoştenite, dar vaĭ! până în fine el nu isbutesce. Intr'o scrisóre ce el adreséză, după sbucnirea revoluţiuneĭ, către Vornicul N. Văcărescu, trămis de boieriĭ din Bucurescĭ în contra luĭ, Tudor îĭ imputa dicêndu'ĭ: «Dumnéta pe norodu, cu al căruia sânge s'aŭ hrănit şi s'aŭ poleit tot neamul boeresc, îl socotescĭ nimica şi numaĭ pe jăfuitoriĭ luĭ îĭ numescĭ patrioţĭ! Măcar că eŭ nicĭ asupra acesteĭ tagme a boierilor nu sunt voitor de rěŭ, ci încă maĭ vârtos le voiesc întregimea...... Vedĭ dar, că Dumnedeŭ a împetrit inimele maĭ marilor noştrĭ. Dar cum nu socotiţĭ Dumnévóstră, că *patria se chiamă norodul, iar nu jăfuitorĭ luĭ?*»[2]).

Dar să luăm acuma, că cunóscem cine era Tudor, naraţiunea evenimentelor în ordine cronologică.

La momentul morţeĭ luĭ Alexandru Suţu [3]) Tudor se afla în Bu-

1) *Vedĭ Scrisorile luĭ Ion Ghica către V. Alexandri Pag. 74.*
2) Vedĭ maĭ departe acéstă scrisóre integrală.
3) Despre mórtea luĭ A. Suţu vedĭ Ilie Fotino nota de la pag. 3. Ilie Fotino dice, că la plecare Tudor avea numaĭ 25 de ostenĭ sîrbĭ şi bulgarĭ. Von.

curescĭ. Plecarea luĭ imediată împreună cu un număr de asociaţĭ oştenĭ la îndemnul luĭ Samurcaş, ar putea să confirme încât-va aserţiunea otrăvireĭ Domnitoruluĭ în interesul causeĭ eterieĭ. Scriitoriĭ pun plecarea luĭ Tudor din Bucurescĭ la 21 Ianuarie. Ilie Fotino o pune la 17 Ianuarie. După Ion Ghica plecarea a fost la 22 Ianuare 1821 [1]).

Naum narézä ast-fel plecarea din Bucurescĭ a luĭ Tudor.

«Teodor Vladimirescu aflându-se la Bucurescĭ încă din luna Noembre şi luând vătăjia plaiuluĭ de la judeţul Mehedinţĭ prin ajutorul consuluĭuĭ rusesc, aŭ petrecut în Bucurescĭ până la mórtea luĭ Alecu Vodă Suţul şi atuncĭ luând tóte cuviinciósele povĕţuirĭ de la complot şi o sumă de banĭ, ca să'şĭ înlesnéscă începerile, cum şi de la Căpitan Gheorghe pe nepotul sĕŭ cu 50 de arnăuţĭ într'armaţĭ, îndată după mórtea luĭ Vodă aŭ eşit din Bucurescĭ nóptea şi împreunându se la marginea oraşuluĭ cu un *Dumitru Makedonski sudit rusesc*, ce şi acela îşĭ luase povĕţuirile de maĭ nainte de la Consulat, s'aŭ întins calea cu grabă pe la pólele munţilor judeţuluĭ Argeş şi Vâlcea» [2]).

Otcârmuitoriĭ ţĕreĭ rumânescĭ după ce aŭ vestit Porţeĭ mórtea Domnitoruluĭ, după ce prin o carte deschisă către ispravnicĭ aŭ încunosciinţat şi ţéra de asemenea mórte, făcêndu-ĭ rĕspunḑĕtorĭ *«de orĭ-ce neorânduele din partea făcĕtorilor de rele, carĭ ar da pricină de turburărĭ şi neodihnă obştieĭ noroduluĭ»* [3]), îşĭ întorc atenţiunea asupra svonurilor imediat rĕspândite şi departe de a aproba mişcarea despre care âmbla vorba, iaŭ diverse mĕsurĭ prin care credeaŭ a asigura ordinea publică. Aşa în circulara maĭ sus adusă pentru paza hotarelor ţĕreĭ şi hotărîrea luată de a *mângâia* tagma pandurilor din cele 5 judeţe oltene, la patriotismul şi vitejia căror apeléză *otcărmuitoriĭ* din Bucurescĭ, îndată ce primesc scire din Craiova, că acéstă oştire se agită şi e gata să trécă în partea luĭ Tudor.

Vaḑă-se cu ce momelĭ vor să împedice pe Pandurĭ de a lua parte la mişcarea luĭ Tudor :

Militza către Regele scrie din Constantinopole, 14—26 Februarie 1821, că Tudor «n'ayant d'abord que 46 hommes il en rassembla bientôt 700 (Iorga II. p. 566)

1) Veḑĭ Ghica. Scrisorĭ către Alexandri pag. 75.

2) Pag. 33 copie.

3) Cod. 96. pag. 198.

Noï otcârmuitoriï ţěreï rumânescï

Cinstiţï Dumněvóstră boierilor ispravnicï ot sud... sciut fiind atât nouě boierilor, cât şi tuturor de obşte, câtă slujbă şi vrednicie aŭ arĕtat după vremï tagma pandurilor din cele 5 judeţe ot preste Olt, în cât putem ḑice, că în multe rîndurï s'aŭ cunoscut isbăvitorï şi apĕrătorï aï ţĕreï de rele şi nevoile ce o înconjurase, cu chiar primejdia vieţiï lor, arătându-se cu atâta rîvnă şi iubire de patrie, până şi viaţa 'şï-aŭ pus'o în primejdie; acéstă dar osârdnică slujbă a lor, ce de obşte este cunoscută, precum maï sus ḑicem, nu numaï că n'am cugetat vre-odinióră noï boeriï pământenï a rĕmânea zădarnică, ci încă tot-dea-una am fost porniţï cu părintésca dorire ca să li se facă cuviinciósa rĕsplătire, cu facere de bine şi privileghiurï din partea stăpânireï, potrivite cu slujba şi vrednicia fieş-căruia şi cu tóte că aceştï vrednicï de laudă patrioţï s'aŭ fost lepădat în dajdie în vremea trecută, precum şi în rîndul altor bresle s'aŭ fost aşeḑat uniï dintr'înşiï, dar noï n'am încetat tot-deauna cu rugăciunï către Domniï oblânduitoriï ţĕreï, ca să ridice de asupră-le rĕspunderea de orï-ce fel de dajdie şi să-ï mângâe pentru slujbele şi ostenelile lor, rĕmâind tot în starea ce aŭ fost maï nainte, şi când aŭ fost acum în cele după urmă, luminat fiind de Dumneḑeŭ rĕposatul Domn Măria Sa Alexandru Vodă Suţul, ce şi primise rugăciunea şi era să se dea cuviinciósele poruncï, dar din nenorocire întâmplându-se de s'aŭ bolnăvit, după care şi-aŭ dat şi obştósca datorie, aŭ rĕmas treaba nepusă în lucrare; acum dar rĕmâind oblăduirea ţĕreï asupra nóstră, între alte îngrijirï ale *otcărmuireĭ*, nu am pus la uitare şi pe maï sus numiţiï pandurï, ci cu sfat de obşte am chibzuit, ca cât maï în grabă să-ï isbăvim de sub jugul dăjdilor şi iată printr'acéstă carte a Divanuluï, poruncim D-vóstră, că de acum înainte să cunósceţï pe toţï panduriï câţï se vor fi aflând într'acest judeţ şi vor fi fost în slujbă după vremï, că sunt cu totul nedajnicï, or birnicï, de se vor fi aflând în rînd cu ţéra saŭ la vre-o altă breslă şi orînduială să nu aveţï a le face supĕrare cu vre-un fel de cerere de dajdie care acéstă poruncă se le faceţï cunoscută tuutror de obşte, ca să le fie sciută, că aŭ a fi nădajnicï în vecï şi să se bucure, dar şi eï să se *arĕte cu tótă supunerea către stăpânire*, fiind tot cu aceeaşï rîvnă i credinţă şi iubire de patrie, la slujbele ce se vor orîndui şi tot-de'auna să fie gata şi cu armele în mână, spre întâmpinarea de orï-ce rĕutate şi înfrînare şi împilarea făcĕtorilor şi cugetătorilor de rĕŭ carï turbură odihna şi liniscita petrecere a locuitorilor, urmând întru tóte după poruncile şi povĕţuirile ce li se vor da; şi că aţï primit porunca acésta şi aţï urmat precum maï sus scriem, să avem rĕspunsul Dumněvóstră [1]). — 1831 Ianuarie 30.

Cât de puţin a isbutit otcârmuitorii cu asemenea promisiunï şi

---

[1]) Cod. CXVI pag. 203.

momele faţă cu Pandurii, pe lângă carĭ trimiseră pe Dumitrake Bibescu, să pótă vedea din mĕsurile ulterior luate: schimbărĭ de ispravnicĭ în judeţele Oltene şi maĭ cu sémă disposiţiunea luată de a se aşeḑa străjĭ de a lungul Oltuluĭ, ca să împedice trecerea luĭ Tudor cu cetele sale, spre Bucurescĭ.

Era tradivă buna-voinţă a otcărmuitorilor către ţĕraniĭ pandurĭ şi în aniĭ din urmă nu maĭ puţin de 10 sate din Oltenia se revoltară contra împilătorilor proprietarĭ, între carĭ însuşĭ boiarul Gr. Brâncovénul.

Am arĕtat în urmă cum Căimăcămia şi Divanul Craioveĭ propuseră luĭ Al. Vodă Suţul, să fie bătuţĭ prin târg, câte un numĕr de ţĕranĭ din fie-ce sat revoltat. Insuşĭ grecul Domnitor fusese maĭ uman, căcĭ nu aprobase bătaia!... Dar nu era numaĭ Tudor care îndemna la rĕscólă. In judeţul Râmnicul-Vâlcea o predica şi un alt om, rĕmas obscur, cu numele Barbatescu.

Revoluţiunea a isbucnit la 21 Ianuare, într'o Vinerĭ, séra. Naum pretinde a sci, că instigatorul eĭ şi a luĭ Tudor a fost consulul rusesc Pinis, ba merge cu nedocumentata afirmare să ḑică, că şi primele proclamaţiunĭ ale luĭ Tudor, s'aŭ *isvodit* (redactat) in cancelaria consulatuluĭ, prin Dragomanul Moraiti.

Incă odată, Pinis şi Moraiti nu vor fi vĕḑut cu ochĭ rĕĭ mişcarea luĭ Tudor sincronistică cu aceea a Eterieĭ şi nu negăm, că şi Tudor ca şi greciĭ, îşĭ punea ultimele speranţe în protecţiunea Rusieĭ faţă cu Turcia. Apoĭ Tudor era vechiŭ oştean, care luptase vitejesce alăturea cu muscaliĭ.

Din tóte aceste privinţe se explică relaţiunile luĭ cu Consulul rusesc. Dar de aci până a scrie, ca Naum, că revoluţiunea de la 1821 este operă a Muscalilor, este o diferinţă capitală!

Tudor fără de a face *nicĭ un act de ostilitate* [1]) merge săgétă cu a sĕĭ la judeţul Jiul-de-sus, aci află gata pre ceĭ înţelesĭ cu el pandurĭ. Din 30, câţĭ era, plecând din Bucurescĭ, pe dată numĕră sute. Cu panduriĭ sĕĭ arestéză pe ispravnicul clucerul Dinică Otetelişanu (cela-l-alt ispravnic era în judeţ) şi 'l închide, sub pază, în Mŏnăstirea Tismana,

1) Afirmă acésta înşiĭ «Otcârmuitoriĭ» în arzul lor la Pórtă, din 30 Ianuarie 1821.

punênd mâna pe administraţiunea judeţuluï. De aci trece în judeţul Mehedinţî, chïămênd sub arme pe pandurï.

Naum, după obiceiul luï, explică graba cu care se închiagă oştirea luï Tudor din panduriï de prin judeţele Oltene, prin promisiunile de jaf, ce le ar fi dat Tudor şi că vor deveni eï boierï aï ţěreï [1])

Cât de falşă era explicaţiunea luï Naum se póte vedea şi din proclamaţiunea-manifest, adresată de Tudor către întréga ţéră. Aci Tudor opresce tocmaï jafurile şi ordonă respectarea avutuluï orï şi cuï, chiar şi al acelor carï aŭ adunat acel avut din jăfuirea ţěranuluï.

PROCLAMAŢIUNEA LUI TUDOR VLADIMIRESCU

Către tot poporul Român din Bucurescĭ şi din tóte cele-l'alte oraşe şi sate ale ţěreĭ Rumânescĭ

Dragoste frăţéscă şi sănătate!

«*Fraţilor locuitorĭ aĭ acesteĭ ţěrĭ, nu se împotrivesce de a zdrobi* «*cine-va rěul; când un şérpe ese înaintea vóstră, trebue să năvăliţĭ cu* «*parĭ şi să-l omorîţĭ*; *cu cât maĭ virtos când simţiţĭ ranele şi ru-* «*perile din trupurile vóstre, prin carĭ balauriĭ, ḑiua şi nóptea, sug* «*tot sângele din voĭ încă de viĭ, precum de faţă vedeţĭ*; *aceştia sunt* «*precum ĭĭ cunóşteţĭ prea bine*: Greciĭ şi boieriĭ noştri, atât partea bi- «sericéscă, cât şi politicéscă. *Până când dar vom suferi ca nisce do-* «*bitóce, când rěul nu este primit nicĭ de Dumneḑeŭ? Perderea rěuluĭ* «*înaintea luĭ Dumneḑeŭ este lucrul cel maĭ bun (fiind-că este Dum-* «*neḑeŭ)*; *ca să ne asemănăm şi noĭ cu dânsul, trebue să săvîrşim bi-* «*nele, care nu se póte săvîrşi dacă maĭ întâiŭ nu vom goni rěul;*

1) «Din T.-Jiuluĭ Tudor trecênd la Mehedinţĭ aŭ început să strîngă lângă dînsul tótă tagma panduréscă şi invitându-ĭ le aducea aminte de câte slujbe aŭ făcut ţěreĭ şi că stăpânirea fanarioţéscă dimpreună cu boieriĭ pământenĭ, în loc să le rěsplătéscă slujbele şi primejdiele lor, i-aŭ pus la dajdie şi i-aŭ jăfuit, luându-le mulţĭ banĭ, şi că până a veni alt Domn, acum e vremea cuviinciósă, să ia toţĭ armele în mână, şi ceĭ ce n'aŭ arme să se intrarmeze cu lancĭ de fer, cu topóre şi orĭ ce altă armă ar putea să ridice viaţa; plata şi, hrana lor să fie jaful caselor şi averilor boierescĭ, iar năvălirea lor, s'o îndrepteze asupra stăpâniriĭ grecescĭ şi asupra tóteĭ tagmeĭ boierescĭ, fără osebire să-ĭ omóre pre toţĭ de la mic la mare, să le stăpânéscă şi averile şi să se facă eĭ boierĭ aĭ ţěreĭ în locul acelora». (Veḑĭ copia la Biblioteca Urechiă, Galaţĭ. **Veḑĭ la Academie cod. 322).**

«după cum până nu urméză iarna, nicĭ primă-vează nu se face. A ḑis «Dumneḑeŭ: Să se facă lumină şi s'a făcut; dar maĭ întâiŭ a lipsit «întunericul.

«Asemenea şi loculţiitorul luĭ Dumneḑeŭ prea puternicul nostru «Impĕrat, doresce că să trăim bine, ca nisce credincioşĭ aĭ luĭ supuşĭ «şi nu iartă relele, prăḑile şi desmoştenirile, ce le aduc peste capetele «nóstre tiraniĭ şi lipitorile acestea mârşave de Grecĭ, dimpreună cu «boieriĭ noştri. Năvăliţĭ dar fraţilor, ca cu rĕul să omorîm rĕul şi să «iasă din noĭ binele, şi, alegĕnd pe ceĭ bunĭ boierĭ aĭ noştri de ceĭ «rĕĭ, pe aceia să-ĭ cunóşcem ca aĭ noştri, cum şi lucrătorĭ aĭ bineluĭ, *«ca să iasă de la noĭ binele după cum făgăduim. Pentru care dar «grăbiţi-vă să vĕ ridicaţĭ toţĭ, cât maĭ în grabă, ceĭ ce veţĭ avea arme «cu arme, iar ceĭ ce nu veţĭ avea, cu suliţĭ, cu topóre, cu furcĭ, cu «parĭ, şi cu ce veţĭ găsi, şi fără cea maĭ mică zăbavă, alergaţĭ unde «veţĭ auḑi, că se fac adunărĭ pentru binele obşteĭ, şi pentru folosul «ţĕreĭ ; şi după cum vĕ vor povĕţui căpeteniile, ce vi se pun, aşa să urmaţĭ ; şi orĭ unde vĕ vor trimite aceia, acolo să vĕ duceţĭ ; pentru «că ajunge, fraţilor, de când lacrimile după feţele nóstre nu se maĭ «usuc. Vĕ încredinţez, către acésta, că nimenea din voĭ va avea slo-«boḑenie, fără de poruncă în tótă vremea, pe cât se vor face aceste «adunărĭ ale ţĕreĭ,* a se întinde măcar până la un bob, şi al lua «din casa vre-unuĭ neguţător, vre-unuĭ locuitor, saŭ vre-unuĭ boier «măcar, orĭ-cât de rĕŭ ar fi adunate stările acestora ; *ci numaĭ a «acelora ce nu se vor ridica dimpreună cu noĭ, se vor lua în obştésca «folosinţă».*

(Iscălit:) *Tudor Vladimirescu* [1])

Naum maĭ aduce acusare luĭ Tudor, că a îndemnat ţĕraniĭ să nu maĭ plătéscă dările către Vistirie şi că le-a promis scutirea pe tot-d'auna «de dăjdiĭ şi de cele obicinuite drepte ale pămĕntuluĭ la stăpâniĭ moşiilor» [2])

Nu e mirare ca Tudor să fie îngăduit pe ţeranĭ a nu maĭ da, fără de nicĭ o socotélă, dăjdiĭ nelegiuite, dar vom aduce maĭ departe un

---

1) *Copie din timp la Biblioteca Urechia. Veḑĭ Uricariŭ, XII şi Anexa nóstră I.*

2) *Copie, biblioteca Urechiă pag. 34.*

act sub semnătura luí, act prin care el insuşĭ îndémnă pe ţĕrănime să'şĭ plătéscă dăjdiile datorite, că numaĭ cu asemenea mijlóce se póte ţine oştire, spre mântuirea ţereĭ.

Pe când Tudor progreséză în judeţele oltene, ce fac «*ocârmuitorii*» din Bucurescĭ?

Agenţia austriacă întrébă la 21 Ianuar pre boerí *ocârmuitorii ţereĭ* ce este cu Tudor şi cu mişcarea lor? Boerii nu rĕspund de cât la 1 Februar după ce aŭ expediat arzul la Pórtă.

Rĕspunsul «*ocârmuitorilor*» e cel următor:

De la otcârmuitoriĭ Domnieĭ ţériĭ rumănescĭ, către cinstita chesaro-crăiasă aghenţie.

Nota cinstiteĭ aghenţiĭ de la 29 ale luĭ Ianuar trecut scrisă, cu cinste am primit şi la întrebarea ce ni se face, ca să dăm o sciinţă pentru ceĭ ce s'aŭ ivit cu arme în mână supĕrând obştésca liniştire a Valahieĭ celĭ micĭ şi ce mĕsurí s'aŭ pus în lucrare spre obştésca siguranţă? rĕspundem cinstiteĭ aghenţiĭ, că un *Tudor Vladimirescu,* carele în vremea trecuteĭ răsmeriţe aŭ fost în slujbă ostăşéscă, sub numire de ofiţer, însoţindu-se şi cu un Dimitrie, Machidonski ofiţer Rus, îndată după ce şi-aŭ dat sfîrşitul reposatul Domn Alexandru Suţul Voevod, încărdoşându-se şi cu alţiĭ, aŭ eşit din Bucurescĭ şi apucând drumul tot prin pólele munţilor, aŭ ajuns la Târgul Jiuluĭ ot sud Gorj, Vinerĭ séra, la 21 ale trecutuluĭ Ianuar, făcêndu-se ceata însoţită a lor lude 40; de aicĭ şi până acolo pe drum n'aŭ supĕrat pe nimenĭ, nicĭ aŭ păgubit, iar acolo într'acea séră sosind, aŭ coprins fără veste pe stolnicul Constantin Oteteleşeanu, ispravnicul, şi'l aŭ arădicat ḑicêndu-ĭ, că după ce vor prinde şi pe tovarăşul sĕŭ, atuncĭ îĭ vor arĕta şi poruncile ce aŭ; pe tovarăş însă n'aŭ putut să'l prindă, fiind că lipsea în satele judeţuluĭ după trebuinţă, iar pe Oteteleşanul tot într'acea nópte luându-l cu dânşiĭ s'aŭ dus de l'aŭ închis în mŏnăstirea Tismana. De acolo trecĕnd Teodor în vecinatul judeţ al Mehedinţuluĭ, aŭ făcut în scris publicaţiile sale, chĭămând norodul să se unéscă cu dânsul, făgăduindu-le sloboḑenie de sub supunerea Domnilor şi a boierilor; după însciinţările ce am primit până acum de la dregătoriĭ Valahieĭ celĭ micĭ nicĭ *supĕrare saŭ vre-o pagubă n'aŭ făcut aceia nimĕnuĭ şi se află cu toţiĭ* închişĭ în numita mănăstire a Tismaneĭ, maĭ sporindu-şĭ numĕrul ómenilor. Noĭ după datorie îndată am pus în lucrare tóte cuviinciósele mijlóce, atât pentru a le tăia tótă chinonia, ce se silesc a avea, cât şi pentru a le zădărnici cugetele lor şi aĭ risipi cu totul. Intru aceste îngrijirĭ aflându-ne, nu lipsim cu cinste a face şciut cinstiteĭ chesaro crăeştĭ aghenţiĭ.—1821 Februar 1.

Cod. 96 pag. 201.

Şi înşiĭ Dregătoriĭ din judeţe afirmă în raporturile lor, «că lucrările luĭ (Tudor) nu se asémănă cu ale unuĭ *tâlhar*, ci cu ale unuĭ *apostat*, încă de maĭ 'nainte chibzuit, hotărît şi gătit în fapte de apostasie».

Dregătoriĭ declară, că eĭ nu sunt în stare a se împotrivi luĭ Tudor, fiind-că el cu proclamaţiile luĭ aŭ tras lângă dândul pe toţĭ ceĭ cu cugete rele: arnăuţĭ, bulgarĭ, sêrbĭ, românĭ; aŭ ridicat şi pe norod în picióre.

Acum boeriĭ se decid a trămite contra căpitanuluĭ Tudor pe un Polcovnic Costi cu 150 ómenĭ înarmaţĭ şi aŭ poruncit către cela-l-alt ispravnic de Gorj, să ridice pe toţĭ plăiaşiĭ şi panduriĭ, să stingă acésta *tâlhărésca pornire* încă de la începerea eĭ [1]).

Apoĭ aŭ scris boerilor şi Caimacamuluĭ Craioveĭ cum şi dregătorilor şi zabiţilor din judeţele de peste Olt, ca strângênd potera să năvăléscă asupra luĭ, ca să-l prindă ca pre un *tâlhar* şi să întemeeze liniscea noroduluĭ locuitorilor.

De o dată Bucurescii sunt plinĭ de proclamaţiunile luĭ Tudor. Dregătoriĭ din judeţe trămit şi eĭ la Bucurescĭ copiĭ de asemenea proclamaţiunĭ, ua şi după arzurile adresate de Tudor la Paşalele de peste Dunăre şi la Constantinopole explicând revoluţiunea.

Proclamaţiunile împrăsciate în Bucurescĭ sunt citite cu dor de clasele desmoştenite şi ele se conving, că nu este adevĕrată afirmarea otcârmuitorilor boerĭ, că Tudor este un tâlhar.

Otcârmuitoriĭ nu maĭ pot tăinui mişcarea,.pe care o califică acum *turburarea* uneĭ cete de *tâlharĭ ce s'aŭ arĕtat peste Olt cu căpetenia unuĭ Tudor Vladimirescu.* Tudor protestă contra acuzăreĭ la 28 Ianuarie prin acéstă epistolă:

De la Slugerul Tudor, către d-luĭ Clucerul Constantin Ralet, ispravnicul ot Mehedinţĭ.

Arhon Clucerŭ!

Până acum numaĭ prin auḑire auḑiam că Dumnóta strigĭ către toţĭ, cum că eŭ a-şĭ fi eşit la hoţie, ca să prad lumea, şi nu credeam; pentru-că eŭ mĕ sciŭ că nu sunt hoţ; iară astă-ḑĭ, în Ceovărnoşanĭ, găsiĭ în scris, sub iscălitura

1) (Naum).

Dumitale, la mâna unuĭ hoţŭ, anume Paul Nicolicescu, căruia 'ĭ daĭ voĭe ca să mĕ prindă din preună cu toţĭ ceĭ ce se află cu mine, orĭ viŭ saŭ mort.

Din acésta te cunoscĭ că escĭ om procopsit! şi mĕ mir de unde aĭ D ta voie ca să omorĭ Raiaoa Impĕratuluĭ!

Şi pentru ce? Aŭ pre semne nu vĕ ajunge că i-aţĭ prădat şi i-aţĭ despuiat, până când aŭ rĕmas ticăloşiĭ ţĕranĭ maĭ golĭ decât morţiĭ ceĭ din mormênturĭ? Şi acum se vede că aveţĭ poftă ca să'ĭ şi omorîţĭ! Numaĭ să sciĭ că nicĭ Dumneḑeŭ, nicĭ prea puternica împĕrăţie, nu vĕ va îngădui; eŭ însă nicĭ nu sunt hoţ, nicĭ am fost vre-o dată, nicĭ voĭ fi; ci sunt, atât eŭ cât şi ceĭ împreună cu mine, eşiţĭ pentru mare folos obştesc, şi al celor marĭ şi al celor micĭ; şi spre maĭ bună pliroforie, veĭ citi Dumnéta aceste douĕ copiĭ, (proclamaţie şi arzmahzarul). Iar Dumnéta prea rĕŭ te-aĭ purtat de aĭ spart oraşul, şi aĭ sfărîmat lumea, fără a te uita maĭ departe, ci numaĭ cu un cuvânt, că eŭ aşĭ fi hoţ şi aşĭ fi venit să prad lumea, fără de a sci ce ḑicĭ; ci iarăşĭ ḑic, să sciĭ că eŭ sunt cel maĭ bun fiŭ al patrieĭ mele; şi de la Bucurescĭ până aicĭ am venit tot prin oraşe şi sate, şi nimenĭ nu s'a supĕrat de nimica; ba încă şi zărăfiile judeţelor, eraŭ încărcate de banĭ şi nicĭ de cum nu s'aŭ clintit, şi iarăşĭ de aşĭ fi fost hoţ, precum ḑicĭ, de mult te-aşĭ fi luat de acolo, ci mĕ rog Dumitale, de eştĭ patriot, lasă-ţĭ acest fel de fantaziĭ şi adunĕ cât maĭ în grabă oraşul la loc. Pre Turciĭ ce i-aĭ luat dupe la locul lor şi i-aĭ strîns acolo, dă-le drumul, ca să-şĭ méргă la tréba lor. Nu da pricină legăturilor celor sânte, că la urmă nu veĭ putea da rĕspunsul. Şi maĭ mult să nu daĭ pricină vecinătăţiĭ (măcar că le este sciută celor marĭ trebuinţa cea de obşte folositóre); şi Panduriĭ ce aĭ adunat acolo, dă-le drumul ca să vină să méргă unde sunt de trebuinţă, şi Dumnéta mergĭ la conacul Isprăvnicatuluĭ de'ţĭ caută trebuinţele Dumitale, fără de nicĭ un fel de temere saŭ îngrijire; asemenea şi Dumnéluĭ Beşléga. Şi de către mine, saŭ de către ceĭ ce sunt împărtăşiţĭ cu mine, nicĭ un fel de temere să nu aveţĭ, pentru care te încredinţez cu sufletul meŭ şi încă, dacă voescĭ folosul de obste, vino dinpreună cu toţĭ boieriĭ pământenĭ, ca să ne întâlnim; saŭ trimite numaĭ pe Dumnélor, şi le poruncesce, ca să fie silitorĭ spre săvârşirea trebuinţeĭ. Şi iarăşĭ, ḑic, păzesce-te bine, să nu daĭ noroduluĭ vre o pricină cu vre-o împotrivire de arme; că atuncĭ bine să sciĭ, că nicĭ în găurile şerpilor nu veţĭ scăpa; pentru-că norodul cel ars şi fript de către Dumnóvóstră este amărît şi înfocat asupră-vĕ; şi numaĭ pricină caută. Şi cum de aĭ dat Dumnóta voie cu arme de mórte asupra Raialeĭ împărătescĭ? şi aŭ nu socotescĭ că sabia împĕrătéscă va să mănânce pre toţĭ? Aŭ pe semne gândescĭ ca va fi murit şi Sultan Mahomed? Ci, ămblaţĭ cu bine cu Raiaoa împĕrătéscă, de voiţĭ să vĕ fie bine; că cu rĕul n'alegeţĭ nimic; pentru-că nu v'aţĭ aşternut bine maĭ de'nainte.

1821 Ghenarie 28. *Theodor*

Otcârmuitoriĭ spera a împedica revoluţiunea, dând óre-care satisfacţiune Mehedinţenilor, rânduind o anchetă asupra administraţiuneĭ fostuluĭ ispravnic Costache Racoviţă, «ca să se intórcă înapoĭ până la un ban jafurile făcute de el locuitorilor din judeţ [1]).

Noĭ caimacaniĭ ţěreĭ rumânescĭ

Cinstite D-ta frate vel Vistier, fiind-că ne-am pliroforisit cum că Dumnéluĭ biv vel Spătarul Costache Racoviţă ce s'aŭ aflat ispravnic la sud Mehedinţĭ aŭ făcut îndestul catahrisis şi jafurĭ locuitorilor în vremea isprăvniciei D-sale şi fiind-că pentru jafurile ce s'aŭ urmat în vremea trecută avem să facem scumpă şi amăruntă cercetare, să li se întórcă înapoĭ până la un ban, de aceea scriem D-tale, să se popréscă maĭ sus numitul boer a nu se depărta undeva-şĭ ci să fie nelipsit de aicĭ, până când ce va face cercetarea ce s'aŭ ḑis maĭ sus, că să întórcă baniĭ ce se vor dovedi luaţĭ de către D-luĭ cu jaf de la lŏcuitorĭ, şi pentru ca nu care cum-va să se cacirdiréscă să se dea pe vrednică chezăşie.

1821 Ianuar 27.

Al Ungro-Vlahieĭ Dionisie, Grigorie Brâncoveanu, Constantin Creţulescu, Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Grigori Băleanu, Mihalache Manu, Iordache Slătineanu.

Tot odată otcârmuitoriĭ trimit Porţeĭ următorul arz magzar:

»Noĭ prea plecaţĭ robĭ aĭ prea putemiceĭ împěrăţiĭ: Mitropolitul ţěreĭ episcopiĭ, egumeniĭ, boeriĭ marĭ şi micĭ, căpitanĭ, manziliĭ, şi tótă obştea locuitorilor pământuluĭ ţěreĭ Valahieĭ al cheruluĭ împĕrătesc, cu cele până la pământ aşternute prea plecatele nóstre închinăciunĭ, facem arĕtare prea puterniceĭ împĕrăţiĭ, că îndată după ce şi-aŭ dat sfêrşitul rĕposatul Domnul ţěreĭ, fără cătuşĭ de puţină zăbavă s'aŭ ivit afară în ţéră, ca la 40 de inşĭ călărĭ şi într'armaţĭ, avênd căpetenie pe un Teodor Vladimirescu (carele în vremea trecuteĭ răzmeriţe a fost în slujbă ostăşască a Ruşilor sub numire de ofiţer) încă şi cu un Makidonski ofiţer; ci precum se vede s'aŭ pornit din lăuntru din politia Bucurescilor şi mergênd spre judeţul Gorjuluĭ, tot cam pe sub munte, *făr'de a face cuivaşĭ pe drum vre-o supĕrare* saŭ pagubă; tocmaĭ Vinerĭ séra la 21 ale acesteĭ lunĭ, aŭ ajuns făr'de veste la oraşul Târgul-Jiuluĭ, unde este scaunul isprăvnicatuluĭ Gorjuluĭ, pricinuind mare spaimă oraşuluĭ şi *făr'de a face cuĭ-vaşĭ vre-o supĕrere* aŭ luat de acolo împreună cu dênşiĭ numaĭ pe unul din isprevniciĭ judeţuluĭ (căcĭ celă-lalt se intâmplase a fi afară în judeţ) şi aŭ plecat cu eĭ intr'aceiaşĭ nópte ḑicându-ĭ că după ce vor prinde şi pe tovarăşul sĕŭ, le vor arăta poruncile ce aŭ; de

1) Cod. 96 pag. 209.

care acéstă necuviinciósе, întâmplare şi urmare îndată ce ne-am însciinţat, înţelegându-o că privesce la sfârşiturĭ şi maĭ necuviinciósе, numaĭ decăt am îmbrăţişat tóte putinciósele mijióce, câte am socotit, spre întâmpinarea acestuĭ rĕŭ şi pe de o parte am pornit după dînşiĭ, dintre paznicil ţĕreĭ, iar de altă parte am dat cuviinciósele nizamurĭ prin dregătoriĭ acelor cincĭ judeţe ot preste Olt, spre zăticnirea întindereĭ primejdiosuluĭ cuget a' acelor făcĕtorĭ de rĕŭ, şi spre ocrotirea i liniştirea lŏcuitorilor: eĭ însă, adică aceĭ făcĕtorĭ de rĕŭ, dupĕ înscĭinţările ce ne-aŭ maĭ venit, plecând de la Tĕrgul-Jiuluĭ s'aŭ dus drept la mŏnăstirea Tismana, de s'aŭ închis în lăuntru, avênd împreună şi pe iscravnicul Gorjuluĭ, că pe cela-l-alt neputându-l prinde şi scăpând, s'aŭ întors iarăşĭ la scaunul isprăvnicatuluĭ, strîngênd oraşul la loc şi străjuindu-li dar cu tóte îngrijirile ce am făcut şi nu contenim a face, vedem că eĭ nu contenesc de a pune în lucrare vătămătorul lor cuget, căcĭ acel Teodor Vladimirescu luând câţĭ-va dintr'aĭ sĕĭ, ce din înscĭinţările ispravnicilor se dovedesc că sunt şi arnăuţĭ, aŭ eşit din mŏnăstire, lăsând acolo pe alţĭ paznicĭ dintr'aĭ lor şi plecând spre judeţul Mehedinţilor, aŭ început prin scrisorile sale a învita obştea noroduluĭ şi a-ĭ chiama să vie să se unéscă cu el, luând fieş-care arme, iar cel ce nu va avea să 'şĭ facă lance şi furcĭ de fier, arĕtându-le cum că cugetul luĭ privesce spre a ocroti de a rĕmânea slobodĭ de sub supunerea Domnilor şi a boierilor. Temerea cea maĭ mare ne este, că acest Teodor, avêndu-şĭ locuinţa şi casa în judeţul Mehedinţĭ, s'aŭ ajuns de mult cu vre uniĭ din locuitoriĭ aceluĭ judeţ saŭ şi cu alţiĭ din alte vecine judeţe şi avênd înclinare cu maĭ mulţĭ, se întinde acest rĕŭ obştieĭ vătămător, precum ni s'aŭ şi vestit, că până acum se vor fi adunat aceĭ făcĕtorĭ de rele şi până la 500 şi cugetă a coborî şi în partea câmpuluĭ şi de acolo la Craiova şi apoĭ aicĭ.

Dar socotind fapta numituluĭ drept *urmare tâlhăréscă*, fiind-că şi împuţinarea numĕruluĭ ómenilor ce avea cu dânsul ne-aŭ încredinţat de acéstă şi pildele de maĭ nainte urmate a altora asemenea tâlharĭ, de acea n'am înscĭinţat pe loc prea puterniceĭ împărăţiĭ, bine nădăjduiţĭ aflându-ne, că printr'alte ale herecheturĭ ce s'aŭ fost făcut îndată dupe ivirea sa, se va potoli rĕul făr de zăbavă; acum însă, de sunt douĕ ḑile, vĕḑênd că prin mare crescere se întinde rĕul, împuternicindu-se numitul prin alăturarea şi altor asemenea luĭ cugetătorĭ, pe de-o parte dupe a nóstră netăgăduită datorie nu numaĭ am întărit de isnóvă nizamurile ce am fost dat maĭ nainte, ci am îngrijit a alcătui şi alte străjiurĭ, care aŭ să se şi pornéscă dupe dânşiĭ, iar pe de altă parte mare grije avênd de rĕul ce póte pricinui ţĕreĭ acest *tâlhar* şi vĕḑênd că de se va întinde crescerea alăturaşilor sĕĭ, precum s'aŭ început, nu va fi ţéra în destoinicie a-ĭ împotrivi, de aceea, după datoria supunereĭ nu lipsim, până cu cea la pĕmênt plecăciune, a face arĕtare, ca prea puternica împărăţie să chibzuiască mijlocul cel cuviincios spre apărarea ţĕreĭ despre aceştĭ tâlharĭ.

1821 Ianuar 30.

Maĭ adreséză Boieriĭ şi alte acte de tânguire şi anume luĭ Paşa dela Giurgiŭ şi Dragomanuluĭ Porţeĭ. Se pot ceti în anexele II şi III.

Tudor prevĕḑuse, cu deşteptăciune, asemene arz duşmănesc al Boierimeĭ, şi-l preîntâmpinase încât-va, adresând şi el din partea luĭ şi din a ţĕreĭ, diverse scrisorĭ-arzurĭ către Paşalele din serhaturile Dunăreĭ, explicându-le, că mişcarea nu *este contra Turcieĭ*, ci contra Grecilor neamiciĭ Turcieĭ şi contra aliaţior acestora. [1])

Tudor, maĭ înţelept decât sunt de ordinar capiĭ mişcărilor convulsive populare, nu să la îndoială de a îndemna şi pe însuşĭ guvernul din Bucurescĭ, stă fie înţelept, să nu se împotrivéscă la lucrarea luĭ, nicĭ să se amestice. fiind-că el *este înclinat cu alte puterĭ maĭ înalte şi apoĭ îĭ vor da sémă*"......„

Ce voia Tudor să ḑică cu «*înclinarea luĭ cu alte puterĭ maĭ înalte?*» Naum vede aci legăturile luĭ cu consilul rusesc. E posibil ca Tudor, după încredinţarea ce-ĭ dăduse Pinis şi C. Samurcaş, unul din şefiĭ eteriscĭ de la Bucurescĭ, spera în ajutorul Rusieĭ. In orĭ-ce cas nu putéŭ bănui că Tudor spera în Turcia.

Dar tocmaĭ asemenea îndemnurĭ ale luĭ Tudor, nu le ţinu în sémă *otcârmuitoriĭ* din Bucurescĭ. Eĭ trimit de astă dată «pe de o parte atât arz la Pórtă, cât şi cu cărţĭ către veciniĭ Paşĭ după marginea Dunăreĭ, de la 30 Ianuare, desluşind tóte cele întâmplate şi urmate de Tudor, iar pe de altă parte aŭ într'armat oraşul Bucurescilor cu paznicĭ din tóte işnafurile, orînduind prin tóte mahalalele şi pe tóte uliţele străjuitorĭ cu căpeteniĭ peste eĭ, ómeniĭ ceĭ maĭ credincioşĭ şi cu câte doĭ din boieriĭ ceĭ maĭ tinerĭ, ca să pázéscă tótă nóptea *(Naum)*.

Şi pe când otcârmuitoriĭ străjuiaŭ stradele Bucurescilor, revoluţiunea, ca o dîră de iarbă de puşcă întindea flăcările séle şi în cele 12 judeţe de dincóce de olt: «se clătea şi cele-l-alte 12 judeţe»- cum scrie Naum.

Consulul Rusesc întrébă pre «otcârmuitorĭ, la 19 Ianuar, că ce este cu revoluţiunea luĭ Tudor? Eacă ce rĕspund boieriĭ:

---

1) Veḑĭ arzul la Dervis Paşa Muhafizul Diuluĭ, în Anexa IV 31 şi către Pórtă şi în Anexa V.

De la Ocârmuitorii Domniei Țĕrei Românesci către cinstita Agenție a Russiei.

Nota cinstitei Aghenții, de la 19 ale luĭ Ghenarie trecut scrisă, cu cinste am priimit-o; şi la întrebarea ce ni se face, ca să dăm o sciință pentru ceĭ ce s'aŭ ivit cu arme în mână, supĕrînd obstésca linistire a Valahieĭ ceĭ micĭ, şi ce măsurĭ s'a pusŭ în lucrare spre obştésca siguranță? rĕspundem cinstiteĭ Aghenţiĭ, că un Teodor Vladimirescu, care, în vremea trecuteĭ resmirițe, a fost în slujba ostăşéscă, sub numire de ofițer, însoțindu-se şi cu un Dimitrie Machedonschi, ofițer rus, îndată ce şi-a dat sfârşitul reposatul Domn Alexandru Suțu V. V., încârdoşindu-se şi cu alțiĭ, aŭ eşit din Bucureşcĭ şi apucând drumul tot prin pólele munților, aŭ ajuns la Târgul-Jiuluĭ, sud Gorjŭ, Vinerĭ séra, la 21 ale trecutuluĭ Ghenare, făcêndu-se tótă ceata lor la No. 40; de aici şi până acolo, pe drum, n'aŭ supĕrat pe nimenĭ, nicĭ aŭ păgubit; iar acolo, într'acea séră sosind, aŭ coprins fără veste pe Cluceru C. Oteteleşénu, ispravnicul, şi l'aŭ ridicat, ḑicêndu-ĭ că, după ce vor prinde şi pe tovarăşul sĕŭ, atuncĭ îşĭ vor arĕta şi poruncele ce aŭ; pe tovarăşul luĭ însă n'aŭ putut să 'l prinḑă, fiind-că lipsea în ale județuluĭ, după trebuință, iar pe Oteteleşénu tot într'acea nópte, luîndu-l cu dênşiĭ s'aŭ dus de l'aŭ închis înMonăstirea Tismana; de acolo trecênd Teodor în învecinatul județ al Mehedințuluĭ, aŭ făcut înscris publicațiele sale, chemând norodul să se unéscă cu dênsul, făgăduindu-ĭ slobodenie de sub supunerea Domnilor şi a Boerilor. După însciințările ce am primit până acum de la Dregatoriĭ Valachieĭ ceĭ micĭ, nicĭ o supĕrare saŭ vre-o pagubă n'aŭ făcut aceia nimenuĭ şi se află cu toțiĭ închişĭ în numita Monăstire a Tismaneĭ, maĭ sporindu-şĭ numĕrul ómenilor.

Noĭ, după datorie, îndată am pus în lucrare tóte cuviinciósele mijlóce, atât pentru a le tăia tótă eghemonia ce se silesc a avea, cât şi pentru a le zădĭrnici cugetele lor, şi a ĭ risipi cu totul.

Intru aceste îngrijirĭ aflându-ne, nu lipsim a face sciut Cinstiteĭ K. K. Aghențiĭ. (Urméză semnăturile Caimacamilor). 1821, Febr. 1.

In urma acestuĭ rĕspuns, boieriĭ de la otcârmuire fac un pas mare: se adreséză direct către Tudor cu următórea scrisóre:

Cartea Boerilor Divanuluĭ către Slugerul Tudor.

Cu mare mirare luarăm în scire de urmăririle ce-aĭ început a face, cugetând însoțire de maĭ mulțĭ, şi împărțind cuvinte către lŏcuitorĭ; ca să sară cu toțiĭ spre isbăvirea rĕuluĭ, şi să iasă din întunerec la lumină. Acest fel de urmărĭ, că nu aŭ sfârşiturĭ bune, este sciut şi din istorie şi din pildele ce se vĕd pre tótă, ḑiua. Judecă care póte să țĭ fie isbânda, când înarmându-se împotrivă-țĭ toțĭ credincioşiĭ stăpâniriĭ, te vor supune prin rĕsboiŭ, şi te veĭ îndatora însuțĭ

a cere mântuire, care nu veĭ putea-o găsi! Aŭ nu sciĭ că plătesce ţéra la atâţea ogeacliĭ şi pandurĭ, pre carĭ, când îĭ va însoţi şi cu alţiĭ ce maĭ sunt pe din afară, ce cu arme se vor ridica asupra-ţĭ, încotro veĭ năvălĭ ca să te mântueşcĭ? Vedem că prin cuvintele ce prin nejudecată aĭ alcătuit către lŏcuitorĭ, propovĕdueşcĭ, că pentru folosul obstiĭ şi binele ţĕreĭ te-aĭ pornit într'acéstă faptă şi voiescĭ a arĕta, cum că nu eşcĭ tâlhar saŭ voitor de rĕŭ, ci îndemnător binelui şi săvîrşitor isbăviriĭ obsteĭ din ispita rĕutăţilor. Dar care dintre lŏcuitorĭ îţĭ va da credĕmênt? Şi în ce temeĭ redemĕnd, se va însoţi cugetărilor ce aĭ de vreme ce cu toţĭ cunosc şi înţeleg câtă însărcinare, câte cheltuelĭ şi câte pagube se pricinuesc satelor dintr'acest fel de netrebnicie? Decĭ, te sfătuim părintesce, şi ca nisce adevĕraţĭ patrioţĭ, îţĭ poruncim să te părăseşcĭ de asemenea fapte, păgubitóre ţĕreĭ, aducĕtóre de smintéla linisteĭ lŏcuitorilor, şi pricinuitóre de mare nevoe asupra-ţĭ; şi te încredinţăm cu jurămênt, că, de te veĭ supune povăţuirilor şi poruncilor nóstre şi lăsându ţĭ armele, te veĭ scula şi veĭ veni, fără tăgăduire veĭ scăpa de orĭ-ce urgie; căcĭ cu toţiĭ vom fi mijlocitorĭ către Domnul ţĕreĭ, ca să 'ţĭ trécă cu vederea urmarea ce-aĭ cugetat; şi póte veĭ fi ascultat la multe destoinice arĕtărĭ spre despăgubirea jafurilor ce vor fi cercat lŏcuitoriĭ; pentru că la o asemenea dreptate maĭ cu sémă privesce stăpânirea ţĕreĭ, decât orĭ cine alt pe din afară; şi nicĭ odată nu voiesce, ca lŏcuitoriĭ să cerce năpăstuirĭ, de vreme ce acéstă ţéră este sciut că se ocârmuesce sub lege şi sub pravilă. Iară când din nenorocire-ţĭ nu'ţĭ veĭ lua séma cu dinadinsul şi nu te veĭ supune acestor părinţescĭ povĕţuirĭ, ce cu iubirea de omenire îţĭ dăm (nevoind turburarea şi smăcinarea satelor), atuncĭ, nu numaĭ că te vor isbi ceĭ ce sunt gata asupră-ţĭ până acum, ci şi alţĭ se vor maĭ porni, câţĭ trebuinţa va cere; şi fiĭ încredinţat că, după ce nu veĭ găsi scăpare, apoĭ şi osânda morţiĭ îţĭ va fi grozavă şi cumplită, ca unuĭ turburător şi amestecător de linistea lŏcuitorilor. Către acesta te sfătuim iarăşĭ şi 'ţĭ poruncim, că îndată ce veĭ primi acéstă scrisóre a nóstră, în soroc de douĕ césurĭ, să'ţĭ ieĭ séma bine, şi către cel ce 'ţĭ va trămite scrisórea să daĭ rĕspuns în scris, curat; că de va fi făcut cu coprindere de supunere, şi prin vrednice dovedĭ, ca să pótă fi credut, să înceteze numaĭ decât pornirea ce este gătită asupră-ţĭ şi să te aşteptăm aicĭ, precum maĭ sus pre larg ţi se arată; iar de nu ţi se vor precurma relele cugetărĭ, hotărăsce-te singur morţiĭ; şi fiĭ încredinţat că nu veĭ găsi scăpare. Citesce cu mare luare aminte aceste scrise, ia-ţĭ séma bine, supune-te povăţuirilor ce privesc spre binele-ţĭ şi fiĭ sănătos [1]).

1821 Ghenarie 30.

Mitropolitul Dionisie, Gherasin Buzeŭ, Ilarion Argeşiŭ, Gr. Brâncoveanu, C. Creţulescu, Gr. Ghica, Barbu Văcărescu, Ist. Creţulescu, Gr. Bălénu, Mih. Manu, Gr. Filipescu, Iord. Stătineanu, G. G. Filipescu, Dum. Racoviţă, Scarlat Grădişteanu Vel logofĕtu.

In desperare de alt ajutor şi póte fiind-că se svonise un moment, că Mihaĭ Vodă Suţul ar putea fi Domn al Munteniei, Boierii scriŭ acestuia «Socotindu-l, ḑice Naum, credincios al împĕrăţiei, povestind-ĭ tóte făpturile luĭ Tudor şi planul de a veni la Bucurescĭ». Eĭ cer de la Mihaĭ Suţu sfat şi povaţă. Maĭ vêrtos să se explice vorbele luĭ Tudor că este *înclinat cu el şi alte* părţĭ *maĭ marĭ?* [1]).

Mihaĭ Suţu, care credea că Tudor e cu eteria, rĕspunde că tot ce-a lucrat Tudor e bine, — dar despre alianţa cu o putere mare, tace. Intr'aceste sosesce la Bucurescĭ în 3 Februare 1821 un Capi-oglan, aducênd vestea numireĭ la tron a luĭ *Scarlat Calimach*.

Imediat boeriĭ, *românĭ pământenĭ*, maĭ prind curagiŭ; eĭ otăresc, să se ia noĭ mĕsurĭ de urmărire a luĭ Tudor şi altele. Iacă ce scriŭ Caimacamuluĭ de Craiova:

Ordinŭ al Căimăcămieĭ către Divanul din Craiova.

Cu mirare şi durere sufletéscă am citit cea către noĭ însciinţătóre scrisóre de la 31 ale trecuteĭ lunĭ căcĭ, precum ne adăstam să arĕtaţĭ fapte ce am fi dorit, şi isbînde asemănate cu împrejurările şi cu firésca D vóstră mărinimie, am vĕḑut lucrurĭ nesăbuite, şi pline de micşorime de suflet, împotriva celor ce nădăjduiam; carĭ lăţindu-se şi pe acolo, fără îndoială vor pricinui pustierea, atât a oraşuluĭ Craiova, cât şi în judeţele din partea loculuĭ. Ast-fel, rĕspunḑênd Dumnévóstră, vĕ cerem să vĕ într'armaţĭ cu chipul cel maĭ înţelept şi bărbătesc, punênd în lucrare tóte câte privesc spre înfrângerea şi nimicirea scopuluĭ aceluĭ rĕsculător al noroduluĭ, şi maĭ vîrtos pentru obştésca linişte a lŏcuitorilor. Aicia, tot ce trebue să se facă, s'a făcut, cu prisos. Omenĭ înarmaţĭ s'aŭ trimis, zaherea îndestulătóre, orînduială de banĭ. Assemenea şi despre cele de neapĕrată trebuinţă, pre carĭ de le-aţĭ încuviinţat pentru isprăvnicie, şi noĭ ne-am învoit. Acum dar, nu se aştéptă altă decât ca şi Dumnévóstră, să întrebuinţaţĭ tóte chipurile ale înţelepte şi tóte orînduelele cuviinciόse, după cum trebuinţa va cere; şi să îmbărbătaţĭ pre ceĭ căḑuţĭ, însufleţind şi duhurile celor maĭ micĭ, spre a face să domnéscă liniştea noroduluĭ, pentru care veţĭ fi supuşĭ la rĕspundere, şi iarăşĭ asemenea la laudă şi la dobîndirea drepturilor Dumneavóstră.

Cât pentru nelegiuita sculare a aceluĭ rĕsvrătitor, am făcut cunoscut, prea puterniculuĭ nostru Impărat [2]).

---

1) Veḑĭ epistola, inedită pare-mise, în anexa VI.
2) Februarie 2.

De la Otcârmuitorii țěreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta frate biv-vel Bane, epistatule al Spătărieĭ, fiind-că pe a se păzi buna orînduială a nizamuluĭ și a nu se întâmpla pricinĭ de g vurĭ aicĭ în politie am hotărît, ca de la 2 césurĭ din nópte să se închidă câ mile i cafenelele precum și ómenĭ fără felinar să nu maĭ âmble pe ulițĭ aceea scriem D-tale, ca de acum înainte toțĭ ceĭ ce aŭ cârciume și cafe de la 2 césurĭ din nópte, să 'șĭ închiză prăvăliile și să nu maĭ priméscă nimenea, căcĭ orĭ care se va dovedi împotrivă următorĭ, se va pedepsi cu bă la falangă în fața prăvălieĭ, precum asemenea și ceĭ ce vor avea trebuinț umble nóptea pe ulițe să âmble cu felinare, căcĭ ceĭ ce nu vor păzi orîndu acestuĭ nizam, se vor socoti de nesupușĭ și li se face căḑută certare.

Al Ungro-Vlahieĭ Dionisie, Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Grig Filipescu. Asemenea s'aŭ făcut și la vel Agă [1]).

Cond. 96, pag. 202 și 204. *1821 Februar.*

12 pitace de la orînduițĭ pe podurĭ pentru nizam,

Noĭ Otcârmuitoriĭ țěreĭ.

Dumnéta . . . iată printr'acest pitac al nostru îțĭ poruncim, ca de a înainte, în tóte nopțile, luând împreună pe toțĭ neferiĭ ce-ĭ aĭ, să te încon pe podul . . . . . de la 2 césurĭ din nópte și până diminéța-în ḑiuă, ca să se păzi buna orînduială a nizamuluĭ, spre a nu se face vre o urmare netrebnică de c cinevașĭ, iar de se va întâmpla vre un fel de pricină de gâlcévă unde va, nu decât, pe de o parte potolind gâlcéva, să poprescĭ pe ceĭ ce vor fi pricina, ia de alta îndată să daĭ de șcire D-luĭ cluceruluĭ Alecu, ca și D-luĭ făcêndu cunoscută, să se dea cuviinciosul nizam; către acésta, fiind-că s'aŭ dat ose poruncile nóstre către D-luĭ fratele bivvel Ban epistatul Spătărieĭ și către D fratele biv-vel Logofět epistatul Agieĭ, ca prin pristavĭ să se facă cunoscu toțĭ de obște, să scie, că de acum înainte nu sunt slobodĭ, nicĭ cârciumariĭ, ceĭ ce țin cafenele, să le ție deschise nóptea, ci de la 2 césurĭ din nópte inte, și cârciumariĭ și ceĭ ce țin cafenele să 'șĭ închiḑă prăvăliile, ne maĭ prin pe nimenea; deosebit și pe ulițe nu este slobod nimenea a ămbla nóptea felinar, de la 2 césurĭ înainte; pentru aceea să privighezĭ și să păzescĭ n mul acesta întocmaĭ, iar pe carĭ din cârciumarĭ saŭ din ceĭ ce aŭ cafenel veĭ dovedi cu urmare împotrivă, să i facĭ cunoscuțĭ la Spătărie, sóŭ la Agie să'șĭ ia pedépsa, după hotărîrea ce s'aŭ făcut; precum asemenea și pe ceĭ veĭ găsi fără felinar și vor fi necunoscuțĭ și sub bănuială, să'ĭ daĭ în cerce

iară'şĭ la Spătărie, saŭ la Agie; fiĭ dar cu ochiŭ deschişĭ, ca să nu se întîmple cel maĭ puţin cusur, că înşuşĭ aĭ a fi rĕspunḑetor şi a da sémă.

1821 Eebruar 4 [1]).

Intre mĕsurile de «*străjuire*» fu şi apĕrarea organizată la ţĕrmiĭ Oltuluĭ, cu actul următor:

«Vremea povĕţuind ca spre întîmpinarea rĕuluĭ, ce se vede pornit de către acel turburător Teodor Vladimirescu, să se facă tóte pornirile cele maĭ bune, între altele ce s'aŭ chibzuit, s'aŭ găsit cu cale şi străjuirea vadurilor după apa Oltuluĭ, ca nicĭ de cum să nu maĭ pótă avea uniĭ ca aceştia împărtăşire, trecĕnd saŭ de aicĭ dincolo, saŭ de dincolo aicĭ, ca să facă întovărăşire şi clădirĭ, prin cuvĕnt, prin scris, prin care să pótă săvîrşĭ deşartele lor cugetărĭ, a căror sfîrşit nicĭ aŭ fost vre a odinióră, nicĭ nu va putea fi buni; pentru care fiind-că s'aŭ orînduit ómenĭ credincioşĭ cu cărţile Divanuluĭ, coprinḑetóre, ca tóte podurile, luntrile şi morile să le trécă dincóce, a le avea sub zaptul lor, ca nicĭ de cum să nu îngăduiască pe nimenĭ a trece fără a avea la mânile lor cărţĭ doveditóre, că sunt cu totul fără nici o bănuială, iar pe care'ĭ vor bănui că pot fi cu vre o înclinare cu aceĭ turburătorĭ, să'ĭ prindă şi cu cărţile, saŭ alte semne ce se vor găsi la dînşiĭ, trimeţĕndu-ĭ la isprăvnicat, a li se lua tacririle, isprăvnicatul să'ĭ trimiţă aicĭ în bună pază, a se cerceta; nu lipsesce Divanul a da în scire dumnévóstră şi a vĕ scrie: îndată ce vor sosi orînduiţĭ acolo, să vĕ sculaţĭ unul din d-vóstră, să mergeţĭ pe la vadurile ce cad într'acel judeţ şi dupĕ ce se vor trage tóte vasele marĭ şi micĭ i morile dincóce şi se vor da sub zaptul orînduiţilor, să întărîţĭ străjuirea cu din căpitanĭ i catanele, ce vor cădea maĭ cu apropiere; către carĭ căpitanĭ ca să fie supuşĭ şi următorĭ, se trimite d-vóstră şi osebita poruncă spătăréscă şi fiind-că s'aŭ scris d-lor boierilor ispravnicĭ din sud . . . a veni şi unul din d-lor

---

1) *Ceĭ ce s'aŭ orînduit cu aceste pitace*

. . . . din capul poduluĭ Mogoşóieĭ până la metohul episcopieĭ Rîmniculuĭ
. . . . de la metoh şi până la pórta din sus.
. . . . de la pórta din sus şi până la biserica cu sfinţĭ.
. . . . de la biserica cu sfinţĭ până la capul poduluĭ tîrguluĭ de afară.
. . . . de la pórta din sus, până în uliţa ce merge la metohul Argeşuluĭ.
. . . . de la uliţa ce merge la metoh până în capul poduluĭ Calicilor.
. . . . de la Butuc până la sfântu Spiridon noŭ.
. . . . de la sfântu Spiridon noŭ până în capul poduluĭ Şerban-Vodă.
. . . . din capul poduluĭ de pământ până la Zlătarĭ.
. . . . podul ce merge spre Hagi Moscu până spre margine.
. . . . podul ce merge pe din dosul Colţeĭ până spre margine.
. . . . podul ce merge spre Radu-Vodă până spre drumul Dudescĭ.

pe la vadurile ce se îmbină cu judeţul d-vóstră şi a orîndui şi în partea acea pe la fieş-care vad străjĭ destoinice cu boerinaşĭ de ai judeţuluĭ, credincioşĭ, ca întîmplîndu-se să năvălescă vre uniĭ dintr'a ceĭ făcĕtorĭ de rele, orĭ dp aicĭ acolo, saŭ de acolo aicĭ, ca să trécă spre întovărăşire, să se ajutoreze străjuitoriĭ dintr'amêndouĕ părţile, ca nu numaĭ să nu pótă izbuti a trece, ci încă să se şi prindă negreşit, trămiţêndu-ĭ la isprăvnicat, cu verĭ ce lucrurĭ se vor găsi la dênşiĭ şi ispravnicaturile să'ĭ trimită aicĭ în bună pază, a se cerceta; vĕ veţĭ corespondarisi, vĕ veţĭ şi întâlni, ca cu cele maĭ destoinice mĕsurĭ şi bună orînduială, să se întocméscă acéstă străjuire; veţĭ face cunoscută acéstă şi lŏcuitorilor judeţuluĭ, ca când va avea trebuinţă a trece de din cóce din colo, să'şĭ aibă adeverinţă la mânĭ, prin care să pótă fi afară din orĭ ce bănuială; aşa dar urmând d-vóstră, de săvîrşire să înşciinţaţĭ Divanuluĭ.[1])

Acéstă mĕsură a apĕrărĭ Oltuluĭ e departe de a linişti pe «*otcârmuitorĭ*» neîncredĕtorĭ în cetele ostăsescĭ ce otărĕsc a fi trămise la Olt cu acest scop.

Decĭ la 3 Februar 1821 maĭ daŭ următorul pitac:

«Divanul avênd ne adormită îngrijire a întâmpina turburarea ce se póte pricinui locuitorilor ţĕreĭ de acéstă cétă *de tâlharĭ, ce s'aŭ arĕtat peste Olt, cu căpetenie un Teodor Vladimirescu,* aŭ chibzuit între altele, să se facă şi o străjuire vadurilor de trecĕtóre peste apa Oltuluĭ, aŭ scris Dumnélor boerilor ispravnicĭ aĭ acelor judeţe, chipurile cu carĭ să se pue în lucrare acéstă străjuire şi pentru că la fieş-care vad să se afle şi câte un credincios al Divanuluĭ, deosebit de ceĭ ce vor orîndui isprăvnicaturile spre privighere, a nu se strecura din făcĕtoriĭ de rele, nicĭ de dincóce dincolo, nicĭ de dincolo dincóce; orînduim pe . . . . . carele să mérgă la vadul ce se ḑice . . . . . din sud . . . unde acolo cu catanele spătărescĭ, ce i se vor orîndui de către boieriĭ ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, să aibă a sta napristan, străjuind cu armele în mână, ḑiua şi nóptea, ca nimenea din ceĭ ce va socoti că pot fi sub bănuială de cugetătorĭ de rele nu numaĭ să nu fie slobodĭ a trece, dar încă, prinḑêndu-ĭ, să 'ĭ ducă la isprăvnicat, cu cărţile şi altele ce va găsi asupră-le, ca şi Dumnélor ispravniciĭ să 'ĭ trimită aicĭ, cu tacricurile lor, a se cerceta; iar pentru locuitoriĭ ce vor avea trebuinţă a trece, de la o parte la alta, s'aŭ scris Dumnélor ispravnicilor, a le face cunoscută rînduială acésta a străjuireĭ, pentru ca fieş-care când vor avea a trece, să'şĭ aibă adeverirĭ la mână, prin care să pótă fi afară de verĭ ce bănuială. Poruncim dar Dumitale, orînduite, să fiĭ cu ochiĭ deschişĭ a nu se face vre-un cusur la străjuire, strecurându-se vre-un bănuit, orĭ din neîngrijire, saŭ pentru interes, saŭ să te abaţĭ a cere de la ceĭ curaţĭ şi nebănuiţĭ trecătorĭ, cevaşĭ cu numire de vre-un avaet, că straşnic veĭ fi pedepsit; şi

1) Cod. 96 pag. 205.

pentru cheltuială ți s'aŭ orînduit a ți se da câte talerĭ . . . . pe lună; așa dar veĭ urma negreșit». — 1821, Februar 3.

10 carțĭ s'aŭ scris, 2 Argeș și Oltul [1]).

Pe dată ce «*otcârmuitoriĭ*» primesc scirea de noua domnie, eĭ iaŭ titlul de «Căimăcămie» și scriŭ luĭ Scarlat Calimah, la 4 Februarie 1821, că Măria sa să facă arĕtare la Prea înaltul Devlet, ca să se milostivéscă asupra nevinovaților supușĭ și să chibzuiască cuviinciosul mijloc, spre izbăvirea de nesuferitele ticăloșiĭ și primejduirĭ [2]).

Ba vĕḑĕnd «*otcârmuitoriĭ*» că le vine un noŭ Domn direct de la Pórtă, ei creḑură că numaĭ de la Pórtă trebue să céră așeḑarea, potolirea resmeritei din țéră. Decĭ boeriĭ se decid a chiăma pe Pașalele vecinĭ cu oștirĭ în țéră. Totușĭ înainte de a lua asemenea demers, boierii simt nevoia a întreba pe consulul rusesc Pinis. La 4 Februar eĭ adreséză acestuia următórea notă: [3])

Subsemnațiĭ boerĭ aĭ țĕreĭ rumânescĭ, avem onóre a comunica Ex. sale D-luĭ Pinis General Consul al M. Sale Imp. al tutor Rușilor, cavaler al maĭ multor ordine, din cele coprinse in scrisorile Divanuluĭ din Craiova din care Excelența Vóstră se va informa îndeamănuntul de tóte ce privesc pe rebelul sluger Tudor Vladimirescu. Negrăită e confusiunea în care cu drept cuvînt se găsesc sĕrmaniĭ locuitorĭ de pe acolo, și desolarea ce resultă din ea; cu tóte aceste cu mult curagiŭ îndură aceste întîmplărĭ neașteptate, în fața încertitudineĭ de ce e de făcut? Cu tóte mĕsurile ce s'aŭ luat până acum, ca să se în lăture rĕul ce amenință obștea, ne informăm pe tótă ḑiua, că rebelul (se ridică contra tuturor celor subscrișĭ în adresa de la Craiova, dar încă se ridică și în contra linișteĭ și siguranțeĭ obștescĭ și neîntrevĕḑĕnd alt mijloc de scăpare, în chibzuirea comună n'am găsit alt remediŭ maĭ eficace la rĕul acesta fără de leac de cât să recurgem la câte-va pașale din vecinătate și să le cerem ajutóre în contra relelor ce ne amenință și în contra turburărilor *urzite pe tótă întinderea țĕrcĭ rumânescĭ*, care ia nisce proporțiunĭ uriașe din causa tribunilor carĭ aranghează poporul. Subsemnațiĭ sciind însă destul de bine, că nu trebue să facem un asemenea demers la serhaturile din vecinătate, fără a însciința și pe Ex. Ta, și a te întreba despre modul de scăpare ce ne maĭ rĕmâne de făcut, ne facem o datorie de a aduce acésta la cunoscința Dumnévóstră și nu ne îndoim că Excelența Vóstră luând informațiunĭ despre rĕul ce ne amenință, vețĭ încu-

1) Cod LXXXXVI, pag. 205.
2) Naum.
3) Veḑĭ varianta adusă de Aricescu, în Anexa nota VII.

viința acéstă a nóstră otărîre, care este singurul mijloc de scăpare a acestuĭ pămînt amenințat. Subsemnațiĭ renoind cererea de maĭ sus, vě rugăm ferbinte să ne trimitețĭ în scris rěspuns. *1821 4 Februar.*

Cod. 93 pag. 194.

Naum amintesce de acéstă încercare a «*otcârmuitorilor*» cum şi de rěspunsul îngâîmat al luĭ Pinis.

La nota boierilor, rěspunde imediat la 5 Februarie Consulul rusesc prin o notă a căreia minută n'o aflarăm în original, ci numaĭ reprodusă în «Trompeta Carpaților» (pag. 651), din memoriul luĭ Dărzeanu. Pini discută maĭ lung deacă a chiăma oştirĭ turcescĭ în țéră nu era o faptă contrară tratatelor? Dar termină aprobând cererea boierilor, pe a lor rěspundere, de consecințĭ, şi nu fără a li imputa că n'aŭ luat energice měsurĭ de comprimare a mişcăriĭ [1]).

Pinis comunică guvernuluĭ sěŭ cele urmate până la 5 Februarie şi Capo-D'Istria aprobă în totul atitudinea consululuĭ rusesc din Bucurescĭ. Capo-D'Istria ordonă degradarea luĭ Tudor din rangul de ofițer rusesc şi din ordinul st. Vladimir, deacă nu se va supune. Nota ministruluĭ rusesc află conexiune între mişcarea din Oltenia şi acele carĭ agitaŭ sincronistic Spania, Italia de sud şi alte țĕrĭ. Din acest punct de vedere Rusia doria nimicirea imediată a mişcăreĭ [2]).

Cu tóte aceste declarărĭ de ne patronare a Etereĭ şi a mişcăre luĭ Tudor, căpitan Gheorgache, care avea comanda străjilor din Bucurescĭ, declară boierilor otcârmuitorĭ, că deacă cum-va eĭ ar chiama pe turcĭ în Bucurescĭ, el va trece cu tótă óstea luĭ la Tudor: «Ajung eŭ cu arnăuțiĭ meĭ, striga semețul Gheorgache, — ca să apěr Bucurescíĭ de Tudor şi de *adunarea de păměntenĭ țěranĭ*».

Boieriĭ otcârmuitorĭ vor acum să fie maĭ energicĭ: eĭ decid să *trimită la Craiova pe Gheorgache* [3]) şi pe acolitul sěŭ Farmache, cu 800 de oştenĭ. Acestia nu pleacă până nu li se daŭ înainte lefile pe 3 lunĭ Puțină încredere puteaŭ în definitiv să aibă *otcârmuitoriĭ* în aceştĭ mercenarĭ. De aceea, ca suprem comandant eĭ numesc pe Vornicul

1) Vedĭ Anexa VIII.
2) Vedĭ nota luĭ Capo-d'Istria şi în Prokesch Osten vol. III pag. 58 Vedĭ şi Aricescu (Istoria revoluțieĭ de la 1821) pag. 117. Vedĭ Anexa IX.
3) Naum dice, că după îndemnul luĭ Pini. Vedĭ Anexa X.

Nicolae Văcărescu, însărcinându-l să cerce a capacita pe Tudor, ca să înceteze el înşişĭ resmeriţa.

La prima scrisóre ce «Ocărmuirea» adresă luĭ Tudor el respunsă în modul următoriŭ:

Cinstiţĭ Boierĭ!

Prea cinstită cartea Dumnévóstră de la 30 ale trecutuluĭ Ghenare, la 3 ale următoruluĭ, cu tótă plecăciunea am primit şi cele poruncite am vĕḑut; dar sciut fie Dumnévóstră, că nu este precum Dumnévóstră socotiţĭ; că prea bine este sciut Dumnévóstră, că eŭ din mica copilărie am slujit cu mare credinţă şi stăpânire patrieĭ mele; precum şi acum şi în tótă viaţa mea, sunt hătărît a sluji şi a mĕ jertfi patrieĭ mele; şi eŭ de capul meŭ nicĭ decum n'am plecat, fără cât tot norodul cel amărît şi dosădit al acesteĭ ticălóse ţĕrĭ, atât ceĭ de loc, cât şi ceĭ streinĭ, vĕḑênd că stăpânirea, sub care sunt încredinţaţĭ de către prea puternica împerăţie, stăpînitórea nóstră (a căria mărire Domnul Dumneḑeŭ să o întărescă în vecĭ) 'i-a adus în cea maĭ desăvîrşită prăpădenie, şi ne maĭ putând suferi arḑimea foculuĭ care le-a pus peste capete, cu toţĭ într'un gând s'aŭ unit, şi aŭ hotărît, ca să se scóle, cu micĭ cu marĭ, şi să se adune la oraşul cel de căpetenie al ţĕreĭ, şi acolo stând, să cĕră împĕrătésca milă, pentru care până acum prin cincĭ arzmahzarurĭ 'şĭ-a arĕtat ticălósa stare, precum şi la alte înalte locurĭ, şi sciindu-mĕ norodul pe mine, dintr'alte vremurĭ, că sunt un adevĕrat fiŭ al patrieĭ mele, cu silnicie m'aŭ luat a le fi şi la acéstă vreme chivernisitor pentru binele şi folosul tuturor.

Dar eŭ, cum am vĕḑut pré cinstita porunca Dumnévóstră, supus fiind, m'am ridicat de loc ca să plec, iar adunarea noroduluĭ, nu numaĭ că nu m'a lăsat, ci încă sub mare pază m'a pus.

Ḑiceţĭ Dumnévóstra, că din ridicarea mea, se supĕră odihna lócuitorilor; dar eĭ, după ce le-am citit întru auḑŭ prea cinstita poruncă Dumnévóstră, cu un glas rĕspunseră: că acésta nu este nimic pre lângă tirăniile cele cumplite, carĭ le pătimesc de la dregătorĭ. Acestea 'i-aŭ adus la o desnădăjduire, în cât sunt bucuroşĭ maĭ bine să piară cu toţĭ, decât să maĭ fie viĭ.

Iar ridicarea lor alt rĕŭ nu face, decât numaĭ lucrurĭ de mâncare, care sunt muncite iarăşĭ de dânşiĭ; precum nicĭ împotrivitorilor până acum nu li s'aŭ făcut nimic, prinḑêndu-se de la satul Tîmna Vistierul Crăinicénul, comandirul Pandurilor, cu una sută cincĭ-ḑecĭ ómenĭ înarmaţĭ. Asemenea s'a prins şi la mŏnăstirea Strehaia un bir-ceauş Costache, cu şépte ḑecĭ ómenĭ înarmaţĭ. Intr'acest chip era gândul noroduluĭ, ca să se pórte până la sfîrşitul trebuinţeĭ; iar la mŏnăstirea Motruluĭ, unde se află închis Dumnéluĭ Căminarul Bibescu şi Stolnicul Viişorénu, cu vre-o patru-ḑecĭ ómenĭ, fără nicĭ un cuvênt al dreptăţiĭ, aŭ pornit bătaĭe cu arme de mórte asupra noroduluĭ; şi norodul

vĕḑênd vrăjmăşésca socotélă a Dumnélor, a închis mŏnăstirea cu mare străjnicie şi pe Dumnélor în năutru mŏnăstireĭ, unde nu aŭ nimica de ale mâncăriĭ. Déră norodul, vĕḑênd nemilostivirea Dumnélor, astă-ḑĭ cu toţĭ hotărîră ca să arḑă mŏnăstirea; şi după ce'ĭ vor prinde, să nu lase nicĭ unul viŭ; ḑicênd norodul că nu le este îndestul pedepsele care le-a pătimit până acum din mânele dregătorilor? ci acum, când nădăjduia şi eĭ vre-o milă ca să dobîndéscă, atuncĭ, în loc de milă, se vĕd ucişĭ cu arma de mórte, din mânile celor ce i-a hrănit şi i-a poleit cu sângele luĭ; şi când şi de acum înainte dregătoriĭ şi otcârmuitoriĭ loculuĭ se vor purta tot asemenea, şi nu vor îngădui pe norod a'şĭ cere împĕrătésca milă pentru lipsirea jafurilor tiraniilor, eĭ sunt hotărîţĭ, ca pe câţĭ vor prinde, pe toţĭ să'ĭ jertféscă, pentru că eĭ, din multă desnădăjduire, sunt bucuroşĭ ca maĭ bine să péră cu toţiĭ, decât să trăiască precum aŭ trăit de la o vreme încóce.

Pró cinstitĭ boierĭ, de sunteţĭ Dumnévóstră patrioţĭ şi părinţĭ aĭ noroduluĭ, precum o ḑiceţĭ, cea de slugă a mea socotélă este aşa: că acum aveţĭ Dumnévóstră vreme a scăpa de hula tuturor némurilor, şi să vĕ faceţĭ patrioţĭ adevĕraţĭ; iară nu vrăjmaşĭ aĭ patrieĭ, precum aţĭ fost până acum. Bine ar fi ca Dumnévóstră să popriţĭ rĕutatea şi pornirea armelor ce aţĭ cugetat asupra noroduluĭ celuĭ nevinovat şi credincios, şi să urmaţĭ precum aŭ urmat strĕmoşiĭ noştri; adecă, să vĕ învoiţĭ cu norodul la cererile ce face, pentru că eĭ nu cer vre-un lucru necuviincios, séŭ care să nu'l fi avut, ci cer o dreptate, care póte fi Dumnévóstră de maĭ mare folos; iar într'alt chip nu va eşi lucru la căpătâiŭ bun.

Iar că vĕ lăudaţĭ Dumnévóstră cu armele, noĭ scim că avem Impĕrat, aĭ căruia suntem prea credincioşĭ şi supuşĭ întru tóte; şi nu este nicĭ odată de creḑut, că prea puternica Impĕrăţie să'şĭ prăpădiască Raiaoa fără cercetare şi judecare; ci la vremea judecăţeĭ, norodul cu nimica nu se va învinovăţi; pentru că nicĭ o învinovăţire nu are, şi numaĭ cât îşĭ cere dreptatea. Dumnévóstră, nu numaĭ că nu-ĭ ajutaţĭ spre a 'şi o dboândi, ci încă iĭ împilaţĭ şi la mórte, punênd şi pe Arhiereĭ ca să-ĭ afuriséscă; ci de va fi Dumneḑeŭ viŭ, va vedea şi va judeca. — 1821 Februare 4. *Theodor.*

Boieriĭ rĕspund la acéstă epistolă astfel:

«Primindu-ţĭ scrisórea ce ne-aĭ scris, rĕspunḑêndu-ne cu lipcanul ce într'adins am trimis, am vĕḑut tóte îndreptăţirile ce ne arĕţĭ. Déră să sciĭ că urmările ce facĭ sunt urmărĭ răsvrătitóre, iară nu de patriot, precum ḑicĭ; pentru că tulburĭ norodul, îl daĭ în osinda judecăţiĭ ca pe nisce însoţiţĭ la fapte de resvrătire; şi în loc de a'ĭ face bine, precum ḑicĭ că îţĭ este rîvnă, iĭ veĭ aduce mare foc şi peire la capŭ: fiind-că vor fi judecaţĭ ca nisce protivnicĭ stăpâniriĭ, fără de a cere maĭ întâĭ îndestulare la năpăstuirile ce vor fi cercat;

şi în cele după urmă, când nu-şĭ vor veni în cunoscinţă, vor fi isgoniţĭ prin arme. Şi vedĭ că, din pricină-ţĭ, se va pricinui omorurĭ şi vĕrsare de sînge al crestinilor nevinovaţĭ. Apoĭ ce cuvênt veĭ da înaintea stăpânireĭ? Şi ce suflet veĭ avea înaintea judecăţiĭ luĭ Dumnedeŭ? Urmările ce te-aĭ apucat să săvârşescĭ sunt fapte de resvrătitor; sunt pricinuitóre de periciunea crestinătăţiĭ, sunt într'adevĕr nelegiuirĭ; óră patrioţĭ adevĕraţĭ suntem noĭ, căcĭ nicĭ o odinióră nu am voit vĕrsare de sînge; şi te hulim cu osebire, într'acéstă vreme, când te facĭ pricinuitor acesteĭ vĕrsărĭ, în vreme ce starea întru care te afli nu te iartă să facĭ acest fel de lucru, cu mijlocul care'l credĭ.

Aŭ dóră nu suntem şi noĭ aceia carĭ voim să se păzească dreptatea în tótă ţéra de obste? Dóră la orĭ ce nĕpă-tuitóre audire, urmând orânduelĭĭ, şi chiar poruncelor Dumnezeiriĭ, ne facem mijlocitorĭ către stăpânire, şi îndreptăm tóte relele câte ajung în audul nostru. Socotesce-te maĭ cu întregime ce cuvênt veĭ da înaintea luĭ Dumnedeŭ şi înaintea Stăpâniriĭ, când din pricina netrebnicieĭ 'ţĭ veĭ aduce lucrurile la vĕrsare de sînge şi la rĕsboiŭ, a omorî fraţĭ pe fraţĭ, şi crestinĭ pe crestinĭ, născuţĭ tot de un neam şi supuşĭ tot la o stăpânire?

Ci dóră scriindu-ţĭ şi acum la cele ce ne rĕspundĭ, te sfătuim părintesce, şi îţĭ poruncim, să te părăsescĭ de urmările ce facĭ; să isgonescĭ norodul ce aĭ strîns lângă sine-ţĭ, să mérgă fie-şi care pe la urma sa, să'şĭ caute de munca şi hrana pământuluĭ; şi cu orĭ ce mijloc veĭ sci spre scăpare-ţĭ să potolescĭ pornirea locuitorilor ce aĭ amăgit până acum, dècă le voescĭ binele, precum dicĭ să escĭ patriot, şi să sciĭ şi acésta, că Domnia ţăreĭ s'a încredinţat Măriei Sélle prea înălţatuluĭ nostru Domn Scarlat Vodă Calimach, luându-se scirĭ de la consulaturĭ, carele este Domn, nu numaĭ înţelept, cu vrednice măsurĭ, ci şi cu iscusinţă, şi cu temere de Dumnedeŭ, iubitor de dreptate şi de liniştita petrecere a supuşilor înălţimeĭ Séle.

Apoĭ, către un acest fel de Domnie cuvênt veĭ da, când nu veĭ fi următor povăţuirilor ce 'ţĭ dăm? Te veĭ isgoni adevĕrat ca un resvrătitor, şi veĭ fi învinovĕţit ca un fără de-lege; cum şi aceĭ ticăloşĭ ce, amăgindu-se, îţĭ urmézĕ. şi se ameţesc la disele ce le propovĕduescĭ. Ci dóră potolesce aceea ce aĭ început, ca să nu fiĭ în osânda judecăţiĭ Domnuluĭ; şi să putem şi noĭ a ne face mijlocitorĭ spre isbăvire-ţĭ. Ascultă-ne, ca să nu te căescĭ [1]) — 1821 Februare 4

(Urmézĕ semnăturile Caimacamilor).

La 9 februar Caimacămia adreséză o a trea epistolă luĭ Tudor. Boieriĭ, declară că şi eĭ ca Tudor, voiaŭ să facă dreptate norodului dar că lucrarea a fost împedicată din causa revoluţiuneĭ. Să înceteze Tudor «*netrebnicile urmărĭ*» şi programul luĭ se va realiza şi boieriĭ îĭ asigură iertarea, totodată îl ameninţă în cas de continuare, cu ostirĭ şi pedépsă.

Arhon Slugerŭ

Am priimit scrisórea ce ne-aĭ trimis pe siniorŭ Machedonski, şi ne-aŭ arĕtat numitul prin graiŭ, tóte câte aţĭ vorbit amândoĭ, din care înţelegem douĕ lucrurĭ, adică: unul că, sub numire de bun patriot, cerĭ îndestularea năpăstuirilor ce ar fi cercat lŏcuitoriĭ, şi temainica păzire a dreptăţiĭ şi altul, încredinţare cu jurămênt din parte-ne că şi viéţa îţĭ va fi siguripsită şi óreşi care folosirĭ şi drepte împărtăşirĭ veĭ dobândi, şi vre-o câţĭ-va ómenĭ din ceĭ ce îţĭ vor fi alăturaţĭ, cu asemenea căutare se vor privi din partea stăpâniriĭ; şi până îţĭ va veni acest rĕspuns, veĭ sta pe locul întru care te afli, fără de a te mişca măcar de o palmă. Spre rĕspuns veĭ sci cum că, cât pentru despăgubirea năpăstuiţilor şi păzirea dreptăţiĭ, aflându-ne şi noĭ tot întru aceiaşĭ cugetare, am fost hotărîţĭ să trămitem cercetătorĭ, pe care îĭ şi găsiserăm, din ómenĭ vrednicĭ şi cinstiţĭ, că nu numaĭ să cerceteze, faţă cu lŏcuitoriĭ şi cu ceĭ ce se va fi aflat în dregătoriĭ, ci încă să şi întórcă înapoĭ celor ce vor fi năpăstuiţĭ, jafurile ce vor fi cercat; dar s'a poprit acéstă lucrare, din pricină căcĭ aĭ turburat satele şi tahturiie dregătoriilor cu amăgiturile ce aĭ pus în lucrare, în cât şi aceĭ rînduiţĭ n'a fost mijloc să vină în partea loculuĭ, pentru că nu avea cu cine să vorbéscă; îndată însă ce îţĭ vor înceta netrebnicele urmări, să sciĭ că o asemenea urmare negreşit trebue să se facă, pentru că o cere iubirea de dreptate. Iar pentru de a'ţĭ fi viéţa siguripsită, cele ce a maĭ alăturat lângă acésta trămisul, precum maĭ sus arată, să sciĭ că din parte-ne îţĭ dăm tótă făgăduiala şi încredinţarea în ceea-ce veĭ hotărî şi prin fapte veĭ arĕta încetarea urmăriĭ ce aĭ început. Dară ca să fie maĭ temeinică pentru însuţĭ, am chibzuit ca să maĭ asteptăm o ḑi douĕ, până vor veni şi caimacamiĭ prea Inălţatuluĭ Domn, ce s'aŭ orânduit, şi atuncĭ să-ţĭ trămitem acéstă încredinţare în scris prin într'adins trămis. Ci dar fiĭ acele puţine ḑile adăstător, până veĭ vedea trămisul nostru. Dar să sciĭ şi acésta că împotriva-ţĭ sunt orînduite arme, nu numaĭ cele din partea loculuĭ, ci mulţime altele ce s'aŭ trămis de aicĭ, şi pe tótă ḑiua se trămit, şi că tóte căpeteniile acestor puterĭ, óră maĭ vârtos ceĭ ce s'aŭ aflat destoinicĭ ca să te sfărîme în puţine césurĭ, sunt povăţuiţĭ şi poruncіţĭ ca să-ţĭ bage de sémă în ce chip te urnescĭ, şi de te vor dovedi cu cea maĭ mică călcare peste cele ce aĭ grăit către trămisul de aicĭ, adică că orĭ nu încetedĭ din amăgitórele propovĕduirĭ ce facĭ către sate, orĭ îţĭ maĭ înmulţescĭ suma ómenilor ce aĭ strâns până acum, prin deşérte făgăduelĭ, saŭ că te miscĭ de acolo de unde aşteptăm rĕspunsul, atuncĭ să sciĭ hotărît, că aŭ să te isbéscă, să te sfărîme, şi judecă'ţĭ singur sfîrşitul; iară maĭ vârtos cuvêntul ce aĭ să daĭ înaintea luĭ Dumneḑeŭ pentru atâta vărsare de sânge ce aĭ să pricinuescĭ nevinovaţilor creştinĭ, carĭ amăgindu-se ţi s'aŭ supus; către acésta să te părăseştĭ şi de socotinţa ce aĭ pus în gându-ţĭ pentru monastirea Motruluĭ, şi să laşĭ intrarea şi oştirea acesteĭ monastirĭ slobodă, fără de a cuteza să daĭ pricină a se arunca

o puşcă măcar; căcĭ şi prin acésta veĭ da pricină de lovire asupra'ţĭ. Urmézā întru tóte după cum te sfătuim şi îţĭ poruncim; şi nu cuteza a crede maĭ mult pentru sine-ţĭ de cât ceea-ce firea te-aŭ clădit; căcĭ cu acésta o se aducĭ mare turburare stăpânitoruluĭ asupra'ţĭ şi atuncĭ, de vom voi să te ajutăm, ne veĭ aduce la neputinţă —1821 Februarie 9. *(Urmézā semnăturile Caimacamilor)*

La 2 Februare 1821, vĕḑurăm, N. Văcărescu fusese trămis în Oltenia, ca să supună pe acel *turburător şi tîlhar Tudor Vladimirescu*, care ameninţa să cuprindă şi oraşul Craioveĭ. Nicolae Văcărescu fusese numit căpetenie «asupra agalelor.... cu toţi neferii lor ogiaclii, cum şi asupra altora ce maĭ sunt în partea loculuĭ, întocmiţĭ şi adunaţĭ de Divanul de la Craiova». Văcărescu primesce depline puterĭ împotriva *tîlharilor*, de a sfărîma împuternicirea *tîlharuluĭ* şi a potoli rĕscóla ţĕranilor. [1])

N. Văcărescu provócă pe Tudor să depună armele, promiţĕndu-ĭ în numele boerimeĭ şi al Patrieĭ amnistie şi renumerărĭ pentru el şi aĭ luĭ.

La acésta rĕspunde Tudor cu frumósa, pe cât înţelépta, energica pe cât cumpĕtata următórea epistolă :

Scrisórea luĭ Tudor Vladimirescu către Vornicul Nicolae Văcărescu

Cinstită scrisórea Dumitale cu multă plecăciune am primit, din care alta nu înţeleg, fără decât vĕd că tóte pornirile cele vrăjmăseşcĭ ale maĭ marilor noştriĭ, carĭ le-aŭ pornit asupra Patrieĭ, le grămădescĭ asupră-mĭ, ca şi când eŭ aşĭ fi făcut, saŭ aşĭ face vre-un rĕŭ Patrieĭ mele; ci pre semne dumnéta pre norod, cu al căruia *sânge s'a hrănit şi s'a poleit tot némul boeresc*, îl socotescĭ nimic şi numaĭ pre jăfuitorĭ 'ĭ numeşcĭ patrioţĭ; măcar că eŭ nicĭ asupra aceste tagme nu sunt voitor de rĕŭ, ci încă maĭ vîrtos le voesc întregimea şi întărirea privilegiilor. Apoĭ de ce, fără de nicĭ un cuvênt al dreptăţeĭ mĕ catigorisiţĭ? Şi cum nu socoţĭ, că pre mine mĕ catigorisesce numaĭ tagma jăfuitorilor, iar pre jăfuitorĭ 'ĭ catigorisesc tóte neamurile? Vĕd dar că alta nu este, fără numaĭ Dumneḑeŭ a împetrit inimile maĭ marilor noştriĭ, după cum óre când pre ale Egptenilor. Dar cum nu socotiţĭ dumnévóstră, că Patria se chiamă norodul, iar nu jăfuitoriĭ? Şi cer ca să-mĭ arĕţĭ Dumnéta ce împotrivire arĕt eŭ împotriva noroduluĭ? Că eŭ alta nu sunt decât numaĭ un om, *luat de către tot norodu al ţĕreĭ, cel amărît şi dosodit din pricina jăfuitorilor, ca să le fiŭ chivernisitor în treaba cerereĭ dreptăţilor*? iară tagma jăfuitorilor, căcĭ

1) Veḑĭ întreg actul de numire la anexa XI.

nu le place una ca acésta, a ridicat arme de mórte asupra patrieĭ şi a ticălosuluĭ norod. O! ce mare jale! Dar dacă este tagma jăfuitorilor dréptă, şi norodul vinovat, cum nu trimeteţĭ Dumnévóstră şi pe la învecinatele némurĭ, ca să vedeţĭ pe cine catigorisesc? Pre norod? Saŭ pre Dumnévóstră? Şi cu cine voesc a ţinea? Cu Dumnévóstră, saŭ cu norodu? Căcĭ acésta s'aŭ vestit în tóte laturile. Prea bine sciŭ pre Dumnéta că eştĭ fórte înţelept, şi născut din neam slăvit şi iubitor de Patrie, ce cu înţelepciune multe orênduele bune aŭ făcut Patrieĭ. Socotéscă de către înţelepciunea Dumitale şi acésta: că norocu-resboiuluĭ, este numaĭ în mâna luĭ Dumnedeŭ a tot ţiitoruluĭ, şi nu se scie cuĭ 'l va da; şi măcar de va birui tagma jăfuitorilor, dar tot nu póte fi norocită, că va să-ĭ haléscă tótă lumea; iară de nu va putea birui, unde va scăpa din înaintea noroduluĭ? Ci de voescĭ Dumneata binele Patrieĭ, precum aŭ voit părinţiĭ Dumitale, trebuinţa este, ca să ne intâlnim negreşit; însă de veĭ binevoi, să am cinstitul rĕspunsul Dumitale: unde şi cum? Fiind că norodul nu cere alt-ceva decât numaĭ o dreptate, ce póte fi folositóre şi tagmeĭ boerescĭ; şi cum dic, orĭ în ce chip veĭ pofti Dumnéta, să am cinstitu rĕspuns. *Teodor*

Nu ne importă a sci décă boerul Văcărescu a dat séŭ nu întâlnirea cerută de Tudor; ajunge să fie probat, că Tudor are cunosciinţă de rolul ce este chiămat să jóce şi că este «un om luat de către tot norodul ţĕriĭ, cel amărît şi dossodit din pricina jăfuitorilor, ca să le fie chivernisitor în treaba cererii dreptăţilor».

Ca tóte guvernele séle, Căimăcămia nu înţelege, că Tudor nu făcea el singur o rĕsvrătire, ci că revoltată era întréga naţiune. Cu ce mijlóce speraŭ să nimicéscă mişcarea? Cu înşelarea cetelor de Pandurĭ prin promisiunĭ falacióse, prin darea în judecată a unuĭ biet ispravnic, a luĭ Racoviţă de la Mehedinţi, prin obligătivitatea felinaruluĭ nóptea prin stradele Bucurescilor [1], prin străjĭ în oraş şi la Olt!... Şi în fine prin ademenirile luĭ N. Văcărescu.

La 10 Februare isbucnesce eteria în Moldova, iar la 11 Februare, după Naum, sosiră la Bucuresci ceĭ doĭ Caimacamĭ, ómenĭ de încredere aĭ luĭ Scarlat Calimachi: Const. Negrea şi Vogoride [2].

1) Nicĭ în Bucuresci nu erai ascultate asemenea ordine. In Cod. XCVI pag. 212, aflăm o notă din 2[illegible] Februarie 1821, scrisă consulilor, prin care Căimăcămia se plânge că supuşii nu se supun la regula felinaruluĭ. «Pe aceştia [illegible] n'aŭ cunoscut să-i [illegible]: Căimăcămia a dispus să fie arestaţi şi a doua [illegible] trimişi la consulatele respective [illegible] îmbrăcămintea lor strimtă, dice nota, [illegible] cunoscut că erai supuşi».

2) Ilie Fotino dice că aŭ venit [illegible] caimacamĭ şi adaogă şi pe Iôn Samurcaş. [illegible] însă e trămis ceva maĭ târdiŭ [illegible] la Bucuresci, ci Caimacam la Craiova.

Caimacamii aceştia găsesc pe boierii din «Caimacamie» vechii «Otcârmuitori» lăsaţi de Al. N. Suţu, *«în cea mai desăvêrşită neputinţă de a lupta spre întêmpinarea rĕului, care se înmulţia din ḑi în ḑi»* [1]).

Bucuria clasei diriginte oligarhice fu mare, că aŭ venit Caimacamî şi le-aŭ vestit *îngrijirea cea cu deadinsul a nouluî Domn pentru obştească liniste a ţĕreî şi că în puţine ḑile va sosi şi Domnia.*

Cu totul altele eraŭ sentimentele ţĕreî cu privire la ceî doî Caimacamî. După cum vedem în notele diplomaţieî streine, aceştî doî grecî eraŭ cunoscuţî de ómenî jăcaşî şi duşmanì némuluî românesc *hypocrites et artificieux.* [2])

Căimăcămia de pămîntenî încă înainte de sosirea celor doî boierî grecî Caimacamî, în Bucurescî, la 4 Februarie, trămisese luî Scarlat Vodă Calimah un lung raport, făcênd istoricul revoluţiuneî luî Tudor, bine înţeles însă cum convenea boierimeî. Eacă acest raport:

Anafaraoa Divanuluî către Vodă Scarlat Calimah.

Prea Inălţate Dómne !

Faptele rĕsvrătitoruluî Teodor Vladimirescu, privindu-le supuşiî Măriei Tale la început, ca nisce întreprinderî tâlhărescî, am pus la cale pre dată tóte mijlócele trebuinciόse spre sfărîmarea luî, prin carî nădăjduiamŭ că fără întârḑiere îşî va lua rĕsplată îndrăsneleî sale, ca şi alţî tâlharî de maî înainte de dênsul ; dară fiind-că lucrul a luat altă faţă, că numitul maî sus Teodor s'a arĕtat la ivélă vrăjmaş înarmat alŭ stĕpâniriî, din preună cu ceî de pre lângă dênsul adunaţî, mărturisind prin scris scopurile luî primejdióse, şi însuflând duh de rĕscólă între lŏcuitorî, făgăduindu-le să 'î izbăvéscă de supunerea lor către stĕpânire, am luat pre dată sciinţă despre rĕsvrătirea luî, care era precugetată şi pregătită peste tótă întinderea ţĕreî. Decî, pre de o parte, chibzuind cu multă trudă şi în tóte chipurile, după puterile nóstre, despre cea ce era de făcut, am pus în lucrare mĕsurile trebuinciόse, ce am găsit cu cale, spre zădărnicirea înaintăriî mişcărilor şi primejdiósele cugetărî ale aceluî rĕsvrătitor şi tulburător al linişteî obstescî al nevinovatuluî noroduŭ din acéstă ţéră, iară pre de alta, am pornit de grabă supusul nostru arzmagzar către prea puternica împĕrăţie, ca o datorie a umiliteî nóstre supunerî, arĕtând şi încunosciinţând cele despre acéstă rĕsvrătire, precum şi despre cele făcute de noî, supuşiî Impĕrăţieî Tóle maî cu deamăruntul după cele întâmplate p'atuncî ; care arzmagzar

1) Naum.
2) Veḑî N. Iorga. II pag. 564.

sîntem încredinţaţĭ ca trebue să fi ajuns până acum în strĕlucitele mânĭ ale Impĕrăţieĭ Tóle, care va fi luat destulă pliroforiă din cuprinderea luĭ.

Nu lipsim şi acum, prin cea de faţă supusă a nóstră anafora, de a aduce la cunosciinţă de Dumneḑeŭ sprijiniteĭ Inălţimeĭ Tale, că acel rĕsvrătitor nu încetéză nicĭ acum d'a insufla prin pristăvirile sale îmboldirea rescóleĭ în sufletele celor maĭ nevinovaţĭ şi momindu-ĭ cu făgăduiala sloboḑenieĭ de sub jugul supuneriĭ, rĕtăcesce mintea lor cea próstă şi îĭ tărăsce după sine, cu care împuternicindu-se şi mărindu-şĭ întinderea pe fie-care ḑi, nimicesce tóte chibzuirile nóstre, spre a lupta scopurile sale; fiind-că, după sciinţele ce am primit de la Caimacamul Craioveĭ şi de la Divanul de acolo, şi de la ceĭ-l-alţĭ ispravnicĭ şi maĭ marĭ din Judeţele de peste Olt, acel rĕsvrătitor cu poruncile ce a dat către lŏcuitorĭ de a nu se supune la isprăvniciele judeţelor şi la zapciĭ pentru plata dăjdiilor împĕrătescĭ şi cele-l-aite trebuinţe ale obştieĭ, a aprins capetele celor maĭ nevinovaţĭ lŏcuitorĭ; şi adunând împrejurul sĕŭ pe toţĭ aceia cu carĭ s'a înţeles, şi pe câţĭ în împrejurarea acésta s'aŭ găsit într'un gînd cu el făcĕtorĭ de rele şi aţiţătorĭ de norod, a coprins jumĕtatea judeţuluĭ Mehedinţĭ; iar locuitoriĭ oraşuluĭ Cerneţiĭ, înfricoşindu-se s'aŭ risipit, şi ispravniciĭ spăimântaţĭ fiind să nu caḑă în mânele luĭ, s'aŭ depărtat în părţile cele maĭ de aprópe ale Craioveĭ.

Noĭ, supuşĭ Măriel Tale, luând sciinţă despre acésta, n'am întârḑiat de a pune în lucrare cele maĭ grabnice mijlóce putinciόse, spre întîmpinarea rĕuluĭ, ce ne ameninţă, schimbând pe Ispravniciĭ ceĭ depărtaţĭ şi orânduind în locul lor pe alţiĭ ce i-aŭ cunoscut maĭ fără preget şi maĭ îndrăsneţĭ, de a se rĕsboi împotriva urmărilor obstesculuĭ duşman, căror le-am şi dat ómenĭ câţĭ am putut să strîngem şi gephanea, precum şi banĭ cu împrumutare am strîns pentru provisia şi îngrijirea celor trebuinciόse. Am pornit şi la Craiova câţĭ-va neferĭ dintre păzitoriĭ oraşuluĭ Bucurescĭ, cu gephanóoa lor trebuiciósă, spre paza aceluĭ oraş, care este scaunul celor cincĭ judeţe de peste Olt, şi să 'l feréscă de năvălirile ce s'ar putea întîmpla din partea vrăjmaşuluĭ; pentru că dacă s'ar întâmpla (feréscă Dumneḑeŭ) să intre şi acolo, urméză atuncĭ ca şi ale l-alte oraşe şi judeţe, care şi ele aştéptă cât de curând la asemenea năvălire, să se risipéscă şi să se tulbure şi judeţele de dincóce de Olt; iar podurile de peste rîurĭ, pre unde sunt trecerile călĕtorilor, li-am închis cu paznicĭ, pentru ca nicĭ ceĭ ce sînt înţeleşĭ cu dînsul să nu pótă trece către dênsul, nicĭ ceĭ de pe lângă dînsul să găséscă înlesnitóre trecere, ca să se întinḑă în părţile de dincóce. Nu lipsim de a priveghia şi a fi cu cu cea maĭ mare luare aminte asupra mişcărilor acestuĭ vrăjmaş, nicĭ ne scumpim de a jărtfĭ munca nóstră şi orĭ câte mijlóce am găsit cu cale că ar fi mântuitóre şi destoinice le-am întrebuinţat împotriva isbiriĭ aceluia. In urmă, cu mare mâhnire am primit şi alte scrisorĭ din partea Caimacamuluĭ Craioveĭ şi a boierilor Divanuluĭ de acolo, printr'un trămis boier şi prin care ne face cunoscut, că acel rĕsvrătitor a în-

duplicat pre mulţĭ dintre ceĭ proştĭ şi din semeniĭ luĭ cu acéstă aplicare, şi armându-ĭ cu armele ce s'a întîmplat să aibă, s'a obştitŭ către părţile Craioveĭ; şi sosind la Mŏnastirea Strehaia, care e depărtată cale de douĕ-spre-ḑece césurĭ de Craiova, a făcut'o zapt, stăpânind'o cu ómeniĭ luĭ; fiind-că ceĭ într'însa orînduiţĭ puţin paznicĭ, orĭ-că s'aŭ înţeles cu dînsul, saŭ că simţindu-şĭ slăbicinnea lor, nicĭ o împotrivire nu aŭ arĕtat; ci deschiḑênd îndată porţile s'aŭ unit cu el. Dupĕ aceea pogorând la Mŏnăstirea Motruluĭ, cale de opt césurĭ departe de Craiova, a avut s'o stăpânéscă şi pre dînsa; dar fiind-că pre acéstă mŏnastire puseseră mâna maĭ nainte Ispravniciĭ din judeţul Mehedinţiĭ cu vre-o câţĭ-va păzitorĭ armaţĭ, aŭ stat cu peptul împotriva încercăriĭ sale, făcêndu-se şi óre-care bătaĭe, în care din partea protivnică s'aŭ omorît doĭ, şi alţĭ doĭ s'aŭ rănit; şi ast-fel s'aŭ maĭ depărtat puţin vrăjmaşul de zidurile mŏnăstireĭ. Acéstă năvală a rĕsvrătitoruluĭ într'atâta a speriat pe tótă boierimea şi pre ceĭ-l-alţĭ orăşenĭ din Craiova, în cât, de şi a năvălit asupra turburătorilor acelora un óre-care Serdaru Iamandi, orînduit fiind pre lângă alţiĭ cu vre-o câţĭ-va Neferi şi Panduri, dar iară ne scriu cu hotărîre că, vĕḑênd pe vrăjmaş întinḑêndu-se şi apropiindu-se de Craiova, aŭ venit la desăvîrşită desnădăjduire, şi ca să stea pre loc nu este cu putinţă, dacă nu le va sosi de aicĭ vre'un ajutor de ómenĭ înarmaţĭ, destoinicĭ spre a sfărîma scopurile rĕsboitóre ale rĕsvrătitoruluĭ, ḑicênd şi acésta că, dacă se va găsi cu cale, să se aducă rugăciune din partea ţĕreĭ către prea înălţaţĭ Muhafizĭ aĭ Serhaturilor împĕrătescĭ, ca să pornéscă oştirea împĕrătéscă împotriva vrăjmaşuluĭ, şi să-ĭ scape de primejdia ce-i ameninţă. Acéstă împrejurare ne-a tulburat şi pre noĭ fórte mult, şi ne-a adus ast-fel ḑicênd în zăpăcélă, din pricină că cunóscem că nu vom putea să întîmpinăm rĕul, dacă va sosi, neavênd putere de oştire; decĭ, adunând din noŭ pre câţĭ Neferĭ am putut, şi alţĭ ómenĭ armaţĭ Neferĭ, i-am pornit; şi acum pornim şi noĭ către acele locurĭ pe un boier de aĭ noştriĭ, Dumnéluĭ Vornicul Nicolae Văcărescu, căruia i-am dat şi-ĭ dăm pre fie-care ḑi tóte trebuinciósele, spre a se duce să stăruiască pentru stîrpirea rĕuluĭ în tótă domnésca ţéră. In acéstă vreme primirăm şi alte scrisorĭ de la Caimacamul şi boieriĭ Divaniţĭ aĭ Craioveĭ, prin care ne încunosciinţéză, că rĕsvrătitorul se află acum la mŏnăstirea Motru, îndeletnicindu-se de împresurarea eĭ, la care nădejde póte vor rĕmâne răbdătorĭ, aflându-se lipsiţi de tóte, flămânḑi şi setoşĭ; şi se crede cu mult cuvênt, că, siliţĭ de nevoĭ, ómeniĭ luĭ îl vor părăsi de la neomenésca luĭ rĕtăcire. Către acésta, lŏcuitoriĭ judeţelor Dolju şi Romanaţĭ nu se înduplică a da trebuinciósa hrană ostirilor ce avem orînduite acolo să-ĭ rĕsboiască.

Tóte acestea vĕḑêndu-le locuitoriĭ Craioveĭ, s'aŭ împrăştiat ceĭ maĭ mulţĭ şi dintre boerĭ aŭ rĕmas numaĭ Divaniţiĭ Caimacamuluĭ, păziţĭ de către slugile lor pentru verĭ ce întîmplătóre trebuinţă, căcĭ pe dată ce s'ar preda mŏnastirea Motruluĭ, şi duşmanul s'ar apropia către Craiova, trebuinţa va cere să se

mîntuiască prin fugă, şi cele cincĭ judeţe să rĕmâie sub otcârmuirea apostatuluĭ. Acéstă mâhnitóre veste ne-aŭ nevoit să pornim de isnóvă, cu marĭ cheltuelĭ, alţĭ treĭ căpitanĭ, pre Serdarul Iordache, pre căpitan Farnache şi pre căpitan Ianache, cu două sute din ceĭ şése sute hargiurĭ, pre carĭ de isnóvă după trebuinţă i-aŭ adunat, poruncindu-le acestora să se adune la un loc cu ceĭ-l-alţiĭ şi când vrăjmaşul nu va înceta din netrebnicile sale urmărĭ, să'l isbóscă cu toţĭ împreună. Tot de o dată s'a poruncit şi Dumnéluĭ Vornicul Văcărescu, ca către lŏcuitorĭ să se pórte cu binişorul, spre a-ĭ face să cunóscă sfînta datorie a supuneriĭ, şi să le întórcă nevinovatele lor inimĭ, ca nu pre viitor să se maĭ înşele de vinovatele şi zadarnicile mândriĭ a resvrătitoruluĭ, nicĭ de făgăduelile luĭ amăgitóre, şi să-şĭ întórcă gîndul de la verĭ-ce scopurĭ de resvrătirĭ, care şi pre îndemnătorĭ şi pre ceĭ amăgiţĭ şi aduşĭ la sfîrşiturĭ rele; făcêndu-ĭ să înţelégă că, de nu vor fi următorĭ, se vor da, cu resvrătitorul dinpreună, la tótă asprimea legilor; iară ceĭ ce vor lua de cuvînt, şi vor vedea calea cea rea pre care aŭ apucat, chiar din aceia ce alcătuesc oştirea resvrătitoruluĭ, vor fi iertaţĭ şi ajutaţĭ, pentru că şi-aŭ cunoscut rĕtăcirea, şi s'aŭ întors pre calea cea dréptă; iar aceia însă ce vor rĕmânea întru cele rele, pentru că nimic, nu este în stare a le scóte fumurile ce le-a intrat în cap, şi pentru că nimic nu-ĭ póte aduce pe calea dréptă spre pocăinţă, aceia nu vor maĭ avea iertare; pocăinţa trebue să o facă până este încă vreme; căcĭ maĭ târdiŭ nu se va băga în sémă; şi prin urmare trebue maĭ din vreme, să se pună sub umbra înţelepciuniĭ şi întru bine-facerea patrieĭ lor care, ca mumă bună şi blajină către toţĭ copiĭ eĭ, primesce cu blândeţe şi dulcéţă pre toţĭ câţi vine înaintea eĭ, şi îşĭ fac sfînta datorie a supuneriĭ, trecênd cu vederea rĕtăcirea trecută şi dând iertarea pĕcatelor.

Iară după ce maĭ sus numitul boer va indupleca pe resvrătitorul cu ast fel de puternice cuvinte, şi'l va face să cunóscă că e maĭ bine să se întórcă la cele maĭ din 'nainte, de cât să facă rele, dacă se va supune la dreptul cuvînt, atuncĭ însuşĭ acel boer să chezăşuéscă pentru isbăvirea atât a luĭ cât şi a ómenilor sĕĭ, şi pre noĭ să ne dea de mijlocitorĭ către stăpânire pentru părăsirea lor şi liniştita lor purtare pre viitor; iară dacă 'l va găsi stăruitor în turbata sa nebunie, atuncĭ negreşit să'l lovéscă cu ceĭ de pre lângă dînsul şi cu oştirea orînduită de către noĭ, şi să scape şi pre ceĭ din mănăstirea Motruluĭ închişiĭ ispravnicĭ, spre a avea trebuinciósa lor comunicaţie. Către acestea chiar şi noĭ, supuşiĭ Măriеĭ Tale, ne aflăm pre cale de învoială dinpreună cu resvrĕtitorul; şi fiind-că el ne-a făcut propunerile sale prin graiul trimisuluĭ seŭ, cerênd treĭ lucrurĭ spre încetarea desăvêrşită a obşteşteĭ turburărĭ: 1 Să lipséscă d'aci înainte cu desĕvârşire mâncătoriile din ţeră, 2. să se despăgubéscă lŏcuitoriĭ ceĭ ce s'aŭ nedreptăţit, şi 3. să se chezăşuéscă isbăvirea atât a luĭ, cât şi acelor de pre lângă dênsul, şi plata unora din óraeniĭ sĕĭ, am rĕspuns asemenea şi supuşiĭ Măriеĭ Tale, că, în cât despre mâncătoriile

ce ḑice, şi despre despăgubirea lŏcuitorilor, s'a îngrijit stăpânirea şi era gata să trimită într'adins boerĭ cercetătorĭ prin tóte judeţele, pentru ca să cerceteze cu scumpĕtate până la cea maĭ mică nedreptăţire, să despăgubéscă îndată pre ceĭ nedreptăţiţĭ şi să încunosciinţeze oblăduirea ca să pedepsóscă pe ceĭ-l'alţĭ, precum tot-d'auna oblăduirea a păzit acéstă datorie şi acum era s'o pue în lucrare; dar a apucat el maĭ 'nainte să aducă împedicare cu nelegiuita sa faptă. Iară despre părăsirea şi despre liniştita purtare în viitor, atât a luĭ cât şi acelor după împrejurul sĕŭ, vom mijloci la Măria Sa Vodă, pe care prea puternica Impĕrăţie îl va trimite stăpênitor în ţéră; şi nădăjduind că'l va milui cu iertarea sa, când şi Inălţimea Sa va lua încredinţare, că cu adevĕrat şi din tótă inima s'a pocăit, şi că a încetat din orĭ-ce fel de turburărĭ către norod şi către stăpânire. Aşa dar de la respunsul ce ne va trimite, să ne încredinţăm ce gîndu are; iară încredinţarea ce vom lua despre firea lucruluĭ, o vom aduce la cunoscinţa de Dumneḑeŭ păzită Inălţimeĭ Tale. Intr'asemenea stare se găsesc de o dată lucrurile, Prea Inălţate Dómne, pre carĭ, după supusa nóstră datorie, aducem cu scumpĕtate la cunoscinţa Inălţimeĭ Tale, spre a le lua în vedere şi a le judeca cu pătrunderea cea adâncă şi cu dubul cel destul de încercat al Măriei Tale, şi orĭ prin prea Inaltul şi prea puternicul braţ al Impĕrăţieĭ va cunósce că trebue să se sfĕrâme duşmanul, saŭ prin alte mijlóce ce va chibzui cu mintea sa cea adânca că ar fi maĭ nemerită, este de mare trebuinţă să se aducă cea maĭ grabnică lecuire la rĕul ce amenință, pe tótă ţéra sa domnéscă, până a nu ajunge la nelecuit; şi pre noĭ, supuşiĭ Măriеĭ Tale, să ne însufleţéscă, ca pre uniĭ ce ne aflăm nedomeriţĭ, şi să ne povăţuiască despre ceia ce ar fi de făcut; căcĭ resvrătitorul înaintéză; iar noĭ am sfêrşit şi pazele înarmate din oraşul Bucurescilor, trimiţêndu-le în părţile acelea; şi n'am săvêrşit până acum nimic care se fie destoinic spre a ţine pept vrăşmaşuluĭ; însă cunóştem că fericita şi grabnica aflare de faţă a Măriеĭ Tale, va fi singuru mijloc ce va putea s'aducă mângâere şi îmbunătăţire neapĕrată în starea lucrurilor. [1]) — Februarie 10.

Prin raportul sĕŭ boierimea lasă să se spere o încetare a revoluţiuneĭ prin supunerea la aceste condiţiunĭ ale luĭ Tudor. Acele condiţiunĭ, cel puţin cele doué dintêĭ (din tóte treĭ), confirmă teza nóstră ,că Tudor nu făcea atât o revoluţiune *naţională*, contra Grecilor, cât una *socială*. El propune boierilor, ca să depună el şi aĭ sĕĭ armele: I) «să lipséscă d'aci înainte cu desĕvârşire mâncătoriile din ţéră şi al II lea să se despăgubéscă locuitoriĭ ceĭ carĭ aŭ fost nedreptăţiţĭ[2]).

1) In un codice din timp, al nostru, acest act scris în grecesce, nu este întocmaĭ cu cel aci adus. Il dăm în anexe.

2) Am adus actul maĭ în urmă.

In ȩiua de 4 Februarie boieriĭ maĭ adresaseră și Consulului Pini nota acésta:

«Subsemnațiĭ boierĭ aĭ țěreĭ rumânescĭ, avem onórea a communica Excelențeĭ Tale D-luĭ Pini, general consul al Maiestățeĭ Sale Impĕratul al tutulor Rușilor, cavaler al maĭ multor ordine: cele coprinse în scrisorile Divanuluĭ din Craiova, din care Excelența Vóstră se va informa cu deamăruntul, de tóte ce privesce pe rebelul Sluger Tudor Vladimirescu. Negreșit e confusiunea în care cu drept cuvênt se găsesc sărmaniĭ locuitorĭ de pe acolo și demniarea ce resultă din ea: cu tóte acestea, cu mult curagiŭ îndură aceste întîmplărĭ neașteptate, în fața incertitudineĭ de ce e de făcut. Cu tóte mĕsurile ce s'aŭ luat până acum, ca să se înlăture rĕul ce amenință obștea, ne informăm pe tótă ȩiua, că rebelul lucră contra tutulor celor subscrișĭ în adresa de la Craiova, dar încă se ridică și în contra liniștei și siguranței obștescĭ și nevĕȩĕnd alt mijloc de scăpare, cu chibzuirea comună n'am găsit alt remediŭ maĭ eficaciŭ, la rĕul acesta, fără de leac, decât să recurgem la câte-va pașale din vecinătate și să le cerem ajutóre în contra releior ce ne amenința și în contra turburărilor urzite *pe tótă întinderea țěreĭ rumânescĭ*, carĭ iaŭ nisce proporțiunĭ uriașe din causa tâlharilor, carĭ harangează poporul. Sub-semnațiĭ, sciind încă destul de bine, că nu trebue să facem un asemenea demers, la serhaturile din vecinătate, fără a înscința și pe Excelența Ta, și a te întreba despre modul de scăpare, ce ne maĭ rĕmâne de făcut, ne facem o datorie de a aduce acestea la cunoscința Excelențeĭ Vóstră și nu ne îndoim că Excelența Vóstră, luând informațiune despre rĕul ce ne amenință, vețĭ încuviința acéstă a nóstră hotărîre care este singurul mijloc de scăpare a acestuĭ pămênt amenințat. Sub-semnațiĭ, reînoind cererea nóstră de maĭ sus, vĕ rugăm ferbinte să ne trămitețĭ în scris rĕspuns.—1821. 4 Februarie.

Tradus din cod XCIII pag. 191. Veȩĭ anexa XV.

Căimăcămia, complectată la 11 Februare prin cei doi trămișĭ aĭ luĭ Scarlat Calimah, se pune pe mĕsuri noue, cu carĭ crede a potoli revoluțiunea.

Țéra era nemulțămită de regimul grecesc și Căimăcămia crede a da satisfacere plângerilor țěreĭ, rînduind o comisiune, compusă din boieriĭ ceĭ maĭ iubițĭ de popor: biv vel Vornicul Iordache Golescu, biv vel Logofĕtul Nestor și biv vel Logofĕtul Costache Câmpineanu, să cerceteze «pricinile dintre boieriĭ luĭ Al. Sutzu —grecĭ— și pămĕnteniĭ». Istrate Crețulescu, Gr. Băleanu, Gr. Filipescu, Iord. Slătineanu, semnând pitacul de rânduire a acesteĭ Comisiunĭ, uitaŭ, că nu numaĭ bo-

ierii greci ai lui Al. Sutzu jăfuiseră ţéra şi o îngenuchiaseră, ci tótă boierimea aprópe de la olaltă, cu rare excepţiuni. A trage în judecată pe boiarii greci ai lui Sutzu, era insă mai puţin o satisfacţiune adusă ţĕrei, ci mai mult un mijloc de câştig pentru boierii nouei domnii![1].

O mĕsură mai energică hotăresce să iea noua Căimăcămie.

Adoua-ḑi după ce boerimea din Bucuresci expediă anaforaua către Scarlat Calimah, făcĕnd istoricul revoluţiunei lui Tudor, de sigur după găsirea cu cale a nouilor Caimacami, şi nouĕ ḑile abia de la însărcinarea dată lui N. Văcărescu, noua Caimacamie însărcinéză cu potolirea revoluţiunei peste Olt pe boerul grec C. Samurcaş. N. Vă-

---

1) *Pitac prin care se orinduesce d-lui biv vel Vornicu Iordache Golescu, i Dumnélui biv vel Logofĕtul Nestor şi Dumnélui biv vel Logofĕtul Costache Câmpineanu, a cerceta pricinile dintre grecii reposatului Domn cu pămĕntenii.*

Noi Caimacamii ţĕrei rumânesci.

Cinstiţi Dumnévóstră fraţilor boieri: biv vel Ban Iordache Golescule, i vel Logofete Nestore şi biv vel Logofete Costache Câmpinene, fiind că Măria Sa prea înălţatul nostru Domn Scarlat Alexandru Calimah Voevod, prin scrisorile ce ne-aŭ trimis, între altele ne poruncesce şi pentru grecii etpaieului Măriei sale Alexandru Vodă Suţul, că de se va întêmpla a avea pricini de judecăţi cu cei de aici pămênteni, adică ori pămêntenii, trăgêndu'i pe numiţii la judecată, saŭ ei pe pămênteni, să li se cerceteze pricinile cu scumpĕtate, dându-se hotărîri după dreptate; şi fiind că pe Dumnévóstră vĕ şcim boieri cinstiţi, cu sciinţă şi pracsis îndestul la ale judecăţilor, de aceea, după chibzuirea ce am făcut, iată printr'acest pitac al nostru vĕ orînduim judecători tuturor pricinilor ce se va întêmpla să aibă grecii etpaiului reposatului Domn, cu pămêntenii de aici; pentru care şi vĕ poftim, ca adunându-vĕ cu toţii la un loc, în ḑilele ce veţi orândui, ca să căutaţi judecăţi, să cercetaţi cu scumpĕtate tóte pricinile ce vi se va orândui cu buiurdisma Divanului şi cu iubire de dreptate făcênd cuviinciósa alegere, să ne arĕtaţi în scris prin anafora; şi pentru ca să nu se prelungéscă şi să se cheltuiască ipotesiarii în zadar âmblând prin judecăţi, să vĕ siliţi d-vóstră în tot chipul, ca să se dea sfârşit pricinilor fără zăbavă.

Al. Ungro-Vlahiei Dionisie, Grigorie Brâncoveanu, Constantin Creţulescu, Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Dumitrasco Racoviţă, Istrate Creţulescu, Grigorie Băleanu, Mihalache Manu, Grigorie Filipescu, Iordache Slătineanu, Gheorghe Filipescu. 1821 Februare 12.

Cond. XCVI pag. 207.

cărescu nu se păru destul de energic. Credem că mai hezita Văcărescu a considera pe Tudor de simplu *tâlhar*, şi Samurcaş, grec, era om mai de încredere pentru Scarlat Calimah. Apoi se presupunea că el cunoscea din vechiŭ Oltenia, unde fusese Caimacam. Deci să mérgă acolo, cu depline puteri de a lucra şi a hotărî cum va socoti mai bine, «fără de a mai cere sfătuire, séŭ povĕţuire de la Bucurescĭ», ca să potolésca acea tulburare» odihnind pe boeri, neguţătorĭ şi pe toţĭ locuitoriĭ pe la sălăşluirile lor [1]).

Mai mult încă, Caimacamia dă la mâna marelui Vornic C. Samurcaş o declaratiune în scris: *„carte de iertăciune din partea lor către slugerul Tudor“*, ca mai eficace să pótă trămisul boerilor să negocieze cu vitézul român. Prin acéstă carte Căimăcămia boerilor acorda amnistie complectă tuturor resculaţilor pandurĭ [2]).

Alegerea luĭ C. Samurcaş o credéŭ boeriĭ nimerită şi prin împrejurarea, că Tudor, cum vĕdurăm, avusese relaţiunĭ şi înţelegerĭ cu el [3]) De cât C. Samurcaş putea el—amestecat cu Eteria — să voiască înăbuşirea mişcăreĭ luĭ Tudor? Evident că cine-va era înşelat: boeriĭ din Caimacamie socotim că se jucaŭ inconscienţĭ cu focul! Boeriĭ nu ignoraŭ că Samurcaş era cu Eteria: «Cunosceaŭ firma ipochimenuluĭ» aŭ putut totuşĭ să'l trămită să negoţieze cu Tudor de sigur numaĭ după îndemnul celor doĭ Caimacamĭ.

Vom vedea maĭ la vale resultatele obţinute de noul Caimacam al Craioveĭ [4]).

CAP. IV.

Eteria în Principate.

Provocată orĭ nu de împĕratul Rusesc Alexandru, Eteria arboréză drapelul resvrătireĭ contra turcilor, în Februare 1821, maĭ întâiŭ la Iaşĭ.

1) Trompeta Carpaţilor No. 634. Dârzeanu. Memoriŭ.
2) Veḑĭ actul XXXI din anexele luĭ Aricescu.
3) Ba Naum susţine, că Tudor a fost în slujbă la Vornicul C. Samurcaş. «şi om al caseĭ, *de aprópe*» (Copie de la Galaţĭ, pag. 39.
4) A se vedea la anexa cu No. XVI, în care se dă versiunea ruséscă despre mişcarea luĭ Tudor.

Ipsilante încredêndu-se în promisiunile boierilor grecî din Principate şi sperând în ajutorul luî M. Suţu şi a cetelor adunate de Sava şi Olimpie, ese pe furiş din Kişinăŭ, trece Prutul la 22 Februare şi merge direct la Iaşî, unde trage la casa Cneazuluî G. Cantacuzino. Inţeles cu acesta, cu Iacovache Rizu şi cu Mihaiŭ Vodă Suţu, pune pe boierî să semneze o petiţiune către împĕratul Alexandru, cerêndu-î protecţiunea Moldoveî contra turcilor. Acéstă petiţiune e trămisă prin Cneazul Gheorghe Cantacuzino la împĕratul rusesc, care se afla atuncî la Leibach.

Patru ḑile după aceea Ipsilante concentră cetele, deja înjghebate, la biserica Galata din deal. De aci ele intră în Iaşî în procesiune, cu drapelul alb în frunte, pe care drapel eraŭ diverse inscripţiunî ca: αἐν τοντῳ νίκα (în acest semn veî birui), orî ἐν τῆς Κώνεως μου ἀναγένωμαί (Renasc din cenuşa mea). Cu crucea şi ca fenicele eşind din flacărî...

La Treî-Erarchî se fac rugăciunî. Alexandru Ipsilante adreséză, la 23 Februare o proclamaţiune:

Proclamaţiunea prinţuluî Alexandru Ipsilante adresată locuitorilor Moldoveî prin carî li anunţă că Grecia tótă aŭ apucat armele spre a'şî recăpăta neatârnarea.

In cuartira generală din Iaşî, 23 Februare. s. v., (7 Marte) 1821

Lŏcuitorî aî Moldoveî, noî vĕ facem sciut, ca astă-ḑî tótă Grecia aŭ reaprins făclia libertăţiî şi aŭ zdrobit jugul tiranieî, ea pretinde drepturile sale. Eŭ mĕ duc unde vocea poporuluî mĕ chiamă, eŭ vĕ oferez atât din partea mea, cât şi din acea, a compatrioţilor meî, carî se află acum aicî, şi pe care am onórea de a'î comanda, asigurarea şi garanţia, că vĕ veţî bucura de o deplină linişte, că persónele şi avuţiile vóstre vor fi respectate, voî veţî putea, dar, urma ocupaţiunile vóstre ordinare, fără a vĕ îngriji de mişcările mele, căcî cârmuirea acestuî principat nu va suferi nicî o schimbare şi legile carî v'aŭ cârmuit până astă-ḑî vor urma tot cursul lor.

Eŭ pot a vĕ asigura, că providinţa divină v'aŭ dat în Domnitorul Mihaiŭ Suţu, care vĕ guvernéză acum, un apĕrător al drepturilor patrieî vóstre, un părinte, un bine-făcĕtor; el merită tóte aceste titlurî; uniţi-vĕ dar cu dênsul pentru a protege fericirea comună. Décă niscaî turcî desperaţî ar face o incursiune pe pămêntul vostru, nu vĕ temeţî, căcî o *putere mare* este gata a pedepsi semeţia lor.

Al. Ipsilante.

Alexandru Ipsiliante minția când afirma, că Eteria va fi sprijinită de Rusia. La data acésta el putea bine să scie că lucrul acesta nu era de așteptat.

De-o cam dată, Eteriștiĭ proced în Iașĭ la măcelul a 80 de turcĭ, carĭ sperau să scape refugiindu-se în biserica Golieĭ. Jaful începe !.. Casele nu numaĭ de negutătorĭ turcĭ, dar și ale unor românĭ, saŭ chiar și grecĭ, presupușĭ că aŭ banĭ, nu sunt cruțate.

De la Iașĭ Ipsilante plécă spre Bucurescĭ. Ion Ghica scrie, că «Mersul luĭ Ipsilante spre Bucurescĭ a fost un adevĕrat marș triumfal.

Din Roman adreséză Ipsilante țĕreĭ Românescĭ următórea proclamațiune:

Proclamațiunea luĭ Ipsilante, adresată Mitropolituluĭ, episcopilor și boerilor țĕreĭ Rumănescĭ.

Cvartira-generală din Roman, 17 Martie 1821.

Sunt convins că Dumnévóstră avețĭ acum cunoscință despre întreprinderea formată pentru mântuirea Grecieĭ, și că, în ambele principate Moldova și Valahia, un însemnător numĕr de grecĭ vor lua armele pentru a intra pe pămêntul sacru al țĕreĭ lor, și acolo, unițĭ cu frațiĭ lor, vor combate pentru drepturile lor naționale. Aceste corpurĭ militare (conform proclamațiunilor mele de maĭ înainte, de pe care alăturez aicĭ câte-va exemplare), vor privi pe locuitoriĭ Moldoveĭ și aĭ Valachieĭ, ca pe frațiĭ lor, și vor respecta pururea persónele lor și proprietățile lor. Cea maĭ bună dovadă de aceea ce dic este buna ordine care aŭ fost observată în cursul ședereĭ mele în Moldova. Insă astă-dĭ am fost cuprins de mirare, când am aflat de fuga cea fără de scop a lŏcuitorilor din Buzĕŭ și Râmnic; înrîurirea ce aceste temerĭ pot să aibă asupra întregeĭ țĕrĭ, mĕ îndémnă a vĕ ruga din noŭ, să fițĭ liniștițĭ și fără témă, și de a vĕ pofti, să facețĭ cunoscut tuturor lŏcuitorilor și tuturor negutĕtorilor, că eĭ nu trebue să se témă nicĭ decum că vor avea vre-o supĕrare în țéra lor. Fițĭ încredințațĭ de asemenea, că *puterea* aceea mare ce ocrotesce aceste principate, nu va îngădui nicĭ de cum ca barbariĭ să vie în țĕrile vóstre. Spre acest sfîrșit, E. S. generalul an șef, contele Vitgenstein, nu numaĭ aŭ primit ordin de a duce spre frontieră trupele ce el comandéză pe teritorul Varșovieĭ, dar ele sunt chiar în marș. Prin urmare, nu mĕ îndoesc că Dumnévóstră, din noŭ aleșĭ pentru a forma autoritățile patrieĭ vóstre, vĕ vețĭ grăbi, ca bunĭ patrioțĭ, a pune, făcĕnd să se publice proclamațiunele mele, un termen acestor băjăniĭ și acesteĭ fugĭ așa de vătĕmătóre lŏcuitorilor.

Asigurațĭ din partea mea pe toțĭ compatrioțiĭ voștriĭ, că eĭ n'aŭ cel maĭ

mic lucru de temut, şi că ast-fel eĭ pot rĕmânea liniştiţĭ în locuinţele lor. La sosirea mea, voĭ dovedi adevĕrul ḑiselor mele. Insă trupele grecescĭ avênd să trócă prin ţéra Rumânéscă, este fórte neapĕrat de a le pregăti proviziĭ şi cvartirele în drumul lor; căcĭ, afară din divisiunea acésta, voiŭ trece cât de curând cu tótă armata grecéscă. (Débats *21 Maiŭ)*

La Focşanĭ este întîmpinat de 340 tinerĭ grecĭ, ceĭ maĭ mulţĭ studenţĭ din şcóla de la Bucurescĭ, flórea tinerimeĭ, cu care forméză legiunea sacră (ἱερὸς λόχος) îmbrăcaţĭ în uniforme negre, cu căciulĭ marĭ pe cap şi cu capul de mort de asupra a două tibiĭ [1]).

Rîmnicul Sărat, Buzĕul... tóte oraşele se pustiază, fug la apropiarea cetelor eteriste.

Din Mizil, la 18/30 Marte 1821, Alexandru Ipsilante fiind rĕŭ imprisionat de localităţile ce în cale le află pustiite, adreséză Mitropolituluĭ şi boierilor o nouă proclamaţiune, iar locuitorilor din Bucurescĭ o alta, tot din 18/30 Martie 1821.

Eată acésta din urmă:

Proclamaţiunea principeluĭ Alexandru Ipsilanti, către locuitoriĭ din Bucurescĭ.

Cvartira Generală Grécă, de la Mizil în 18/30 Marte 1821.

Cutrierênd Dacia m'am convins cu o fórte mare supĕrare, că voĭ aţĭ părăsit capitala vóstră, şi că v'aţĭ împrăştiat. Locuitorĭ aĭ Bucurescilor! patria vóstră, naţiunea vóstră, toţĭ ómeniĭ bine cugetătorĭ descuviinţiază purtarea vóstră. Patriotismul ómenilor generoşĭ nu se arată decât în împrejurărĭ ca acestea. Décă sprijinitoriĭ patrieĭ daŭ un aşa exemplu, ce va face dară poporul?

Nobilĭ lŏcuitorĭ aĭ Bucurescilor, întórceţi-vĕ pe la vetrele vóstre.

Interesul patrieĭ vóstre, a poporuluĭ vostru, însuşĭ interesul vostru, totul vĕ îndémnă *a intra în capitală*, căcĭ este vorba de norocirea viitóre a naţieĭ vóstre «şi óre-cine nu va voi să confăptuiască la acésta? Décă s'ar afla vre unul, acela merită să fie şters din lista căpiteniilor poporuluĭ! Patria îĭ va cere sémă despre nepăsarea sa; să fie el bine încredinţat, că temerile sale sunt chimerice, şi că noĭ suntem decişĭ a perde viéţa, maĭ înainte de a se vĕrsa o picătură de sânge a vre-unuĭ lŏcuitor al Dacieĭ.

(Subscris) *Al. Ipsilanti* [2]).

1) I. Ghica, Scrisorĭ, pag. 78.
2) Din Gazeta de Augsburg de la 28 April 1821.

Ajuns la Ploescĭ, Al. Ipsilanti primesce scirĭ rele politice: Imperatorul n'a voit să priméscă în audienţă la Leibach pre trămisul Moldoveĭ şi al Eterieĭ, Colonelul Cantacuzino, ba a ordonat maĭ târḑiŭ ştergerea şi a luĭ Ipsilante şi a luĭ Cantacuzino din contrólele armateĭ rusescĭ [1]). Cu puţine ḑile înainte de sosirea la Mizil a capuluĭ eterieĭ, Strogonoff printr'o notă către Divanul Porţeĭ, o reprobasă, o repudiasă.[2])

Cetim şi în «Observatorul Austriac:»

Declaraţiunea Impĕratuluĭ Rusieĭ în cauza întreprindereĭ luĭ Ipsilanti.

1. Prinţul Al. Ipsilanti va fi şters din cadrele serviciuluĭ Rusieĭ.

2. I se va declara că M. S. Impĕratul descuviinţéză formal întreprinderea sa, şi că el nu va putea nicĭ odată a se aştepta la nicĭ un ajutor din partea Rusieĭ.

3. Ordinele cele maĭ precise se vor comunica conteluĭ Vitgenstein, comandantul an şef al trupelor Rusescĭ de pe Prut în Basarabia, de a observa cea maĭ strictă neutralitate în privirea tulburărilor ce aŭ izbucnit în principate şi de a nu lua, sub nicĭ un pretext, nicĭ o parte directă, saŭ indirectă:

4. Hotărîrile acestea se vor împărtăşi Ministeruluĭ Rusieĭ din Constantinopole, cu ordin de a le face cunoscut Porţeĭ, şi de a reînnoi în acelaş timp lângă dînsa asigurările france şi leale, care i s'aŭ fost dat cu ocasiunea rĕscóleĭ din Valahia. Baronul de Stronogof va declara anume, că politica M. S. Impĕratuluĭ este şi va rĕmânea strĕină de intrigile, care ar putea ameninţa şi de a tulbura liniştea vre uneĭ ţĕrĭ; că orĭ ce împărtăşire în mişcările de aşa natură ar fi contrarie curatelor intenţiunĭ ale împĕratuluĭ, şi că în relaţiunele sale cu Pórta, M. S. n'are alt scop, nicĭ altă dorinţă de cât menţinerea şi stricta esecutare a tratatelor fiinţânde între ambele puterĭ.

Ordinul de ḑi al Impĕratuluĭ Rusieĭ, care şterge pe prinţul Al. Ipsilanti din cadrul serviciuluĭ Rusieĭ.

Palatul Ţarscoe Selo. 14 August 1821.

Prinţul Al. Ipsilanti, adjutant al generaluluĭ de cavalerie Bajeoski, şi maior al regimentuluĭ de husarĭ al gardeĭ, este şters din lipsă de serviciŭ.

(Gazeta de Petersburg din 22 Septembre şi ḑiarul Debats din 16 Septembrie).

---

1) Pag. 92 Naum spune că Al. Ipsilante află despre repudiarea Eterieĭ de Rusia, numaĭ după ce ajunse la Bucurescĭ.

2) Veḑĭ Iorga: Acte şi fragmente II pag. 567.

CAP. V.

Făptuirile Caimăcămieĭ la Bucurescĭ.—Tudor în Oltenia. —Sosirea luĭ în capitala țěreĭ.

Caimacamia luĭ Scarlat Calimachi maĭ ia și alte micĭ mesurĭ, impropriĭ de a opri revoluțiunea. La 14 Februarie 1821, *Caimacamia* împarte Bucurescĭ în 5 «*sempturĭ*» și rînduesce asupra fie-căreia parte câte un boier care ajutat de câte doĭ alțĭ boierĭ, la alegerea lor, să privigheze *străjile* orașuluĭ, ca ele să vegheze, «ca să se păzéscă bunul nizam și odihna nebântuită a locuitorilor». Boierĭ, ca Aga Costache Cornescu, Vornicul Gr. Băleanu, Vornicul Alex. Ghica, biv vel Vornic Gh. Filipescu și chiar Vornicul Manu, aveaŭ misiunea de a se preâmbla pe ulițele Bucurescilor ca să împedice rěsmerița [1]).

Presupunem bucuroși, că boierĭ pămîntenĭ ca ceĭ carĭ eraŭ lăsațĭ de Al. Suțu în fruntea țěreĭ, aveaŭ cele maĭ bune intențiunĭ de a îndrepta mersul lucrurilor în țéră. Aceste intențiunĭ eraŭ tardive, revoluțiunea *socială* și *națională* nu maĭ putea fi ezită, chiar dacă n'ar maĭ fi existat un Tudor.

Caimacamia rînduesce străjĭ, schimbă ispravnicĭ, le ordonă să fie ómenĭ de trébă. Până și pe țiganiĭ Domnescĭ îĭ protege contra jafurilor.

---

1) *Noĭ Camacamiĭ țěreĭ rumânescĭ, către Dumnéluĭ cinstitul, fratele biv vel Vornic Gh. Filipescu.*

Trebuință fiind-că orânduitele străjĭ să se afle împlinindu-șĭ datoria maĭ cu deadinsul, să nu se întêmple în politie atacsiĭ, maĭ vêrtos nóptea, când toțĭ se află în odihnă făr'de grijă și ceĭ cu cugete rele atuncĭ pot să'șĭ găséscă vremea lor de vre-o supărare, când străjile ce sunt orânduite nu'șĭ vor păzi datoria a priveghea și a se preâmbla pe ulițe; de aceea poftim pe D-ta, să primescĭ acéstă însărcinare de privighere în semptul poduluĭ Mogoșóeĭ, luând împreună cu D-ta și pe alțĭ doĭ din boieriĭ părțeĭ loculuĭ, ce veĭ socoti fără pregetare, pe carĭ să ni'ĭ arěțĭ, ca să'ĭ poftim osebit și pe D-lor a primi acéstă îngrijire și cu toțiĭ dimpreună luând cu D-vóstră orânduita strajă, să vě aflațĭ cu multă privighere în semptul acesta, ocolind nóptea tótă partea acésta și băgând de sémă, ca să se păzéscă bunul nizam și odihna nebântuită a tuturor câțĭ se afla cu lŏcuința într'acest sempt. —1821 Februarie 14.

Asemenea patru pitace s'aŭ făcut către 4 boerĭ orânduițĭ.
Unul către Dumnéluĭ Vornicul Manu pe podul Calicilor.
Unul către Vornicul Alexandru Ghica pe podul Beiliculuĭ.
Unul către Aga Costache Cornescu pe podul têrguluĭ de afară.
Unul către Dumnéluĭ Vornicul Grigorie Băleanu prin politia Bucurescilor.
Cod. 96 pag. 208

[illegible] stăvilă [illegible] in Ianuarie o reco-[illegible] peste tótă [illegible].

[illegible] Domn Scarlat [illegible]

Iată [illegible] care e departe [illegible]

[illegible]

Se [illegible] aici și [illegible] Caimacami [illegible] Măriei Sale [illegible] Domn. [illegible] Negre și [illegible] vel Harmanu [illegible] Măriei Sale în [illegible] ce se cuvine a [illegible] să vestiți [illegible] ca să se [illegible]. Încre-[illegible] Măriei Sale [illegible] petrece cu [illegible] este gata să re-[illegible] iar mai vêrtos [illegible] pentru cero-[illegible] a nu se supěra vre-unul dintr'ênșii [illegible] și a D[illegible] se va [illegible] și mai vêrtos să se mângâie ticăloșii [illegible] ispravnicatului și [illegible] a se părăsi cu [illegible] să înțelégă, [illegible] peste porunca [illegible] este cu totul [illegible] Măriei Sale lui Vodă [illegible] Măria Sa are hotărîre să orîn-[illegible] și să facă scumpă [illegible] nici câtuși de puțin ca-[illegible] după ce se va face [illegible]. De aceea dar și D[illegible] mai bune și întregi [illegible] copiii după [illegible] satele [illegible] întru auḑul tuturor, să se [illegible] și să se mângâie [illegible] și așa întru tótă dreptatea pă-[illegible] și [illegible] să vě siliți a [illegible] și poruncile ce vi se trimit la vreme [illegible] în faptă destoinicia și cre-dința [illegible] Măriei Sale lui Vodă, după dreptele Dumnévóstră [illegible], și că ați primit porunca [illegible] și ați pus'o în lucrare să avem rěspuns fără zăbavă.—1-21 Februarie 25

Cod. [illegible] pag. [illegible]

---

1 Le nouvel hospodar Scarlat Calimachi a nommé des Kaimacans.. ils ont quitté Constantinople le 21 9 Fevrier. Malheureusement son choix est tombé sur des hypocrites artificieux. Anexa II pag. 564.

Intre aceste sosesce N. Văcărescu dela Craiova, aducênd după socotinţa oligarhieĭ veştĭ rele: «toţĭ ceĭ trămişĭ de la Bucurescĭ contra luĭ Tudor s'aŭ dat cu el.... Peste puţine ḑile se aştepta Tudor la Craiova şi deacolo are să vie direct la Bucurescĭ *cu toţĭ tâlhariĭ luĭ*».

Căimăcămia numesce pre credinciosul luĭ Scarlat Calimah, Căminarul Sava, cu câţĭ-va ómenĭ aĭ luĭ aleşĭ de el şi în chezăşia luĭ, păzitor al Bucurescilor. Se reorganizéză tot sub el şi o specie de «gardă naţională din isnafurile oraşuluĭ, ca să privegheze străjuind ḑioa şi nóptea nu cumvaşĭ aflându-se tăinuiţĭ niscarevaşĭ ómenĭ rĕĭ inclinaţĭ cu Teodor (ḑice Naum), să facă făr de veste vre un rĕŭ, dând póte foc oraşuluĭ».

Spaima este mare in Bucurescĭ, maĭ ales între boierĭ. Dar atâta aceştia aŭ qualificat pre Tudor şi pe aĭ sĕĭ de *tâlharĭ*, că acum şi clasele desmoştenite nu maĭ sciŭ ce să cugete despre el şi spaima intră şi în casele neguţitorimeĭ.

Ceea ce contribuisă la lăţirea spaimeĭ, eraŭ veştile ce se colportaŭ de uniĭ şi de alţiĭ.

Ca să impedice lăţirea unor asemenea veştĭ, Căimăcămia adreséză următorul pitac:

Noĭ Căimăcamiĭ ţereĭ Rumânescĭ,
către Dumnéluĭ fratele biv vel Ban epistatul Spătărieĭ.

Fiind-că ceĭ nărăviţĭ în cuvinte deşearte, cariĭ înşişĭ de sineşĭ le născocesco şi le presară în duhurile noroduluĭ celuĭ prost şi lesne a crede orĭ-ce, uniĭ ca aceia acum trecênd la obşte vorbe de lucrurĭ cu totul neînfiinţate, aŭ făcut pe ceĭ maĭ mulţĭ a se îngriji şi a se spăimânta în zadar. Drept aceea Divanul pofteşte pe Dumnóta, ca numaĭ decât să puĭ să vestéscă prin tóte mahalalele, în vilég, să auḑă toţĭ şi să înţelégă, că tóte câte aŭ auḑit de la uniĭ alţiĭ sunt minciunĭ, lucrurĭ adecă care nu'şĭ aŭ fiinţa lor, ci împotrivă, să fie bine încredinţaţĭ, că este bine—pace, să le iasă tuturor aceste zadarnice fandacsiĭ din inimele lor şi să petrécă toţĭ în linişte şi odihna lor pe la casele lor, căutând fieşcare tróba sa, să nu maĭ dea de acum înainte creḑemênt la plăzmuirile unuia şi altuia, fiind-că stăpânirea apururea are neadormită îngrijire pentru odihna lor. — 1821 Februare 27.

La Agă, în semptul agieĭ.

La starostea de neguţători, în auḑul tuturor de obşte.

Cod. 96, pag. 213.

Spaima nu era potolită cu asemenea ordine. Boierimea, ca şi neguţitorimea se întrecea a aduna care de la ţéră şi a'şĭ încărca preţiósele, fiind gata a pleca din oraş. Căimăcămia însărcinéză pe Grigorie Baleanu, *îngrijitorul têrgului*, să mérgă însuşĭ «pe la casele tuturor, fără osebire şi orĭ unde va afla car prins, orĭ încărcat saŭ deşert, tóte acele care să le gonéscă numaĭ decât, scoţêndu-le din Bucurescĭ afară, iar acelora ce vor fi prins carele, de orĭ ce tréptă vor fi, să le arĕţĭ a se părăsi cu totul de a da cea maĭ mică pricină şi bănuială şi turburare noroduluĭ». [1]).

Uşor de a ordona, dar spaima este tot maĭ întinsă, cu cât Caimacamiĭ cerca a o potoli!

In 1 Marte, treĭ ḑile de la ordinea de sus, tîrgul Bucurescĭ este aprópe pustiit! [2]).

Lăsând acum Bucurescii şi Caimamia luĭ Scarlat Calimah, să urmărim pe Tudor Vladimirescu în mişcarea sa.

Tudor, era înţeles cu boierul Samurcaş representantul eteriştilor? se ḑicea că Samurcaş îl pusă în comunicaţiunĭ intime cu Căpitaniĭ Sava şi Olimpie, cu cariĭ împreună, se susţine, că aŭ şi prestat jurămênt tainic în biserica de la Sf. Sava [3]), şi că s'aŭ fost înţeles şi cu Makedonski şi Aga Prodan căpetenĭ de cete bulgare.

---

1). *Noĭ Căimăcanii ţăreĭ rumânescĭ.*
Către Dumnéluĭ fratele vel Vornic Grigorie Băleanu îngrijitorul têrguluĭ.

Fiind-că norodul politieĭ Bucurescilor aŭ luat spaimă zadarnică amăgindu-se de nisce cuvinte neadevĕrate, ce aŭ plăzmuit şi aŭ risipit ceĭ nărăviţĭ într'acest fel de turburărĭ şi se îndreptéză cu cuvinte că ar fi vĕḑut care prinse şi aduse în curţile unora şi altora, Divanul voind a le scóte tóte bănuelile din inimele şi fandacsiile lor şi să'ĭ încredinţeze că este bine, pace, ca să se odihnéscă pe la casele lor şi să petrécă în linişte, pohtesce pe Dumnéta ca să mergĭ pe la casele tuturor fără osebire şi orĭ unde veĭ afla car prins, orĭ încărcat, saŭ deşert, pe tóte acele care, să le gonescĭ numaĭ decât, scoţêndu-le din Bucurescĭ afară, iar acelora ce vor fi prins carele, de orĭ ce tréptă vor fi să le arĕţĭ a se părăsi cu totul de a da cea maĭ mică pricină de bănuială şi turburare noroduluĭ, încredinţâdu-ĭ că nu numaĭ vor fi sub grea rĕspundere, ci încă şi în primejdie. — 1821 Februare 27.
Către Dumnéluĭ vel agă
Către Căminarul Sava.
Cod. 96, pag. 214.

2) O informaţiune scrisă cu mâna pe scórţa ultimă a codiceluĭ XCVI de la Arhiva statuluĭ ḑice: «1821 Mart I s'aŭ spart Bucurescii, fugind în Braşov şi boieriĭ şi neguţătoriĭ şi alţiĭ».

3) Veḑĭ Aricescu şi I. Ghica.

De sigur că toţĭ aceştĭ *aliaţĭ* aĭ luĭ Tudor, alt-fel cugeta de cât capul mişcăreĭ române şi alte scopurĭ urmăreaŭ, Tudor în tóte ocasiunile şi în tóte actele séle scrise, spune domirit, că este în capul naţiuneĭ Române, ca s'o salve de nedreptate, de jăfuitorĭ şi decĭ de ciocoĭ, de boerime. Laturea *socială* şi *economică* a mişcăreĭ e chiar maĭ luminată decât cea naţională în făptuirile luĭ Tudor. Evident că era indicată de tóte mişcările anterióre, lupta şi ura contra fanarioţilor şi că nu Tudor, îĭ iubea şi nicĭ atâta panduriĭ; dar aceasta nu-l împedică de a se înţelege chiar cu şefiĭ mişcareĭ grecescĭ, pe cât timp credu afirmaţiunile lor că Rusia patronează Eteria. Alianţa cu Ipsilante deacă a fost reală, era pentru Tudor un *mijloc*, iar nu *scopul.*

Plecând din Bucurescĭ, după uniĭ biografĭ însoţit de vr'o 40 de soçĭ de arme [1]), — precum afirmă şi însăşĭ *Otcărmuirea* remasă după Al. N. Suţul, se strecură lesne până în Jiul de sus. Tocmaĭ numĕrul cel mic de tovarăşĭ cu care ese din Bucurescĭ Tudor, face ca *Otcărmuitoriĭ* să nu se prea emoţioneze de la început.

La 19 Ianuarie, Tudor trecu Oltul pe la satul Budesciĭ din judeţul Vâlcea şi apucă calea spre Ocnele marĭ. Şi Ilie Fotino şi Dârzeanul şi însuşĭ guvernul din Bucurescĭ, recunosc, că Tudor cu céta sa nu face, în cale, nimĕnuĭ nicĭ o supĕrare şi că pe banĭ îşĭ face tóte aprovizionările.

Vinerĭ la 21 Ianuarie 1821, Tudor este în Tèrgul Jiuluĭ, unde se mărgini a aresta pe ispravnicul Clucerul Dinica Oteteleşanu, al doilea ispravnic, Căminarul Iorgu Văcărescu, fiind absent în judeţ.

Legenda luĭ Dârzeanul că Tudor nu voia să ia nicĭ un ban din o importantă sumă ce avea în casa zarafieĭ (a sameşieĭ) judeţului, nu o putem admite. Tudor are nevoie de banĭ pentru urmărirea scopurilor sale... şi de, nicĭ era în deprinderile române, atuncĭ maĭ ales, asemenea respect de baniĭ Vistieriеĭ, adică de baniĭ carĭ aveaŭ să intre în punga nouluĭ Domn fanariot, de apuca să domnéscă!

---

1) Aricescu dice că cu 25 arnăuţĭ din céta luĭ Căpitan Iordache şi că la Pitescĭ se adaose alţĭ 15 arnăuţĭ. Istoria Revoluţiuniĭ de la 1821 pag. 90 şi 91.
Miltitz către regele Prusieĭ, raportéză în 14/26 Februarie 1821 din Constantinopol: că 40 de ómenĭ avea cu el Tudor la eşirea din Bucurescĭ. Acéstă cifră e dată şi de boerimea Caimacamieĭ în arzurile către Pórtă şi în explicaţiunile eĭ despre mişcare, date la diverşĭ consulĭ.

Ce scop urmăria Tudor la Têrgu Jiŭ?

El căuta să-şĭ asigure câte-va ḑile pentru concentrarea Pandur lor oltenĭ, pe carĭ îĭ chiamă indată sub stégul revoluţionar [1]). Pentı acéstă asceptare şi pregătire judecă bine alésă Mŏnăstirea Tisman deci spre ea plecă chiar in nóptea sosireĭ luĭ in Têrgul Jiŭ. Nu num din Tismana face Tudor cetate de apĕrare, ci şi din cele-l-alte Mŏnas tirĭ: Strihaia, Motru, Horezul. Posiţiunĭ tarĭ, unele apropiate de frun taria austriacă, şi altele de Craiova, acestea eraŭ indicate in sistem de concentrare a oştirilor şi de apĕrare eventuală a intregeĭ Olteni

Neintârḑiat prefectul rĕmas liber, Văcărescu, adună plăiaşiĭ is prăvnicescĭ şi urmăresce pe Tudor cu pandurii şi arnăuţiĭ sĕĭ. Tud numesce ispravnicĭ aĭ sĕĭ in Mehedinţĭ.

Aceştia primesc ordine să aprovizioneze Monastirile din jud maĭ sus numite şi să chiame sub arme pe toţĭ panduriĭ. In acela timp emisariĭ sĕĭ lucraŭ şi in cele-l-alte judeţe şi maĭ ales la Craiov

Pe cât intre ţĕranĭ şi treptele de jos bucuria e mare la svon rile ce se lăţesc despre propăşirile oştireĭ in formaţiune a luĭ Tudo pe atâta gróza imple in tóte judeţele Olteniei pe grecĭ, pe funcţi nariĭ jăcaşĭ şi pe boerime. Fug aceştia care in cotro şi negreşit n le e uşor de a scăpa nevămuiţĭ printre liniile de oştenĭ ce organizas Tudor cu repeziciunea fulgeruluĭ, intre maĭ sus numitele Mŏnastirĭ.

Partea comică nu lipsesce drameĭ boerescĭ-grecescĭ! Tudor oblig pe ispravnicul regimuluĭ boeresc, pe care, cum vĕḑurăm, il arestas in Jiŭ şi-l luasă cu el la Tismana, să scrie *ca ispravnic legal*, la za ciĭ şi vătaşei de plaiŭ din Gorj, să se adune toţĭ plăeşiĭ in anumite l calităţĭ. Va să ḑică insuşĭ representantele *Otcârmuitorilor* din Buc rescĭ, chiamă sub drapelul luĭ Tudor pe *plăeşĭ!*...

---

1) *Le Moniteur Universel No. 82*

Vendredi, 23 Mars 1821.

Vienne, le 12 Mars.

Une lettre de Hermanstadt en Transilvanie, datée du 19 Février, par d'une revolte eclatée dans la Valachie; un bojar, nommé Wladimiskoe, (*sic*) à tête de 8,000 hommes, a tenté de se faire déclarer Hospodar; mais on rend compte d'aucune des circonstances qui ont accompagné cet événeme ni des motifs qui l'ont occasionné.

Dupe ce Tudor îşi asigură locul de apĕrare şi la nevoie de retragere, trecu în plaiul Cloşanilor, unde era aşteptat de credinciosul luĭ vechil, de pe timpul vătăşieĭ, acum căpitan Dumitru Gârbea, cu o cétă de pandurĭ. La satul Padeş, Tudor în 22 Ianuarie lanţează proclamarea luĭ revoluţionară.

Uniĭ din biografiĭ luĭ Tudor afirmă, ca proclamaţiunile şi în genere actele luĭ politice i le redacta Episcopul de Argeş Ilarion. Nu vedem nimic în acele proclamaţiunĭ şi acte, ce n'ar fi putut eşi din chiar condeiul vitézuluĭ cap de Pandurĭ. Dealtmintrelea nu ne împotrivim a afla cea maĭ perfectă comunitate de vederĭ între Tudor şi Ilarion, cu tóte că am aflat şi iscălitura luĭ Ilarion în epistola *Otcârmuireĭ* către Tudor. Âmbiĭ uraŭ greciĭ, ambiĭ uraŭ pe jăfuitoriĭ ţĕreĭ. Orĭ nu era Ilarion acel care trecea cu trăsura pe lângă Curtea Domnéscă, unıa ḑic pe lângă *Departamenturile* vis-a-vis de Dómna Bălaşa şi striga la vezetiŭ: *mână mă! mână mă! să trecem de pădurea Vlăsieĭ!* — Intr'o ḑi esplică unuĭ boiar divanit graiul celor 2 clopote ale Episcopieĭ:

— Veḑĭ D-ta Arhonda: Clopotul ăla mare ḑice: Banĭ! Banĭ!.. Iar cel micuţ rĕspunde: — Nicĭ n'am luat, nicĭ nu daŭ!..

O încercare a ispravnicului de Jiul-de-sus, credincios regimuluĭ, Văcărescu, de care am vorbit maĭ sus, de a isgoni pe Tudor şi aĭ séĭ din judeţ, dă loc la o bătaie, care se termină cu învingerea *autorităţeĭ*. Pe când până 'n Bucurescĭ se lăţi spaima de isbîndele acestea, Tudor cuprindea rînd pe rînd mŏnăstirile marĭ din Judeţ.

Dupĕ cucerirea mŏnăstireĭ Motru îşĭ aşeḑă tabăra la Ţînţărenĭ, unde din tóte părţile soseaŭ ţĕranĭ înarmaţĭ, proclămând pe Tudor cu unutsiasm de *Domnul lorŭ*. Tóte cetele trămise de regim în contra luĭ Tudor fraternizară cu rebeliunea. Căimăcămia la 30 Ianuarie adreséză slugeruluĭ Tudor ameninţătórea scrisóre, ce am adus, prin care 'ĭ ordonă să 'nceteze mişcarea şi să vină la Bucurescĭ, ca aşa să scape de orĭ-ce urgie, promiţĕndu'ĭ să mijlocéscă iertarea luĭ de la noul Domnitor.

La acéstă ciudată scrisóre a boerilor, scrisóre pe care Tudor o citesce în batjocoră înaintea poporuluĭ adunat în tabăra sa, vitézul Sluger rĕspunsă, în 4 Februarie 1821, justificând mişcarea, arĕtând

că nu de capul luĭ aŭ inceput'o, ci impins de norodul cel amări
al ţĕriĭ. El declară cà gata era să plece spre Bucurescĭ după cerere
boerilor, dar nu l'aŭ lăsat adunarea noroduluĭ. Ridicarea norodulu
nu face nicĭ un rĕŭ satelor şi nicĭ pe trămişĭ contra luĭ nu iaŭ vă
tămat nimenĭ, ci numaĭ cât iaŭ prins. Dar la mŏnastirea Motrulu
unde se afla inchis Căminarul Bibescu, acest a pornit bătaĭe cu arm
de mórta asupra noroduluĭ.

Asemenea purtare a iritat poporul care e hotărit să piardă p
toţĭ ceĭ carĭ nu'l vor ingădui a cere milă de la Impĕrăţie. Tudor apel
la boerĭ: «De sunte-ţĭ Dumnévóstră patrioţĭ şi părinţĭ aĭ noroduluĭ.
acuma aveţĭ vreme a scăpa de hula tutulor némurilor şi să vă face
patrioţĭ adevĕraţĭ, iar nu vrăşmaşĭ aĭ patrieĭ, pe cum aţĭ fost pin
acum». Tudor sfătuesce boerimea, să consimtă cu poporul la cereril
ce face, că nu cere nimica necuviincios, saŭ care să nu'l fi avut ş
nicĭ Turcia nu se va opune la cererĭ. Boeriĭ să nu 'mpingă spre rĕŭ
că de va fi Dumnedeŭ viŭ va vedea şi va judeca»: [1]).

Dupĕ sosirea in Olteniţa a tramisuluĭ Boerilor din Bucurescĭ, N
Văcărescu şi dupĕ schimbarea corespondenţeĭ cu acesta — aduse d
noĭ maĭ indărăt —, Tudor pune celor din Bucurescĭ condiţiunile c
cu care ar primi să potoléscă revoluţiunea: Dreptate ţĕranilor, conte
nirea jafurilor de către slujbaşiĭ boerescĭ, in prima linie şi apoĭ am
nestie pentru el şi aĭ luĭ, sunt condiţiunile puse de Tudor.

Insolent fu rĕspunsul Căimăcămieĭ, indârjite prin sosirea la 1
Februare a Căimăcamilor luĭ Scarlat Calimah.

Boeriĭ, din carĭ până adĭ uniĭ vor să vadă aliaţĭ inţeleşĭ cu Tudo
lucréză tocmaĭ duşmănesce in contra mişcăreĭ, impingĕnd consul
strĕinĭ in contra eĭ şi stăruind la Constantinopole, să se dea ordin
acestor consulĭ, ca să se inţelégă cu Căimăcămia pentru impedicare
mişcăreĭ. Reis-Effendi s'a şi adresat in primele dile din Februare l
ambasadoriĭ Rusieĭ şi al Austrieĭ, Strogonoff şi comitele de Lützo
in sensul mijlociréĭ boerescĭ [2]).

Tudor a simţit de intrigele ce se fac la Constantinopol contr

1) Am dat in intregime rĕspunsul luĭ Tudor.

2) Vedĭ raportul luĭ von Miltitz către regele Prusieĭ de la Constanti
nopole din 14/26 Februarie 1821.

luĭ, decĭ se grăbesce a comunica şi dînsul principalelor puterĭ Europene, copia dupé proclamaţiunea mişcăreĭ şi explicaţiune asupra eĭ. «Facţioşiĭ, ḑice regele Prusieĭ, aŭ avut neruşinarea de a reclama sprijinul şi intervenţiunea celor doĭ împĕraţĭ, în numele usurpat al naţiuneĭ Române» [1]).

Strogonoff şi negreşit şi Austria declară Porţeĭ, că desaprobă mişcarea luĭ Tudor, pe când boeriĭ la 4 Februarie 1821 provócă din noŭ prin scrisóre pe Tudor să se supună nouluĭ Domn Scarlat Calimah, ca aşa să 'şĭ capete ertare.

Succesele luĭ Tudor îndémnă pe Căimăcămia de la Bucurescĭ, cum vĕḑurăm, să trămită în contra luĭ pre Samurcaş, înlocuind pre N. Văcărescu.

Inlocuirea luĭ Văcărescu prin Constantin Samurcaş, e departe de a produce efectele sperate de Căimăcămie. Boeriĭ din Craiova aŭ fugit care încotro. Maĭ mulţĭ din eĭ sunt maĭ de mult retraşĭ la Beneştĭ, unde află despre numirea luĭ Samurcaş peste Oltenia şi se bucură de acésta. Noul Căimăcam nu înaintéză de loc trebile în sensul boeresc, mărginindu-se a cere de la Bucurescĭ, sume marĭ de banĭ, (200.000 talerĭ, după Naum), ce nu i se refusă, creḑênd boeriĭ din Bucurescĭ că cu asemenea banĭ Samurcaş va putea conrupe pe ceĭ din jurul luĭ Tudor, şi vor isola pe acest cap al revoluţiuneĭ. Ce făcu Samurcaş cu mare parte din aceştĭ banĭ, până astă-ḑĭ nu se scie [2]) dar Tudor merse înainte şi la 21 Februarie, el adreséză către zabiţiĭ din Romanaţĭ poruncă, să i se supună, să nu împedice revoluţiunea, că acésta nu e de cât judecata noroduluĭ cu jăfuitoriĭ sĕĭ. [3]).

Boeriĭ retraşĭ la Benescĭ, trimit la Craiova să întrebe pe noul Căimăcam Sămurcaş: ce să facă dînşiĭ? Să stea acolo închişĭ în mŏnăstire, orĭ să fugă peste graniţă?

---

1) Ordinul regeluĭ Prusieĭ către von Miltitz, din Leibach, 6 Martie 1821 stil noŭ. Iorga II pag. 566.

2) După Naum, Sămurcaş ar fi dat o parte din aceste 200.000 talerĭ luĭ Hagi Prodan, care i-ar fi promis să ucidă pe Tudor. Naum convins însă că baniĭ aŭ fost daţĭ în ajutorul mişcăreĭ luĭ Tudor, cu gând că el va rĕmânea aliat al *eterieĭ*... «Dar Sămurcaş a fost tot Samurcaş! esclamă Naum. Nu şi-a uitat că e grec, fanariot... S'a întors la Bucurescĭ făr' de nicĭ o ispravă. Baniĭ i-aŭ dat luĭ Hagi Prodan».

3) Veḑĭ actul acesta după Aricescu, pag. 77.

Samurcaş le rĕspunde: să n'aibă témă de Tudor, că el nicĭ omóră, nicĭ pradă, dar să se păzéscă de ceĭ 73 de hoţomanĭ, carĭ s'aŭ rupt de Tudor şi carĭ aceia într'adevĕr jăfuiaŭ şi omoraŭ.

In adevĕr, că aceştĭ hoţomanĭ atacă pe boeriĭ din Beneştĭ, carĭ nu scapă cu viaţă decât graţie luĭ Tudor. Boeriĭ chiămându'l să'ĭ salve, Tudor la 3 Martie 1821 le rĕspunde: «Cu tóte că eŭ nu sunt din sânge evghenist..., mi-am luat drumul ş'am pornit spre a întâmpina rĕul... «Tudor taie capul la 2 căpitanĭ din ceĭ carĭ atacaseră şi prădaseră pe boeriĭ de la Benescĭ, şi întorcĕnd lucrurile prădate, scria boerilor: «Să avеţĭ nădejde în Dumnedeŭ, că în scurtă vreme vĕ veţĭ despăgubi şi de cele ce vi s'aŭ jăfuit». La 8 Martie Tudor trămite boerilor acestora o nouă scrisóre asigurătóre şi le dă adăpost la Mŏnăstirea Horezul, ordonând egumenuluĭ să'ĭ priméscă spre găsduire [1]).

Şi pe când Tudor *tîlharul*, cum îl numea boerimea, se purta ast-fel cavaleresce cu ceĭ din Benescĭ, Constantin Samurcaş, după ce întrebuinţase o parte din baniĭ primiţĭ de la Bucurescĭ pentru scopupurile eterieĭ, consultat încă odată de boeriĭ din Benescĭ: ce trebue să facă dînşiĭ? le rĕspunde: faceţĭ ca mine.

Dar ce făcea Samurcaş?

El abandona Craiova, fugea de la postul ce i se 'ncredinţase de Căimăcămie.

Fugea în adevĕr, orĭ simţea necesitate a se afla la Bucurescĭ, spre a urmări maĭ de aprópe mişcarea eteristă, ce avea să sbucnéscă în Moldova?

In 5 Martie 1821, Căimăcămia vestesce judeţelor oltene, că Domnitorul, a numit un noŭ Căimăcam în persóna luĭ biv Vel Posteinic Iancu Samurcaş, care sosia din Constantinopol pe la Vidin [2])

Mare abilitate era acè a luĭ C. Samurcaş: el dispărea la finea luĭ Februarie din Craiova, dar i succeda tot un Samurcaş?

Tudor mâhnit mult de jafurile şi nedisciplina unora din adherenţiĭ sĕĭ, recurge la cele maĭ exemplare pedepse şi adreséză oştirilor séle de adunătură o proclamaţiune energică.

Tudor se măgulea, că Alexandru, împĕratul Rusieĭ, va patrona

1) Vedĭ Aricescu de la pag. 89 şi 90.
2) Vedĭ actele relative, la anexe.

mişcarea luĭ. Aşa i se spusese de Samurcaş,...... Acéstă afirmaţiune avea în curênd să fie dureros desminţită de ministrul Capo-d'istria şi de Strogonoff din Constantinopole.

Se pare însă, că Caimăcamiĭ din Bucurescĭ nu avură în timp util sciinţă de atitudinea Rusieĭ faţă cu revoluţiunea, căcĭ, o vedem, că neputênd stavila mişcarea, neputênd împedica cu tóte mĕsurile luate, înaintarea spre Bucurescĭ a luĭ Tudor, ea e gata a capitula înaintea aceluia pe care nu se sfiise de al declara *Tîlhariŭ şi turburătoriŭ.*

In fruntea a 8000 de pandurĭ şi 500 arnăuţĭ, Tudor nu maĭ merge la Craiova, ci înainté ză mereŭ spre Bucurescĭ.

La 16 Martie, Tudor este la Cotrocenĭ. El ḑice că este în fruntea a 16000 de ţĕranĭ, carĭ, aŭ legat tabără la Bolintin şi la Ciorogârla domnéscă. Cu o parte din oştire el a înaintat până la Cotrocenĭ, d'asupra fântâneĭ Moruzescilor.

De aci lanţéză proclamaţiunea către Bucurescenĭ [1]).

Tudor spune că «unirea boerilor pomântenĭ cu ceĭ după vremĭ» trămişĭ domnĭ, cu totul *aŭ înghiţit dreptăţile ţĕreĭ din vechime,* beneficiind de acele dreptăţĭ numaĭ eĭ pentru propriul lor folos. Tudor declară că are să aştepte cu ceĭ 16000 de ţĕranĭ să vină omul de încredere al Sultanuluĭ—pe care l'aŭ cerut—să le facă dreptate.

Deja la 8 Martie Tudor trămisese la Bucurescĭ o altă circulară-proclamaţiune, cerând ca Bucurescenii să trămită în tabără la el câte un om de fie-care isnaf, că aceştia strînşĭ în adunare să lucreze alăturea cu el. In proclamaţiunea de la 16 Martie Tudor impută Bucurescenilor că n'aŭ împlinit cererea luĭ de la 8 Martie [2]). El adaoge că:

«Cine va ţine cu el, cu norodul resculat, va *fi patriot*, cine nu, se va socoti ca vrăjmaş. Cine se va uni cu obştescul norod şi va fi întocmaĭ următor cu dânsul, nicĭ de cum nu se va căi, saŭ boerĭ, saŭ oştén, saŭ verĭ-cine va fi... Iar când împotrivă va urma, în viaţă se va căi [3])».

---

1) Am adus aceste acte.

2) Veḑĭ aceste acte, Aricescu, pag. 121.

3) Scirea de mişcarea luĭ Tudor străbate la Viena numaĭ la finea luĭ Februar 1821. Din Viena se scrie la «Monitorul Universal» frances (No. 90 din 31 Martie 1821):

Il paraît, d'aprés des nouvelles de Bucharest, en date du 22 février, que le chef des insurgés Théodore Vladimiresko a été battu par les troupes que les boyards avaient rassemblées en toute hâte, et qu 'on espère bientôt voir cette

aŭ hotărît *să aştepte venirea luĭ Tudor şi atuncĭ vrĕnd să-şĭ primejduiască viéţa, saŭ să înduplece pe Tudor a se retrage din urîtele luĭ lucrurĭ şi pornirĭ asupra patrioţilor luĭ.*

Incorigibilĭ boeriĭ!....

De la Mizil în 18 Martie, Ipsilante adreséză o nouă scrisóre-proclamaţiune către Bucurescĭ. 1)

Tudor voia să apuce maĭ 'nainte decât Ipsilante a intra în Capitală.

Când Tudor ajunse lângă Bucurescĭ, Boerimea delegă la el pe Al. Filipescu. «Decĭ mergĕnd Al. Filipescu la Tudor, până seara s'aŭ prigonit (aŭ discutat) cu dênsul, arĕtându-ĭ, că intrarea luĭ în Bucurescĭ se va face pricină de marĭ tulburărĭ şi vĕrsare de sânge, căcĭ orăşeniĭ şi pazniciĭ sunt sub arme... gata spre împotrivire...»

Naum pune pré energice cuvinte în gura luĭ Al. Filipescu, căruia este fórte favorabil şi 'l numesce: înţelept şi bun patriot. Asemene sfaturĭ şi cuvinte maĭ mult decât energice, ici-colo insolente, ne îndoim să fi cutezat a le ḑice boierul întocmaĭ în faţa luĭ Tudor[2]. Maĭ de admis este, că Filipescu a arĕtat luĭ Tudor, ce s'ar putea întêmpla, déca s'ar isca o colisiune între trupele luĭ şi cele ale luĭ Ipsilante, care şi el era să vină neîntârḑiat la Bucurescĭ.

«Prostul şi grosul pandur Tudor», cum îl califică Naum, cel deprins a vedea în boerĭ numaĭ ómenĭ celebriĭ şi subţirĭ, «s'a înduplecat să rĕmâie afară din Bucurescĭ şi să locuiască în Mŏnăstirea Cotrocenĭ, ce este lângă oraş! Totuşi Tudor declară, că «luĭ i se cade să stăpânéscă singur cu deplină putere tótă ţéra rumânéscă, fiind-că este pămîntean şi s'aŭ străduit pentru dreptăţile patrieĭ.»

De asemene declaraţiunĭ ce Naum pune în gura luĭ Tudor, c'aŭ fost într'adevĕr făcute, noĭ ne îndoim. Nicĭ în un act semnat de el nu am aflat ceva analog. Adevĕrat că poporul ĭ-a ḑis *Domnul Tudor*, şi că el a făcut acte de *domn*, dar *titlul* nu şĭ-l'a luat nicĭ odată.

Al. Filipescu a bucurat pe prelaţiĭ bisericeĭ şi pe boierĭ ducêndu-le resultatul întrevedereĭ luĭ cu Tudor. Eĭ speraŭ că tot asemene vor isbuti a potoli şi pe Ipsilante.

1) Aricescu V pag. 753.

2) Veḑĭ întregul discurs al luĭ Al. Filipescu, după copia luĭ Naum, pag. 55—56. *(Galaţĭ, Biblioteca Urechiă).*

Frica de o parte de Tudor, de alta sbucnirea revoluţiuneĭ grecescĭ la Iaşĭ, şi póte credinţa în care încă eraŭ boieriĭ, că eteria va fi sprijinită de Rusia şi că acéstă ţéră, ar putea sprijini şi mişcarea românéscă; asemene simţiminte şi credinţe otăresc pe boieriĭ din Bucurescĭ să facă ochĭ galeşĭ luĭ Tudor. De altă parte şi acesta, în urma greutăţilor întâmpinate până aci şi faţă cu nedisciplina regretabilă, dar inevitabilă a lor săĭ, înţelese, că este necesitate de a face boierimeĭ certe concesiunĭ. Décă, altă dată, către Episcopul Ilarion, Tudor îşĭ spunea gândul, că numaĭ prin uciderea multora din boierime, era scăparea ţĕreĭ, de astădată el se mulţămesce să facă din eĭ *instrumente* pe cât maĭ docile a vederilor luĭ.

A doua ḑi după convorbirea cu Al. Filipescu, Tudor trămite pe Machedonski cu o scrisóre către boierĭ, cerênd să dea treĭ mŏnastirĭ din Bucurescĭ: Metropolia, Radu Vodă şi Mihaĭ Vodă, să bage în ele oştirea cea pandurésca.

Aceste mŏnăstirĭ eraŭ ocupate de pazniciĭ oraşuluĭ. Boierĭ refuză. Multă discuţiune urméză. Tudor atuncĭ declară, că le va ocupa cu forţa, «cu sabia în mână».

«La acéstă îndrásnéţă vestire a luĭ Tudor, 'aţiţându se pazniciĭ oraşuluĭ şi socotind-o drept afront şi ocară către dênşiĭ,' s'aŭ apucat să iea mĕsurĭ de apérare: eĭ fac baricade *stricând căpătâiele podurilor de la uliţele cele marĭ*, şi întărind mŏnăstirile cerute de Tudor, pe când cetele de oştenĭ aĭ regimuluĭ se pun în linie de bătaie la rînd pe d'inaintea baricadelor, adăstând «cu armele în mână să se bată cu Tudor, strigând cu pristav să se închidă tîrgul şi fieş-care orăşan să'şĭ păzéscă casa cu armele».

Spaima ajunge la culme... Boieriĭ intervin cu rugăciunĭ şi la paznicĭ şi la Tudor. Acesta este învoit să intre în oraş şi să iea reşedinţa în casele rĕposatuluĭ Manolache Brâncoveanul, sub délul Metropolieĭ.

Cu puţine ḑile înainte, în casa acum desfiinţată a boierilor Cornescu (care venia pe locul din care s'a făcut $^2/_3$ din strada Regală), Tudor convócă în 18 Martie 1821 boierimea şi, aclamat de mulţimea de la Cotrocenĭ până la acéstă casă, şi urmat cu iubire şi admirare de treptele nemulţămite ale societăţeĭ Bucurescene, el vine la Adunare, şi

isbutesce a convinge Caimacamia şi în genere tótă boierimea asupra necesităţeí de a apela la Impĕratul Alexandru al Rusieĭ, în favórea mişcăreĭ, care acum nu o maĭ califică de *hoţéscă*, ci o legitiméză, aretând dreptatea ce ea urmăresce [1].

Acum *Tudor* se póte considera un moment ca deplin stăpân pe situaţiune. El înţelege bine acésta şi face act de Domn, dând, în 20 Martie, două proclamaţiunĭ noue, una către Bucurescenĭ, apelând la eĭ: «să ne unim cu toţiĭ, *micĭ* şi *marĭ*, şi ca nisce fraţĭ, fiĭ ale uneĭ maice, să lucrăm cu toţĭ impreună fie-care după destoinicia sa, la câştigarea şi *Nascerea a doua a dreptăţilor nóstre*. Boieriĭ se supun, orĭ aŭ aparenţă de a se supune luĭ Tudor.

In a doua proclamare, cu aceeaşĭ dată de 20 Martie, el se adreséză către tótă ţéra, spunêndu-ĭ că: găsind mulţĭ patrioţĭ boierĭ intru asemene bune cugetărĭ cu ale noroduluĭ asemĕnate, am hotărît, ca un voitoriŭ de dreptate, să **cunosc vremelnica stăpânire a ţĕriĭ**». Acesteĭ stăpânirĭ vremelnice, Tudor cere acum ca să se supună tótă ţéra, cu acest temperament, că ţéra să asculte de povĕţuirile şi cererile ce i se vor da prin el, Tudor. Cu acéstă otărîre, capul revoluţiuneĭ îndémnă ţéra să plătéscă dăjdiile pe tetraminia Ianuar, în sume otărite, fiind lipsă de banĭ pentru urmărirea drepturilor ţĕreĭ [2].

Orĭ-care fie judecata ce se va formula asupra revoluţiuneĭ de la 1821, conduita luĭ Tudor nu póte fi desaprobată. Duşman al boierimeĭ, el, cu ageră minte, de o cam dată înlătură ura luĭ, pentru boierĭ. Pe cine să compteze? Bine simţia el nevoia de a abandona pe Eteriştĭ; de altă parte presimţind că Rusia va denega orĭ-ce protecţiune mişcăreĭ; apoĭ după ce înşişĭ boieriĭ denunţaseră la Constantinopoli mişcarea luĭ, în termenĭ cunoscuţĭ, era a face act de abilitate politică, a face ca boerimea să se desdică ea însăşĭ.

In acest plan isbuti pe deplin. Boieriĭ, la 23 Martie daŭ luĭ Tudor o declaraţiune, care în faţă Turcieĭ şi a Rusieĭ, legitima mişcarea şi desvinovăţia pe capul eĭ, şi'ĭ jură credinţa deplină.

---

1. Vedĭ actul semnat de boierime cătră Impĕratul Rusieĭ. la Aricescu, pag. 128).
2. Vedĭ actul din 20 Martie. (Aricescu, pag. 128—130).

Cartea de adeverire ce s'aŭ dat Slugeruluĭ Tudor. In numele prea sfinteĭ și nedespărțiteĭ Troițe unuia adevĕratuluĭ Dumnedeŭ.

Incredințăm ceĭ maĭ jos iscălițĭ cu acest înscris al nostru, cum că am cunoscut că pornirea d-luĭ Slugeruluĭ Teodor Vladimirescu nu este rea și vătĕmătóre, nicĭ în parte fie-căruia, nicĭ patrieĭ, ci folositóre și isbăvitóre și noroduluĭ spre ușurință; pentru care și ca pe un de binele țĕreĭ voitor și trebuința de obștieĭ noroduluĭ 'l-aŭ primit tótă politia Bucurescilor cu drag și brațe deschise. Drept aceea și ne jurăm din parte-ne, sub aceste iscăliturĭ, pe numele mareluĭ și unuia adevĕratuluĭ Dumnedeŭ, că nicĭ odată nu vom cugeta împotriva viețeĭ și a cinsteĭ d-luĭ și ne vom uni întru tóte bunelor cugetărĭ câte se vor chibzui între Dumnéluĭ și tótĭ ceĭ unițĭ cu Dumnéluĭ printr'aceste iscăliturĭ și se vor dovedi întru adevĕr că vor privi fără nicĭ o părtinire la folosul, nebântuirea, pacînică și de cinstită petrecere al acestuĭ norod al Valahieĭ patrieĭ nóstre. Iar când vom urma împotrivă și purtându-ne cu vicleșug împotriva obștesculuĭ folos, și cele maĭ sus făgăduite vom călca vre-una din trênsele, atuncĭ ca nisce netemĕtorĭ de Dumnedeŭ și vrăjmașĭ patrieĭ nóstre și bineluĭ obștesc, nu numaĭ înaintea înfricoșateĭ judecĕțĭ să avem pârâș pe Dumnedeŭ și să fim lipsițĭ de bunătățile ceresci, ci și aicĭ judecându-ne de către toțĭ ceĭ înfrățițĭ la acéstă sfântă legătură, și dovedindu-ne prin destoinice arĕtărĭ, să ne pedepsim după hotărîrea pravilelor; și spre încredințare am iscălit înșine cu mânile nóstre.— 1821 Martie 23.

Al. Ungrovlahieĭ Dionisie, Gherasim Buzeŭ, Ilarion Argeșiu, Istrate Crețulescu, Grigorie Băleanu, Mihalache Manu, Gheorghe Slătineanu, Nicolae Golescu, Fotache Știrbeĭ, Ioan Știrbeĭ, Scarlat Grădișteanu, Grigorie Ralea, Alexandru Filipescu, Nicolae Filipescu, Alexandru Nenciulescu, Alexandru Vilara, Nicolae Văcărescu, Mihalache Cornescu, Constantin Golescu, Dimitrie Filipescu, Constantin Crețulessu, Iordache Știrbeiŭ, Dionisie Fotino Serdar, Andonie Papazolu, Iordachie Știrbeiŭ, Ștefan Bujoreanu, Ioan Fălcoianu, Ioan Cătuneanu, Răducanu Serdar, Mihalache Nanoveanu, Alexandru Sluger, Mihaĭ Pitar, Constantin Bujoreanu, Preda Săulescu, Gheorghie Lehliu, Ioan Ninciară, Ștefan Orășanu, Ioan Jianu, Alecu Serdar, Constantin Sluger, Alexandru Andronescu, Nicolae Cataca, Ioan Stolnic, Bănică Bălăceanu, Ioan Pitaru, Constantin Andronescu, Hristodor Serdar, Teodor Săvescu Sluger, Ioan Lăceanu, Nica Serdar, Gheorghe Tufeanu, Mateĭ Greceanu Medelnicer.

Din subsemnăturile actuluĭ de sus se vede, că mulțĭ din boeriĭ marĭ lipsesc, nu maĭ sunt în Bucurescĭ, ca Ghiculesciĭ, Brâncoveniĭ, Dudesciĭ etc.

Intru cât era de bună credință adhesiunea boerilor subsemnațĭ la revoluțiunea din 1821, o probéză actele lor subsequente.

Tudor după ce primesce *adeverirea* acésta a boerimeĭ, pe care o lasă, bine-voitor, să se justifice înaintea ţĕreĭ, că *nu din pricina eĭ aŭ ajuns ţéra în stare de jale în care se află, ci din pricina oblăduitorilor Domnĭ ce aŭ stătut, cărora din slăbiciune, de nevoie trebuia să se plece boeriĭ;* apoĭ deşteptul Cap al mişcăreĭ pune pe aceiaşĭ boerĭ, carĭ îl denigraseră, să trămiţă, în 27 Martie, un noŭ arz-magzar la Pórtă, în care declară, că «am fost siliţĭ după datorie a asculta dreptele plângerĭ ale ticălosuluĭ norod», care a însoţit pe Tudor Vladimirescu «cu lacrimĭ de umilinţă, îmbrăcaţĭ în vestmîntul jaleĭ şi aceleĭ desăvérşite prăpădeniĭ şi săraciĭ, acum când era vremea munceĭ pămêntuluĭ». Acéstă mulţime de norod reclamă contra jafurilor, ce în multe chipurĭ aŭ cercat şi pentru *perderea drepturilor şi a privilegiilor, ce din vechime aŭ avut ţéra acésta».*

Boeriĭ cer voĭe să arĕte eĭ în deosebĭ, carĭ sunt reclamaţiunile poporuluĭ şi asigură pe Pórtă că ridicarea luĭ nu este spre împotrivire.

Noĭ prea plecaţiĭ robĭ aĭ prea puterniciceĭ împĕrăţiĭ: Mitropolitul ţĕreĭ episcopĭ, egumenĭ, boerĭ marĭ şi micĭ, căpitanĭ, manzâlĭ şi tótă obstea lĕcuitorilor pămêntuluĭ ţĕreĭ Valahieĭ, vechiul cheler al prea puterniceĭ împĕrăţiĭ, cu cele până la pămênt aşternute prea plecatele nóstre închinăciunĭ, facem arĕtare prea puterniceĭ împĕrăţiĭ, că sosind până aicĭ la Bucurescĭ *Tudor Vladimirescu însoţit cu mulţime de norod, cu lăcrimĭ de umilinţă, îmbrăcaţĭ în veşmântul jaleĭ şi aceĭ desăvêrşite prăpădeniĭ şi săraciĭ*, acum când era vremea munceĭ pămêntuluĭ, pentru jafurile ce în multe chipurĭ aŭ cercat şi pentru perderea dreptăţilor şi a priveleghiurilor ce din vechime aŭ avut ţéra acésta, cu milostivire arĕtată de prea puternica împĕrăţie către noĭ supuşiĭ eĭ, iar acum călcate şi ajunse maĭ cu totul a se perde, nu din pricina nóstră a boierilor pămêntenĭ, precum bănuia norodul, *ci din pricina oblăduitorilor Domnĭ ce aŭ stătut,* cărora din slăbiciune, de nevoĭe trebuia să ne plecăm noĭ supuşiĭ şi credincioşiĭ prea puterniceĭ împĕrăţiĭ, boeriĭ pământenĭ, pentru care apururea găsind vreme de îndeletnicire nu am încetat a ne plânge către prea puternica împĕrăţie, precum şi acum am fost siliţĭ după datorie a asculta dreptele plângerĭ ale ticălosuluĭ norod, însărcinându-ne pentru cererea acestor dreptăţĭ perdute, iar acum cerute de norod, nu cu chip de împotrivitorĭ către prea puternica împĕrăţie, ci cu chipul celĭ maĭ adâncĭ supunerĭ şi plecăciunĭ; privind dar la vrednica de jale plângerea lor de patimile ce aŭ cercat, şi părintéscă datorie împlinind, îndrăznim a face cunoscută către prea puternica împĕrăţie ale sale drepte rugăciunĭ, însoţind şi cele cu ferbinţélă din parte-ne, că cu milostivire să ni se dea voĭe a arĕta maĭ pre larg greutăţile ce aŭ suferit acest norod din pricina numiţilor

oblăduitorĭ şi a perdereĭ dreptăţilor ce din vechime aŭ avut cu milostivire hărăzite de către prea puternica nóstră hrănitóre împĕrăţie, rugându-ne ca şi acum să ne umbréscă cu cea deplină obicĭnuită milostivire a sa, acoperind cu dênsa pe acest norod credincios şi despre o parte împilat din pricina necazurilor ce aŭ pătimit, iar despre alta îngrozit de *întêmplările ce pot să vie asupră'ĭ* şi să se întâmpine orĭ ce năvălire de decinde, că după cum ne-am încredinţat chiar din ceea ce am vĕḑut acum cu ochiĭ, radicarea noroduluĭ nu privesce spre împotrivire, ci spre cererea dreptăţilor sale, care înşine noĭ vom îndrăzni a le arĕta când prea puternica împĕrăţie se va milostivi a ne da voĭe ca să facem o arĕtare ca acésta din partea supusuluĭ şi credinciosuluĭ norod. Asteptăm dar cea milostivă prea înaltă şi sfântă poruncă a prea puterniceĭ împĕrăţiĭ. — 1821 Marte 27.

Cod. 93, fila 196.

După cum boeriĭ se temeaŭ orĭ nu de Tudor, eĭ eraŭ cu el, orĭ contra luĭ. La Constantinopole încă se observă versalitatea boerilor din Bucurescĭ. Nicĭ Turcia nu maĭ scia ce să crédă şi ce să nu crédă despre Tudor. O spune acésta însuşĭ Marele Vizir, în nota sa către Neselrod, din 16/28 Iunie 1821.

.....«Când Sublima Pórtă, conform datoriilor eĭ de suzeranitate, înarmă un numĕr suficient de trupe, cu scopul numaĭ de a estermina pe revoltaţĭ şi pe rĕŭ-voitorĭ..... se întâmplă că maĭ întâiŭ Mitropolitul Valahieĭ şi cu boeriĭ sĕĭ, acum raportând agitaţiunile revoluţionare ale ḑisuluĭ Tudor, ca periculóse şi criminale, anunţaŭ că aŭ să întrebuinţeze tóte ***mijlócele lor ca să 'l combată*** cu ajutorul proprielor puterĭ ale ţĕreĭ, acum înfăţişând conduita acestuia că nu e dă loc contrară dreptăţiĭ, şi că e fundată curat numaĭ pe planurĭ utile Principatuluĭ, eĭ solicită adhesiunea Sublimeĭ Porţĭ la propunerile luĭ Tudor ; de altă parte consulul rusesc, care se afla în Valahia... se opune la intrarea de trupe turcescĭ în ţéră [1])».

Agentul austriac intrigat de noua situaţiune creată prin adhesiunea boerilor la mişcare, întrébă oficial, la 28 Martie, pe boerĭ, ce e cu «acel ***vorbung (sic)*** ce se strînge ?... Rĕspund boeriĭ :

Către cinstita chesaro crăiască Aghenţie.

Am primit cu cinste nota cinstiteĭ Aghenţiĭ şi am vĕḑut coprinderea, la care şi rĕspundem, că otcârmuirea nóstră cum că este vremelnică, singură cins-

1) Iorga, Acte şi fragmente. II pag. 584—585.

tita Chesaro-Crăiască aghenție o cunósce, precum o și arată prin nota ce ne-o trimite, și pentru acel vorbung ce ḑice că se strînge noĭ nu suntem amestecațĭ, ca una ce este trébă oștășască, ci căutăm numaĭ trebile politicescĭ pe cât putem a le întâmpina și a le iconomisi. De aceea la întrebarea și cererea ce ni se face acésta arĕtăm. — 1821 Marte 28.

Al Ungro-vlahieĭ Dionisie, Gherasim Buzĕŭ, Ilarion Argeșiu, Istrate Crețulescu, Grigorie Băleanu, Mihalache Manu, Iordache Slătineanu, Nicolae Golescu, Grigorie Ralea.

Cod. 93, fila 195 verso.

Nota luĭ Strogonoff către Pórtă, din 22 Martie 1821 declarând în numele Impĕratuluĭ Alexandru, că Rusia desaprobă mișcarea Grecilor precum și nota luĭ Capo-d'istria de la finea Februar, către consulul rusesc Pini [1]) desaprobând și mișcarea luĭ Tudor, nu eraŭ de natură a liniști boerimea și niciĭ pe Tudor. Nota luĭ Strogonoff determină și maĭ mult pe Tudor a diferenția mișcarea sa de a grecilor și decĭ de a manifesta alipirea sa de Pórtă, dela care singură aș'epta rĕstaurarea patrieĭ sale în anticele eĭ drepturĭ. Acum revoluțiunea încetéză de a fi *socială*, luând caracterul de *națională*, maĭ ales în urma adhesiuneĭ la ea a boerimeĭ.

CAP. VI.

Ipsilante la Bucurescĭ. — Relațiunile cu Tudor.

Scirile de la Leibach nu împedică pe Ipsilante de a merge înainte spre Bucuresci. Când va fi sosit la Colintina, în 24 Martie 1821, deja Tudor este «*Domn*» în Bucurescĭ, unde a intrat, cum vĕḑurăm, încă de la 16/28 Marte, tăbărând la Cotrocenĭ.

La 25 Marte 1821 [1]) Al. Ipsilante intră triumfal în Bucurescĭ. Tudor nu-ĭ stă împotrivă. Cetele eteriste se preâmbla prin câte-va strade, cântând marsilieza luĭ Riga: Φίλοι μου συμπατριωτάι [2]).

Al. Ipsilante tăbără la Colentina, în casele Banuluĭ Gr. Ghica. Boeriĭ îl întâmpină, de și cu o ḑi inainte juraseră credință luĭ Tudor.

1) Veḑĭ nota luĭ Capo-d'Istria la Aricescu, pag. 117, Doc. LV.
2. Aricescu din eróre pune data de 27 Marte pentru procesiunea din Bucurescĭ.
3. I. Ghica. Scrisorĭ II pag. 79.

Decepţiunea lor e mare vĕḑênd cu cine e încunjurat Al. Ipsilante. Eĭ se adună şi se întrébă ce le rĕmâne de făcut? Atuncĭ iaŭ decisiunea, la îndemnul luĭ Tudor, să céră ajutorul şi protecţiunea Rusieĭ, prin scrisóre adresată luĭ Strogonoff la Constantinopole şi chiar prin arzul de la 27 Marte, Boeriĭ explicară Pórteĭ şi justificară mişcarea luĭ Tudor [1]).

Al. Ipsilante avu întâlnirĭ cu Tudor, sperând a-l ademeni să trécă în favórea eterieĭ. Capul acesteĭ mişcărĭ rĕmase convins, că nu póte compta pe Tudor [2]). Atuncĭ socoti să aĭbă pe boerime în partea sa. El vesti acesteia, că îndată o să se şi ducă cu óstea la Têrgovişte şi sfătui şi pe boerĭ să mérgă acolo cu el, ca să fie în maĭ mare siguranţă. Ipsilante voia să-ĭ aibă la îndemână, ca prin eĭ să administreze ţéra şi să-ĭ pună a semna actele politice de care ar simţi trebuinţă. «De la Têrgovişte, ḑicea Ipsilant, boerilor, veţĭ fi maĭ înlesniţĭ a comunica şi cu ceĭ-l-alţĭ boerĭ maĭ bĕtrânı refugiaţĭ deja la Braşov» [3]).

Boerimea gata e să mérgĕ la Têrgovişte.

Acesta nu putea conveni luĭ Tudor.

Agenţiĭ sĕĭ vestesc în oraş hotărîrea boerilor da a abandona Bucuresciĭ.

---

1) *Cuvîntul prinţuluĭ Ipsilante adresat companionilor sĕĭ, după publicaţiunea proclamaţiunilor ruseşcĭ.*

Soldaţĭ, care aţĭ îmbrăţişat cauza sfântă a Grecieĭ, voĭ aţĭ auḑit declaraţiunele făcute în numele unuia din ceĭ maĭ puternicĭ împĕraţĭ. Şi eŭ vă declar, că nicĭ unul din Suveraniĭ Europeĭ nu va cuteza să mérgă contra vóstră. Care din'tre dânşiĭ va suferi, ca istoria să ḑică într'o ḑi de dînsul, că el aŭ atacat pe Grecĭ în momentul când eĭ mergeaŭ să apere sfânta lor religiune şi frumósa lor patrie, de atentaturile sacrilege ale barbarilor, pe care Europa creştină şi civilizată îĭ descuviinţéză? Dar să ne închipuim că tóte acestea ar fi cu putinţă; noĭ suntem prea înaintaţĭ pentru a ne trage acuma îndărăt. După ce am compromis naţiunea până într'atâta, ar fi laşitatea cea maĭ infamă de a maĭ voi să trăim după catastrofa patrieĭ nóstre. Totuşĭ, eŭ nu fac acum decât a vă rosti sentimentele ce mĕ însufleţesc. Décă însă se află între voĭ persóne care să nu le împărtăşească, acela să trécă în stânga; iar aceĭ ce stăruesc în cele dintâĭ a lor simţiminte, să trécă din partea opusă».

Tótă armata trecu la drépta strigând: «Maĭ bine mórtea de cât o ast-fel de batjocoră».

2) Aricescu din eróre pune data de 27 Marte pentru procesiunea din Bucurescĭ.

3) I. Ghica. Scrisorĭ II pag. 79.

Nu de puţin îndemn era pentru boerii *slabi de ânger* intuziasmul în care Ipsilante eşi redacta actele sele [1]).

---

1) *Eaca jurămêntul pe care prinţul Ipsilante a ordonat să facă trupele sale.*

Ca creştin ortodox şi fiŭ al sfinteĭ Bisericĭ a rĕsăritului, jur în numele luĭ Dumneḑeŭ, a-tot puternic, în numele Domnuluĭ nostru Isus Christos, şi în numele Sfinteĭ Treimĭ, de a rĕmânea credincios religiuneĭ şi patrieĭ mele ; eŭ jur de a mĕ uni cu toţĭ fraţiĭ meĭ creştinĭ, pentru libertatea patrieĭ nóstre ; eŭ jur de a vêrsa ultima picătură din sîngele meŭ, pentru apĕrarea religiuneĭ mele şi a patrieĭ mele ; eŭ jur de a muri cu fraţiĭ meĭ pentru libertatea patrieĭ mele ; eŭ jur de a ucide pe însuşĭ fratele meŭ, dacă va fi trădător de patrie ; eŭ jur de a mĕ supune şefilor meĭ pentru apĕrarea patrieĭ mele ; eŭ jur de a nu mĕ maĭ uita nicĭ de cum înapoĭ până ce nu voiŭ fi alungat pe inamicul patrieĭ mele şi al religiuneĭ mele ; eŭ jur de a apuca armele în tóte ocasiunile, când voiŭ afla că un corp de creştinĭ merge contra tiranilor noştri, şi de a aţîţa pe amiciĭ meĭ şi pe cunoscinţele mele să mĕ urmeze ; eŭ jur de a nu vedea nicĭ o-dată pe Turcĭ, inamiciĭ noştri, de cât cu ură şi dispreţ ; eŭ jur de a nu depune armele de cât când patria mea va fi mântuită şi inamiciĭ sĕĭ esterminaţĭ ; eŭ jur de a vêrsa sîngele meŭ şi de a învinge pe inamicul religiuneĭ mele, saŭ de a muri martir pentru Isus Christos; în fine eŭ jur pe sf. taine ale împărtăşireĭ, şi să nu am parte de dênsele, la darea sufletuluĭ meŭ, dacă nu voiŭ îndeplini tot cea ce am promis înaintea Icóneĭ Domnuluĭ Nostru Isus Christos !

Proclamaţiunea prinţuluĭ Alexandru Ipsilante, chiamând pe naţiunea Greacă la arme contra Turcilor.

Cvartira generală din Iaşi, 24 (5 Aprile) 1821.

La arme ! la arme ! voinicĭ Grecĭ ! momentul a sosit ; să combatem pentru religiunea nóstră şi patria nóstră, popórele civilizate ale Europeĭ, combătând pentru drepturile lor, de a le imita. De şi folosindu-se de un óre-care grad de libertate, ele s'aŭ silit neîncetat de a o maĭ spori. Aceste-aşĭ popóre, aţintindu-şĭ ochiĭ asupra nóstră, se miră de lenevirea nóstră.

Astăḑĭ când toţĭ compatrioţiĭ noştri ne aşteaptă, şi când Sêrbiĭ, Sulioţiĭ şi tot Epirul rĕsculat ne chiamă, faceţĭ ca sunetul trâmbiţilor nóstre şi vuetul armelor nóstre, să rĕsbubue în tótă Grecia. Tiraniĭ noştri, tremurînḑĭ şi paliḑĭ vor fugi din naintea nóstră. Făcêndu-ne vrednicĭ de strămoşiĭ noştri şi de secolul în care trăim, noĭ vom căpăta buna voinţă a naţiunilor civilizate şi chiar ajutorul lor. Amiciĭ arḑânḑĭ de libertate, tóte inimile generóse nu vor întârḑia să vină a lua parte la nobila nóstră întreprindere. Voĭ veţĭ vedea chiar maĭ mulţĭ din inamiciĭ noştri, înboldiţĭ de dreptatea causeĭ nóstre, părăsind stin-

Cât aflá poporul de otărîrea boierilor alérgă la Mitropolie.... la Biserici clopotele sună de «dandana»... Daŭ năvală în curtea Bisericeĭ, maĭ mulțĭ intră la Mitropolitul.

---

dardele lor și venind să se așeḑe supt ale nóstre. Infățoșeḑi-se eĭ cu tótă francheța! Patria îĭ va erta și îĭ va lua sub egida sa.

Cine ar putea dar să oprească brațele vóstre? Neamicul nostru este codard și slab; Generaliĭ noștri sunt dibacĭ și toțĭ concetățeniĭ noștri cuprinșĭ de entusiasmul cel maĭ viŭ. La cel întêiŭ avînt al falangelor nóstre, voĭ vețĭ vedea îmbĕtrănitele colóne ale dispotismuluĭ, picând înaintea drapelelor nóstre victoriósе; aceluĭ dintâiŭ semnal dat de trâmbițele vóstre va rĕspunde ecoul țĕrmurilor măreĭ Ionice și ale măreĭ Egeice. Marina tuturor insulelor nóstre, care în timpul păceĭ sciea să facă comerciŭ și să combată, va duce spaima și mórtea în tóte porturile supuse tiranilor noștri. Ce inimă ar putea rĕmâne surdă la apelul patrieĭ? La Roma, un amic al Cesaruluĭ, scuturând hlamida împĕrătească a acestuĭ rĕsboinic, ridică tot poporul. Ce vețĭ face voĭ Grecilor, la privirea chiar a patrieĭ vóstre, crusită de sânge, și sfâșiată de mânele barbarilor?

Intoarcețĭ privirile vóstre în jurul vostru, ochiĭ voștri nu vor întâlni pretutindenea decât scârbăciunea cea maĭ profundă. Aicĭ, sunt templele nóstre profanate și spurcate; colo, femeile și copiiĭ noștri expușĭ tratărilor celor maĭ uricióse; casele nóstre jăfuite, țarinile nóstre pustiite, și noĭ înșine (trebue a o spune), înjosițĭ la condițiunea cea maĭ servilă. Este timp, în fine, de a rĕsbuna sfînta nóstră religiune și frumósa nóstră patrie, de disprețul sacrileg al barbarilor. Dintre noĭ cel maĭ nobil va fi acela care va apĕra drepturile nóstre cu maĭ mult curagiŭ. Națiunea, adunată prin notabilĭ, va forma un consiliŭ înalt; tóte faptele nóstre vor fi supuse actelor ce el le va decreta.

Să confăptuim dar la acest scop, într'o unire comună; ceĭ bogațĭ prin averea lor, șefiĭ bisericiĭ prin nobilele lor sfaturĭ. Și toțĭ aceia care în ḑiua de astăḑĭ, se găsesc în serviciul puterilor străine, după juste mulțămirĭ, să se grăbéscă a părăsi totul spre a sbura în apĕrarea țĕreĭ lor, și să vină cu noĭ pe acéstă cale de glorie și de onóre. Carĭ sclavĭ, mârșavĭ și mercenarĭ, vor cutéza să ție pept unuĭ popor care se ridică pentru neatârnarea sa.? Să imităm combaterile eroice ale strămoșilor noștri; să imităm pe Spania, care cea dintêiŭ rupea legiónele, până atuncĭ neînvinse, ale unuĭ despot înfricoșat.

Prin concordia generală, prin supunerea la legĭ și ascultarea șefilor, prin curagiŭ și fermitate, biruința nóstră este asigurată; ea va încununa lucrările nóstre eroice cu laurĭ neperitorĭ, și va săpa numele nostru în templul imortalitățiĭ, spre a fi exemplul generațiunilor viitóre.

Patria va hărăzi cu recompense, copiilor sĕĭ vrednicĭ și ascultătorĭ premiĭ de glorie și de onóre: dar tot ea va declara de degenerațĭ și de viață

Acolo se întêmplaseră să fie adunaţĭ şi principaliĭ boierĭ, ce maĭ rĕmăseseră în Bucurescĭ. Un orator din popor apostrofézǎ Adunarea şi imputǎ Mitropolituluĭ cǎ, *păstor năimit*, îşĭ părăsesce turma sa. Poporul declarǎ cǎ nu va lăsa pe nimenĭ sǎ plece din Bucurescĭ.

Deodată îşĭ face apariţiunea luĭ la Mitropolie şi Căminarul Sava, care şi el declarǎ, cǎ cu ceĭ 1000 de oştenĭ aĭ luĭ se va opune la plecarea boierilor, fiind-cǎ ţéra datoresce lefile lor pe treĭ lunĭ cu anticipaţiune. Cincĭ-ḑecĭ de arnăuţĭ, şi înconjórǎ Mitropolia.

Aveaŭ boiarii o gardǎ proprie a lor de 300 de indiviḑĭ, dar ce puteaŭ aceştia contra a 1000 de arnăuţĭ şi a poporuluĭ asmuţat de aĭ luĭ Tudor?

Cu ce însǎ sǎ plătéscǎ lefile ómenilor luĭ Sava? Cu ce sǎ întreţinǎ óstea, la vr'o 4000 a luĭ Tudor şi în plus pe ceĭ 300 aĭ boierilor?

Adevĕrat cǎ, la cererea boiarilor, Tudor, vĕḑurăm, dete circulărĭ în ţérǎ invitând, pe ţĕranĭ a'şĭ plăti dările arierate şi legiuite, dar puţine parale maĭ veniaŭ la Bucurescĭ din asemenea dărĭ!...

Tudor, dupǎ ce înţelese definitiv situaţiunea ce rĕmânea, în urma intrăreĭ la Bucurescĭ a eteriştilor luĭ Ipsilanti, socóte prudent a-şĭ concentra oştirea în Cotrocenĭ şi se apucǎ a întărĭ mănăstirea cu şanţurĭ. De aci Tudor face acte de adevĕrat administrator al ţĕreĭ, numind ispravnicĭ pe la judeţe, etc.

---

asiaticǎ, pe aceĭ carĭ vor fi surḑĭ la apelul sĕŭ, şi'ĭ va declara, ca trădătorĭ şi supuşĭ batjocureĭ şi blăstemuluĭ posterităţiĭ.

Sǎ invităm darǎ, o bravilor şi generoşilor Grecĭ! sǎ invităm de a doua órǎ, libertatea sǎ intre în pămêntul clasic al patrieĭ nóstre.

Sǎ combatem între Termopile şi Maraton, şi pe mormintele strămoşilor noştri, carĭ aŭ perit acolo pentru a ne lăsa liberĭ şi fericiţĭ. Sângele tiranilor este plăcut umbrelor luĭ Epaminonda, luĭ Trasibul, luĭ Armodius luĭ Aristoghiton, luĭ Timoleon, care aŭ mântuit Corintul şi Siracuza, şi maĭ cu seamǎ luĭ Miltiade, luĭ Temistocle, luĭ Leonidas şi celor treĭ sute de Spartanĭ, care aŭ dumicat în bucăţĭ armatele nenumĕrate ale Perşilor barbarĭ.

Acum trebue sǎ esterminăm pe urmaşiĭ lor, încǎ mult maĭ barbarĭ şi maĭ codarḑĭ.

La arme, amiciĭ meĭ! patria vĕ chiamǎ?

Alexandru Ipsilante, general regent al guvernămêntuluĭ.

Ipsilante de la Colentina trase la casa Beluluĭ, fosta locuinţă a Văcărescilor ; aci se ţinură discursurĭ înfocate...[1])

Decepţiunea luĭ Ipsilant sporesce, când află, că Tudor s'a deosebit cu totul de eterie, mişcarea sa şi că acum, împreună cu boerimea pământeană căută a se împăca cu Turciĭ contra fanarioţilor. Descuragiarea pătrunsă nu numaĭ în sufletul capilor eterieĭ, ci şi în al arnăuţimeĭ. Mulţĭ începură a dezerta şi a se transforma în cete de hoţĭ jăfuitorĭ.

In asemenea condiţiunĭ nu era chip de a duce cetele eteriste spre Dunăre. Ipsilante hotărî să ia pólele munţilor, între Ploescĭ, Têrgoviştea şi Pitescĭ, linie de apĕrare, contra eventualelor atacurĭ ale oştirilor turcescĭ. Ast-fel, Principatul devenea câmpul de făptuire a unuĭ rĕsboiŭ ce nu interesa patria română.

Boieriĭ pămîntenĭ şi cu Tudor, căruia la 23 Marte, juraseră credinţă, se sfătuesc ce este de făcut? Eĭ otăresc, la îndemnul luĭ Tudor, să nu rumpă cu Turcia, ci să céră din noŭ, cu arz—magzar, de la ea, dreptăţile ţĕreĭ şi încetarea resmeriţeĭ. Pe deoparte, la 26 Marte, Mitropolitul Dionisie şi boieriĭ se duc la Ipsilante, să reclame contra jafurilor cetelor eteriste [2]), şi pe de alta se adună din noŭ şi otărĕsc redacţiunea arzuluĭ de la 27 Marte, ce am adus maĭ sus.

Tudor cere şi el luĭ Ipsilante, să abandone Bucurescĭ şi ţéra şi cu cetele luĭ să trécă Dunărea, ca să înceteze jafurile cetaşilor grecĭ, carĭ eraŭ de rĕŭ esemplŭ la panduriĭ luĭ Tudor.

Anarhia este la culme în ţéră şi chiar în Bucurecĭ, unde acum poruncesc doĭ capĭ de direcţiune opusă : Ipsilante secondat de boieriĭ grecĭ şi de sigur şi de uniĭ pămîntenĭ, şi Tudor Vladimirescu...

Ipsilante repet, înţelese, că nu maĭ putea sta în Bucurescĭ. El lasă aci ca antegardă eteristă pe Căpitan Sava, cu misiunea secretă de a supraveghia mişcările şi faptele luĭ Tudor, iar cu restul eteriştilor pleacă ca să ocupe Ploescĭ, Tîrgoviştea şi Pitescĭ.

---

1) Aricescu, după Filimon, Fotino şi Laurençon, scrie, că se pregătise pentru locuinţa luĭ Ipsilante, casa Brâncovénuluĭ, care era ocupată de Tudor, pentru că n'avea destulă încredere nicĭ în Căpitan Sava, nicĭ în Tudor (pag. 198).

2) Aricescu adaogă că Ipsilante consilia boiarilor, să institue o comisiune pentru administrarea ţĕreĭ, asigurându-ĭ, că el nu se va amesteca în afacerile

Nicĭ un semn aprobator, orĭ binevoitoriŭ, nu venea însă de la Constantinopole, ca rĕspuns la arzurile luĭ Tudor şi nicĭ chiar la ultimul arz al boierimeĭ, favorabil mişcăreĭ. Şi nu putea veni aşa aprobare, pe cât timp ceĭ doĭ Calimachĭ eraŭ în deplină influenţă, unul ca Domn numit în locul luĭ Al. N. Suţu, şi cel-l-alt ca Dragoman Puteaŭ Calimacheştiĭ să stărue în favórea cererilor luĭ Tudor şi a celor din urmă ale Boierimeĭ, cererĭ contra domnieĭ fanarióte?

Intârḑierea sosireĭ unuĭ rĕspuns, tocmaĭ în momentele grave ale înaintăreĭ în nordul ţĕreĭ a eteriştilor, îndeamnă pe Tudor la un noŭ act. Boierimea, care nu maĭ administréză ţéra în calitate de *Căimăcămie de la supunerea eĭ luĭ Tudor*, ci ca «*Otcârmuire*»[1]) adreséză un Arz la Paşa de Giurgiu, în 12 April 1821, rugându-l a se face el mijlocitoriŭ, de a se trămite «fără zăbavă un Efendi din ceĭ maĭ apróрe credincioşĭ şi iscusiţĭ aĭ luĭ, carele să scie orĭ grecesce, saŭ românesce, de va fi prin putinţă, iar de nu, să scie şi numaĭ turcesce, spre a da ascultare plângerilor şi dreptăţilor ce cere acest ticălos şi năpăstuit norod *credincios şi supus prea putericeĭ împĕrăţiĭ*». Asemenea plângerĭ să le comunice apoĭ Paşa către Pórtă [2]).

ţĕreĭ. Ipsilante îndémnă pe boiarĭ, să se retragă la Câmpulung, şi de acolo Divanul instituit să caute trebile ţĕreĭ. Boeriĭ, ḑice Aricescu, consimţiră, dar Tudor se opuse. Ş'apoĭ Consulul rusesc Pini nu maĭ era în Bucurescĭ.

Corespondenţă a «*Monitoruluĭ Universal*» frances, de la Viena (21 April) după «Observatorul austriac» care reproduce o scrisóre din Iaşĭ de la 4 April *les consuls généraux russes, residant a Iassy et à Bucarest, ont reçu l'ordre de se retirer en Russie.*

1. Boeriĭ ceĭ doĭ Căimăcamĭ aŭ dispărut din Bucurescĭ, când s'a apropiat Tudor de capitală (Gervinus). Aron Florian scrie, că Tudor a înscĭinţat, că nu va îngădui intrarea luĭ Scarlat Calimach în ţéră, decât dócă va primi *ponturile* ce cere ţéra.

2. Iacă actul întreg:

Arzul ce s'aŭ trămis la Paşa de la Giurgiu
Prea înaltule şi milostivule Paşa Efendi al Giurgiuluĭ

Râvna, credinţa şi supunerea nóstră şi a strămoşilor noştri către prea puternica, milostiva şi a nóstră hrănitórea împĕrăţie aŭ fost, este, şi va fi în tótă vremea cunoscută şi mărturisită, dar fiind-că acum s'aŭ ivit mulţime de norod într'atât pătimaş de jafurile şi nedreptăţile ce aŭ cercat, în cât aŭ ajuns la acea din urmă desnădăjduire şi voiesce a'şĭ arĕta plângerile şi tânguirile sale prea putericeĭ împĕrăţiĭ şi a'şĭ dobândi milă şi dreptate de la milostivirea

CAP. VII

Ţéra împărţită între Tudor şi Ipsilante.—Sava trădéză cu boeriĭ.—Arestarea lor la Belvedere.—Trămişiĭ Paşeĭ de Silistra.—Cotroceniĭ întăriţĭ.—Turciĭ jăfuesc.—Noŭ arz.—Delegaţiunea la Stroeogoff.—Glumă de artilerişti.—Naturalizarea en bloc.—Pregătirĭ de apărare contra Turcilor.—Tudor contra Turcilor.—Turciĭ sosesc la Bucurescĭ.—Boeriĭ din Belvedere trămişĭ la munte.—Tudor plécă din Bucureşcĭ.—Sava la Plumbuita.—Ipsilante la Têrgovişte.—Jafurĭ şi pustiirĭ.—Kehaia-Bey la Bucurescĭ. Cursă luĭ Tudor.—Omorîrea luĭ.

Tudor nu plécă şi el din Bucurescĭ, ca Ipsilante. Abandonând, cum arĕtarăm, reşedinţa ce i se dăduse în casa Brâncovénu, reluă pentru el şi o parte din oştire, mŏnăstirea Cotrocenĭ, unde se simţea maĭ asigurat contra trădărilor boerescĭ. De aci Tudor domnia asupra uneĭ părţĭ din ţéră, căcĭ Ipsilante ocupase cu eteriştĭ maĭ multe judeţe muntene. De la mijlocul luĭ April chiar se maĭ lăţi regiunea asupra căreia Tudor nu putea nimica, prin faptul că Gheorgache şi Farmache cu oştirile lor aŭ coprins, in numele luĭ Ipsilante, câte-va judeţe câmpene şi se numiră la eĭ ispravnicĭ Grecĭ, spre maĭ nemilósă jăfuire a acelor judeţe.

Eacă după Naum [1]) care era împărţirea ţĕreĭ, pe la mijlocul lui April 1821:

Judeţele Dâmboviţa, Muscel şi Vlaşca eraŭ sub puterea luĭ Ipsilante. Argeşul şi Slatina eraŭ de jaf luĭ Gheorghache şi Farmache. Prahova şi Secueniĭ stătéŭ sub puterea căpitanuluĭ Eterist Luca.

Tudor avea judeţele de peste Olt, dar şi acele încălcate şi jăfuite de Turcĭ. Oblăduirea din Bucurescĭ nu avea decât oraşul şi a $^1/_3$ parte din judeţul Ilfov.

împĕrăţieĭ prin mijlocirea Inălţimeĭ tale, cunoscênd firésca bunătate şi adânca înţelepciune a înălţimeĭ tale, ce'aĭ arĕtat către ţéră într'aceste răzvrătirĭ, ne rugăm cu umilinţă, să te milostivescĭ de a ni se trămite fără zăbavă un Efendi din ceĭ maĭ de aprópe credincioşĭ şi iscusiţĭ aĭ Inălţimeĭ tale, carele să scie orĭ grecesce, saŭ rumănesce, de va fi prin putinţă, iar de nu, să scie şi numaĭ turcesce, spre a da ascultare plângerilor şi dreptăţilor acestuĭ ticălos şi năpăstuit norod, credincios şi supus prea putermiceĭ împĕrăţiĭ, care plângerĭ ascultându-se de către acel Efendi, să facă tacrir către Inălţimea ta, ca înălţimea ta să mijlocescĭ cu milostivire către prea puternica împĕrăţie pentru eĭ.— 1821 April 12. Cod. XCIII. fila 197 v.

1) Pag. 68 copie de la biblioteca Urechiă.

Dar şi în Bucurescĭ, Sava şi Delibaşa Mihali şi înrăutăţitul Ghencea îşĭ împărţiseră oraşul şi strîngeaŭ dăjdiĭ şi requisiţiunĭ fără milă, cu de la sine putere, pe lângă că predaŭ pe neguţătoriĭ carĭ cercaŭ să fugă.

Şi în asemenea grele împrejurărĭ, boeriĭ rĕmaşĭ în Bucurescĭ complotaŭ contra luĭ Tudor, în înţelegere cu al-de Căminarul Sava şi aĭ luĭ! Tudor prinde cărţĭ ale Paşeĭ de la Giurgiŭ către Sava prin care îĭ lăuda credinţa luĭ şi-l recunoscea paznic al Bucurescilor.

Era o trădare neîndoiósă. Şi se maĭ ḑice aḑi, că boeriĭ eraŭ înţeleşĭ cu Tudor să facă revoluţie ?!

Dar Von Miltitz spune, că chiar atuncĭ când Tudor abia adresase Porţeĭ «Un nouvel acte de soumission, demandant seulement *que la Patrie soit liberée a l'avenir des extorsions des grecs* [1]), les boïards...... avaient offert, peu de jours auparavant, la tête d'Ypsilanti et de Vladimiresco, en s'engageant de rétablir les autorités légitimes, à condition (cine ar crede ?) d'une amnistie générale pour tous les grecs et nommément pour les Fanariotes, qui devraient conserver leur influence dans les Principantés».

Auḑiţĭ: Pentru amnistia fanarioţilor, boeriĭ promit Porţeĭ capul românuluĭ Tudor!

Acésta aflând'o Tudor trămise pe Hagi Prodan, să coprinde Mitropolia, şi pe Macedonski să iée Mihaĭ-Vodă. Aşia «dela Cişmeaua luĭ Filaret, până în podul Calicilor şi de acolo în capul Poduluĭ Mogoşóeĭ, tot locul acesta l'aŭ împănat cu pandurĭ de aĭ luĭ».

Mitropolitul şi boeriĭ înţelegĕnd, că Tudor are scirĭ despre trădarea projectată a luĭ Sava, vor să fugă. Tudor îĭ arestéză prin Hagi Prodan. Acesta şi cu Macedonscki şi cu Iordache Polcovnicul duc pe arestaţĭ, din ordinul luĭ Tudor, la Grădina luĭ Dinică Golescu, ce 'ĭ ḑicea *Belvedere*.

Naum, de multe orĭ nedrept cu Tudor, explică arestarea luĭ Dionisie Lupul, pe motivul, că acest Mitropolit ar fi refusat de a'l unge ca Domn al Ţĕreĭ. Tudor n'a cerut acésta. Mitropolitul şi boeriĭ refusaŭ ceea-ce ţéra dăduse mareluĭ séŭ apĕrător!

Arestarea boierilor Tudor o explică ca mijloc de a le asigura viaţa, în contra vre-unuĭ atac, orĭ dela eterişti, orĭ dela ómeniĭ luĭ Sava. Maĭ ales că Scarlat Calimah, trămiţĕnd cu câte-va ḑile în urmă, cópiĭ după

1) Iorga. Note şi Fragmente, II pag. 577.

blăstemul făcut de Patriarhul dela Constantinopole, asupra celor carĭ vor ridica arma contra Turcieĭ şi acest blăstem citindu-se din ordinul Mitropolituluĭ prin Bucurescĭ, puţin lipsi ca greciĭ din oraş, turbaţĭ de mânie, să nu ucidă pe Mitropolitul [1])

Vr'o 15 fură la numĕr boeriĭ arestaţĭ la Belvedere împreună cu Mitropolitul Dionisie.

Despre acesta Tudor avea cea maĭ rea opiniune. El scia şi scrisese despre acésta, că Dionisie cumpărase dela boerĭ şi dela Vodă Al. Suţu Scaunul arhiepiscopal, scuzând simonia sub calificare, că el era *român*. Ajuns aşa la scaunul arhiepiscopal, Dionisie, ḑicea Tudor, *s'a vîndut* cu totul luĭ Vodă Al. Suţul [2]).

300 de pandurĭ fură însărcinaţĭ cu paza boerilor şi a Mitropolituluĭ arestaţĭ [3]).

Vĕḑênd însă că nu póte trage nicĭ un folos pentru causa ce urmărea din rĕmânerea în Bucurescĭ şi a familiilor boerilor, Tudor permise mergerea la Braşov şi pe aiurea a familiilor, cu bilete de drum date de el însuşĭ, sub semnătură sa, prin care scria «*Fraţilor ómenĭ aĭ adunăreĭ*» să lasă liberă, ba chiar să ajute, trecerea peste hotare a unor asemenea familiĭ [4]).

In fine sosiră la Bucurescĭ, după cum ceruseră arzurile ultime—câţĭ-va trămişĭ de la Paşa de Silistra, ca să se încredinţeze de adevĕrul celor afirmate de boerĭ în acele arzmagzare. Eĭ sunt minunat primiţĭ de Tudor şi încărcaţĭ de darurĭ, se întórc la Silistra, încântaţĭ de cele ce vĕḑuseră. Eĭ cerură dela Tudor, ca fără întârḑiere să urmărescă şi să cureţe ţéra de cetele eteriştilor [5]).

---

1) Veḑĭ Naum. — Copie din Biblioteca Urechiă—Galaţĭ.
2) Veḑĭ arzul noroduluĭ către Pórtă, din Ianuar 1821.
3) P. Poenar, Dârzeanu—Laurençon.
4) Veḑĭ Aricescu LXVI din note pag. 138.

5) *Firmanul adresat luĭ Kihaia-beĭ asupra tulburărilor din Ţéra Rumânéscă şi Moldova.*

Constantinopoli, 26 Djemacral-Aşir 1236 (30 Martie 1821)

Cu toţiĭ cunosc evenimentele ce s'aŭ urmat în provinciile Moldova şi Ţéra rumânéscă, şi viclenia neveghiată a naţiuneĭ grecescĭ. Trebue a spera în Dumneḑeŭ, că ordinea nu va întârḑia a se restatornici. Totuşĭ este neapĕrat

Nu puteaŭ Paşalele din serhaturile Dunărene, să nu se bucure de asemenea constatărĭ, căcĭ mişcarea grecéscă stîrnise mare emoţiune între Turcĭ. O consecinţă a aceleĭ emoţiunĭ fu publicarea firmanuluĭ Porţeĭ către Kiaia-Bey, din 30 Marte 1821, prin care toţĭ musulmaniĭ sunt învitaţĭ la lucru cu energie şi a se pregăti de rĕsboiul sacru.[1])

ca fie-care musulman să încépă a se deda cu împrejurările de faţă, care impun nevoia de a renunţa la plăcerile vieţeĭ sociale, devenite în genere de maĭ mult timp o a doua natură, pentru a se deprinde cu viaţa din tabără, stare primitivă a naţiuneĭ, şi de a conforma puţin câte puţin moravurile sale cu acele ale strămoşilor noştri. Este de asemenea neapĕrat, ca miniştriĭ împĕrăţieĭ, funcţionariĭ şi impiegaţiĭ biurourilor, să renunţe la orĭ-ce risipă, şi să se deprindă cu acéstă schimbare în moravurĭ, începênd a-şĭ căpăta arme şi caĭ.

Iată însăşĭ cuvintele hatişerifuluĭ dat în acest cas:

«Infideliĭ, marturĭ urmărilor neregulate la care se dedaŭ miniştriĭ şi func-«ţionariĭ împĕrăţieĭ mele, şi prevĕḑênd că eĭ nu vor întâmpina nicĭ o împo-«trivire din partea lor, aŭ avut semeţia a se abate la aceste răutăţĭ. De şi «faptele aceste sunt cunoscute de ceĭ marĭ, de miniştriĭ şi de toţĭ impiegaţiĭ «împĕrăţieĭ mele, totuşĭ nu-ĭ vĕd să pue maĭ multă râvnă pentru înlăturarea «lor. Ordine, decĭ, să se dea tuturor claselor: Impiegaţiĭ biurourilor se duc «abia la treĭ ore la posturile lor; nu aşa se caută de trebĭ. Tóte momentele «nu sunt făcute pentru plăcere: iată-le urmările cele triste. Deriderile reciproce «a câţĭ-va netrebnicĭ, şi libertatea ce'şĭ iaŭ de a cenzura purtarea unul altuia, «aŭ produs o răcélă printre musulmanĭ. Aceĭ ce nu vor schimba ast-fel de «traiŭ, care fără privinţă către preceptul ce-ĭ face să socótă pe orĭ-ce musulman, «ca frate, vor maĭ păstra ură, vor pune trândăvie şi nepăsare în împlinirea «îndatoririlor lor; aceĭ carĭ vor veni târḑiŭ la posturile lor, care se vor «cenzura între dânşĭ, nu le voiŭ adresa maĭ mult imputărĭ, ce îĭ voiŭ da în «séma călăuluĭ Eĭ să deschidă bine ochiĭ; împrejurările de faţă nu se asa-«mănă nicĭ de cum cu acele din trecut: acum este vorba despre religiunea «nóstră. Intenţiunea mea împĕrătéscă este de a'mĭ câştiga inimele adevĕraţilor «musulmanĭ şi de a mĕ face folositor legeĭ luĭ Mahomed. Facă cerul ca cu «toţiĭ să fie cu privighere! Aşa să fie!»

Copiĭ, după vointa suverană, fiind adresate tuturor după firman, caută de a împărtăşĭ aceste fapte miniştrilor, şefilor de miliţiĭ şi altor impiegaţĭ, recomandând fie-căruia de a renunţa la plăcerĭ, de a-şĭ procura arme şi caĭ, şi de a se conforma în totul hatişerifuluĭ; «ia aminte să nu te abaţĭ de la cuprinderea luĭ».

(Debats 17 Maiŭ 1821)

1) Veḑĭ I. Ghica, Scrisorĭ pag. 81. Aricescu, pag. 210—211.

Pe când Tudor întreţinea ast-fel relaţiunĭ cu turciĭ, Sava cel lăsat în Bucurescĭ de Ipsilante, întreţinea corespondenţe cu Eteriştiĭ şi denunţa luĭ Ipsilante făptuirile luĭ Tudor. Aşa căḑură în mânile Capuluĭ eterieĭ şi unele corespondenţe ale luĭ Tudor cu Turciĭ.

Ipsilante trămite pe Căpitanul sĕŭ Iordache la Cotrocenĭ, să céră explicaţiunĭ luĭ Tudor. Maĭ ales îĭ impută luĭ Tudor, că şĭ-a permis a destitui funcţionarĭ administrativĭ, numiţĭ cu de la sine putere, de către Ipsilante, în judeţele ocupate de cetele eteriştilor [1]).

Asemenea îĭ impută luĭ Tudor, că zadarnicesce cu contra ordinele séle, orĭ ce poruncĭ date în judeţe de Ipsilante şi împedică aprovizionarea oştireĭ grecescĭ.

Rĕposatul Petru Poenaru, secretar de limba română a luĭ Tudor, spune, că Tudor a rĕspuns luĭ Ipsilante, *că douĕ cuţite nu încap în aceeaşĭ teacă*, că el e respunḑĕtor de ordinea publică, fiind-că el şi cu Divanul represintă *otcârmuirea ţĕreĭ;* că Ipsilante să trécă Dunărea, ca să nu provóce o intrare de oştirĭ turcescĭ în ţéră, că alt-fel Româniĭ, ca să'şĭ recapete drepturile lor de la Turcĭ, vor fi siliţĭ să gonească pe grecĭ din ţéră.

Arnăuţiĭ luĭ Sava eraŭ, între aceste, spaima oraşuluĭ şi chiar a vecinătăţeĭ. Tudor luă mĕsurile posibile contra lor, ordonând luĭ Sava aplicarea acelor mĕsurĭ. Dar în ţéră, jafurile cetelor de eteriştĭ eraŭ gróznice.

In acelaşĭ timp Tudor căută pe de o parte să întărească cu şanţurĭ şi metereze Mŏnăstirea Cotrocenĭ, spre a evita vre-o surprindere din partea neamicilor sĕĭ, iar pe de altă îngrija de complectarea muniţiunilor, de refacerea armelor, de aşeḑarea celor 5 tunurĭ, ce avea, la loc apĕrat şi ca să profite de ele.

Tóte aceste lucrărĭ eraŭ, de sigur, denunţate luĭ Ipsilante de trădătorul Sava.

Intre aceste Tudor mereŭ se silià în tot modul să probeze că» *pornirile sale sunt pentru dreptăţile lŏcuitorilor ţĕriĭ, şi să mântuiască pe nevinovatul norod de sĕlbaticele năvălirĭ ale Turcilor, ce din ḑi în ḑi se înmulţiaŭ. Intre acele ḑile eĭ jăfuiseră Roşiĭ-de-Vedea.*

Boieriĭ arată luĭ Tudor asemenea jafurĭ. El pune pe boieriĭ de la Belvedere, să trămită un noŭ arz, cerând *Domn pămĕntén* şi eĭ declară

[1]) Veḑĭ Trompeta Carpaţilor No. 660.

că *Tudor «făr de voia lui este ales de* norod» (*nu de boierii mai mari* al lor, *nu ca să se depărteze de buna îngrijire şi adăpostire a Inaltei Porţi, «ci ca să scuture jugul cel tiranicesc al fanarioţilor* [1]).»

Arzul acesta e trămis la Paşa de Silistra. Acesta rĕspunde boierilor, că orĭ ce doresc, să arĕte eĭ» la căimacamiĭ luĭ *Scarlat Calimah, carĭ se găsesc petrecênd la Giurgiu».*

Se face mijlocire şi la Paşa de la Giurgiu. El rĕspunde, că numaĭ după ce Tudor va depune armele, Pórta va cerceta dorinţele ţĕreĭ şi'ĭ va acorda dreptatea cuvenită.

Tudor, putea el, cu asemenea vage şi falacióse promisiunĭ să depună, armele?

Evident că nu. Ce felŭ era să împlinéscă cererea ţĕreĭ de a nu se maĭ trămite Domn fanariot, când Paşa învită pe Tudor şi pe boierĭ, a se adresa la căimăcamiĭ luĭ Scarlat Calimah?

Atuncĭ el ordonă boierilor să trămiţă o delegaţiune la Constantinopole, la Strogonoff, să-ĭ arĕte împrejurările şi să-ĭ ceară protecţiunea conform tratatelor.

Boieriĭ hotărĕsc, să fie compusă *delegaţiunea* din mitropolitul şi boierul Alexandru Filipescu. Alegerea maĭ ales a luĭ Al. Filipescu era cu rele intenţiunĭ din partea boierilor.

Cu temeinică neîncredere în aceştĭ douĭ delegaţĭ, Tudor iĭ înlocuesce pîn doĭ boieri din starea maĭ de jos: *Stolnicul Burănescu şi Pitar Jianul.* Acestia aŭ să ducă arzul boierilor, nu la Strogonoff, ci la Paşa de Silistra.

Maĭ mare probă de alipirea luĭ Tudor de Turcĭ putea el să dea?

Orĭ cât se silia Tudor să facă din boieriĭ de la Belvedere patrioţi şi adherenţĭ aĭ revoluţiuneĭ, eĭ nu se lăsaŭ de obiceiul de a conspira cu neamiciĭ luĭ Tudor. Cu scirea acestuia, orĭ făr de scirea luĭ, artilerişti̇ĭ pandurĭ de la Cotrocenĭ îndreptară într'o ḑi o ghiulea de tun spre Belvedere.. Era un avertisment? Era o glumă de artilerist? Tudor o desaprobă şi asigură pe boierĭ, că nu aŭ a se teme de nimic, căcĭ eĭ sunt sub apĕrarea luĭ pe cât timp vor fi cu ţéra.

Dar boieriĭ conspiraŭ şi maĭ înainte de vizita neplăcută a ghiu-

1) Naum.

leleĭ. Eĭ conspirаŭ cu Căminarul Sava. Cu el făcură planul să vină el cu arnăuţĭ într'o seară şi să-ĭ ia cu forţa de la Belvedere şi să-ĭ facă nevĕḑuţĭ.

De ce acéstă conspiraţiune? La Belvedere nu le lipsia nimica boierilor şi Tudor nu le cerea decât să coopereze cu el după desideratele naţiuneĭ şi cooperarea lor se mărginea în a semna actele politice ce Tudor le credea utile triumfuluĭ revoluţiuneĭ. Cât de pervertită era educaţiunea lor politică, ca să nu fie în stare nicĭ atât a contribui la isbânda causeĭ naţionale, după ce Tudor renunţase la revoluluţiunea *socială*, numaĭ că dóră va asigura triumful mareĭ dorinţe: *încetarea domnieĭ fanariotice.*

Noua conspiraţiune a boierilor o află Tudor. Acesta ordonă luĭ Enache Polcovnicul să meargă la Belvedere şi să comunice boierilor, că la ora în care Sava va cerca să spargă porţile curţeĭ şi să ĭee pe boierĭ, el Tudor, o să-ĭ predea luĭ Sava, însă *scurtaţĭ cu câte o palmă*".

Naum neagă acestă conspiraţiune a boierilor, dar aduce totuşĭ informaţiunea, că Sava veni într'o seară cu acest gînd de a lua pe boierĭ de la Belvedere... Care va să ḑică: înţelegerea cu boieriĭ era stabilită prealabil! mĕsurile de străjuire ale luĭ Tudor preîntâmpinară «*le coup de main*» al luĭ Sava. Când acesta voi să-l execute, boieriĭ isbutiră a-ĭ trămite cu grabă de scire, să nu încerce, căcĭ Tudor are şciinţă de plan, şi că eĭ sunt perduţĭ, la prima încercare a luĭ Sava.

Căminarul Sava era interesat să-şĭ facă mână bună pe lângă boierĭ, căci scia că Turciĭ o să intre în campanie contra Grecilor şi el spera să fie protegiat de boierĭ faţă cu Turcia.

Sava cu acest cuget ceru de la boierĭ să-l recunóscă de «*simpatriot*» pe el şi pe toţĭ ostaşiĭ luĭ. In urmă însă a nereuşireĭ planuluĭ boierilor de evaziune din Belvedere, eĭ refuzară a da luĭ Sava declăraţiunea de «*simpatrioţĭ*», ḑicênd, că nu pot face asemenea act făr de voia luĭ Tudor... Să cerce Sava a obţine asemenea curiósă *naturalizare en bloc* de la Tudor.[1] Sava nu voi să céră asemenea act de la Tudor[1]) pe care [illegible] mereŭ îl denunţa la Turcĭ, cu care continuă a se înţelege [illegible], după cum o spune şi însuşĭ Naum, care nu este un scriitor [illegible] a luĭ Tudor.

---

1) Naum, copie pag. 78,

Cu tótă ura instinctivă pentru Sava, Capul revoluţiuneĭ, care impusese tăcere ureĭ sale pentru boierĭ, când credu că aşa cer interesele causeĭ ce aperà, cercă, după îndemnul boierilor, să apropie de el pe Sava. Urmară câte-va zadarnice întâlnirĭ între Tudor şi Sava. «Aŭ vorbit, — scrie Naum — s'aŭ aşeḑat, s'aŭ jurat, dar necredinţa era încuibată în sufletul amêndorora»[1].

Şi cu cât neînţelegerea era maĭ mare cu Sava, cu atât boieriĭ, de la Belvedere eraŭ maĭ de aprópe străjuiţĭ de pandurii luĭ Tudor[2])

Asemenea îndoire de pază a boierilor să nu fugă, se explică prin téma luĭ Tudor, că eĭ aflând că Turciĭ aŭ intrat în ţéră, să nu fugă la eĭ şi să-l denunţe ca rebel Turcieĭ.

In adevĕr Turciĭ înaintaŭ peste Olt, spre Craiova. Garnizóna turcéscă din Brăila înainta şi ea şi prăda în spre Buzĕŭ. Oştirea turcă din Silistra năvălia acum până aprópe de Bucurescĭ, ţinută în curent de trădătorul Sava de tóte miscările luĭ Tudor.

Evenimentele între aceste se precipitaŭ şi schimbaŭ pe tótă ora situaţiunea politică la Constantinopol şi în întregul Orient.

Scenele de omorurĭ între greciĭ de la Constantinopol; fuga multora din ceĭ maĭ importanţĭ de acolo la Odesa; uciderea finalmente a Patriarculuĭ grec, ceea ce provocă rumperea relaţiunilor Rusieĭ cu Pórta, fură urmate de o mişcare de oştirĭ turcescĭ de la Dunăre, ce Tudor simţi că nu vin cu bine pentru el.

Tudor otări anteiŭ să se apere contra atacurilor turcescĭ. In

1) «Sava cugeta rĕŭ şi asupra boierilor şi asupra luĭ Tudor. Se făcea că primesce cuvêntul de *unire*, dar nu vrea că cunóscă pe Teodor de maĭ mare al pămêntuluĭ ţĕreĭ, pentru căcĭ nu putea atuncĭ să-şĭ săvârşéscă gândurile luĭ celo s urcate. Tudor iarăşĭ ḑicĕnd că este sculat pentru dreptăţile ţĕreĭ şi dându-se de faţă, că este cu totul vrăşmaş al fanarioţilor şi al fanarioticesceĭ stăpânirĭ, căuta la Sava, ca la o frămîntătură fanarioticéscă»—Naum. pag. 79. copie de la Biblioteca Urechiă.

2) «Avêndu-şĭ la bănuială (pe boierĭ) aŭ întărit maĭ cu prisos străjile paznicilor lor, în cât şi ferestrele prin care vedéŭ şi uşile prin care se scobora la grădină le-aŭ închis şi pazniciĭ privegea ḑiua şi nóptea». Naum pretinde că dintre osteniĭ de pază, uniĭ fiind sêrbĭ şi arnăuţĭ, aceştia îşĭ bătéŭ joc de boierĭ şi chiar îĭ amenința să'ĭ despóie şi că numaĭ punĕnd pe Mitropolitul să oficieze la paraclisul de acolo şi apoĭ se facă în curte o feştanie în faţa pandurilor. prin impunătórea acéstă ceremonie a potolit pre străjariĭ oştenĭ şi 'ĭ aŭ domolit.

Bucurescĭ Tudor ocupă cu pandurii seĭ Mônăstirea Antim, Radu-Vodă, Mihaĭ-Vodă şi Mitropolia, iar arnăuţiĭ luĭ Sava se concentră în hanul Şerban-Vodă şi cel de la Sf. Gheorghe.

Duşmănia Turcieĭ faţă de Tudor era manifestă din moment ce Divanul Porţeĭ otăresce să trămiţă din noŭ Căĭmăcamĭ, carĭ, în numele luĭ Scarlat Calimah, să ia administratiunea ţěreĭ din mânile luĭ Tudor.

Iacă de ce la 8/20 Maĭ, capul revoluţiuneĭ abandonă direcţiunea politică de până aci de împăcare cu Turcia şi împreună cu Sava ridică stindardul rebeliuneĭ. Sava, care era credut că represintă legalitatea, surprinse pe mulţĭ boerĭ,cu alipirea luĭ aparentă de mişcarea luĭ Tudor.

Nicĭ de astă dată Sava nu era mai de bună credinţă faţă cu Tudor, de cum fusese până aci, faţă cu regimul ţěreĭ şi cu mişcarea olteană.

Aceasta vědênd Tudor, înţelese, că situaţiunea luĭ la Bucurescĭ devine ameninţată. In aceeaşĭ ḑi în care Mitropolitul Dionisie sfinţia cu aghiasmă panduriĭ paznicĭ de la Belvedere, la Cotrocenĭ făcu «*fiştanie*» înaintea frontuluĭ pandurilor, episcopul Ilarion[1]).

Dar tot atuncĭ Căminarul Sava ridică în Bucurescĭ drapel noŭ de eterist,[2]) dându-se pe faţă de partisan al etereĭ, iar într'ascuns calomnind la turcĭ pe Tudor. Eraŭ boeriĭ înţeleşĭ cu Sava? In aparenţă s'ar ḑice că nu, căcĭ eĭ întrébă pe Tudor ce cugetă el despre unirea luĭ Sava cu eteriştiĭ? In realitate, în taină se înţelegeaŭ cu Sava.

Tudor se declară cu totul împotriva acesteĭ unirĭ cu eteria, dar

1) *Du 5 Juin.* La nouvelle de la défaite des grecs près de Galatz, se confirme; mais il n'en est pas de même de la marche des Turcs, que l'on disait être dans les environs du Bucharest. Cependant cette nouvelle s'étant répandu, avait causé une grande désertion parmi les troupes, dites hellènes. Les nouveaux soldats répandus devant le couvent de Cotrosceny sont au nombre de 400; on attendait un renfort de 600, et en attendant, *l'évêque Hilarion a recu les nouveaux arrivés avec l'eau-bénite et au bruit de trois coups de canon.*

2) Caminar Sava, qui était sur le point de quitter Bucharest. craignant d'êtr assassiné, a foit consacrer un drapeaa par deux evêques grecs. Ce drapeau est blanc, et on voit au milieu un crucifix sanglant, aux pieds du quel est un ecclésiastique avec les habits pontificaux, et qui paraît prononcer les mots suivants, qui semblent sortir de sa bouche: «Jurez par ce sang de faire la guerre à quiconque ne croit pas en celui-ci!» Ce drapeau a été consacré et promené dans toutes les rues de Bucharest, suivi du clergé et de 500 soldats. On a lu la formule du serment en grec et en servien, d'être fidèle à la religion et à la patrie. (Moniteur Universel No. 168 17 Iunie 1821, din Viena 4 Iunie.

are bănuială asupra boerilor, ḑice Naum, «că şi acésta e o înşelăciune a lor».

Acum boerii stăruesc la Episcopul Ilarion şi la Stolnicu Giani, devotatul amic al luĭ Tudor, să stée pe lângă dênsul, să-l róge, să evite rěsboiul cu Turcii la Bucurescĭ si să se depărteze de oraş.

Antegarda oştireĭ turcescĭ se apropiase de Bucurescĭ. «Trăsnetele tunurilor se auḑiaŭ şi lŏcuitorii de afară cercaŭ cele maĭ grele şi maĭ grozave nevoĭ din mânile lor».

Atuncĭ boeriĭ se adună la Tudor. Se ţine sfat. Boerii se rógă iarăşĭ să evite Tudor d'a se rěsboi in Bucurescĭ. Tudor se induplecă să plece.

Maĭ întêiŭ liberă boeriĭ deţinuţĭ la Belvedere, în 13/26 Mai, după ce-í puse să subsemneze un protest către suveraniĭ adunaţĭ la Laibach, contra încălcăreĭ teritoriuluĭ român de turcĭ şi maĭ ales contra jafurilor şi măcelurilor făcute de eteristĭ [1]. Cu acest memoriŭ protest fură trimişĭ la Laibach ; Geani, Ilarion şi P. Poenaru. Boerilor de la Belvedere le ordonă să mérgă în Austria, «căcĭ eŭ trec *peste Olt cu tótă adunarea poporuluĭ*, ca să mě întăresc în Mŏnăstirile ce le am împlute cu zaherele şi cu pandurĭ şi nădăjduesc, cu ajutoruĭ luĭ Dumneḑeŭ să mě ţin acolo multă vreme, ca în nisce cetăţĭ, până când voiŭ sili pe Turcĭ să dea ţěriĭ drepturile şi previlegiile ce norodul le-a cerut prin mine de la Pórtă».

Tudor dete boierilor 50 de arnăuţĭ de pază. Se crede că căpitanul acesteĭ garde avea misiunea de a nu duce pe boerĭ spre Braşov, çi la Mŏnăstirea Cozia, că acolo să-ĭ aibă la mână pentru a semna diverse acte, ce ar crede util să trămiţă ţéra la Turcĭ. Cât p'aci însă să pună pe boierĭ mâna cetele luĭ Ipsilante. Şi acesta gândia, póte, util să aĭbă boieri de aĭ ţěreĭ la îndemână, la Târgovişte. Boieriĭ rěscumpărară cu banĭ libertatea lor şi ajunseră la Braşov.

In aceeaşĭ ḑi de 13/25 Maĭ, Tudor primise scirĭ, că Turcĭ sosiseră la Obilescĭ; iar adoua-ḑí 'ĭ veni scirea, că oştea turcă din Giurgiŭ înaintase până la Copăcenĭ. De aceea, la 15/27 Maĭ pleacă din Cotrocenĭ, cu 4000 de pandurĭ, 500 de bulgarĭ şi 5 tunurĭ. Bulgariĭ călărĭ eraŭ sub comanda luĭ Prodan şi Macedonski. Tudor luă calea spre Pitescĭ pe la Găescĭ.

---

1. Filimon Vol. III pag. 157. Petru Poenaru. Aricescu pag. 225.

El se despărția acum definitiv de boierĭ și nu fără să-ĭ pară rêŭ, că un moment a cedat lor... «Veĭ da seamă la Dumnedeŭ, Vlădică Ilarion, iĭ dicea Tudor, că nu m'aĭ lăsat să taiŭ pe cânii ăștia de Ciocoĭ? Măcar dece din eĭ așĭ fi vroit să-ĭ trămiț împluțĭ cu paie, ca plocon, la împĕrăție [1]). Veĭ vede ce vor face cânii ăștia pe urmă, când le-o veni bine!».

Sava eșĭ și el din Bucurescĭ și ocupă Mărcuța și Plumbuita, de unde apoĭ ișĭ va lua calea spre Ipsilante.

Acesta era la Târgoviște încă de la primele dile din Aprilie, cu toțĭ ómenii luĭ Vasile Caravia, Duca Constantin, Colocotroni, Vasile Perla, Dr. Mihail Hristarĭ, G. Manu, Gr. Suțu, Dumitrache Chebap, N. Scufa, cel ce a fost gramatic la Gr. Caliarh Postelnicul luĭ C. Vodă Ipsilante și Mihail fiul luĭ Ciufut Anton, fost gramatic la Vlăhuță Postelnicul luĭ Ion Vodă Caragia. Aceștia eraŭ *hiliarhĭ*, căpeteniĭ de către 1000 de așa dișĭ oștenĭ, dar carĭ nu eraŭ de cât crunțĭ jăfuitorii aĭ creștinilor românĭ [2]).

Ca să aibă aparență că voesce a face să înceteze jafurile și uciderile, Ipsilante constituĭ un tribunal militar, președut de Dr. Hristarĭ. Acest tribunal avea în curând să facă simulacrul judecățeĭ nemuritoruluĭ nostru Tudor Vladimirescu.

Naum descrie jafurile, pustiirile, necinstirile de muierĭ și fete, omorurile ce eteriștiĭ comiteaŭ în țéră. El scie că fanarioțiĭ ișĭ puseseră în gând, că de nu vor isbuti să-șĭ libereze patria de la Turcĭ, cel puțin să nimiciască neamul românesc și să facă pe ruinile luĭ o Νεαγρεκια [3]).

Și pe când Ipsilante nu-șĭ maĭ putea stăpâni așa disa oștire, de la jafurĭ, Tudor ișĭ înstrăină iubirea unora din oșteniĭ luĭ, carĭ ar fi dorit să imite pre Grecĭ, să trăéscă „*în dobândă*“ prădênd propria țéră. Cu cea mai neînduplecată crudime pedepsi Tudor pe cățĭ-va din acestĭ rêŭ inspirațĭ, căcĭ el a dis: «O óste fără disciplină e maĭ rea de cât o haită de lupĭ flămândĭ» [4]).

---

1) Afirmațiunea luĭ P. Poenar. Apend. Aricescu pag. 225.

2) Singuriĭ Grecĭ carĭ se luptară ca nisce bravĭ fură *hierolohițiĭ*, tinerimea cea care luă de marcă pe căciulă capul de mort și purta haine negre, otarîțĭ de a nu le schimba în haine de colorĭ, decât după ce vor fi trecut Dunărea.

3) Vedĭ Naum.

4) Aricescu. Istor. Revoluția, de la 1821 — pag. 228.

Pe când la Bucurescĭ intraseră turciĭ sub Cheaia-Paşa de la Silistra şi *boerimea* cât maĭ rĕmăsese ascunsă, primea oştirea cu urale [1]), la 15/27 Maiŭ, Tudor înaintă în calea Pitescilor.

Aci vine o întrebare: uniĭ biografĭ şi istoricĭ scriŭ, că Tudor continuă la data acésta a ţine secretă corespondenţă cu Turciĭ, că era chiar înţeles cu Chehaia-Bei prin cunoscutul Udriski, că el, Tudor, să atace, cu ante-garda oştireĭ turcescĭ pre Ipsilanti, de la Pitescĭ pe când Sava cu Turciĭ vor ataca aripa stîngă a eteristilor, de la Tèrgovişte. Nicĭ un document nu justifică acéstă aserţiune. La plecarea de la Cotrocenĭ, din contră, Tudor, în haranga ce adreşéză Pandurilor sĕĭ, le spune, că 'ĭ duce la luptă contra Turcilor «de acum în colo, «fraţiĭ meĭ, Pandurĭ, Bulgarĭ şi Sèrbĭ, conlocuitoriĭ noştri, trebue să «deşertăm puşca nóştră în carne de turc, de vor năvăli pe noĭ».. [2])

Noĭ credem maĭ mult, că versiunea acésta a fost făurită *post factum*, ca să justifice pe Ipsilant de uciderea luĭ Tudor, că ar fi fost aliatul secretal Turcilor. E probabil că neamicul sĕŭ Sava, intrigasă în contra luĭ Tudor şi pe lângă Ipsilanti, care înainta spre Pitescĭ, pe la Bolintin.

Ipsilante se demască atuncĭ şi căpitanul Iordache trămite luĭ Tudor un mesager cu vorbă, că de va maĭ înainta cu óstea, se va întâlni cu el la luptă grea [3]).

Tudor totuşĭ înaintéză. Ajungênd la Golescĭ, lângă Pitescĭ, Tudor găsesce pre Iordache şi pre Farmache, tăbărîţĭ acolo cu arnăuţiĭ lor. Neaşteptat, eĭ primesc pe Tudor cu amicie şi cu ceremoniĭ. Eteristiĭ cedéză locul Românilor, retrăgêndu-se la Pitescĭ.

Trădarea era însă ascunsă în asemenea acte curtenitóre. Sub pretext că Tudor ar fi înţeles, cum vĕdurăm, cu Cheaia-Bei, Greciĭ fac un plan perfid, cu care atrăgênd în cursă pre Tudor, să 'l omóre.

In ḑiua de 21 Maiŭ sosesce la Goleşcĭ căpitanul grec Olimpie, cu o mică escortă de arnăuţĭ, ḑicênd că e chiămat de Ipsilante la Tèrgovişte, spre a se otarî planul de campanie. Olimpie isbutesce a

1) Gervinus spune că Paşa «fut salué par les notables restés dans la ville avec la plus grande humilité» (I pag. 200).

2) Veḑĭ discursul la Aricescu, pag. 139 Nota LXVIII.

3) Veḑĭ *Scrisorĭ*... Ion Ghika pag. 83.

convinge pre Tudor, să vină şi el la Tèrgovişte, să asiste la consiliul acesta de rĕsboiŭ, promiţĕnd împăcarea deplină între Tudor şi Ipsilante. Tudor, îndemnat de unii din căpitanii séĭ, înţeleşĭ pare-se la trădare, pleacă cu Olimpie spre Tèrgovişte, fără de a lua cea maĭ mică pază cu dînsul, în lealitatea luĭ de Român, ḑice I. Ghika [1]).

Abia ajunşĭ în dreptul văilor de la Leurdenĭ, le eşi înainte Orfano cu 300 de arnăuţĭ, carĭ stăteaŭ ascunşĭ, le taie drumul, pune în fiare pe Tudor şi 'l duc la tabăra luĭ Ipsilante. «Aci în câte-va minute e judecat şi condamnat la mórte. Il duc la iazul moreĭ de lîngă grădina luĭ Gianoglu din Tèrgovişte. Acolo a fost asasinat mişelesce eroul revoluţiuneĭ române, în ḑiua de 27 Maiŭ 1821.

A fost mişelesce asasinat marele cap al mişcăreĭ naţionale, ale căreĭ originĭ le află investigatorul istorieĭ, în secolul anterior.

Ca să-şĭ cruţe obrazul de ruşine Ipsilante acredită versiunĭ altele decât cea de sus.

Asasinarea luĭ Tudor o explică scriitoriĭ amicĭ aĭ Eteriştilor alt-fel. Aşa Gervinus scrie, că Sava «essaya de faire naître dans l'esprit d'Ipsilantis, des soupçons sur les intentions de Théodore, en disant que par le mouvement affiché par Théodre (de a veni spre Pitescĭ), celui-ci voulait couper au Prince la retraite en Autriche. Le Prince chargea alors Gheorgaki de mettre un terme aux intrigues de Vladimiresco. Sava croyant le moment venu pour prendre tous les deux (şi pe Ipsilant şi pe Tudor), mit dans ce but 400 hommes choisis de son corps a la disposition de l'Olympien. Ce dernier se trouvait près de Golesci en face des troupes de Théodore et prèt à les combattre, lorsque, encore une fois, une réconciliation illusoire eut lieu entre les deux chefs. Vladimiresco cependant y *insulta* immédiatement après, en entamant de nouvelles négociations avec Kara Achmed.

«Apres s'ètre entendu avec les ennemis étéristes que Théodore avait dans so propre camps, Georges résolut donc d'attaquer sans façon ce traitre. Il occupa le pont d'Argeş, fleuve qui coule entre Golesci et Pitesci; il se rendit avec quelques cavaliers seulement à Golesci et *écrasa le chef valaque* (?) confondu, en révélant sa trahison

1) pag. 85.

devant ses troupes rangées en bataile; il lui arracha son épée et donna ordre qu'on le transportat à Tergovişte, ou *d'apres les versions ordinaires*, Vladimiresco fut sabré par les troupes, sans jugement du conseil de guerre». După Gervinus trădătorii luĭ Tudor aŭ fost Sîrbul Hagi Prodan şi românul Makedonski [1]).

Versiunea trămisă în străinătate, de sigur tot de aĭ luĭ Ipsilante, diferă de cea din Gervinus. Iată corespondenţa ce publică «Moniteur Universel» de Luni 20 August 1821, din Sibiŭ, cu data 1 August.

«Depuis le commencement du mois de Mai, Théodore Wladimiresko, servien vendu aux Turcs, entretenait avec eux une correspondance secrète, par laquelle il leur faisait connaitre toutes les démarches, les préparatifs et les forces d'Ipsilanti; il leur faisait des instances réitérées, pour entrer le plus tôt possiblle dans les deux principautés, afin de presser de toutes parts l'armée d'Ipsilanti, et leur promettait de faire marcher sous leurs drapeaux les 6 ou 7 mille hommes qui composaient son armée. Les Turcs hésitèrent d'abord d'ajouter foi aux promesses de Théodore, mais, après plusieurs épreuves, se croyant certains de ses dispositions à trahir Ipsilanti, ils inondèrent e 12 Mai les deux principautés, répandant par-tout le carnage et l'effroi sur leurs pas. Cinq heures avant leur arrivée à Bukarest, Wladimiresko partit avec son armée de Cotrotzeni, monastère situé près de Bukarest. Ipsilanti sortit de son coté pour prendre position à Pitesti. Là, informé par un message sur que Wladimiresko devait le lendemain livrer son armée aux Turcs et combattre avec eux contre lui, envoya un homme de confiance, le capitaine Jordaki (Georges) un des plus habiles et des plus fidèles chefs de son armée, accompagné de 300 Arnautes, pour s'emparer de la personne de Wladimiresko. Jordachi entra dans la tente de Théodore avec ses 300 Arnautes, au moment où celui-ci s'y attendait le moins; il s'empara de lui et l'amena au camp d'Ipsilanti. Traduit devant un conseil de guerre, Théodore fut condamné à mort et exécuté sur-le-champ. A cette nouvelle une partie de l'armée de Théodore se dispersa; le reste se joignit à celle d'Ipsilanti».

---

1) Tom. I pag. 200—201.

Von Miltitz raportéză şi el Regeluĭ Prusieĭ uciderea luĭ Tudor: «On assure que Théodore Wladimiresko a été mis à mort par ordre du prince Ipsilanti, auprès duquel il s'etait rendu, pour lui faire des reproches de l'indiscipline de ses troupes» [1]. . .

Un june poet modern D. Iosif esclamă:

Eroŭ al unor vremĭ de slavă,
Ce micĭ suntem, ce mare eştĭ!
Cu-a tale fapte vitejeşcĭ,
Din suflet ne risipeşcĭ.
A scepticismuluĭ otravă.

A tresăltat mâhnita ţéră
De dorul drepturilor sfinte;
Aĭ zis pandurilor: nainte! --
Şi Oltul şi-a adus aminte
De bărbăţia seculară!

Ca trăsnet aĭ cădut, viteze,
Şi-aŭ tremurat fanarioţiĭ;
Eraŭ sublimĭ atuncĭ iloţiĭ,
Sburând voioşĭ, sburând cu toţĭ,
La mórte dârjĭ să te urmeze!

. . Despică vulturul văzduhul
Şi tot maĭ sus ar vrea să sbóre.
De-atât de sus, de lângă sóre
Un glonte-ajunge să-l dobóre...
Se sbate 'n ţĕrnă jos—şi móre.

Şi tu te-aĭ înălţat, martire,
O Tudor tot atât de sus,
Şi tot ca el aĭ fost răpus...
Dar durerosul tĕŭ apus
A fost semnal de mântuire!

Dar în Tudor nu a perit şi însăşĭ revoluţiunea.
Róadele-ĭ vor fi mănóse şi neîndoióse în aniĭ următorĭ.

1) Nota de la Constantinopole din 13/25 Iunie 1821, la Iorga. Acte şi documente II pag. 584.

Boerii pămênteni şi Grecii, vechii lor aliaţi, vor triumfa un moment, dar acel triumf nu va fi de lungă durată: sângele martirilor ăcu tăria bisericeî. Sângele mareluî Tudor asigură mergerea înainte a *mişcăreî* naţionale şi sociale, care 27 anî maî târdiû, la 1848, va triumfa iar sub altă formă, dar cu acelaş fond [1]).

Frumósă manifestare a naţionalismuluî o daû pandurii luî Tudor după asasinarea luî de Eterişti. Ipsilant spera că «ridicând pe Tudor dintre ceì viî, de vreme ce nu se unea cu dânsul, să adune pe foşti pandurî, sub stégurile luî şi cu dênşiî să-şî imulţéscă oştirile, dar pandurii, dice Naum, *cu tótă prostimea lor*, nu s'aû înduplecat, nicî într'un chip a se uni cu eteriştiî, ci trăgêndu-se înapoî, aû trecut în părţile de peste Olt [1]). Acésta o spune şi Corespondenţa Monitorulu Universal francos din Sibiû:» Une partie de l'armée de Théodore se dispersa. . . » (Moniteur 20 August 1821).

CAP. VIII.

Eteria în Moldova. Ultimele dile ale Domnieî luî M. Suţu, Vremelniceasca Căimăcămie.

Ferberea de care maî sus vorbirăm, dintre ţĕrănimea moldovénă, ne arată, că deacă existaû în Moldova, ca în ţéra rumânéscă, Pandurî, adică o parte din ţĕrănime sub arme şi deacă era náscut şi în Moldova un Tudor, mişcarea ar fi isbucnit şi acolo, precum isbucni în ţéra rumânéscă. In lipsa unuî asemenea conducĕtor şi fiind-că în Iaşî se manifestă maî întâiû Eteria, revoluţiunea moldovénă contra Grecilor, nu póte să se facă, ea este înăbuşită în germenele eî prin neîntârdiata alipire a luì M. Suţu de mişcarea grécă şi prin intrarea Turcilor în ţéră.

Nu avem de a face istoria mişcăreî grecescî. Ca şi pentru ţéra rumânéscă, pentru Moldova vom atinge din istoria Eterieî numaí întru atâta, întru cât evenimentele vor fi în legătură cu însă'şî sórta Moldoveî.

1) Manuscris Bibl. Urechiă pag. 83.

2. Se pot citi în Aricescu multe detaliî relative la ultimele dile ale luî Tudor. Am preferit povestirea maî puţin 'egendară a luî Ión Ghica.

Vedî Aricescu pag. 132—255.

M. Suţu nu este strĕin Eterieĭ, încă înainte de sbucnirea eĭ în Moldova. Se pare chiar, că în primele momente înşiĭ o parte din boerĭ împreună cu Mitropolitul Veniamin, nu vedeaŭ cu ochĭ rĕĭ pregătirile asociaţiuneĭ grecescĭ. Evident că M. Suţu era acel care influenţa asupra acelor boerĭ şi a Mitropolituluĭ.

Scriitorul Naum spune, că înainte de isbucnirea rĕscóleĭ grecescĭ, Pini 'şi-a făcut drum până la Iaşĭ, ca acolo să ia înţelegere cu M. Suţu în privinţa pregătirilor Eterieĭ; bine înţeles, acésta înainte de ce guvernul rusesc se pronunţă contra Eterieĭ, sub impresiunea decisiunilor luate la Leibach de către Curţile Europene.

Am arĕtat îndărăt originea asociaţiuneĭ Eterieĭ. Acéstă asociaţiune se simţea tare prin numĕrul membrilor sĕĭ, încă din 1820, dar principaliĭ sĕĭ conducĕtorĭ, între carĭ Ipsilante, puseseră ca dată iniţială a revoluţiuneĭ anul 1825, când speraŭ că Rusia va declara rĕsboiŭ Turcieĭ.

Printr'o îngrămădire de împrejurărĭ, ce nu intră în cadrul acesteĭ lucrărĭ să le lămurim, revoluţiunea sbucni cu 4 anĭ maĭ înainte, în 1821.

Deja în Septembre 1820 Eteria lucra energic la Iaşĭ, unde trămisese pe acel Duca despre care bĕtrânul Drăghicĭ nu are decât termenĭ de ură şi de dispreţ [1]).

Maĭ multe conferinţe se ţinură la Chişinăŭ de comitetul Eterist în primele lunĭ ale anuluĭ 1821, la care luară parte Ipsilante, Cnézul Gh. Cantacuzino, colonel în armata ruséscă, cumnatul principeluĭ Gorceakof etc. Se afirmă că M. Suţu se întâlni şi el cu capiĭ mişcăriĭ grecescĭ la Sculenĭ, înainte de proclamarea revoluţiuneĭ. Acest ultim Domnitor grec al Moldoveĭ pretindea, maĭ apoĭ, cum vom vedea, în proclamaţiunea ce dete către ţéră, că n'a fost înţeles cu Eteriştiĭ, ci că s'a supus luĭ Ipsilante, din causă că n'avea armată cu care să-ĭ resiste.

Nu prea e de credut acésta, maĭ ales când scim că Duca adună volintirĭ în Iaşĭ încă înainte de sosirea luĭ Ipsilante şi că cu o di nainte de trecerea acestuia dincóce de Prut, Duca cu aĭ sĕĭ aŭ măcelărit pe toţĭ turciĭ aflătorĭ în Iaşĭ, fără să întîmpine resistenţă din partea guvernuluĭ ţĕreĭ [2]).

---

1) Vedĭ Istoria Moldoveĭ de Drăghicĭ, pag. 112

2) Vedĭ Hurmuzachi X. pag. 115 Doc. CLI.

Vice consulul Prusian din Iaşĭ, în nota sa din 8 Mart (st. n.) 1821 către Kreutchely, arată că măcelul turcilor din Iaşĭ s'a întêmplat în nóptea

După versiunea Dragomanuluĭ prusian Raimondi, M. Suţu ar fi adunat Divanul şi ar fi declarat «că împotriva forţeĭ el nu póte face nimic». Domnitorul dădea vina pe boerĭ, că dênşiĭ favorizaŭ Eteria.

Sosirea în Iaşĭ a capilor mişcăreĭ activéză recrutarea de volintirĭ, maĭ ales că Ipsilanti asigura pe tótă lumea, că Ruşiĭ îl urméză de apрópe şi vor intra în ţéră. Eteriştilor le trebuia însă banĭ şi de aceea jăfuesc banca unuĭ connaţional al lor, grecul Andreĭ Pavel, a doua ḑi după măcelul turcilor.

Una din primele lucrărĭ ale Divanuluĭ luĭ M. Suţu, lucrare provocată de Ipsilante, fu de a adresa o petiţiune Impĕratuluĭ Alexandru al Rusieĭ, cerêndu-ĭ protecţiune pentru ţéra Moldoveĭ. Acéstă petiţiune e trimisă cu Cnézul Gh. Cantacuzino la Leibach, unde se aflà Impĕratul. Pastorul Harte din Iaşĭ a aflat despre acéstă petiţiune încă de la 9 Marte (st. n. 25 Februare). Va să ḑică petiţiunea a trebuit să fie fost făcută chiar a doua ḑĭ după sosirea în Iaşĭ a luĭ Ipsilante [1]).

Al. Ipsilante adună oştirea improvisată la Galata şi cum ḑiserem se mută el însuşĭ acolo, apoĭ, la 26 Februare, intră el, cu procesiune solemnă, în fruntea volintirilor, în Iaşĭ şi merge la treĭ Ierarchĭ, pentru sfinţirea drapeluluĭ rebeliuneĭ. Din ordinul luĭ Ipsilante, Veniamin oficia Te-Deum la acéstă biserică. In ordin i se ḑicea «*Prea Sfinţia Ta să nu pretextezĭ* . . . . pentru că vrênd saŭ nevrênd veĭ merge [2])»

Nu prea era lipsă de poruncă de aşa fel, căcĭ Veniamin, ca mulţĭ boerĭ Moldovenĭ, simpatiza, repet, încă de la început cu Eteria. Acéstă simpatie o manifestă Mitropolitul ţĕreĭ, înarmând pe propiele spese un volintir, dând 10000 leĭ în banĭ şi dăruind luĭ Ipsilanti 4 telegarĭ [3])

de la 6 spre 7 Februare (st. n.) Acestaşĭ vice-consul ḑice, că Ipsilante a tras în gazdă la Iaşĭ la Domniţa Ralu Calimach, pre când Ion Ghica îl găzduesce la Cnézul Gh. Cantacuzino, iar Iacovache Rizu, în scriere sa, se apropie maĭ mult de afirmaţiunea luĭ I. Ghica, ḑicênd că a tras la Marghióla Cantacuzino. Dragomanul prusian din Iaşĭ Raimondi, în scrisórea din 8 Martie (st. n.) către Giacomelli, Dragomanul prusesc din Bucurescĭ, pune măcelul turcilor la 7 Marte (st. n) nóptea la 4 ore turcescĭ, arĕtând că a scăpat numaĭ comandantul Beşliilor, fugind la Curtea Domnéscă şi punêndu-se sub protecţiunea luĭ M. Suţu. Veḑĭ şi Hurmuzachi Vol. X pag 111.

1) Hurmuzache, Tom. X pag. 114.

2) Istoria Mitropolieĭ de Iaşĭ, pag. 105.

3) Veḑĭ Istor. Mitropolieĭ, de Erbiceanu, pag. 106—107.

Intre boeri cei cu mai mare simpatie pentru Eterie era junele mare Vistier Nicolai Roznovanu, care încă fiind in Paris intrase in sfatul eteriştilor de acolo.

In curénd insă, boerimea moldovénă se incredinţă că fapta luï Ipsilante nu este aprobată de Impératul Alexandru şi atuncï inţelese periculósa situaţiune in care se pusese. Consulul rusesc Pizani, primind ordin de la Curtea sa, angajată la Leibach, să nu turbure Orientul, părăsi Iaşiĭ şi se retrase la Sculenĭ, in Basarabia. Acésta vĕḑênd boeriĭ, o parte din eĭ nu intârḑiară de a emigra in Basarabia.

In acest timp, Ipsilante in fruntea oştirei inchegate, ia calea spre Focşani şi Bucuresci lăsând in Iaşi ca arier-gardă pre Duca. Antegarda luï Ipsilante o comandéză Caravia, care plécă din Iaşĭ la 1/13 Marte.

Mare este anxietatea, grija in Iaşi şi sub impresiunea eĭ lung şir de carete boerescĭ apucă calea Basarabieĭ, imprăstiind spaima şi prin sate [1])

Boeriĭ fugiţĭ in Basarabia, indémnă prin scrisorĭ, la 19 Marte, pe Mitropolitul Veniamin, să rémână in Iaşĭ, ca să se pótă păzi buna orînduială [2])

Intre aceştĭ boierĭ emigraţĭ se află D. Sturza Logofĕtul şi Vistieriĭ Sandu Sturza şi Iordache Roset. Pe lângă Mitropolitul Veniamin maĭ rémâne cât-va timp, dintre boieriĭ Bălşeştĭ, Logofétul Balş şi Vornicul Th. Balş, asemenea Vorniciĭ Iordache Donicĭ, Drăcache Roset, D. Ghica şi Alecu Sturza Vistierul. M. Suţu remăsese şi el in Iaşì şi prin repeţite preâmblărĭ in trăsură deschisă prin stradele oraşuluĭ, căuta să liniştéscă pe lócuitorĭ. In ḑiua însă când consulul rusesc Pizani, cu scrisórea sa de la 28 Marte, din Sculenĭ, trămise Mitropolituluĭ Veniamin actul de blăstem al Patriarchilor din Constantinopole in contra Eterieĭ, act ce şi luĭ i-se trămisese de Strogonoff, orĭ-ce speranţă de ajutor din partea Rusieĭ nu maĭ póte exista. Atuncĭ M. Suţu se vede

1) Mitropolitul Veniamin rĕmas în Iaşĭ, face publicaţiune la unele sate să se liniştéscă, să n'aibă témă, să continue a se ocupa cu arăturile, că nu va fi nimic rĕŭ pentru Moldova. Istoria Mitrop. de Iaşĭ pag. 109.

Nedisciplina cetelor *luĭ Caravia,* prădăciunile lor în cale şi maĭ ales la Focşanĭ, nu eraŭ de natură a confirma îndemnul luĭ Veniamin.

2) Istor. Mitropolieĭ de Iaşĭ, pag. 107.

nevoit a abandona Tronul, dând către ţéră şi Divanul eí, la 29 Marte 1821, un pitac-proclamaţiune, prin care, pe de-o parte caută a se justifica că a trecut de nevoie între Eterişti, şi pe de alta îndémnă pe Divan, să rĕmână supus către Pórta otomană, după sfatul Impĕratuluĭ Rusieĭ şi în fine sfătuesce Divanul să alcătuéscă «o vremelnicéscă Căimăcămie . . . . din *prea sfinţitul Mitropolit, iubitoriĭ de Dumneḑeu Episcopĭ şi din ceĭ d'ntâiŭ boierĭ halea şi proin*». Un ultim îndemn adreséză M. Suţu boierimeĭ, să fie unită şi să lucreze pentru fericirea şi linistea norodului, ca să se pótă ocupa de agricultură. „*Eŭ nădăjduesc maĭ vîrtos*, termină a ḑice M. Suţu, *că pronia mĕ va inturna în pripă în mijlocul Dumnévóstră*„.[1])

Pe lângă cartea de blăstem a Patriarhilor, contribui mult la hotărirea luĭ M. Suţu şi rĕspunsul primit de la guvernul rusesc, în numele Impĕratuluí Alexandru, la petiţiunea trimisă acestuia, la 23 saŭ 24 Februare. Impĕratul desaprobă energic orĭ-ce revoluţiune şi refusă părtăşia Rusieĭ la mişcarea grecéscă. «La Pórta otomanicéscă trebue să te adresarisescĭ, ḑice nota ruséscă luĭ M. Suţu. Nicĭ un ajutor nu vi se va da de la armia ruséscă şi oştile luĭ Vightenstein nu vor lăsa locurile sălaşurilor lor». Rusia îndémnă în fine pe locuitoriĭ principatelor de a se supune grabnic Turcieĭ, de la care atârnă, şi cu acest preţ pot spera amnistie. Luĭ M. Suţu şi Moldovenilor compromişĭ nu li se denégă însă azil în Rusia[2]).

Consulul rusesc Pizani în aceeaşĭ ḑi trămite la Iaşĭ Cartea de blăstem a Patriarchieĭ, înaintéză şi publicaţiunea în ţéră, prin care îndémnă pe Moldoveniĭ, cari ar fi intrat în cetele Eteriste «de a'şĭ veni întru cunoscinţă şi a se supune legiuiteĭ puterĭ a Impĕrăţieĭ stăpânitóre, fiind acésta singurul mijloc de a scăpa de pedepsele pe care Impĕrătésca curte le va cere, fără a voi să le micşoreze, împotriva tutulor acelora carĭ cu îndărărătnicie vor rĕmânea în lucrare dimpotrivă. «Fie, ḑice Pizani, toţĭ Moldoveniĭ încredinţaţĭ, că numaĭ de la cea maĭ întrégă supunere atârnă mântuirea şi fericirea patrieĭ lor».

Printr'o altă proclamaţiune Pizani soméză pre Ipsilante şi pre partizaniĭ sĕí, cari ar fi supuşĭ ruseşcĭ, să se retragă în Rusia, unde să

1) Veḑĭ acest pitac în istoria Mitropolieĭ, pag. 110.
2) Veḑĭ document. în Istoria Mitropolieĭ pag. 121.

aştepte hotărirea Impĕratuluĭ asupra purtăreĭ lor, arĕtându-le că nesupunêndu-se la acésta, vor cădea sub pedépsa Turcieĭ, ca nişce tulburătorĭ linişteĭ Principatelor, ca de o potrivă vinovaţĭ către Curtea împĕrătéscă, cât şi către Pórtă[1])

Scrisórea luĭ Pizani cu blăstemul Patriarhieĭ o trămete Mitropolituluĭ Veniamin, în 30 Martie 1821, Iordache Roset Rosnovanu.

Mitropolitul la 1 Aprilie 1821, împreună cu Gherasim Episcopul Romanuluĭ şi cu Metelie Episcop Huşilor, comunică blăstemul la protopopĭ ca să'l cetéssă *«în auḑ pe la bisericile tóte de obşte pentru că*, ḑice Veniamin, de şi suntem încredinţaţĭ, că din aĭ noştri nimenĭ până acum nu s'aŭ abătut la tovărăşia cu resvrătitoriĭ, cu atât maĭ mult şi de acum înainte să se feréscă».

In împrejurările acestea Domnia luĭ M. Suţu nu maĭ putea dăinui, decĭ, cum ḑiserăm, cu o ḑi două înainte de citirea în bisericĭ a blăstemuluĭ Patriarhieĭ şi a scrisorilor luĭ Pizani, el adreséză Mitropolituluĭ, Episcopilor şi boierilor veliţĭ, halea şi proin, proclamaţiunea de care am vorbit: «pămêntul — adică ţéra — fără veste lovit de intrarea cea grabnică a prinţipeluĭ Ipsilante,» el Vodă nu are nicĭ un chip de ocrotire, maĭ ales că Ipsilante «s'a făcut în faptă stăpân oblăduireĭ, avênd lângă sine o putere înarmată destul de mare», la care el nu s'a putut împotrivi şi aŭ trebuit să se supună, ca să evite ticăloşiele neînlăturabile, dacă ar fi resistat. M. Suţu crede astfel a'şĭ scuza în public, purtarea şi adaoge, că se simte dator a nu da Porţeĭ nicĭ cel maĭ mic prepus, asigurând'o că *mult amare scârbe 'ĭ-aŭ pricinuit zurbaua*, la care el n'a participat, dar pe care recunósce, că n'aŭ putut'o împedica. Cu acest scop: de a dezarma mânia Porţeĭ *pentru a face să fie bine primită mâhniciunea nóstră*, ḑice Suţu *şi a câştiga* milostivire, de ertare, de la mărirea de suflet a prea puterniculuĭ Impĕrat rusesc, care a promis, că dacă lôcuitoriĭ Principatelor se grăbesc a face act de supunere către Pórtă, va interveni în favórea lor, el M. Suţu pentru motive personale şi în interesul familieĭ sale lasă vremelnicesce ţéra, ca să méargă şi să caute un azil. De aceea îndémnă să se constitue «o vremelnicéscă Căimăcămie din prea Sfinţitul Mitropolit, iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ şi ceĭ dintâĭ boieri

1. Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ Iaşĭ. pag. 112.

halea şi proin. Ultimul fanariot, pătruns de o dată de un mare dor pentru popor, scrie Prelaţilor şi boierilor ţěreĭ: «*priveghețĭ, maĭ ales vě poftesc, pentru fericirea, liniştea noroduluĭ şi intimpinațĭ tótă spaima care ar putea să se nască, pentru ca lucrarea pămĕntuluĭ să nu fie, nicĭ întârḑiată, nicĭ lenevită* . . . ». M. Suţu termină ḑicênd, că nădăjduesce, că providenţa 'l va intórce în curênd la tron şi că atuncĭ va rěsplăti pe boierĭ pentru şlujbele făcute patrieĭ.[1])

---

1) Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ de Iaşĭ, pag. 110.

1) *Eminence!* Son Excellence Monsieur L'Envoyé Baron de Strogonoff, sur la demande de la sublime Porte m'ordonne de faire passer à votre Eminence des exhortations et anathêmes Eclésiastiques, que Sa Sainteté le Patriarche de Constantinople adresse au Métropolitain et aux Evêques Moldaves, par le paquet ci-joint, pour leur prescrire d'employer leur ministère et leurs éfforts, pour ramener aux devoir les sujets égarés, pour menacer de sévères châtimens ceux qui s'obstineront dans la rebellion, et promettre clémence et pardon à ceux qui s'empresseront d'abjurer leur conduite coupable.

Des exhortations semblables ont été lues avec solennité dans la capitale de l'Empire ottoman; votre Eminence jugera sans doute nécessaire, qu'elles soient promulguées dans le même bût sur le théâtre des troubles.

Votre Eminence a du déjà se convaincre par la protestation solennelle, que j'ai faite contre l'état d'insurrection de Moldavie, des principes que professe et proclame le ministère Impérial, et du concert le plus parfait d'intention et de sollicitude des deux gouvernements.

L'ordre que j'exécute en ce moment en est une nouvelle preuve.

Éloigné de la Moldavie par ordre supérieur, je ne puis y avoir aucun moyen d'exécution directe; je supplie donc votre Eminence, de vouloir bien faire connaître par les moyens, qui sont en son pouvoir, les proclamations que je joins ici.

Je suis d'autant plus certain du zèle, que votre Éminence, voudra bien y metre, qu'elle y reconaîtra un moyen de coopération morale, qu'elle s'empresserai d'accueillir.

J'espère que votre Éminence m'honnorera d'une réponse, que je m'empresserai de mettre sons les yeux de mes supérieurs.

Je supplie votre Éminence de me permettre de lui offrir les sentiments de considération élevée, et de vénération profonde, avec les quels. J'ai l'honneur d'être.

De Votre Éminence Le très—humble et très—obéissant Serviteur:

A. Pisani

Veḑĭ şi anatema.

Ast-fel se termină la 29 Marte 1821 domnia luĭ M. Suţu.

Deja o mare parte din boeriĭ acesteĭ domniĭ, fugiseră din Iaşĭ. Boeriĭ adreséză Porţeĭ otomane un arzmagzar, la finea luĭ Martie 1821, prin care protestă contra mişcăreĭ grecescĭ din Principate şi cer revenirea la Domnia pămêntenă, *isgonirea Grecilor din ţéră şi luarea de ţéră a moşiilor monastirilor dise închinate.* Ceea ce Tudor Vladimirescu cerea în numele revoluţiuneĭ oltene, o cereaŭ, îndemnaţĭ de Pizani, înşiĭ ceĭ din carĭ mulţĭ împreună cu fanarioţiĭ jăfuiseră Moldova un secol şi maĭ bine.

Iată acest important act necunoscut până la publicarea luĭ de către noĭ în 1889:

«Durerea răniĭ pricinuită nouĕ de către stricăciósă împărechiere a apostaţilor grecĭ, ce saŭ obrăznicit a ridica arme şi cu cumplire a vĕtăma pămêntul acesta al Moldoveĭ, ne silesce să cutezăm a năzui şi prin întinderea umilitelor glasurĭ acelor care ne aflăm după împrejurările întâmplăriĭ, cu plângere să cerem ascultare de la înalta milostivire a Mariĭ şi prea puterniceĭ împĕrăţiĭ: primesce prea puternice şi mult milostivule împĕrate, ascultarea tânguireĭ noroduluĭ Moldoveĭ, care de la moşĭ şi strămoşiĭ lor aŭ avut şi aŭ pravile în suflete a păzi curăţenia credinţeĭ şi a supunereĭ catre pragul prea puterniceĭ marĭ împĕrăţiĭ; acest norod pururea supus către datoriile lor, totd'auna aŭ avut pironiţĭ ochiĭ sĕĭ la Domniĭ orînduiţĭ după vreme în oblăduirea pămêntuluĭ acestuĭ şi până la un pĕr fără de nicĭ o împotrivire aŭ plinit óreşĭ-care poruncă s'aŭ slobodit în ţéră, prin rînduelele sub pecetea Domnilor, fără să-şĭ deschidă glasul sĕŭ să facă vre o întrebare de sunt tóte cu sciinţă şi porunca prea puterniculuĭ împĕrat, măcar de s'aŭ şi vĕdut şi s'aŭ ispitit în faptă din noŭ izvodită, multe felurĭ de dărĭ în banĭ şi în havalele, cu multă greutate a ţĕreĭ, şi precum la tóte aceléşĭ nu s'aŭ arĕtat cu cea maĭ mică împotrivire nicĭ într'o vre-o-dată, aseminea şi pentru paza pămêntuluĭ acestuĭ aŭ avut întemeete nădejdele sale iarăşĭ la Domniĭ oblăduitorĭ ţĕreĭ. Nenorocirea însă a nevinovatuluĭ acestuĭ pămênt, saŭ deşĕrtat de o-dată tocmaĭ în sînurile păceĭ şi a linistireĭ, pentru că la trecuta lună Februare, fără de veste ne-am găsit *năpustiţĭ* de o sumă Grecĭ şi Arnăuţĭ cu toţĭ înarmaţĭ atâta în capitala ţĕreĭ oraşul Iaşiĭ, cât şi la Galaţĭ, Focşanĭ, ce sunt pe marginea ţĕriĭ despre Dunăre, carĭ cu armele în mânĭ aŭ săvîrşit o crudime fără pildă vre o-dată în pămêntul acesta şi urmând pretutindenĭ aicĭ în ţéră spaimă, desnădăjduire şi a ticăloşieĭ nevinovatuluĭ norod, siliţĭ aŭ fost cea maĭ multă parte a fugi, şi a să împrăştie cu singura sciinţa lor, pe unde aŭ putut, lăsându-şĭ stare şi avuţie în risipa şi prada apostaţilor, căutând fieş-care ca să-şĭ apere macar viaţa despre înrĕutăţiţĭ vĕrsătorĭ de sânge din desnădăjduire; pentru care

cu lacrimĭ puind înaintea praguluĭ prea puternicii împĕrațiĭ, nevinovăția nóstră, cu umilite glasurĭ cerem milostivirea vindecăriĭ ranelor, întru care cumplit ne ticăloşim; tinde mâna cea puternică şi ne miluesce cu punerea în bună rânduială, ca să vețuim subt umbrirea praguluĭ prea puterniceĭ împĕrățiĭ, în sinurile păceĭ şi a linistireĭ, şi cu lesnire să putem plini tóte datoriile curateĭ supuneriĭ nóstre către prea puternica şi hrănitórea împĕrăție — milostiveşce-te prea puternicule mare împĕrate, ascultă glasurile nevinovatuluĭ norod şi hărăzesce nouă prin înalt vrednic de închinăciunĭ înalt hatiserif pronomiile obiceiurilor, ce din vechĭ aŭ avut norodul Moldoveĭ, care din vreme în vreme s'aŭ perdut maĭ de tot ființa lor, din întrebuințările cele rele a Domnilor Grecĭ, ce aŭ fost orânduițĭ oblăduitorĭ pământuluĭ, căcĭ nu am fost slobodĭ, nicĭ putincioşĭ a înfățoşa jalbele nóstre către pragul prea puterniceĭ împĕrățiĭ, cu arĕtarea durerilor asuprtóre; şi pe lângă aceste, să fie milă prea puternicii împĕrățiĭ, a ne milui cu dezrădăcinare din pământul acesta şi nicĭ o-dată a maĭ locui împreună cu noĭ Grecii şi arnăuțiĭ, cu instatornicire de case şi alte acareturĭ; să fim miluițĭ şi puşĭ la cale şi pentru pagubele şi cea de istov sărăcie, ce ni s'aŭ pricinuit de acéstă vĕtămătóre urmare a apostaților, întorcêndu-se măcar cevaş din păgubirile nóstre, cu averile ce aŭ în pământul acesta; să fim miluițĭ a ni se da în purtare de grijă a nóstră pământenilor tóte mŏnăstirile cu moşiile lor, ce sunt în pământul acesta, făcute din în vechime, din moşĭ şi strămoşiĭ noştri, pentru sprijinirea şi miluirea săracilor patriotĭ şi pentru dania din veniturile lor subt nume de *embatic* la Ierusalim, la Sinae şi la *Sfetagora;* aceste mŏnăstirĭ cu moşiile lor să ni să dea pe socotința patrieĭ şi ne îndatorim, ca şi embaticul legiuit la locurile hotărîte, şi miluirea săracilor patriotĭ, după hotărîrea daniilor vechĭ, să urmeză cu nesmintire, căcĭ de când aŭ intrat aceste mŏnăstirĭ în mânile călugărilor Grecĭ, nu numaĭ că acele miluiri aŭ lipsit cu totul, dar încă le aŭ supus şi subt grea sarcină de datorie. Să fim miluițĭ a ni se da voie, ca după vechile obiceiurĭ a pământuluĭ, să ne alcătuim pravile în limba patrieĭ, hotărîtóre la tot felul de pricinĭ, după care să urmeze cu nestămutare judecățile şi tóte orânduelile pământuluĭ, ca să nu urmeze maĭ mult întrebuințarea cé rea şi voia cea slobodă a Domnilor oblăduitorĭ. Să fim miluițĭ a ni sĕ da voie, ca cu boerĭ aleşĭ hotarnicĭ şi cu inginerĭ, să sĕ hotărască tóte moşiile din pământul acesta pe glasul scrisorilor vrednice ce va înfățoşa fieşce care moştén şi a se stâlpi cu sĕmne despărțitóre; să fim miluițĭ, ca în purtarea tuturor trebilor în patrie să fie orânduițĭ de către Domniĭ oblăduitorĭ aĭ țeriĭ din tóte némurile de boerĭ pământenĭ, carĭ vor fi vrednicĭ a ocărmui cu dreptate şi bună orânduială pe săracul norod.

Să fim miluițĭ a ne se orîndui Domn oblăduitor pământuluĭ după vechile miluirĭ a prea puternicii împĕrățiĭ, din însuşĭ némul moldovenesc, pre care obştea îl va alege, pe temeiul credințeĭ şi a închizăşluireĭ a tuturor pământenilor, care Domn va avea tótă supunerea către pragul prea puterniceĭ împĕrățiĭ, oblăduind

norodul, după hotărîrea pravililor, obiceiurilor pămêntuluĭ, avînd şi capi-chihaele din Boeriĭ pămêntuluĭ, carĭ să stea în Ţarigrad, întru săvêrşirea trebuinţelor ţĕriĭ. Cu aceste miluirĭ ne rugăm, prea puternicule şi mare împĕrate, să hărăzescĭ prin înalt vrednic de închinăciunĭ sfânt Hatişĕrif, pe norodul pământuluĭ Moldoveĭ, credinciosa raia, cheleriul a prea puterniceĭ mare împĕrăţiĭ.

La pragul prea puterniceĭ şi milostiveĭ împĕrăţiĭ credinciósele şi supuse raele a Moldoveĭ».

Pe deo-parte boeriĭ din Iaşĭ trămit la Constantinopole arzul de maĭ sus, pe de alta ceĭ refugiaţĭ în Basarabia scriŭ, în 20 Marte 1821, către ministrul Capo-D'Istria şi-ĭ spun, că eĭ nu aŭ consimiţit la mişcarea grecéscă. *Cette cause fut envisagée comme étrangère à notre existence politique.* Boeriĭ declară că n'ar fi abandonat Iaşiĭ niciĭ după 19 Marte, ḑiua când Consulul Rusieĭ rupsă relaţiunile sele cu Domnitorul, décă acesta nu s'ar fi încăpăţinat să conserve frênele guvernămêntuluĭ Moldoveĭ, pe când făptuia în contra autorităţeĭ care i le încredinţară. Maĭ ales când vĕḑură boeriĭ, ḑic eĭ, că M. Suţu aţiţa şi pe Moldovenĭ la rĕsvrătire, ca să-ĭ facă volintirĭ, şi că aşa vor rĕmâne câmpiile făr de braţe, ca să le lucreze, de unde va resulta mare mizerie pentru ţéră, atuncĭ numaĭ eĭ abandonară Iaşiĭ şi se refugiară în Basarabia. Altmintrelea puteaŭ să se compromite, luând parte în un guvern privit ca abusiv şi luaŭ rĕspunderea consecinţelor ce ar putea resulta pentru patria lor.

Eĭ fac apoĭ un răpede tabel negru al situaţiuneĭ ţĕreĭ, din causa abusurilor Domnitoruluĭ, ca şi când acele abusurĭ nu le făcuseră cu mulţĭ din eĭ.

«*Un guvern provizoriŭ organisat din un comitet compus din principaliĭ boerĭ, în frunte cu Mitropolitul, ar fi inspirat încredere tuturor lŏcuitorilor şi ar fi preîntâmpinat aceste consecinţe supĕrătóre.*»

Povăţuiţĭ de aceste grave considerărĭ şi plinĭ de recunoscinţă pentru bunătatea paternă a M. Sale, boeriĭ pun religiunea, existenţa lor, proprietăţile lor, sub puternicul scut al celuĭ maĭ puternic monarc [1].

Aşa dar arzul boerilor către Pórtă se referă la pronomiile cele vechĭ ale ţĕreĭ, încălcate şi perdute din causa Domnilor Fanarioţĭ. Moldova cere «desrădăcinarea din pămêntul eĭ şi nicĭ odată a maĭ lŏcu

1. Veḑĭ Hurmuzache Vol IV supl. I pag. 2

împreună cu moldoveniĭ: Greciĭ şi Arnăuţiĭ, ca să nu aibă voie a avea case şi acareturĭ statornice în acéstă parte».

Domn pămêntén «din însuşĭ némul Moldovenesc» încă este o cerere a arzuluĭ, dar maĭ cu deosebire cere acest act, ca mönastirile închinate *să li se dee pe socotéla patrieĭ*, ca despăgubire pentru vĕtămările aduse de apostaţiĭ Grecĭ, *întorcêndu-se măcar ceva şi din păgubirile nóstre cu averile ce aŭ în pămêntul acesta.*

Intre revendicaţiunele arzuluĭ este şi acea a autonomieĭ ţĕreĭ: *«să ni se dea voĭe, ca după vechile obiceiurĭ ale pămêntuluĭ, să ne alcătuim praavile în limba patrieĭ, hotărîtóre la tot felul de pricinĭ, după care să urmeze cu nestrămutare judecăţile şi tóte orînduelile pămêntuluĭ, ca să nu urmeze maĭ mult întrebuinţarea cea rea şi voĭa cea slobodă a Domnilor oblăduitorĭ».*

Cu vorbele din urmă arzul cere aşa dar temperarea putereĭ domnescĭ, de sigur nu în favórea poporuluĭ, ci a oligarhieĭ, a claseĭ dirigente.

In fine maĭ cer boeriĭ un cadastru general, stâlpirea cu semne despărţitóre a tuturor moşiilor şi finalmente orînduirea în slujbele ţĕreĭ *din tóte némurile de boerĭ pămêntenĭ, carĭ vor fi vrednicĭ a ocârmui cu dreptate şi bună orînduială pe săracul norod.*

Boeriĭ rĕmaşĭ în Iaşĭ nu se mărginesc a trimete numaĭ asemenea arz, ci scriŭ şi la Paşa de Brăila, maĭ ales în urma măcelului Turcilor, sĕvârşit de Grecĭ în Galaţĭ, cerênd ajutor de oştirĭ.

Intre acestea Ipsilante cu Eteriştiĭ se îndréptă, cum am arĕtat, spre Bucurescĭ pe la Roman-Focşanĭ. Incă de la 1 Marte Ipsilante plecă spre Roman [1].

Am arĕtat maĭ inderăt mizerabila purtare a Eteriştilor în calea de la Iaşĭ la Bucurescĭ [2].

Nu toţĭ Eteriştiĭ abandonă Moldova, ba după învingerea lor în ţéra Rumânéscă, o parte din ceĭ scăpaţĭ de măcel se vor întórce în Moldova prin părţile muntóse.

Intrégă luna Marte până la emigrarea luĭ M. Suţu e caracterizată

1. Veḑĭ scrisórea cătro Kreutchely în Hurmuzachi vol. X document 154.
2. Caravia pradă Focşaniĭ. Veḑĭ şi documentul 155 din Hurmuzachi tomul X.

prin documentele maĭ sus menţionate. Prin ordinul trămis de Mitropolitul Veniamin la 1 Aprilie către protopopi şi economĭ, alăturându-li-se copie după blăstemul Patriarchilor, capul bisericeĭ Moldovene ordonă : *nicĭ a pomeni maĭ mult prin bisericĭ numęle acestuĭ de curând depărtat de la noĭ Domn* [1]).

In cursul luneĭ Aprilie Eteriştiĭ continuă a aduna volintirĭ în Moldova, ceea ce dă ocasie agentuluĭ austriac să proteste la Divanul ţěreĭ, constituindu-l rěspunḑětor pentru tóte neplăcutele întîmplărĭ ce ar putea da asupra sudiţilor Caesaro-Regescĭ din partea Eteriştilor [2])

Intre acestea boeriĭ eraŭ cam împărţiţĭ, unia stăruind să se chiame armata turcéscă de la Brăila, alţiĭ susţinênd, că nu maĭ e nevoïe de asemenea armată, căcĭ se înspăimântă şi maĭ rěŭ lŏcuitoriĭ şi vor părăsi lucrarea câmpuluĭ tocmaĭ în timp de primăvéră. Teodor Balş, însărcinat cu Banul Teut, de a merge la Paşa de Brăila, pentru a cere intervenţiunea armată, refuză, la 17 Aprilie 1821, asemenea misiune, ba încă îndémnă să se reclame la Paşa, că din pricina Turcilor, ce aŭ trecut, şi carĭ aŭ ucis 2 morarĭ şi câţĭ-va ómenĭ, îngrozindu-se ţinuturile de jos, aŭ fugit». Teodor Balş afirmă, că Eteriştiĭ s'aŭ ridicat din Moldova şi decĭ nu maĭ e nevoie de intervenţie turcéscă, care ar face şi maĭ mult rěŭ lăţindu-se prin sate [3]).

Pentru a linişti spaima din ţéră, Mitropolitul Veniamim, la 30 Aprilie adreséză următorul manifest:

1821 Aprilie 30. Cartea luĭ Veniamin către lŏcuitoriĭ Moldoveĭ

Veniamin cu mila luĭ Dumneḑeŭ Arhiepiscop şi Mitropolit Moldoveĭ

Către toţĭ de obştie a tótă starea lŏcuitorĭ de la ţinutul Némţuluĭ aĭ meĭ iubiţĭ fiĭ duhovniceştĭ, arhieréscă blagoslovenie vě trimitem. Cu mare mâhnire sufletéscă privesc înştiinţările din tótă ţéra, pentru mişcările şi strămutările ce urmaţĭ de la un loc la altul, pricinuitóre de mare sdruncinare şi de istov sărăcie a tuturor de obştie, tóte aceste mişcărĭ vederate, sunt din auḑirĭ rěsuflate de către uniĭ, şi alţiĭ ce sunt voitorĭ de tulburărĭ şi neodihna vóstră ; în destulă pildă aveţĭ că acum este o lună de ḑile, de când s'aŭ început tulburările şi nedreptele auḑirĭ, şi până acum aŭ eşit tóte rěsuflate, asemenea şi de acum înainte tóte auḑirile, iar maĭ ales mişcările sunt rodirile celor maĭ din-

1. Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ de Iaşĭ pag. 116.
2. Istoria Mitropolieĭ Iaşĭ pag. 111.
3. Iştoria Mitropolieĭ Iaşĭ pag. 111.

nainte rĕsuflărĭ neadevĕrate. Pentru acésta dar, pre iubiţiĭ meĭ, prin acéstă a nóstră arhieréscă carte, vĕ încredinţăm, că nicĭ o grijă, nicĭ o frică nu este; depărtaţĭ de la inimele vóstre tótă spaima, daţĭ credinţă cuvintelor păstoruluĭ şi arhiereuluĭ vostru, liniştiţi-vĕ, statorniciţi-vĕ fără a avea cea maĭ mică îngrijire, lucraţĭ pămêntul cu tótă silinţa, şi milostivul Dumnedeŭ vĕ va blagoslovi ostenelile vóstre, şi rodirile sĕmănăturilor vor aduce fericire statornicieĭ vóstre. Fiţĭ încredinţaţĭ că tótă grija şi frica lipsesce (şi décă feréscă Dumnedeŭ) în urmă va fi cea maĭ puţină îngrijire, iarăşĭ eŭ, ca un păstor bun, voiŭ purta de grijă, şi maĭ înainte vĕ voiŭ însciinţa. Iar acum nu perdeţĭ vremea cea bună a lucrăriĭ pămêntuluĭ, ca să nu vĕ fiţĭ singurĭ pricinuitorĭ aceĭ de istov sărăcie.

1821 Aprilie 30. *Veniamin Mitropolitul Moldoveĭ.*

In fine învinge partida care voĭesce să se chiame óste turcéscă.

Teodor Balş Vornicul, după cererea boerilor Vornicul Ioniţă Sturdza cu Spătarul Petrache Sturdza, boeriĭ Cuzeştĭ, Căminarul Iordache Răşcanu, Căminarul Cerchez, Serdarul Iancu Stavăr etc., primi să mérgă, împreună cu Arhimandritul Ghenadie Roset, la Silistria, să ducă jalbă din partea ţĕreĭ şi să céră de la Seraschiesul de acolo intrarea de oştĭ turcescĭ în Moldova.

Theodor Balş aduse însciinţare că oştile turcescĭ vor intra în curênd [1].

Dintr'o scrisóre adresată de Vornicul Balş din Bêrlad cluceruluĭ Alex. Urechiă fiul Protopopuluĭ de Herlaŭ, se confirmă relaţiunea bĕtrânuluĭ Drăghicĭ. Teodor Balş scrie luĭ Alex. Urechiă, pe atuncĭ Sameş în Peatra, că «a sosit timpul să se ridice satele din ţinuturile unde nu sunt grecĭ eterişti, şi să-ĭ aducă Ispravniciĭ, înarmaţĭ cu cóse topóre şi orĭ-ce fel de arme», să isgonéscă pe Greciĭ rĕmaşĭ la Iaşĭ şi în câte-va capitale de judeţe.

In adevér, precum am vĕdut, Turciĭ nu intârdie să mérgă spre Bucurescĭ, de unde în scurt timp vor nimici cetele luĭ Ipsilante. Incuragiaţi de scirea că Seraschiesul de Silistria a promis luĭ Teodor Balş şi arhimandrituluĭ Ghenadie Roset, intervenţiunea oştireĭ turcescĭ, boeriĭ din Iaşĭ şi din Focşanĭ, trimet pe clucerul Al. Urechiă în judeţele de sus, cu scrisorĭ tainice către câţĭ-va boerĭ de acolo, din ceĭ carĭ se refugiaseră la hotarele dinspre Bucovina, ca să se înţelégă

1. La întórcere, Vornicul Balş, arhimandrit Roset, cădură în mâna eteriştilor grecĭ şi numaĭ cu mare anevoĭe îşĭ scăpară viaţa.

asupra uneĭ mişcărĭ moldovenescĭ, contra Eteriştilor. Hatmanul Răducanu Roset, Vistierul Alecu Balş, boeriĭ Crupenschescĭ etc., decid, în înțelegere cu Alex. Urechiă, pe unul din ispravniciĭ de la ținutul Neamțuluĭ şi acesta obstesce, la 30 Aprilie 1821, următórea proclamațiune:

1821 Aprilie 30, Isprăvnicia Neamțuluĭ, către neguțitorĭ şi lŏcuitorĭ Moldovenĭ, Cătră toțĭ de obşte neguțătoriĭ şi lŏcuitoriĭ Moldoveĭ.

Şi celuĭ maĭ prost din dumnévóstră socotesc să fie înțeles, că urmarea rĕzvrătitorilor grecĭ numițĭ eteriştĭ, nu privesce decât perderea acestuĭ pămênt şi a tuturor nouă.

Aceştĭ făcĕtorĭ de rele grecĭ, sub cuvânt de a'şĭ aduce în slobodenie patria şi țĕrile lor, ne-aŭ robit pe noĭ, şi pe lângă nenumĕratele şi nesuferitele rele si pătimirĭ ce aŭ pricinuit la tótă starea şi la tot Moldovénul, dar maĭ vîrtos bieților lŏcuitorĭ, cu felurĭ de silințe şi prădăciunĭ, cu felurĭ de jafurĭ şi cruzimĭ, şi-aŭ lățit obrăsnicia lor până acolo, în cât spaima cuprindênd pe toțĭ, s'aŭ spart sate, s'aŭ spart têrgurĭ, s'aŭ spart ținuturĭ întregĭ, şi numĕr nenumĕrat de ómenĭ s'aŭ împrăştiat, lăsând şi case şi avere, şi cu un cuvânt țéra maĭ tótă s'aŭ hrentuit; până şi ceĭ maĭ întâĭ boerĭ, razimul țĕreĭ şi părințĭ a tótă obstia, aŭ fost silițĭ a se împrăştia. Țéra nóstra aŭ rĕmas maĭ pustie, şi pământul nostru aŭ ajuns pămêntul plângeriĭ. Dar noĭ suntem încă şi maĭ de plâns, căcĭ peste tóte aceste nenorocirĭ, ne vedem îngrozițĭ de o altă nenorocire şi maĭ mare, şi maĭ înspăimântătóre, şi care cu totul e nevinovată. Noĭ vom putea cădea în prepus către prea puternicul nostru stăpân, cum că am fost hrănițĭ în aceleaşĭ cugetărĭ de răzvrătirĭ, deună vreme că'ĭ privim şi suferim întru tăcere şi supunere.

Decĭ, iubiților simpatriozĭ şi lŏcuitorĭ, o singură scăpare care ne-aŭ rămas şi care ne póte mântui şi despre relele ce despre aceştia suferim (şi care de acum se vor lăți şi până la viață), şi despre osânda prea puternicului nostru stăpân, este să arĕtăm, în faptă şi aevea, că noĭ am pătimit despre eĭ, şi că noĭ am fost şi suntem duşmanĭ faptelor lor.

Simpatrioților, aceştĭ rĕĭ sunt urgisițĭ de toțĭ împĕrațiĭ Europeĭ şi prea puternicul nostru stăpân îĭ are hotărîțĭ sabieĭ, decĭ să nu perdem prilejul ce ne-aŭ maĭ rămas de scăpare.

Eu sunt unul din fiĭ acesteĭ patrie, şi frate al vostru, mie mi-aŭ fost încredințată ocârmuirea acestuĭ ținut, şi dreptățile vóstre mi se pare că le-am împlinit cu simțire creştinéscă şi patriotéscă; cu aceste simțirĭ vĕ vorbesc şi acum şi prin glasul celor întâĭ patriozĭ aĭ voştri vă chiam astădĭ către datoriile vóstre: înarmațĭ brațul vostru, de la cel maĭ mic începând, eŭ voiŭ fi căpetenia vóstră, şi nimenea din voĭ nu se va primejdui. Numrĕul acestor eteriştĭ

câţĭ aŭ maĭ rămas în pamântul nostru în orasul Iaşĭ este fórte puţin, şi toţĭ înspăimântaţĭ, căcĭ câţĭ aŭ maĭ fost locuiţĭ în Galaţĭ, pre toţĭ aceia prea puternica împĕraţie trămiţênd oştĭ i-aŭ curăţit, şi credeţĭ că numaĭ auḑul mişcăreĭ nóstre simţindu'l îl va răsipi.

Tóte cele-l-alte ţinuturĭ vor fi şi trecut înantea nóstră, căcĭ cu noĭ este întru unire tótă ţéra asupra desrădăcinăriĭ rĕilor eterişti, şi să nu fim noĭ ceĭ de pe urmă. Eu sunt gata şi vă aştept: drumul ne va fi drept spre oraşul Iaşĭ şi nu maĭ departe. De la voĭ spînzură, iubiţilor fraţĭ, mântuirea vóstră şi a nóstră; cătră ea vă chiam şi către ea vĕ îndemn, şi nu mĕ pot îndoi, că în fieşce-care Moldovèn nu voiŭ găsi rîvna care şi dumnévóstră o simţiţĭ în mine; începeţĭ dar a veni cu gătire a orĭ ce fel de arme veţĭ avea: puşcă, cósă, lance, topor şi orĭ cu ce aveţĭ şi să mergem unde ne vom întâlniĭ cu alţĭ simpatrioţĭ, şi să mergem să izgonim numaĭ decât pe tâlhariĭ aceştia, iar maĭ în sfârşit vĕ arĕt, vĕ sfătuesc, şi în sfĕrşit vĕ poruncesc, ca or unde veţĭ vedea vre unul din eterişti, să săriţĭ cu toţĭ, şi prinḑêndu-l, desbrăcându'l de tóte ce vor avea, averea aceea va fi a vóstră: iar pe dênsul mi-l veţĭ aduce la mine, ca şi eŭ să'l trămit la locul de cuviinţă, pentru pedépsa a fapteĭ lor, şi dar într'un cuvênt nu zăboviţĭ, că cu noĭ este Dumneḑeŭ. *Sturza Spatar 1821. Aprilie 30*

Unele judeţe se agită ast-fel de a organisa cete cu care să despresóre Iaşiĭ de străjile eteriste, după îndemnul şi sfatul tainic al celor câtor-va boerĭ concentraţĭ la Svoriştea la hotarul ţĕreĭ, Boeriĭ de mâna a doua, precum era Caimacamul Ştefanache Gherghel, şi Paharnicul Gavril Istrate, clucerul Urechiă isbutesc a aduna vre-o 3000 de ómenĭ înarmaţĭ cu ce putură şi cu lăncĭ fabricate în pripă, purtând în vîrf câte un drapel roşiŭ şi începură a descinde pe malurile Siretuluĭ. Scirea acesteĭ reacţiunĭ mântuitóre aŭ însufleţit pre româniĭ din Botoşanĭ şi s'aŭ resculat în contra ispravniculuĭ Grigore Rizu, rînduit de *Pendedeka, din Iaşĭ,* l'aŭ isgonit din oraş şi aŭ numit administrator pre un orăşén moldovén. La Botoşaniĭ mântuiţĭ de Grecĭ se adunară boeriĭ din tóte satele. Aceştia nu avură însă patriotismul necesar, ca să ajute cu provisiunĭ de ale mâncăreĭ pe ceĭ 3000 de ţĕranĭ înarmaţĭ şi ast-fel se vèḑură constrînşĭ, spre a nu muri de fóme, de a se împrăştia pe la satele lor. Ast-fel numaĭ Botoşaniĭ scăpară de ruşinea uneĭ administraţiunĭ eteriste. La Iaşĭ Ipsilante lăsase ca administrator pe Pendedeka, Agă de oraş era un alt Grec, Hrisochefal, şi ispravnic Paharnicul Pamir. Ast-fel administraţiunea celor maĭ marĭ părţĭ din ţéră, încetase cu totul de a fi naţională: «*cu sabia în mână prin*

Mavroforĭ şi arnăuţĭ, ḑice Drăghicĭ, *Pendedeca administra Moldova*».

Ce administraţie era aceea a Eteriştilor se póte înţelege: jaf şi iar jaf! şi asemenea jafurĭ împinseră la pribegire miĭ de ómenĭ. Umbra de administraţiune a Mitropolituluĭ Veniamin şi a câtor-va Diváni̦ştĭ rĕmaşĭ în Iaşĭ, ce maĭ putea face ca să impedice maĭ departe risipa ţereĭ?

Totuşĭ capiĭ maĭ inteligenţĭ aĭ eterieĭ vĕḑură şi eĭ că nu le va fi de folos nicĭ lor o Moldovă pustiită. Atuncĭ Cneazul Grigore Cantacuzino Deleanul adreséză ţĕreĭ următorul manifest tipărit cu data de 14 Marte 1821.

Către tóte stările Lŏcuitorilor Moldoveĭ

Din înşciinţările ce s'aŭ întins pretutindenea, nu puţină mâhniciune aŭ simţit sufletul meŭ, pentru spaima ce aŭ turburat liniştea tuturor, cu îngrozitórea auḑire, din pricina năvăliriĭ duşmanilor, la margine, în partea de jos pe la une locurĭ, căcĭ eŭ din voinţa Proniеĭ, de am şi fost depărtat din pămêntul acesta al Moldoveĭ în cea maĭ fragedă vîrstă a mea, însă în tótă vremea, şi la tóte întîmplările am avut neclintită şciinţă în ţinerea mea de minte, că tatăl meŭ, moşiĭ şi strămoşiĭ meĭ, aŭ fost întru adevĕr Patrioţĭ aĭ Moldoveĭ, apĕrătorĭ osérdnicĭ şi ne înfricoşaţĭ sprijinitorĭ dreptăţilor Patrieĭ lor, şi rĕvnind acestora a fi şi eŭ următoriŭ, după neapĕrată datorie ce am, am alergat cu tótă grăbirea în pămêntul acesta, ca să aduc putinciósă tămăduire la pătimirile ce aŭ suferit acum, şi după multă trudă, şi ostenélă am venit în oraşul Iaşiĭ, şi în tóte locurile călĕtorieĭ mele, până aice, cum şi aice am întimpinat o jalnică privire, pentru săraciĭ simpatrioţĭ, găsind pe uniĭ în partea de jos, împlântaţĭ în lacrimĭ, de varvăria ce aŭ făcut duşmaniĭ asupra, lor, iar pe ceĭ maĭ mulţĭ, şi pretutindenea cuprinşĭ de nemărginită frică, îngrijindu-se să nu pătimèscă, şi eĭ asemené, vĕḑêndu-se fără nicĭ un feliu de apĕrare, şi sprijinélă de către nimenea, şi părăsiţĭ de cel maĭ întâĭ Păstoriŭ, şi de boeriĭ pămêntenĭ, carĭ lăsând pe simpatrioţiĭ lor ceĭ săracĭ şi slabĭ fără nicĭ o mângâiere, la întâmplărĭ ca acesta, aŭ alergat în ţerile străine, silind acésta pe ceĭ maĭ cu putere de ş'aŭ lăsat casele pustiĭ, şi tóte stările lor în primejdiĭ. Nu puţin mĕ mâhni, vĕḑênd în faptă, că uniĭ din pămêntenĭ, aŭ ajuns până la atâta rĕtăcire, în cât aŭ cutezat de a rădica armele asupra creştinilor, unindu-se cu Turciĭ şi aducêndu-ĭ, pe la multe locurĭ a Patrieĭ lor. Eŭ pe uniĭ ca aceştia las ca să-şĭ găséscă rĕsplătirea faptelor lor de la înalta judecată, jălesc însă patrioticesce pe fraţiĭ, cariĭ înşĕlânduse din a lor prostime, aŭ ascultat pe aceĭ, carĭ subt obrăzariul Patriotizmosuluĭ, i-aŭ îndemnat spre acésta, pentru a lor sfârşiturĭ. Fraţilor, veniţĭ întru cunoscinţă, judecaţĭ, care sunt folosurile ce aŭ dobândit pămêntul nostru, aflându-se subt jugul ocârmuiriĭ otomanicescĭ: Unde sunt dreptă-

ţile vóstre? tóte sunt călcate, şi întru nimica socotite. Aduceţi-vĕ aminte, că strămoşiĭ voştri nu de multă vreme aceste dreptăţĭ le apĕra cu sângele lor, iar subt ocârmuirea nelegiuiriĭ, persónele şi averile vóstre se ocârmuia după voinţa a unuĭ puţin numĕr de feţe. Lăcomia acelora aŭ fost pravila cea maĭ temeinică pentru voĭ. După tóte dar acestea, ce fericire maĭ nădăjduiţĭ voĭ, de la aceĭ, cariĭ acum turburaţĭ asupra tuturor creştinilor de obşte, fără nicĭ o alegere supun subt sabie şi foc, pe nevinovatul norod, lŏcaşurile, şi averile lor? Iată próspătă pildă vărvărieĭ ce aŭ arĕtat în Galaţĭ, şi în Focşanĭ. Nu sunt la îndoială, că tuturor trebue să fie cunoscută şi mórtea cea cumplită a patriarhuluĭ nostru şi a tuturor arhiereilor, pe cariĭ varvariĭ şi păgâniĭ Turcĭ, în ḑioa Paştilor i-aŭ spânzurat, trecênd subt sabie, 20 de miĭ de norod nevinovat. Decĭ care creştin va avea atâta de împietrită inimă, ca să asculte tóte acestea, şi să nu se îndemne de a se ridica, spre rĕsplătirea nevinovatuluĭ sânge a fraţilor luĭ? Eŭ ca un patriot, dator mĕ cunosc a pune înaintea simpatrioţilor meĭ, tóte cele ce se ating de a lor folóse şi fericire, şi a vĕ sfătui patrioticeşce, ca să izgonitĭ din inimile vóstre tóte cugetările înportivitóre datoriilor creştineşcĭ şi patrioticeşcĭ. Liniştiţi-vĕ pe la casele vóstre. Uniţi-vĕ înpreună ca fraţiĭ voştri, ca să apĕraţĭ Patria vóstră, şi ca să câştigaţĭ dreptăţile acelea, care de atâtea vécurĭ le aveţĭ perdute; nu scăpaţĭ prilejul acesta, şi fiţĭ încredinţaţĭ, că şi cele-l-alte Puterĭ vor întinde braţul lor, ca să sprijinéscă slobodenia unuĭ norod. Eŭ întorcêndu-mĕ în pămêntul acesta, numaĭ ca să statornicesc liniştirea între voĭ, am primit mĕsurile cuviinciόse, spre oprirea duşmanilor. Voĭ siliţi-vĕ, şi vĕ sirguiţĭ de a da oştaşilor tot ajutorul cuviincios şi hrana trebuinciósă, pe care eĭ nu sunt în stare, de a o găsi întralt chip. Nicĭ un fel de supĕrare nu veţĭ avea de către ostaşĭ căcĭ eŭ straşnic voiŭ pedepsi pe aceĭ, carĭ se vor abate spre cele rele. Folosul şi uşurarea vóstră birnicilor, la nişte vremĭ ca acestea, am socotit a fi de bine cuvîntată, ridicarea scutélnicilor, şi de astăḑĭ înainte acéstă numire şi îndatorire, va lipsi dèsupra vóstră, rĕmâind ca toţĭ deopotrivă, să vĕ sirguiţĭ pentru folosul Partieĭ vóstre. O dare de bir mĕsurată, este neapĕrat trebuitóre, spre întâmpinarea celor trebuinciόse, iarăşĭ pentru al vostru bine. Acéstă dare se va alcătui cu cea maĭ mare cumpĕnire, şi se va strînge de către dregătoriĭ orînduiţĭ, cărora cu stăşnicie s'aŭ poruncit, ca să fie feriţĭ de orĭ ce fel de urmare asupritóre săracilor. Ḑilele boeresculuĭ le veţĭ împlini întocma după legiurile pămêntuluĭ, ca să nu rĕmâe pămênturile moşinaşilor stérpe. In scurt, fraţilor, ca nişce adevĕraţĭ patrioţĭ, păzind bunele orînduelĭ, şi legiuirile pămêntuluĭ, într'un cuget curat, cu frăţésca unire, să ne silim pentru binele obştesc, depărtând de la noĭ tóte cele în parte interesurĭ, ca să putem câştiga acele ce dorim. Intre voĭ se află mulţĭ, cariĭ se îndeletnicesc cu arme, subt numire de puşcaşĭ şi plăeşĭ; pe toţĭ aceştia patrioticeşce îĭ îndemn, ca să se unéscă cu mine, şi să întórcă armele lor împotriva duşmanuluĭ obştesc, pentru apĕrarea credinţiĭ şi a patrieĭ nóstre şi să

arĕtăm cu acésta şi altor nómurĭ, că Naţia Moldovenéscă nu ş'aŭ perdut încă deistov duhul strămoşilor lor, ci se află în stare aşĭ apĕra cu sângile lor : credinţa, Patria, femeile, copiiĭ, şi averile lor.

Knéz *George Cantacuzino Delénul.* 1)

1821. Maĭ 24
In Iaşĭ.

Rusia declară insuficientă numirea Caimacamilor şi reclamă în contra Paşeĭ de la Brăila, care şi-aŭ permis să se intituleze de ***Muhafiz al Moldoveĭ***, *să preleveze imense contribuţiunĭ şi să publice firmane îndemnând la exterminarea până şi a femeilor însărcinate* 2).

Caimacamul trămis de Pórtă in Moldova este postelnicul Stefănache Vogoride fost Hatman. Acesta ia reşedinţa maĭ ântâĭ în casele luĭ Codreanu, sosind la 29 Iunie în Iaşĭ. Douĕ-treĭ ḑile apoĭ se mută şi el în Curtea domnéscă. Caimacamul însărcinéză şi dînsul pe arhimandritul Isaia de a scrie Mitropolituluĭ la Colincăuţĭ şi a-l îndemna şi pre el şi pre toţĭ boieriĭ de a se reîntórce în patrie.

Boieriĭ din Bucovina întrébă, la începutul luĭ Iulie, prin scrisóre, pe Mitropolitul Veniamin, care este socotinţa luĭ? de ar face bine să asculte de îndemnurile, ce li se trămit şi să se întórcă in patrie? 3).

---

1) După o fóe volantă tipărită, ce se póte vede la Biblioteca Urechia din Galaţĭ. In Débats din Paris maĭ aflăm publicată şi acéstă

Proclamaţiune a Prinţuluĭ G Cantacuzino către Moldovenĭ din 1 Iunie 1821.

Armata grecéscă ce se află în acéstă ţéră m'aŭ informat de daunele ce s'aŭ căşunat în parte de Turcĭ, şi în parte chiar de Grecĭ, care îndepărtându-se de la corpul lor principal, s'aŭ dedat la escese în maĭ multe locurĭ. Scirea acésta care m'aŭ întristat prea mult, m'aŭ silit de a veni în părţile vóstre, saŭ pentru a aduna pre Greciĭ împrăştiaţĭ, şi de a'ĭ împiedeca să supere maĭ mult pe lŏcuitorĭ, saŭ pentru a asigura pe localnicĭ asupra năvălirilor Turcilor. Prin acésta eŭ fac cunoscut, şi cârmuireĭ, pentru că ea să întrebuinţeze de asemenea din partea sa tóte mijlócele putincióse, spre a restatornicĭ liniştea, aşa precum ea esista maĭ înainte. Corposul meŭ nu va băntuĭ pe lŏcuitorĭ; el nu va cere nimic maĭ mult peste articolele neapĕrate pentru întreţinerea oamenilor şi a cailor; şi pentru a înlătura ca nicĭ un lŏcuitor să nu fie maĭ împovărat de cât altul, el va lăsa în îngrijirea cârmuireĭ împărţóla acestor requisiţiunĭ.

Prinţul Georgie Cantacuzino Delénu.

(Vezĭ Débats din 9 Iulie)

2) Veḑĭ nota luĭ Von Miltitz către Regele Prusieĭ din Constantinopole (12 Iunie 1821). Hurmuzachi, Colecţiunea Iorga.

3) Istoria Mitropolieĭ, pag. 127.

La 4 Iulie 1821 câţi va boerĭ emigraţĭ la Suceava scriŭ direct nouluĭ Caimacam Vogoride, că pentru motive de bĕtrâneţe, orĭ de sănătate, nu se pot întórce de o cam dată, dar că vom scrie şi la alţĭ boierĭ împrăştiaţĭ în tótă Bucovina, comunicându-le îndemnul luĭ Vogoride de întórcere.

Veniamin era în mare perplexitate. El consultă pe maĭ mulţĭ prelaţĭ din Basarabia. Unul îl îndemna să nu se 'ntórcă în Moldova, pe când Episcopul de Bender îĭ rĕspundea, că «hotărîrea a vĕ întórce la Eparhie saŭ a şedea aicea (la Colincăuţĭ) rĕmâne la înţelepciunea Inalt pre Sfinţieĭ Vóstre, după sfatul generaluluĭ rus Iusof [1]).

Cu tótă împotrivirea de a se întórce la Iaşĭ, Vogoride scrie şi însuşĭ Mitropolituluĭ Veniamin, îndemnându-l, pe el şi pe boierĭ, să nu maĭ întârḑie cu şederea în Basarabia, ci să vie cu toţĭ pe la casele şi aşeḑĕrile lor [2]).

Intre acestea, Ieniceriĭ turcĭ nu se pórtă de loc bine prin ţéră şi nicĭ în Iaşĭ. De purtarea Turcilor se jăluesce şi însuşĭ Isaia Giuscă arhimandritul, vechilul Mitropolieĭ, prin scrisórea ce trămite luĭ Veniamin, la 6 Iulie 1821. Cu tóte acestea Kihaia-Bey dă spre paza Mitropolieĭ un Aga şi cu vre-o doĭ alţĭ Turcĭ, carĭ şi aceştia prin exigenţele lor neliniştesc pe ḑisul locotenent a luĭ Veniamin.

In cursul luneĭ Iulie corespondenţa dintre boieriĭ din Bucovina şi Mitropolitul Veniamin de la Colincăuţĭ, ne arĕtă, că începuseră ḑişiĭ boierĭ a se gândi la reintrarea în ţéră. Canta şi Şerban Negel scriaŭ la 21 Iulie, Mitropolituluĭ Veniamin, ca să-l îndemne de a trece din Basarabia la Cernăuţĭ, spre definitivă înţelegere [3]).

La 23 Iulie Kihaia-bey trămite circulare către tóte judeţele anunţându-le că Pórta a rânduit óste, ca să gonéscă şi să pedepséscă pe apostaţiĭ grecĭ de pretutindenĭ. *De aicĭ din oraşul Iaşiĭ, după sosirea nóstră, ḑice Kihaia-bey, s'aŭ făcut nevĕḑuţĭ* (*apostaţiĭ*) *şi pe unde vor maĭ fi încă se vor prinde şi se vor pedepsi cu mórte.*

Comandantul Turc cere, ca Moldoveniĭ, *credinciósa raia,* să denunţe pe Greciĭ ascunşĭ, sub ameninţare de pedépsă straşnică. Circulara în-

1) Istoria Mitropolieĭ, pag. 129.
2) Scrisórea din 6 Iulie 1821. Istoria Mitropolieĭ. pag. 132.
3) Istoria Mitropolieĭ Moldoveĭ, pag. 140.

démnă apoi pe toţi lŏcuitorii, să se intórcă fără temere pe la casele lor, să'şi caute de lucrarea pămêntuluĭ şi de comerţ; ceĭ ce nu se vor întórce, vor fi consideraţĭ ca apostaţĭ. Maĭ cere circulara adunarea de proviziuni pentru hrana oştirilor, *până în cinci ḑile negreşit.* Rechiziţiunile să se facă cu anume isvóde de ce se va fi luat, fără asuprire, saŭ interes. Autorităţile să se ferescă de cea mai mică asuprire, *iar grâul şi orḑul negăsindu-se într'acéstă vreme la lŏcuitori, se va lua fără osebire de la toţi de obşte* [1]

Vorbe góle!. Rechisiţiunile şi jafurile se fac pe scară tot maĭ mare!

In Iaşĭ la finea luneĭ luĭ Iulie, nu se afla dintre boeri şi încă de mâna din urmă de cât Gh. Bráescu şi Stavăr, carĭ aceştia eraŭ in serviciul luĭ Kihaia-bey şi eĭ se ocupaŭ cu administraţiunea în Iaşĭ şi pe afară şi cu adunarea rechisiţiunilor pentru oştire. Paşa se afla în lagăr la Copoŭ, iar Kichaia-bey luase reşedinţa în casele luĭ Grigore Ghica. După o corespondenţă a unuĭ Iordache Sinescu, óstea turcéscă venită la Iaşĭ, era până la 30000. Dintr'aceştia vre-o 3000 aŭ fost trămişĭ pe la judeţe pentru a urmări pre Grecĭ şi pre aderenţiĭ lor. [2]

In Iaşĭ continuă prădăciunile Ianicerilor maĭ cu sémă pe la Mŏnastirĭ. Biserica Bărboiul aŭ dărâmat-o Turciĭ până în temelie, după pira unor evreĭ în contra egumenuluĭ Metodie. In biserica Banul, Turciĭ concentrară iarba de puşcă după ce aŭ stricat catapitésma şi pristolul. In biserica de la maica Prepodomna Paraschiva, după ce aŭ stricat tot în biserică, aŭ transformat-o în bucătărie pentru agale. Prin alte bisericĭ aŭ băgat caĭ; numaĭ la Mitropolie se maĭ servea leturghia, însă maĭ mult în cetire. [3]

In asemenea condiţiunĭ evident că nu se putea decide Mitropolitul Veniamin şi nicĭ boeriĭ să se întórcă în Iaşĭ. Mitropolitul aştepta ridicarea oştirilor Turcescĭ din Iaşĭ şi atuncĭ promitea că se va întórce

Presenţa la Colincăuţĭ şi în Chişineŭ de emigraţĭ Moldovenĭ, aduce un mic folos lŏcuitorilor românĭ din acele părţĭ, prin faptul, că arhiepiscopul de Chişineŭ şi Hotin învoesce serviciul în unele bisericĭ, în limba românéscă. In Septembre 23 anul 1821, Melitie episcop de

1) Istoria Mitropolieĭ, pag. 141.
2) Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ, pag 142.
3) Istoria Mitropolieĭ, pag. 144—145.

Huşĭ se intórce la Iaşĭ şi anunţă Mitropolituluĭ Veniamin, că se va duce la eparhie, ne maĭ putênd suferi mizeriile pribegireĭ. Autorităţile Turcescĭ din Iaşĭ aŭ primit bine pe Episcop.

Cu revenirea cel puţin a episcopuluĭ de Huşĭ se pare a se maĭ îndrepta afacerile în Iaşĭ, unde eraŭ aşteptaţĭ câţĭ-va din boeriĭ marĭ. Se hotărîră a se face două acte noue adică un arzmagzar la Pórtă, care prin Visternicul Paşcanu fu trămis la Suceava, ca să'l semneze şi boeriĭ emigraţĭ şi o petiţiune către Monarhul rusesc, ce urma să se subsemneze asemenea de boerĭ, în secret.

CAP. IX.

Europa faţă cu mişcările din principate.

Până aci ne-am ocupat maĭ exclusiv cu faptele interne din principate din anii 1821—22. Vine rîndul să dăm loc aci istorieĭ agitaţiunilor europene şi în primul rând acelor ale Rusieĭ faţă cu mişcările din principate. Pentru acésta ne vom servi cu deosebire de jurnalele oficiale şi de notele representanţilor streinĭ din Constantinopole.

Am vědut deja, că în urma întruniref suveranilor de la Leibach, mişcarea eteristă şi acea a luĭ Tudor aŭ fost repudiate de puterile limitrofe Turcieĭ. Representantul Rusieĭ Strogonoff a repudiat prin note oficiale ambele mişcărĭ din principate. [1])

Pórta faţă cu mişcarea Grécă voia să înlăture pe Mihaiŭ Suţu din domnia Moldoveĭ. Strogonoff cere ca maĭ întâĭ să fie judecat şi se opune la mazilirea acestuia. Urméză apoĭ plecarea consulilor rusescĭ din capitalele principatelor, ceea ce provócă, cum vědurăm emigrarea boerilor din Iaşĭ şi Bucurescĭ. [2])

La Constantinopole in 1 Maiŭ 21 e vorba de numirea unui Domn în locul luĭ M. Suţu. Rusia cere din noŭ, ca întâĭ să fie judecat.

Am vědut cum Turciĭ nu maĭ aşteptară înţelegerea cu Rusia şi intrară în principate. Strogonoff insistase să nu intre trupele turcescĭ.[3])

1) Vedĭ în anexe acte după Moniteur Universel, corespondenţa din Constantinopole de la 22 Marte 1821. Vedĭ actele din 31 Marte 1821 după Iorga Acte şi fragmente II,

2) Vedĭ Moniteur Universel nutăţĭ din Iaşĭ despre plecarea consulilor rusescĭ în Martie 1821, Refugiarea boerilor moldovenĭ.

3) Vedĭ Moniteur Universel 15 Maĭ 1821

Maĭ mult, representantul Rusieĭ protestă contra intrăreĭ Turcilor în Valahia în primele ḑile din Maĭ 1821. Pórta replică la nota ruséscă că a trămis trupe în principate, ca să restabiléscă ordinea şi că pe dată ce se va fi ajuns acest scop, va rechiama trupele. [1])

In urma acestuĭ rĕspuns al Porţeĭ maĭ găsim două comunicaţiunĭ rusescĭ către Pórtă, după ce Strogonoff întrerupse relaţiunile cu dînsa la 10 Iunie 1821. Aceste note rusescĭ sunt următórele: a) prin care Rusia protestă contra titluluĭ ce a luat Paşa de Brăila de ***Muhafiz al Moldoveĭ***, şi b) protestă Rusia contra imenselor rechisiţiunĭ şi contribuţiunĭ aruncate pe ţéră tot odată Rusia cere rînduirea de Caimacamĭ în principate, însă cu totul independenţĭ de paşale şi maĭ cere respectarea persónelor, privilegiilor şi proprietăţilor Românilor. [2](

Puţina ascultare ce află Strogonoff la protestele sale, aduce întrerumpere de relaţiunĭ cu Pórta.

Despre întreruperea relaţiunilor dintre Strogonoff şi Divan, amintesce ***Moniteur Universel*** din 16 Iunie 1821.

Situaţiunea luată de Strogonoff la Constantinopole ocasionéză o schimbare activă de corespondenţă între Viena şi Petersburg. Guvernămîntul vienez hotăresce întărirea graniţelor despre principate şi prohibă esportul de arme pentru ţerile Române. [3])

Nu maĭ puţin Ruşiĭ întăresc armata de observare de la Prut cea ce obligă Turcia de a fi cu precauţiune şi a negocia mereŭ cu Rusia. [4])

Rusia legitima cererile sale şi pe tratatele care-ĭ dădéŭ dreptul de protecţiune asupra principatelor şi pe cererile lŏcuitorilor. Aşa a fost petiţiunea lŏcuitorilor din judeţele Dunărene către Consulul rusesc din Bucurescĭ, de le 21 Iunie 1821. [5])

Intrarea Turcilor în Bucurescĭ, aşeḑarea taberilor la Colentina; desarmarea bucurescenilor prin Spătarul Manu şi Beşleaga; făptuirile Turcilor în ambele principate, înăspresc tot maĭ mult relaţiunile dintre Rusia şi Pórtă. [6])

---

1) Veḑĭ în anexe corespondenţă din Constantinopole de la 25 Maĭ.
2) Veḑĭ anexa.
3) Veḑĭ anexele.
4) Veḑĭ anexa.
5) Veḑĭ anexa.
6) Veḑĭ anexele.

La Viena după o corespondenţă din Lintz, împěratul austriac ţine consiliŭ. Se hotărěsce întărirea trupelor de la fruntariile principatelor. Se crede eminent resboiul dintre Rusia şi Pórtă. Austria oferă mediaţiunea s'a pentru a împedica resboiul. [1])

La finea luĭ Iulie stil noŭ după ce Alaxandru Ipsilante se refugiă în Transilvania, sgomotele la rěsboĭ sunt maĭ potolite. Se svonesce că Rusia s'a înţeles cu Anglia, ca să devină mediatrice dintre Pórtă şi Grecia. [2])

Acéstă potolire de sgomot de rěsboĭ este de scurtă durată. Grozăviile ce se petrec în Bucurescĭ, Iaşĭ şi în întregimea principatelor, unde Jidaniĭ spionĭ Turcĭ, ca să ia comerţul din mâna creştinilor se fac delatorĭ aĭ acestor comercianţĭ şi provócă uciderea lor de către Turcĭ şi unde sute de miĭ de Românĭ trăesc ascunşĭ prin pădurĭ, nu sunt de natură a face să dăinuéscă potolirea iritaţiuneĭ dintre Rusia şi Turcia. Decĭ iar sgomote de resboĭ. [3])

Se svonesce chiar că Moldova va fi iar ocupată de Muscalĭ. [4])

Se fac representaţiunĭ energice Porţeĭ contra purtăreĭ crude ale Turcilor în principate. Intru acésta Rusia e înţelésă cu Austria, Franţa, Prusia şi Anglia. [5])

In urma acestor protestărĭ ale Europeĭ se fac mişcărĭ de trupe Austriace pe fruntaria Dalmaţieĭ. [6])

Pórta crede a linişti lucrurile, numind, cum vĕḑurăm, Domnitor pe Scarlat Calimah [7])

Uciderea în 14 Iulie 1826 st. n. a luĭ Pantazoglu primul capuchihaia al ţĕreĭ rumânescĭ, înăsporesce şi maĭ rĕŭ relaţiunele dintre Rusia şi Pórta, căcĭ Pantazoglu era major Rusesc. [8])

Pórta primesce ca Consulul Rusesc să se'ntórcă în Bucurescĭ şi prin nota s'a explică pentru ce a trimes armate în principate [9].

1) Veḑĭ anexele.
2) Veḑĭ actul.
3. Veḑĭ actele în anexe.
4) Veḑĭ anexa.
5) Veḑĭ anexa.
6) Veḑĭ anexa.
7) Veḑĭ anexele. Despre negocierile între Rusia şi Turcia veḑĭ şi notele BB şi CC.
8) Veḑĭ Anexa.
9) Veḑĭ actele în anexe.

Nota Rusieĭ replică victorios la nota turcéscă [1])

Reprezentantul Anglieĭ intervine la Constantinopol. La Pórtă se țin conferințe cu acest diplomat. Intervine și internuniul austriac cerĕnd ca Pórta să satisfacă cererile Rusieĭ.[2])

Plecarea din Constantinopol a luĭ Strogonof spre Odesa atrage refugiarea luĭ Pini din Bucurescĭ la Brașov. Acesta îndemnă pe supușiĭ rușí din țéra românéscă să se refugieze unde vor putea [3])

De aci svonurile că armata rusă din Basarabia este sporită și pusă în mișcare[4]). Ultimatul luí Strogonoff nu așteaptă rĕspunsul Porțeĭ. De și Strogonoff debarcă la Odesa. Tratările între Rusia și Turcia tot urmează.

Vizirul corespunde direct cu Ministru rusesc Neserlov.

Mediațiunea Austrieĭ și Anglieĭ continuă între Rusia și Turcia.

Rusia încă în August a dat Porțeĭ o notă, sfătuind-o să se împace cu Rusia căcĭ dreptatea e de partea acésta. Iorga pag. 595.

Rusia cere garanție de la Pórtă. Aceste garanțiĭ le are Rusia numaĭ décă trupe rusescí, austriace și engleze, vor ocupa cetățile de pe Dunăre și din Peloponez.

Atuncĭ se svonesce că Pórta e gata să evacueze Moldova și Sultanul dă firmanul prin care acordă amnistie complectă, care nu este ținută în seamă de boeriĭ de cl. I refugiațĭ în Basaraaia și Bucovina, ceea-ce este causă că administrațiunea publică din Moldova continuă a fi confusiune.

Rusia pretinde pe lângă garanțiĭ și evacuarea imediată a Principatelor de oștirí turcescĭ, și e vorbă de a se aduna un Congres european. Turcia pretinde estrădarea luĭ M. Suțu, refugiat in Basarabia, și a luĭ Ipsilante deținut de Austria la Muncacĭ[5]), apoĭ de acolo trecut în Austria, care-l arestă și'l deținu la Görz [6]).

1) Vedĭ Anexa.
2) Vedĭ anexele. Vedĭ în Iorga: intervenirea luĭ Von Miltitz, pag. 598.
3) Vedĭ anexele.
4) Vedĭ anexa.
5) Vedĭ nota relativă.
6) Vedĭ Istoria Metropolieĭ Moldoveĭ de Erbiceanu. pag. 537--540 și Revoluțiunea luĭ Tudor. t. 165.

Austria declară că va rĕmâne neutrală, dar nu estrădéză pe Domnitorul cerut.

Acum lucrurile sunt rĕŭ înăsprite în Principate. Pe când turciĭ nu maĭ respectă nicĭ bisericĭ, mŏnăstirĭ; pe când la 5000 de preoţĭ şi căluguri sunt prinşĭ de turcĭ şi călugăriţele luate din Văratic, pe care o incendiază şi din Agapia şi prefăcute în sclave; personalul agenţieĭ rusescĭ se retrage la Braşov, precum cel de la Iaşi trecu la Sculeniĭ rusescĭ.

Triumful turcilor la Secu, îĭ îndârjesce în loc de aĭ potoli. Pórta departe de a evacua ţĕrile române, trămite noue contigente de oştiri. In treĭ sĕptĕmânĭ aŭ intrat în Principate 30000 turcĭ.

Evident că şi pe marginea Prutuluĭ se fac mişcări de trupe, concentrărĭ. Totuşĭ la Viena nu aŭ desperat de a împedica rĕsboiul, comptând pe iubirea de pace a Impĕratuluĭ Alexandru al Rusieĭ.

In asemene stare a negocierilor diplomatice, nu e de mirare, că la Braşov, la Cernăuţi şi în Basarabia, să se fie grămădit tot maĭ mulţĭ emigraţĭ din Moldova şi Muntenia.

Monitorul Universal 20, din Noembre 21 ḑice că: Cu tóte proclamaţiunile Porţeĭ, emigraţiĭ nu se întorc. Agricultura a încetat. Sultanul trămite firman la Iaşĭ şi Bucurescĭ, care s'a publicat la 7/19 Octombre în Iaşĭ, îndemnând pe emigraţĭ să se întórcă. Supuşiĭ ruşĭ din Moldova sunt rĕŭ trataţĭ de turcĭ. Proteste rusescĭ. Turciĭ se pregătesc să petrécă iarna în principate.

De aci svon noŭ şi înteţit de rĕsboiŭ între Rusia şi Pórta. Svonul este maĭ consistent decât până aci, şi Sultanul chiamă sub arme pe toţĭ musulmaniĭ. Tot odată Pórta trămite un noŭ apel către boieriĭ emigraţĭ să se întórcă în ţĕrile lor. Prea puţinĭ boierĭ se reintorc.

O notă nouă ruséscă cere din noŭ, în Noembre 1821, garanţiĭ pentru grecĭ şi evacuarea imediată a principatelor, amintind excesele osebite ale turcilor în ţĕrile române, cu deosebire în Moldova.

Decĭ, pregătirĭ seriόse de rĕsboiŭ şi pe Prut şi la Dunăre.

Puterile marĭ fac ce pot să împedice acest rĕsboiŭ. Dar Rusia nu cedéză din cererea sa de a ocupa ea cu oştirĭ Moldova şi Valahia,

ca garanţie. Ea cere Angliei să sprijină ea pretenţiunea de garanţie, dar nu-i cere o mediaţiune formală [1])

Neselrod, care a redactat ultimele note, aştéptă în Noembrie rĕspunsul Porţeĭ. Ea întârḑie de a'l da şi întârḑie de a'l da, căcĭ sunt otărîţĭ turciĭ să facă rĕsboiŭ, şi vor să câştige timp de pregătire. Departe de a ceda Rusieĭ, eĭ decid să transforme principatele în paşalicurĭ, şi până atuncĭ le pustiéză fără milă.

In decursul lunilor August şi Septembre 1821, Pórta la solicitările puterilor europene, s'a fost declarat gata de a evacua principatele' dar punea şi ea condiţiunea şi cerea garanţiĭ pentru acésta, că Rusia nu va ocupa ea cu oştĭ principatele pre dată, ce oştirea turcă va eşi din ele [2]). De la Austria aştéptă Pórta asigurarea acésta.

La Constantinopole partida turcă fanatică împingea la rĕsboiŭ, la ntransigenţă. In genere însă, şi acolo se doria pacea. Totuşĭ se făcea din estrădarea luĭ M. Suţu în mânile Turcieĭ, o condiţiune de prima valóre, căcĭ este: «considérée par tous les ministres de sa Hautesse, comme indispensable au maintien dela dignité du Sultan et comme la seule garantie suffisante de la conduite future des Hospodars.

Pórta comunică Prusieĭ, în 26 Septembre 1821, o notă prin care cércă a legitima neevacuarea principatelor, pe împrejurarea, că ar maĭ fi rémaşĭ icĭ-colea, rebelĭ şi pentru că M. Suţu este protegiat de Rusia, în loc de a fi predat Porţeĭ, spre a'şĭ primi pedépsa trădăreĭ. Cum o să numéscă Pórta Domnĭ în Valahia dintre grecĭ, pe când greciĭ sunt neamiciĭ Porţeĭ? De aceea Pórta s'a otărît, să numéscă numaĭ Caimacamĭ, carĭ să administreze după legile şi privilegiile principatelor. Condiţiunea primordială, ca Turcia să cedeze, este, să i se predea transfugiĭ.

Cu destituirea la 1 Noembre 1821 a luĭ Reis Efendi, cu ezilarea luĭ la Asia mică şi cu revenirea la acéstă funcţiune a luĭ Buiuc Teşcheregi Efendi, puterile europene sperară un moment să triumfe mediaţiunile lor. Intr'o intrevedere a Dragomanuluĭ Porţeĭ cu interpreţiĭ Austrieĭ şi Anglieĭ, marele funcţionar al Porţeĭ a cerut, ca déca nu voiesce Rusia să estradeze pe M. Suţu şi pe Ipsilante, cel puţin să-ĭ pedepséscă ea în mod exemplar. A maĭ cerut Pórta Rusieĭ, să nu maĭ

1) Veḑĭ anexele.
2) Veḑĭ Iorga, Acte şi fragmente II, pag. 598—599.

pretindă să rĕmână Domnĭ Calimachescii, de óre-ce Pórta are dovedĭ de culpabilitatea lor. O altă condiţiune fu, că Pórta să nu fie obligată a rezidi bisericile nimicite de ienicerĭ, ca să nu provóce o rĕscólă a acestora [1]).

Vane speranţe!

Treĭ patru ḑile după aceea Iancu Calimah e decapitat, iar Scarlat Calimah aflând de peirea frate-sĕŭ, căḑu mort de aploplexie, orĭ póte că fu otrăvit [2]). Capul luĭ I. Calimach fu pus în pórta Seraiuluĭ la 21 Noembre 1821.

Şi chiar propunerea de maĭ sus a Porţeĭ, că Rusia să pedepséscă însăşĭ pe ceĭ doĭ refugiaţĭ, se complică, după stăruinţele fanaticuluĭ partid al luĭ Djanib-Efendi: acum se cere, ca să existe un comisar al Turcieĭ la pedepsirea exemplară a luĭ M. Suţu şi Ipsilante.

Internunţiul austriac Lützow, căruia Divanul ĭ-a făcut asemene propunerĭ, care aŭ negociat din noŭ în Noembre 1821 cu noul Vizir, a respins asemene propunere, amintind Porţeĭ, că ea se angajasă a evacua Principatele cu singura condiţiune, că Austria să garanteze, că ruşiĭ nu le vor ocupa cu oştirĭ din dată ce vor fi evacuate. Acum Pórta nu se maĭ ţine de promisiune, ḑicênd, că aceea n'a fost dată în scris.

In cursul luneĭ Noembre 1821 Sultanul trămite noŭ firman către Seraschierul oştirilor turcescĭ din Principate, ordonându-ĭ, să împedice jafurile şi prădăciunile şi să se respecte Boieriĭ, in nimic să nu fie dăunaţi de la stăpânirea moşiilor lor.

Nogociaţiunile merg slab în cursul luneĭ Decembre. Reis-Effendi nu maĭ voiesce să aibă nici o conferinţă cu Lützow internunţiul Austrieĭ. Totuşĭ, după cum se vede din nota adresată de agentul frances din Bucurescĭ, (care este iarăşĭ Ledoulx, revenit la post) ar urmă că Pórta s'a otărît a înlesni negociaţiunile, prin faptul, că ordonă, ca $^{2}/_{3}$ din óstea turcéscă în Principate, să se întórne peste Dunăre şi să rĕmână numaĭ atâta oştire câtă ar fi de trebuinţă (8—10.000) spre a sprijini administraţiunea ţĕrilor.

1. Veḑĭ actele din anexe.
2) Iorga pag. 605.

Acéstă administraţiune continuă a fi incredinţată in Valahia, cum véḑurăm, după mórtea lui Saţu, Caimacamului lui, Negre.

1) *De la ocârmuirea Valahiei către Dumnealui Ispravnicii ot-sud...*

Insciinţăm Dumnévóstră că astă-ḑi, la 31 ale acestei luni Maĭ, la opt césurĭ din ḑi, aŭ sosit aicĭ în Bucurescĭ Dumnéluĭ cinstitul Vel Postelnic Costache Negre, Căimăcamul Măriei Sale luĭ Vodă; cum şi cu cinstitul Hazne-Chiatip al Măriei Sale Pré Inălţatului Silistra Valezi, Mehmet Paşa, Seraschérul oştiriĭ împérătescĭ; unde adunându-se cu toţĭ, atât parte bisericéscă, cât şi noĭ boeriĭ, ni s'aŭ citit întru auḑul tuturor vrednicul de închinăciune prea înălţatul firman al prea puternicului nostru Impĕrat, i deosebită carte a Măriei Sale prea înălţatului nostru Domn, Scarlat Vodă Calimah: şi ne-am împlut cu toţiĭ de obşte de o negrăită bucurie, véḑêndu-ĭ coprinderea, într'acelaşĭ chip; că din arzmagzarurile boierilor ce aŭ năzuit spre scăpare în pământul Austrieĭ, cum şi din multele jalnicele arzurĭ ce aŭ trimis supusa raia din amândouĕ ţĕrile Moldavia şi Valahia, luând pliroforie prea Inalta Pórtă de tóte câte a pătimit de către tulburătorĭ, şi pentru cea desăvêrşită curăţire a rĕutăţilor, şi isgonire a apostaţilor, a orînduit de la Anadol şi de la Rumelia îndestulate puterĭ de oştirĭ nebiruite, carĭ aŭ a sdrobi, cu braţul cel puternic, pe toţĭ aceia ce s'aŭ ivit într'aceste ţérĭ cu zurbalîcurĭ, ca să desrădăcineze cu totul rĕutatea şi să aducă linişte şi bună stare supusuluĭ nostru norod, după firésca bunătate şi voinţă a Măririĭ Impĕraţieĭ Sale; iar pe aceia carĭ, din îndemnare, saŭ din sărăcie strîmtoraţĭ s'aŭ amăgit de s'aŭ unit cu zurbalele, de se vor arĕta supuşĭ, să-ĭ ierte desăvîrşit şi de o asemenea greşală, să rĕmâie cu totul nesupĕraţĭ; poruncinduni-se şi nouă deosebit, ca să fim îngrijitorĭ cu tot denadinsul a întâmpina cu bună orînduială şi cumpĕnire oştirile împĕrătescĭ cu trebuincióse zaherele. Decĭ, dintr'acéstă coprindere pliroforisindu-ne de părintescul cuget cel plin de milostivire al prea puterniculuĭ nostru împĕrat, organ al milostiviriĭ, şi păstor al Valahieĭ alegênd pe prea înălţatul nostru Domn Scarlat Vodă Calimah, s'aŭ cuvenit întru adevĕr a ne âmplea de bucurie, ridicându-se din inimele tuturor tótă frica şi bănuiala, şi cunoscênd în fapt ne-adormita purtare de grijă a prea puterniceĭ Impĕrăţiĭ.

După care şi Dumnévóstră, soglăsuindu-vĕ cu supunere la voinţele stăpâniriĭ, îndată ce veţĭ primi acéstă carte numaĭ decât se orînduiţĭ propoveduitorĭ, ómenĭ cu cuvênt să mérgă pe la locurile unde se vor fi aflând pribegiţĭ tótă obştea lŏcuitorilor aceluĭ judeţ, să le vestéscă acéstă coprindere, făcêndu-ĭ să înţelégă, cu tótă îndestularea, ca să înalţe mânĭ rugătóre, către a tot ţiitorul Dumneḑeŭ pentru întărirea puterĭ Impĕrăţiei, nebiruită întru rĕsbóie, şi până în véc strălucită şi slăvită, şi pentru îndelungarea anilor vieţeĭ Măriei Sale luĭ Vodă.

Scarlat Calimach prin scrisórea adresată luĭ Negrea încă din 21 Maiŭ, de la Constantinopole, după ce face pe scurt istoricul sbucnireĭ rĕscóleĭ grecescĭ, explică scopul trămiteriĭ oştirilor turcescĭ în ţéră şi apoi învită pre toţi Prelaţiĭ si pre boierĭ să se adune din pribegie şĭ să administreze ţéra, sciind că Sultanul a acordat amnistie complectă tuturor celor, carĭ rĕtăciţí un moment, s'aŭ băgat între rĕsvrătitorí şi ca rĕsvrătitorĭ declară că sunt şi aceĭ carĭ se vor fi dat în partea «unuĭ óre care blăstĕmat Tudor, care fără de veste adunând câţĭ-va rĕĭ făcĕtorí, aŭ proclamat nesupunerea şi rĕsvrătire».

CAP. X

In ţéra Muntenéscă după căderea luĭ Tudor.

O notiţă după scórţa Condiceĭ XCVI de la Arhiva Statuluĭ (Bucurescĭ) scrie: *«1821 Maĭ 15, aŭ intrat în Bucurescĭ Kehaia Bei cu óstea împĕrătéscă»*.

Monitorul Universal din Paris (No. 170 din 19 Iunie) din 1821, publică, după *Observatorul Austriac*, o corespondenţă de la 28, Maĭ în care se face menţiune de abandonarea Bucurescilor de către Tudor şi că oraşul a fost ocupat «paisiblement par l'avant garde de l'armée turque, forte de 12,000 hommes, sous les ordres de Kiaya Mehemed, Pacha de Silistrie». După acéstaşĭ corespondenţă, Kiaya Bey nu întâlni nicí o resistenţă. Tudor, precum arétă aceeaşĭ gazetă *Observatorul Austriac*, Hagi Prodan şi Bimbaşa Sava, evacuaseră Bucurescĭ la

---

Apoi să se afle cu tótă supunerea prin întórcerea lor la locaşurĭ cu bucurie şi fără de nicĭ o îndoială; puind Dumnóvóstră tótă sîrguinţa la acésta ca, în cincĭ, mult şése ḑile, prin boerĭ, boieraşĭ şi zapciĭ, să adunaţĭ tot judeţul, aşeḑând pe lŏcuitorĭ la urma lor, ca să se apuce de munca pământuluĭ întru liniştire, spre a putea şi Dumnóvóstră urni câte o orînduială de care şi zaherele, ce se vor face spre întîmpinarea oştirilor, iar când împotrivă nu vor vrea cu tótă dragostea a se întórce înapoĭ la urmă-le să le daţĭ să înţelégă, că acésta este semne de neînţelegere şi necredinţă, iubind maĭ mult a avea în inimele lor frica şi rĕtăcirea resvrătiriĭ, de cât pacea şi odihna prin casele lor, să scie dar atuncĭ că vor fi siliţĭ cu urgie a se supune la voinţa stăpânireĭ.

1821 Maĭ 31.

Mihalache Medelniceru, Nicolae Golescu, Fotache Stirbeiŭ, Costache Negre.

15/27 şi monastirea Cotrocenĭ. «Lŏcuitoriĭ din Bucurescĭ, carĭ se temeaŭ de o jăfuire generală, consideră pe turcĭ ca pre nisce liberatorĭ. Aceştia observă cea maĭ aspră disciplină....»

Boieriĭ, puţinĭ la numĕr, carĭ rĕmăseseră în Bucurescĭ, se înţeleg cu Consulul austriac şi prin secretarul acestuia, Udriski, eĭ îşĭ fac pace cu Kiaya-Bey. Pentru paza oraşuluĭ se organizéză strajă compusă din sudiţĭ austriacĭ! [1])

Acum începe un ciudat regim turco-român, în Bucurescĭ, pe când ţéra e băntuită de jafurile eteriştilor.

«Că din Ploescĭ până 'n Pitescĭ,
Ca prin nisce ţĕrĭ turcescĭ
Se plimbaŭ cu halaĭ mare
Şi strigaŭ în gura mare:
«Veniţĭ Turcĭ dacă 'ndrăsniţĭ,
Că noĭ suntem îndărjiţĭ,
Veniţĭ să facem resboĭ,
Orĭ că venim noĭ la voĭ,
Pentru că noĭ ne-am jurat,
Să intrăm în Ţarigrad». [2])

Turciĭ pe de altă parte, contrar celor ḑise de Monitorul Universal, nu fac maĭ puţine jafurĭ şi măcelurĭ, sub pretext că urmăresc pre zavergiĭ.

---

1) La Capitale de la Valachie avait été abandonnée par les rebelles et occupée paisiblement par l'avant-garde de l'armée turque, forte de 12,000 hommes, sous les ordres de Kiaya-Mehemed, pacha de Silistre, et qui n'avait trouvé aucune résistance. Théodore, Hadchi Prodan, et Bimbacha Sawa chefs des rebelles ayant des nouvelles certaines sur la marche des Turcs, ont évacué, le 27 non seulement Bucharest, mais aussi le covent de Cotrocheny. Les habitans de Bucharest, qui craignaient un pillage général, regardent les Turcs comme leurs libérateurs. Ces demiers observent la discipline la plus exacte. Le chancelier du Consulat autrichien s'étant concerté avec les boyards et les chefs militaires turcs, est parvenu à maintenir la tranquilité publique; les sujets autrichiens qui se trouvent à Bucarest ont été requis de servir en qualité de garde de sûreté.

Théodore s'est retiré avec les siens vers Curtea d'Argesch; il a enlevé tous les chevaux de poste et autres qu'il a trouvés sur sa route. La plus grande confusion règne parmi sa troupe, et il est à présumer que s'ils sont atteint par les Turcs, ils se rendront ou se sauveront sans se battre.

2) Zavera saŭ Alex. Ipsilante de la 1821.

Cu întórcerea Turcilor în Bucurescĭ guvernul continuă a se numi: *Otcârmuirea Valahieĭ.*

Putem împărţĭ în doue perióde istoria guvernuluĭ ţĕreĭ rumânescĭ din aniĭ 1821, după întórcerea Turcilor în Bucurescĭ, până la sosirea Domnuluĭ pămêntén Gr. Ghica.

In prima periódă Guvernul e maĭ mult în mânele turcilor. Durézǎ acéstă periódă până la 31 Maiŭ 1821 când sosesce în Bucurescĭ din noŭ C. Negre, Caimacamul luĭ Scarlat Calimach. Acesta continuă de a fi recunoscut de Pórtă ca Domnul acesteĭ ţĕrĭ, deşĭ nu va domni efectiv, în persónă, nicĭ un moment.

A doua periódă de administrare este acea a Caimacamului C. Negrea, iară a treia, din 1822 luna August până la sosirea în Bucurescĭ a nouluĭ Domn Gr. Ghica.

Periódа turcéscă. Pentru acéstă periódă posedem o condică domnéscă [1]), care de şi necomplectă, ni dă bune documente, propriĭ a face lumină suficientă.

In acest timp administraţiunea este redusă la câţĭ-va boierinaşĭ în Bucurescĭ, de care adese orĭ nicĭ nu se servea Paşa, instalat în Bucurescĭ pentru a comunica cu restul ţĕreĭ. Putem ḑice chiar, că şi după întórcerea unuĭ numĕr de boerĭ pămênteni şi după instalarea din noŭ a Caimacamuluĭ Negre, representând pe Calimach, Paşa din Bucurescĭ, scrie directe poruncĭ către ispravniciĭ din judeţe. Cine ar putea crede că acum 80 de anĭ numaĭ, ispravniciĭ românĭ primeaŭ poruncĭ redactate ast-fel:

De la Siliştaraga Seraschiarul împerătescilor oştirĭ.

Bre ispravnicilor, blăstămaţilor (breterezler) căutaţĭ de isprăviţĭ maĭ curênd şi cu dreptate mastahatul (afacerea) acestor săracĭ, căcĭ în credinţa luĭ Dumneḑeŭ avradini-Sictir (înjurătură indecentă) hem tetelemrem sizem (că vĕ deşel cu bătaia).

Acésta vi se poruncesce cu hotărîre.

Locul sigiluluĭ Paşeĭ. [2])

---

1) Este proprietatea Bibl. Urechiă din Galaţĭ.

2) Originalul acestuĭ caracteristic ordin îl poseda la 1874 Domnul *Pisachacov impiegat la Archiva Statuluĭ.*

Urmărirea eteriştilor. a oştirei însărcinată de Alex. Ipsilante, indepărtézá o parte din armata turcéscă de la Bucuresci spre munţi în calea Drăgăşanilor. remănănd pentru paza Bucurescilor numai fórte puţini turci cu Baş-beşleagă Tagir-Aga.

Incă inainte de finea lunei Mai sosi la Bucuresci scire, că Postelnicul Costache Negrea se reintórce cu titlul de Caimacam a luï Scarlat Calimach. La 31 Mai diminéţa şi sosi in Bucurescí acest personagiŭ, insoţit de un delegat al lui Mehemed-Paşa Silisira-Valezi, Seraschierul oştireí turcesci. Imediat fură adunaţi boerii ce se maï aflaŭ in Bucurescí, precum Mihalache Medelinceru. N. Golescu, Fotache Ştirbeí şi alţi câţí-va puţin insemnaţi şi ascultară cetirea firmanurilor de instalare a Caimacamuluï Negrea.

Ne vom ocupa mai la vale de aceste acte. Despre administraţiunea propriŭ ḑis de la eşirea din Bucuresci a lui Tudor până la sosirea Caimacamului Negre, adică in timp de două sĕptĕmâni, este evident că nu putem da aprópe nimic documentat, căci nu maï există cancelarie în Bucurescí decât acea turcéscă. Pentru ca ordinele comandantuluï turcesc să fie inţelese de Români, el luă secretarï dintre Românĭ, dar aceştia. precum din ordinea maï sus adusă s'a putut vedea, scrieaŭ ordinele intr'o limbă amestecată turco-română.

Cu tot sistemul absolutist al administraţiuneï turcescí, Paşa pe de o parte îndemna mereŭ pe boerií pribegi, să se intórcă în patrie, şi pe de alta ceru rînduirea unuí locotenent de Mitropolit, până la intórcerea titularuluí. Mitropolitul Dionisie lăsase vicar pe tizul sĕŭ *Protosinghelul Dionisie.*

După intrarea turcilor în Bucurescí, acesta fu înlocuit cu arhiereul *Venedict Troados*, care remase ca Vicar al Metropolituluí Dionisie, timpul pĕnă la 24 Octombre 1822, când fu numit noul Metropolit de către Gr. Ghica Vodă.

Despre administraţiunea luí Troados, în împrejurările de atuncí, ce acte sunt de înregistrat, se va aréta maĭ la vale.

Periodul al doilea, începe cu sosirea luí Costache Negrea, la 31 Maí 1821. Firmanul pentru numirea acestuí Caimacam ordonă boerimeĭ şi tuturor celor din ţéră, de a se supune acestuí trămis. Aminteşce Sultanul în firmanul sĕŭ, că boerii pribegí aŭ reclamat protec-

ţiunea Porţeĭ contra rĕsvrătitorilor criminalí şi de aceea aŭ intrat oştirĭ împĕrătescí în ambele principate, carí oştirĭ aŭ ordine de a nu supĕra pe raielele cele credinciόse şi supuse[1]).

---

1) *Firmanul pentru numirea Postelnicului Negre ca Caimacam al Munteniei.*

Către Caimacamul Bucurescilor, şi acum spre părţile dunărene aflător, Postelnicul Negre; către Mitropolit. Episcopĭ, Egumenĭ şi către boieriĭ Valachieĭ.

Indată după sosirea acestuĭ sacru împĕrătesc ordin al nostru, să fie sciut că, fiind-că eparchia Valachieĭ şi a Bogdanieĭ ţin locul de Cheller al puterniceĭ nóstre împĕrăţiĭ, urméză voinţeĭ nóstre împĕrătescĭ ca lŏcuitoriĭ şi ceĭ-l-alţĭ supuşĭ să rĕmână nesupĕraţĭ de-apururea, acoperiţĭ sub umbra mileĭ nóstre împĕrătescĭ; precum este cu totul contrariŭ voinţeĭ nóstre împĕrătescĭ şi orĭ ce lucru care alarméză linistea de obste. Şi pentru că, după mórtea luĭ. . . . Beĭ Alecu, un Teodor, hainu, aducênd cu el o mulţime de ómenĭ rĕĭ a ridicat bairacu (stindardul revolteĭ) şi în urmă şi fiul fugaruluĭ ex-domnitor Ipsilante anume Alexandru, arĕtându-se melehun (blăstemat) şi atrăgênd spre sine pre Mihail Suţu, rĕu gânditor, a ocupat oraşul Iaşilor, şi réspândind pretutindenĭ înscrisurĭ, pline de minciunĭ, a îndrăznit de o potrivă felurite . . . . înalta nóstră împĕrăţie, spre a curăţi aceste douĕ eparhiĭ de vĕtămarea acestor ómenĭ oropsiţĭ prin pedépsa revoltanţilor. şi spre a aduce linistea şi siguranţa raielelor neputincioşĭ şi săracĭ, a orînduit, atât din rĕsărit cât şi din Rumelia, deosebite oştirĭ, amânând trimiterea Domnitorilor până la linistirea lucrurilor. Dar acum din maĭ sus pomeniţiĭ boierĭ aĭ Valahieĭ, câţĭ se adăpostiră pe pământul austriac, de la începutul revolteĭ, prin anaforaoa lor de obste aŭ însciinţat puterniceĭ Impĕrăţieĭ nóstre, că, după ce şi-aŭ părăsit patria lor, trăiesc rătăciţĭ; cum şi supuşiĭ noştriĭ prin maĭ multe înscrisurĭ, arĕtătóre de suferinţe grele, ce ne-aŭ trimis, se rugaŭ pentru curăţirea ţĕreĭ de către acestĭ resvrătitorĭ criminalĭ. Iar scopul intrăriĭ ostirilor împĕrătescĭ, în ambele ţĕrĭ se mărginesce în nimicirea revoltanţilor, şi în introducerea linisteĭ, prin deosebirea culpabililor de către ceĭ inocenţĭ, precum şi toţĭ ceĭ ce se pórtă cinstit şi se supun, să fie nu numaĭ nesupĕraţĭ, ci să se acopere tot sub aripile împĕrăţieĭ nóstre, drept judecătóre, Şi acum, fiind-că numitul Negre se confirmă în Caimacamlicul (locotenenţa domnéscă) Bucurescilor, voĭ, atât Mitropolitul, cât şi Episcopiĭ şi Boieriĭ, îndată după sosirea ordinuluĭ nostru împĕrătesc, veţĭ încunosciinţa fie-care isnaf şi de o potrivă cu numitul Caimacam, conlucrând, veţĭ da cele de cuviinţă poruncĭ neputincioşilor raiele; şi veţĭ bucura pe toţĭ aceia carĭ, despărţindu-se de revoltanţĭ ar voi s'arĕte semn de credinţă şi dreptate, că se vor rĕsplăti la timp. Către acestea pentru disposiţiunile celor necesariĭ ostiriĭ, alegênd pe ceĭ maĭ vrednicĭ boierĭ între voĭ, vĕ veţĭ purta cu credinţă atât pentru pedépsa resvrătitorilor, cât şi pentru descoperirea revoltanţilor; şi într'un cuvênt, pentru că

acolo, făţĭ datoria cu rîvnă şi înţelepci
Kehahia Ahmet Aga. Asemenea şi voĭ
executaţĭ fără împotrivire cele orînduit
jiţĭ de protecţiunea bieţilor raiele în con
pândit în diferite locurĭ şi îndată ce veţĭ
ahia, orĭ unde s'ar găsi eĭ, fie în casele
autorităţilor şi acela care ar îndrăsni să
eĭ, să nu crédă că nu va fi aspru pedeps
rdinelor de faţă s'a făcut acest înalt lughi
ămis vouĕ, ca să procedaţĭ întocmaĭ.

că şi adresa Paşeĭ către Negrea.

tăiule alŭ neamuluĭ Messieĭ de acum, Ca
tin Negre, sfârşiturile téle să 'ţĭ fie întru
şi ţéra Moldavieĭ s'aŭ curăţit de rĕsvră
nfiinţat iar liniştea obştească; şi fiind-că
are lŏcuitor la ale sale, câţĭ adică pricina
s'a depărtat de patria lor, fără de a avea
a pricinui cea maĭ mică bântuire, orĭ vieţ
fiind-că s'a scris către ceĭ ce s'aŭ cuvenit
pĕrată datorie a ta să îngrijescĭ până când
are tuturor în deobste, de orĭ ce orînduială
tórele téle cuvinte a se întórce înapoĭ la al
nóvă lucrul sĕu şi meseria sa, să urmeze c
te; asemenea şi plugariĭ să-şĭ caute de lucru
le în jiniţele lor. Drept aceea îţĭ poruncim şi
cmaĭ după înalta şi sânta poruncă.

Fiind-că ne-aŭ venit înaltă şi sântă porunc
ne, maĭ din'nainte trămise însciinţărĭ, s'aŭ făcu
m că rĕsvrătitoriĭ s'aŭ perdut cu totul din ţé
aĭ mulţĭ din întîmplare fugiţĭ boerĭ s'aŭ intor
i ceĭ-l-alţĭ cu cuget de întórcere; şi că nefiind
taŭ mórte până acum cele ce privescŭ către dîns
slujbe, legiuite dăjdiĭ, asemenea şi moşiile i semă
în Braşov, neadunate şi necăpătuite; eată trămite
tine, Caimăcamule, care, după ce o veĭ citi şi o ve
grijescĭ ca, după coprinderea poruncii, să se propo
coprinsul ţĕriĭ Rumânescĭ, că este înaltă împĕrăt
apoĭ la ale sale toţĭ de obşte, ceĭ fugiţĭ în stră
care lucrul sĕŭ; iar plugariĭ lucrând pămîntul, f

că póte să se întîmple cevaş împotriva vieţiĭ lor, saŭ a averilor lor, orĭ vre-o scădere, saŭ vre-o schimbare privileghiurilor lor.

Insă maĭ intâiŭ de tóte, tu, Caimacamule, să cauţĭ şi să întocmescĭ tóte slujbele, vămile, dăjdiile şi cele-l-alte asemenea acestora, ce privesc pe séma Domnieĭ, după obiceiŭ. De aceea ţi se şi trămite acéstă carte a nóstră, dimpreună cu sânta poruncă; şi ia aminte ca să sĕvârsescĭ întocmaĭ ale poruncite fără de a se face cea maĭ mică smintélă saŭ schimbare.

«Otcârmuirea Valahieĭ» compusă de Medelnicerul Mihalache, N. Golescu şi Fotache Ştirbeĭ, singurĭ carĭ se maĭ aflaŭ în Bucurescĭ la finea luĭ Maĭ 1821, printr'o carte din chiar ḑiua sosireĭ luĭ Negre vestesc în ţéră acéstă sosire, cetirea firmanelor şi a cărţeĭ adresată luĭ Negre de către Scarlat Calimach [1]). Prin circulara lor Otcârmuitoriĭ arată, că Sultanul amnestiază pe toţĭ ceĭ rĕtăciţĭ dintre raiale,

1) Iacă acéstă epistolă.

Scrisórea Domnuluĭ Calimach

Către Postelnicul Negre, Caimacam al Munteniеĭ

Prea cinstite şi prea nobile Arhon mare Postelnice, Constantine Negre, Caimacam al Principatuluĭ nostru Ungro-Vlahieĭ, prea scumpe al nostru prieten salutăm cu bună voinţă pre Dumnéta, poftindu-ţĭ ca să fiĭ sănătos, şi în bună stare. Cunoscut este tuturor, că din început şi de a pururea neclintită voinţă a prea puterniculuĭ şi îndelung vieţuitoruluĭ Impĕrat al nostru, era şi este ca să fie nesupĕraţĭ şi nevĕtămaţĭ, şi să se bucure de orĭ-ce fel de liniste şi bun traĭ lŏcuitoriĭ din cele două principate, Valahia şi Moldova, care se află sub acoperămêntul legilor Impĕrăţieĭ Sale. Şi pentru că, după încetarea din viaţă a rĕposatuluĭ Domn de maĭ 'nainte, un óre-care blăstemat Tudor, fără de veste adunând câţĭ-va rĕŭ făcĕtorĭ, a proclamat nesupunere şi rĕsvrătire, şi după acésta şi oropsitul Alexandru, fiul luĭ Ipsilante, viind în Moldova şi trăgênd după sine pre apostatul Mihail, a îndrăsnit să năvăléscă în oraşul Iaşĭ, şi rĕspândind felurite înscrisurĭ pretutindenea, pline de bârfelĭ, de o potrivă cu Mihail, a pricinuit resvrătirĭ şi vesaturĭ diferite, prea puternicul Impĕrat al nostru, îngrijind cu tóte mijlócele despre supuşiĭ de acolo aĭ Impĕrăţieĭ Sale, şi prechibzuind câte privesc la desăvîrşita sfărîmare şi prăpădire a acestor rĕŭ făcĕtorĭ şi dorind maĭ cu sémă isbăvirea acestor două ţĕrĭ din vĕtămarea rĕutăţiĭ şi supĕrăriĭ lor, şi tot de odată gândindu-se la desăvêrşita linişte şi nesupĕrare a raieleĭ credincióse, a sloboḑit poruncĭ straşnice spre adunarea de oştirĭ, atât din Rumelia cât şi din orient prin trămiterea maĭ multor mehemurĭ din adins; şi pentru că şi lipsa nóstră din cetatea împĕrătéscă se asemănase adică până

carĭ vor abandona revoluţiunea grécă şi vor rĕmânea supuşĭ credincioşĭ aĭ Domnuluĭ Scarlat Calimah. Decĭ otcârmuitoriĭ cer ispravnicilor, ca pe dată ce vor primi cartea acésta: «să orinduiţĭ propă-

la aşeḑarea linişteĭ obsteştĭ, şi potolirea lucrurilor în partea loculuĭ, după înalta sântă poruncă, orînduind acum iarăşĭ pre Domnia ta, Caimacamul principatuluĭ nostru Ungro-Valahieĭ, încunosciinţând că, fiindu-ne trămise maĭ'nainte şi în cele din urmă anaforale din partea celor cacerdisiţĭ la hotarele Austrieĭ, din boeriĭ noştrĭ din ţéră, asemenea şi din partea celor-l-alţĭ supuşĭ aĭ ţĕreĭ nóstre domnescĭ care coprindea, pe de o parte, patriotismul din nevoia şi împrejurarea acésta a lor, iară pe de alta cerênd milostivirea nóstră înaltă, şi împĕrătésca îngrijire către dênşiĭ, prin statornicirea linişteĭ de maĭ 'nainte, şi a împăciuiriĭ ţĕreĭ, şi derăpănarea resvrătitorilor de acolo, se trămit de pretutindenea acum oştirĭ spre acest scop, cu din adins poruncă înaltă împĕrătéscă şi respectabilă către prea sânţitul Mitropolitul Ungro-Vlahieĭ, şi de Dumneḑeŭ iubitorĭ Episcopĭ, către Dumnévóstră şi către prea cinstiţiĭ şi prea iubiţiĭ boeriĭ noştriĭ veliţĭ, aĭ principatuluĭ nostru Ungro-Vlahia. Decĭ, fiind-că, după cum se cuprinde în acéstă înaltă poruncă, scopul trămiteriĭ acestor oştirĭ nu privesce decât la desăvêrşita prăpădire a sus ḑişilor rĕŭ făcĕtorĭ şi jăfuitorĭ, şi la statornicirea linisteĭ obsteştĭ, şi bună petrecere şi asigurarea lŏcuitorilor ţĕreĭ, supuşĭ aĭ puterniceĭ şi hrănitóreĭ nóstre împĕrăţiĭ; şi fiind-că se cere alegerea şi deosebirea vinovaţilor din ceĭ nevinovaţĭ, si apĕrarea credincioşilor şi cinstiţilor, şi celor ce rĕmân adevĕraţĭ supuşĭ în raialâcul acestor două Eparhiĭ, Dumnévóstră, adunându-vĕ la un loc cu prea sânţitul Mitropolit, i iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopiĭ, prea cuviincioşiĭ Egumenĭ, şi ceĭ-l-alţĭ prea cinstiţĭ şi prea nobilĭ boerĭ aĭ principatuluĭ nostru Ungro-Vlahia, veĭ citi ḑisa sântă poruncă în auḑul tuturor, marĭ, şi micĭ, orĭ câţĭ s'ar afla din credincioşiĭ raiele ale Impĕrăţieĭ puternice; şi veĭ împărtăşi tuturora acéstă voinţă mântuitóre şi dorinţă sfântă a statuluĭ Impĕrătesc, şi vĕ veţĭ sili să depuneţĭ orĭ-ce silinţă cu toţĭ în deobşte, şi împarte fie-care din voĭ, ca să linistiţĭ pre lŏcuitoriĭ supuşĭ acesteĭ ţĕrĭ; însciinţându-vĕ tot de odată cu acésta, că câţĭ din ceĭ rĕtăciţĭ s'ar întórce acum de la ceĭ rĕĭ făcĕtorĭ şi resvrătitorĭ, şi ar arĕta lucrurĭ de credinţă şi de dreptate către puternica Impĕrăţie, aceştia vor dobândi în vremĭ priinciós̆e mângâere şi îmbrăţişare. Către acestea, vĕ veţĭ grăbi, cu silinţa şi vioiciune grabnică, la orînduirea curênd a trebuincioşilor neamurĭ boerĭ lângă căpeteniile oştirilor împĕrăteşcĭ spre înlesnirea cerutelor tainurĭ, şi în scurt întru tóte vĕ veţĭ îndeletnici şi sili cu tóte puterile ca să arĕtaţĭ adevĕrata credinţă şi slujbă către puternica şi hrănitórea nóstră Impĕrăţie, spre sfărămarea şi prăpădirea rĕsvrătitorilor şi rĕŭ făcĕtorĭ, găsind prilegiul să se cacerdiséscă, fugind în maĭ multe părţĭ, să depuneţĭ tótă putinţa vóstră spre descoperirea lor. Şi în sfârşit, urmând întru tóte celor coprinse în sfânta poruncă, după înaltul hatihumaium, vĕ veţĭ sili în

vĕduitori ómeni cu cuvênt, să mérgă pre la locurile unde se vor fi aflând pribegiţi tótă obstea lócuitorilor aceluï judeţ, să le vestéscă acéstă cuprindere, făcêndu-ĭ să înţelégă cu tótă îndestularea, milostivirea Porţeï». Circulara îndémnă pe pribegĭ, să se întórcă la locaşurile lor mult în 5—6 ḑile, «să se apuce de munca pămêntuluï întru liniştе, spre a putea şi ispravniciĭ urni câte o orînduélă de care şi zaherele, ce se vor face spre întêmpinarea oştirilor».

CAP. XI.

Evenimentele din Maĭ 1821 şi înainte

In un capitol maĭ departe vom avea să arĕtăm maĭ pe larg şi documentat acţiunea Rusieĭ şi în genere a puterilor Europene faţă cu eteria şi cu mişcarea luĭ Tudor. Acĭ vom continua istoricul evenimentelor din Principate din Maĭ 1821 înainte.

In luna luĭ Maĭ Turcii trec Dunărea în treĭ locurĭ de odată. Evident că Galaţiĭ aveaŭ să fie un punct important de intrare a Turcilor în Moldova, precum aŭ fost Giurgiul şi Calafatul pentru ţéră rumânéscă.

Nu avem a urmări diversele faze ale rĕsboiuluĭ dintre óstea Turcéscă şi Eterişti. Amintim numaĭ, că Iusuf-Paşa de la Brăila, primi ordine să intre cu 4500 de ómenĭ în Moldova, spre a relua Galaţiĭ din mâna Eteriştilor, pe când Paşa de Vidin intră în Valahia-mică şi pe când Cara-Mustafa din Silistra înainta direct spre Bucurescĭ, cu corpurĭ de armată de câte 4000 de ómenĭ.

La Galaţĭ, în ḑiua de 1 Maĭ, Turciĭ atacară treĭ vechĭ redute, altă dată rusescĭ, din calea Brăileĭ, ocupate acum de Eterişti sub comanda peloponezianuluĭ Kotiras şi a luĭ Atanasie şi a popeĭ Gheorghe. Cea maĭ mare parte din Eteriştiĭ grecĭ fugiră, scăpând printr'o stratagemă

vremea acésta priinciósă spre buna plăcere şi arĕtare a credinţeĭ şi a sadacatuluĭ, din tóte felurile; şi oropsind şi ferindu-vĕ de tot ce este împotriva nedintiteĭ de maĭ sus ḑisa voinţă împĕrătéscă, şi fiţĭ încredinţaţĭ, fără îndoială, că pre cât ceĭ ce se luptă bine se vor rĕsplăti după merit, cu atât ceĭ ce se vor lenevi şi vor adiaforisi, se vor pedepsi de o potrivă. Acestea am ḑis, iar aniĭ tĕĭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ!

Cu totul bine-voitor.—1821 Maĭ 21.

(Urmézǎ semnătura).

şi apucând calea Iaşilor. Turciĭ cuprinseră Galaţiĭ şi măcelăriră şi prădară fără distincţiune şi pe vinovaţĭ şi pe nevinovaţĭ.

Intre acestea, la 17/29 Maiŭ, Kara-Ahmed, Chihaia paşeĭ de Silistra intră în Bucurescĭ fără să întîmpine resistenţă, căcĭ precum am arĕtat Vladimirescu evacuase capitala munteană. Despre acésta aiure aduserăm naraţiunea.

In aşa situaţiune cum maĭ putea rĕmâne Mitropolitul Veniamin şi boieriĭ în Iaşĭ?

Nu putem determina ḑiua anume când încetă şi ultima umbră de administraţiune pămînteană în Iaşĭ, nicĭ data emigrăreĭ în Basarabia a luĭ Veniamin. Acésta se întâmplă în primele ḑile din Maiŭ.

O scrisóre ce adreséză sameşul Mitropolieĭ Paharnicul Constantin, luĭ Veniamin, ḑice: «Stăpâneasca scrisóre a P. S. Vóstre, din 14 ale trecuteĭ lunĭ Maĭ, la 26 am cu plecăciune primit şi slăvim Dumneḑeésca îndurare, că *v'a scos din inviforatul noian al tulburărilor* în care vĕ aflaţĭ coprinşĭ *şi că sunteţĭ sănătoşĭ la locul cel apĕrător despre tótă întêmplarea primejdieĭ*».

In primele ḑile din Iunie, Turciĭ aŭ înaintat mult spre Iaşĭ. Paşa de Brăila a şi intrat în Iaşĭ, de unde Eterişiĭ se retrăseseră lăsând oraşul în cea maĭ mare anarhie, în urma perdereĭ bătălieĭ de la Drăgăşanĭ din Jud. Vâlcea şi a fugeĭ luĭ Ipsilante în Austria. Paşa de Silistra intrând în Iaşĭ trămise ordine Episcopuluĭ de Huşĭ, prin Mustafa-Baraictar şi Ali-Agaimomolu, că să se întórcă împreună cu toţĭ boierĭ la Iaşĭ şi la scaunele respective, ca să se adune tot norodul la casele sale şi acésta până în seara ḑileĭ de 12 Iunie, cu ameninţare, că de nu vor asculta, Vlădica va fi destituit şi înlocuit cu altul, iar boieriĭ vor perde tóte acaretele şi moşiile şi tot asemenea şi ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ emigraţĭ [1]).

Treĭ ḑile după acest ordin Turciĭ intră în Iaşĭ, la 15 Iunie 1821, în numĕr de vr'o 7000 de ostaşĭ. Două ḑile apoĭ Consulul austriac Wolf scrie şi el Episcopuluĭ de Roman, îndemnându-l să se întórcă în Eparhie, spre pilda şi a lŏcuitorilor emigraţĭ boierĭ şi ţĕranĭ, că altmintrelea 'şĭ perd casele şi moşiile [2]).

1) Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ, pag. 121 şi 122.
2) Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ de Iaşĭ, pag. 123.

A doua ḑi acelaşĭ Wolf scrie din Roman către Paşa din Brăila, o epistolă, după ce acela intră în Iaşĭ, prin care desvinovăţesce în cât-va emigrarea autorităţilor Moldovene «că ce aŭ tras têrgurile şi ţinuturile pe aicea maĭ înainte despre volintirĭ, nu pot în destul a zugrăvi!». Wolf adauge a arĕta că «acum la urmă venind şi nisce Turcĭ pe aicea, fără porunca luĭ Paşa, aŭ făcut cu totul înfricoşare, tăind pe uniĭ din lŏcuitoriĭ de aice curaţĭ Moldovenĭ, fără de nicĭ o pricină, luând şi tóte avuţiile lor......., spărgênd casele şi dughienele, prădând şi jăfuind chiar şi pe supuşiĭ austriacĭ». Wolf cere restituirea celor prădate de la sudiţiĭ austriaceşcĭ şi pe de altă parte să i se dea câţĭ-va neferĭ, ca să mérgă la Fălticenĭ, să readucă în scaun pe Episcopul Gherasim, unde aŭ fugit de frica volintirilor: «cu aducerea prea sfinţieĭ sale la loc, fiind pre sfinţia sa un cap de lege, vor intra tóte lucrurile iarăşĭ la rînduelile lor».

Urmèză apoĭ bătălia de la Stînca [1]) între Turcĭ şi Grecĭ şi maĭ ales acea memorabilă de la Sculenĭ, după fuga luĭ Cantacuzin şi a luĭ Pendedeka peste Prut. La 17 Iunie se sfêrşi cu Eteria grecéscă din Moldova, prin uciderea Eteriştilor în bătălia de la Sculenĭ.

In urma bătălieĭ de la Drăgăşanı câte-va cete dintre eteriştĭ putuseră scăpa, pe sub pólele munţilor şi ajunseseră la Monastirea Secu, unde 150 din Eteriştĭ susţinură în contra Turcilor, un asediŭ de 15 ḑile. Cea maĭ mare parte din eĭ se predară împreună cu Căpitanul Farmachi, iar alt căpitan Iordache, cu 10 bravĭ maĭ continuară lupta închişĭ în clopotniţa Monastireĭ şi când vĕḑură, că nu maĭ aŭ speranţă de izbândă, puseră foc la butoiul de praf ce aveaŭ şi săltară cu toţiĭ în aer.

Saraschierul Kehaia-Bey sosi şi el la Iaşĭ, la finea luĭ Iunie. El chiamă pe Arhimandritul Isaia, lăsat de Veniamin ca vechil al Mitropolieĭ. Acest călugăr e primit bine de către Seraschiar, care îĭ ordonă să scrie mitropolituluĭ şi la toţĭ boierii, atât peste Prut, cât şi în Bucovina, să se întórcă în patrie, la ale lor, căcĭ Pórta nu lor le face rĕsboiŭ, ci Eteriştilor. Isaia în repeţite dăţĭ comunică aceste ordine şi cere, ca cel puţin câţĭ-va din boierĭ să se întórcă.

---

1) *Obseratorul austriac* din 12 Iulie vorbesce de 12000 de Turcĭ intraţĭ la Iaşĭ, şi de bătaia de la Stînca. Prinţul Cantacuzino, cumnatul luĭ Ipsilante, fuge în Basarabia. Bătălia de la Drăgăşanĭ.

Moniteur Universel 21 August 21. Eteriştiĭ la Slatina; se bat cu Turciĭ. (Z)

Kihaia-Bey luă reşedinta in Curtea Domnéscă, iar Agalele prin curţile boierescĭ şi prin mahalale. După declaraţiunea Arhimandrituluĭ Isaia o óre-care linişte relativă s'a restabilit în Iaşĭ.

Acesta va fi Stefanake Vogorides în August 1821.

Pórta între acestea ia decisiunea de a trămite din Constantinopole direct la Iaşĭ un Caimacam precum trămisese la Bucurescĭ.

Un noŭ ordin al Sultanuluĭ trămis către Silistra-Valezi, îĭ cere ca prin *telalĭ* din tóte părţile să rechiame pe pribegiĭ din ţéră vestind amnistia generală [1]).

1) *Ordinul Sultanuluĭ pentru înturnarea în patria lor a boerilor emigraţĭ*

Silistra-Valezi, Seraschierule al tuturor părţilor Dunăriĭ, Vizirul nostru Mehmet Selim Paşa, învecĭniceze'ţĭ Dumnedeŭ strălucirea ta! Sosind acéstă sfântă poruncă a nóstră, cunoscut să-ţĭ fie că, îndestulându-ne cum că, după ce s'aŭ curăţit cu totul resvrătitoriĭ din Valahia şi Moldova, s'aŭ întors la ale sale ceĭ maĭ mulţĭ din ceĭ cinstiţĭ şi cu credinţa raele, aflându-se şi ceĭ-l-alţĭ întru cugetare de întórcere; şi încă nefiind încă Domn la amêndouĕ aceste eparchiĭ, staŭ în nelucrare cele ce privesc pe eĭ, cum vămĭ, ocne şi cele-l-alte huzmeturĭ, încă şi moşiile şi semĕnăturele alor ce sunt în Braşov pribegiţĭ, ne-adunate şi nelucrate; aşa dar, fiind-că aceste douĕ eparhiĭ sunt cheler al Impĕrăţieĭ nóstre, statornica voinţă a nóstră este a'şĭ avea lŏcuitoriĭ şi raiaoa odihnă.

Măcar că cu puţin maĭ 'nainte, prin altă înaltă poruncă, am fost făcut cunoscut, că este statornica înalta nóstră voinţă, a se aşeḑa de acum înainte liniştea şi odihna între aceste douĕ pămênturĭ, şi toţĭ întorcêndu-se la ale lor, să îngrijéscă fieşce-care pentru meseria sa, şi lucrând pămêntul ca şi alte dăţĭ, să nu aibă nicĭ o bănuială că li se va întâmpla ceva de primejdie vieţeĭ lor, averilor lor saŭ privilegiurilor lor, încă să se lucreze şi să se otcârmuiască bine de orînduiţiĭ Caimacamĭ, până la trămiterea Domnilor, tóte husmeturile, vămile ḑeciuelele, dăjdiele şi cele-l-alte asemenea acestora, după obiceiul ce din vechime s'a păḑit, propoveduindu-se tóte acestea prin telalĭ în tóte părţile acestor pămênturĭ; dar fiind-că pentru boerĭ nu s'a însemnat vre-un cuvênt deosebit, şi după arzurile ce s'a trămis de către Vizirul nostru Sadik Paşa, şi din partea Caimacamuluĭ, şi a înşişĭ boierilor din Moldavia, uniĭ din boieriĭ acestuĭ memlechet, avênd bănuelĭ, nu s'aŭ întors încă la pămêntul lor, nu lipsim şi d'astă dată a face cunoscut cu trămiterea acesteĭ sfinte poruncĭ; că de vreme ce şi boieriĭ se numesc raele ale împĕrăţieĭ nóstre, n'aŭ fost de trebuinţă să adăogim ceva deosebit pentru dênşiĭ. Decĭ, tu Vizirul nostru, Silistra-Valezi, şi Seraschier al Dunăriĭ, să facĭ cunoscut acésta către ceĭ ce se cuvine, şi că este nesmintită înalta nóstră poruncă şi voinţă a se întórce raelele ce se rĕtăcesc în tóte părţile şi în pămênt strĕin, şi a'şĭ lua fieşco-care lucrul dregătorieĭ sale

Pe de-o parte boerii otcârmuitorii adreséză scrisórea către ispravnici în 31 Maï, prin care le ordonă ca să îndemne pe pribegi a se reîntórce la ale lor în 5 saŭ 6 ḑile [1]), că alt-mintrelea își perd tot

cu obştésca liniştire ce aŭ avut şi maï 'nainte, fără ce maï mică bănuială că ar putea să li să întâmple vre-o stricăciune; şi că până la arĕtarea Domnilor, aŭ să caute tóte domnescile pricinï desĕvârşit de către Caimacamï, precum huzmeturile, dăjdiile şi cele-l-alte, după obiceiŭ. După înţelegerea şi cercarea în lucrarea ce aï, veï îngriji ca să sĕvârşescï întocmaï acele scrise, supuindu-te sfântuluï nostru semn.

S'a scris acésta către sfêrşitul luneï zilbage, al anuluï 1236.

1) *De la otcârmuirea Valachieï*

Către dumnélor Ispravnicï ot sud . . . .

Insciinţăm dumnévóstră, că astă-ḑï la 31 ale acesteï lunï Maï, la opt césurï din ḑi, aŭ sosit aicï în Bucurescï, Dumnéluï cinstitul vel Postelnic Costache Negre, Caimacamul Măriei Sale luï Vodă, cum şi cinstitul Hasne-cheatipi al Măriei Sale prea Inălţatuluï Silistra-Valezi Mehmet Paşa, Sarascherul oştirilor împĕrătescï, unde adunându-ne cu toţiï, atât parte bisericéscă, cât şi noï boeriï, ni s'aŭ citit întru auḑul tuturor vrednicul de închinăciune prea Inălţatul firman al prea puterniculuï nostru Impĕrat i deosebită cartea Măriei Sale prea Inălţatuluï *nostru Domn Scarlat Vodă Calimah* şi ne am împlut cu toţiï de obşte de o ne-grăită bucurie, vĕḑêndu-ï coprinderea într'acestaşi chip, că din arzmagzarurile boerilor ţĕreï, ce aŭ năzuit spre scăpare în pămĕntul Austrieï, cum şi din multele, jalnicele arzurï ce aŭ trimis supusa raia din amêndouĕ ţĕrile Moldavia şi Valahia, luând pliroforie prea înălţata Pórtă de tóte câte aŭ pătimit de către turburătorï şi pentru cea desăvêrşită curăţire a rĕutăţilor şi isgonire a apostaţilor aŭ orînduit de la Anadol şi de la Rumelia îndestulate puterï de oştirï nebiruite, care aŭ a zdrobi cu braţul cel puternic pe toţï aceia ce s'aŭ ivit într'aceste ţĕrï cu zurbalîcurï, ca să dezrădăcineze cu totul rĕutatea şi să aducă liniste şi buna stare supusuluï norod, după firésca bunătate şi voinţă a Măririeï împĕrăţieï sale, iar pentru aceia carï din îndemnare, saŭ din sărăcie strîmtoraţï s'aŭ amăgit de s'aŭ unit cu zurbalele, de se vor arĕta supuşï, să'ï erte desăvêrşit de o asemenea greşală, să rĕmâe cu totul nesupĕraţï, poruncindu-ni-se şi nouă deosebit, ca să fim îngrijitorï cu tot dinadinsul a întîmpina cu bună orînduială şi cumpĕnire oştirile împĕrătescï cu trebuinciósele zaherele. Deci dintr'acéstă coprindere pliroforisindu-ne de părintescul cuget, cel plin de milostivire al prea puterniculuï nostru împĕrat, organ al milostivireï şi păstor al Valahieï, alegând pe prea înălţatul nostru domn Scarlat Vodă Calimah, s'aŭ cuvenit într'adevĕr a ne împlea de bucurie, rădicându-se din inimile tuturor

avutul confiscându-li-se ca de la nisce necredincioşĭ, iar pe de alta în acestaşĭ sens scrie şi Negre către boeriĭ din Ardeal în aceiaşĭ ḑi de 31 Maĭ.

---

tótă frica şi bănuiala, şi cunoscênd în faptă neadormita purtare de grijă a prea putericeĭ împĕrăţiĭ, după care şi Dumnévóstră soglăsuindu-ve cu supunerea la voinţele stăpânireĭ, îndată ce veţĭ primi acéstă carte, numaĭ decât să orînduiţĭ propovĕduitorĭ ómenĭ cu cuvênt, să mérgă pe la locurile unde se vor fi aflând pribegiţĭ tótă obştea lŏcuitorilor aceluĭ judeţ, să le vestéscă acéstă coprindere, făcêndu'ĭ să înţelégă cu tótă îndestularea, ca să înalţe mânĭ rugătóre către a tot ţiitorul Dumneḑeŭ pentru întărirea putereĭ împĕrăţieĭ nebiruită întru rĕsbóie şi până în veac strĕlucită şi slăvită pentru îndelungarea anilor vieţeĭ MărieĭSale luĭ Vodă.

Apoĭ să se arĕte cu tótă supunerea prin întórcerea lor la locaşurĭ cu bucurie şi fără de vre-o îndoială. Puind Dumnéta tótă silinţa la acésta, ca în 5 mult 6 ḑile, prin boierĭ, boierinaşĭ şi zapciĭ să adunaţĭ tot judeţul aşeḑând pre lŏcuitorĭ la urma lor, ca să se apuce de munca pămêntuluĭ întru liniştire, spre a putea şi Dumnévóstră urni câte o orînduială, de care şi zaherele ce se vor face spre întâmpinarea oştirilor. Iar când împotrivă nu vor vrea cu tótă dragostea a se întórce înapoĭ la urmă-le, să le daţĭ să înţelégă, că acésta este semn de ne-înţelegere şi de ne-credinţă, iubind maĭ mult a avea în inimile lor frica şi rĕtăcirea rĕsvrătireĭ, decât pacea şi odihna prin casele lor. Să scie dar atuncĭ, că vor fi siliţĭ cu urgie a se supune la voinţa stăpânireĭ.—1821, Maiŭ 31.

Mihalache Manu, N. Golescu, Fotache Ştirbeĭ, Costache Negre.

Cod. 96, pag. 217 verso.

Scrisórea Caimacamuluĭ Negre către boeriĭ din Braşov

Fiind-că prin deosebită poruncă împĕrătéscă, eŭ m'am întărit iarăşĭ în Caimacamlicul Valahieĭ, iară Arhon Hatmann Stefănachi se orînduesce Caimacam al Moldoveĭ, supuindu-se îndată porunceĭ înalte, m'am întors astă-ḑĭ în Bucurescĭ.

Decĭ, trămit acéstă frăţéscă scrisóre, alăturînd tóte cele coprinse atât în porunca împĕrătéscă, cât şi în strălucita scrisóre Domnéscă.

Tóte acestea încunosciinţându-le acum Domnieivóstre, mĕ rog cu stăruinţă, fără de amânare nicĭ de o ḑi, să grăbiţĭ întórcerea Dumnévóstră la Bucurescĭ; cu atât maĭ cu sómă, cu cât eşirea Domnieivóstre este asigurată şi în deobste dorită.

Prea Inălţatul Silistra-Valezi, stăpânul nostru şi Seraschierul Valahieĭ, după acestea mi a poruncit a vĕ scrie Domnieivóstre, ca să eşiţĭ numaĭ decât, aflându-vĕ cu toţĭ la Bucurescĭ, ca să puneţĭ la regulă sdrobita vóstră patrie.

Câţi-va boierĭ se întorc în adevĕr, aşa că la începutul luĭ August maĭ găsim în Divan pe Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Scarlat Mihăilescu, pe lângă Costache Negre şi Fotache Ştirbeĭ.

Boeriĭ divăniţĭ adreséză în 10 August 1821 o notă către Arhiereul Troados vechilul de Mitropolit, ca prin bisericĭ să se facă cunoscută amnistia şi îndemnul de întórcere al pribegilor.

Prea Sânte Părinte Archiereule Troados, vechil al Sânteĭ Mitropoliĭ!

Fiind-că aḑĭ aŭ sosit prea Inaltul firman al prea Puterniciĭ Împĕrăţiĭ, cuprinḑĕtor cum că, cu ajutorul a tot ţiitoruluĭ, prin nebiruitele puterĭ ale Impĕrăţieĭ sale, aŭ luat sĕvêrşire şi isbăvire, acest împĕrătesc memlechet Moldo-Vlachieĭ de către apostaţiĭ ce năpădiseră cu tâlhărescĭ pornirĭ asupra nevinovatuluĭ norod dintr'aceste ţĕrĭ, şi s'aŭ frînt cornul mândrieĭ ce arădicase în cugetele lor şi chiar asupra hrănitóreĭ stĕpânirĭ, prăpădindu-se ceĭ maĭ mulţĭ prin cumplită mórte, alţiĭ făcêndu-se ne-vĕḑuţĭ dintr'aceste douĕ memlecheturĭ, şi cu un cuvînt cu totul s'aŭ curăţit holdele împĕrăţieĭ sale de neghina făcĕtorilor de rĕŭ, sdrobindu-ĭ cu braţul cel puternic; şi că buna-voinţa împĕrăţieĭ sale este ca toţĭ supuşiĭ ţĕreĭ lŏcuitorĭ, de la mare şi până la munte, să se aşeḑe pe la casele lor, boieriĭ şi moşneniĭ să'şĭ ia sarcina trebilor şi dregătoriilor ţĕreĭ, ce li-se cade a căuta mazlahatul împĕrătesc, făcêndu-şĭ moşiile şi acareturile zapt, avêndu-şĭ întregĭ şi neclintite tóte privileghiurile, fără de nicĭ o scădore, neguţătoriĭ să'şĭ sĕvêrşéscă aliş-verişul lor, ţĕraniĭ să se îndeletnicéscă întru lucrarea pămêntuluĭ în pace, fără temere, lipsindu-le cu totul orĭ-ce bănuială: ci cu încredinţare şi cu nesĕvêrşită nădejde să le fie petrecerea; şi că până va sosi în pămêntul Valachieĭ prea Inălţatul nostru Domn, tóte mazlahaturile şi pricinele ţĕreĭ, adică huzmeturile, dăjdiele şi judecăţile, aŭ să se caute de către Dumnéluĭ orînduitul Căimăcam, biv Vel Postelnic Constantin Negre, pentru care ni se poruncesce de către înălţatul Silistra-Valezi, ca să se publicariséscă acésta în tot coprinsul ţĕreĭ, întru auḑul tuturor, acéstă bună voinţă a prea înălţateĭ Porţĭ.

Bine-voitorul nostru stăpân tot acelaşĭ îmĭ poruncesce în particular a vĕ înscíinţa Domnieivóstre.

Sciind bine iubirea vóstră de patrie şi sadacatul (credinţa) Domnieivóstre către puternica şi hrănitórea nóstră împĕrăţie bine-făcĕtóre, astept îndemnătórea Dumnévóstră lucrare, în cât, luptându-ne împreună în lucrurĭ, să îndeplinim datoriile de credinţă ce avem cu toţĭ.

Poftind dar buna nóstră întâlnire, rĕmân al Dumnévóstră.—1821, Maĭ 31.

(Urméză semnătura)

Decĭ, încredințat fiind purtăreĭ de grijă, ce dintr'un început aŭ avut hrănitórea împĕrăție către noĭ, supusa raia, ca o maică către fiiĭ sĕĭ, apĕrându-ne pururea, şi ferind holda împĕrățieĭ sale de tótă neghina rĕutățiĭ şi vĕtămătorilor, precum şi acum în fapt am dobândit'o, ce indoélă ne maĭ rĕmâne de iubirea de ómenĭ a împĕrățieĭ sale? De aceea, cu din'adinsul şi cu luare aminte ascultând pe sânta acéstă coprindere a prea înaltuluĭ firman, să o facĭ sciută la tótă tagma preoțéscă, scoțênd şi copie fieşce-care preot al mahalaleĭ, a o citi cu luare aminte tuturor mahalagiilor, ca cu tótă credința şi din adêncul inimeĭ să dea slavă a tot țiitoruluĭ, şi ferbințĭ rugăciunĭ pentru vecinica întărire a hrănitoruluĭ nostru Devlet, spre a supune sub nebiruitele împĕrățieĭ sale picióre, tot vrăjmaşul şi pismaşul; apoĭ, fără cea maĭ mică îndoială, şi plin de tótă bucuria, să o facĭ, prea Sânția ta cunoscută, ca fie-care să se adune pe la locaşurĭ, făcêndu-şĭ zapt moşiele, casele şi acareturile; neguțătoriĭ să se apuce de negustorie şi megteşugul lor întru dreptate, şi plugariĭ să se îndeletnicéscă întru lucrarea pĕmêntuluĭ, dându-şĭ datoriile lor după vechiul obiceiŭ, şi după aşeḑĕmêntul ce s'aŭ urmat în țéră fără nicĭ o împotrivire, dând supunere şi ascultare poruncelor şi povĕțuirelor otcârmuiriĭ; şi aşa să petrécă întru unire şi întru dragoste, fiind-că s'aŭ ridicat d'asupra acestuĭ pămênt morala fricéĭ şi al rĕutăților, şi aŭ rĕmas munca păciĭ şi cea desĕvêşită apĕrare.—1821, August 10.

Barbu Văcărescu, *Costache Negre*, *Fotache Ştirbeĭ*, *Mihalache Manu*, *Scarlat Grădişteanu*, *Scarlat Mihăilescu*.

(Asemenea pitacu s'a făcut la Spătărie şi la Agie).

In aceeaşĭ ḑi de 10 August 1821, Divanul trămite la Pórta Otomană un arz prin care aduce mulțămirile țéreĭ, că s'aŭ curățit țéra de apostațĭ. Boeriĭ vestesc, că s'a reîntors ceĭ maĭ mulțĭ din emigrare şi că şi ceĭ carĭ aŭ rémas încă peste fruntariĭ sunt gata de a se întórce şi eĭ la urma lor. Boeriĭ din Divan parafrasând firmanul împĕrătesc, aduc mulțămirĭ prea milostivuluĭ Impĕrat pentru nemărginita milă ce a arĕtat către sĕrmana țéră, de aŭ isbăvit'o din mânele tiranilor hoțĭ. Arzul se termină cu rugăciunea: «să ne miluéscă prea puternica Impĕrăție şi cu trămiterea Domnuluĭ, după cum prin alt prea plecat arzmagzar ne-am maĭ rugat, ca cu acésta să se facă şi cea maĭ desĕvîrşită linistire».

In timpul acesta, din luna Maiŭ până la August, act de la Otcărmuirea Valahieĭ [1]) maĭ importante aŭ fost cele următóre:

1) E de observat că cu acest titlu funcționéză şi Caimacamul Negre de astă dată, de unde se conchide că însuşĭ Negre nu era prea sigur că este Caimacam al luĭ Scarlat Calimach şi că acesta până în fine va rĕmânea Domn.

a) In 4 Maiŭ şi apoĭ în 21 Iulie s'aŭ regulat rîndaşĭ la conacele cinstitelor Agale din Bucurescĭ.

b) In luna Iulie Otcârmuirea ţěreĭ rumânescĭ intră cu arz către prea milostivul vizir Mehmet-Paşa Silistra-Valezi, prin care se jăluesce că «mulţĭ din giurgiuvenĭ, nicopolenĭ, culeliĭ şi brăilenĭ, eşind prin judeţe şi amblând prin sate fac multe şi nesuferite zulumurĭ» şi că otcârmuirea cere împedicarea unor asemenea necuviinţĭ şi ocrotire şi apěrare pentru norodul ţěreĭ rumânescĭ [1]. In 15 August 1821 se trămise asemene reclamare direct la Vizir.

Câte-va ḑile după aceea, la 16 Iulie 1821, otcârmuirea adreséză un noŭ arz «către prea luminatul făcětorul nostru de bine Hagi-Paşa Muhafizul Giurgiuluĭ. Administraţiunea românéscă se tânguesce, că Sarhatliiĭ aŭ cuprins cele maĭ multe sate din judeţele de margine şi isgonind de prin plăşi pe zapciiĭ isprăvnicieĭ, ce sunt orînduiţĭ a îndeplini cele cerute pentru trebuinţa oştirilor, silesce şi apucă pe săracele raele, luându-le zaherele, vite etc». Décă aŭ isbutit saŭ ba boerimea cu asemenea arz nu putem documenta.

Tot din Iulie este un firman adresat luĭ Ahmed Aga şi luĭ Costache Negre Caimacamul prin care li se vestesce definitiva rěpunere a Eteriştilor grecĭ şi li se ordonă să pună şi pe scutelniciĭ, şi pe postelniciĭ boerescĭ şi mŏnăstirescĭ să contribuéscă ca şi cele-l-alte raele, la tóte «până la venirea nouluĭ Domn». Firmanul adaogă a ḑice, că Negre să se supună luĭ Ahmet-Agă, iar boeriĭ să se supună luĭ Negre şi cu toţiĭ să dea pe mâna turcilor orĭ-care rěsvrătit şi să nu 'l ascundă.

c) La 7 August se petrece în Bucurescĭ o grósnică scenă. Cunoscutut Căpitan Sava care, precum vĕḑurăm, nu prea avu o atitudine şi o purtare francă şi lealã, acum dându-se de om înţeles de aprópe cu turciĭ, acum lucrând în secret, ba şi făţiş în favórea luĭ Ipsilante, este chiamat la Bucurescĭ de Chihaia-Bey sub cuvînt că o să 'l rěsplătéscă pentru fapte săvêrşite in profitul Turcieĭ în unele judeţe ale ţěreĭ rumânescĭ, maĭ ales în judeţul Muscel. Sava ascultă de învitare şi vine la Bucurescĭ în 5 August cu vre-o 300 din arnăuţiĭ sěĭ, lăsând alţĭ 600 la Ciorogârla. El trage la casa sa din suburbia Tabacilor, iar arnăuţiĭ sunt aşeḑaţĭ la cuartir în suburbia Olteniĭ şi Protopopul. A doua-ḑi Sava se presintă

2) Condica originală în Biblioteca Urechiă din Galaţĭ, fila 3.

la Chihaia-Bey cu tovarăşiĭ sĕĭ Delibaşa Mihale şi Ghenciŭ. Bine şi cu onorurĭ primiţĭ, se decise ca a doua-ḑĭ Chihaia-Bey să 'ĭ îmbrace pe toţĭ cu caftan din ordinea Sultanuluĭ. In ḑiua următóre la 7 August, însă nu caftan dobândi Sava şi aĭ sĕĭ, ci mórte. Mergênd la Chihaia-Bey, care locuia în casele luĭ Bellu, însoţit de o mică gardă de 25 de arnăuţĭ, în curtea caseĭ fu primit cu onorurĭ militare de o gardă de 300 de turcĭ, dar când se apropie de uşa camereĭ luĭ Chihaia-Bey, turciĭ înşiraţĭ pe scărĭ *ad honorem* traseră cu puşca în Sava, în Ghencea şi în Mihale. Sava căḑu mort, Mihale se apĕră cu spada până în capul scăreĭ unde fu lovit şi el de mórte. Ghencea era să sară pe feréstră, dar căḑu şi dênsul lovit de glónţe. In curtea caseĭ, turciĭ măcelăriseră pe arnăuţiĭ luĭ Sava şi cadavrele lor fură aruncate în Dâmboviţă, care curgea pe lângă casa luĭ Bellu. Capetele luĭ Sava, Ghencea şi Mihale âmplute cu pae fură trămise la Constantinopele, iar corpurile lor aruncate fără sepultură în câmpia de la Moşĭ şi devenirĕ prada câinilor şi a corbilor.

Pe când asemenea măcelurĭ se întêmplaŭ la reşedinţa luĭ Chihaia-Bey, spaimă grósnică se rĕspândi prin oraş, maĭ ales înţelegênd că Chihaia-Bey poruncise că va plăti câte o mahmudea de fie-care cap de arnăut. Turciĭ ca să capete premiul, ucideaŭ ómeniĭ de la o l-altă în timp de 3 óre cât ţinu asemenea măcelărie spăimântătóre. După intervenirea austriaculuĭ Udriski şi a secretaruluĭ luĭ Chihaia-Bey, numitul Bălţăreţul, Chihaia-Bey dete noŭ ordin, ca să înceteze măcelul, ḑicênd că nu maĭ primesce nicĭ un cap, la din contră că va pedepsi cu mórte pe cel care 'ĭ-ar maĭ aduce unul. Treĭ ḑile ţinu încă jaful caselor din Bucurescĭ sub cuvînt că turciĭ căutaŭ prin case arnăuţĭ ascunşĭ. Maĭ multe case aŭ fost incendiate chiar de către turcĭ.

Ca să se linistéscă spaima din Bucurescĭ, Sultanul adreséză un firman către Paşa de la Silistra Mehmet-Selim-Paşa, prin care rĕspunḑênd la însciinţarea acestuia, că s'aŭ curăţit cu totul ţéra rumânéscă de apostaţĭ şi că s'aŭ întors Munteniĭ pe la casele lor, dar că ne fiind încă Domnitor staŭ mórte tóte lucrările. Sultanul dispune că aceste lucrărĭ să se caute şi să se întocméscă de către Caimacamul cel rînduit:

Prea cinstite întru stăpânire desĕvêrşit, cel ce întocmescĭ, cu drépta înţelepciune, pricinele noroduluĭ, întărirea temelielor înaltuluĭ Devlet şi alte strălucirĭ, întâiele isvóde al darurilor celor întru asemĕnare îngeréscă, halea Silistra

Valezi al nostru Vizir, Mehmet Selim Paşa, Dumnedeŭ să 'ţĭ îndelungéscă aniĭ!

Cu acéstă a nóstră sântă împĕrătéscă poruncă, ţi se face cunoscut, că după însciinţarea ce ne-aĭ trămis în cele după urmă, cum că, prin ajutor Dumnedeesc, s'aŭ perdut apostaţĭ din ţéră rumânéscă, şi cum că ceĭ maĭ mulţĭ dintre lŏcuitoriĭ ţĕreiĭ, ce din întâmplare aŭ fost fugarĭ s'aŭ întors înapoĭ pe la casele lor, aflându-se şi ceĭ-l-alţĭ întru cugetare de întórcere; şi pe lângă acestea încă ne fiind Domn în ţéra rumânéscă, staŭ mórte şi nelucrate cele ce privesc pe séma luĭ, adică vămile, ocnele şi cele-l-alte slujbe, şi legiuitele dăjdiĭ, asemenea şi moşiile şi semĕnăturile boerilor, ce sunt fugiţĭ în Braşov, ne adunate şi necăpuite; ci fiind-că pentru acestea întrebĭ în ce chip este înalta nóstră poruncă şi voinţă? eată-ţĭ poruncim printr'acéstă poruncă a nóstră că, de vreme ce, cu ajutorul Dumnedeesc, apostaţiĭ ce se încuibaseră în ţéra Rumânéscă şi în ţéra Moldoveĭ, uniĭ dintre dânşiĭ de sabie se vor jertfi, alţiĭ fugind în pământul strĕin aŭ lăsat aceste ţĕrĭ slobode despre faptele lor cele rele; şi fiind-că este buna-voinţă a nóstră a se face de acum înainte tot repausul şi odihna raialeĭ ce locuesce întru aceste douĕ ţĕrĭ, care se socotesc şi sunt al nostru Impĕrătesc Keler, să îngrijéscă dară a se propovĕdui prin pristavĭ, în tot coprinsul ţĕriĭ rumânescĭ, că este înaltă şi sântă porunca a nóstră de a se întórce întru ale sale toţĭ de obşte, ceĭ fugiţĭ în stréinătate; şi de a îngriji fie-care pentru meseria sa; precum şi plugariĭ să lucreze pămêntul ca şi maĭ înainte, fără de a avea cât de puţină bănuială că s'ar putea întâmpla ceva în potriva siguranţeĭ vieţiĭ lor, saŭ a averilor lor, orĭ scădere saŭ schimbare la privelegiurile lor; şi până la venirea Domnuluĭ în ţéra rumânéscă, hotărîm ca tóte slujbele, vămile, dăjdiile şi altele asemenea acestora ce privesc pe séma Domnieĭ, să se caute de o cam dată şi să se întocméscă de către Caimacamul cel orînduit.

Decĭ, spre acésta, după cum s'a trămes ale nóstre sânte osebite poruncĭ către ViziriĭMuhafizĭ aĭ Diuluĭ şi Brăileĭ, aşa şi către tine, ca să urmezĭ desĕvêrşit şi întru glăsuire cu înţelegerea sânteĭ nóstre poruncĭ, puind în lucrare tótă privegherea şi sciinţa, spre a se propovĕdui fără de zăbavă, în tot locul ţĕriĭ rumânescĭ, a nóstră întru osîrdie poruncă şi voinţă, de a se întórce înapoĭ raialele nóstre, lŏcuitoriĭ ţĕriĭ, ce se rĕtăcesc în ţéră strĕină şi în alte părţĭ, împrospătând acest fel fieşce-care urmarea meserieĭ sale; iar maĭ vêrtos, că voim să fie de obste liniste, fără cea maĭ puţină bănuială că va cerca cinevaşĭ vre-o bântuire séŭ stricăciunĭ; şi că până la venirea Domnuluĭ în ţéră, este să se caute desĕvêrşit tóte trebile Domnescĭ şi maslahaturile ţĕriĭ de către orînduitul Caimacam.

Tu dară, Vizirul nostru, cel ce escĭ strălucit întru înţelepciune şi în multe cercărĭ, să ieĭ séma spre sĕvêrşirea întocmaĭ celor poruncite, supuindu-te sfîntuluĭ nostru semn.

S'aŭ scris acéstă poruncă pe la mij'ocul luneĭ Zilcade, cu leatul 1236 (1821).

Paşa de Silistra caută să justifice măcelărirea din urmă al luĭ Sava şi a lor săĭ din Bucurescĭ prin un ordin trămis către Chihaia-Bey. Prin acest act adresat tot odată către toţĭ căpitaniĭ de oştirĭ turcescĭ şi către Constantin Negre, cum şi către tótă obştea boerĕscă, le spune că linistea cea făr'de veste tulburată de o cétă de ómenĭ rĕsvrătitorĭ şi făcĕtorĭ de rele (Ipsilante cu aĭ săĭ), s'a restabilit de oştile turcescĭ trămise în ţéră. Maĭ rĕmânea băntuitor obştieĭ numaĭ «acel sciut protivnic Sava-Bimbaşa nemulţămitorul de facerile de bine ce a dobândit de la Inaltul Devlet şi tot d'auna avĕnd întru adĕncul inimeĭ sale încuibată înşelăciunea şi une-orĭ făţărnicindu-se cu credinţă şi cu supunerea către Inalta Pórtă, alte orĭ unindu-se cu apostatul Ipsilante şi arĕtându-se într'o glăsuire cu faptele aceluia, aŭ meşteşugit maĭ în urmă şi prin făţăriĭ s'a făcut că se întórce iarăşĭ în slujba înălţatuluĭ Devlet.......».

S'aŭ prins corespondenţele luĭ Sava cu Ipsilante şi cu hainul Diamandi, decĭ s'aŭ cunoscut că este trădător şi că nu âmbla decât să'şĭ âmple tâlhărĕsca pungă. S'aŭ găsit şi 3 tunurĭ ascunse în casa luĭ şi un drapel de apostaţie. «Pentru aceste cuvinte hotărîndu-se perdarea acestuĭ hain Sava dimpreună cu căpităniile luĭ Ghencea şi Mihale cu tovarăşiĭ lor.....», s'a şi pus în lucrare şi de acum înainte ţéra rumânéscă a fost isbăvită pe deplin de făcĕtoriĭ de rele. Actul termină, amintind că este dată poruncă de la Sultanul, să se pedepséscă cu mórte orĭ-care oştén va face jafurĭ şi fapte rele împotriva lŏcuitorilor pămĕntenĭ. Decĭ, se ordonă luĭ Chihaia-Bey şi căpeteniilor oştirilor turcescĭ «ca nu cum-va să băntuiţĭ pe vre-unul din boerĭ orĭ locuitorĭ, măcar la un fir de pĕr din capul lor, nicĭ să căutaţĭ strâmb la raele, nicĭ împotrivă să urmaţĭ, sub pedépsă cumplită. Adaugă finalmente acest act, a asigura boerimea şi pe lŏcuitoriĭ ţĕreĭ «că numaĭ pentru mântuirea vóstră s'a făcut cea de istov perdare a apostaţilor carĭ s'aŭ fost sculat cu zurba în ţéra rumânescă». Eacă actul:

Tótă lauda slăviţilor şi cinstiţilor bărbaţĭ, păzitorul şi îngrijitorul oraşuluĭ Bucureşcĭ, Capugi-Paşa, Hagi-Gheghe-Aga, sporéscă-se slava ta!

Şi voĭ, ceĭ-l-alţĭ căpitanĭ aĭ ostirilor, ce sunteţĭ lauda şi aleşĭ între ceĭ asemenea voue, sporéscă-vi-se puterea!

Şi tu, întâiule al némuluĭ Messia, halea, Caimacamule al ţěreĭ Rumânesc Constantin Negre, crôscă-ţĭ cinstea şi bunu numele těŭ!

Şi voĭ toţĭ, de obşte boerĭ aĭ ţěreĭ Rumâneşcĭ!

Cu acéstă poruncă a nóstră vi se face cunoscut că, obştésca linişte odihna supuşilor ţěreĭ Rumâneşcĭ, fiind una din cele maĭ deosebite şi ncstri mutate dorinţe ale Inaltuluĭ Devlet (sub aperătórele căruia aripe, umbrindu-s aceştĭ supuşĭ din vechime şi până în ḑilele acestea de apoĭ, se bucură, odil nindu-se după împěrătéscă voinţă), acéstă liniste fără de veste şi pe neaşteptat s'a tulburat de o cótă de ómenĭ resvrătitorĭ şi făcĕtorĭ de rele, carĭ, avên căpeteniĭ pe hainul Ipsilante, s'aŭ revărsat în tot coprinsul ţěreĭ Rumânesc aducĕnd în tóte părţile derăpănare desĕvêrşită; şi prin mijlocirea aceluĭ hai căpetenia lor, şi prin multe chipurĭ arĕtând hainlâcul împotriva prea Inălţate Porţĭ, pe de o parte aŭ înşelat din raelele ţěreĭ Rumâneşcĭ, pe de altă part le-aŭ făcut multe prăḑĭ şi felurimĭ de jafurĭ «pricinuitóre de tótă derăpănare ţěreĭ; într'acestea însă ochiul cel ne-adormit al prea puterniculuĭ nostru îm pĕrat, avĕnd ajutor puterea cea tare a luĭ Dumneḑeŭ şi pururea următóre c îmbelşugarea, prin împĕrătésca sa îngrijire la vreme cuviinciósă, întâmpinân aceste nevoĭ întâmplate în ţéră Rumânéscă, a trimis nebiruitele sale ostirĭ, în puţină vreme aŭ sfărâmat acéstă perḑĕtóre cétă, pre uniĭ din căpeteniĭ prin ḑĕndu-ĭ de viĭ, pe alţĭ risipindu-ĭ şi gonindu-ĭ peste munţĭ, în cât ast-fel s' adus scăpare şi isbăvire de rele săraceĭ raele; dar şi cu tótă acea isbăvire, c a sĕvîrşit împĕrăţia sa, s'aŭ ivit în cele de pe urmă în ţéra Românéscă şi alt întâmplare vrednică de uriciune, care privea, nu numaĭ spre împotrivirea Inal tuluĭ Devlet, ci încă şi spre bântuirea obstieĭ, adică cel sciut protivnic Sav Bimbaşa, nemulţămitorul, către facerile de bine ce a dobânnit de la Inaltu Devlet; şi tot-déuna avĕnd întru adâncul inimeĭ sale încuibată înşelăciune viclenie, şi une-orĭ făţărnicindu-se cu credinţă şi cu supunere către Inalt Pórtă, alte orĭ unindu-se cu apostatul Ipsilante, şi avĕndu-se într'o glăsuire c faptele aceluia, s'aŭ meşteşugit maĭ în urmă, şi prin făţărie, şi s'aŭ făcut că s întórce iarăşĭ în slujba înălţatuluĭ Devlet; cu tóte acestea, abia după trecer de o lună s'aŭ înfăţişat către Kehaiaoa nóstră, Hagi-Gheghe-Agá; şi nu numa cu acéstă necuviinciósă faptă s'aŭ dovedit bănuiala, ci de o-dată s'aŭ prins scrisorĭ ale luĭ, şi corespondenţele sale cu Ipsilante; şi maĭ în urmă şi alt scrisorĭ ale luĭ către hainul Diamandi, cel într'un cuget cu dênsul; aşa s' arĕtat numitul în tóte faptele sale, că politiceşcile luĭ pornirĭ şi slujbe, ce s prefăcea că arată către Kehaiaoa nóstră, prin felurimĭ de chipurĭ, nu aŭ fos alt fără numaĭ întróga înşelăciune şi făţărie, asemenea linguşitorieĭ câneluĭ, c 'şĭ mişcă códa, când către unul, când către altul, cu scop că aflîndu-se tot-d'aun în trébă şi căpetenie de ómenĭ îndărătnicĭ şi făcĕtorĭ de rele, să pótă dispui pe supuşiĭ împĕrăteşcĭ, şi să-şĭ împle tâlhărésca sa pungă. Cum dar se pute trece cu vederea acest fel de făcĕtor de rele şi apostatŭ? în vreme ce, pe lângă

cele-l-alte ale luĭ tainice rele cugetărĭ, s'aŭ găsit şi treĭ tunurĭ ascunse la casa sa, cum şi somnul de apostasiă al luĭ Diamandi, tovarăşul cu acel apostat; cum dar se putea nădăjdui mântuirea obsteĭ fără a se pune în lucrare cea desevîrşită prăpădenie a pricinuitoruluĭ relelor? în vreme ce este obicĭnuit şi legiuit la tóte nómurile, a nu rĕsplăti către ceĭ bunĭ rele în loc de bune, precum şi către ceĭ rĕĭ bune în loc de rele, ci spre isbăvirea săracilor este neapĕrat orînduită perḑarea unor ast-fel de ómenĭ resvrătitorĭ.

Pentru aceste cuvinte, hotărîndu-se perḑarea acestuĭ hain Sava, din preună cu căpeteniile luĭ, adică Ghencia şi Mihale, şi a tovarăşilor lor, orĭ unde s'ar găsi, s'aŭ şi pus în lucrare; şi de acum înainte, fiind-că toţĭ de obste lŏcuitoriĭ ţĕreĭ Rumânescĭ, atât ceĭ din oraşe, cât şi ceĭ de prin sate, isbăvindu-se pe deplin de aceştĭ perḑĕtorĭ şi făcĕtorĭ de rele, pot în liniste şi nesupĕraţĭ să urmeze fieşce care lucrul sĕŭ şi meseria sa, lucrând ca şi maĭ nainte datoria, aŭ dar să se róge luĭ Dumneḑeŭ pentru îndelungata viaţă a prea puterniculuĭ nostru Impĕrat.

Către acéstă, fiind-că este dată împĕrătéscă poruncă, ca verĭ care din ostaşiĭ împĕrătescĭ ar cuteza de acum înainte să facă cât de puţină supĕrare vre uneĭ raiele, îndată unul ca acesta, cu mórte să se pededséscă, urmézĕ ca toţĭ lŏcuitoriĭ, de orĭ ce tréptă, să se apuce iarăşĭ de meseria lor şi de lucrul lor, fără temere şi cu liniste, avĕnd temeinică încredinţare pentru nebântuirea şi cea desĕvĕrşită siguranţă a lor.

Int'acest chip dar tu, Kehaioa nóstră şi voĭ, cele l'alte căpeteniĭ ale ostirilor, infrânênd fiesce care din voĭ, ostirile nóstre, să luaţĭ sémă bine că nu cumva să bântuiţĭ pe vre unul din boierĭ, saŭ din lŏcuitorĭ, măcar la un fir de pĕr din capul lor, nicĭ împotrivă să urmaţĭ, căcĭ alt-fel să sciţĭ că, ca nisce vinovaţĭ, vĕ veţĭ osîndi, şi vĕ veţĭ pedepsi cumplit. Şi tu, Caimacamule, şi voĭ, boieraşilor şi ceĭ-l'alţĭ locuitorĭ aĭ ţereĭ Rumânescĭ, înţelegeţĭ toţĭ, că fiind din vechime obicĭnuit, după legea şi împĕrăţia nóstră, a se socoti cinstea vóstră, cinstea nóstră, şi averea vóstră, averea nóstră, şi viaţa vóstră, viaţa nóstră, nu se cuvine să aveţĭ de acum înainte cea maĭ mică bănuială, că vĕ veţĭ supĕra cât de puţin la ceva orĭ din partea nóstră, orĭ din partea căpeteniilor nóstre, şi a ostirilor; ci cunoscênd că numaĭ pentru mântuirea vóstră s'a făcut cea de istov perḑare a apostaţilor de rele, carĭ s'aŭ fost sculat cu zurba în ţéra Rumânéscă, să vĕ odihniţĭ dar şi să fiţĭ fără grijă fiesce care întru ale sale, deschiḑêndu-vĕ prăvăliele, şi urmând ca maĭ nainte fiesce care meseria sa.

Pentru acest sfêrşit, s'a făcut acésta a nóstră poruncă, s'a trămis de la Divanu, ... Silistra; iar voĭ, supunêndu-vĕ la cele poruncite, să urmaţĭ întocmaĭ.

(Urmézĕ sigiliul)

Despre uciderea luĭ Bimbaşa-Sava şi aĭ luĭ aŭ trămis dare de sémă către Miltitz, Consulul prusesc din Bucurescĭ la 21 August st. n. 1821.

In nota acésta culegem unele detaliĭ carĭ lipsesc în actele până ac reproduse. Aşa se descrie apĕrarea ce-aŭ încercat'o Arnăuţiĭ pe car Turciĭ iĭ hotărîseră la mórte ; «ceĭ carĭ putură ca să se apere, se apĕrară şi mulţĭ Turcĭ rĕmaseră morţĭ. Arnăuţiĭ locuiaŭ maĭ cu sémă pe lângă casa Căminaruluĭ Sava. Se apĕrară şi la acéstă ocasiune se întâmplară desordine comise de Zaporojenĭ, carĭ, ucigĕnd Arnăuţiĭ jafuiră maĭ mul saŭ maĭ puţin şi pe ómeniĭ carĭ se găséŭ în aceleaşĭ case. Vre-o 5(de Arnăuţĭ se închiseră în biserica Oltenilor şi câţĭ-va în casa lu Filipescu Buzatul. Zaporojeniĭ deteră foc caseĭ şi focul isbi şi biserica Oltenilor..... La biserica Protopopuluĭ încă puseră foc după denunţarea unuĭ preot român, că eraŭ şi acolo închişĭ Arnăuţĭ. Arseră vre-o ḑece case cu tóte că Chihaia-bey însuşĭ stărui să se stingă focul. Arnăuţii se apĕrară cu curaj în biserica Oltenilor, trăgĕnd asupra Turcilor din clopotniţă chiar când ea ardea. Chihaia-bey aduse câte-va tunurĭ să spargă zidurile bisericeĭ, dar nu isbuti de cât să arunce spaima în oraş, ghiulele ricoşând din zidul bisericeĭ asupra oraşuluĭ. Acestea se petreceaŭ în ḑiua de 7/19 August st. n. In diminéţa ḑileĭ de 20 la 10 ore fără un sfert, canonada reincepu, dar numaĭ séra la 8 ore zidul fu spart şi Turciĭ luară cu asalt biserica, măcelărind pe toţĭ câţĭ se aflaŭ acolo, dar perḑĕnd şi eĭ vre-o 200 ómenĭ rĕmaşĭ morţĭ... Chihaia-bey publică îndată că tóte raialele credinciόse n'aŭ de a se teme de nimic, ceea ce nu împedică ca oraşul era în o tristă stare «fără repaos nicĭ de nόpte, nicĭ de ḑi». Autorităţile turcescĭ trebuiaŭ mereŭ să dea ordine pentru a împedica lăţirea teróreĭ printre bieţiĭ Bucurescenĭ.

Terórea era apróре cu ne-putinţă de a o potoli, maĭ ales după ce Strogonoff abandonă Constantinopolele şi după ce consuliĭ rusescĭ şi austriacĭ abandonă Bucuresciĭ. Pentru a potoli pe cât posibil acea terόre, pavilionul rusesc tot se maĭ rădică încă la 13/25 August pe catargul din curtea Consulatuluĭ rusesc [1]).

1) Veḑĭ Hurmuzachi Vol. X. pag. 126 actul 167.

Le Moniteur Universel No. 260 Lundi, 17 Septembre 1821.

Vienne, le 5 Septembre.

Les derniers rapports arrivés de Bucharest, en date du 21 Août, annoncent une nouvelle scène d'horreur et de destruction dont cette malheureuse ville à été le théâtre.

Finea anuluĭ 1821, aduce cum vĕḑurăm, neaşteptat capĕt şi vieţeĭ celor doĭ fraţĭ Călimăchescĭ. Dragomanul Calimah învinovăţit, că era

Nos lecteurs n'ignorent pas le nom de Caminar Sawa, connu par le rôle qu'il à joué dans la Valachie depuis l'insurrection de Théodore, chef des Pandoures, à la tête de son corps d'Arnautes. (Les Arnautes sont des soldats Albanais, à la solde des hospodars des deux principauté, et font le service des gardes du corps. La plupart sont Musulmans). Caminar Sawa, qui dans la dernière guerre entre la Russie et la Porte, avait harcelé l'armée russe, surtout pendant le siège de Rustchuk, ou il s'était montré comme le plus audacieux des partisans, avait paru dans la Valachie à la téte de son corps d'armée qui lui était entièrement dévoué, dès le moment ou Théodore fit publier sa proclamation. Il se déclara onvertement en faveur de ce dernier, mais bientôt après sa conduite devient équivoque, et lorsqu'Ipsilanti s'insurgea dans la Moldavie, Sawa, s'est borné à maintenir sa position dans le palais du métropolitain de Bucharest. A l'aproche de l'armée turque sur les bords du Danube, il se déclara ouvortement pour la Porte dont il paraît avoir défendu la cause jusq'à ce moment.

Dans la promière quinzaine du mois dernier, le Kiaja-Bey, commandant l'armée turque dans la Valachie, avait assemblé plusieurs divisions de ses troupes dans Bucharest. Caminar Sawa, qui jusqu'alors avait fait la guerre contre les bandes des insurgés qui eraient le long de la frontière, à été également mandé à Bucharest, et y est arrivé avec un millier et plus de ses Arnautes. Le matin du 19 août, il s'est rendu auprés du Kiaja-Bey, accompagné de Bimbacha-Genth-Aga et Dey-Baschi-Mihali, deux de ses capitaines. A peine étaient ils entrés dans le vestibule, que la garde du Kiaja-Bey les reçut avec un salut de mousqueterie qui les étendit morts sur le carreau. Une attaque générale eut lieu dans le même moment contre les Arnautes qu'on avait logés dans un quartier plus éloigné. La plupart d'entre eux se retirèrent dans les couvents qui sont les édifices les plus solides de la ville et se défendirent avec leur bravoure accontumée. Cet événement à amené la triste conséquence qu'un nombre assez considérable des maisons de la ville á été détruit par les flammes.

Comme un exemple de la valeur des Arnautes, on peut citer le fait suivant: lorsqu'on est parvenu à maîtriser le feu, on a trouvé 400 Turcs tant morts que grièvement, blessès; le dernier des Arnautes est mort dans le couvent. D'apres la résistance que l'on y avait trouvée, la garnison avait été evaluée à quelques centaines d'hommes: il n'y en avait que trente-neuf.

On assure généralement que Caminar Sawa était sur le point de changer encore une fois de rôle et que cette déconverte lui a coûté la vie; peut-être a-t-il été victime de ce que peu avant l'entrée de Turcs à Bucharest, il a fait une procession publique et solennelle précédée du drapeau de la croix. Les

în cunoscință de pregătirele mișcărei grecescĭ a fost decapitat, iar Scarlat după uniĭ a murit de apoplexie iar după alțiĭ otrăvit. [1])

CAP. XII.

Administrațiunea țĕreĭ româneseĭ în 1821/22

Din administrațiunea propriŭ dișă a țĕreĭ rumânescĭ din perióda acésta, până la Căimăcămia luĭ Grigorie Ghica, putem aduce o serie de documente inedite.

Biserica.

Mitropolitul Dionisie abandonând Bucurescií, administrațiunea Mitropolieĭ rĕmâne, precum am arĕtat, pe mâna vicaruluĭ sĕŭ protosinghelul Dionisie. Indată însă după intrrarea Turcilor, înlocul acestuia este numit vicar, saŭ maĭ bine vechil de Mitropolie, cum se dicea, arhiereul grec Troados Benedict. In timpul de la intrarea Turcilor în Bucurescĭ până la sosirea Caimacamuluĭ Negre, ede sigur că nic un însemnat act politic n'a făcut acest vechil de Mitropolie, decât dóră că a semnat și el diversele arzurí de care ne-am ocupat. Cam de atuncia de când începe a se maĭ reorganiza și administrațiunea generală a țĕreĭ, adică cam de prin luna luĭ Iulie 1821 ia și Troados o parte maĭ védită la actele Otcărmuireĭ Valahieĭ.

Din actele relative la biserică până la numirea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica memorăm următórele:

In 12 Iulie se rînduesc proistoșiĭ de la mŏnăstirea Cotrocenĭ, ca dênșiĭ să caute de administrațiunea acesteĭ mŏnăstirí atât de înglodată în datoriĭ de egumeniĭ grecĭ și de diverșiĭ epitropĭ ce aŭ administrat'o în trecut.

O dare se aruncă asupra tuturor mŏnastirilor sub numire de cisla ajutorințeĭ pentru oștirĭ, adică pentru oștirile turcescĭ.

---

horreurs de l'insurrection augmentent infiniment dans ces malheureuses contrées par l'oscillatton continuelle des chefs de partis, lesquels combattent avec beaucoup de courage et de détermination, non pas pour une *cause*, mais toujour pour leur *intérêt personnel*. Cette circonstance étant peu connue à l'étrange il s'en suit que les jugemens que l'on porte sur les affaires de ces pays, ne peuvent être qu'erronés.

1) Vedĭ nota luĭ Miltitz către Kreutchely din 29 Decembre st. n. 1821

Acéstă dare este repărţită asupra tuturor eparhiilor şi nu taïe sumă maĭ mare ca 58000 de talerĭ[1]).

Unele mŏnăstirĭ sunt în imposibilitate de a plăti quot-partea hotărîtă, după ce li se cerea şi vechea taxă hotărîtă pentru a se întâmpina spesele în cas de bólă năprasnică, prin Casa de priveghere.

Unele mŏnăstirĭ sunt nevoite să se împrumute pentru a rĕspunde taxa ajutorinţeĭ. Asemenea împrumuturĭ se fac după regula adoptată sub ultima domnie, adică prin zapise aprobate de otcârmuire.

---

1) Fóie de cisla ajutorinţeĭ pentru oştirĭ, ce sunt a da Mitropolia, episcopiile şi mŏnăstirile, care s'aŭ hotărît acum în urmă, după acésta a se face împlinirea, iar foile ce s'aŭ făcut înainte rĕmân anerisite saŭ şi sparte.

1822, Eebruar 28.

talerĭ		talerĭ	
21.000	Mitropolia cu metoşele eĭ.	390	Valea
7.000	Episcopia Buzĕŭ	390	Râncăciovu
1.400	Episcopia Argeş	1.050	Mihaiŭ-Vodă
650	Radu-Vodă	960	Sf. Ioan
2.500	Sf. Gheorghe cu metoşele	500	Zlătariĭ
1.300	Cotrocenĭ	360	Sf. Ecaterina
990	Văcărescĭ	1.000	Mărcuţa
270	Plumbuita	270	Greciĭ
1.050	Znagovul	270	Codreniĭ
200	Sf. Spiridon vechiŭ	1.050	Slobozia
1.000	Sf. Spiridon noŭ	1.500	Sf. Ioan din Focşanĭ
1.650	Mărgineniĭ	240	Băbeniĭ
750	Mislea	1.050	Râmnicu
300	Comana	300	Bradul
1.260	Dealul	300	Clocociovul
350	Nucetul	1.100	Sĕrindaru
390	Butoiul	700	Mânăstirea Banu
270	Golgota	400	Glavaciccul
1.350	Câmpu-Lung	300	Răzvanu
600	Vieroşu	57.650	

Adecă cincĭ-ḑecĭ şi şépte de miĭ şése sute cincĭ-ḑecĭ, într'acestaşĭ chip poruncim să se facă împlinire, iar foile ce s'aŭ făcut maĭ 'nainte să rĕmâe neenerghisite.

Gr. Ghica, *Barbu Văcărescu*, *Constantin Negre*.—1822 Februar 28.

De la ocârmuirea Valahieĭ.

Prea sfinţia ta Archiereule Irinadoe, vechilule al sfinteĭ Mitropolii. La Postelnicel. Epistatul mănăstireĭ sfântului Spiridon Noŭ, ne făcu arĕtare că pentru banii ce este îndatorată acéstă mănăstire a da la Vistierie pentru întâmpinarea cheltuelilor oştirilor împĕrăteştĭ, ne-avênd alt mijloc, se îndatoréză prin zapis ce-l vĕdum, de acea ca un lucru trebuincios prea sfinţia ta după orînduia să adeverezi acest zapis, ca să potă numĕra împrumutătorul banii din arĕtat zapis.—1822, Martie 28.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigore Romanitis.

O parte din venturile Mitropoliei şi a Episcopiilor se trămetea in secret la Braşov la adresa emigraţilor arhiereĭ. Aceştia nevoind s asculte de chiamarea lui Silistra-Valezi de a se reintórce la scaune Paşa ordonă otcârmuireĭ Valahieĭ, ca să inceteze cu asemenea trămi teri de bani. In 16 Mai 1822.

1) *Patru cărţi la patru judeţe Muscel, Argeş, Dâmbovița şi Ilfov pentru bani ce sunt îndatorate a da*

De la otcârmuirea Valahieĭ

Dumnéwóstră Boierilor ispravnicĭ ot sud.... încă de la 20 ale trecute lunĭ a luĭ Martie s'aŭ scris dumnevóstră, pentru baniĭ ce sunt îndatorate mŏ năstirile prin hotărîrĭ domnescĭ şi prin zapisele egumenilor legate a rĕspunde în vreme de năprasnică bólă la Casa privigherel, la Cutia milostenieĭ, vi s'ai poruncit, ca cu mumbaşir fără de zăbavă să'ĭ împliniţĭ şi să'ĭ trămiteţĭ aic la cinstita Dvornicie a obscirilor, după care vĕdêndu-se din cartea dumnévóstră lenevire se cuvenea a vĕ trimite mumbaşir cu treapăd, dar acum se trecu ce vederea, însă vĕ poruncim, ca făr de alt cuvînt de prelungire, să împliniţĭ ne greşit baniĭ de la egumenĭ şi să'ĭ trămiteţĭ la Dvornicia obstirilor cum mai în grab, cácĭ făcênd întârḑiere vi se va trămite dumnévóstră mumbaşir cu greŭ treapăd şi vé veţĭ socoti de nedestoinicĭ de dregătoria ce vi s'aŭ încre dinţat.—1822, April 23.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigorie Romanitis.

De la Otcârmuirea Valahieĭ, către părintele arhiereŭ Apamia, năstavnicul sfinteĭ mănăstirĭ Câmpu-lung.

Fiind-că mónăstirea acésta este legată prin contract şi prin hotărîre dom néscă intărită, ca să dea pe tot anul talerĭ 2500, carĭ banĭ în vreme neliniştit sunt rinduiţĭ a se da la Casa privigherel, iar în vreme de sănătate când ai avut lipsă şi trebuinţă Cutia milostenieĭ şi într'acéstă vreme fiind maĭ cu deo sebire lipsa şi trebuinţa săracilor şi celor lipsiţĭ i acelor căḑuţĭ în ticăloşiĭ di întâmplările vremeĭ, a caror nădejde de a'şĭ ţine viaţa avênd-o în numaĭ i

Otcârmuirea comunică acest ordin vechilului mitropoliei Troados şi maĭ cu sémă i se ordonă, ca să opréscă pe Vlasie purtătorul de grijă al Episcopiei Argeş, de a maĭ trămite asemenea ajutorurĭ de banĭ luĭ Ilarion, refugiat şi dînsul în Ardél.

De la otcârmuirea Valahieĭ.

Prea sfinţia ta părinte arhiereule Troados vechilule al sfinteĭ mitropoliĭ, şciut este prea sfinţieĭ tale că din porunca împĕrătéscă prea înălţatul Silistra Valezi aŭ orînduit veniturile sfinteĭ mitropoliĭ i ale câte trele episcopiĭ spre

puţinul ajutor ce li se face de la Cutia milostenieĭ şi Cutia neavênd stare şi putere a le întâmpina mângâere la acéstă ḑi a sfintelor paştĭ, s'aŭ găsit cu cale ca boeriĭ ce sunt orînduiţĭ pe acéstă mŏnăstire pentru anul trecut, carĭ nu s'aŭ dat săĭ dea la Cutia milostenieĭ; ci dar primind acéstă poruncă făr de câtuşĭ de puţină prelungire, în treĭ-patru ḑile să găteşcĭ baniĭ negreşit cu orĭ-ce mijloc veĭ şci şi săĭ daĭ la dumnélor boeriĭ ispravnicĭ, de unde să ceĭ adeverinţă de teslimat şi cu acéstă carte i cu adeverinţa ce veĭ lua ţi se va ţinea în sémă; ci dar să nu facĭ într'alt chip a aduce tréba la prelungire, căcĭ va veni mumbaşir cu greŭ treapăd.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre, Scarlat Grădiştênu, Scarlat Mihălescu.

Asemenea cărţĭ s'aŭ făcut şi la mŏnăstirile de maĭ jos:

La sfinţia sa arhiereul Laodichias, năstavnic mŏnăstireĭ Délul, pentru talerĭ 3.000.

La David, vechil Znagovuluĭ pentru talerĭ 3.000.

La vechilul mŏnăstireĭ Vieroşul pentu talerĭ 1.000.

La egumen Cotmănénu metohul Cozieĭ, pentru talerĭ 350 din talerĭ 1200 ce este mŏnăstirea Cozieĭ,

Cod. 98 pag. 225.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Prea sfinţia ta părinte arhiereule Troados, vechilule al sfinteĭ mitropoliĭ, fiind-că după întocmirea ce în urmă s'aŭ făcut prin fóie iscălită de egumenĭ la cisla ajutorinţeĭ ce s'aŭ pus a da mŏnăstirile, după care s'aŭ dat poruncă a se pune în faptă, iar cisla dîntâĭ să rĕmâie fără de energhie la care cisla este pusă şi mŏnăstirea sfîntuluĭ Ioan din Focşanĭ a da talerĭ 1.500 în mŏnăstirea Băbeniĭ talerĭ 240, iar acum am luat înşciinţare de la dumnélor boeriĭ ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, trămiţêndu-ne şi răvaşele de plată iscălite de prea sfinţia ta, că după cisla d'întâĭ care aŭ rĕmas jos s'aŭ luat de la mŏnăstirea sf. Ioan talerĭ 1997 şi de la monastirea Băbenĭ talerĭ 527 banĭ 90, pentru care poruncim ca baniĭ ce s'aŭ luat maĭ mult peste cea-ce se arată maĭ sus că sunt puse a da, să se dea negreşit la dumnéluĭ Banu Grigorie Ghica, că săĭ trămiţă înapoĭ şi sfînta mitropolie de va pricinui că i'aŭ dat la Vistirie, iĭ va ţinea în sémă din ceea-ce are să dea la Vistirie.— 1822 Martie 21.

Grigoria Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, C. Negre.

Cond. 96 pag. 227.

a se strînge în trebuinţa oştirilor împĕrătescĭ şi cu acéstă hotărîre, ca nimenĭ din purtătoriĭ de grije şi vechilĭ aĭ acestor case să nu îndrăsnéscă a trămite pintr'ascuns în Braşov cel maĭ mic lucru, din vechiliĭ acestor eparhiĭ către obrazele lor; cu mare dojană şi straşnică poruncă ni se dete de către ceĭ maĭ marĭ, cum că s'aŭ înscíinţat că necontenit se trămit prin taină ajutóre din veniturile acestor case, maĭ virtos la episcopia Argeş s'aŭ arĕtat într'adins trămis cu cerere şi luare din veniturile acelor case şi le-aŭ trecut în Braşov pentru care era să dea de mare primejdie de se punea în mână acela ce aŭ venit pentru acest fel de oprite luărĭ; de aceea scriem sfinţieĭ tale, că la acéstă episcopie Argeşuluĭ este părintele Vlasie purtător de grije; să'ĭ daĭ straşnică poruncă ca să caute trebile cu orînduială şi să strîngă veniturile în trebuinţa oştirilor împĕrătescĭ, depărtând prin straşnică poruncă a sfinţieĭ tale pe ceĭ ce se vor afla acolo şi vor fi urmând a se amesteca la treburile şi iraturile Episcopieĭ; asemenea să daĭ poruncă a se păzi orînduiala acésta fără de câtuşĭ de puţină strămutare, căcĭ urmându-se împotrivă, însuşĭ prea sfinţia ta veĭ da rĕspuns pentru uniĭ ca aceia, carĭ âmblă împotriva poruncilor împĕrătescĭ şi a prea înălţatuluĭ Silistra-Valezi. — 1822 Maĭ 16.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.

Cod. 99 pag. 267

Baniĭ şcólelor se maĭ percep de la unele mŏnăstirĭ, dar de sigur nu pentru şcolĭ care sunt închise. Prin pitace de la *otcârmuire* se întrebuinţéză unele sumĭ din baniĭ şcólelor la alte scopurĭ. 1)

De la otcârmuirea Valahieĭ către prea sfinţia sa părintele arhiereŭ Apamia, năstavnicul sfinteĭ mcnastirĭ Câmpu-lung.

Am vĕḑut rĕspunsul ce ne facĭ de la 7 ale aceştiĭ lunĭ la cartea ocârmuireĭ ce ţi s'aŭ trămes de la 30 ale trecutuluĭ Martie, pentru baniĭ ce este mŏnăstirea legată a da pe fieş-care an, la care şi rĕspundem că pricinuirile şi îndreptările ce arĕţĭ n'aŭ loc, de vreme ce acele întâmplărĭ aŭ fost de obşte şi toţĭ năstavniciĭ aŭ rĕspuns legăturile şi alte ajutorinţe, precum şi chiar pentru acéstă mŏnăstire cinstite de o cer cu prostichiŭ fiindu-le cunoscute veniturile ce are. Ci fiind-că dintr'aceştĭ banĭ se împărtăşesc familiĭ scăpătate, carĭ sunt lipsiţĭ şi de hrana vieţeĭ, la care urméză să te filotimiseşcĭ pentru pomenirea fericiţilor ctitorĭ şi să te împărtăşeşcĭ şi prea sfinţia ta de acéstă facere de bine; trămite dar baniĭ deplin, fără zăbavă, precum eştĭ legat prin zapis, ca să nu fie otcârmuirea silită a da monastirea la alt obraz, şi nu'ţĭ vă rĕmânea cuvînt — 1822 April. 23.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

In împrejurările prin care trecea ţéra era imposibil reînoirea de hrisóve de miluire pentru mŏnăstirĭ şi bisericĭ. Singurul act de ase-

1) 1822 Martie 7. S'aŭ făcut pitac către vechilul Mitropolieĭ ca să dea arhimandrituluĭ Grigorie ajutorul sĕŭ pe luna luĭ Februar şi Martie câte talerĭ 200 pe lună din venitul şcólelor.

Cond. 96 pag. 223

menea natură este un pitac din 27 April 1822 de la *Otcârmuirea* Valahieĭ către vameşul Carvasaraleĭ, ca să plătéscă 100 de talerĭ mila bisericeĭ domnescĭ din curtea veche. [1])

Nicĭ schimbărĭ multe de egumenĭ nu aflăm în perióda acésta de timp, de la Ianuarie 1821 până la sosirea luĭ Grigorie Ghica Vodă. Dăm în anexe puţinele câte le-am aflat şi anume pentru mănăstirea Snagov, pentru Vieroşul din Muscel şi pentru Sfîntu Gheorghe Noŭ.

In April 1822 unia din creditoriĭ fostuluĭ mitropolit Nectarie caută, în înţelegere negreşit cu maĭ mariĭ Turcĭ, să fie plătiţĭ din veniturile mitropolieĭ. Troados refusă, întemeindu-se pe hotărirea cunoscută relativă la zapisele aulicescĭ; otcârmuirea Valahieĭ aprobă asemenea refuz. [2])

---

1) Cod. 96 pag. 252.

2) *De la otcârmuirea Valahieĭ*

Cu acéstă alăturată anafora a prea sfinţieĭ sale arhiereuluĭ Troados vechiul sfinteĭ mitrnpoliĭ, înfăţişându-se înaintea nóstră jăluitorul Andonache Lorentis şi făcênd cercetare, ne-am pliroforisit, că jăluitorul cere o datorie cu care aŭ împrumutat pe prea sfinţia sa, proin mitropolitul Nictarie, în vremea când se afla mitropolit, pentru care datoriĭ ale prea sfinţieĭ sale proin mitropolitul fiindu-ne şciut, că la létul 1819 Maiŭ 1, când aŭ eşit din mitropolie şi s'aŭ făcut alt mitropolit, prin hotărîre obştéscă întărită de Domn s'aŭ apĕrat mitropolia de acele datoriĭ, rĕmâind îndatorat chiar prea sfinţia sa proin mitropolitul a'şĭ plăti datoriile sale, şi acum nefiind aicĭ nicĭ prea sfinţia sa proin mitropolitul cel ce este dator, nicĭ prea sfinţia sa halea mitropolitul, rĕmâne să fie jăluitorul îngăduitor până se va linişti vremea şi vor veni prea sfinţia lor mitropoliţiĭ şi atuncĭ arĕtându-se cu zapisul ce cere datoria acésta, ce urmare se va face pentru alte asemenea datoriĭ, se va face şi pentru acésta. 1822, Aprilie 23

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigore Romanit.

Cod. 101, fila 36.

De la Epitropia sfinteĭ mitropoliĭ a Ungrovlahieĭ, către Dumnéluĭ vel Logofĕtul.

In dos jăluitorul Antonie Lorentis, arĕtându-se înaintene cu acéstă jalbă a sa, am luat pliroforie de cererea ce face, pentru care şi facem arĕtare că acest fel de madea a plăţiĭ unor acest fel de banĭ prin hrisovul reposatuluĭ Domn Alecsandru Vodă Suţul s'aŭ dezrobit sfânta mitropolie, rĕmâind ca acele datoriĭ să se plătéscă de către prea sfinţia sa proin mitropolitul Nictarie, precum dumitale este sciut. De aceea eŭ unul nu pot fi îndatorat cu rĕspunderea acestor banĭ, maĭ vêrtos tocmaĭ acum şi la o acest fel de vreme, ci jăluitorul va face acéstă cerere la prea sfinţia sa unde se află, şi după şciinţele de atuncĭ, în dreptăţile ce va avea va şi da rĕspuns, neavênd eŭ acéstă plirecsusie: a plăti rĕmăşiţurile altor mitropoliţĭ. — 1822, Aprilie 15.

Al Ungrovlahieĭ epitrop Troados.

Cod. 101 fila 36.

Nesiguranţa în care eraŭ maĭ cu sémă femeile de a merge nóptea pe strădĭ, din causa oştenilor turcĭ şi pentru ca nicĭ bărbaţiĭ să nu lipséscă de la paza caselor lor în timpul nopţeĭ, octărmuirea se vede silită a ordona Mitropolieĭ, la 12 Martie 1822, ca «sfintele rugăciunĭ ale deniilor, care sunt într'acéstă sĕptĕmâna cea mare a patimelor» să nu se facă nóptea, ci îndată după săvârşirea vecernieĭ «fiind-că nu póte norodul într'acéstăvre me a lipsi din casele lor nóptea afară».

De la octârmuirea Valahieĭ.

Prea sfinţia ta arhiereule Troados, vechilule al sfinteĭ Mitropoliĭ, fiind-că se apropie sfintele rugăciunĭ ale deniilor, carele sunt şi într'acéstă sĕptĕmână, cât şi în sĕptĕmâna cea mare a patimilor să daĭ prea sfinţia ta poruncă atât la bisericile de prin têrg, cât şi la preoţiĭ mahalalelor, ca deniile să se facă îndată dupe săvîrşirea vecernieĭ, care se obicinuesce la 9 césurĭ din ḑi, iar să nu intre în vremea nopţeĭ, fiind-că nu póte norodul într'acéstă vreme a lipsi din casele lor nóptea afară. — 1822 Martie 12.

Grigorie Ghica, *Barbu Văcărescu*, *Mihalache Manu* 1).

Şcolĭ şi cultură publică.

De şcolĭ şi de cultură publică nu încape vorbă pe timpul rĕsmeriţeĭ. Ambele focare culturale din Bucurescĭ şi Iaşĭ sunt stinse momentan, iar puţiniĭ scriitorĭ sunt rĕsleţiţĭ în ţéră şi peste fruntariĭ. Naum martor contimponan al evenimentilor represintă de alt-mintrelea acest timp şi ca prosator şi ca po.t. Apelurile luĭ în prosă şi maĭ cu sémă în versurĭ la unirea tuturor pentru salvarea patrieĭ, sunt demne de tótă atenţiunea istoriculuĭ. Citâm: «Tânguirea ţĕreĭ Valachieĭ asupra jafuluĭ şi darăpănăreĭ ce i-aŭ făcut streiniĭ, tâlharĭ grecĭ», Rugăciunea Patrieĭ, «Sfătuirea Patrieĭ către fiiĭ sĕĭ» în care ea, Patria impută fiilor eĭ că:

«Nicĭ limba mea ce vĕ cresce
Voĭ nicĭ cum n'o învĕţaţĭ»....

Câştigul moral a fost mare, orĭ cât de puţinĭ vor fi auḑit acea marsilieză a luĭ Naum în care el strigă:

«Românĭ ticăloşĭ şi vrednicĭ
Până când aşia nemernicĭ
Să trăiţĭ şi chinuiţĭ?
Nu vĕ deşteptaţĭ odată?

1) Cod. 98, 327.

Vaĭ de voĭ! o să periţĭ!
Nu simţiţĭ ce otrăvită
Şi de tot nesuferită
E robia pentru voĭ?

Orĭ:

«Fraţĭ românĭ, acum e vreme
De păgânĭ a nu ne teme,
Săriţĭ, săriţĭ să scăpăm
Şi puind crucea nainte
Toţĭ cu ast-fel de cuvinte
Să facem un jurămînt!

Paris Mumuleanu va asocia în curênd şi el lira luĭ la acea a luĭ Naum, pe când în Moldova Beldiman va scrie nemuritorul sĕŭ poem batjocoritor fanarioţilor *«jalnica tragodie»*.

Cu încetarea Domnieĭ luĭ Al. N. Suţu încetéză de sigur şi representaţiunile de piese în limbe străine de la teatrul Domniţeĭ Ralu Caragea (din Str. Fontâneĭ, la cişméua roşie). In privinţa acestuĭ teatru este de remarcat actul prin care Domnitorul stabilesce o specie de comitet însărcinat cu censura pieselor ce se representaŭ, ca sa nu atingă bunele moravurĭ, dar maĭ ales să nu fie contra guvernuluĭ [1]).

Aprópe tótă activitatea tipografică în timpul resmeriţeĭ de la 1821 se mărginesce la imprimărĭ de manifeste.

Administraţiunea.

Ce administraţiune maĭ putea fi aceea de la Ianuarie 1821—după mórtea luĭ Alex· N. Suţul, până la intrarea Turcilor în Bucurescĭ în Maĭ acelaş an? Numaĭ de la începutul luĭ Iunie 1821 aflăm certe acte de natura administrativă: Câte-va rînduirĭ de Vătafı de plaiŭ, «după porunca luĭ Kehaia-Beĭ [2]). O declaraţiune a vătafuluĭ de plaiŭ Gheorghe Gh. Munteanu, *că va fi cu blândeţe printre lŏcuitorĭ*, din 25 Iulie 1821.

1) Am adus acest act important la cap. istorieĭ proprie a domnieĭ luĭ Al. N. Suţul.

2. Aşa este rînduirea luĭ biv vel polcov. de Seimenĭ Manolache Cuţarida ca Vătaf de plaiul Câmpineĭ, în 23 Iulie 1821.

Cu cartea *Otcârmuireĭ Valahiĭe* din 27 Iulie, către ispravniciĭ ot sud Prahova, se vestesce numirea de Vătaf a luĭ Cuţarida (semnaţĭ Mihalache Manu, C. Negre şi Alex. Nenciulescu). Altă numire de Vătaf la plaiul Teléjin, din 28 Iulie 1821. Cod. Originale la Bibl. Urechiă din Galaţĭ.

In Februar. 1822 se rînduesc noĭ vătafı la plaiurĭ şi Caimacamiă scriŭ la ispravnicĭ următórea carte deschisă:

Poruncĭ pe la judeţele cu plaiurĭ, însă şépte.

Dumnévóstră boierilor ispravnicĭ ot sud . . . . . facem dumnévóstră în scire, că vătaşiĭ de plaiŭ ce s'aŭ orînduit acum noĭ, s'aŭ legat cu străşniciea şi cu zapise a nu face cât de puţin jafurĭ şi năpăstuirĭ lŏcuitorilor, dând şi chezăşie, că vor păzi coprinderea ponturilor din cartea de vătăşie ce i s'aŭ dat acum întocmaĭ, ci dar să chiămaţĭ pe vătaful să-ĭ cereţĭ cartea vătăşieĭ şi ponturile ce i s'aŭ dat acum, pe care citindu-le cu înţelegere, să i le daţĭ iarăşĭ înapoĭ şi să aveţĭ îngrijire şi neadormită privighere de păzesce vătaful întocmaĭ legătura sa, iar când îl veţĭ pricepe cu cât de puţin abătut în urmărĭ de jafurĭ şi nedreptăţĭ, nu numaĭ să nu'l îngăduiţĭ, ci fără de zăbavă să ne însciinţaţĭ, că ne urmărindu-o acésta, să sciţĭ că şi dumnévóstră pentru neîngrijire veţĭ cădea la învinovăţire, ca şi vătaful, şi de primire să avem însciinţare.—1822, Fevruar 22.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod. 98, pag. 321.

Mariĭ vornicĭ avênd a primi un avaet lunar de la Vătafiĭ de plaiurĭ, cunoscut sub numele de *slujba Vornicieĭ, Otcârmuirea* găsesce cu cale ca Vornicul să numéscă direct şi pe Vătafiĭ din judeţele transoltene. Acéstă numire de vătafi se face cunoscută Caimacamuluĭ Craioveĭ, în 8 Martie 1822 prin actul următorŭ:

De la otcârmuirea Valahieĭ
către Dumnéluĭ biv vel Cămăraşul Costache Samurcaş, Caimacamul Craioveĭ.

Din porunca Mărieĭ Sale Luminatuluĭ Hagi Ahmed Paşa, însciinţăm Dumnétale, că vătăşiile plaiurilor dintr'acele 5 judeţe s'aŭ dat *in alegerea Dumnéluĭ vel Vornicu de ţéra de sus, după vechiul obiceiŭ*, după care poruncă i după nizamul ce s'aŭ dat şi aicĭ în 12 judeţe s'aŭ făcut cărţĭ de vătăşie, unde s'aŭ trecut în carte la fieş-care plaiul şi avaetul ce s'aŭ întocmit a da la Dumnéluĭ vel Vornic în fieş-care lună; i s'aŭ dat şi ponturĭ ce sunt obicĭnuite a se da împreună cu cartea Dvornicieĭ, ce se dă în judeţe, ca să scie şi vătaful să urmeze cu slujba Dvornicieĭ în plaiŭ ce este a sa întocmaĭ şi aşa aŭ rînduit Dumnéluĭ Vornicul, vătaşĭ pe ceĭ maĭ jos arĕtaţĭ, carĭ vătaşĭ aŭ dat şi zapise cu chezăşie aicĭ la Otcârmuire, după care zapise se trămite şi Dumnétale copie, ca s veḑĭ legătura lor, a fi sciută; deosebit s'aŭ îndatorat toţĭ vătaşiĭ spre a li s da şi de către Dumnéta povăţuirile cele cuviinciόse şi apoĭ să mérgă în plaiŭ ci dar să aibĭ Dumnéta îngrijire în tótă vremea de urméză şi păzesc văta

plaiurilor coprinderea ponturilor ce li s'aŭ dat şi legătura zapiselor ce aŭ dat cu chezășiĭ, iar care se vor dovedi cu urmărĭ împotrivă, nu numaĭ să se oprĕscă de acele pornirĭ rele, ci să ne şi înscii nţeze, ca să i se facă pedĕpsa şi să se orînduiască altul.—1822, Martie 8.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Constantin Negre [1]).

Continuă a fi maĭ mult de cât orĭ când plaga satelor din plaiurĭ *Vătaful*. Satele reclamă.

In 27 Maĭ 1822 *Otcârmuirea Valahieĭ* trămite o nouă carte deschisă către Ispravnicĭ în judeţele cărora sunt plaiurĭ, desaprobând abusurile acestor funcţionarĭ.

---

1. *Numele vătaşilor*

Gheorghe, Logofĕt Botea la Cozia sud Vâlcea.
Costache, Logofĕt Piersiciénu, la Hurez sud Vâlcea.
Tudorachi, Logofĕt, la Novacĭ sud Gorj.
la Vâlcea sud Gorj.

Cod. 96, pag 222.

Eacă avaeturile Vornicieĭ în 1821/22:

Avaeturile Dumnĕlor veliţilor Vornicĭ cum s'aŭ pus în cărţĭ.

talerĭ			
150	plaiul Râmnicu, sud Slam-Râmnic.		
300	Slănicu	sud Buzĕŭ	
300	Pârscov		
400	Plaiul despre Buzĕŭ	sud Saac.	
600	Telójĕnu		
750	Plaiul Câmpineĭ sud Prahova.		
200	Dâmboviţa	sud Dâmbobiţa.	
300	Ialomiţa		
300	Argeşŭ	sud Argeş.	
600	Loviscea ce'ĭ ḑice şi Cânenĭ		
150	Cozia	sud Vâlcea.	La acestea cărţĭ nu s'aŭ făcut acum. S'aŭ făcut şi acestea a doua ḑi.
300	Hurezul		
300	Novaciĭ	sud Gorj.	
300	Vulcanul		
150	Plaiul Munteluĭ sud Mehedinţĭ ce'ĭ ḑice şi Cloşaniĭ		

Cod XCVIII, pag. 321.

De la otcârmuirea Valahiei către Dumnélor boerii ispravnici ot sud.

Am luat însciințarea că lăcuitorii plaiurilor dintr'acest județ aŭ ajuns la próstă stare și dĕrăpănare, încă unii dintr'ênșii s'aŭ și strămutat din locul lor risipindu-se prin alte sate și locurĭ ascunse, care acésta cercetându-o ne-am pliroforisit că nu curge din altă, fără numai din pricina Vătașilor de plaiŭ, că se orînduesc din ómeni strĕini, cari nesciind starea și puterea satelor, ci pentru al lor enteres în parte silindu-se, lasă la o parte a lui datorie cea d'intêiŭ îngrijire ce se cuvine a avea ca să âmble printre lăcuitori cu cuvinte blânde și pe cei neputincioși să'i mângâe, să pue și de la sine pentru unii cei vede căduți la desnădăjduire, ca cu încetul să'și ia al sĕŭ, ci cu sĕlbăticie și neomenie arătându-se în împlinirile datoriilor lor, lăcuitorilor cerêndu-le cu grabă și al lor enteres mai cu asupră căutându-l, din care pricină, se face și derăpănare satelor, nesocotind nici puind în gând, că plaiurile sunt legate de grumazul lor și spargerea satelor, este învinovățire de mórte; dar și Dumnévóstră ispravnicilor nu sunteți la mai puțină învinovățire, când nu vețĭ priveghia urmările vătașilor, să zăticnițĭ rĕul cu mijlócele ce se cuvine și la neputință să se iconomisóscă și să se ajute și cu scădĕmînturi; de aceea dar cu hotărîre s'aŭ lipsit vătașii ce aŭ fost până acum dintr'amândouĕ plaiurile și alegênd din pământeni ómeni sciuți și cercați în slujbe, am orînduit la plaiul Teleajenului pe Moise Polcovnicu i la plaiul despre Buzĕŭ pe Mârzea Medelnicerul, pe al cărora nume iată că se trimiseră și cărți de vătășii; ci dar îndată ce le veți primi să-i chiămați pe aceștia ce se orînduesc vameși și măcar de nu vor vrea să priméscă a se încărca cu vătășiile, Dumnévóstră să'i faceți a primi negreșit, dându-le poruncă, ca îndată să încunjure tóte satele, să mângâe pe lăcuitori și să dea chezășuire că vor aduna pe toți lăcuitorii cei strămutați la locurile lor și la grabnicile cererĭ să împrumute plaiul cum aŭ urmat și alte dăți și cum urmézĕ acoia cari voesc și se silesc a ținea plaiurile în stare bună, dându-le bune nădejdii că slujba le va fi cunoscută și vor avea bune rĕsplătiri când se va audi că plaiurile s'aŭ întregit și petrec bine lăcuitorii, carele nu are să fie supĕrat cu alte dări decât numai avaetul Dumnélui Vornicul de țéră de jos, cât se coprinde în cartea vătășiei să'l dea și avaetul cărței ce este obicînuit, iar nu mai mult, și de urmare că ați pus nizamul acesta, în faptă să avem înscinţare.

Mihalache Manu, Constantin Negrea. Romanet. 1822, Mai 27 [1]).

Cod. 96, pag. 276.

---

1. *Porunca ce s'a făcut la jalba lăcuitorilor ot plaiul Teleajenului din sud Saac pentru Mihalache vătaful plaiului ce i-aŭ asuprit.*

De la otcârmuirea Valahiei

Toți lăcuitorii din plaiul Teleajenului sud Saac, după plângerea ce prin jalbă aŭ făcut către slăvirea sa Hagi Ahmed Pașa asupra lui Mihalache ce acum

O intervenire a lŏcuitorilor din plaiul Câmpinii în favórea unuĭ vătaf (*rara avis*) cinstit şi blând, găsim, din Maĭ 1822. Otcârmuirea o ţine în seamă [1]).

Eforia Astinomieĭ, noua poliţie a Capitaleĭ, de care ne-am ocupat aiurea, funcţionéză cu greŭ în 1821, din causă că lefile funcţionarilor eĭ nu fură plătite decât până la Octombrie 1820. In 17 Februare 1821, «Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ» rĕspunḑênd la un raport al aceleĭ Eforii, declară, că nu are de unde să-ĭ dee fond de banĭ,

---

se află vătaf de plaiŭ într'acest judeţ, că pe de o parte s'ar fi năpăstuind întru tóte de către numitul, iar pe de alta nicĭ nu li se dă vre-un ajutor la păsurile ce aŭ precum li se da de către ceĭ-l-alţĭ vătaşĭ, dintr'a căruia rea urmare ce se pórtă către eĭ s'aŭ spart şi plaiul îngreuindu-se şi cu dajdia acelor fugari; cu tóte că se poruncesce ca făr'de zăbavă să se scóţă pîrâtul vătaf şi să se orînduiască altul în locul luĭ, dar spre descoperirea adevĕruluĭ orînduim pe Costache Logofĕtul, ca să mérgă acolo în plaiŭ, unde prin ajutorul dumnélor boerilor ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ să cerceteze arĕtarea jăluitorilor şi orĭ câte jafurĭ vor dovedi că aŭ cercat jăluitoriĭ lŏcuitorĭ de către pîrâtul vătaf, apucêndu'l orînduitul mumbaşir cu strâmtóre, să'ĭ despăgubéscă întru tóte şi apoĭ de urmarea ce întru tóte va face, să ne aducă curată pliroforie, spre a se da cărar de odihnă lŏcuitorilor. 1822 Maiŭ 14.

Mihalache Manu, *Constantin Negre*, *Scarlat Grădişteanu vel Vornic*.

Cond. 56, pag. 261.

1) *De la otcârmuirea Valahieĭ*

S'a vĕḑut cererea ce faceţĭ printr'acéstă jalbă, că vătaful Constantin ce'l aveţĭ acum vătaf la plaiul Câmpineĭ prin chezăşia Şetraruluĭ Grigorie, fiind *pămêntén*, carele se află cu bună orînduială, să nu se scóţă nicĭ să se orînduiască altul în locu'ĭ, primită dar este Otcârmuireĭ cererea vóstră; pentru care poruncim şi dumnévóstră boerilor ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, să fiţĭ fórte cu privighere şi luare aminte, ca purtându-se numitul vătaf cu bună orînduială, fără a face câtuşĭ de puţină nedreptate, saŭ jaf plaiuluĭ şi fiind chezaş tot Şetrarul Grigorie şi se va mulţămi şi plaiul de dênsul, prin scirea Dumnéluĭ frateluĭ vel Vornic, rĕspunḑênd hotărîtul havaet, să nu se schimbe, iar nepurtându-se cu bună orînduială, precum maĭ sus ḑicem, atuncĭ atât dumnévóstră boerilor ispravnicĭ, cât şi voĭ jăluitorilor, să fiţĭ datorĭ a da de scire Otcârmuireĭ, ca cercetându-se şi dovedindu-se vinovat, să se scóţă şi să se orînduiască altul în locul luĭ. 1822 Maiŭ 25.

Mihalache Manu, *Constantin Negre*. *Romanitis*.

Cond. 96 pag. 274.

până când va veni Domnul în scaun, totuşi p ntru ca să nu se dee zăticnire şi necurmare la cercetarea boalelor poliţieĭ, ce până acum se sevêrşia printr'acéstă Casă, care este un lucru din cele trebuinciόse, dicem că numirea *Astinomieĭ* să se prefacă şi să rĕmână iarăşĭ *Casa de privighere*, precum aŭ fost maĭ nainte».

In consequenţă se desfiinţéză epistaţiĭ de oraş, rĕmênând numaĭ ómeniĭ ce se pot plăti cu 5000 talerĭ subvenţiune de la Mŏnăstirea Bistriţa. Eforiĭ Astinomieĭ Barbu Văcărescu şi Gr. Romanitis ceruserĕ, în 27 Ianuarie 1821, să se oblige şi alte 3 mŏnăstiri: Tismana, Cozia şi Câmpu-lung a da şi ele câte 5000 talerĭ pe an Astinomieĭ, de óre ce ele fusese altă dată consacrate intreţinereĭ spitaluluĭ de la Dudesci. Căimăcămia nu aprobă cererea şi reduce budgetul Astinomieĭ, redevenită *Casă de privighere*, la subvenţiunea de la Bistriţa.

Budgetele, ne arată că acéstă instituţiune a încetat de a maĭ avea atribuţiunĭ poliţienescĭ.

Simbriile Caseĭ privighereĭ

150	talerĭ	Casierul.
60	»	Un logofĕt al Caseĭ.
100	»	Doftorul.
100	»	Doĭ arnăuţĭ trebuinciosĭ aĭ Caseĭ.
60	»	Paznicĭ de la lăzăreturile ot Văcăreştĭ i Colentina.
75	»	Cheltuiala bisericeĭ de la spitalul Dudeştilor, însă:
25	»	Preotul.
25	»	Cântăreţul.
25	»	Unt-de-lemn, făclii şi tămâe [1]).

1. *Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ*

Cinstiţilor Dumnévóstră fraţilor boerĭ eforĭ aĭ Astinomieĭ, am vĕdut arĕtarea ce faceţĭ Dumnévóstră, pentru starea Astinomieĭ, cum că isprăvindu-se capitalul ce aŭ avut Casa, numaĭ până la sfîrşitul luĭ Decembrie s'aŭ plătit lefile ómenilor ce s'aŭ aflat în slujbă şi cum că epistaţiĭ şi ceĭ-l-alţĭ ómenĭ fac strigare, ca orĭ să li se rĕspundă lefile şi să se afle şi de acum înainte slujind, orĭ să fie slobodĭ să'şĭ caute alt mijloc de chiverniseală, cerênd Dumnévóstră rĕspuns de urmare. La care rĕspundem Dumnévóstră, că de a se orîndui vre-un irat aceştiĭ Case cu care să se pótă ţinea Astinomia cu sciinţă şi cheltuelile ce aŭ avut până acum, de o camdată mijloc nu este, până când va veni Domn în scaun. Dar iarăşĭ pentru ca să nu se dea zăticnire şi neurmare la cercetarea bólelor poliţieĭ, ce până acum

După ce judeţele de la munte fură curăţite de eteristĭ, ispravniciĭ

---

se sĕvêrşia printr'acéstă Casă, care este un lucru din cele trebuincióse, ḑicem ca numirea Astinomieĭ să se prefacă şi să rĕmâe iarăşĭ *Casa de privighere* precum aŭ fost maĭ nainte, de aceea Dumnévóstră veţĭ lipsi pe epistaţiĭ ce s'aŭ aflat până acum şi veţĭ avea în lucrare numaĭ pe ómeniĭ ce se însemnéză maĭ jos, carĭ şi maĭ nainte de întocmirea Astinomieĭ s'aŭ aflat într'acéstă slujbă, urmându-li-se rĕspunderea lefilor de la ḑintêiŭ de Ianuarie a următoruluĭ lét, precum se arată şi să se iconomiséscă curgerea aceşteĭ cheltuelĭ a Caseĭ privighereĭ cu aceĭ talerĭ 5000 ce îĭ iea Casa de la monăstirea Bistriţa şi cu cel-l-alt puţin ce maĭ are Casa, şi pentru ceea ce nu se va ajunge, în vreme cuviinciósă se va face chibzuirea cea trebuinciósă, iar pentru cheltuelile Astinomieĭ ce s'aŭ urmat în curgere de nouĕ lunĭ, de la trecutul April şi până la sfârşitul luĭ Decembre, să aşterneţĭ Dumnévóstră socotelĭ curate şi dimpreună cu deosebită înşciinţare să le aduceţĭ ca să se încheie.– *1821 Fevruar 17.*

Mitropolit, Grigorie Brâncovénu, Constantin Creţulescu, Grigorie Ghica, Istrate Creţulescu, Dumitrache Racoviţă, Grigorie Băleanu, Mihalache Manu, Grigorie Filipescu, Iordache Slătineanu.

Cod. 99 fila 104 verso.

Către Dumnélor cinstiţiĭ boierĭ otcârmuitorĭ aĭ ţĕreĭ rumâneşcĭ, de la Eforia Astinomieĭ.

Sciut este Dumnévóstră, că la trecuta lună a luĭ Aprilie, când s'aŭ întocmit Astinomia, prin obştésca anafora a Dumnélor boierilor şi cu întărire domnéscă, după trebuinţa ce aŭ fost de lefĭ a se rĕspunde celor ce eraŭ a se afla în slujbă, ni s'aŭ dat poruncă în scris, ca să plătim pe fieş-care lună câte talerĭ treĭ miĭ, după care urmând noĭ am avut în slujbă pe toţĭ ómeniĭ ceĭ trebuincioşĭ şi li s'aŭ rĕspuns deplin lefile pe tótă luna, dar fiind-că la trecuta lună a luĭ Noembrie se isprăvise capitalul Caseĭ, am fost făcut atuncĭ anafora către rĕposatul întru fericire Domnia sa Suţu Vodă, cerênd ca să se orînduiască de unde se va chibzui venitul cel trebuincios, spre a se putea ţinea fiinţa Astinomieĭ, saŭ să avem poruncă de urmare.

Pe care anafora o alăturăm a se vedea şi de către Dumnévóstră, dar zăbovindu-se rĕspunsul, s'aŭ întîmplat şi bólă Mărieĭ Sale şi aşa nu am luat nicĭ o poruncă. Epistaţiĭ ce se află în slujbă, după cererea ce aŭ făcut a li se da simbria lor, aflându-se maĭ ales ómenĭ săracĭ şi însărcinaţĭ cu case grele, am fost siliţĭ a lua banĭ cu împrumutare. şi a le plăti, căcĭ Astinomia alt venit nu are decât numaĭ talerĭ 5000 ce sunt orînduiţĭ a lua pe an de la mŏnăstirea Bistriţa, carĭ şi aceia în patru câştiurĭ iar nu odată, şi măcar că noĭ puseserăm în cuget, ca să tăiem simbriile epistaţilor, după ce am vĕḑut lungimea bóleĭ

numiţĭ de către Otcârmuirea din Bucurescĭ, reluară administraţiunea lor. La Câmpu-lung continuă vechiul judeţ al pîrgarilor cu giudele în

Măriei Sale luĭ Vodă şi după ce am vĕḑut că Casa mijloc nu are de a le plăti şi să rĕmâe numaĭ Casa de privighere, după cum s'aŭ aflat şi maĭ nainte, dar nu am îndrăznit să o facem, sciind că întocmirea acéstа s'aŭ alcătuit cu anafora obştéscă şi cu întărire domnéscă, fără decât am chibzuit, ca să maĭ ţinem tréba întru a sa fiinţă cum vom putea, până se va îndrepta Măria-Sa Vodă, şi atuncĭ dându-se anaforaua şi făcêndu-se cunoscută starea trebiĭ, să se dea hotărîrea într'un chip, precum se va găsi cu cuviinţă de către Măria Sa. De aceea acum facem cunoscut Dumnévóstră, că epistaţiĭ toţĭ se află în slujbă până în ceasul acesta, dar simbriile li s'aŭ rĕspuns numaĭ până la sfêrşitul trecutuluĭ Decembre, şi cerem povĕţuirea Dumnévóstră în ce chip să urmăm: să 'ĭ maĭ avem în slujbă după cum s'aŭ urmat până acum, saŭ să le dăm drumul şi să rĕmâe Casa de privighere precum aŭ fost? şi de va fi voinţa Dumnévóstră, ca să 'ĭ maĭ avem în slujbă, să ni se arete de unde avem a lua baniĭ ceĭ trebuincioşĭ pentru rĕspunderea lefilor, căcĭ ómeniĭ fac strigare, ca orĭ simbriile să li se rĕspunḑă şi să slujéscă, orĭ să se slobódă, ca să mérgă a'şĭ căuta alt mijloc de chivernisélă; iar pe lângă acestea tóte adăogăm şi din parte-ne a ḑice, că spitalul Dudeştilor ce este supus sub ingrijirea aceştiĭ Case, la lét 1796, când s'aŭ zidit şi s'aŭ întocmit de către rĕposatul întru fericire Măria Sa Alexandru Vodă Moruz, prin hrisovul ce s'aŭ făcut atuncĭ, între alte veniturĭ ce s'aŭ orînduit i-aŭ dat şi treĭ mănastirĭ adecă Tismana din sud Gorj, Cozia din sud Vâlcea şi Câmpu-lung din sud Muscel, ca să le aibă pentru întîmpinarea cheltuelilor sale, care mĕnăstirí măcar că în vremea armieĭ rusescĭ, cu sfat de obşte al prea sfinţieĭ lor arhiereiĭ ţĕriĭ şi al Dumnealor boierilor s'aŭ luat de la spital şi s'aŭ dat aiurea dar avem şciinţă, că în cartea ce s'aŭ făcut atuncĭ de la Comitet pentru depărtarea lor de la spital, ḑice acest cuvênt, că când va veni vremea ca să aibă spitalul trebuinţă de cheltuelĭ, mĕnăstirile să nu se maĭ dea iarăşĭ înapoĭ la spital de vreme ce cu sfat de obşte s'aŭ luat odată şi s'aŭ dat la alte locurĭ, făr'de cât cu sinisfora câte trele să ajute la acea trebuinţă. Intr'acea şciinţă rĕzimându-ne, ḑicem, că de se va bine chibzui de către Dumnévóstră pentru ca să nu se stingă fiinţa Astinomieĭ, care socotim că este de trebuinţă a se afla în lucrare, pentru pricinile care le arĕtăm în anaforaua cea grecească, să se îndatoreze acele treĭ mĕnastirĭ a ne da ajutor pe fie-care an cu câte talerĭ 5000, carĭ fac talerĭ 15,000 şi cu talerĭ 5000 ce dă mĕnăstirea Bistriţa, prin iconomia ce nădăjduim a face, să pótă ţinea fiinţa Astimonieĭ cu epistaţĭ şi ceĭ-l-alţĭ ómenĭ ce i-aŭ avut până acum, şi orĭ în ce chip să avem rĕspuns de urmare; şi către acésta, să fie porunca Dumnévóstră, a ni se încheia socotéla pe 9 lunĭ, de la Aprilie întâiŭ şi până la sfêrşitul luĭ Decembrie lét 1820, fiind neîncheiat ca

frunte. La 21 April 1822 Otcârmuirea rîndui epistat la oraşul Câmpu-lung (Muscel) pre un Dumitrache Uriianu[1].

Numirea ispravnicilor se făcu prin alegerea Paşeĭ din Bucurescĭ. «Bacşişul» sub orĭ-ce formă, maĭ mult decât orĭ când jucâ rol mare în aceste numirĭ, carĭ nu se făcură în vedere cu nevoile judeţelor, ci cu câstigul ce putea să dobândéscă Seraskierul ostireĭ turcescĭ şi ceĭ din jurul luĭ. Orăşeniĭ din Slatina (Olt) îşĭ permit, în Maĭ 1821, să cérâ de la *Otcârmuire* să li se dée pre vechiul zapciŭ, pre care'l găséaŭ maĭ de trébă.... Otcârmuirea scrie ispravnicilor de Olt, să reprimendeze reclamanţiĭ:

«Dumnévóstră boierilor Ispravnicĭ ot sud Olt, dintr'acéstă jalbă ce aŭ dat către luminaţia sa Paşa jăluitoriĭ acestia ce se vĕd iscăliţĭ, din oraşul Slatineĭ, veţĭ lua îndestulă pliroforie de cele ce aŭ jăluit, pentru care, din porunca Luminăţieĭ Sale, scriem dumnévóstră, ca chiămându'ĭ înainte-vĕ şi cetindu-le acéstă poruncă a nóstră, să le daţĭ a înţelege să se astîmpere de acest fel de cererĭ, căutându-şĭ fieş-care de tréba sa, că vor pătimi nevoĭe, căcĭ nu pot şci eĭ maĭ bine de cât Luminăţia sa Paşa, carĭ din amândoĭ zabiţiĭ aĭ acestuĭ judeţ este maĭ bun şi care este maĭ rĕŭ? adecă cel de maĭ nainte saŭ cel de acum? şi acésta nu este a lor datorie să'l alégă, ci Luminăţia Sa, ca un Seraschier ostirilor ce este, pe cine voĭesce orînduesce şi eĭ urméză cu toţiĭ să fie supuşĭ al primi; pentru care a lor înţelegere şi părăsire de acest fel de urmare şi cerere, va avea otcârmuirea rĕspuns de la dumnévóstră, spre a sci ce arĕtare să facă Luminăţiei sale Paşeĭ.— 1822 Maiŭ 27.

(Cod. XCVI pag. 275). *Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.*

Dacă în timp de pace şi liniste bandele de hoţĭ cutreeraŭ judeţele, ce nu era de temut de la ele în urma *resmeriţeĭ* abia rĕpusă? Şi nu era de ajuns, că bande de hoţĭ se formaŭ în ţéră, maĭ năvăliaŭ acĭ şi de peste munţĭ, din Ardél. Aceste cete de hoţĭ din Ardéal nu numaĭ prădaŭ în ţéra rumânéscă, ci şi ţinéŭ calea la toţĭ càţĭ de acolo, căutaŭ să se întórcă în ţéră, la casele lor, după îndemnul Otcâr-

să se vadă venitul şi cheltuiala, ce s'aŭ urmat în curgerea aceştiĭ vremĭ, să ni se rĕspundă şi baniĭ ce trec cheltuiala maĭ mult dimpreună cu dobânda lor, care se va arĕta în perilipsis ce aveam a da, fiind luaţĭ cu împrumutare. — 1821 Ianuar 27.

Barbu Văcărescu, Grigorie Romanitis.

1) Vedĭ cartea în Cod. XCVIII pag. 332. Este copiată după cartea dată de Al. N. Suţul la anul 1820 (Vedĭ acelaşĭ codice fóia 208).

muireĭ şi a Paşeĭ şi-ĭ jăfuiaŭ, de nu maĭ cuteza nimenĭ să apuce de la Braşov orĭ Sibiŭ calea spre ţéra rumânéscă [1]).

Contra bandelor de hoţĭ, Otcârmuirea luă mĕsurile posibile, dar ce putea ea face contra acelor *serhatlii*, carĭ năvăleaŭ prin satele din vecinătatea Dunăreĭ şi le jăfuiaŭ de zaherele, vite etc.? — Am adus deja acte relative la asemenea făptuirĭ şi reclamaţiunile umilite ale *otcârmuireĭ*, maĭ ales către «Prea luminatul şi făcĕtorul de bine Hacă Paşa Muhafizul Giurgiuluĭ» din 1821, Iulie 16, şi către Mehmet Selim Paşa Silistra Valezi, din 11 August 1821.

CAP. XIII.

Intervenirea Rusieĭ.—Administraţiunea Moldoveĭ sub Vogoride.—Intervenţiunea Europeĭ.

Intre acestea acţiunea ruséscă la Constantinopole incepe a deveni maĭ energică. In urma ucidereĭ patriarhuluĭ grecesc şi a atâtor grecĭ din Constantinopol şi din intréga Turcie, baronul Strogonoff, representantul luĭ Alexandru I, comunică Porţeĭ nota sea din 18 Iulie 1821. Prin acéstă notă Strogonoff face istoricul mişcăreĭ şi a sfătuirilor amicale ce la timp Rusia a dat Turcieĭ. Strogonoff vede că se intinde in Turcia o proscripţiune generală, care cuprinde pe toţĭ creştiniĭ şi că legea creştină sufere sângeróse batjocurĭ şi că este de nepomenit faptul ucidereĭ patriarhuluĭ in biserică, oficiind in ḑi de mare sĕrbătóre creştină. Rusia nu se aştepta la aşa ceva, maĭ ales in Moldova şi in Valahia, al cărora norod «n'aŭ contenit a da otcârmuireĭ turcescĭ», semnele nevinovăţieĭ şi a credinţeĭ sale.

---

1) *Către cinstita chesaro-crăiască Aghenţie.*

Din alăturata notă ce aŭ trămis Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ, va lua destulă pliroforie cinstita chesaro-crăiască Aghenţie, de hoţiile şi alte fapte rele ce aŭ început a face în părţile locului nisce hoţĭ armaţĭ ce aŭ eşit din ţinutul Sibiuluĭ. Pentru care şi noĭ cu drept poftim pe cinstita chesaro-crăiască Aghenţie, să bine voiască a face acésta cunoscut unde se cuvine, ca de acolo să se dea straşnice poruncĭ pe la tóte satele Austriacescĭ a se curma acest rĕŭ, ne maĭ fiind volnicĭ a eşi în ţéra Valahieĭ, cacĭ uniĭ ca aceia nu numaĭ că fac multe felurĭ de rĕutăţĭ, ci încă sunt şi îndărătnicĭ cu totul celor ce voĭesc a eşi din ţéra nemţéscă în pămêntul lor. — 1822, Iulie 5.

Mihalache Manu, *Grigorie Romanitis.*

Cod. 95, pag. 322.

«Puterea armelor trebuia să lucreze după socotinţa Rusieĭ spre a mîntui cele douĕ Principaturĭ de streniĭ carĭ ar fi tulburat linistea din lăuntru, dar puterea armelor uneltită fiind cu înţelepciune putea să fi avut un sfîrşit folositoriŭ, care ar fi trebuit să fie pus în lucrare sub protecţia uneĭ otcârmuirĭ îndreptătóre. şi pravileĭ, cum şi a tratatурilor carĭ alcătuesc dreptul obştesc al acestor principaturĭ, nu pe temeiul fanatizmuluĭ, nu spre a îndestula patimile invechite. Cu mare părere de rĕŭ aŭ vĕḑut Curtea Rusieĭ, că punerile înainte asupra acesteĭ pricinĭ n'aŭ fost nicĭ de cum întocmite de către Pórtă, că otcârmuirea turcéscă sémănă a nu băga séma, că este de trebuinţă a linisti turburările.

Strogonoff se referă la tratatul de la Cuciuc-Cainargi şi după ce insistă mult asupra ucidereĭ patriarhuluĭ, cu care faptă Turciĭ aŭ batjocorit întréga Europă crestină, declară, că Europa nu póte sta privitóre nemişcată la stingerea neamuluĭ crestinesc şi la insultele aduse religiuneĭ sale şi nu póte îngădui ca un stat să ameninţe a tulbura pacea pentru menţinerea căreia ea a făcut atâtea sacrificiĭ. In mâna Rusieĭ ar sta să demonstreze Porţeĭ pe temeiul tratatelor de la Cainargi şi de la Bucuresci, care îĭ daŭ dreptul a protege crestiniĭ din tótă Turcia europénă, dar împĕratul condescendent, pentru Turcia, se mărginesce a-ĭ aminti ultimele serviciĭ ce i-aŭ făcut Rusia. Cu acest scop îĭ recomaudă mĕsurile de luat pentru îndreptarea situaţiuneĭ. Probeze Turcia că este în stare de a schimba sistema actuală, care nu permite guvernelor europene să considere Turcia ca un stat cult; «Bisericile stricate şi prădate să fie îndată iarăşĭ în bună stare, pentru a servi la sânta lor rînduială. Inalta Pórtă să întórcă legeĭ crestinescĭ pronomiele vechĭ ale eĭ, garantându-ĭ respectul pe viitor. Cu acest mijloc Turcia va potoli în Europa indignarea pentru uciderea patriarhuluĭ de Constantinopole şi de batjocurile ce aŭ urmat mórtea luĭ.

«Pórta pe lângă acestea să facă o deosebire între tulburătorĭ şi lŏcuitoriĭ paşnicĭ, lăsând în liniste pe greciĭ supuşĭ şi carĭ se vor supune într'un termen hotărît; să se linistéscă principatele Valahia şi Moldova, unde să caute a aşeḑa iarăşĭ rînduiala pe temeliĭ statornice. Cu aceste condiţiunĭ Rusia va rĕmâne bine cu Pórta. Dacă însă Pórta ar urma alt-fel şi ar arĕta prin acésta că urmăresce un plan otărît,

contrariŭ în vedere, cu care ea îşĭ iea tóte vremurile şi pentru care Domnul Strogonoff i'aŭ adus deja «punerile-înainte» ale stăpânului sĕŭ, atuncĭ n'ar rĕmâne Impĕratuluĭ decât să recunóscă că Pórta s'a pus în stare de vrăjmăşie pe faţă împotriva lumeĭ crestinescĭ şi decĭ că ea, Rusia, este datóre să protégă pre grecĭ, «carĭ se rĕsboesc pentru a scăpa de perire fiinţa lor, căcĭ n'ar putea să lase pe fraţĭ după lege, la voia unuĭ orb fanatism.

Strogonoff termină nota sa dând Porţeĭ termen de 8 ḑile, ca să rĕspundă categoric la cererile Rusieĭ. Décă Pórta se va arĕta împotrivitóre, Strogonoff are ordine să abandone Constantinopolea cu toţĭ impiegatiĭ ambasadeĭ rusescĭ.

La acest ultimatum rĕspunde Pórta, că este în sistema eĭ de a respecta tratatele şi maĭ ales cele cu «iubita *Curte a Rusieĭ*, dar ea declară» că toţĭ ceĭ care fiind pedepsiţĭ după ivirea zurbaliculuĭ (grecesc) şi între eĭ Patriarcul grec, şi alţĭ arhiereĭ n'aŭ suferit decât pedépsa ce li s'aŭ cuvenit şi că defăimările întâmplate la unele bisericĭ grecescĭ *n'aŭ fost decât neorînduelile pricinuite de netrebniciĭ din prostul norod. Pórta adaugă alcătuirile, apelurile la arme în oraşe, şi înarmarea obştéscă a némuluĭ musulmanŭ n'aŭ fost, decât mĕsurĭ ne apĕrate spre ţinerea buneĭ orânduelĭ din lăuntru, şi nu privesce întru nimic puterile prietenescĭ deosebitele stărĭ a Raeliĭ nevinovate.*

Povăţuirile date şefuluĭ Armieĭ trimesă de înalta Pórtă în Valahia şi Moldavia, nu avea altă direcţie, decât a aduce la drépta cunoscinţă pe zurbagiĭ, şi a curăţi aceste ţĕrĭ de eĭ. — Că maĭ departe Pórta n'aŭ avut nicĭ cum cugetul de a schimba rînduelele cele odată aşeḑate, nicĭ de a pricinui vre-o strămutare privilegiurilor de care se îndulcesc pomenitele provinţiĭ.

Că îndată ce liniştea se va restabili, adecă când tâlhariĭ, care s'aŭ ivit în ţĕrile aceste se vor isgoni de istov de acolo, când în sfĕrşit Domnul Moldavieĭ Mihail Suţu şi ceĭ lipiţĭ luĭ, carĭ aŭ fugit cu el precum şi aceĭ din vênḑĕtorĭ câţĭ aŭ putut să fugă în pămĕnturile Rusieĭ şi a Austrieĭ, vor fi estrădaţĭ toţĭ stăpânireĭ Turcescĭ, saŭ măcar pe faţă pedepsiţĭ acolo unde vor fi apucat a se adăposti, în fiinţa ofiţerilor, Inalta Pórtă, maĭ ḑice Vizirul, se va îndeletnici îndată cu orînduirea Voivoḑilor şi va avea cea maĭ mare îngrijire a se păzi tocmelele cele

vechĭ, şi a se apĕra privileghiurile amĕndoror ţĕrilor ca şi mai n'a-inte. — «Insă pomenitul Elciul, prietenul nostru, abătĕndu-se în po-triva tuturor aşteptărilor şi fără nicĭ o pricină din cărarea buneĭ cu-viinţe, astupându-şĭ urechea la arĕtările cele drepte şi curate ale Inalteĭ Porţĭ, şi pricinuind cuvinte slabe, şi împotriva obiceiurilor păzite de ambasadorĭ, aŭ arĕtat nemulţămirea sa asupra purtăriĭ stăpâniriĭ şi ho-tărît a să trage la Buiucdere, aŭ oprit pe Dragomaniĭ sĕĭ de a maĭ avea cominicaţie cu Pórta, şi aşa aŭ rupt tóte relaţiunile. Aşa dar măcar cu poruncele cele în chip de notă, ce ministru Rusieĭ aŭ primit după ivi-rea acestor întîmplărĭ, nu sunt întemeiate decât pre informaţiunile ce după cum se pare puţin îndepărtate de adevĕr el le aŭ înfăţişat la Curtea sa.

Bunele cugetărĭ, însăşĭ curăţenia purtărilor Inalteĭ Porţĭ în ase-menea împrejurărĭ, precum şi în tóte altele, în epoca nouă saŭ veche, nu sunt maĭ puţin curate de cum e sórele în amiadă-ḑi; ele sunt apreciate de representanţiĭ tuturor puterilor Europeĭ şi cunoscute de tótă lumea. Fiind decĭ că Elciul prietenul nostru s'aŭ tras la Buiucdere şi aŭ curmat relaţiunile, şi fiind maĭ ales că în potriva datoriilor sale nicĭ cum n'aŭ dat rĕspunsul cerut de Inalta Pórtă la o depeşă scrisă prin Reis Efendi, la începutul turburărilor, către Excelenţa Sa Minis-trul pricinilor străine în Rusia, Inalta Pórtă a trebuit numaĭ de cât să facă cunoscut de-a dreptul şi fără mijlocire curţeĭ Rusescĭ cele maĭ de pe urmă ale sale cugetărĭ ce se ating de pricinile şi de actuala cugetare deplin întemeiată pe adevĕr şi pe dreptate. După acésta Inăl-ţimea Sa Marele Vezir a scris pe larg Excelenţeĭ sale Ministruluĭ statuluĭ curţiĭ Rusieĭ, cu data 27 Ramazan şi iată cum rĕspunsul cerut a se da de Inalta Pórtă la curtea ruséscă în vreme de opt ḑile, aŭ întrecut cu 15 până la 20 ḑile termenul pus prin Pórtă prietenuluĭ nostru Elciul. Dar fiind-că Elciul a înfăţişat o notă ex-officio, anume pentru a cere un rĕspuns, noĭ îl dăm prin presenta: Intâĭ, némul Grecesc pricinuitor de atâtea neorânduelĭ, turburărĭ şi răzvrătirĭ se află a fi din moşĭ, stră-moşĭ supuşĭ şi birnicĭ Inalteĭ Porţĭ, care până în ḑiua de astă-ḑĭ a fost priinciósă acestuĭ ném cu covĕrşire preste cât i se cuvine a face către supuşĭ. Arhiereiĭ maĭ vĕrtos carĭ sunt căpeteniile némuluĭ şi Greciĭ de la Fanariu, se îndulciaŭ de cele maĭ marĭ privilegiurĭ, atât pentru păzirea

ponturilor celor ale religiuneĭ, precum şi intru obiceiurile şi lŏcuinţele lor. Nicĭ intr'o vreme stăpânirea nu s'a amestecat în pricinile care să atingă religiunea lor; nicĭ odată n'aŭ violentat sloboda lucrare a credinţiĭ lor, nicĭ s'aŭ atins de bisericile lor, şi încă de câte orĭ vre-o biserică a lor ardea saŭ se răsipea, li se da voie, după cererea lor, de a o întocmi saŭ de a o innoi, intru cât legea mohameticéscă iartă, şi cu tóte acestea nerecunoscĕtorĭ eĭ de acéstă milă a ceruluĭ, s'aŭ induplecat îndemnuluĭ unuĭ Duh satanicesc, rădicând stégul zorbalâculuĭ asupra stăpânireĭ Inalteĭ Porţĭ, ocrotitórea lor cea blândă. Inalta Pórtă însă dépururea cu mărire de suflet şi milostivire, calităţĭ care eĭ sunt naturale, aŭ ales a alerga la mĕsurile rostite de îndurare, că s'aŭ grăbit a trămite îndată la Patriarhul, Buiuruldiul cuprindênd sfătuire priinciósă; aceste sfaturĭ ajungênd la şciinţa Elciuluĭ Rusieĭ, le-a aprobat şi aŭ luat şi cópiĭ. Adevĕratul motiv ce avea trămiterea scrisoriĭ maĭ sus pomenită la Patriarhul, era spre a-l îndatori, căcĭ Patriarhul este şeful naţieĭ greceşcĭ şi puterea cea duhovnicéscă, aşa putea să-ĭ aducă intru ascultare, să împărţéscă în tóte părţile blăstĕmurĭ, spre a-ĭ aduce la cunoşcinţă şi a-şĭ mântui insuşĭ al sĕŭ ném, înnăduşind fără agitaţiunĭ şi fără vuet, încă din germene zurbalâcul care manifesta raelele cele rătăcite, atât in capitală, precum şi într'alte părţĭ ale impĕrăţieĭ; dar cu totul dimpotrivă Patriarhul, şeful cel vĕḑut al némuluĭ sĕŭ, era intr'aceeaş vreme şi şef tainic al complotuluĭ, cea maĭ mare parte a raelilor ce lŏcuesc in părţile unde el a publicat blăstĕmurile sale, in loc de a rĕmâne supuşĭ credincioşĭ, a prevestit de tóte pre ceĭ cu zurbalâcul. Pentru acésta intre altele la Calavrita, têrguşor al Moreiĭ, care este locul unde s'a născut acest Patriarh, raelele aŭ fost ceĭ dintâiŭ a se ridica, a tăia mulţime de musulmanĭ şi a pricinui miĭ de grozăviĭ. Inalta Pórtă a luat incredinţare, că Patriarhul a fost părtaş complotuluĭ şi că zurbalâcul raeliĭ din Calavrita era a sa lucrare. Insăşĭ mărturisirea a unor supuşĭ din némul Grecesc, ce aŭ rĕmas credincioşĭ la datoriile lor, aŭ confirmat pe Pórtă în hotărîrea sa. Drept aceia fieşce care stăpânire are dreptate de a opri şi a pedepsi fără milostivire pe neşce asemenea făcĕtorĭ de rele, spre a păzi buna orînduială în staturile sale, şi între norodul sĕŭ, şi maĭ ales în materie de rĕsvrătire şi de zurba-

lăcurĭ, nu trebue, neapĕrat, să facă deosebire, nicĭ de religiune, nicĭ de aşeḑĕmânturĭ, nicĭ de stare inaltă, saŭ prôstă.

Pentru acéstа Inalta Pórtă îndată ce s'a încredinţat de vinovăţia Patriarhuluĭ şi a tovarăşilor sĕĭ, aŭ scos pe cel dintâĭ şi pentru ca să nu rĕmâe acest post vacant, i-aŭ dat un succecor. Aşa dară desbrăcându-l pe Patriarh de darul sĕŭ, şi lăsându-l prost preot, l'aŭ făcut să sufere pedépsa tăieriĭ capuluĭ, spre pildă, fără a avea în considerare timpul şi ora osîndiriĭ sale. Elciul ḑice că timpul şi locul acesteĭ osîndirĭ trebue a se socoti ca o defăĭmare maĭ înainte cugetată împotriva religieĭ, acéstă afirmare este cu totul fără temeiŭ. Nicĭ odată Pórta n'a avut o asemenea cugetare; acéstă interpretare neapĕrat greşită, nicĭ o putere prietină n'aŭ făcut; o asemenea idee n'a trecut prin gândul nimănuĭ, fie în împĕrăţie, fie afară din impĕrăţie. In sfârşit tot după cum tractatul de la Cainargi întemeiază cu adevĕrat că religiunea creştinéscă trebue să fie ocrotită, chiar de n'ar fi nicĭ de cum întemeiată printr'acest tractat ocrotirea creştinilor nevinovaţĭ supuşĭ aĭ Inalteĭ Porţĭ, tot-deauna le-ar fi dat dupe vechile îndatorirĭ ale sfinteĭ legĭ Mahomedaniceştĭ, dovadă este că Greciĭ care nu s'aŭ amestecat nicĭ decum în zorbalâc sunt în cea maĭ mare linişte şi siguranţă. In sfêrşit analele Impĕrăţieĭ Otomaniceştĭ oferă alte casurĭ de Patriarhĭ, carĭ aŭ suferit pedépsa tăieriĭ capuluĭ după pravilele Impĕrăţiĭ, şi n'ar fi de trebuinţă să căutăm acésta în istoriile altor ţĕrĭ, cu tóte acestea nu-ĭ fără cuvênt a face luare aminte, că Inalteĭ Porţĭ nu-ĭ este nicĭ de cum necunoscut, că sub Petru I Ţarul Rusieĭ, Patriarhul a fost dat morţi pentru vinovăţia în care s'aŭ aflat, şi că însuşĭ într'acéstă întâmplare s'a şi rădicat de istov trépta Patriarhéscă din acéstă Impĕrăţie. Acéstă urmare fiind cunoscută în *Istoria Rusieĭ,* este de mirat, că un ministru aşa precum este Elciul, căruĭ nimic nu-ĭ scapă a nu sci, să nu o cunóscă. Drept acésta o asemenea pildă în Impĕrăţia Rusieĭ găsindu-se nu e îndoială, că de-acum înainte nu se va maĭ face atâta larmă în acéstă afacere. Afirmarea că Inalta Pórtă a poruncit să se rĕsipéscă Bisericile, este cu totul fără temeiŭ: un numaĭ mulţime de bisericĭ stаŭ ca şi maĭ nainte în Ţarigrad şi în Impĕrăţia Otomanicéscă, şi fiişce care ném sevĕrşesce într'însele ale credinţeĭ lor, fără să fie vre unul supĕrat, dar încă când vre-o biserică se răsipeşce, asupra

cererii raeliĭ, stăpânirea, cercetând pravila Mahometanicéscă şi puind în lucrare după bunele rînduelĭ, şi părinteşcilor ingrijirĭ, de care ea este dépururea însufleţită pentru credincioşiĭ supuşĭ, le acordă voïea› după cum este de obşte şciut de a întocmi, saŭ a zidi din noŭ pe acelaş plan, in sfîrşit cu mare părere de rĕŭ Inalta Pórtă se vede silită a lua mĕsurĭ, a aresta, a pedepsi şi a supune pe îndărătnicii supuşĭ carĭ s'aŭ rădicat, atât pe mare cât şi pe uscat, in tótă întinderea Impĕrăţieĭ Otomaniceştĭ. Insă în cât zurbalâcul şi îndărătnicia, care până acum a făcut atâta sporire va urma a se înmulţi şi creşce din ḑi în ḑi,—cum póte să se céră de la Inalta Pórtă de a desarma, de a schimba sistema ce ea urméză?—Inalta Pórtă şcie şi nu se indoeşce, că proiectul rescóleĭ al Grecilor are de scop a provoca un zorbalâc obştesc, cu tóte acestea Pórta nicĭ de cum nu s'a desbrăcat de acea milostivire şi îndurare, care tot-d'auna a avut'o către supuşii sĕĭ.

Ea nicĭ de cum nu s'a abătut din drumul blândeţeĭ şi al îndurăreĭ; In sfêrşit ea n'a contenit de a ocroti, ca şi maĭ nainte, pe aceĭ câţĭ nu s'aŭ arĕtat aderenţĭ aĭ rĕsvrătirilor. Pórta a bătut şi a sfărâmat numaĭ pe aceĭ câţĭ aŭ rădicat stégul zorbalâculuĭ, Ea şi'a ḑis: Zorbalâcul Grecilor fiind obştesc, purtarea mea către eĭ trebue să fie ca şi către toţĭ. Nu-ĭ indoială însă, că dacă o urmare de asemenea să întâmplă într'o altă împĕrăţie, în loc de a se purta cu atâta mĕsurare şi blândeţe, sabia rĕsplătireĭ ar fi căḑut asupra tuturor de obşte.

Inalta Pórtă vesteşce din noŭ, că fieşce care din pricinile pomenite sunt aeve aşa precum ea le-a înfăţişat în informaţiunile sale ex officiŭ, din început şi până astă-ḑĭ, şi că Elciul le-a judecat subt un greşit punct de vedere.

In întâlnirile şi voroavele care a urmat asupra acestor pricinĭ, cu miniştri unor puterĭ prietene, Pórta în curăţenie le-aŭ dat explicaţiunĭ asupra deosebitelor pricinĭ de care este vorba şi fieşte care din aceşti miniştri însufleţit de un spirit conciliant, aŭ adeverit, că acéstă întâmplare dréptă era în partea Inalteĭ Porţĭ. Nicĭ unul din eĭ n'aŭ pomenit cuvintele necuviinciόse, care prietenul nostru Elciul şi le-aŭ permis, adecă, că aceste mĕsurĭ atacă legea creştinéscă şi némul luĭ Mesia, ci mărturisesc din potrivă, că Inalta Pórtă este silită de a lucra aşa, şi că ea se pórtă cu dreptate, ea ne-a dat o nouă dovadă a

statornicei bunei voințe a dreptăței și a curățeniei; curtea Rusiei, cu tóte acestea, de și Elciul a recurs la nisce așa explicațiuni și a avut o asemenea purtare, Inalta Pórtă însă socotind pe curtea Rusiei vecina sa, ca o prietină curată și priinciósă, și a căruí sentimente nu sunt la îndoială, ea crede că buna înțelegere păzită între înălțimea sa, și împěrătésca sa mărire a tótă Rusia va fi în veci urmată, și că Rusia îi va da o ureche priinciósă la tâlmăcirile și lămuririle oficial repețite de atâtea orí pentru acelési pricini. *Cât pentru Țerile Valahieĭ și Moldavieĭ, dorința Inalteĭ Porți se îngrijesce de a le mântui și a le curăți de făcětorĭ de rele ce să află acolo, pentru ca să-și întemeeze odihnă și liniștea și măcar că armele Otomanicescĭ trimese în aceste două țěrĭ aŭ isgonit cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ pe zorbagiĭ ce s'aŭ găsit acolo, aceste țěrĭ nu sunt cu tóte acestea încă de istov mântuite de dênșiĭ.*

In puterea tractatuluĭ, Inalta Pórtă a cerut numaĭ decât, ca de maĭ nainte Domnul Moldoveĭ, trădătorul Mihail Suțu cu tovarășiĭ luĭ și câțĭ sunt ca el, carĭ aŭ fugit, să fie dațĭ și întorșĭ la stăpânire. Dară Elciul a arětat într'una prin notele sale maĭ nainte înfățișate, la care încă n'a avut rěspuns, că curtea Rusieĭ prin o urmare de mărime de suflet a luat pe acești fugarĭ sub protecția sa; însă între puterea tractaturilor, și tocmelele care privesc o stăpânire orĭ alta, sunt una, și mărimea de suflet personală este alta. Niminea nu ignoră, că o stăpânire nu póte a lucra acea ce 'i place și să numéscă faptă *mărime de suflet,* și să violeze tocmelele unuĭ tractat ce aŭ încheiat cu altă stăpânire. Cea maĭ bună faptă de mărime de suflelt este de a împlini tractatul și cu scumpětate de a-l păzi. Acésta este gloria cea maĭ adevěrată, care póte să dobândéscă o putere.

Extrădarea fugarilor este socotită de Inalta Pórtă ca un punct neapěrat spre întemeierea buniĭ rîndueli și a liniștei, care este motivul sîrguințelor sale, turburarea care întărîtă spiritele biruitorilor Musulmanĭ este pricinuită numaĭ din fuga și neextrădarea unor așa ómeni. Aceste pricini adaog mânia dréptă, ce Inalta Pórtă hrănesce în potriva némuluĭ Grecesc. Din potrivă décă acești transfugĭ se vor extrăda, după tractaturĭ, de acéstă pildă mîntuitóre va învěța și va povățui pe Domniĭ ceĭ noĭ pe carĭ i-va numi, și-i va orîndui, îndată

ce va fi siguripsită despre acésta. Dar în cât transfugiĭ vor sta în starea lor de astă-ḑĭ, şi în cât discreditul va urma a fi acelaşĭ, *Inalta Pórtă* va fi silită a întârḑia *alegerea şi rînduirea Domnilor, făcêndu-se să se ocârmuiască ţĕrile de Căimăcamĭ ce 'ĭ-a şi numit, şi a se ocroti lŏcuitoriĭ şi norodul de agalele ce are rînduiţĭ acolo.* Dar Curtea Rusieĭ preferind a linişti discreditul şi neodihna a unuĭ ném mare, decât a urma un soiŭ de protecţiune la 5 saŭ 10 ómenĭ fugarĭ, va confirma acésta dându-ĭ Inalteĭ Porţĭ în ochiĭ a tótă Europa, adeverind râvna şi scrupulositatea sa spre a păzi tractatul; ast-fel gloria sa va dobândi o nouă strĕlucire între puterile păzitóre cu credinţă de tocmelele lor, şi ea va adeveri printr'acésta curăţenia sentimentelor sale cele pacinice şi prieteneşcĭ. Inalta Pórtă desăvêrşit încredinţată atuncĭ asupra purtăriĭ ceĭ viitóre a Domnitorilor, se va ocupa cu numirea şi rînduirea lor. In sfĕrşit décă în vederea lumiĭ ar pune în cumpăna dreptăţeĭ şi a adevĕruluĭ, de o parte dreptele cererĭ, şi displăcerile cele cu cuvênt ale Inalteĭ Porţĭ, atât în pricina transfugilor, pe cât şi pentru purtarea ce arată de cât-va timp Elciul, şi de altă parte pretextele cele rĕŭ întemeiate, ce acest ministru a pus înainte; de sigur că n'ar găsi cuvinte de a mustra pe Inalta Pórtă şi tótă nedreptatea ar cădea asupra Elciuluĭ. Aşa dar pentru a maĭ presenta şi acum adevĕrata stare a lucrurilor, se va trămite acéstă notă Elciuluĭ prietenul nostru».

Explicaţiunile date de Turcia nu justificaŭ de sigur purtarea oştirilor turceşcĭ din Principate şi administraţiunea Caimacamuluĭ Vogoride din Moldova, trista jucărie în mânile luĭ Chihaia-Bey. La ce se reduce acésta administraţiune a ţĕreĭ în anul 1821—1822?

In *Biserică*, la o erezie canonică. Sub cuvînt că Gherasim Episcopul de Roman nu volesce să se întórcă în scaun, emigrat fiind în Bucovina' Caimacamul Vogoride, autorisat de Chihaia-Bey, declară destituit Episcopul Gherasim şi hotărĕsce a ridica la scaunul episcopal de Roman pe ieromonahul Meletie, lăsat de Ghenadie conducĕtor afacerilor eparhiei în lipsa sa. Cum nu era în ţéră nimenea, care să facă măcar simulacru de alegere şi cum nu se găsea nicĭ un prelat, care să consacre după canóne pe noul Episcop, Caimacamul Vogoride trămite pe Meletie la Târnova în Bulgaria, şi acolo fu chirotonit Episcop de Roman de către

treĭ arhiereĭ grecí, în contra canónelor, care'ĭ opria de a se amesteca la facerile uneĭ jurisdicţiunĭ biserisescĭ din ţéră strěină. Noul Episcop ne canonic Meletie, administră fórte scurt timp eparhia Romanuluĭ, căcĭ cu venirea în ţéră a Domnuluĭ român Ioniţă Sturdza şi cu reîntórcerea Mitropolituluĭ Veniamin, încă în 1822, Meletie nu numaĭ că fu isgonit din scaunul episcopal, dar şi argosit din arhierie şi mult persecutat de Gherasim, care 'şí va relua scaunul, precum la timp vom vedea.

Inutil de a ne întreba, în timpul administraţiuneĭ Caimacamuluĭ Vogoride despre mersul vre-unuĭ ram: şcolí, cultură publică, justiţie, comerţ, edilitate etc., etc. Singura ocupaţiune şi preocupaţiune a guvernuluĭ, instalat cu Vogoride, fu de a se satisface cu prisosinţă tóte cererile şefilor oştireĭ turcescĭ, pe când pe de altă parte, aceĭ şefí şi cu atât maĭ puţin Vogoride nu puteaŭ împedica ianiceriĭ turcĭ de a prăda, de a jăfui, ba încă de a necinsti femeĭ şi fete, fără nicĭ o sfială şi încă şi maĭ mult: de a ucide Moldovenĭ nevinovaţĭ. Biserica care altă dată era cetatea în care închinătoriĭ îşĭ ascundeaŭ averile în timp de grea cumpănă, nu maĭ este respectată. Se sparg de către turcĭ bisericile, unde bănuesc că s'aŭ concentrat ceva averĭ, pe când cele maĭ importante mónăstirĭ din ţéră sunt întrebuinţate de armată pentru scopurile şi necesităţile sale.

Cu perirea ultimelor şirurĭ de volintirí, la Secul, cu prădarea de turcĭ a acesteĭ mónăstirĭ, nu se termină şi jăfuirea ţěreĭ. Mónăstirĭ care nu puteaŭ fi acuzate, că aŭ servit de azil eteriştilor, ca la Slatina, şi maĭ ales Varaticul, Agapia, Rîşca.... încă fură jăfuite de turcí. Dar în Iaşı? Dar ce vorbim de Mónăstirĭ? Turciĭ ca să pótă prăda, dădeaŭ foc când la o parte, când la alta a Capitaleĭ Moldoveĭ şi profitaŭ de spaimă şi de confusiune, ca să jăfuiască casele ómenilor. Maĭ gróznice fură jafurile şi incendiile la evacuarea oraşuluĭ de către ianiceriĭ şi manafií turcĭ [1].

Şi ca şi când jafurile nu eraŭ suficiente, turciĭ îşĭ permiteaŭ de a opri până şi *toaca* şi *clopetele* de a suna pe la bisericĭ [2])

Neisbutirea negoţiaţiunelor între Strogonoff şi Pórtă, făcea pe

1) Vedĭ Istoria Mitropolieĭ pag. 207.

2) Vedĭ scrisórea de la 26 Decembre 1821 adresată din Iaşĭ Mitropolituluĭ Veniamin, în Istoria Mitropolieĭ Moldoveĭ pag. 194.

corespondentele Monitorului Oficial frances de la 16 Iulie 1821, se scrie din Constantinopole: De vr'o cincĭ-şése ḑile orizontul politic s'a posomorît din noŭ. Baronul Strogonoff a întrerupt comunicaţiunile luĭ cu Pórta, plecând răpede la ţéră». Nota sus analizată, Turcia a trebuit s'o fi trămis pe altă cale, direct Impĕratuluĭ Alexandru [1]).

Acelaşí «Moniteur Universel» (No. 200) maĭ publică în 19 Iulie, o corespondenţă din Viena, după care acolo lumea se aştepta la declarare de rĕsboiŭ între Rusia şi Turcia. La Constantinopole se crede, că Strogonoff a şi dat ordine supuşilor ruşĭ, să'şĭ pună în siguranţă avutul şi persónele lor. Strogonoff şi el se retrăsese, cum vĕḑurăm maĭ sus la Buiuc-dere, unde Pórta îl pusă sub priveghere, să nu fugă, veghind şi asupra actelor şi efectelor Ambasadoruluĭ, la palatul Ambasadeĭ rusescĭ.

Asemenea scirĭ din Constantinopole primite la Viena, Impĕratul ţinu sfat, în urma căruia, se sporiră trupele austriace de pe fruntariile Principatelor şi ale Turcieĭ. Rĕsboiul e privit la Viena neevitabil între Pórtă şi Rusia. Austria voia însă, să se evite acest rĕsboiŭ. Imperatorele eĭ propune decĭ iar de a face pe mediatorele între acele două puterĭ.

De altă parte şi Anglia se însărcină ca mediatóre, sprijinită de Rusia, între Pórtă şi Grecia rebelă.

Retragerea luĭ Strogonoff de la Pera la Buiucdere, sub protecţiunea unuĭ bastiment rusesc, pus de Rusia la dispoziţiunea luĭ şi carele abordasă acolo, în faţa locuinţeĭ Elciuluĭ rusesc, fără de voia Pórteĭ otomane, produse mare emoţiune în Constantinopole [2]).

Mediaţiunea Anglieĭ prin lord Strangford, este fórte activă în 1821. Pórta promite întórcerea Principatelor sub proprie administraţiune, însă sub Caimacamĭ, neputĕndu-se încă decide a numi Domnĭ dintre Grecĭ. In Iunie 1821, totuşĭ âmbla vorbă la Constantinopole, că tot dintre Calimacheştĭ Pórta va numi Domnĭ. In Iulie se svonise încă la Constantinopole, că finalmente, Pórta va preface ţĕrile române în Paşalicurĭ.

---

1) «On dit que le Gouvernement (turc) a expédié deux courriers directement a l'Empereur Alexandre». (Moniteur Universel 197, du 16 Jullet 1821).

2) Veḑĭ Moniteur Universel No. 211 din 30 Iulie 1821.

Asemene sgomot nu persistă, căcĭ Anglia este opusă la aşia ceva. In conferinţa ce ţine Strangford cu Reisul Porţeĭ, ca să împedice ruptura cu Rusia, Pórta promite din noŭ, că «pe dată ce Principatele vor fi curăţite de rebelĭ, se vor restabili Domniĭ şi totul se va reaşeḑa ca în trecut, conform tratatelor.

Intervine şi internunţiul austriac în acest sens, ca să satisfacă Pórta cererile Rusieĭ. Sultanul cere şi el ca să-ĭ estradee Rusia pe Ipsilante, pe Mihaĭ Suţu şi capiĭ mişcăreĭ, ca să fie pedepsiţĭ de ea...

Acest punct neadmisibil maĭ ales, face că negoţiaţiunile se întrerump. Strogonoff pleacă în 10 August (stil noŭ) spre Odessa.

Maĭ tóte puterile europene lucréză, ca să împedice resbelul între Rusia şi Pórta otomană. Prusia şi ea îndeamnă, prin representantul eĭ Von Miltitz, pe Vizir, să fie moderat în cererile Porţeĭ, faţă cu ale Rusieĭ. Evacuarea principatelor de oştĭ turcescĭ este un punct esenţial. Von Miltitz, spera la 25 August 1821, că va réuşi să obţină de la Pórtă asemene evacuare. In acest sens este chiar o notă formală a Prusieĭ către Pórtă [1].

Reiss Effendi, comunică Internunţiuluĭ austriac, Contele de Lützow şi ambasadoruluĭ englez, că Turcia îşĭ va retrage oştirile din Principate, décă i se garantéză că Rusia nu va ocupa ea aceste ţĕrĭ. Asemene garanţiĭ formale nu putură da representanţiĭ celor douĕ ţĕrĭ şi cu atât maĭ puţin le putu da Prusia. Totuşĭ aceştĭ representanţĭ, se grăbiră a cere instrucţiunile guvernelor lor asupra acestor garanţiĭ dorite.

La Pórtă eraŭ douĕ curente politice: acel al moderaţiuneĭ, care doria pacea, şi acel al fanaticuluĭ fost Reiss Effendi, Djanib Effendi, care cerea rĕsboiul, neacordarea de Pórtă a cererilor Rusieĭ şi ale Puterilor europene. El voïesce să nu se renunţe la cererea Divanuluĭ, de estrădare a luĭ Mihaĭ Sutzu.

In 15/27 Septembre 1821, Pórta comunică o nouă notă Prusieĭ, prin care arată din noŭ, că ea n'a avut alt scop, băgând óste în Principate, decât de a le curăţi de rebelĭ. Acum aŭ maĭ rĕmas rĕspândiţĭ icĭ-cole unele cete, de aceea trebue să maĭ rĕmână în Principate

---

1) Iorga II. pag. 595.

oştire turcă, chiar pentru binele locuitorilor eĭ. Pórta nu póte numi Domnĭ dintre Greciĭ rebelĭ. Ea cere stăruitor estrădarea transfugilor, ca principal punct pus de ea, ca să pótă apoĭ da Domnĭ noĭ Principatelor.

Va să ḑică nu înaintaŭ de loc negoţiaţiunile, nicĭ chiar cu mediaţiunea puterilor.

Deocamdată Pórta găsi un mijloc lesnicios prin care să înlăture pe cei doĭ Calimachescĭ Iancu şi Scarlat de la candidaţia tronurilor române, la care eraŭ împinşĭ de unele puterĭ: Pórta măcelărĭ pe Iancu în Asia, unde era exilat, iar Scarlat căḑu mort de apoplexie, primind scirea uciderei frateluĭ séŭ.

De sigur că asemenea procedărĭ nu eraŭ de natură să apropie pe Rusia de Turcia, maĭ ales că Scarlat Calimach ajunsese să fie agradat la Petersburg.

Pe când Pórta protesta că Scarlat murise de mórte naturală, svonul âmbla că fusese otrăvit.

La 22 Noembrie 1822, representantul Austrieĭ Comitele Lützow, avu o nouă conferinţă cu representanţiĭ Porţeĭ. Nicĭ de astă dată nu isbuti să potoléscă pe furibundul Djanib-Effendi, care visa nimic maĭ puţin decât o nouă invasiune a Europeĭ de Musulmanĭ. Pórta ceru finalmente, ca să asiste un trămis al eĭ, când se va tăia capul luĭ Mihaĭ Sutzo şi al luĭ Ipsilante. Cu acéstă condiţiune Pórta se declara gata a evacua Principatele.

Neselord, Cancelarul rusesc, la 22 Decembre trămite o notă prin care cere intervenţiunea Anglieĭ, a Franţieĭ, a Prusieĭ şi a Austrieĭ în favórea familieĭ nenorocite a Calimachestilor.

Către finea anuluĭ 1821 totuşi Pórta presată de tóte părţile de Puterĭ, începe a se maĭ domoli în cererea sa de estrădare a refugiaţilor. Impĕratul rusesc şi dînsul aŭ ordonat luĭ Mihaĭ Sutzo să abandoneze pămêntul Rusieĭ. El va trece în Austria, unde va fi internat la Goertz, la 24 Ianuare 1822. Austria intervine cu o nouĕ notă la Pórta otomană, propuindu'ĭ să numéscă nouĭ Domnĭ aĭ Principatelor ca mijloc de apropiere de Rusia şi să'şi retragă o parte din oştire devenită acum inutilă în aceste ţĕrĭ. Pórta să grăbéscă a numi comisarĭ pentru tratarea cu Rusia, ca să ajungă la pace. Ambasadorul

TUDOR VLADIMIRESCU

ALEXANDRU IPSILANTE
CAPUL ETERIŞTILOR
1821

Angliei sprijinea nota austriacă, în conferința ce avu la 16 Frbruare cu Marele Vizir. In acelaş sens lucréză şi Ambasadorul francez.

Rusia declară, că pentru a începe negoțiațiunile, condițiunea principală este evacuarea complectă şi instantanată a Principatelor. Ea nu maĭ cere numirea imediată a Domnitorilor; se mulțămesce cu Căimăcamĭ. Pórta să se grăbéscă însă a trămite comisarĭ, carĭ împreună cu aĭ Impĕratuluĭ rusesc să reguleze totul ce privesce la restabilirea ordineĭ în Principate.

La începutul luĭ Marte 1822 (stil noŭ), Puterile se înțeleg şi daŭ Porțeĭ o notă colectivă cerĕnd:

1° Evacuarea imediată a Principatelor;

2° Designarea Domnitorilor lor şi restabilirea adminislațiuneĭ acestor provinciĭ conform cu tratatele.

Adevĕrat că Pórta scade treptat numĕrul trupelor sale de ocupațiune din Principate şi nu intîrḑie de a scrie la Bucurescĭ şi Iaşĭ să fie trămişĭ la Constantinopole Boeriĭ — de care în alt capitol din urmă am vorbit. — Oştirea turcă rĕmasă în Principate comitea acte de jăfuirĭ, de ucidérĭ, infamiĭ care îngrozesc pe toțĭ Consuliĭ strĕinĭ până la punctul de a amenința cu retragerea lor din Bucurescĭ şi Iaşĭ. De la Constantinopole se daŭ ordine capilor oştireĭ de ocupațiune, să înceteze anarhia şi jaful, dar cine ascultă de asemenea ordine? Lord Strangford declară Porțeĭ, că nu maĭ póte tolera asemenea fapte şi că e gata să plece din Constantinopole. Reis Effendi asigură de astă dată pe Lord Strangford, că recunósce şi el cum că trupele turcescĭ se pórtă rĕŭ în Principate, dar că până în 23 April (5 Maĭ stil noŭ) ele vor fi evacuat Principatele. Numaĭ acéstă mĕsură se ține secretă, de témă nu cum-va ieniceriĭ să refuză de a se supune ordineĭ de evacuare, orĭ, ceea ce ar fi şi maĭ grav, să nu s'apuce de jăfuit şi de incendiat...

Reis Effendi maĭ declară, că Pórta se ocupă în acest moment cu alegerea şi numirea Domnitorilor şi că până în 10, 15 ḑile afacerea va fi terminată. Cu acest scop Divanul a şi chiemat la Constantinopole boieri din ambele principate, urmând ca să se înțelégă Pórta cu dînşiĭ asupra reorganisăriĭ administrațiuniĭ principatelor în chipul cel maĭ convenabil.

In acest sens se daŭ de Reis Effendi explicaţiunĭ şi Internunţiuluĭ austriac.

Stavrachi Aristarchi Dragomanul Porţiĭ şi unul din fraţiĭ Arghiropolu se agitaŭ să pună mâna pe tronurile Românieĭ. Pe Stavrachi Aristarchi Pórta il destitue din Dragomanat, in April 1822 şi-'l exilă in Asia mică, cu 6 ḑile numaĭ înainte de sosirea la Constantinopole a boerilor muntenĭ şi moldovenĭ. Aceştia sunt întâmpinaţĭ in cale de un Maĭmandar şi după sosire ospĕtaţĭ pe contul Porţeĭ la Beglerbeychioi, pe Bosfor.

Boieriĭ delegaţĭ de Moldova fură: Ioniţă Sturdza de la Seucescĭ, Gh. Cuza, Iordache Răşeanu, Ioan Tăutu, Costache Cerchez, iar pentru Muntenia: Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Nicolae Golescu, Scarlat Mihăilescu, Mihăiţă Filipescu, Iancu Cocorăscu şi Cluceru Filip [1]).

Ca să pregătéscă pe fanaticiĭ Musulmanĭ de a primi fără împotrivire numirea de Domnĭ românĭ in principate, in loc de a le transforma in paşalicurĭ, se rĕspîndi svonul, prin Constantinopole, că aceştĭ boerĭ aŭ venit din propria iniţiativă a ţĕrilor, ca să céră ertare de la Pórtă şi s'o róge de a nu le maĭ da Domnĭ grecĭ.

Conferinţele cu boeriĭ românĭ, ale luĭ Halet Effendi pentru a se hotări modul de reorganisare al principatelor, încep la 2 Maiŭ stil noŭ 1822, sub preşedinţa luĭ Reis Effendi.

Acum candidatura la Domnia munteană a luĭ Beizadea Suţu, fiul rĕposatuluĭ Domn Alex. Suţu, este iar la ordinea ḑileĭ. Mama acestuia rĕspândesce aurul din belşug şi a câştigat in favórea candidatureĭ fiuluĭ eĭ pe Halet Effendi, ba se svonesce, că şi Rusia şi Anglia admit asemenea candidatură. Se maĭ colportă vestea şi a altor candidaturĭ şi anume: a Caimacamuluĭ Negrea şi a fiuluĭ celuĭ maĭ mare, al rĕposatuluĭ Scarlat Calimach.

Alegerea de Pórtă a noilor Domnĭ se ţinu destul de secretă, de óre-ce, măcar că firmanul de numire al luĭ Gr. Ghica, bună óră, este din 21 Iunie 1822, Von Miltitz scrie Regeluĭ sĕŭ in 25 Iunie că «se ḑice» cum că Banul Gr. Ghica va fi numit Domn. Ba după 15 ḑile, acelaşĭ diplomat scrie Regeluĭ Prusieĭ, că «il paraitrait qu'on a entièrement aban-

---

1) Veḑĭ jurnalul mergeriĭ boerilor în Ţarigrad, în letopiseţ de M. Kogălniceanu ediţiunea II. Tom. III, pag. 435.

donné l'idée de porter à la dignité de Prince les boyards appelés à la Capitale, après avoir reconnu leur incapacité».

Numaĭ la jumĕtatea luĭ Iulie stil noŭ 1822, Pórta comunică ambasadoruluĭ englez nota sa, prin care anunţă numirea de noĭ Domnĭ. Va să ḑică la 4/16 Iulie 1822 soluţiunea era dată de Pórtă, prin acéstă alegere a Domnitorilor. Trebue să recunóscem, că puterea care maĭ mult contribui la acéstă soluţiune, fu Anglia, prin energicul sĕŭ Ambasador la C-pole, Lordul Strangford.

Se ţinu, repeţim, secretă numirea, din causă că se temeaŭ la Pórtă de vre-o mişcare a ianicerilor şi a acelor, carĭ se deprinseseră cu ideea, că Principatele vor fi transformate în Paşalîcurĭ. Trebuia maĭ întâiŭ să se stabiléscă un noŭ curent în opinia publică la Constantinopole. Se ḑicea, acuma, că deacă boeriĭ românĭ eraŭ bine primiţĭ şi trataţĭ, eĭ meritaŭ acésta, de şi creştinĭ, fiind-că nu eraŭ grecĭ şi că se spera că eĭ vor fi credincioşĭ Porţeĭ. Nicĭ chiar în comunicaţiunea oficială către Ambasadorele Anglieĭ şi către Internunţiul Austrieĭ, Pórta nu dete numele noilor Domnĭ, ci numaĭ vesti, că *aŭ ales domnĭ din boeriĭ românĭ* chiamaţĭ la Constantinopole. Pórta ceru tot odată prin acéstă comunicaţiune, că Anglia şi Austria să stăruiască, ca la Bucurescĭ să nu maĭ se întórcă vestitul Consul Pini.

Cea ce este de mirat este, că Pórta refusă maĭ mult timp de a încunosciinţa în mod oficial pe Rusia despre numirea noilor Domnĭ. Lord Strangford a îndemnat pe ministerul otoman, să îndeplinéscă acéstă încunosciinţare, dată representantuluĭ Anglieĭ, în 17 Iulie 1822 st. n. şi apoĭ comunicată Internunţuluĭ Austrieĭ [1]).

Totuşĭ Pórta face să reiasă, în conferinţa ţinută cu Strangford, în Constantinopole, tóte avantagele acordate principatelor, prin alegerea ca Domnĭ acelor douĭ boierĭ pămêntenĭ şi prin hotărîrea de a'ĭ împedica să facă vre-o cheltuială mare la Constantinopole.

Pórta promite tóte fericirile pentru principate, sub nouiĭ domnĭ, prin scutirĭ şi îmblânḑirĭ a regimuluĭ dărilor, prin rechiamarea Caimacamilor Negre, Samureş şi Vogoride, carĭ nu târḑiŭ plătesc cu viaţa făptuirile lor în ţĕrile române. C. Negre a avut capul tăiat, fiind prinsă

1) Iorga II pag. 650

corespondenţa luĭ cu T. Negre, frate-sĕŭ, care se pusese în fruntea rebelilor Grecĭ din Moreea. Vogoride fu exilat în Asia, unde Von Miltitz nu se îndoia că va fi ucis, meritând acésta prin faptele luĭ criminale, ca Caimacam al Moldoveĭ.

Fiul luĭ Samurcaş, rĕposatul Caimacam de la Craiova, se turci în speranţă de a-şĭ afla libertatea, dar se pare că acésta nu-l scăpă de sórta rea.

CAP. XVI.

Noiĭ Domnĭ.

Când boeriĭ moldovenĭ şi muntenĭ plecară din ţéră spre Constantinopole, după chiămarea Porţeĭ, ca deputaţĭ aĭ ţérilor, eĭ nicĭ nu visaŭ, că doui din eĭ se vor întórce ca Domnĭ aĭ ţĕrilor. Find copil la liceul din Iaşĭ, eram luat Duminicile de Dómna Ecaterina a luĭ Ioniţă Sturza, în haremul căreia fusese crescută mama mea, împreună cu alte 11 orfane de boierĭ sărăciţĭ, saŭ căḑuţĭ în timpul rĕsmeriţeĭ, sub hangerul crud al Turcilor. Bĕtrâna Dómnă, guralivă ca toţĭ bĕtrâniĭ, îmĭ spunea, mie un copilandru, cum bărbatul eĭ, obligat de a pleca în deputaţiune spre Constantinopole, plângea luându-şĭ rĕmas bun de la aĭ caseĭ, convins fiind, ca şi colegiĭ sĕĭ, că cu greŭ se vor maĭ întórce în patrie.

Cât aŭ stat la Conacul lor de lângă Constantinopole, boieriĭ din deputaţiune eraŭ mereŭ cu inima sărită, dintr'o ḑi într'alta aşteptând să le vină vre-o nenorocire. Care a trebuit să fie mirarea lor, când Vizirul le ceru să-şĭ dea în scris părerea despre noua organisare de dat ţĕrilor române!.

Din Iaşĭ se comunică în scris Porţeĭ dorinţele, prin arzul adus de ceĭ 6 boierĭ Moldovenĭ, în numele celor rĕmaşĭ în ţéră. Eĭ amintesc vechile legăturĭ ale Moldoveĭ cù Turcia; arată că numirea de Domnĭ grecĭ a fost fatală ţĕreĭ şi că eĭ aŭ pricinuit în ḑilele din urmă apostasia, care a adus atât de marĭ nenorocirĭ Moldoveĭ; mulţămesc Porţeĭ că a pus capĕt rebeliuneĭ şi o rógă să asculte de dorinţele ţĕreĭ. Arĕtând cum greciĭ acapăraŭ tóte slujbele şi veniturile ţĕreĭ şi tóte abuzirile lor şi cum vindeaŭ dregĕtoriile cu ruşfeturĭ, de le cumpĕraŭ ceĭ de ném prost şi nevrednicĭ şi cum apoĭ aceia, ca să-şĭ scótă baniĭ daţĭ, jăfueaŭ pe lŏcuitorĭ şi cu baniĭ sângeluĭ împĕrătesciĭ raiele, Greciĭ

cumpĕraŭ moşiile pămêntenilor, carĭ rĕmâneaŭ stinşĭ şi prăpădiţĭ, şi cer decĭ pentru încetarea uneĭ asemenea stărĭ de lucrurĭ «să fim slobodĭ de aicĭ înainte de Domnia şi oblăduirea grecéscă... şi după cea din vechime sfântă aşeḑare, să-şĭ aibă ţéra nóstră oblăduirea de pămêntenĭ, păzind numirea de Domnĭ şi privilegiurile cele vechĭ». Maĭ cere arzul să lipséscă nelegiuitele veniturĭ ale dregătorilor.

Ceea ce-ĭ straniu este, că arzul boĭerilor Moldovenĭ, sub cuvênt că acésta ar fi o mare economie pentru ţéră, cer amânarea alegereĭ unuĭ Domn pămêntean şi guvernul să se dea la un Sfat alcătuit dintr'un numĕr de boierĭ, din care unul va fi *baş boier*, prin alegere din ceĭ maĭ d'intâiŭ. Acest Sfat cu baş boierul împreună să aibă puterea executivă a Domnuluĭ. El să orênduească Divanurile, isprăvniciile şi dregătoriile. Maĭ târḑiŭ, când nevoile ţĕreĭ se vor maĭ ostoi, boieriĭ vor propune candidat de Domn.

Oaste de ne-dajnicĭ: seĭmenĭ şi slujitorĭ să continue a ţine ţéra pentru paza şi liniştea eĭ, iar arnăuţĭ să nu maĭ fie.

De ce boieriĭ nu voiaŭ Domn? Orĭ-că înţelegeaŭ că e posibilă domnia pămênténă şi eĭ neputêndu-se înţelege între dînşiĭ asupra candidatuluĭ, preferaŭ să amâne reintrarea ţĕreĭ în dreptul sĕŭ, orĭ că se temeaŭ să nu isbutéscă finalmente tot un grec.

Boieriĭ muntenĭ însă supun Porţeĭ un adevĕrat program de reorganisare politică în 21 articole. Eĭ cer între altele:

1) Domnia pe viaţă.

2) Consulatele rusescĭ şi austriace să nu fie ocupate de Grecĭ, ci de adevĕraţĭ Ruşĭ şi Nemţĭ.

3) Domnul să fie ales de boerĭ şi ori-ce arzurĭ ale Domnilor să nu le priméscă Pórta, de nu vor avea semnăturile şi sigiliile boerilor.

4) Să nu se facă de Domnitor boierĭ din strĕinĭ, nicĭ să le dea privilegiĭ, scutelnicĭ şi posluşnicĭ.

5) Boieriĭ să fie liberĭ de a merge orĭ când la Constantinopole.

6) Tóte capuchehaialele ierhaturilor să fie numaĭ dintre Românĭ, iar nu Grecĭ.

7) Să se isgonéscă toţĭ călugăriĭ grecĭ din ţéră, de orĭ-ce tréptă.

8) Inaintarea boierilor la trepte să se facă cu sfatul tutulor boerilor şi murind cel bĕtrân să se iea pe cel de al doilea,

9) Ispravnic să se rînduiască boier cu sciinţă.

10) Domnitorul să nu aibă voie a face mazilĭ, némurĭ, postelniceĭ, cumpaniscĭ, fără de scirea boierilor. Cu acest mijloc oligarhia boieréscă voiea să împedice înmulţirea aceleĭ trepte sociale, care cu timpul avea să-ĭ ia locul.

11) Să fie prohibit Domnuluĭ de a da cuĭ-va lucrurĭ saŭ privelegiŭ dintr'ale ţĕreĭ.

12) Cheltuelile să se facă cu scirea boierilor prin Vistierie şi Domnul să ia pe séma sa numaĭ ruzumaturile.

13) Toţĭ strĕiniĭ fără privilegiĭ să se aşeḑe cu ţéra, şi să nu fie băşcăluiţĭ.

14) Negustorimea pămênteană să fie slobodă a trece orĭ unde, plătind vama după obiceiŭ.

15) Beilicci-başa să nu aibă cu el maĭ mult de 17 ómenĭ pazarghidenĭ, pe care să-ĭ orînduéscă la 17 judeţe, cu ómenĭ de la ispravnic, să stringă oile ce sunt orînduite numaĭ cu berat, dând ispravnicatul ciobaniĭ trebuincioşĭ, carĭ vor fi datorĭ a duce oile până la Dunăre.

16) Dascălii de la şcólele domnescĭ să nu aibă voie a primi fiiĭ de grecĭ arnăuţĭ şi sêrbĭ. Să se trămiţă treĭ hogĭ, ca să înveţe pe pămêntenĭ limba prea puternicului Devlet.

17) Toţĭ sudiţiĭ să fie obligaţĭ a se supune tractaturilor şi privilegiilor ţĕreĭ.

18) Spătăria să fie condusă de 4 boierĭ, carĭ să păzească nizamul ţéreĭ, iar nu de unul şi de grecĭ.

19) Caimacam la Craiova să fie un boier pămêntean, cu sciinţă în administraţie; să nu aibă voie a ţine în slujbă decât ómenĭ pămêntenĭ.

Vom studia maĭ departe cererile boierilor din ambele principate. Aci nu facem decât să le 'nregistrăm pe cele maĭ de căpetenie. Constatăm unanimitatea într'un singur punct: încetarea domnieĭ fanariote.

Făcĕnd istoricul acestor domniĭ vom aduce diverse programe, muntene şi moldovene ce manifestaŭ *mişcărĭ nouĕ*, care încă înainte de 1828 concretizează lupta dintre clasa oligarhică boeréscă şi clasele desmoştenite, dând ast-fel nascere la cele douĕ partide istorice care şi aḑĭ ocupă scena nóstră politică,

Este evident, că nouile mişcări pe care încă de la inceputul secolului boierimea moldavă le declara pornite din *duhul franțuzesc*, aŭ fost în parte inspirate de ideile revoluțiuneĭ franceze; dar a găsi în programele politice din nainte de 1828, în germene *unirea principatelor, introducerea uneĭ dinastiĭ europene, încetarea ocupăreĭ cetăților dunărene de Turcĭ* şi alte câte-va asemenea, este a găsi laturea cu adevĕrat înțeléptă şi națională, care va face deosebirea între partidul actual național-liberal şi cel ȡis conservator. Vom arĕta acésta maĭ departe.

Cu numirea noilor Domnĭ pământenĭ şi treptata, de şi nu imediata evacuare a principatelor, se înlesnesce reinceperea negociațiunilor cu Rusia. Dar despre aceste ne vom ocupa aiurea, făcĕnd istoria Domniilor celor nouĕ a luĭ Ioniță Sturdza şi a luĭ Grigorie Ghica.

O ultimă întrebare asupra luĭ Tudor Vladimirescu:

Care e data exactă a asasinăreĭ luĭ Tudor Vladimirescu?

Aaron Florian nu dă o dată precisă pentru uciderea acestuia. Regretatul profesor universitar Laurian, de asemenea nu inscrie data acestuĭ asasinat. Aricescu întemeindu-se pe memoriul luĭ Cioran, ȡice, că acéstă ucidere s'a întâmplat la 26 spre 27 Maĭ 1821 (Istoria revoluțiuneĭ luĭ Tudor, pag 255).

Naum pune data acestuĭ memorabil eveniment la 17 Maĭ [1]).

In raporturile luĭ Miltitz cu regele Prusieĭ nu găsim data omoruluĭ, ci numaĭ amintire despre acésta în raportul acestuĭ ambasador, trămis regeluĭ la 25 Iulie din Constantinopole. De la Kreutschely, Consulul prusesc nu putem avea de asemenea data evenimentuluĭ.

Invĕțatul meŭ coleg, domnul Xenopol, urmărind evenimentul după Aricescu, nu dă nicĭ el data ucidereĭ erouluĭ Român.

Să vedem în ce mod am putea noĭ fixa acéstă tristă dată?

Scim în mod documentat, că Tudor a părăsit Bucurescii în diminéța ȡileĭ de 15 Maĭ. E posibil că voind să eviteze întâlnirea cu Turciĭ, carĭ ocupară imediat capitala, Tudor să fie accelerat mersul sĕŭ spre Pitescĭ. Distanța de la Bucurescĭ la Golescĭ e prea mare ca s'o fi putut face într'o singură ȡi; prin urmare, în cea maĭ bună împre-

---

1) Veȡĭ copia de la biblioteca Urechiă din Galațĭ, pag. 83.

jurare, el n'a putut fi la Golescĭ decât la 6 séra, décă nu cum-va i diminéța ḑileĭ următóre.

Scim positiv că acolo a fost întâmpinat imediat de eteriştĭ şi c fără perdere de timp, a primit să mérgă la Tergoviştea, ca să se îi țelégă cu Ipsilant pentru o acțiune comună contra Turcilor. Presı punênd că acéstă călĕtorie grăbită a făcut'o în ḑiua de 17, ajungem ultima ḑi a eroului, acea de 18/30 Maĭ 1821.

Aci e locul să amintesc, că în anul 1882 Maĭ 20, jurnalul «Curieru din Tergoviştea, a publicat un articol în care spune cum s'aŭ conserv. drapelul oştireĭ luĭ Tudor Vladimirescu.

Iată ce ḑice în acest aricol un corespondent din Craiova al ḑiarulu

In ḑiua de 7 Maĭ 1882, s'a redat țĕreĭ odorul precios! A redat *stég Domnuluĭ Tudor Vladimirescu.*

După 61 anĭ, nația română a recunoscut şi legitimat, că *Tudor* a fo *Domn al Românilor!*

Armata din garnisóna Craioveĭ a primit din mânile maioruluĭ Gheorgl Carcalețénu *stégul* sacru pentru popor.

In adevĕr, de şi târḑiŭ, dreptatea însă s'a şi făcut!.....

Stégul s'a primit prin presintarea armelor de către armată, compusă d fiĭ, nepoțĭ şi strĕnepoțĭ acelora, carĭ luptară cu *Tudor* sub acest stég, acopeı cu laurĭ de recunoscință din partea națieĭ.

La anul 1821, după vênḑarea de la Golescĭ veni în mijlocul pandurilı scirea, că *Domnul Tudor* a murit!...Căpitanul tunarilor, Carcalețénu, întrebâı armata, dacă voesce saŭ nu, să lupte alăturĭ cu Eteria, pandurii aŭ rĕspuı într'o glăsuire:

«Deaca *Domnul Tudor* este mort, noĭ, ne ducem pe la casele nóstre... facă-se voia Domnuluĭ!...»

Atuncĭ, căpitanul Carcalețénu, aplecând în jos stégul, l'a sărutat în fa pandurilor ce stăteaŭ îngenuchiațĭ... l'a luat după lemn, l'a pitit bine şi î cingêndu-l peste mijloc, l'a acoperit c'un taclit 1).— După acésta, a plecat moşia Tămburescĭ de peste Olt, însoțit de 6 pandurĭ, unde a şi îngropat stégı

Maĭ târḑiŭ, chiămând pe fiul săŭ *Gheorghe* i-a ḑis:

«Aicĭ este îngropat de mine stégul luĭ *Domnul Tudor Vladimirescu*, sı care am luptat pentru neatârnarea țĕreĭ.

«Vremile sunt grele şi trebue să-l ținem aicĭ. — Décă voĭ muri, să nu scoțĭ decât după ce se vor linisti lucrurile în țéră!»

1) O maramă, care servea drept brâŭ pentru cingătóre.

Tatăl muri!.... Fiul rĕmase; şi după 18 anĭ scóse la lumină stégul.

In casele sale de la moşia Tămburescĭ 'ĭ făcu o ascundĕtóre maĭ teribilă de cât mormêntul; am vĕdut ascundĕtórea din casă!... Am vĕdut stégul...

El este destul de mare, lucrat pe mĕtase albastră; dar, fiind de timp rupt în multe bucăţele, graţie d-luĭ general Cerchez (care recomandă d-luĭ Carcaleţénu un bun meşter), stégul s'a arangiat destul de bine p'altă pânză şi póte dura încă mult timp.

Pe stég se află desemnat cu multă artă (în mijloc) *Sânta Trèime* — (la drépta) *Sântul Theodor Tyron*, patronul luĭ Tudor, — (la stânga) *Sântu Gheorghe*, patronul armatelor.

Sub acestea *Vulturul Românieĭ* cu crucea în gură, avênd pe ambele părţĭ, scrise aceste versurĭ:

«*Tot norodul românesc*
«*Pe tine te proslăvesc,*
«*Troiţă cea d'o fiinţă*
«*Trămite-mĭ ajutorinţă..*

«*Cu puterea ta cea mare,*
«*Şi cu braţul tĕŭ cel tare;*
«*Şi 'n nădejdea de dreptate,*
«*Acum să am şi eŭ parte!...*

1821, Ghenarie 5.

Ast fel, precum diseĭ, dreptatea s'a făcut; căcĭ astă-dĭ *s'a cununat stégul Domnuluĭ martir Tudor Vladimirescu, cu stégul Regeluĭ Carol I!* Stégurĭ carĭ sunt încununate cu laurĭ, de pe câmpul lupteĭ pentru ne-atârnarea Românieĭ! [1]).

Nu voim să punem nicĭ o îndoială în inima nouelor generaţiunĭ: admitem de autentic acest drapel şi ne închinăm luĭ.

---

1) Discursul ţinut de Gheorghe Ión Carcaleţénu în Craiova în diua de 7 Maĭ, când s'aŭ dăruit stégul luĭ Domnul Tudor Vladimirescu, şi s'a depus în mânile comisiuneĭ însărcinată a-l primi, faţă cu tóte autorităţile locale.

Domnilor comisarĭ,

Sunt 61 de anĭ de când cu cea maĭ mare îngrijire şi veneraţiune s'a păstrat în familia mea acest sacru odor, stindardul luĭ Domnul Tudor Vladimirescu.

După ce printr'o ne-fericită şi fatală sórtă, eroul nostru naţional, cădu

CAP. XV.

Justiţia, finanţele, edilitatea, comerţ, industrie, bresle, populaţiune sub guvernul Otcârmuireĭ, până la sosirea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica.

In cap. XII al acestuĭ tom am început a studia administraţiunea ţěreĭ rumânescĭ de după eşirea din Bucurescĭ a luĭ Tudor Vladimirescu. In dorinţa de a termina maĭ întâiŭ istoria luĭ Tudor, nu ne-am ocupat în acel capitol decât de biserică, şcolĭ şi administraţiune. Continuăm aci studiul nostru, începĕnd cu justiţia pe timpul «Otcârmuireĭ».

Mişcarea grécă, Eteria, cât şi revoluţiunea luĭ T. Vladimirescu, nu eraŭ de sigur tocmaĭ propriĭ pentru a asigura bunul mers al autorităţilor însărcinate cu împărţirea justiţieĭ.[1]) Totuşĭ diversele depar-

---

sub loviturele asasinilor, stégul sĕŭ rĕmase în mânele unuĭ camarad de arme, căpitanul artilerieĭ sale, rĕposatul maior Ióu Carcaleţénu, părintele meŭ.

Primind de la bunul şi mult regretatul meŭ părinte acéstă eroică şi piósă moştenire, am conservat-o cu religiositatea iubireĭ de patrie, cu veneraţiunea ce datoréză fiul către ceĭ ce 'l-aŭ născut şi l-aŭ crescut, cu speranţa astă-ḑĭ realisată a modestuluĭ cetăţén, care nu putea decât a pândi, ca să ḑic aşa, ora de libertate şi de independinţă a naţiuneĭ, spre a desfăşura naintea ochilor naţiuneĭ acest mântuitor simbol.

Eacă-l onorabilĭ domnĭ şi onorabilĭ representanţĭ. Căcĭ precum veneratul meŭ părinte mĭ-a lăsat cu limba de mórte patrioticul legat, păstrarea acestuĭ preţios stég, aşa şi eŭ astă-ḑĭ credincios românescelor sale simţimênte, îl încredinţez Statuluĭ şi guvernuluĭ român.

Trăiască România!

Trăiască Majestăţile Lor gloriόse Regele şi Regina Românieĭ!

Trăiască armata română!

1) *1821 Septembre 8. Judecătoriĭ ce s'oŭ orînduit pe la judeţe.*
Dumitrache Tufeanu la sud Ialomiţa.

1820. Ianuar 24. Judecătoriĭ ce s'aŭ întocmit la departamenturĭ.

Departamentul de opt.

Talerĭ.	
150	Medelnicerul Dumitrache Costacopolu, 1820 Ianuare 12 în locul Paharniculuĭ Fărcăşanu.

tamente din Bucurescĭ şi Craiova şi judecătoriile judeţene continuă nominal a existe. In 8 Septembre 1821 se făcu o constatare a tuturor

Talerĭ

100 Medelnicerul Mateiŭ Greceanul, 1820 Ianuare 24. judecător vechiŭ.
100 Medelnicerul Costache Bujoreanul, 1820 Ianuare 24, în locul luĭ II portar Manolache.
130 Vătaful Scarlat Lambrino, 1820 Ianuare 24, în locul Stolniculuĭ Stănescu.
100 Pitarul Nicolae Blehan, 1820 Ianuare 13, în locul Paharniculuĭ Nicolae.
100 Şătrarul Stavri, 1820 Ianuare 24, în locul Polcovniculuĭ Alecul.
100 Manolache Nenciulescu, vechiu.
100 Ioan Cheseolu în locul Slugeruluĭ Nicolae Anton.

Departamentul dc 7.

130 Sĕrdarul Politimos în locul Serdaruluĭ Drugănescu.
100 Sĕrdarul Atanasie în locul Pitaruluĭ Aleco, 1820, Ianuare 24.
130 Sĕrdarul Iordache sîn Paharnicul Ilie, în locul Sĕrdaruluĭ Cănuţă, 1820, Ianuare 24.
100 Sĕrdarul Stroe, vechiŭ.
100 Sĕrdarul Nicolae Serezli, vechiŭ.
130 Şătrarul Constantin Calistrat în locul Medelniceruluĭ Constantin Andronescu, 1830, Ianuare 24.) s'aŭ orînduit în locu'ĭ Stolnicul Ianache Stănescu cu léfă talerĭ 130 pe lună, 1820, Martie 11.
100 Clucerul Ioan Rudeanul în locul Armaşuluĭ Gheorghe, 1820, Ianuare 14.

Departamentul de Criminalion.

200 Stolnicul Constantin Pripiţoiu vechiŭ. S'aŭ orînduit în locu'ĭ Şătrarul Constantin Calistrat, léfă talerĭ 150 pe lună, 1820, Martie 11.
100 Slugerul Toma Comino, vechiŭ.
100 Medelnicerul Ştefan Cotescu, vechiŭ. S'aŭ orinduit în locu'ĭ Sĕrdarul Răducanu sîn Clucerul Dumitrache, léfă talerĭ 150 pe lună. — 1820, Martie 11.
100 Sĕrdarul Dumitrache Miculeţ în locul Vistieruluĭ Costache Razul, 1820. Martie 17.
130 Şătrarul Constantin Băjĕscu, în locul Slugeruluĭ Aleco Paladi 1820, Ianuare 14.
50 Medelnicerul Ştefan Cotescu, s'aŭ orînduit de la ḑintêĭ de Maiŭ.

Departamentul Spătărieĭ.

250 Paharnicul Constantin Fotino, în locul Paharniculuĭ Vasile Iconomul, 1820, Ianuare 23.
150 Slugerul Iancul Gărdescu în locul Sĕrdaruluĭ Matache Greceanul, 1820, Ianuare 23.

judecătoriilor, în ființă cu data numireĭ lor. *Otcârmuirea* păstră în funcțiunile judecătoresci, ba și ca condicarí, mare parte din personalul vechiŭ.

Talerĭ

Departamentul Agieĭ.

100 Slugerul Ioniță în locul Pitaruluĭ Nicolae Lambrino, 1820, Ianuare 12, 1820 Iulie 20 s'aŭ Prinduit tot itarul Lambrino în locul Slugeruluĭ Ioniță.
100 Șătrarul State Tamara, vechiŭ.

Cond. 98. pag. 449.

Judecătorĭ cum se află acum când s'aŭ *făcut vel Logofĕt de sus Iordache Slătineanu.— 1820 Ianuare 7.*

Departamentul de opt.

150 Paharnicul Răducanu Fărcășanu, 1818, Ianuare 1, (Medelniceru Dumitrache Costacopolu, 1820, Ianuare 12).
150 Paharnicu Nicolae, 1818, Decembre 1, (Pitarul Nicolae Blehan, 1820, Ianuare 14).
200 Stolnicul Ianache Stănescu, 1819 Septembre 1.
90 Medelnicerul Mateiŭ Greceanu, 1819, Iunie.
90 Polcovnicul Alecu, 1819 August 1.
90 Manolache Nenciulescu, 1819 Noembre.
90 Manole II portar, 1819 Martie 21.
90 Slugerul Nicolae Anton, 1819 Marte 21, (Pitarul Nicolae Lambrino, 1820 Ianuare 14.

La departamentul de șépte.

150 Sĕrdarul Politimos, 1820 Ianuare 5.
90 Medelniceru Costache Andronescu, 1819, Decembre 1.
90 Sĕrdarul Stroe, 1819 Noembre.
150 Sĕrdarul Cănuță, 1819 Marte 1.
90 Armașul Gheorghe, 1819 Marte 1. (Clucerul za arie Ioan Rudeanul, 1820 Ianuare 14).
90 Portarul Alecu, 1819 Marte 1.
90 Serdarul Nicolae Serezli în locul Vistieruluĭ Hurmuzache, 1819 Septembre 1.

La departamentul de Criminalion.

200 Stolnicul Costache Pripițoiu, vechiŭ.
90 Slugerul Toma Comino, 1815 Septembre 25.

Nu este fără de scop înşirarea, în actele ce dăm în notă, atâtor nume de judecătorĭ. Aceste nume diverse, [pe de-o parte narétă cum,

---

Talerĭ

90 Vistierul Costache Razu, 1819 Marte 17.
90 Postelnicul Ştefan, 1819 Marte 1.
150 Slugerul Alecu Paladi, 1819 Marte 1. Şătrarul Constantin Băjescu, 1820, Ianuar 14.

La departamentul Spătărieĭ.

250 Paharnicul Vasile, 1817 Decembre 4.
150 Serdarul Matache Greceanu, 1819 Marte 1.

La departamentul Agieĭ.

90 Pitarul Nicolae Lambrino—1819 Marte 1, (Slugerul Ioniţă. — 1820 Ianuar 12)
90 Şătrarul State Tamara. 1819 Marte 1.

Cond. 98. pag. 450.

Judecătoriĭ ce s'aŭ orînduit la Departamentele din Bucurescĭ.

La Departamentul de opt.

150 Paharnicu Răducanu Fărcăşanu, 1818, Ianuar 1.
150 Paharnicu Nicolae, 1818 Decembre 1.
90 Serdarul Serezli, 1818 April.
90 Vistierul Diiamangea.
90 Polcovnicul Barbu Bucşan.
90 Postelnicul Nicolae Patrichi.
90 Manole II Portar.
90 Slugerul Nicolae Anton.
} 1819 Martie 1.

La departamentul de şépte.

150 Serdarul Dumitrache Drugănescu, 1817 Decembre 8.
90 Serdarul Colfescu, 1817 Februar 17.
90 Medelniceru . . . . — 1817 Decembre 8.
150 Serdarul Alecu Paladi.
90 Armaşul Gheorghe.
90 Portarul Alecu.
90 Vistierul Hurmuzache.
} 1819 Marte 1. (Serdarul Nicolae Serezli, 1819 Septembre 1.

La departamentul de Criminalion.

200 Stolnicul Costache Pripiţoiu, vechiŭ.
90 Slugerul Toma Comino, 1815, Septembre 25.

cu grea rare escepţiuni, justiţia din ţéră numaĭ era lăsată pe mâna boerimei grecescĭ, şi pe de altă parte ne dă un tabel concret al so-

Dieri

150 Serdarul Răducanu sîn Clucerul Dumitrache, 1817, Decembre 1.
90 Şătrarul State Tamara, 1819 Marte 1.
90 Vistierul Costache Razu, 1819 Marte 17.

La departamentul Spătărieĭ.

250 Paharnicul Vasile, 1817, Decembre 4.
150 Serdarul Matache Greceanu, 1819 Marte 1.

La departamentul Agieĭ.

90 Pitarul Nicolae Lambrino. } 1819 Marte 1.
90 Postelnicul Ştefan. }

Cond. ... pag. 81.

***Condicariĭ** ce s'aŭ orînduit în lét 1819, Ianuar 21.*

Ilfov. Slugerul Ioniţă.
Argeş. Constantin Negulescu.
Romanaţĭ. Constantin Varlaam.
Vâlcea. Stancu Terinzescu.
Dolj. Nicolae Rusănescu.
Gorj. Nicolae Seulescu.
Mehedinţĭ. Grigorie Lăceanu.

Judecătoriĭ ce s'aŭ făcut într'acest lét.

Slam-Râmnicu. Stolnicu Lupu.
Buzĕŭ. Petre biv căpitan za dorobanţĭ.
Ialomiţa. Polcovnicu Ianache Roşca.
Saac. Gheorghe Bilciurescu.
Prahova. Serdarul Atanasie.
Dâmboviţa. Costache Cioranu.
Muscel. Clucerul Nicolae Brătianu.
Vlaşca. Constantin sîn Canela.
Olt. Medelnicerul Răducanu.
Teleorman. Constantin Grămăticu.
Ilfov. . . . .
Argeş. Slugerul Nicolae Popescu.
Romanaţĭ. Şătrarul Iancu Jianu, 1819, Noembre 16.
Vâlcea. Polcovnicul Constantin.

cietăţeĭ nouĕ, informaţiune în ţéra romanéscă, atuncĭ nouĕ clasă socială, desvoltându-se în luptă cu vechia oligarhie a protipendadeĭ.

Dolj. Medelnicerul Scarlat.
Gorj. Şătrarul Chiriţă Goruneanu.
Mehedinţĭ. Ştefan Milinescu, biv Clucer za arie.

Cod. 98. pag. 454.

Tot într'acest lĕt, Ianuare

Ilfov. Serdarul Ianache.
Argeş. Constantin Negulescu.
Vâlcea. Logofĕtul Stancul.
Romanaţĭ. Logofĕtul Nicolae.
Dolj. Dat prin Stratonichia.
Gorj. Pitarul Stanciul.
Mehedinţĭ. Dat prin Nicolopolu.

Slam Râmnic. Stolnicu Lupea
Buzĕŭ. Petre biv Căpitan za dorobanţĭ.
Ialomiţa. Polcovnicul Ianache Roşca.
Saac. Gheorghie Bilciurescul.
Prahova. Serdarul Atanasie.
Dâmboviţa. Medelnicerul Critiia.
Muşcel. Clucerul Nicolae Brătianul.
Vlaşca. Constantin sîn Canela.
Olt. Medelnicerul Răducanul.
Teleorman. Constantin Grămăticul.

} La Septembre 12 lĕt 1819 s'aŭ făcut cărţĭ pe tóte aceste judeţe.

Judecătoriĭ de la Craiova
De la Divanul Craioveĭ.

Dumnéluĭ biv vel Logofĕtul Dumitrache Brăiloiŭ
» » » Postelnicul Alecu Arghiropulu
» » » Clucerul Nicolae Glogoveanul
» » » » Constantin Oteteleşanu
» » » » Constantin Haralambie

} pe lĕt 1819 Martie 11

» » » Căminarul Ştefan Bibescu, prostichiŭ, 1819 Maiŭ 21.

De la departamentul de patru.

Serdarul Hristodor.

Serdarul Nicolae Prisiceanul, s'aŭ orînduit în locul sĕŭ, Medelnicerul Constantin Zătreanul, 1819 Septembre 1, după cartea Caimacamuluĭ Craioveĭ.

Pitarul Ioan Ghimpeţeanul (Gheorghe Benescu, 1819 Iulie 17).

Dincă Brătăşanu, (în locul acestuĭ Brătăşan s'aŭ orînduit Medelnicerul Petre Petrescu, lĕt 1820 Octombre 15.

In 1822 se făcură totuşĭ câte-va modificărĭ în acest personal, cum se póte vedea în tabloul ce dăm maĭ jos [1]).

La departamentul de Criminalion

Clucerul Trandafir Anghelescu, (II armaş Teodor Podbăniceanu 1819).
Polcovnicul Dumitrache Belcineanul.
Gheorgache Oteteleşanu (pitarul Ioan Ghimpeţeanu. 1819 Iulie 17.
Constantin Poenaru biv II Vistier.

[1]) *Judecătoriĭ ce se află acum, 1822, Iunie 10, la Departamentul de 8.*

Talerĭ	
200	Dumnéluĭ Paharnicul Petrache, 1821, August 27.
200	» » Pală, 1821 August 27.
200	» Stolnicul Ianache Stănescu, 1821, August.
150	« » Alecu Fălcoianu, 1821, Aupust 27.
100	» Serdarul Stroe, 1821, August 27.
100	» » Nico'ae Serezli, 1821, August 27.
100	» Aleco sîn Stolnicul Palada, 1821 August 27.
50	» Şătrarul Stavri, în locul Slugeruluĭ Ioniţă Merişescu, din talerĭ 150 ce aŭ avut Slugerul, Iunie 1.
100	Medelnicerul Constantin Oţel.

Dumnélor judecătoriĭ de la Criminalion

150	D-luĭ Hatmanul Caridis, 1822 Fevruar 1.
100	» Sĕrdarul Mihaiŭ Greceanu.
100	» » Petrache, 1822, Martie 1.
50	Serdarul Ioan Politimos.
70	Ioan Fotiadis, 1822, Marte 1. In 1822, August 10 s'aŭ orînduit Polcovnicul Nicolae Catacaţ în locul luĭ Fotiadis.
70	Polcovnicul Grigorie Basma, August 20.
150	II Armaş Ianache Cerchez.
70	Anton Vătaful, 1822, Februare 1.
70	Postelnicul Mavrichie, 1820 Februare 1.

Judecătoriĭ de la Spătărie

150	Constantin Calistrat, 1822 Februare.
70	Hurmuzache.

Judecătoriĭ Agieĭ

70	Medelnicerul Mateiŭ Greceanul.
80	Şătrarul Enciu.

Evident că nicĭ o prefacere nu avem de semnalat în organisaţiunea justiţieĭ pe timpiĭ greĭ aĭ Otcârmuireĭ. Notăm numaĭ că un factore noŭ intervine în justiţie, anume comandantul oştireĭ turcescĭ din Bucurescĭ care ordonă Otcârmuireĭ, Divanuluĭ, şi departamentelor, să dea soluţiunĭ în diverse pricinĭ, de sigur puţin preocupându-se de adevĕrata dreptate a acelor pe carĭ vroia să-ĭ proteagă, câştigat de dênşiĭ prin vre-un mod óre-care.

Dar nu numaĭ Hagi-Ahmed-paşa din Bucurescĭ intervenea în afacerile de justiţie, ci une-orĭ şi însuşĭ Vizirul Mehmed-Selim-paşa Silistra-Valesi[1]). Trebue să recunóscem că 'n unele casurĭ administraţiunea

---

Judecătoriĭ de la Judeţe

Argeş. Teodorache, ce aŭ fost vătaf la Dumnéluĭ Vornicul Filipescu.
Muscel. Ilie.
Prahova. Grigore Ştefănescu, la Februare 6.
Ilfov. Sĕrdarul Ianache.

Condicarĭ

Argeş. Pascale Logofĕt.
Muşcel. Ilie biv III Logofĕt.
Dâmboviţa. Alecu Vărulescu, 1822, Mart 6.
Saac. Iancu sîn Dorobanţu.
Prahova. Grigorie Ştefănescu.
Ilfov, Ioniţă Titeanul.

Ceĭ în slujba Divanuluĭ

Sĕrdarul Răducanu Poenaru, Medelniceru Răducanu Tocilescu, Clucerul Tănaso, II Logofĕt Mihalache Mareş de sus, II Logofĕtul Pitarul Iane, III Logofĕtul Ilie Vrăbiescu de sus, III Logofĕt Spirache, Mihaiŭ Rădulescu condicaru jălbilor. Ioniţă Speteanul Logofĕt, Ioniţă Belcu, Gheorghie Teodorescu, Tănase, Nicolae Craioveanul, Costache Negrescu, Manolache Mareş în locul luĭ Zamfir Secu, Nicolae Boelăŭ, ce slujesce la Măria sa Paşa, Manolache cel vechiŭ, Iordache Bucşănescu, dat afară de mult, Nicolae Carada, Nicolae Minculescu, Nicolae Mănescu ce este şi la Vistierie, Mateiŭ Bălescu, Costea de la Paharnicul Petrache, Radu Ialomiţeanu, Nicolae Odăiaşu, Ilie Carada, Costache ot Medelniceru.

1) Hagi Ahmed Paşa seraschierul ogécurilor împĕrătescĭ.

Dumnévóstră Boerilor otcârmuitorĭ aĭ ţĕreĭ; după poruncile ce am dat asupra acesteĭ pricinĭ şi jăluitorul nicĭ până acum n'aŭ luat săvîrşirea împli-

ţĕreĭ «*otcârmuirea*» a arĕtat óre-care independenţă rĕspundênd vizirului, că nu pot călca pravilele ţĕreĭ în favórea protegiatuluĭ luĭ.

---

nireĭ dreptuluĭ sĕŭ, de aceea poruncim cu străşnicie, ca fără cea maĭ mică zăticnire şi prelungire, pe de-o parte să i se înlesnéscă împlinirea din venitul acelor douĕ moşiĭ ce se va aduna, şi pe de altă parte să se oprească şi acele datoriĭ pe séma jăluitoruluĭ; într'acelaşĭ chip să urmaţĭ ca să nu se maĭ jăluiască. — 1822, Martie 13.

Cod. 96. pag. 46.

Mihalache Grămătic Nicolae Voevod.

Către prea înălţatul şi prea strălucitul Vizir Măria Sa Mehmet Selim Paşa Silistra Valezi

Aducem prea plecată închinăciune până la pămînt, sărutând prea luminatele tălpile Măriei Sale.

Ne-aŭ arĕtat Luminăţia Sa Hagi Ahmed Paşa prea înălţata poruncă a înălţimeĭ Tale, ce s'aŭ dat după jalba luĭ Şain Fingher ovreiul, ce 'ĭ ḑic şi Osias, sudit chesaro-crăesc, ca să cercetăm pricina ce arată prin jalbă de baniĭ ce ḑice că are să ia cu zapis de la un Hagi Anghel, raiaua cu tovarăşul luĭ, talerĭ, 17616 parale 12, următor fiind, cu tótă supunerea, prea înalteĭ Măriei Ta'e poruncĭ am intrat în cercetare şi maĭ nainte şi acum de isnóvă şi am găsit, că pricina acestuĭ ovreiŭ cu numitul Hagiu pentru aceştĭ banĭ s'aŭ isbrănit prin judecată de douĭ neguţătorĭ aleşĭ de eĭ prin zapis iscălit prin legătură, că ce vor face aceĭ neguţătorĭ să fie mulţămiţĭ, făr' de a maĭ căuta altă judecată, şi aceĭ neguţătorĭ aleşĭ de eĭ cercetând şi judecând pricinele lor aŭ dat carte la mâna luĭ Hagi Anghel cu tovarăşul luĭ, iscălind amândoĭ neguţătoriĭ într'o unire, care se chiamă *erotocrisie*, însă acésta s'a urmat în vremea rĕposatuluĭ Domn Alexandru Vodă Suţul, şi tot atuncĭ dând jalbă ovreiul, că nu este mulţămit la eretocrisia, ce s'aŭ făcut s'aŭ orînduit jalba luĭ la judecata strĕinilor pricinĭ, care judecată vĕḑênd erotocrisia săvîrşită cu bună orînduială, întemeiată în zapisul lor de legătură, aŭ dat în scris că nu póte a intra în altă cercetare, după care şi noĭ nefiind slobodĭ de pravilă să cercetăm provlimĭ împotriva eretocrisieĭ, că s'ar fi năpăstuit, arĕtăm, după poruncă, înălţimeĭ Tale pricina.

Troados vechilul Mitropolieĭ, Mihalache Manu vel Vornic, Caimacamul,
(pecetea) (pecetea) (pecetea)

Romanitis.
(pecetea

Cod. 98. pag. 351.

Iată în ce mod boerii din Otcârmuire libela actele de rînduire ale judecătorilor în 1821—22.

«Fiind-că la departamentul de Criminalion am orînduit judecător pe polcovnicul Grigorie Basma, cu léfă pe lună talerĭ 70, de la dintăiŭ a aceştiĭ lunĭ Decembre, i s'aŭ dat acest domnosc al nostru pitac, spre a fi sciut si cunoscut de judecător la acest depertament, ca dimpreună cu Dumnélor ceĭ-l-alţĭ boerĭ judecătorĭ să urmeze cu paza la depertament, pentru căutatul pricinilor de englimatica şi altele ce se orînduesc de către noĭ, făcêndu-le hotărîrile dupĕ pravilă şi să nu zăboviască cercetările, spre aşĭ dobândi năpăstuitul îndreptarea sa, iar cel vinovat, osânda, şi Dumnéta frate vel Logofete de ţéra de sus, să 'ĭ daĭ povĕţuirile cele cuviincióse îngrijind de a nu se face vre-un cusur, şi să 'l facĭ cunoscut la Vistierie spre a se aşeḑa la catastihul lefilor. — 1821 Decembre b.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Constantin Negre.

Cod. 96 pag. 220.

Dăm în note câte-va acte din sfera justiţieĭ[1]). Atragem atenţiunea asupra notelor schimbate cu consuliĭ, austriac, francez şi rusesc, re-

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*

Pe acéstă alăturată anafora a judecăţiĭ departamentuluĭ de opt neremâind mulţumit Marin Luntraru, Dumnéluĭ epistatul Hătmănieĭ 'l-aŭ înfăţişat înaintea nóstră, unde aŭ venit şi Dumnéluĭ fratele vel Vornic Fotache Stirbeĭ, ḑicênd Marin prin apelaţia luĭ, că el n'aŭ avut tocmélă cu Dumnéluĭ a meremetisi luntrile de al doilea de se va strica peste şése lunĭ şi tot cu aceeaşĭ tocmélă să fie dator a i le drege, iar pentru că intră apă într'însele, aceea se va îndatora de la sineşĭ şi le va meremetisi şi maĭ mult nu se cunósce îndatorat; iar Dumnéluĭ Vornicul ḑise, că are zapise de la el şi după coprinderea lor îşĭ cere lucrul deplin şi aşa îĭ va plăti şi cusurul banilor. Decĭ jăluitorul acesta vedem că la judecata depertamentuluĭ şĭ-aŭ tăgăduit simfonia ce aŭ avut, cu cuvênt că nu scie de cele coprinse în zapis, rezemând la o marturie în scris a unor ómenĭ strĕinĭ, carĭ n'aŭ şciut coprinderea zapiselor luĭ Marin, iar Dumnéluĭ Vornicul aŭ îndestulat judecata cu marturĭ, atât cele din zapisele luĭ scrise, cât şi pentru luntre aŭ dovedit iarăşĭ prin martorĭ, că nu sunt făcute după tocmélă; apoĭ să lăsăm arĕtarea martorilor la o parte şi să dăm ascultare numaĭ ḑiselor lor, nicĭ dreptatea nu ne slobóde, nicĭ pravila, care adeveréză dreptăţile fieş-căruia cu ce chip să se descopere la lucrurĭ bănuitóre; dupe care şi făcênd dovadă Dumnéluĭ Vornicu, bine dar aŭ judecat Dumnélor boeriĭ departamentarĭ şi noĭ asemenea hotărîm să se facă urmare întocmaĭ precum în anaforaua departamentuluĭ se coprinde, prin zapciu hătmănesc şi după chiar coprinderea

lative la diverse procese; asemenea este de observat întărirea dată pe anaforaoa locotenentuluĭ de Mitropolit Troados relativă la o căsătorie.

---

zapiselor luĭ, şi aşa îndatorim pe Dumnéluĭ Vornicu, după ce i se va săvêrşi lucrul după învoirile luĭ Marin, ce le-aŭ făcut prin scris, atuncĭ săʼĭ plătéscă şi cusurul fără de altă prelungire.— 1822 Maiŭ 7.

Cod. 101, fila 51.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Prea sfinţia ta părinte arhiéreule Troados, vechilule al sfinteĭ Mitropoliĭ, fiind-că la pricina de judecată ce are Margot Arménul, i Testea soţia unuĭ Ovanes Caracaş arménul, ce aŭ murit, cu Dimcea sîn Neniul de la Pitescĭ suditul chesaro-crăesc, s'a fost îndatorase Dimcea de către judecata departamentuluĭ, să facă jurămînt, cum că n'aŭ cumpĕrat el de la ascherlâĭ argint în tovărăşie cu Ovanez Caracaş mortul, nicĭ mult, nicĭ puţin, fără numaĭ acea tavă de osfeştanie aŭ luat'o de la un ascherlâŭ, pe chipul luĭ, cu schimb şi cu banĭ, iar nu în tovărăşie cu mortul, nicĭ este asupra luĭ alt cevaşĭ a mortuluĭ, afară din cerceĭ şi din acea flóre, şi jurând rĕmâne apĕrat de pâra argintuluĭ, iar nejurând este dator să plătéscă baniĭ ce are să ia Margot de la Ovanez mortul şi să rĕspundă şi cel-l-alt cusur al argintuluĭ la soţia mortuluĭ; aşijderea să jure Dimcea şi cum că are să ia de la Ovanez talerĭ 57 şi tată-săŭ talerĭ 20 şi jurând să i se plătéscă de soţia mortuluĭ, dar săʼĭ dea şi el nu numaĭ cerceĭ, ci şi acea flóre, iar ne dând şi flórea să aibă a o plăti soţieĭ mortuluĭ cu 20 galbenĭ, după cum aŭ arĕtat Hagi Niculcea, că i-aŭ cerut mortul pe dênsa; şi după ce se va săvêrşi acésta incredinţare a Dimceĭ atuncea de va fi trebuinţă se va pune şi soţia mortuluĭ la jurămînt, spre a incredinţa cât avut a rĕmas de la bărbată-săŭ şi de are şi ea vre-o lipsă de zestre? Cu care anafora a aceştiĭ judecăţĭ înfăţişindu-se înaintea nóstră Dimcea faţă cu Chiriac Păga vechilul Testeĭ, soţia luĭ Ovanez, unde arĕtând Dimcea două engrafe înscris sub iscălitura popeĭ Armenesc i a starosteĭ de armenĭ, coprindĕtóre din partea Testeĭ, că ca pe vechil 'l-aŭ pus că să cerceteze de aŭ rĕmas ceva după mórtea bărbată-seŭ, carele i-aŭ arĕtat că aŭ găsit o pereche de cerceĭ la Dimcea şi o sticluţă de ghiumia'a şi ori de va scóte cevaşĭ saŭ de nu va scóte pe ea, să nu o amestece la cheltuială; iar prin cel-l-alt engrafon ḑice, că la întrebarea ce i s'aŭ făcut iarăşĭ de către popa armenesc şi starostea de armenĭ, de scie pe bărbată-sĕŭ că aŭ luat niscare-va lucrurĭ din casă, adică cerceĭ ca săʼĭ vîndă pe afară la tîrg, saŭ i-aŭ lăsat amanet la cine-vaşĭ şi i-aŭ ḑis că nu scie; aŭ maĭ întrebat'o de aŭ maĭ avut bărbată-sĕŭ vre-o argintărie şi aŭ ḑis că n'aŭ sciut pe bărbată-sĕŭ să aibă acest fel de lucru; asemenea aŭ maĭ întrebat de unde scie ea că aŭ avut scule bărbată-sĕŭ la Pitescĭ şi aŭ ḑis, că un negaţător Simeon de la Pitescĭ

Acest act ne probéză, încă odată, cum Biserica şi-a reservat a-própe esclusiv dreptul de a decide in cestiunile atingênd căsătoriile,

aŭ fost spus către fratele bărbată-sĕŭ, că bărbată-sĕŭ aŭ avut scule; de ce nu se duce să caute? Aşa, după ascultarea ce făcurăm noĭ acestor înscrise, vĕḑênd că se deosibesce pricina şi spre cea desăvêrşită pliroforie a nóstră, am trimis de s'aŭ adus la canţelaria Divanuluĭ însuşĭ preotul armenesc şi starostea de armenĭ şi făcêndu-li-se întrebare, şi prin graĭ tot asemenea arĕtară că le'aŭ spus şi le'aŭ mărturisit Testea armeanca; aşa vĕḑênd că asupra Dimceĭ este numaĭ o sadé bănuială a muĭereĭ şi a creditorilor, iar nu vre-o vrednică dovadă, nu am găsit cu cuviinţă a i se da Dimciĭ evanghelicesc jurămînt, după cum ḑice judecata departamentuluĭ, ci numaĭ pentru acéstă bănuială se trimite Dimcea la sfînta Mitropolie cu zapciu hătmănesc, carele faţă cu Chiriac Dega, vechilul seŭ şi muierea puindu-se înaintea prea sfinţieĭ tale sfînta evanghelie şi sfînta cruce să arĕte Dimcea şi să mărturiséscă de este la şcirea luĭ nisce urmărĭ ca acestea, la care îl îndatoréză departamentul la jurămînt, cum şi el de are să ia ceva de la mort, după cum aŭ arĕtat iarăşĭ la departament, şi orĭ în ce chip se va desluşi vre-un adevĕr să ne arĕţĭ prea sfinţia ta în scris.— 1822 Iunie 23.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Scarlat Grădiştênu.

Cod. 101 fila 105 v.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Dumnéta staroste de neguţătorĭ, fiind-că la pricina ce se străgănéză între Paraschiva vĕduva ce aŭ fost soţie luĭ Mihale Telalul, care aŭ murit, cu Filip fratele mortuluĭ, i Manole Telalul epitropul celor lăsate de mort cu Halea şi Petcul tovarăşiĭ mortuluĭ, este trebuinţă a se face o lămurită socotélă şi alegere la stărostie, adica stărĭ pentru fieş-ce madele, precum la vale se arată. De aceea aducênd zapciul hătmănesc pe tóte părţile, să alegĭ împreună cu neguţătoriĭ indecaţĭ cu toţiĭ, tot avutul mortuluĭ, atât din capitalul ce s'aŭ vĕḑut de noĭ că l'aŭ avut mortul la aceĭ tovarăşĭ, cât şi din orĭ-ce altă periusie se va dovedi orĭ tăinuită de soţia mortuluĭ, saŭ de fratele mortuluĭ, orĭ de către epitropĭ, saŭ de către tovarăşĭ, orĭ de către verĭ-care altul va dovedi vre-o parte saŭ alta, în care adunare de avut să intre prin preţuirea dréptă şi lucrurile ce va fi primit muerea din casa mortuluĭ cu cuvênt că sunt dăruite, afară din zestre, saŭ ecsoprica, cum şi lucrurile ce sunt asupra frateluĭ mortuluĭ, care unele, ḑice, că le aŭ dat de pomană pentru sufletul mortuluĭ şi altele s'aŭ oprit de dênsul; apoĭ să se maĭ facă lămurire banilor ce aŭ primit nevasta din zestre de la epitrop şi cu ceĭ-l-alţĭ, cum şi lipsa zestrilor eĭ ce se va lămuri după fóia eĭ de zestre, adică câte sunt în pĕr şi câte lipsesc cu adevĕrat, pentru că unde ne va da

lative la diverse procese; asemenea este de observat întărirea dată p.. anaforaoa locotenentuluĭ de Mitropolit Troados relativă la o căsătorie

---

zapiselor luĭ, şi aşa îndatorim pe Dumnéluĭ Vornicu, după ce i se va săvârşi lucrul după învoirile luĭ Marin, ce le-aŭ făcut prin scris, atuncĭ să'ĭ plătéscă şi cusurul fără de altă prelungire.— 1822 Maiŭ 7.

Cod. 101, fila 51.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Prea sfinţia ta părinte arhiéreule Troados, vechilule al sfinteĭ Mitropoliĭ fiind-că la pricina de judecată ce are Margot Arménul, i Testea soţia unuĭ Ovanes Caracaş arménul, ce aŭ murit, cu Dimcea sîn Neniul de la Pitescĭ suditul chesaro-crăesc, s'a fost îndatorase Dimcea de către judecata departamentuluĭ, să facă jurămînt, cum că n'aŭ cumpĕrat el de la ascherlâĭ argint în tovărăşie cu Ovanez Caracaş mortul, nicĭ mult, nicĭ puţin, fără numaĭ acea tavă de osfeştanie aŭ luat'o de la un ascherlâŭ, pe chipul luĭ, cu schimb şi cu banĭ, iar nu în tovărăşie cu mortul, nicĭ este asupra luĭ alt cevaşĭ a mortuluĭ, afară din cerceĭ şi din acea flóre, şi jurând rĕmâne apĕrat de pâra argintuluĭ, iar nejurând este dator să plătéscă baniĭ ce are să ia Margot de la Ovanez mortul şi să rĕspundă şi cel-l-alt cusur al argintuluĭ la soţia mortuluĭ; aşijderea să jure Dimcea şi cum că are să ia de la Ovanez talerĭ 57 şi tată-săŭ talerĭ 20 şi jurând să i se plătéscă de soţia mortuluĭ, dar să'ĭ dea şi el nu numaĭ cerceĭ, ci şi acea flóre, iar ne dând şi flórea să aibă a o plăti soţieĭ mortuluĭ cu 20 galbenĭ, după cum aŭ arĕtat Hagi Niculcea, că i-aŭ cerut mortul pe dênsa; şi după ce se va săvârşi acésta încredinţare a Dimceĭ atuncea de va fi trebuinţă se va pune şi soţia mortuluĭ la jurămînt, spre a încredinţa cât avut a rĕmas de la bărbată-săŭ şi de are şi ea vre-o lipsă de zestre? Cu care anafora a aceştiĭ judecăţĭ înfăţişindu-se înaintea nóstră Dimcea faţă cu Chiriac Dăga vechilul Testeĭ, soţia luĭ Ovanez, unde arĕtând Dimcea două engrafe înscris sub iscălitura popeĭ Armenesc i a starosteĭ de armenĭ, coprinḑĕtóre din partea Testeĭ, că ea pe vechil 'l-aŭ pus că să cerceteze de aŭ rĕmas ceva după mórtea bărbată-seŭ, carele i-aŭ arĕtat că aŭ găsit o pereche de cerceĭ la Dimcea şi o sticluţă de ghiumiaia şi orĭ de va scóte cevaşĭ saŭ de nu va scóte pe ea, să nu o amestece la cheltuială; iar prin cel-l-alt engrafon ḑice, că la întrebarea ce i s'aŭ făcut iarăşĭ de către popa armenesc şi starostea de armenĭ, de scie pe bărbată-sĕŭ că aŭ luat niscare-va lucrurĭ din casă, adică cerceĭ ca să'ĭ vîndă pe afară la tîrg, saŭ i-aŭ lăsat amanet la cine-vaşĭ şi i-aŭ ḑis că nu scie; aŭ maĭ întrebat'o de aŭ maĭ avut bărbată-sĕŭ vre-o argintărie şi aŭ ḑis că n'aŭ sciut pe barbată-sĕŭ să aibă acest fel de lucru; asemenea aŭ maĭ întrebat de unde scie ea că aŭ avut scule bărabată-sĕŭ la Pitescĭ şi aŭ ḑis, că un neguţător Simeon de la Pitescĭ

fie la contractarea lor, fie la a lor legiuită desfacere. Ca una din probe la acéstă afirmaţiune a nóstră póte sta actul Mitropoliei, prin care

bănuială hotărîre avem, de a se da şi jurămînt, atât la periusie, cât şi la lipsa de zestre, cum şi ce datorie aŭ plătit a mortuluĭ, orĭ frate-sĕŭ, orĭ epitropiĭ, saŭ muerea şi aşa pentru fieş-care madea să aşterneţĭ socotélă precum maĭ sus vĕ povĕţuim; pe lângă acésta dar să maĭ faceţĭ o însemnare de socotélă şi pentru cheltuiala cerneleĭ anuluĭ jaleĭ, iar pentru hrana eĭ de la mórtea bărbată-seŭ şi până i s'aŭ dat baniĭ zestreĭ are a se alege şi a se hotărî de către noĭ, şi fără de zăbavă să ni se arĕte, că să dăm sfîrşit pricineĭ.— 1822 Iunie 20

Mihalache Manu, Constantin Negre, Scarlat Grădişteanu.

Cod. 101 fila 107.

Pitac la Hatman tot pentru pricina de maĭ sus, a da de scire la boeriĭ de maĭ jos arĕtaţĭ a veni la Divan.

De la otcârmuirea Valahieĭ

Cinstite Dumnéta epistatule al Hătmănieĭ, fiind-că Dumnéluĭ mosio Bonet epistatul Dumnéluĭ Consulat al Franţieĭ, s'aŭ arĕtat cumpĕrător venituluĭ moşieĭ Breaza, care venit s'aŭ aflat încă din trecutul an Septembre, orînduind prin porunca stăpânireĭ a se strînge pe séma datorieĭ luĭ Hristache Grigoriu, ce are să ia suma de banĭ de la stăpânitorul moşieĭ Breaza, prin hotărîre domnéscă şi pricină de judecată fiind, orînduim a se înfăţişa înaintea nóstră la adunarea deplin, Marţĭ la 2 ale viitoruluĭ Maĭ; ci dar să daĭ scire prea sfinţieĭ sale vechiluluĭ mitropolieĭ, i Dumnéluĭ Logofĕtuluĭ Dudescu, i Dumnéluĭ Vorniculuĭ Fotache Ştirbeĭ şi Dumnélor boerilor depertamentarĭ a veni toţĭ la Divan, să'ĭ daĭ de scire şi Dumnéluĭ cumpĕrătoruluĭ de venit, ca orĭ însuşĭ, saŭ vechil cu deplină putere, să vie, aducênd şi orĭ-ce documenturĭ va avea, să aducĭ şi pe Hristache cu orĭ-ce sineturĭ va avea, a înfăţişa pe toţĭ.— 1822 April 28.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

Cod. 66 pag. 251

De la Otcârmuirea Valachieĭ

Către Dumnélor Boeriĭ aĭ departamentuluĭ de opt.

Dumnéluĭ cinstitul Consul al Prusieĭ ne făcu arĕtare prin notă, că Hristofi sîn Anghel Cincul ce era însărcinat cu tróba comisionăreĭ a canţelarieĭ Consulatuluĭ Prusieĭ, că de la 25 ale acesteĭ urmĕtóre i s'aŭ dat paretisis, de acésta slujbă; pentru care scriem dumnévóstră ca întêmplându-se să se arĕte aci la departament cu vre-o trébă, să nu se cunóscă de aḑĭ înainte drept comisionar, după cum aŭ fost până acum.— 1822 Aprilie 29.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

se autorizaţiunea de a se cununa un Neculae Mareş din Bucurescĭ. Acesta, cum se vede din anaforaua locotenentuluĭ de Mitropolit, avusese

---

Asemenea pitac s'aŭ făcut şi la Spătărie i la Agie şi la Departamentul Criminalion.

Cod. 96. pag. 252

Către cinstitul Consulat al Franţieĭ.

Cu cinste s'aŭ primit nota cinstituluĭ Consulat, scrisă de la 5 ale luĭ Iunie după calendarul noŭ şi am vĕḑut cele ce ni se scrie pentru venitul moşieĭ Breaza; la care rĕspundem că acéstă pricină nu póte lua sfârşit într'alt chip până nu se va înfăţişa la judecată părţile prigonitóre, ci să bine voiască cinstitul Consulat a porunci D-luĭ monsiu Bonet, ca orĭ însuşĭ să vie, saŭ vechil să trimiţă, şi fiind-că astă-ḑi se făcuse strigarea aşteptând numaĭ venirea vechiluluĭ şi de vreme ce s'aŭ întârḑiat până acum, mâne Joĭ să nu rĕmâe, ci la 2 cèsurĭ din ḑi, care vine după compasul Europenesc 9 ceasurĭ şi jumĕtate să se afle negreşit la Divan. — 1822 Maiŭ 24.

Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod. 96 pag. 284.

Către cinstitul Consulat al Prusieĭ.

S'aŭ primit nota ce ni s'aŭ trimes pentru *satisfacţionul* ce cere cinstitul consulat la obrăznicia ce aŭ făcut omul huzmetuluĭ de aŭ venit la consulat să ceară în judecată pe Dumnéluĭ Constantin Cincul; rĕspundem cinstituluĭ consulat că dumnéluĭ Cincul avênd davagiul; carele prin jalba ce aŭ dat la Luminăţia sa Paşa l'aŭ cerut în judecată pentru pricina ce are cu cuviosu Timoteu şi Divanul după orînduială buiurdisindu'ĭ jalba acestuĭ ipotesiar în judecată unde urma ca să se şi chieme Cincul să stea faţă, dar pentru că trămisul Hatmanuluĭ aŭ obrăznicit de n'aŭ vorbit cu orînduiala ce i s'aŭ poruncit, de la Hătmănie i s'aŭ făcut căḑuta certare cu bătaĭe; acum dar rĕmâne ca cinstitul consulat să se odihnéscă despre acésta, iar pe de altă parte să se poruncéscă Cinculuĭ, ca să vie la judecată fiind că este rânduit cavaz la acéstă pricină, şi face la Otcârmuire mare mumbaşirlâc ca să se caute judecata cu pârîtul sĕŭ. — 1822, Iunie 1.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Romanet.

Cod. 98, pag. 346.

Către cinstitul Consulat al Prusieĭ

Cu cinste s'aŭ primit de Otcârmuire nota cinstituluĭ consulat No. 21 pentru o căruţă ce s'a luat de zapciiĭ Agieĭ a Dragomanuluĭ Cincul, după care prin pitac s'aŭ poruncit Agieĭ, ca să ne arate cu ce poruncă i-aŭ luat acea căruţă

copiĭ cu Ruxandra fata Tipografóeĭ 1). Aducem în notă asemenea un act de *moratorium*, din 23 Marte 1822.

şi în ce trebuinţă s'aŭ trămis şi unde se află căruţa, şi ne veni arĕtare în scris de la agie că cercetând s'aŭ adeverit că de la numitul dragoman niciĭ un zapciŭ de aĭ Agieĭ, căruţă n'aŭ luat, făr'de numaĭ de prin alte părţĭ, unde s'aŭ cerut găsit de s'aŭ dat după poruncĭ în întâmplătórea trebuinţă unde s'aŭ cerut, iar de se arată de stăpân pe streină căruţă, cinstitul Consulat să bine-voiască a porunci ómenilor săĭ să nu se amestece la acest fel de lucrurĭ fiind făr'de rânduială.— 1822, Iunie 3.

Mihalache Manu, Constantin Negrea.

1) Intărirea ce s'aŭ făcut la anaforaua prea sfinţieĭ sale Arhiereuluĭ Troados de a cununa pe Nicolae Mareş cu Lucsandra fata Tipografóeĭ.

De vreme ce de clirosul bisericesc i de prea sfinţia sa părintele Arhiereul Troados vechilul sfinteĭ Mitropoliĭ, se găsesce cu cale, ca să ia săvêrşirea cea legiuită şi cinstită cununie după lege Nicolae Mareş cu Lucsandra, pentru vredniciile dovedĭ ce se arată într'acéstă anafora, scriem prea sfinţieĭ tale, ca să se săvîrşască astă-dĭ Joĭ cununia acésta fără a i se maĭ asculta pricinuirile cele deşarte. — 1822, Aprilie 27.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanet.

Cod. 101, fila 87 v.

Către cinstită Otcârmuirea Valahieĭ de la Epitropia sfinteĭ mitropoliĭ.

Nicolae Mareş de aicĭ din Bucurescĭ aŭ fost jăluit dumnévóstră, că sunt câţĭ-va anĭ de când încurcat fiind cu o fată, şi fără a o aduce in casa luĭ ţiindu-se cu ea câtă-va vreme aŭ şi născut treĭ copiĭ parte bărbătéscă, într'acea lungime de vreme şi cu pricina nascereĭ copiilor vrênd ca să-l tragă în judecată la rĕposatul Domn Suţul Voevod aŭ şi dat jalbă Măririĭ sale, cerênd ca să i se facă îndestulare şi acum că orânduiţĭ fiind la prea sfinţia sa părintele Costandie Episcopul Buzeŭ, li s'aŭ cercetat pricina cu amăruntul şi nu s'aŭ ţinut în sémă nedréptă cererea; către acestea şi cu multe alte pricinuirĭ apĕrându-se jalba sa că nu ar fi copiĭ făcuţĭ cu el, dicea că ea fiind muiere slobodă i-ar fi dobândit cu osebite obraze şi că nu se îndatoréză a cresce acest fel de copiĭ cu bănuială, nicĭ a lua în silă muiere care atâta vreme aŭ trăit în chefurile sale, măcar de aŭ fost şi el unul dintr'aceia cu care aŭ făcut copiĭ: a căruia jalbă buiurdisindu-se de dumnévóstră către mine, am adunat clirosul sfinteĭ Mitropoliĭ şi înfăţişând pe amêndouĕ părţile faţă fiind şi aceĭ treĭ copilaşĭ, am pus de i s'aŭ citit jalba luĭ într'audĭ şi după acésta la cuvêntul ce dicea el că copiĭ sunt născuţĭ cu bănuială

Finanțe, dărĭ, vămĭ, ocne, export de vite.—Cele-l-alte dărĭ şi iraturĭ. Scutirĭ.

Orĭ cât de sleită era țéra prin rechizițiunĭ şi prădăciunĭ săvêrşite în timpul rĕsmeriței şi în urmă de Turcĭ, dările directe şi indirecte con-

---

şi de adunătură 'l-am întrebat de scie şi pre alt cineva, care să fi fost încârdoşit cu părâta? Rĕspunse că nu scie; de unde i se ḑise, că de vreme ce nu are nicĭ o ideie la acéstа, se cunósce că el este însuşĭ pricina nascereĭ acestor copiĭ mărturisindu-şi însuşĭ tiposul lor, dar pentru că iarăşĭ cerca să se apere cu fel de îndreptărĭ, se întrébă şi părâta, că de vreme că şi pârâşul sĕŭ tăgăduesce până într'atâta, că dobândirea copiilor nu ar fi cu dênsul, putea-va ea să arĕte vre-o puțintică dovadă de părintésca atârnare către aceştĭ copiĭ din partea luĭ şi arĕtă treĭ scrisorĭ ale luĭ, din care în cea dintêiŭ cu lét 1815 Aprile 15, după ce ca un bărbat îĭ dă povățuirĭ de a se purta cinstită şi cu credință şi a păzi dragostea neîmpuținată către dênsul, apoĭ o învéță şi mijlocul cum să păzéscă acea dragoste, puindu-se înainte pe iubitul lor fiŭ Vasilache, cel întêiŭ născut, ca uitându-se la el să 'şĭ aducă aminte de ținerea saŭ legătura cu care i-aŭ îndatorat nascerea luĭ, iar în cea de a doua cu lèt 1818 Octombre 29, arată; cum că prin nisce ipochimenĭ i-aŭ trămis talerĭ 53 pentru facerea uneĭ sobe i pentru lemne de foc şi poruncesce să 'l însciințeze şi pentru copiĭ ce fac şi de s'aŭ maĭ împicioră̆gat Dumitrache? (adică copilul cel de al doilea); în cea de pe urmă scrisóre aceluiaşĭ lét Noembre 30 ḑice, că iar cu mare jăluire, că se va griji şi pentru doica copiluluĭ de al treilea a căruia nascere se apropia şi arată că după pĕcatele sale îĭ curge acéstă împresurare de copiĭ şi cum să se rógă luĭ Dumneḑeŭ cu ferbințélă pentru un prilej lesnicios al viețiĭ lor şi izbăvirea greşalelor; din care cuvinte ințelese judecata dorirea ce avea el de săvîrşirea cununieĭ din care putea să dobândéscă acéstă poftită izbăvire. După ce dar s'aŭ citit aceste scrisorĭ, nu i-aŭ maĭ rĕmas cuvênt, fără numaĭ se apĕră cu felurimĭ de apucăturĭ, că nicĭ într'un chip nu o maĭ primesce de soție, însă judecata făcu chibzuială, că acéstă înşiruire de copiĭ a lor, care cu atâta legătură şi ținere de dragoste de la unul către altul şi-aŭ câştigat, se cade a se cinsti cununia cea după lege, şi care maĭ înainte nu s'aŭ făcut, saŭ pentru niscaĭ împedecărĭ, saŭ pentru ruşinea ómenilor, să se facă acuma şi să ia săvêrşit cel legiuit şi cinstit; decĭ acéstă chibzuială a clirosuluĭ cunoscând-o şi eŭ de bună şi adevĕrată, ḑic şi arĕt Dumnévóstră, că aşa este cu cale şi cu dreptate să se facă şi că jăluitorul Nicolae nu maĭ póte şovăi, că însuşĭ s'aŭ legat cu scrisorile luĭ şi tóte jăluirile şi năpăstuirile câte în jalba ce aŭ dat către Dumnévóstră aŭ arĕtat, s'aŭ arĕtat deşarte şi plăzmuite.

Al Ungrovlahieĭ epitrop Troados. 1822, April 26.

Cod. 101, fila 65.

tinuă a se percepe însoţindu-se perceperea, de grele casne, care fac pe bietul ţĕran să ia lumea în cap. Singure vămile sufĕr óre-carí *zăticnirĭ* în 1821. Am vĕdut cum însăşĭ Pórta ordonă Otcârmuirel, să pună în lucrare perceperea veniturilor domnescĭ, adică a vămilor şi a ocnelor.

In Octombre 1821 Barbu Văcărescu fu numit Vistiernic ţĕreĭ. Se întorc maĭ mulţí boerĭ din emigrare. Moldoveniĭ refusă de a se întórce şi li se spune că de vor mai întârdia, funcţiunele vor fi date boerilor de cl. II.

Pe anul 1822 se întocmesce «ponturile» de vîndarea vămilor, aprópe întocmaĭ cum aŭ fost în 1821 numaĭ, art. 54 se modifică cu referinţă la slujba cântaruluĭ domnesc, care din vechime a fost a Oboruluĭ Bucurescilor şi Oborul o vindea pe la vămile têrgurilor din judeţe, iar acum s'aŭ dat vămilor de pe afară.

Fórte interesante sunt tarifurile speciale după care aŭ a plăti vamă sudiţiĭ rusescĭ, austriacescĭ, englizescĭ. Le dăm în note [1]). Aceste

---

Moratorium (vedĭ pag. 200) *De la otcârmuirea Valahieĭ.*

Fiind-că Stan Cojocarul avênd să ia o sumă de banĭ de la II Armaş Gheorghiţă şi Hristea Medelnicerul, prin hotărîrea Otcârmuireĭ, ce s'aŭ dat, li s'aŭ pus sorocul pravileĭ de patru lunĭ, ca să plătéscă arĕtata sumă de banĭ, ne-avênd mijloc de a plăti acum, dar fiind-că şi Stan se jălui, că şi el aflându-se dator la alţiĭ nu voesc a'l păsui, ci uniĭ îl trag la Spătărie, alţiĭ la Agie, alţiĭ la căpitaniĭ za lefeciĭ şi alţiĭ la căpitaniĭ za dorobanţĭ, de nu póte a se odihni; de aceea pentru ca să nu maĭ fie supĕrat până în soroc de patru lunĭ de către datornicíĭ luĭ, i s'aŭ dat la mânĭ acest pitac al Otcârmuireĭ, prin care se scrie dumnévóstră zabiţilor din oraşul Bucurescilor, ca orĭ care din datorniciĭ luĭ Stan îl va trage la judecata dumnévóstră, fără a i se face vre-o supĕrare de plată să i se puie şi luĭ sorocul pravileĭ de patru lunĭ, ca la acel soroc luând şi el de la maĭ sus numiţiĭ datornicĭ aĭ sĕĭ, să plătéscă unde va fi dator. — 1822, Martie 23.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Scarlat Grădişteanu.

Cod. 101, fila 14.

1) *Ponturile de vîndarea vămilor pe anul 1822 sunt întocmaĭ ca cele din anul 1821, cu deosebire la pontul 54 care este înlocuit cu acest ce urméză aicĭ:*

54). Slujba cantaruluĭ domnesc, aŭ fost din vechime a Oboruluĭ Bucurescilor şi oborul o vindea pe la têrgurile vămilor de prin judeţe, iar acum s'aŭ dat vămilor de pe afară cu orânduială şi obiceiul ce aŭ fost, adecă prin têrgurĭ

tarife întemeiate pe tratatele între Turcia cu puterile streine, ne arată tot odată şi care sunt mărfurile ce se introduceaŭ acum în ţeră. Intre acestea observăm importul a diverse articole franceze, nu numaĭ de lux,

---

şi numaĭ acolo unde din vechime aŭ fost obiceiŭ de aŭ ţinut cântar să fie şi acum, ca toţĭ ceĭ ce vor aduce marfă de vîndare şi ar vrea să o cântărescă, să nu fie slobod a aduce cantar strein, nicĭ să ţie altul cântar pentru cântăritul celor ce aŭ trebuinţă de cântărit, ci numaĭ vameşul domnesc să ţie cântar drept şi să ia la suta de oca banĭ 15, dar pururea să fie săritor la ceĭ ce'l vor chiăma, ca să nu se zăticnéscă alişverişul ómenilor, că urmând înpotrivă, saŭ găsindu-se un cântar nedrept, saŭ va cere a lua maĭ mult de cât este orânduit, saŭ va pune cântar şi unde n'aŭ fost obiceiŭ, se va pedepsi.—1822 Ianuar 1.

Grigore Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Const. Negre.

Cond. 98, pag. 459.

Tarifa vămilor pe anul acesta cu lét. 1822 Ianuar 1, după care aŭ a urma vameşiĭ a vămui mărfurile neguţătorilor sudiţĭ precum la vale se orânduesce. Pentru sudiţiĭ Rusieĭ:

Fiind-că neguţătoriĭ Rosieĭ după trecerea de vreme nu s'aŭ întocmit la preţurile mărfurilor ce s'aŭ orânduit prin tarifa cea pentru vamă de cele ce scot şi aduc în ţinutul împĕrăţieĭ şi asemenea s'aŭ aşeḑat şi de împĕratul Rusieĭ ca să se alcătuiască o tarifă nouă, care să nu se întemeeze după cea vremelnică vĕḑută peste obiceiŭ scumpete, din pricina celor dintr'aceştĭ anĭ peristasis, turburărĭ şi rĕsbóie, ci cu socotélă treĭ la sută după împĕrătescile tractaturĭ, să fie întocmit cu preţul cel potrivit ce se urma nelipsit în câţĭ-va anĭ la ceea ce se vinde cu barhana maĭ nainte pe vremea păceĭ, de aceea dar vorbind împreună cu cel ce în ţinutul împĕrăţieĭ petrece cinstit plirecsusios elciŭ Rusieĭ Domnul Tamara şi întru nimic socotind cea din rĕzbóie într'aceştĭ anĭ covârşire a preţurilor, ce după socotóla şi sciinţa păceĭ coborând preţurile lucrurilor la hotarul cel din mijloc, s'aŭ alcătuit acéstă tarifă ce se întemeiază cu treĭ la sută;

	po banĭ
Alagea her vopsea, oca	2
Aţa de Anghira, oca	20
Anasonul, cantarul	40
Atlazul Florentin, cotul	11
Atlaz Venetic, cotul	9
Atlaz cu fir şi hetaĭ de la Hiŭ, oca	300
Aţă de bumbac de la Hindia şi Moreea şi Zanda, oca	50
Aţă de bumbac roşie şi alte feţe, oca	9
Astarul, topul de 20 coţĭ	9
Alagele, şalurĭ, ghermesiturĭ de Ţarigrad, cotu	4

ca ştofe de haine, dar şi materiale brute, precum bună-óră fer, farfuriĭ etc.

	po banĭ
Abanosul, cantarul	108
Ace, mia	5
Arama nelucrată cantarul	180
Arama lucrată, adecă sahane şi altele, oca	6
Arama hurda, oca	4
Arama hamtutmaz, cantarul	150
Afionul, oca	36
Alune, cantarul	24
Arsenicul, cantarul	66
Arcerurĭ de bărbierĭ, taneaua	1 1/2
Alagele Halep, topu	2
Alagele muscălescĭ, cel mare top	40
Alagele muscălescĭ, cel mic top	30
Alagele de Ţarigrad, cotu	4
Alagele de Şam, topu	33
Alagele de Magnisia, topu	7
Aba muscalĕscă, topul pe coţĭ 60	20
Aba de Ţarigrad, topu pe coţĭ 20	9
Aţă englezĕscă	—
Astarul alb şi alte felurĭ, topul	9
Amnarele, suta	6
Alagele helaliĭ irbchirurĭ, topu pe coţĭ 16	36
Alagele helaliĭ de la Tesalonic, topul	15
Argintăriĭ, dramul	1 1/2
Ace cu gămălie, adecă carfiţe, miea	3
Aloĭ, adecă sare sabri, oca	6
Ambelez cantarul	27
Aţă de cânepă, cantarul	75
Argint viŭ, ce se dice idrarghiros, oca	18
Anghira, cantarul	30
[illegible] de bumbac, irbichirurĭ, topul	10
[illegible] lucrurĭ, felurimĭ, de Ţarigrad ce sunt po 55 de coţĭ	220
[illegible] de Ţarigrad pe 10 deghermele, topu	30
[illegible] şi galben, cântaru	50
[illegible] cantarul	120
[illegible]	3
[illegible] şi alte văpsele ce sunt po 7 coţĭ, topu	7

La cochiĭ vechĭ s'aŭ strigat vămile celor 17 judeţe înainte Paşeĭ turc, pe anul 1822. In 1821 aŭ fost căutate în credinţă. Aŭ fost aren-

	po banĭ
Bumbac nelucrat, cantarul	100
Bucalurĭ secĭ, de 100	45
Blane de lup, de una	11
Buretele, oca	6
Burieaşe de tinichea gróse şi subţirĭ de 450	200
Bacan pentru stofe i ciorapĭ, oca	16
Blane de Salangi-Cacom, sorocul	20
Blane de râs, una	45
Basmale albe tocanlâĭ, topul po 10 deghermele	12
Borangic franţuzesc, lat, de 2 topurĭ	120
Borangic franţuzesc îngust, de 2 topurĭ	72
Berbutiĭ leşască, topu	30
Berbutiĭ muscălească, cantarul	30
Blane de capră, una	2
Brâne ghelberele, unul	16
Brâne de la oraşul Damas, unul	22
Brâne felurimĭ, de la oraşul Caramgea, unul	4
Balsam de compania, oca	54
Bacam roş şi alico, cantarul	160
Blane de epurĭ rusescĭ, suta	60
Bohcele de Ţarigrad, cu fir, de una	30
Vişine, mere, pere şi cireşe uscate, cantarul	18
Vutcĭ felurimĭ, 100 sticle	120
Vulpĭ căzăcescĭ, taneaua	21
Vulpĭ bune, roşiĭ, muscălescĭ, taneaua	40
Vlupĭ maĭ de jos, taneaua	7½
Vulpĭ hurda, oca	20
Vulpĭ negre, taneaua	500
Vulpe albă, taneaua	12
Vutcĭ de Triest, sticla	2
Vin de Marea albă, 100 oca	30
Vin felurimĭ, de Evropa, bucalul	2
Gomalaca, oca	25
Ehenibahar, oca	6
Ghioderi de la Hindia, fieş-care	3
Ghioderi de miel şi de capră, unul	7½

date pe 1822 pentru 620.000 talerĭ pe an în favórea Stolniculuĭ Iancu Lahovari, care apoĭ le-aŭ vîndut deosebit pe judeţe pe suma de 707.700 talerĭ.

	po banĭ
Ghioderi de căprióră, unul	7½
Guşĭ de vulpe albe şi roşiĭ, părechea	9
Gresiĭ rotunde, una	2
Gogoşĭ de răstichiŭ, cantarul	150
Ghiulele de fier, cantarul	30
Drojdiĭ de vin, cantarul	63
Damhanea, donlucul po coţĭ 5	72
Dinte de peşce ce se ḑice Balâcdiş, oca	24
Dibas de fir, felurimĭ, de Persia şi Franţa, cotul	24
Dinte de fildeş, oca	10
Dihorul, taneaua	1½
Dihor hurda şi de vulpe, oca	21
Enghiur şal şi sof, topul	200
Epurĭ albĭ, betenul	24
Epurĭ domesticĭ, suta	60
Zaharul căpăţinĭ şi praf, cantarul	300
Zaharicale, oca	12
Zeamă de lămâe, cântarul	12
Zaharul nelucrat, cântarul	150
Jderul, fie-care	9
Jderul hurda, oca	180
Icre, cantarul	60
Icre roşiĭ, cantarul	60
Ibrice de cafea, oca	—
Inul de Misir, cântarul	75
Inul muscălesc, cântarul	30
Icre de chefal, săculeţul	9
Colanurĭ de fier de Ţarigrad, înguste, unul	8
Colamurĭ late sadea, de Ţarigrad, unul	8
Colanurĭ înguste de Ţarigrad, unul	6
Calacanul, cantarul	25
Cardamomom ce'ĭ ḑice chiiaculedis, oca	40
Casia, oca	5
Cleiul de pesce, oca	8
Cleiul negru, cantarul	100

Prin cartea dată în 15 Ianuarie 1822 să dă *zaptul vămei*, pe acest an, în favórea cumpĕrătoruluĭ Lahovari.

Catalogul vămilor este tocmaĭ ca cel de anul trecut 1821.

Cod. 96 pag. 49ŏ—542.

	po banĭ
Covóră moscălescĭ, fie-care	9
Covóră de Tesalonic, fie-care	4
Chioseliŭ, fie-care	15
Cuţite şi forfecele rusescĭ, taneaua	4
Cositor vergele, cantarul	220
Cositor lucrat precum solniţe şi altele, cantarul	320
Cânepă nelucrată, adecă canavĭ, cantarul	26
Conadiĭ, taneaua	8
Chihlibar nelucrat, oca	300
Covóră de postav, basma, unul	300
Curele de frâne, toneaua	5
Cânepă, po douĕ ḑecĭ oca	6
Cóje de lămâie de năramză şi de portăcală cântarul	25
Comidul, oca	6
Catifea sadea şi hamuha de la Franţa, cotu	15
Catifea cu fir şi hamuha, cotu	50
Castorhĭ, oca	108
Cue muscălescĭ, cantarul	50
Cuişóre, oca	54
Cutniĭ de Brusa i gheresiturĭ, cităriĭ şi alagele, topul po coţĭ 10	35
Cacomul, sorocul	54
Catranul şi smóla, cantarul	4
Chiparis lemn şi scândurĭ, cantarul	20
Chinavar şi Zimţifra, oca	21
Chevavie (este ca şi piperul) oca	6
Camforul, oca	45
Capere de Misir şi de Crâm, cantarul	20
Cârmăzul, oca	180
Cărţile de joc, testele 12	30
Castanele, cantorul	18
Cuşiuzum de la Moreea şi de la alte părţĭ, cantarul	24
Cuşiuzum de la Iconia, cantarul	47
Corsacul, unul	8
Cafea, Imen, oca	9

Plin de învĕţăminte este studiul tariful vamal ce dăm în note, maĭ jos. El ne arétă cu ce ţĕrĭ erau în relaţiune ţĕrile nóstre. Nu

	po banĭ
Cafea franţozéscă, cantarul	240
Cremenile, mia	9
Cutniĭ de Ţarigrad şi de Brusa, topul po coţĭ 10	35
Carne de vacă sărată, cantarul	18
Cărnurĭ sărate felurimĭ de Marea Négră şi Cazachiŭ, cantarul	24
Cornul de cerb, cantarul	44
Coconariĭ, cantorul	55
Coarde, testéua	9
Chimino, cantorul	40
Coade de caĭ, oca	5
iar pĕrul de códe de caĭ, oca	1½
China, oca	24
Códe, cantarul	30
Călimărĭ şi cobururĭ, unul	2
Cue franţuzescĭ marĭ, cantarul	90
Cue franţuzescĭ de mijloc, cantarul	90
Cue franţuzescĭ micĭ, cantarul	120
Cue franţuzescĭ subţirĭ, cantarul	120
Cue de Triest, cantarul	90
Cue de Olanda, cantarul	120
Călimărĭ próste, una	2
Cuţite cerchezescĭ, ḑece	15
Colanurĭ late de fier, de Ţarigrad, unul	12
Limbĭ de vacĭ şi sugiucurĭ, cantarul	84
Lăḑĭ de chiparos marĭ şi micĭ, fieş-care	30
Lămâĭ, mia	24
Lingurĭ de lemn, suta	2
Lingurĭ de cimăşiriŭ, suta	6
Lumânările de sĕŭ, cântarul	60
Lână, cântarul,	24
Lulelele poleite, suta	45
Lulelele sadea şi ameretica, mia	50
Lulelele sadea, mia	30
Lemne folurimĭ, sandal, cantarul	80
Lacăte de desagĭ, suta	45
Masline de Franţa şi Anţoghes, unt de lemn şi capere, oca	2
Mărgăritarul mincinos 12 testele	55

numaĭ vecinele ţĕrĭ importaŭ la noĭ mărfurĭ variate, ci şi cele maĭ depărtate.

	Banĭ
Maşinele, fie-care	2
Mărgeanul nelucrat, oca	200
Mătăniĭ de mărgean bun, oca	400
Mătăniĭ de mărgean de mijloc, oca	300
Mătăniĭ de mărgean maĭ de jos, oca	200
Mană, oca	7
Mierea, cântarul	90
Madem ce se ḑice şi hitarghiros, cantarul	74
Morisce de cafea, una	6
Migdale curăţate, cantarul	100
Migdale necurăţate, cantarul	25
Muştarul, cântarul	150
Măsline felurimĭ, cântarul	24
Madem, oca	18
Mătase felurimĭ, oca	60
Mătase felurimĭ nelucrată, oca	45
Macaróne şi fidea muscălóscă, oca	1
Minăŭ, cântarul	75
Nevre de morun, oca	2
Nucĭ de Hindia, fie-care	1
Nardenchiul, cântarul	12
Nucĭ, mia	3
Nescopite, cântarul	45
Pânză lată muscălóscă, topu	31
Pânză îngustă muscălóscă, topu	14
Pĕrul de porc, oca	5
Peĭ de capre nelucrate, cântarul	40
Perne late, părechea	10
Pungile de tutun, de şal franţuzesc şi de Ţarigrad, i de şal alagea una	2

Iar de la postavurile ce vin de la Rosia să se ia vamă cu analogon după cele maĭ jos.

Pretcară, de unul	$1^1/_2$
Praf, cantarul	240
Pluta, cântarul	24
Puşca, oca	4
Pâsle de crâm, una	95

Prin Turcia ne veneaŭ mărfurĭ din Asia, stofe de India maĭ ales, covóre etc. Italia introducea în ţéra muntenéscă stofe, atlasurĭ de Ve-

	po banĭ
Pirostiĭ de hier, muscălescĭ, cantarul	40
Pâsle cu florĭ de Crâm, una	9
Peĭ de capră ot Arghira, una	27
Portocale şi naramze, mia	25
Pămênt roş, tocsi boia, cântarul	30
Pânză batistă, cel mic top	90
Petmez, cântarul	15
Peĭ de castorhĭ, una	9
Pânză muscăléscă de muşamale, cel mic top	33
Pirantu (este în chip de sare) oca	$4\frac{1}{2}$
Pânză de bumbac; topu 20 coţĭ	9
Peşce morun, cântarul	25
Peptenii de os, suta	30
Peptenĭ de cimişir, suta	6
Peptenĭ de lemn, suta	3
Peptenĭ de fildeş, testéua	30
Pĕrul de cal, cantarul	60
Pânză de helaliŭ pentru cămăşĭ, topu de 20 coţĭ	100
Pelea de bivol, fieş-care	25
Pelea de boŭ, fieş-care	10
Pelea de cal, fieş-care	7
Pelea de miel, suta	60
Pisicĭ negre, una	2
Pelea de urs, tanéua	16
Peatră acră, cântarul	36
Plapome lucrate de Izmir, una	24
Pâsle de Ţarigrad sadea şi cu florĭ, cotu	$3\frac{1}{2}$
Pilele ce se zic samanlâĭ, testéua	3
Perne de catifea sadea, părechea	30
Perne ipac ţesute cu fir, părechea	75
Perne sadea pentru aşternut, părechea	64
Perne de fir pentru aşternut, părechea	120
Perne de fir chenarlâĭ, părechea	45
Prosópe i cearşafurĭ de bae de la Tesalonic, părechea	9
Pânză de la Ostrov, oca	8
Pânză felurimĭ de la Evropa, topu	180
Pânză muscăléscă, topu	21

neţia, şi de Florenţa.... Din Africa (Egipet, Tunis) încă veniaŭ mărfurĭ diverse. Dar cine şi-ar închipui că strĕbătuse în Bucurescĭ brânzetu-

	po banĭ
Pânză de la Trapezunda, oca	60
Plumbul, cantarul	60
Puceósa, cantarul	18
Postavul englezesc Mahut şi alt-fel, po 25 coţĭ în chesea	420
Postav Londra, chesóua	180
Postav saia de Veneţia po 55 coţĭ în 2 chesele	1440
Postav de Paris, Postavul	600
Postav leşesc, postavul	270
Postav franţuzesc, de Olanda şi Londra, postavul	850
Postav de jumĕtate franţuzesc, postavul	425
Pestemanurĭ de Brusa i de Ţarigrad, cantarul	18
Peştemanurĭ şi cérşafurĭ de Misir, oca	7
Peştemanurĭ de Tesalonic, părechea	20
Pile de cuiumgiĭ, testóua	4
Rachiul, bucalul	3
Rădăcină de văpsea, cantarul	45
Răşină albă, cantarul	75
Răşină galbenă, cantarul	30
Răgele de scorţişóră, oca	180
Reventul, oca	40
Regele cu mierea, oca	2
Regele cu petmeh, cantarul	45
Romul, bucalul	4
Rachiul franţuzesc, oca	2
Rachiul de ţóra turcéscă, oca	1
Rânză (palamaria) cântarul	8
Rădăcină de piper alb, cantarul	90
Rădăcină de piper négră, cântarul	80
Roşcove, cântarul	6
Sângepiĭ nelucraţĭ, oca	33
Sângepiĭ Libiriotica nelucraţĭ, oca	60
Sângepiĭ i pac alţĭ Sibiriotica, nelucraţĭ, oca	80
Smochine de traistă şi de cutie, cantarul	15
Smochine înşirate, 1000 păpuşĭ	36
Smochine de Moreea, la 1000 păpuşĭ	70
Scândurĭ de nuc, cantarul	19
Stafide razachiĭ, cantarul	27

rile de Holanda? Interesant pentru specialistul în medicină şi farmacie este studiul tarifuluĭ din punctul de vedere al higieneĭ publice.

	po banĭ
Stafide negre marĭ, cantarul	15
Sĕmânţă de dafin, cantarul	25
Săpunul, cantarul	65
Scorţişora, oca	36
Sacâzul, oca	16
Sfongaro petres, cantarul	40
Salipul, oca	5
Saftiianul, unul	6
Susanul, cantarul	30
Sinameni, cantarul	5
Samuriĭ de mijloc şi maĭ groşĭ de la Lehiea, părechea	100
Samuriĭ de Becĭ, părechea	54
Samuriĭ bunĭ, muscălescĭ, părechea	240
Samuriĭ pântece, părechea	12
Samuriĭ códe, una	2
Spirturĭ de Ungaria şi Livante, 100 Sticle	90
Saiac lat franţuzesc şal, topu po 30 coţĭ	75
Sandal de Ţarigrad şi de Hiu, oca	180
Sandal franţuzesc, cantarul	7
Sĕmênţă de chedru, cantarul	45
Sângepurĭ lucraţĭ, po 10 testeua,	10
Sângepiĭ negrĭ lucraţĭ, po 10 testéua	20
Sari sabăr	—
Săricica, oca	45
Seul şi cervişul, cântarul	50
Saparina, oca	21
Silitra, cântarul	100
Sangriu, unul	3
Sĕmânţă de in, po 20 oca	6
Sĕmânţă de cânepă po 20 oca	6
Telurĭ de fier gróse şi subţirĭ, cantarul	90
Teletinul mare, părechea	24
Tămâe nógră, cantarul	30
Tămâe albă, cantarul	110
Tiriplic de Hotin, oca	7
Telu, cantarul	40
Trimintin, cantarul	150

Pe când chinina are intrare în ţéră, nu maĭ puţină buna primire are şi gogóşa de *ristic*. Şi nu atât la fabricarea cerneleĭ era utilizată

	po banĭ
Tahân halvasâ, cantarul	60
Telatin mic de Bulgaria, părechea	12
Tulpan de Ţarigrad, chenarlâĭ de bohcele, unul	6
Tabiniţă lată, cotul	9
Tibiniţă îngustă, cotul	6
Tiriiac, oca	36
Untul de lemn, cantarul	65
Untul, cantarul	70
Uleiul, adică bezir, cantarul	65
Frunză de văpsea, cantarul	130
Funiĭ rusescĭ, cantarul	18
Fildeş, oca	10
Feţe de plapomă Tocatlâĭ, 20	120
Fesurĭ de la Tunuz, duzina	54
Feţe de plapămă de la Chipru, una	10
Funiĭ de corăbiĭ cu smóla, cantarul	45
Frunză de nucuşóră, oca	90
Fistichiurĭ de Şam, oca	6
Fote de Ţarigrad, una	50
Fote cu fir, una	22½
Fote sadea de Brusa, una	30
Fote pestriţe, una	1½
Hârtie grecéscă de scris	18
Herul nelucrat, cantarul	27
Hârşiĭ ce se ḑice Buharĭ, taneaua	21
Hârşiĭ de bolhal, taneaua	3
Hârşiĭ de la Crâm, taneaua	5
Hârşiĭ muscălecsĭ, taneaua	21
Hurda de nurcă, oca	650
Hurda de pacele de samurĭ târnachiolĭ, oca	300
Handre gróse, cantarul	115
Hurmale sultan, cantarul	48
Hurmale, cantarul	20
Hetaĭ de fir franţuzéscă, cotu	14
Hetaĭ sadea franţuzéscă, cotu	7
Hârtia, cântarul	18
Ochiĭ de rac, oca	5

gogóşa, cât pentra înegrirea sprîncenelor cocónelor, ba şi a jupâneselor, care nu treceaŭ de frumóse de nu-şĭ âmbinaŭ sprîncenile pe nas şi

---

	po banĭ
Orezul, cantarul	90
Oţetul cantarul	9
Orezul franţuzesc po ḑece oca chila scăḑènd 20 la sută din preţul ce se urméză, să se ia vama treĭ la sută.	
Ţicusis, cantarul	170
Ţinte felurite, oca	36
Ţiperigul, cantarul	400
Cinuşirul cantarul	9
Céra sloĭ şi lucrată, cantarul	240
Ciriş, cantarul	100
Ciorapĭ şi seufe de lână franţuzescĭ, duzina	24
Citurĭ de Diiarbichir, cotu	10
Citurĭ muscălescĭ, topul pe 36 coţĭ	40
Citurĭ Tucatlâĭ, topul	15
Citul de Ţarigrad, topul po coţĭ 22	15
Ceaiul, oca	27
Cităriĭ Halep, topu	36
Şireturĭ de fir, dramu	2½
Şireturĭ de aţă felurimĭ, topu	2
Şalurĭ de Misir bune, albe şi alt-fel, un donluc	70
Şalurĭ albe de America adecă magrip şalisâ, unul	12
Şalurĭ feţe de Africa, unul	24
Şalurĭ de Misir, unul	9
Şofranul, oca	45
Şireturĭ i găitanurĭ şi ibrişim de mătase, oca	80
Şiret franţuzesc de orĭ-ce fel de mătase subţire, topu	5
Şiretul, cantarul	160
Şicul oca,	20
Şirup de zahăr, la 100 sticle	135
Ştubeĭ, cantarul	150
Iască de copacĭ, oca	5
Xirihiĭ de la Midiia	3
Xirihiĭ, părechea	3
Giuvaerica, mărgăritar şi ceasornice de sîn să dea vamă la sută talerĭ doĭ.	
Geamurĭ de câte o jumětate de cot, po 300 în sanduc	360
Geamurĭ de Veneţia micĭ câte 60 în sanduc	160

de nu-şĭ împistraŭ obrajiĭ cu ceva murse, alunele.. China plătea vamă, când era în praf 120 baní de oca, iar gogoşile de ristic daŭ vamă la

---

	po banĭ
Geamurĭ de Becĭ marĭ, care nu sunt în tarifa cea nemţéscă, sanducul.	1000
Geamfer de Florentin şi franţuzesc, cotu	$7^1/_2$

Tarifa cea nouă pentru sudiţiĭ austriacescĭ ce s'aŭ întocmit în lét 1818 Marte 1

Pentru mărfurile ce vin

Argintul viŭ, oca	20
Macaratel, topu	$7^1/_2$
Camforul, oca	35
Dimba, adecă stofă, cotu	40
Hetaĭ, adecă atlas de Veneţia sadea, cotul	9
Hetaĭ cu fir, de Veneţia, cotu	25
Atlaz florentin, cotu	12
Ghemha sadea de Veneţia, i de Franţa şi din alte părţĭ cotu	22
Atlaz cu fir, stofă cu fir, ghemha cu fir, de Veneţia, cotu	30
Perne de catifea cu fir, de Veneţia, părechea	460
Perne de catifea, sadea, părechea	82
Sandal sadea, malteh sadea, canavĕţ, nimes, taftă, cotu	9
Sandal sadea, malteh, canavĕţ, făr'de prostichiŭ, cotu	11
Nimes în vărgĭ şi cu florĭ, cotu	11
Atlaz vărgat şi cu florĭ, cotu	15
Hare, adecă tabiniţă lată cotu	20
Hare îngustă, cotu	10
Catifea sadea, cotu	28
Catifea cu fir. cotu	58
Scachi sadea, stofă sadea, cotu	22
Scachiŭ cu fir, stofă cu fir, cotu	60
Stofă cu fir, grea, molagrea. cotu	110
Zăbranice sadea, late franţuzeşcĭ două jumĕtăţĭ în bucată într'o hârtie.	123
Zăbranice înguste două jumĕtăţĭ în bucată	80
Canavăţ, adecă pânḑă de Trieştĭ, topu	51
Apă de melisă, o sticlă	2
Chihlibar armatiia adecă înşirat	260
Chihlibar nelucrat, oca	440
Ace, câte 5,000 de o legătură	255
Ace cu gămălie, de o hârtie	5

cantar, 150 banĭ! — China cu ocaua; risticul cu **cantarul!** **Dar** ocupându-ne de tarifele vamale, este locul să amintim, că **altă vamă** plătia

	po banĭ
Ştubeţ de Veneţia 2 lăḑĭ de un cantar	185
Undiţele ce se ḑice bolte, de o hârtie	5
Ştubeţul filmenghicon de cantar	180
Oţelul, cantarul	130
Fesurĭ franţuzeşcĭ, testeaua	40
Fesurĭ de Tunus, micĭ, de la 55 până la talerĭ 75 testeaua	200
Fesurĭ de Tunus, marĭ, preţuindu-le po talerĭ 222, adecă ce se duc la Franţa, de testea	800
Scufe de Veneţia şi de ţéra nemţéscă, testeaua	50
Tinichele albe, englezeşcĭ câte 225 de ladă	210
Tinichele de ţéra nemţéscă câte 450 de burăŭ	280
Bricege şi fórfecĭ micĭ de ţéra nemţéscă, testeaua	8
Simifora un fel de tibişir, oca	5
Zmirna, oca	30
Amber, mishalu	36
Boia lagiverde, oca	6
Chinofăr sângifiŭ, oca	40
Mărgele marĭ, oca	4
Cascarabiia, oca	34
Mărgele satlachiĭ, de o hârtie	17
Cârmâzul, oca	240
Cordele de catifea, cordele de mătase cu florĭ, de top	30
Şiret sadea de mătase, adecă panglice, topu	20
Pălăriĭ de Triest, testeaua	220
Pălăriĭ englezescĭ, testeaua	540
Pălăriĭ de Franţa, testeaua	270
China, oca	33
Cafea franţuzéscă, oca	19
Clopoţeĭ, de o duzină	26
Cuţite şi furculiţe de ţéra nemţéscă câte 24 testeaua	27
Copcĭ, oca	10
Cuţite şi furculiţe englezescĭ câte 24 testeaua	50
Lingurĭ de cositor, câte 12 în testea, de testea	10
Hârtie poleită, topu	60
Cărţile de joc, duzina	8
Hârtie de Ghenova, câte 32 topurĭ, de teanc	220
Hârtie, topu	12

neguţătorul pămîntean şi altă se percepea de la marfa importată, orĭ exportată de neguţătorĭ sudiţĭ streinĭ.

	po banĭ
Hârtie mare, hartuv, topu	22
Hârtie de scris, topu	25
Tenghear, oca	15
Scorţişóră de Triest şi de Olanda, oca	30
Fluturĭ şi terfir de ţéra nemţéscă, oca	160
Icre negre, cantarul	200
Icre roşiĭ, cantarul	100
Zerdegean, cantarul	280
Table de fier, copcele de fier şi grătare, oca	4
Herul de puşcă de ţéra nemţéscă, unul	31
Herul de pistóle nemţescĭ, pe păreche	31
Balâldiş, adecă dinte de pesce, oca	50
Arnicĭ englezesc, adecă bumbac tors, oca	46
Brânză fiiaminghicon, adecă de Franţa, oca	8
Năpârstóce, câte 12 în testea, de ténc	18
Bumbac tors de Hindia, oca	80
Lână tórsă, vopsită, oca	70
Tiriplic de Veneţia, oca	37
Bumbac tors de ţéra nemţéscă, oca	20
Tel de madem, oca	35
Tel de fier, cantarul	135
Tel de tambură, de cutie	40
Basmale subţirĭ de Trieştĭ câte 12 în testea, de testea	26
Basmale de Franţa, testeaua	54
Her nelucrat muscălesc şi franţuzesc, cantarul	50
Basmale de mătase, testeaua	83
Flóre de scorţişóră, oca	28
Chiiaculedes adică gogoşĭ, oca	40
Nucşóră de ţéra englezéscă şi de Hindia, oca	50
Nucĭ de la Hur, oca	90
Petmez, adică flóre de nucşóră, oca	240
Sîrmă, şiret de fir şi ciucurĭ mishalu	3½
Havligean adică rădăcinĭ de calangă, oca	6
Cuişóre, oca	40
Cit calemcheriŭ franţuzesc, câte 32 coţĭ, de top	210
Cit calemcheriŭ englezesc, câte 32 coţĭ, topu	210
Cit englezesc, câte 32 coţĭ, cotu	170

Tarifele vamale pentru sudiţi aĭ diverselor state europene, variaŭ, căcĭ ele eraŭ intocmite in vedere cu tratatele speciale comerciale

---

	po banĭ
Cit nemţesc de 36 coţĭ bucata, topu	220
Cit nemţesc, câte 18 coţĭ bucata, topu	130
Cit de Viena, cotu	34
Feţe de plapomă, nemţescĭ, una	25
Liochiŭ boia, oca	15
Tel şi tinichea galbenă, oca	16
Oglindĭ desbrăcate câte 60, de ladă	200
Gémurĭ de mijloc, de Veneţia câte 600, de ladă	210
Gémurĭ de Viena, câte 10 cutia, casonul	1800
Gómurĭ micĭ de Veneţia, câte 600 la ladă	120
Pile de argintarĭ, câte 12 testéua, de testea	6
Gémurĭ de mijloc de Veneţia, de câte un cot, po 300 de ladă	500
Gémurĭ Doriica, câte 600 de ladă	300
Gémurĭ havalea, de mijloc, câte 600 de ladă	400
Gémurĭ havalea micĭ, câte 600 de ladă	300
Bacan roş de Portugalia nărămzat şi alt-fel, cantarul	432
Băcan albastru, de Sant-Marco, cantarul	100
Băcan franţuzesc, mohorît, cantarul	42
Lemn de sandal, cantarul	160
Lemn de trandafir, cantarul	160
Abanosul, cantarul	240
Pilele samanlâdica, testéua	4
Herul de săbiĭ nemţesc, unul	9
Migdale curăţate, oca	6
Mana, oca	20
Sulughen adecă, michiian, cantarul	100
Hârtie de scris mare, huchearâ, topu	360
Hârtie de scris mare, topu	170
Hârtie de mijloc de scris, topu	85
Zahăr căpăţinĭ, cantarul	360
Zahăr praf, cantarul	210
Zahăr prost, cantarul	120
Cue fiiamenghicon, cantarul	180
Cue de Triest, cantarul	130
Peşce morun, cantarul	75
Moshŭ de Hindia, mishalu	20
Muhabethanele, adecă Cităriĭ de Hindia, marĭ, topu	162

încheiate de acele ţĕrĭ cu Pórta Otomană. In principiŭ, tratatele comerciale ale Turciei, cu nedrept aplicate şi la Principale române,

	po banĭ
Muhabethanele de mijloc, topu	122
Muhabethanele micĭ, topu	82
Muhabethanele englezescĭ, topu	108
Tulpan, chembric, hasale, humaiŭ şi alte felurimĭ, topu	108
Tulpanurĭ subţirĭ, de bucată	180
» » topu	90
» » coturĭ 15	100
Hasa, adică paftă grósă, de bucată	20
Basma canavĕţ de ţóra nemţéscă, topu	140
Nucşóră, oca	36
Unt de nucşóră, oca	130
Bubergheaĭ adică unt de rozmarin, oca	21
Unt de neft franţuzesc, oca	6
Şamatatel, adică şic, de ladă	185
Unt de dude, dudiaĭ, oca	6
Ochĭ de rac, oca	8
Ochelarĭ de sticlă, de nas, 5 cutiĭ	11
Ochelarĭ câte 50 în hârtie	20
Buber, oca	7
Enibahar, oca	7
Darifulful, adecă negru piper, oca	9
Plumbul nelucrat, cantarul	108
Alice de plumb, cantarul	140
Pĕr de cap nelucrat, oca	108
Pĕr perucă, oca	240
Pistóle de Veneţia, de Triest şi de Nemţia, părechea	48
Pistóle fiiamenghina, părechea	85
Peptenĭ de fildeş, câte 12 în hârtie	60
Fildeşul, oca	40
Fildeşul hurda, oca	10
Boia de dinţĭ, oca	13
Brice nemţescĭ, testéua	7
Tabacherĭ de tinichea cu oglindĭ, testéua	7
Oglindĭ micĭ, testéua	8
Cutiĭ de lemn deşarte de buriu	850
Saiac felurimĭ de Triest, topu	185
Saiac felurimĭ de Olanda, topu	290

prevedeaŭ o vamă de 3 % dela mărfurile introduse în Turcia şi în ambele Principate.

---

	po banĭ
Miiambal, oca	7
Cositor, cantarul	500
Vurze, adică perióre de argintarĭ, de cutie	36
Zmalţ prost, oca	18
Zmalţ bun, pentru poleit tabacherĭ şi cósornice cu diiamanturĭ, oca	80
Nişadir adică ţipirig, oca	16
Papazotu, iarba popeĭ, oca	20
Sof englezesc, de câte 45 bucata, topu	280
Sof nemţesc, topu	160
Lacăte de fier, i de tuciŭ pentru desagĭ, testóua	12
Cóiul, oca	40
Terighie, adecă cremo-tartaro, cantarul	100
Bogasia, cantarul	30
Bagà, oca	85
Varah, adecă poliială, 50 topurĭ	55
Orezul, fasolea, lintea şi orĭ câte altele asemenea acestor seminţe vin de la Evropa, câte se va vinde aicĭ, scăḑêndu-se 20 la sută să plătóscă	3%
Fluturĭ, tertir şi betólă, de argint de Mishalu	$5^1/_2$
Tiriiac altânbäş i prost, oca	40
Sare de Englitera, oca	$4^1/_2$
Cremestina, oca	$5^1/_2$
Feligene marĭ şi de mijloc de Veneţia, testóua	3
Pânză de Olanda şi de Franţa câte 35 coţĭ de bucată	230
Pânză de Triest şi de Olanda de topu mare	130
Pânză ughialidicon de mijloc topul	100
» » » » de topul mic	65
Batistă nemţóscă câte 12 coţĭ bucata, de bucată	190
Batistă de Franţa, bucata	380
Alagele de Triest şi de Olanda, de topu mare	108
» » » » » » de bucata mică	54
Pànză muşamanlâc, de bucata mare	100
» » de bucată mică	67
Zanghiar de boia, oca	13
Zanghiar de Persia, oca	60
Puciósă, cantarul	21[illegible]
Ghiuvergele saŭ calaican, cantarul	195
Zingefil, adecă rădăcină de piper alb şi negru, cantarul	185

Deosebirea de taxe vamale plătite de comercianţi pămînteni şi şi de neguţătorii streinî, nu era de natură a favoriza comerciul pă-

	po banĭ
Sângepĭ nelucraţĭ, oca	70
Sângepĭ de Sibir, nelucraţĭ, oca	120
Sângepĭ negri nelucraţĭ oca	100
Sângepĭ negri, lucraţĭ câte 10 testéua	48
Cunaful de tanea	15
Ghiugenurĭ negri, adecă dihorĭ şi pisicĭ, taneaua	6
Samuriĭ de Becĭ pe părechia	90
Epurĭ negri şi sângepĭ de Englitera şi Olanda, de câte 50 testeaua	350
Samurĭ bunĭ de Rosia, de păreche	400
Hurda de samur de Rosia, oca	1000
Pântece de samur, părechea	$42^1/_2$
Hurda de samur de Becĭ, oca	280
Samurĭ leşescĭ groşĭ şi de mijloc, părechea	200
Nurcĭ, de tanea	20
Epurĭ de Triest câte 10 în testea	20
Cacom câte 40 de tanele sorocu	110
Carsacul, taneaua	15
Râsul, taneaua	90
Iderul, taneaua	17
Ghiugenurĭ pestriţe, adică dihorĭ, taneaua	4
Băcan roş rusesc, părechea	90
Liniĭ de vulpe albe, părechea	20
Vulpĭ de Olanda, taneaua	25
Vulpĭ Rusescĭ roşiĭ, taneaua	72
Vulpĭ căzăcescĭ, taneaua	45
Vulpĭ albe, taneaua	25
Samuriĭ de Englitera şi Franţa, taneaua	25
Sângép întreg	45
Heramulacurĭ, taneaua	50
Ghiulésâ, unt-de trandafir, de Mishal	14
Unt de Rosia, cantarul	240
Seul şi cervişul de Rusia, cantarul	190
Lumânărĭ de seŭ de Rosia, cantarul	200
Cercevecheia adecă hârtie de Franţa, câte 24 téncurĭ	160
Gomalaca, oca	30
Civitul de Becĭ, oca	36
Sapariliia, oca	30

mîntenilor. Ce-ĭ de mirare, că neguţĕtoriĭ pămîntenĭ nu puteaŭ concura cu neguţitoriĭ streinĭ? Or nu numaĭ vamă maĭ mare aveaŭ de plătit

---

	po banĭ
Suliman, oca	35
Sacichibrih, bunĭ şi proştĭ, cantarul	20
Dimirboza adică antimonion, cantarul	110
Cuĕ marĭ de Rosia, cantarul	80
Laşcă, de 40 sorocul, de soroc	60
Laşcă beleditica câte 40 sorocul, de soroc	75
Mărgén bun, şirurĭ, oca	860
Mărgén de mijloc, oca	530
Mărgén prost, oca	330
Mărgean nelucrat, oca	330
Cleiul de pesce, oca	36
Farfuriĭ franţuzescĭ, de o ladă	190
Sticlărie de Becĭ şi taclit, ce le ḑic şi poleite, de cason	1600
Garafe próste de Veneţia şi de Becĭ, casonul	800
De la oglinḑĭ, poleiturĭ de sticlă şi scatolcĭ secĭ, câte 3 la sută.	
Postav englizesc, 10 postavurĭ în 2 amboliĭ, câte 50 coţĭ bucata	2200
Postav Londra englizesc, gros, câte 50 coţĭ de postav	550
Postav prost şi subţire de Olanda, nemţesc de Lipsca, mahut şi alte supţirĭ, 55 coţĭ postavul în două boliĭ	1350
Postavurĭ gróse leşeştĭ, 50 coţĭ în două topurĭ	375
Postav Londra, de mijloc şi próste de Franţa şi Veneţia, 50 coţĭ în două boliĭ	860
De la postavurile cele bune de Franţa câte treĭ la sută.	
Postavurĭ, şaiurĭ şi vigonurĭ, în 2 bo'iĭ, 55 coţĭ	2850
Şireturĭ minciunóse, oca	56
Farfuriĭ de Triest câte 50 de testele, casonul	600
Farfuriĭ de Triest până la 80 de testele, de ladă	900
Romul, oca	10
Găitanul de lână de Braşov, oca	25
Gumene de Rosia şi de Evropa, cantarul	198
Palamare smolite şi albe de Rusia şi de Europa, cantarul	108
Alagele de Rosia, bucata mare 35 coţĭ, topu	216
Alagele înguste de Rosia, câte 35 coţĭ, topu	144
Chemdir şi pelegeam de Rosia şi Evropa, cantarul	90
Vin bun de Franţa, de sticlă	4
Vin prost de Franţa, oca	2
Rachiŭ franţuzesc, oca	5

comercianți români, dar câte alte biruri havaeturi nu eraŭ obligate să plătéscă nefericiți comercianți pământeni?

	po bani
Untŭ de țețŭ, oca	11
Sĕmînță de in, la 20 ocă	16
Tahta de Triest, de una	4
Firul, topu	5
Apă tare, oca	18
Meșânĭ de Franța, una	$4^1/_2$
Saftiianul tariiaca franțuzesc, unul	20
Céră tare, oca	60
Felos, adecă plută, cantarul	40
Chiaronte, oca	500
Hârtie văpsită felurimĭ, topu	25
Hârtie, una	11
Samsafera, oca	18
Mursafiĭ, cântarul	400
Pĭeĭ de bivol de Evropa, una	90
Pĭeĭ de boŭ de Evropa, una	40
Pĭeĭ de bivol micĭ, de Evropa, una	90
Pĭele de vițel de Evropa, de una	40
Pĭeĭ de America, una	90
Câte lucrurĭ duc neguțătoriĭ de la Bagdat, de la Casmir și din alte locurĭ la Țarigrad și de la Țarigrad le trec la locul lor, adecă șalurĭ de Hindia grele cu florĭ, rezaiurĭ și beldarurĭ, fermaĭ și prețuindu-le drept talerĭ 800, de unul	2880
Șalurĭ de Hindia cu florĭ, rezaiurĭ, donluc, buhur de mijloc și de jos, prețuindu-se până la talerĭ 475, de unul	1710
Bochcele de șal fermaiși cu chenar și în colțurĭ cu florĭ și gearurĭ grele și fermaisĭ cu chefalarurĭ și beldarurĭ, prețuindu-le drept talerĭ 550	1980
Șal de Hindia gear de mijloc și maĭ de jos, care se vinde drept talerĭ 475, să dea	1710
Bohcea de șal hindico, de mijloc și maĭ de jos, până la preț de talerĭ 225, de unul	810
Iarba de pușcă, treĭ la sută.	
Marmură lucrată cu lustru, de un cot, una	20
Marmură franțuzéscă cu lustru, de $^1/_2$ cot, una	10
Marmură nemțéscă, perdaflie, de 2 rupĭ, una	3
Sanguliĭ adecă bogasiŭ de Franța, de 7 cоțĭ bucata, topu	18
Sanguliĭ de Franța câte 30 coțĭ bucata, de bucată	76

Şi după ce cu aplicarea de tarife vamale diverse la neguţătorii pă-
mânteni şi la cei streini se îngreuia comerciul pămêntenilor mai îl

	po bani
Ţinte, de suta de hârtiĭ	240
Ace cu gămălie melediticà, de 5 hârtiĭ	40
Cabarale, adecă ţinţe galbene, de 5 hârtiĭ	20
Unt-de-lemn franţuzesc, măsline, capere, câte 12, sticle de ladă	54
Ciorapĭ de mătase, testéua	190
Belenghia, adică unt de beleseng, la 5 sticle	12
Beleseng toz, adică praf de beleseng, la 5 ocă	420
Pira de sticlă	$3^1/_2$
Butelcĭ negre, góle, de sută	90
Borcane deşérte pentru tabac, de o sută	150
Tuteal, adecă cleiŭ, oca	20
Chiostechiurĭ de ciasornice de madem, testéua	180
Ghioderĭ, una	60
Pĕr de cal de Rosia, cantarul	350
Códe de caĭ întregĭ de Rusia, cântarul	175
Odiculon, la suta de sticle	130
Gomogota, oca	34
Pĕr de capră de Rusia, cantarul	80
Zurururĭ, oca	40
Mărgăritar minciunos, topu	$5^1/_2$
Ciasornic mare de părete, sadea, unul	360
Césornic franţuzesc de argint pentru sîn, cu două zarfurĭ, de Geneva i de Franţa, de mijloc i micĭ, de unul	300
Césornic de priga meledicà şi altele cu diiamanturĭ şi tabacherĭ să plătéscă de sută treĭ.	
Césornice de sticle minciunóse, testéua	3
Catran, zift, tunurĭ de fier, ghiulele şi alte asemenea acestora când se vor vinde, să scadă 20 la sută şi să plătéscă la sută de leĭ treĭ.	
Atlaz, sandal şi canavĕţ lat şi îngust de Franţa, cotul	10
Sfredele marĭ şi micĭ, unul	11
Diiamantica, mărgăritar, ce vin cu corăbiĭ şi cu chervanurĭ, doi la sută.	
Ghiumtuz haiasâ (adecă castorhi), oca	240
Siropurĭ şi amberia, la suta de sticle	150
Lemn de Hindia, cantarul	160

Neguţătoriĭ nemţĭ câte felurĭ de mărfurĭ vor cumpĕra din ţinutul ţĕreĭ turcescĭ şi le vênd iarăşĭ în pămîntul ţĕreĭ turcescĭ, să plătéscă vama precum şi raiaua înălţateĭ Porţĭ, iar câte felurimĭ de mărfurĭ (care nu sunt poprite) cum-

isbiaŭ şi-l paralizaŭ şi abuzurile sub tóte formele ale taxildarilor (perceptorilor) vamalĭ. Orĭ câtă casnă· ş'aŭ dat unia Domnitorĭ şi

---

pĕră din ţinutul ţĕreĭ turcescĭ şi le mută de trec în ţĕrĭ strĕine să plătéscă tranziton, după următorul mijloc, însă:

	po banĭ
Peĭ de capră de Europa, una	12
Zalapa, oca	15
Babacovang, oca	60
Chepope, oca	16
Telatin rusesc, unul	35
Horosaĭ, oca	16
Alagea de Şam, preţuindu-se po talerĭ 20, topu	72
Alagea de Halep, preţuindu-se po talerĭ 150, topu	54
Citariĭ de Şam preţuindu-se po talerĭ 25	29
Citariĭ Hiotica, Ghiuzrete, preţuindu-se po talerĭ 56, topu	201 1/2
Citariĭ Hindico, Suret, preţuindu-se po talerĭ 36, topu	129 1/2
Alagea maniţă, preţuindu-se po talerĭ 7, topu	25
Brâne albe şi văpsite i vĕrgate, coragealurĭ în bucăţĭ 10, tóstéua	95
Brâne cusute coragialurĭ 10 bucăţĭ, testéua	130
Ghioc boia, cantarul	140
Peatră acră, cantarul	40
Ibrice de cafea, de aramă, oca	36
Arămurĭ preţuite po banĭ 667, oca	20
Bumbac nelucrat, cantarul	300
Şal de Enghiur şi sofurĭ po talerĭ 86, topu	310
Şal de Tosiia, topu	40
Mierea, oca	15
Bumbac tors văpsit şi alb	20
Lână de Enghir tórsă, oca	40
Chedru, oca	7
Tămâe, cântarul	260
Saliurĭ, ghermesiturĭ şi teşmele de Ţarigrad, cotu	8
Cit de Ţarigrad câte 20 coţĭ bucata, una	35
Astar de Ţarigrad, topu	25
Cimişir, cantarul	15
Basmale de batistă felurimĭ câte 20 de germele în bucată, topu	250
Zernih, adică rizmă, cantarul	100
Afionul, oca	60
Gresiĭ de buriŭ	230
Tiftic, oca	25

unele guverne, de a stârpi asemenea abusurĭ, eĭ n'aŭ isbutit. Apoĭ ceea ce contribuia şi maĭ mult la scăderea comerţuluĭ pămêntean,

	po banĭ
Lână de oĭ, cantarul	400
Pieĭ de epure de Anatol şi Rumele şi Rosia, la sută	180
Reventul, oca	100
Matase nelucrată de Brusa, testéua	197$^1/_2$
Mătase nisioticon de Rumele chiprioticon şi de la alte părţĭ, oca	75
Catimbaş, cantarul	60
Mahmudele, brâurĭ, işlimale, oca	70
Salepul, oca	13
Sangriia, una	7
Pieĭ de capră, de Enghiur, una	54
Vitriol, oca	6
Valanidi, adică ghindă, cântarul	18
Anasonul, cantarul	150
Bogasiurĭ albe şi alte feţe, câte 7 coţĭ, topu	25
Hurmale de Misir, cantarul	90
Pânză grósă de mindire câte 20 coţĭ bucata, topu	30
Zmochine de cutie i păpuşĭ şi în traistă, cantarul	45
Mazea gogoşĭ de ristic, cantarul	450
Alinzar, oca	6
Alinţar de Persia, oca	8
Goma arăpéscă, oca	8
Sacâz, oca	25
Zimbara, cantarul	30
Burete, oca	14
Arama nelucrată, oca	14
Susanul, cantarul	75
Haliia, adecă covóre de Ismir şi de Usaf, cotu	18
Pâsle de Tesalonic, cotu	8
Izmir belingesâ, stafide roşiĭ, cantarul	58
Stafide negre, cantarul	30
Stafide razachiĭ fără sêmînţă, cantarul	75
Stafide de Moreea, cuşiuzum, cantarul	50
Cherement de Iconia, cantarul	100
Amfor, cantarul	180
Ceadâr usan, oca	12
Casni, oca	12
Caraghiumluc şi ustmi, oca	7

era obligaţiunea în care se vedeaŭ neguţătoriĭ aceştia, de a da marfă pe datorie, la boierime şi chiar Domnitoruluĭ. Boerimea, ca să nu

	po banĭ
Trinecti sectie, de Miri şi Ceapaz, cantarul	100
Bumbac tors alb, oca	17
Bumbac de Moreea, oca	90
Tulpan subţire po talerĭ 100 bucata, topu	360
Peştemanurĭ şi cearşafurĭ părechea	20
Alagele, cităriĭ şi ghiziurĭ de Brusa, topu	108
Lămâe, de sută	47
Portocale, de sută	90
Zeamă de lămâe, cantarul	30
Harupĭ saŭ roşcove, cantarul	25
Şal helaliŭ de Magrib, unul	100
Şal de helaliu donluc, unul	150
Şal alb prost, unul	30
Şal de Magrib teles, unul	11
Şalurĭ feţe próste, unul	50
Emuge carpuz, oca	12
Códe de boŭ, cantarul	70
Sacâz de Andricĭ, ce se chiamă sandricĭ, cantarul	380
Gote de gomiia, oca	42
Crocus saŭ, şofran, oca	80
Sinamichie, oca	8
De la vin şi de la rachiĭ	3°/₀
Brâne de Helaliŭ, testéua	100
Ghelberele, adecă brâne de Ţarigrad, unul	40
Brâne late şi înguste lama, unul	50
Brâne de Halep, unul	60
Cumaşurĭ vărgate de Halep, unul	90
Irbichirurĭ marĭ şi micĭ, topu	80
Suvaele de Halep, topu	255
Cit de Orbichir, topu	20
Cit de Tocat, topu	25
Feţe de plapămă de Tocat, una	12
Alagele de Larisa, topu	45
Istif lulesă saŭ lulele, de ladă	900
Atlaz sadea hetaĭ de Hio, bucata de 40 coţĭ. topu	360
Atlaz cu florĭ, de Hio, cheten didicon 40 coţĭ, topu	700
Cutniĭ de Brusa cu florĭ bune şi próste, bucata de 10 coţĭ, topu	70

plătéscă datoria, recurgea la orĭ-ce mĕsurĭ imposibile şi în tot casul

	po banĭ
Cutniĭ de Ţarigrad câte 10 coţĭ bucata, topu	70
Tabahane, câte 5 coţĭ bucata, topu	144
Altânolucurĭ şi betenurĭ po 5 coţĭ bucata, topu	440
Perne de catifea de Brusa, părechea	120
Perne de catifea de Ţarigrad şi maĭ de jos, părechea	140
Sandal de Ţarigrad, oca	300
Graze i pliurĭ, oca	300
Graze i tasă, oca	70
Ţerţe canar, cantarul	400
Borangic chepezar şi pempezurĭ de Ţarigrad, câte 20 coţĭ, topu	126
Borangic în Şătrange de Ţarigrad 20 coţĭ bucata, topul	60
Ciorapĭ şi scufe de Hio, oca	48
Pânză de bumbac Hindico pentru camizonurĭ, cotu	4
Limbĭ de vacă, cantarul	190
Perne de Morzovenia de păreche	24
Lighiene şi ibrice de Tumbac, unul	350
Lighiene marĭ făr'de florĭ de tumbac, unul	600
Zafurĭ de tumbac nemţescĭ bune, testéua	100
Zarfurĭ de tumbac próste, testéua	18
Mucărĭ próste de 5 testele	55
Zarfurĭ de corn, de 5 testele	36
Cremotartar de 5 ocă	50
Gresiĭ de Franţa, de una	4
Borangic, topu	25
Pânză de Franţa próstă şi de Olanda de $7^1/_2$ coţĭ bucata, topu	115
Brâne, tacliturĭ de Hindia şi de Franţa de 5 coţĭ unul, de unul	540
Lână de Odiia, cântarul	144
Caprane da lână, de 40 coţi bucata, topu	290
Aba de Tesalonic, topu	16
Capoturĭ de Zara, cel bun	251
» » » » de mijloc	186
» » » » de jos	100
Gérurĭ, taclit urĭ, fermaişĭ şi donlocurĭ, englezescĭ, de câte 5 coţĭ, de unul	300
Gerurĭ, fermaişi şi rezaiurĭ şi donlucurĭ, brâne englezescĭ, taclit de mijloc şi maĭ de jos, de câte 5 coţĭ unul	180
Şerbet felurimĭ de câte 40 coţĭ bucata, topu	198

inventă pentru acésta aşa ḑisa Epitropie a Evgheniţilor, destinată a împedica ruinarea fiilor de boerĭ.

	po banĭ
Bohcele englezescĭ, tacliturĭ de mijloc şi maĭ de jos, de unul . .	65
Postav cazmir sadea şi cu florĭ de 30 coţĭ bucata, topu	800
Postav cazmir lat de 2 coţĭ, de 30 coţĭ bucata, topu	2500
Şalurĭ, fermaişĭ, rezaiurĭ, donlucurĭ, taclit englezesc pentru haine de 14 coţĭ bucata, topu	260
Pânză leşască de 60 coţĭ bucata, topu	60

Tarifa cea pentru neguţătoriĭ Angliei

Cu tóte că între prea înalta Pórtă şi între Bretanicésca Curte Acdiname s'aŭ fost întocmit şi s'aŭ aşeḑat tarifa după cursul mărfurilor a preţuluĭ din vechime pentru neguţătoriĭ ce sunt sub bandiera acesteĭ curţĭ a Bretanieĭ cu socotélă ca aceştia să nu plătéscă câte treĭ la sută, dar fiind-că preţul mărfurilor de acum nu se potrivesce cu cea de atuncĭ întocmire câte treĭ la sută după acdiname, s'aŭ dat înaltă poruncă coprinḑĕtóre, ca să se facă alegere dinpreună cu meemuriĭ din partea Vritaniceşciĭ curţiĭ şi să se taie fiiatul iarăşĭ câte treĭ la sută, însă după cel de acum curs al preţuluĭ mărfurilor, după care să se aşeḑe şi să se scrie tarifa prin a lor hotărîre şi mulţămire a amândurora părţilor; de aceea dar făcêndu-se alegere dinpreună cu orânduiţiĭ dragoman Sabir şi Vot din partea olciuluĭ plirecsusios al Vritanicesciĭ curţĭ, ecselenţia sa . . . . i cu acelor dinpreună cu Cimbarif Ghilac Saril şi Raghit neguţătorĭ Vritanicescĭ s'aŭ tăiat fiiatul după preţul cel adevĕrat al mărfurilor cu socotélă câte treĭ la sută, după acdiname şi s'aŭ aşeḑat tarifă, după care s'aŭ orânduit, ca neguţătoriĭ Vritanieĭ să plătéscă vama cea orânduită a felurimilor de cumaşurĭ şi mărfurĭ ce vor aduce dintr'ale lor eparhiĭ şi alte curţĭ în ţinutul ţĕreĭ turcescĭ şi scot afară, vama cumaşurilor şi a mărfurilor ce nu se coprinde într'acéstă tarifă pe care o aduc şi o scot şi pentru care nu s'a aşeḑat fiiat întru acéstă tarifă a se coborî la mânile altora, să se ia câte treĭ la sută după cursul preţuluĭ, dar fiind că póte a se întâmpla, ca preţul mărfurilor celor dintr'acéstă tarifă, orĭ a se maĭ înălţa saŭ a maĭ scădea, care este departe de cele întâmplătore de la ḑintâiŭ ale luĭ Marte a acestuĭ curgător lét 1235 atât vama Ţarigraduluĭ cât şi vămile după afară ce sunt sub otomanicésca stăpânire şi la schele să ia vama după acéstă tarifă, care să'şĭ aibă tăria eĭ anĭ 14, iar, trecênd acest soroc să se aşeḑe altă tarifă cu întocmit fiiat după cursul preţuluĭ, dar vamă cumaşurilor şi a mărfurilor pe care le cumpĕră neguţătoriĭ Vritanieĭ din ţinutul ţĕreĭ Turcescĭ şi iarăşĭ în ţinutul ţĕreĭ Turcescĭ o vênde să o plătéscă asemenea precum şi raelele prea puterniceĭ împĕrăţiĭ după buiurunturile neguţătoruluĭ celuĭ din lăuntru şi în scurt într'acest chip să urmeze fără a se

Suntem departe de epoca când [illegible] de marfă engrosiști nu aveaŭ permisiunea de a deschide [illegible] cu marfă numai [illegible]

[illegible]

face câtuşĭ de cât împotrivire, iar [illegible] se va împotrivi [illegible] să nu plătescă vama după mijlocul ce se arată într'acéstă tarifă [illegible] vama [illegible] după vechiul obiceiŭ, câte treĭ la sută şi la acésta [illegible] împotrivire să nu se facă.

	pe lei
Zahăr căpăţânĭ, cantarul	240
Zahăr praf, cantarul	200
Zahăr negru, cantarul	120
Zahăr zul, cantarul	240
Piper, oca	7
Dari fulful, adecă piper negru, oca	9
Civit lehoriŭ, oca	90
Genghear, adică calaican, oca	23
Genghear de Persia, oca	60
Plumbul nelucrat, cantarul	108
Enibahar, oca	7
Alice de plumb, cantarul	140
Tinichele albe englezeşcĭ în doué lădĭ 450 bucăţĭ, de amândouĕ	330
Unt de Evropa, cantarul	240
[illegible]ancurĭ, topu po 15 coţĭ, topu	35
[illegible]mbric alb sadea câte 15 coţĭ, topu	48
[illegible]an stacojiŭ, portocaliŭ, negru, cantarul	430
[illegible]an de mijloc ce se numesce Chesanta-marca, cantarul	100
[illegible]stole, puscĭ şi carabine englezescĭ după fatură să ia treĭ la sută	
[illegible] basma englizesc, după tarifă treĭ la sută	
[illegible]ile de 250 dramurĭ bira, una	3½
[illegible], oca	54
[illegible] de puşcă, cantarul	330
[illegible] de Hindia şi America, oca	50
[illegible] de pământ împreună şi alte felurĭ, felurimĭ de sticle şi [illegible] vamă după fatură treĭ la sută	
[illegible] de argint saŭ de tumbac, marĭ, de mijloc şi micĭ de [illegible]	400
[illegible] sadea de aur englizesc de sîn mare, de mijloc şi mic, unul	1500
[illegible] englizescĭ de pernă şi de besacte asemenea şi sadea, [illegible] cu musice, repetirurĭ de sîn cu diiamanturĭ, precum şi ta[illegible] diamanturĭ şi cu florĭ şi alte asemenea diamanticale, să se ia [illegible] treĭ la sută	
[illegible] englizéscă, repetir, ecrelie, fără muzică, adecă césornic unul	400

usum» neguțătorilor pământenĭ, carĭ apoĭ eraŭ liberĭ a vinde cu «măranțéoa» adică ca «detailiştiĭ». Sub protecțiunea a tot putinților consulĭ,

	po banĭ
Césornic englizesc ecreme ce se ḑice colputemih, unul	3600
Sof englizesc po 45 topu, topu	300
Postav mahut şi sali engiezesc po coțĭ 25 topu, topu	1440
Postav englizesc de Londra al doilea şi maĭ de jos po câțĭ 25 topu .	990
Postav englizesc, ce se numesce chelamec, pentru haine nemțeşcĭ po 30 coțĭ topul, do top	500
Postav englizesc saia, topul po 25 coțĭ, topu	3600
Flanelă englezéscă, topu po 53 coțĭ, topu	400
Ciorapĭ de lână englezescĭ, calțes, câte 12 părechĭ în duzină, de duzină	180
Ciorapĭ de lână englezescĭ câte 12 perechĭ în duzină, de duzină .	90
Ciorapĭ de bumbac şi de tiriplic, adecă calțe englezescĭ câte 12 în duzină, de duzină	180
Ciorapĭ de bumbac şi de tiriplic strimfiia, câte 12 părechĭ în duzină, de duzină	120
Ciorapĭ de mătase englezescĭ, calțes, câte 12 părechĭ în duzină, de duḑină	200
Postav englezesc, cazimir lat şi îngust, de prețul întâiŭ şi de jos, după cursul vremeĭ să ia treĭ la sută	
Umbrele cu sandal marĭ şi micĭ 12 în duzină, de duzină . . .	1100
Umbrele muşamanlâdica şi hasanlêdica marĭ şi micĭ câte 12 în duzină	432
Pălăriĭ englezescĭ câte 12 în duzină, de duzină	700
Hârtie englezéscă după vel şi după alişverişul vremeĭ treĭ la sută .	
Plasturĭ englezeştĭ câte 12 cutiĭ într'o duzină, de duzină, ...	60
Sare de Englitera, de cantar	360
Romul	8
Chină în lemn, oca	27
China praf, oca	120
Unt de Evropa, cantarul	240
Pieĭ de epurĭ negriĭ englezescĭ i sangiapĭ de Olanda po 50 în testea, de testea	350
Amvaron, mishalu	38
Moshu de Hindia, mishalu	20
Cue de Triest, Olanda şi Englitera, cantarul	155
Cue marĭ de Rusia şi Englitera, cantarul	80
Palamare marĭ albe şi cătrănite de Rusia şi Evropa, cantarul . . .	110
Palamare de Rusia şi Evropa, ce se ḑice Ghimenă, cântarul . .	190
Tun de fier, cantarul	80

importul de mărfurĭ din Europa era făcut maĭ mult de streinĭ, neplătind decât $3^0/_0$ vamă şi carĭ nu maĭ respectaŭ vechile drepturĭ şi privilegiĭ ale comercianţilor pământenĭ.

	po banĭ
Catran şi zift, cantarul	22
Catifea de bumbac felurimĭ de feţe, po 40 topu, de top	330
Pichet vărgat i cu florĭ, albe i alte feţe, po 40 topu, de top	330
Malteh, taclit Stambol şali topul po 22 coţĭ, topu	240
Covóre englezescĭ, preţul întêiŭ, de mijloc şi cel de jos, cotul	33
Pătură albă englezéscă, una	83
Mătase englezéscă în cutiĭ saŭ în hârtie răsucită în chipul tiriplicululuĭ, de duzină	10
Unt de lemn de zagiŭ, oca	12
Spermanţet, (adică unt de pesce) oca	40
Pielea draculuĭ vărgată şi alte feţe, topu	180
Bogasiu franţozesc, topul po 9 coţĭ, topu	18

Mărfurile ce le aduc de la Bagdat, Cazmir şi alte părţĭ la Ţarigrad şi de acolo le trec în alte părţĭ

Şal de Hindia cicecli donluc, marĭ, beşli beldar şi rezaiŭ, preţul întêiŭ, unul	2880
Gearu de Hindia bohcea preţul de mijloc şi de jos, unul	1710
Şal de Hindia bohcea, preţul de mijloc şi de jos, unul	810
Bohcea fermaĭ cu chenarurĭ şi cu florĭ în colţurĭ preţul întêiŭ, unul	1980
Sariclic de tulpan supţire ce se numeşte gevezidestar, unul	370
Muhabethanea englezéscă lată şi îngustă, de barde 24, adecă citărie, topul	108
De Hindia muhabethanea, de topu mare	162
Ipac, de topu de mic	82
Ipac, de topu de mijloc	122
Bacan franţozesc, cantarul	42
Cacue, adecă ciocolată, oca	11
Naşadir, oca	17
Pânză englezéscă, topu po coţĭ 40, topu	120
Stambă englezéscă felurimĭ, topu po coţĭ 40, topu	176
Pânză de Olandă, topu po coţĭ 35 topu	230
Tulpan englezesc câte 24 barde şi topu po căţĭ 29, topul	$97\frac{1}{2}$
Haşa şi chembric felurimĭ, barde până la 28 de la 24, la un top, topu	90
Bazea felurimĭ, ce este de la 24 barde şi topul po coţĭ 32, topu	108
Hasa cabadicos şi pafta, topul po 32 coţĭ de la 20 şi până la 24 barde, orĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin de va veni, să se ia cu analoghie, topu	75

Exportul era isbit de numeróse pedicĭ şi prohibiţiunĭ, unele ordonate de Pórtă, altele resultând din interesele boierimeĭ, când nu

	po banĭ
Humaiŭ şi subţire hasa adică subţire pafta, topu	110
Cehmbric şi tulpan subţire de Englitera, vărgat şi cu florĭ ce este de 12 barde, adecă po 16 coţĭ, de misadă	95
Tulpan englezesc fitilidico şi cabadico po coţĭ 14 neméua, de nemea	65
De la herul de corăbiĭ ce se dice Briiaglidicon, cantarul	100
Răcină, adecă răşină de Şam, cantarul	26
Fesurĭ franghica, de duzină	40
Herul de Ham, cantarul	50
Arama nelucrată, cantarul	116
Lâna de Rosia, cantarul	144
Ghiacană de Rusia, de o pereche	90
Cóse marĭ şi micĭ, una	11
Periĭ de capră de Rusia, cantarul	80
Peşce morun, cantarul	75
Oţetul,, cantarul	140
Ace, 50,000 într'o traistă, de una	300
Migdale curăţate, oca	6
Chehlibar nelucrat, oca	550
Chihlibar legăturĭ, oca	275
Sticle cu unt-de-lemn, 12 într'o ladă, măsline şi capere, pe ladă	54
Argint viŭ, oca	20
Ciorapĭ de mătase, de o duzină	100
Belesengiaĭ, (unt de beleseng), de o sticlă	12
Abanosul, cantarul	240
Bucal negru, adecă 10 dramurĭ tabac de un bucal	150
Bucale negre secĭ şi micĭ, suta	90
Camfor, oca	34
Chiaculedes, adecă gogoşĭ prelungĭ şi cu sěmânţe, oca	60
Paparoane, oca	200
Cărţĭ de joc, duzina	8
Códe de amber, ce se numesce chescralâia, oca	36
Boia de fes, oca	12
Lămâĭ, de mie	47
Portocale, de mie	90
Saparina, oca	31
Fildeşul, oca	41
Bucăţile de fildeş, hurda, oca	11

maĭ ales ale Cămăreĭ domnescĭ. De la Constantinopole se cerea să nu se scóță afară din țéră grânele, ba uneorĭ nicĭ vitele marĭ.

---

	po ban
Sacĭ chibriz, cantarul	31
Tutia, adecă unt de dude, oca	8
Vinul de Evropa, oca	6
Miambal, oca	8
Botelcĭ cu vin, câte 12 într'o ladă, de duzină	90
Sare de Europa, oca	5
Silitră, cantarul	230
Piele de America, una	90
Piele de vacă, una	45
Piele de boŭ, una	100
Piele de bivol, una	100
Orez, în chilă 10 oca, de chilă	28
Teas de fier, cantarul	140
Ceaiul, oca	40
Civit, boia adecă închis, oca	96
Mană, ce se ḑice codret halvasă, oca	10
Puciósă cantarul	22
Ştiubeț, cantarul	186
Sumumenĭ, adecă subinan, cantarul	100
Icre negre, cantarul	200
Icre roşiĭ, cantarul	100
Pânză de Rosia şi de Englitera pentru muşama, topu	100
Pânză ce se numesce rodintorci, topu	67
Nemhiia, oca	15
Lumînărĭ de sĕŭ de Rosia, cantarul	200
Seul şi cervişul, cantar	200
Cositor, cantarul	495

Pentru livre sterline de Engletera la fieş-care goşte cercetându-se cursul să se ia vamă treĭ la sută.

Bumbac lucrat englezesc de la care în trecutele ḑile cu tóte că se lua de fieş-care oca banĭ 27, dar fiind-că la 29 ale luneĭ luĭ Zelhege lét 1228, după înaltă poruncă ce s'aŭ dat orĭ în natură saŭ în preț socotindu-se treĭ la sută sĕ iasă po banĭ 45, dintr'acésta nicĭ se maĭ adaoge nicĭ se maĭ scade oca . . . 45

Cafea franțuzéscă de care fiind-că un bidat se lua de cumpĕrătorĭ câte 15 banĭ şi acum cu mulțămita neguțătorilor englezĭ prin proitichiŭ de 4 banĭ s'aŭ făcut 19 banĭ, vor plăti maĭ sus ḑişiĭ de oca . . . 19

Interesul boerimeĭ producĕtóre de vinaţe şi de spirtuóse, împedică importul de vinurĭ streine şi de rachiurĭ. In tarifele vamale

---

	po banĭ
De la câte cafele ce vin la alte schelĭ ale Măreĭ Albe, la fieş-care oca să plătéscă 15, pentru că este legat la vama împĕrătéscă, şi rĕmâne acéstă legătură neclătită.	
De la taclit englezesc, adecă chenarlădica donluc, gear, beldar, ciceclidico, fimavari, duşcico, fermaişĭ, rezaĭ, semle, şi bohcea salî, după preţ a fieş-căreia vremĭ să se ia treĭ la sută.	
De la citurĭ englezescĭ, bazele şi bohcea, dupe preţul vremilor, treĭ la sută.	
Scorţişóra de Triest, oca	20
Rădăcină de piper alb, cantarul	220
Rădăcină de piper negru, cantarul	120
Tinichea galbenă şi tel, oca	16
Trinitin, oca	7
Telatin de Rusia, de unu	35
Hare lată, de un cot	20
Hare îngustă, de un cot	10
Altaz florentin, de un cot	13
Sandal sadea Şamfes, i canavĕţ i malteh şi pofta, de un cot	9
Altân bară feldiian adecă tiriiac, oca	45
Tiriac prost, oca	190
Pânză de borangic lată, în doue chesele, topu	130
Pânză de borangic îngustă, în doue chesele, topu	70
Stofă cu betélă, cotu	54
Mărgén fin de mătăniĭ, oca	150
Céră, oca	36
Mărgén de mijloc, oca	530
Mărgén de maĭ jos, oca	330
Mărgén de cel de la Ham, oca	330
Samur englezesc şi franţozesc, unul	25
Vulpĭ de Ozam, una	45
Vulpĭ albe, una	25
Limiĭ albe de vulpe, părechea	20
Hurda de samur de Becĭ, oca	280
Jderul, unul	17
Vulpĭ roşiĭ de Rosia, de una	72
Samurĭ de Rosia, de păreche	400
Samurĭ de Becĭ, de o păreche	90

se prevedea importul de vinurĭ franțuzescĭ, la olaltă numite, ba unele ḑise prósto, dar în faptă asemenea importurĭ nu eraŭ permise decât

	po banĭ
Sangiap nelucrat, oca	70
Sangiap de Sibir nelucrat, oca	120
Pântece de samur, câte 40 tanele în soroc, de un soroc	850
Salnori, de tanea	15
Sangiap negru, oca,	100
Lațcă, câte 40 tanele în soroc, de soroc	60
Nurcă, de una	20
Haraculac, unul	50
Râsĭ, unul	90
Dacomul, 40 tanele în soroc, sorocul	110
Aspradă, unul	15
Sângeap negru lucrat pe ḑece tanele în testea, testeaua	48
Samur leșesc de mijloc și maĭ de jos, de păreche	200
Hurdă de samur de Rosia, oca	1000
Iepurĭ de Triest pe 10 în testea, de testea	20
Ghiupten negru și pisică, de una	6
Vulpe de Olanda și Misina, de una	25
Alagea ghiuptoni, adică, de una	4
Nițiță, de un soroc	75
Peru de cal cu cocoanul lor, cantarul	175
Peru de cal făr de cocoanul lor, cantarul	310
Fir, șiret și saccacurĭ, mishalu	$3\frac{1}{2}$
Cutiĭ seci de lemn, de bute	850
Tremure și tertirurĭ, adecă fluturĭ și sârmă, mishalu	$5\frac{1}{2}$
Scufe de Veneția, de testea	50
Raga, oca	85
Feliditicon mule, de un cot	110
Ghemha cu fir de Veneția, de un cot	40
Hetal cu fir de Veneția, de un cot	25
Catifea cu fir, de un cot	65
Cit calemberiŭ de Olanda, topu	200
12 cutiĭ de ceam leșeștĭ și de Beci într'o ladă, de ladă	1800
Canavăț vărgat și cu florĭ sadea / Atlas vărgat și cu florĭ sadea — nemțescĭ și franțuzescĭ, cotu	11
Balaciug ce se ḑice dinte de pesce, oca	50
Canavăț de Triest, adecă pânză, topu	36
Hârtie de Veneția și Triest, ișlichiarĭ și camiso fagaro, de top	30

atuncĭ când recolta viilor din ţéră era recunoscută fórte slabă şi chiar insuficiente. In producerea vinuluĭ tot neguţitorul pământean era cel

		po banĭ
Hârtie portale	nemţească	12
Hârtie pentru hartuş şi hasam portale	»	22
Hârtie boiŭ cel mare	»	360
Hârtie boiu cel de mijloc	nemţească »	180
Hârtie poleită	»	60
Hârtie văpsită	»	25
Văpsea lagi-vert, oca	topu »	6
Tel de maden, oca		36
Macara tel, topu		8
Fluturĭ şi sîrmă mincinósă, oca		160
Pânză albă de Triest, topu		72
Şiret de mătase, catifea şi cu florĭ, topu		30
Fesurĭ de Tunuz, testeaua		200
Bumbac de cazasie, oca		70
Fesurĭ marĭ de Tunuz, de testea		800
Şiret de mătase sadea, topu		20

Vama ce urméză a plăti pentru cele ce se trimit la Evropa.

Citul nemţesc, sfeţesc şi leşesc po coţĭ 36 în top mare, de top	220
Asemenea în top mic de 18 Coţĭ, de top	130
Piele dé capră de Evropa, una	12
Saciac de Olanda adecă materie cusută, periplocat, de top	290
Felos, adecă plută de cantar	40
Meşinĭ de Evropa, una	4½
Găitan vĕnăt şi negru gros, de Braşov, oca	25
Saceac de Triest, adecă materie cusută periplocat, topu	180
Sticle cu melisă, una	2
Hârtie cu bolite, adecă undiţe, hârtia	5
Geamurĭ de Veneţia câte 300 în ladă, de o ladă	180
Geamurĭ câte 300 în cutie, care ce numesce uzurulan cot	240
Geamurĭ câte 200 într'o cutie care se numesc diort uruluc	240
Geamurĭ câte 100 în cutie, care se numesc beş uruluc, franţuzescĭ, de una	240
Geamurĭ câte 50 în cutie, care se numesc altă uruluc, franţuzescĭ, de una	240
Geamurĭ câte 40 » » » » « edi uruluc, de una	240
» » 20 » » de un cot cutia, franţuzescĭ, de una	240

încărcat: Boerul și Clerul nu plătia văcăritul, cum eraŭ datóre să plătéscă classele cele neprevilegiate. Maĭ adaoge la atâte deficultăți și

	pe leĭ
Geamurĭ câte 10 în cutie, de un cot cutia ce se numesc sechi urulue franțuzescĭ, de una	240
Brice nemțescĭ, de duzină	7
Alagele de Triest și Olanda, de topu mare	108
Alagele asemenea, de top	54
Alagea rusească, topu pe 35 coțĭ, de topu mare	216
» » îngustă » » » de top	146
Sacâz pentru vióre, adecă ardicĭ, cantarul	308
Țevĭ nemțescĭ pentru pistóle, de o păreche	31
Pistóle de Veneția și de Triest, de o păreche	48
Papazuta, adică iarba popi, oca	20
Balic tutcală, adecă cleĭ de pesce, oca	20
Ipomeunóma, oca	30
Scorțișóră fino satlanită, oca	50
Perne de catifea de fir de Veneția, de o păreche, ...	440
Uresil, de una	4
Sâo adecă șamatatel, de ladă	185
Sămînță de in de Rosia, de chilă	16
Samgeap alb, teghiul, de ocă	45
Ciohirdachiia, adecă clopoțeĭ, o cutie	26
Ult de Becĭ, topu	34
Oglindĭ góle, câte 60 în ladă, de o ladă	200
Țapĭ de china, oca	10
Zurarĭ adecă crurtus, oca	40
Șoricióică, oca	5
Marițe albe de Satlan, de o hârtie	17
Siropurĭ, husama și amberialurĭ, de la 10 sticle	150
Pile samanitdica, de o duzină	4½
Zimțifra adecă văpsea roșie, care intră și la doftorie și la zugrăvelĭ, oca	40
Pile de argintarĭ, de o duzină	6
Drojdiĭ de vin adecă tirighie, cantarul	100
Gomalaca, oca	30
Gulma ghemiia, oca	48
Brânză de olanda, oca	8
Goma gulma adecă peatră pentru doftoriĭ, oca	36
Ponciurĭ, oca	4
Cabarale, de la cincĭ hârțiĭ	30

agiul, diferenţa de curs a monedeĭ şi maĭ ales nestabilitatea cursuluĭ eĭ... Dintr'o ḑi într'alta se întêmpla aşa schimbărĭ de cursurĭ.

---

	po banĭ
Castorhi, adecă cundus harghiiasâ, oca	240
Cremontartar, de la 5 oca	50
Pânză leşéscă, topu po 60 coţĭ, de top	60
Şireturĭ minciunóse, oca	56
Apă tare, oca	18
Cunavie şi haminarită de Rosia, cantarul	90
Gresiĭ de peatră, de bucată	230

Neguţătoriĭ englezescĭ câte felurimĭ de mărfurĭ după actiname trămit pentru al lor negoţ din ţinutul ţĕreĭ turcescĭ la Evropa, afară din cele oprite, să plătéscă vamă după preţurile cele maĭ jos însemnate şi hotărîte; către acésta orĭ câte felurimĭ de mărfurĭ vor cumpăra din pămêntul ţĕreĭ turcescĭ şi le vor vinde iarăşĭ în pămêntul ţăreĭ turcescĭ, plata vămeĭ pentru acestea să fie întocmaĭ precum şi al neguţătorilor raele aĭ Devletuluĭ, fiind întru o asemănare cu tóte la nizamul cel din lăuntru, precum maĭ jos se coprinde.

Câte felurimĭ de mărfurĭ

	po banĭ
Céră, oca	8
Mătasea de Ham şi de Brusa, într'o tefea dramurĭ 610, de tefea	216
Mătase de Ostróve, de Rumele şi Chipru i cele-l-alte, oca	90
Camcighiasâ, cantarul	75
Bumbacul nelucrat, cântarul	300
Burete, oca	14
Cimişir, cantarul	15
Paţachină felurimĭ, oca	7
Valamidiĭ cantarul	19
Comid, oca	7
Amfurĭ. cantarul	180
Aţă roşă şi alte feţe, oca	23
Aţă albă, oca	20
Peatră vênătă, oca	6
Stafide razachiĭ, cantarul	75
Peatră acră, cantarul	40
Aţă de Anghira, oca	25
Teftic, oca	25
Stafide beilige, cantarul	28
Stafide de Izmir sachi, cantarul	30

Am vĕḑut cum asupra monedeĭ se specula nu numaĭ la Constantinopole, impunêndu-se în principate cursul pieţeĭ de acolo obli-

	pe banĭ
Smochine de cutie şi păpuşĭ, cantarul	45
Curanti de Moreea şi alte locurĭ, cantarul	50
Stafide roşiĭ fără sămînţă, cantarul	82
Ghioc boia, cantarul	133
Salepul, oca	13
Titra, oca	7
Pieĭ de epurĭ de Anadol, Rumele şi Rusescĭ, de 100	180
Sinamichie, oca	8
Sacâzul, oca	25
Afionul, oca	66
Curanti de Iconia, oca	100
Mazea, adecâ gogoşĭ de ristic, cantarul	440
Maimudie, oca	70
Tămâe albă, cantarul	260
Lână care din partea vênḑĕtorilor urméză a se plăti, precum şi din partea cumpĕrătorilor să nu se céră maĭ mult pentru câtă sciută sumă se scóte din ţinutul ţĕreĭ turcescĭ; către acésta pentru câtă lână este ...... trecereĭ, care este talerĭ treĭ la cântar, este legat la vama Ţarigraduluĭ şi dintr'acéstă se dă şi la haznóua tartanaleĭ, de cantar	400
Ghiul iaĭ adecă unt de trandafir mishalul	14
Rogojină de foĭ de curmale, cantarul	80
Alagea de Şam, topu	72
Alagea de Halep, topu	54
Alagea de Magnisia, topu	25
Anasonul, cantarul	150
Alagele de Brusa, cităriĭ şi ghiziurĭ, topu	108
Şal de Magrip în multe feţe, unul	50
Alagele marĭ şi micĭ şi de Erbichir, topu	80
Alagele de Ghiseir, topu	45
Altânolucurĭ şi beteniĭ, topu po 5 coţĭ, topu	440
Citurĭ de Ţarigrad, topu po 30 coţĭ, topu	35
Cităriĭ de Hindia şi Suret, topu	129½
Horasam, oca	16
Cităriĭ de Hindia Ghiuzret, topu	201½
Harsupi, cantarul	25
Ghermesit cu florĭ de Halep, topu	90
Dambanea, topu po 5 coţĭ, topu	144

gatoriŭ şi cu poruncă, ca firman al Sultanuluĭ. Cu asemenea curs forţat este evident că tarifele vamalı în realitate maĭ urcaŭ taxele, de astă dată negreşit şi pentru sudiţı.

	po banĭ
Susamul, cantarul	75
Păslă de Tesalonic, de un cot	8
Sevaia de Halep, topu	225
Hetaĭ de atlas sadea de Hio, de la 40 coţĭ	360
Citariĭ de Şam, topul	90
Enghiur şal şi sof, topu	305
Stambol şali şi ghermesit, de cot	8
Limbĭ de vacĭ, cantarul	190
Dighermele 20 în top, fără calem chèasă, topu	250
Cazasie adecă ibrişim, găitan, şiret, nasturĭ, oca	200
de cot	17
Caraghimluc şi untul sĕŭ, oca	7
Códe de boŭ cu cocón şi fără cocón, cantarul	$7^1/_2$
Cutnie de Brusa cu florĭ şi fără florĭ, preţul întêiŭ, al doilea şi al treilea, topu po ḑece coţĭ, topu	70
Cutniĭ de Ţarigrad, topul po 10 coţĭ	70
Perne de catifea de Brusa, păreche	120
Asemenea perne de Ţarigrad al doilea şi al 3-lea preţ. de păreche	140
Brâne de Ţarigrad, ce se ḑice ghelberele, unul	40
Brâne asemenea de Halep, unul	60
Borangic, de o gire	25
Borangic de Ţarigrad, pempezu şi pempezaria al doilea şi al treilea mână, toporul,	126
Ibrice de cafea de aramă, oca	36
Piuliţe de aramă, oca	20
Capere de Anghira,	54
Pânză de Misir cu disbeţĭ, topu po 25 coţĭ, topu	30
Perne de Marsevania, de o păreche	24
» de Tosa, topu	40
Mierea curată, cantarul,	400
Zéma de lămâe, cantarul	30
De la vin şi rachiŭ de ţéra turcéscă, preţuindu-se vinul po parale 12 şi rachiul po parale 40, de la acestea să plătéscă vamă treĭ la sută.	
Cit de Ambechirlâŭ, topu	20
Cit de Mocat, de ocă	12
Aoligén, adecă rădăcină iute care intră şi la doftorie, oca	6
Ciorapi de Hio şi scufe de Bumbac, oca	48

In contractele întreprinḑĕtorilor vămilor muntenescĭ pe 1822, aflăm că sunt date în folosinţa acestora şi mortasipiile.

	po banĭ
Şal helalâu de Magrip, unul	100
Donluc asemenea helalâŭ, unul	150
Brâŭ de Himas, de unul	50
Zerdegófi, adecă rădăcină galbenă în chipul rădăcineĭ de piper, cantarul	280
Aba de Tesalonic, topu	16
Sandal de Ţarigrad, oca	300
Chenar de postav, de cantar	400
Astar, de top	25
Zafora, adecă lemn care intră şi la doftoriĭ, oca	90

După acéstă tarifă ce se vede întocmită pentru mărfurile neguţătorilor sudiţĭ aĭ strĕinilor curţĭ, aŭ să fie următorĭ vameşiĭ întocmaĭ a vămui mărfurile lor 1822, Ianuarie 1.

Grigore Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

1822 Ianuarie 1. Pe acest an, după ce prin cochiivechiĭ dumnélor boeri lor s'aŭ strigat vămile într'un condeiŭ cu tóte slujbele eĭ din 17 Judeţe, după ponturile reposatuluĭ Domn Alexandru Vodă Suţul, cu prea puţină îndreptare şi cu cantarul ce s'aŭ dat la tóte têrgurile judeţelor, în urmă s'a săvêrşit vênḑarea înaintea Măriei sale Paşeĭ în talerĭ 690.000, adecă şóse-sute-nouĕ-ḑecĭ de miĭ şi le-aŭ cumpĕrat Dumnéluĭ Stolnicul Iancu Lahovari, iar capziman aŭ eşit Clucerul Iordache Deşliŭ, şi vênḑarea ce aŭ făcut'o dumnélor se arată maĭ jos însă:

17,100 Focşanĭ, Râmnicŭ, şi Grădiştea, Slugerul Toplicénu.
14,000 Buzĕŭ cu păcurile de acolo, Căminarul Aslanoolu.
74,600 Ploeşcĭ Filipeşcĭ şi Têrgşor, Găţeniĭ, Urlaţiĭ cu Bucov: Hagi Eftimie.
63,700 Vălenĭ cu pĕcurile, să dea şi talerĭ 350 la goştinărit, Chir Stroe
50,550 Câmpina cu pĕcurile, să dea şi talerĭ 350 la gostinărit: Stolnicu Lahovari.
18,100 Têrgoviştea, Hagi Eftimie.
17,050 Dragoslavele, să dea şi talerĭ 3501 a goştinărit. Slugerul Toplicénu.
14,000 Slatina, Medelnicerul Hristea.
26,000 Vlaşca i Teleorman, afară din schela Zimniceĭ i Giurgiŭ, Chir Spirea.
9,500 Olteniţa, Lichireşciĭ, Ciocăneşciĭ, Căminarul Aslanoolu.
8,300 Urziceniĭ, Căminarul Aslanoolu.
3,300 Fumăritul Bucureşcilor, Clucerul Deşliu.

Dăm mai departe în note diverse acte, din care se va puté vedé la câte reclamaţiuni, din partea satelor, dar şi din partea vameşilor, dete ocasiune acéstă mortasipie.

5,050 Sărăritul munţilor, Clucerul Deşliu.

1,900 Fumăritul bălţilor, Clucerul Deşliu.

192,500, Carvasaraua cu schela Giurgiu i Zimnicea, i cu oborul Bucurescilor cu Gherghiţa, Stolnicu Ianache.

160,700 Craiova cu tóte schelile şi cu slujbele vămilor de peste Olt, i s hela Câineniĭ din judeţul Argeş, iar să dea taleri 500 la goştinărit: Diiamandi.

707,700 s'aŭ vêndut dupe ponturile reposatuluĭ Domn Suţul: cu adăogirea unuĭ têrgulet pe săptĕmână în Plaiŭ sud Saac la Singer şi Lapoş.

Pentru avaeturĭ, după davagealâcul muştereilor aŭ rĕmas să nu plătească câte două parale la leŭ, ci numaĭ avaetul cel canonisit, care póte să se urce până la talerĭ 16, care şi acesta împreună cu mililo să'l plătească precum plătesc sferturile Visterieĭ.

Carte de zaptul vămeĭ de la lét 1822 Ianuarie.

După obiceiŭ s'aŭ dat această carte a nóstră . . . . carele pe anul acesta cu lét 1822 aŭ cumpĕrat vama din sud . . . . . ca să aibă printr'această carte a căuta şi a strînge venitul vămeĭ după catalog i ponturĭ şi tarifa ce i se va da, unde sunt arĕtate tóte pe anume şi se coprind şi pentru vama de la lucrurile ţĕreĭ care vin de la obor şi în politia Bucurescilor de vênḑare şi prin hotărîre obştească veche de maĭ nainte s'aŭ rădicat şi s'aŭ întărit de toţĭ luminaţiĭ Domnĭ a se păzi, ce iarăşĭ pe anume sunt arĕtate, ca să nu se supere de vamă nicĭ în Bucureşcĭ vênḑêndu se, nicĭ afară cele ce se aduc în politia Bucurescilor, iar de la ceĭ-l-alţĭ neguţătorĭ de obşte, raele, pentru care este catalog şi de la sudiţĭ, pentru care este tarifă, cum şi ponturile prin care se povăţuesce pentru toţĭ de obşte, făcute după ponturile rĕposatuluĭ Domn Alexandru Vodă Suţul, după aceea dar să aibă a lua vama cea orînduită; până li se vor da ponturile i catalogul de aci să urmeze cu luatul vămeĭ după ponturile ce se află la mâna vameşilor vechĭ aĭ anuluĭ trecut; pentru care poruncim d-vóstră boerilor ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, pentru ceĭ ce vor sta cu împotrivire, să le daţĭ mână de ajutor, după obiceiu, spre a putea strînge acest venit, care findcă este al stăpânireĭ să nu se supere de ḑeciuială la împlinirea de baniĭ vămeĭ ce li se vor face, fiind-că aşa s'aŭ vêndut acum şi vameşiĭ să nu se supere a se ridica pe la vamă şi a se trămite după podveḑĭ şi angariĭ ca să pótă căuta tréba vămeĭ, iar vameşiĭ ce aŭ strîns vama de la ḑintêiŭ de Ianuar, să dea baniĭ vămiĭ cu catastih şi socotélă dréptă în mâna acestuia.

1822 Ianuar 15.

Dăm în note şi câte-va acte care aŭ resultat din aplicarea contractuluĭ de vîndare al vămilor şi a mortasipieĭ cedată tot vameşilor.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Către Dumnélor boieriĭ Ispravnicĭ ot sud Dâmboviţa

Un Iancu Şchiopul, ovreĭ povarnagiŭ de rachiŭ dintr'acest judeţ, avênd pricină de vamă de la nişce buţĭ cu rachiŭ ce le-aŭ trecut în ţéra nemţéscă pe la Câmpina, cu vameşiĭ acestuĭ judeţ şi cu vameşiĭ Câmpineĭ şi de este ca o lună de ḑile, arĕtându-se ovreiul cu jalbă la Otcârmuire s'aŭ cercetat de Logofeţie şi Logofeţia aŭ orînduit prin pitac la Dumnéluĭ Clucerul Deşliu, ca un capziman al vămilor să îndrepteze după ponturile vămeĭ şi Dumnéluĭ Clucerul arată că prin pitac aŭ cercetat carvasaraua şi în scris i-aŭ arĕtat că ar fi dreptate a vameşuluĭ Câmpineĭ, după care aŭ scris şi Dumnéluĭ vameşuluĭ acestuĭ judeţ ca să dea ovreiuluĭ vama ce aŭ luat-o înapoĭ; acum viind vameşul cu jalbă şi căutându-se ovreiul de către Logofeţie, saŭ găsit că ovreiul plecase şi ca să se pótă face îndreptare a nu se năpăstui nicĭ vameşul, să aduceţĭ pe ovreiŭ să'ĭ cereţĭ jalba şi pitacul carvasaraleĭ ce ḑise Dumnéluĭ Clucerul Deşliu că sunt la dênsul, şi orĭ însuşĭ cele adevĕrate saŭ copii adeverite de Dumnévóstră, să le trimeteţĭ aicĭ fără zăbavă, iar de va avea înlesnire şi ovreiul să vie, maĭ bine ar fi pentru al sĕŭ folos; de care se aştéptă rĕspunsul Dumnévóstră şi până veţĭ lua al doilea înciinţare, pe vameş să nu'l supĕraţĭ de împlinire.—1822, Iunie 16.

Vel Logofĕt.

Cod. 96, pag. 287.

Porunca ce s'aŭ făcut la jalba vameşuluĭ din sud Dâmboviţa, pentru lŏcuitoriĭ ce'ĭ stă împotrivă a nu'ĭ plăti vama

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Dumnévóstră boerilor ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ veţĭ vedea jalba acésta, pentru care poruncim să cercetaţĭ şi după ponturile i catalogul vămilor ce are vameşiĭ la mânĭ întocmaĭ, făcênd urmare să daţĭ nizam pârâţilor lŏcuitorĭ cu a plăti vama la câte după ponturĭ sunt îndatoraţĭ, căcĭ acele cărţĭ tipărite ce's'aŭ dat în mânile lŏcuitorilor nu sunt împotrivitóre ponturilor ci, întocmaĭ următóre după carĭ sunteţĭ datorĭ şi Dumnévóstră a da mână de ajutor jăluitoruluĭ vameş şi să îndreptaţĭ, iar ne-odihnindu-se vre-o parte de acolo cu cercetarea Dumnévóstră, în-scris să'ĭ sorociţĭ pe 2—3 din pârâţĭ vechilĭ şi celor-l'alţĭ spre a veni la Divan.—1822, Iunie 11.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Romanitis.

Cod. 96, pag. 286.

Pentru-că ţĕranii din sate să nu se opună la tacsa mortasipieĭ, (de 2 leĭ de vită mare, boŭ şi vacă, şi de 10 parale de óie şi de capră)

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Către Dumnélor boieriĭ Ispravniciĭ ot sud Buzĕŭ

Fiind-că carvasaraua din Bucurescĭ prin ponturilor vămeĭ de la capul 20 are orînduit, ca după obiceiul ce s'aŭ urmat din vechime la vremea Drăgăiceĭ, de la Buzĕŭ să trimită omul sĕŭ într'adins, pentru mărfurile streine ce vor veni, i mărfurile ce le vor cumpĕra de acolo şi le vor duce la alte ţĕrĭ streine ca să le vămuiască cum le-aŭ vămuit din vechime, iar ceea-ce vămuia episcopia după hrisóvele domnescĭ ce are să le vămuiască şi acum dinpreună cu prostichiurile, la care vameşiĭ carvasaraleĭ şi aĭ judeţuluĭ să nu se amestece şi acum fiind că aŭ venit vremea a trimite carvasaraua ómenĭ, poruncim Dumnévóstră ispravnicilor, să daţĭ mână de ajutor ómenilor carvasaraleĭ înlesnindu-ne şi alte cuviinciósе trebuinţe, ca să pótă strînge venitul vămeĭ, precum maĭ sus se coprinde—1822, Iunie 11.

Cod. 96, pag. 287.

De la Otcârmuirea Valahieĭ, către Dumnélor boeriĭ Ispravniciĭ ot sud Prahova

Pentru mortasipiĭ vameşilor de prin sate carĭ fac multe năpăstuirĭ lŏcuitorilor s'aŭ împărţit cărţĭ tipărite, următóre ponturilor vămiĭ, între care este şi madeaua vînḑĕreĭ vitelor prin sate la neguţătorĭ şi se coprinde în ponturĭ, ca vama să o plătéscă lŏcuitoriĭ vînḑĕtorĭ câte talerĭ 2 de boŭ şi de vacă, iar de óie i de capră câte 10 parale şi la vînḑĕtorĭ prin sate să îndatoreze şi vînḑĕtorul şi cumpĕrătorul a da de scire vameşuluĭ saŭ mortasipuluĭ, ca să ia vama de la vînḑĕtor şi neguţătorul cumpĕrător, să dea teşcherea, iar când nu va fi vameşul saŭ mortasipiĭ de faţă, să se îndatoreze neguţătorul cumpĕrător a siguripsi vama de la vînḑĕtor, ca să o plătĕscă la vameşĭ saŭ mortasipul ce'l va găsi, şi lŏcuitoriĭ prin sate, la vite vîndute, la neguţătorĭ unde n'aŭ fost vameş saŭ mortasip faţă, rĕmân a fi nesupĕraţĭ, căcĭ vama se sigurifsesce la neguţătorĭ, carĭ neguţătorĭ sunt chinighisiţĭ nu numaĭ până la zalhanale, ci şi în urmă, precum avem pliroforie din judecăţĭ, că dacă nu aŭ dovadă că aŭ plătit vînḑĕtorul vama, se îndatoresc la plată; iar în primăvara acésta, din pricină că despre o parte aŭ fost neguţătorĭ turcĭ, carĭ nu s'aŭ supus a siguripsi vama de la vênḑĕtorĭ, nicĭ isprăvnicatul nu le-aŭ dat ajutor a o plini, precum şi lŏcuitoriĭ după ce aŭ luat cărţile tipărite n'ar fi primit pe mortasipi, şi cu multe jălbĭ supĕrându-ne vameşiĭ si cu învinovăţire a lŏcuitorilor căcĭ n'aŭ primit mortasipi prin sate, prin porunca ce am dat d-vóstră, de la 17 ale aceştiĭ următóre lunĭ, s'aŭ îndatorat lŏcuitoriĭ a plătĭ vama însă numaĭ de la vite vîndute până acum la neguţătoriĭ turcĭ prin sate,

obligată a o plăti vîn̦dĕtorul viteĭ, Otcârmuirea a pus să se imprime cărţĭ esplicătóre taxeĭ şi le a împărţit pe la sate. Acésta n'a împedicat

căcĭ neguţătoriĭ turcĭ carĭ eraŭ îndatoraţĭ s'aŭ depărtat cu cireḑile lor, neputênd să 'ĭ găséscă vameşiĭ aşĭ lua vama, iar de acum să se păziască cu mare străşnicie ponturile vămeĭ şi cărţile tipărite, care sunt date prin sate; dar fiind că Otcârmuirea în urmă s'aŭ pliroforisit, că după nizamul ce s'aŭ dat în trecuta primăvară de d-luĭ zabitul de acolo neguţătorilor turcĭ şi cu strigare de pristav, ca nimenĭ să nu cumpere vite afară prin sate şi vênḑarea celor maĭ multe vite s'aŭ făcut acolea în oborul têrgului Ploescĭ, de unde nu rĕmâne îndoială că vameşiĭ şi-aŭ luat vama pe deplin, iar prin sate se înţelege că prea puţine vite se va fi vêndut, de aceea cu desluşire acum scriem d-vóstră, că porunca cea de la 17 ale următóreĭ să o puneţĭ în lucrare, însĕ maĭ întêiŭ să cercetaţĭ cu scumpĕtate, orĭ prin zapciĭ plăşilor saŭ prin alţĭ credincioşĭ ómenĭ aĭ d-vóstră spre descoperirea adevĕruluĭ. şi când înfiinţat veţĭ dovedi că lŏcuitoriĭ de prin sate aŭ izgonit pe mortasipĭ şi vameşiĭ n'aŭ luat vama, atuncĭ numaĭ pentru câte vite se vor dovedi în adevĕr vêndute până acum de lŏcuitorĭ prin sate la negutătorĭ turcĭ (de la care şi aceia vor avea vameşiĭ dovadă că nu şi-aŭ siguripsit vama de la cumpĕrătorĭ), la acea să plătéscă lŏcuitoriĭ vama după ponturĭ, dar şi acéstă îndatorire ce se face lŏcuitorilor vînḑĕtorĭ să înţelógă că de acum înainte să îngăduiască pe vameşĭ a-şĭ orîndui mortasipĭ prin sate a lua vama după ponturĭ, de care dumnóvóstră să fiţĭ cu mare îngrijire a se păzi întru tóte ponturile vămeĭ şi coprinderea cărţilor celor tipărite ce sunt date la mânile lŏcuitorilor, ca să nu li se facă vre-o năpăstuire că înşi-vĕ veţĭ cădea la grea rĕspundere şi de urmarea ce veţĭ face să ne înSciinţaţĭ.— 1822 Maiŭ 20.

Cod. 96 pag. 272.

De la Otcârmuirea Valahieĭ,

cătra dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ ot sud Saac.

Vameşiĭ aceluĭ judeţ s'aŭ jăluit că lŏcuitoriĭ de prin sate, după ce aŭ luat cărţile cele tipărite aŭ isgonit pe mortasipiĭ vameşilor nepriimind nicĭ pe vameşĭ, scoţênd vorbe, că vama s'aŭ ertat şi acum la luna luĭ April strîngêndu-se de neguţătorĭ turcĭ vite de surecurĭ prin sate nu le-aŭ dat vamă, ḑicênd că eĭ de la lŏcuitorĭ n'aŭ oprit, nicĭ aŭ obiceiŭ să dea de la eĭ şi până aŭ venit să jăluiască, neguţătoriĭ turcĭ înplinindu-şĭ surecurile s'aŭ dus cu cireḑile în alte judeţe şi pe la locurĭ depărtate, unde nu'ĭ póte găsi, şi după cuprinderea ponturilor vămeĭ i a cărţilor tipărite ce s'aŭ dat prin sate, ca vama să o plătéscă vênḑătoriĭ prin sate când vor cumpĕra neguţătoriĭ, să fie dator şi vênḑătorul şi cumpĕrătorul a da ştire vameşilor saŭ mortasipuluĭ, ca să'şĭ ia vama de la

pe ţĕranĭ, să nu se supună şi să isgonéscă pe «mortasipiĭ» din sate.

---

vênḑĕtor şi să dea adeverinţă la neguţătorul cumpĕrător ca să nu se supere în urmă de alţĭ vameşĭ, iar când va cumpĕra de la locurĭ unde nu va fi vameşĭ saŭ mortasipĭ faţă să sigurifiséscă negreşit cumpĕrătorul vama de la vênḑĕtor şi să o dea la mortasip saŭ vameşul ce'l va găsi lŏcuitoriĭ prin sate saŭ să rĕmâie nesupĕraţĭ de vamă de la vitele vêndute când n'aŭ fost vameşul saŭ mortasipul faţă, căcĭ vama rĕmâne sigurifsită asupra cumpĕrătoruluĭ în puterea căruia pont despre o parte lŏcuitoriĭ cu cuvênt drept se apĕră, iar siguranţa vămiĭ de la neguţător vedem că se caută de către vameşĭ şi pe la zalhanale când le tae neguţătoriĭ şi în urmă îĭ apucă prin judecăţĭ şi se îndatoresc neguţătoriĭ carĭ n'aŭ teşcherele, că aŭ plătit vênḑĕtorul vama de plătesc aceĭ câte talerĭ 2 de vită, dar fiind-că peristasis al vremeĭ aŭ adus să nu se pótă lua vama de la cumpĕrătoriĭ turcĭ căcĭ acum lipsesc, iar când sunt de faţă dumnévóstră sunteţĭ îndatoraţĭ prin zabitul judeţuluĭ a o împlini, adecă să nu se păgubéscă vama de dreptul sĕŭ, de aceea cu musaade la vameşĭ şi cu învinovăţie la lŏcuitorĭ, căcĭ n'aŭ primit mortasipiĭ, ca să plătéscă lŏcuitoriĭ vama, însă numaĭ pentru vitele ce vor fi vêndute la turcĭ prin sate şi va fi dovadă, că nicĭ vameşiĭ nicĭ mortasipul n'aŭ luat vama de la vênḑĕtor, nicĭ de la cumpĕrător; vĕ poruncim dar, ca prin adâncă cercetare şi cu bună descoperire a adevĕruluĭ, făcêndu-se înfiinţată arĕtarea vameşilor, că adecă lŏcuitoriĭ n'aŭ primit pe mortasipĭ prin sate, atuncĭ numaĭ pentru vite vêndute la neguţătoriĭ turcĭ prin sate şi vama neplătită nicĭ de vênḑĕtor nicĭ de cumpĕrător, la aceea numaĭ să îndatoraţĭ pe lŏcuitorĭ a plăti vama, iar la vite vêndute prin têrgurĭ unde vameşiĭ aŭ fost faţă şi şi-aŭ luat vama, lŏcuitoriĭ vênḑĕtorĭ să nu se supere cu vre-o numire a vameşilor că acele vite le-aŭ fi vêndut prin sate şi de acum înainte să se păzéscă rînduiala ponturilor şi a cărţilor tipărite întru tóte, căcĭ de se va face cât de puţină urmare împotrivă şi se va lua de la lŏcuitorĭ cu nedreptate, să sciţĭ că înşivĕ veţĭ cădea la învinovăţire, dar şi dreptul vămeĭ să vĕ siliţĭ al sigurarifsi nu numaĭ acum după mijlocul ce arĕtăm maĭ sus, ci şi în urmă, după datoria ce aveţĭ să daţĭ ajutor vameşilor ca la un huzmet ce este al Visterieĭ, însă maĭ întêiŭ să daţĭ lŏcuitorilor să înţelégă pricina pentru care se îndatoresc, şi de acum înainte să primească mortasipĭ prin sate, carĭ mortasipĭ să fie datorĭ a păzi rînduiala ponturilor vămiĭ, care şi în cărţile tipărite ce se află în sate se coprinde, adecă să le păzéscă întocmaĭ avênd îngrijire dumnévóstră cu mare luare aminte, ca de acum înainte să păziască ponturile şi cărţile tipărite cum ḑicem întru tóte şi de îndreptarea ce veţĭ face, să însciinţaţĭ Otcârmuireĭ ca să ne fie sciut.—1822 Maiŭ 18.

Mikalache Manu, Constantin Negre, Romanitis.

Cod. 96, pag. 268.

De aci nâscu o lungă daraveră între Visterie şi cumpĕrătoriĭ vamelor.

De la otcârmuirea Valahieĭ,

către dumnólor boeriĭ Ispravnicĭ ot sud Prahova.

S'aŭ vĕḑut însciinţarea dumnévóstră de la 12 ale aceştiĭ lunĭ ce faceţĭ pentru pricina vămeĭ vitelor, care este legată în ponturĭ şi în cărţile tipărite ce s'aŭ împărţit prin sate să o plătéscă vênḑĕtorul, iar când nu va fi vameşul saŭ mortasipul faţă să o sigurifséscă neguţătorul cumpĕrător a o da la vameşĭ, iar lŏcuitoriĭ după ce trece cumpĕrătorul să nu se supere, căcĭ vama se sigurifsecce asupra cumpĕrătoruluĭ şi pentru că lŏcuitoriĭ n'aŭ primit mortasipĭ prin sate şi neguţătoriĭ turcĭ nu s'aŭ supus a face siguranţa vămeĭ după jalba vameşilor, că isprăvnicatul nu le-aŭ dat ajutor a le face împlinire, ci încă le-aŭ stătut şi înpotrivă stricându-le şi un têrg, s'aŭ poruncit ispravnicilor cu străşnicie, ca orĭ de la o parte saŭ de la alta să împlinéscă dreptul vămeĭ negreşit şi arĕtaţĭ dumnévóstră că cu schimbarea isprăvnicatuluĭ aţĭ găsit acea poruncă neenerghisită şi cereţĭ poruncă acum cum să urmaţĭ, cu care acéstă însciinţare s'aŭ arĕtat şi vameşiĭ cu jalbă, ḑicênd că lŏcuitoriĭ satelor le-aŭ gonit mortasipiĭ şi isprăvnicatul în loc de a le da ajutor le-aŭ stătut înpotrivă şi cum că cu întârḑierea ce s'aŭ făcut neguţătoriĭ turcĭ, carĭ eraŭ datorĭ eĭ să sigurifséscă vama s'aŭ dus cu vitele nefiind acum faţă şi eĭ rĕmân păgubaşĭ; acésta dar chibzuindu-se şi vĕḑênd că în adevĕr plângerea vameşilor este din pricină că n'aŭ primit mortasipiĭ prin sate, se păgubesc cu musaadea spre vameşĭ şi cu învinovăţire spre lŏcuitorĭ, căcĭ n'aŭ primit mortasipĭ, îndatorăm pe lŏcuitoriĭ vênḑĕtorĭ să plătéscă eĭ vama pe vite ce aŭ vêndut până acum la neguţătoriĭ turcĭ, iar de acum înainte să priméscă pe mortasipĭ a privigea să 'şĭ ia vama după ponturĭ i catalog, care acésta să faceţĭ maĭ întâiŭ pe lŏcuitorĭ se înţelégă pricina pentru care se orînduesc la plata vămeĭ, îngrijind de acum înainte, ca după ce vor plăti cum ḑicem pe vitele vêndute, să se păzéscă întru tóte ponturile vămeĭ făr'de a se face càt de puţin alte urmărĭ, că dumnevóstră veţĭ cădea la rĕspundere. —1822. Maiŭ 17.

***Mihalache Manu**, Constantin Negre, Romanitis.*

Cod. 96. pag. 260.

De la Otcârmuirea Valahieĭ,

către cinstita Agie.

In ponturile vămeĭ la capul al 3-lea se coprinde, ca să dea Agia patru slujitorĭ a fi pentru pază la carvasara i la alte locurĭ unde îĭ va orîndui, şi vameşiĭ carvasaraleĭ în trecutele ḑile jăluindu-se că nu i se dă aceĭ slujitorĭ de plin, prin pitac s'aŭ poruncit, ca să se dea negreşit; acum iarăşĭ prin jalbă

Se póte vedea în notele nóstre. Corespondența schimbată în acéstă

---

către Luminația sa Pașa fac arĕtare, că în locul acelor slujitorĭ ce aŭ lipsit aŭ plătit la alțĭ ómenĭ de slujbă, de unul po talerĭ 16 pe lună și cere ca până acum pe câțĭ slujitorĭ aŭ avut lipsă pe 4 lunĭ trecute de la Ianuar încóce să i se dea baniĭ, iar de aicĭ înainte să i se dea slujitorĭ, și de la Luminăția sa Pașa se poruncesce a'ĭ face îndestulare, la care avênd vameșiĭ cuvênt drept să să scrie cinstiteĭ Agiĭ ca cu orĭ ce mijloc va scĭ să odihnéscă pe vameșĭ, căcĭ apoĭ de vor maĭ jălui la Luminăția sa Pașa póte să rînduiască vre-un gavaz a face împlinire după a lor cerere, neputênd noĭ să facem într'alt chip de vreme ce în ponturile vămeĭ scrie curat să i se dea aceștĭ slujitorĭ.—1822 Maiŭ 10.

Mihalache Manu, Constantin Cornea.

Asemenea pitac s'aŭ făcut și către Spătărie.

Cond. 96, fila 260.

Anaforaua vameșilor oboruluĭ, carvasaraleĭ pentru vama peilor de epure ce s'aŭ cumpĕrat de un Iane omul Gogheĭ, care nu se supunea a plăti vama acestor peĭ.

Către cinstita Otcârmuire.

Vameșiĭ oboruluĭ Bucurescilor prin jalba către cinstita Otcârmuire arată pentru vama pieilor de epure că în pontul vămiĭ la cap 27, se coprinde pentru ceĭ ce va aduce pieĭ de epure, de afară aicĭ în Bucurescĭ, să plătéscă la vameșul oboruluĭ câte douĕ parale de piele, iar afară să nu se supere nicĭ vênḑĕtorul nicĭ cumpĕrătorul și că un Iane omul luĭ Gogăĭ strîngênd de afară de prin județe 8500 pieĭ de epure și aducêndu-le aicĭ, de unde și ridicându-le de le-aŭ trecut în țéra nemțéscă nu voĭesce a plătĭ acele câte 2 parale de o piele, cerênd poruncă orĭ să li se împlinéscă dreptul vămiĭ saŭ să se înfățișeze la judecată, atât cu Ene omul luĭ Gogăĭ cât și cu alțiĭ a cărora jalbă fiind orînduită în cercetrea Logofețieĭ s'aŭ înfățișat înaintea mea Medelnicerul Gheorghe Manciul vameșul cu pârîtul Iane omul Gogăĭ suditul nemțesc, față fiind și Dragomanul cinstiteĭ Aghențiĭ și făcênd cercetare am vĕḑut în ponturile vămeĭ la capul 27 coprinḑêndu-se chiar așa: «pentru pieile de epure ce se strîng de pe afară orînduială aŭ fost maĭ nainte ca să plătéscă vênḑĕtorul câte 2 parale de piele iar cumpĕrătorul scoțêndu-le din țéră de va fi raia să plătéscă treĭ la sută, saŭ fiind sudit să plătéscă după tarifă și despre o parte jăluindu-se vameșiĭ că acele câte douĕ parale maĭ tóte se perd, iar despre altă parte lŏcuitoriĭ că mortasipiĭ le face catahrisis luându-le vamă cu asupră de aceea ce la lét 1820 Decembre, când s'aŭ vêndut vămile pe lét 1821 prin anaforaua dumnélor veliților boerĭ întărită de reposatul domn Alexandru Vodă Suțul, s'aŭ hotărit, puindu-se și în ponturile vămiĭ, ca acele câte 2 parale să plătéscă la vameș cel ce le strînge

privinţă. Asemenea se póte vedea în notele nóstre şi afacerea unuĭ turc care întroducea în ţéră tabac şi refuză de a plăti vamă.

---

cu măruntul, adecă sciind el că are să plătéscă vama vênḑĕtoruluĭ să'şĭ cumpĕnéscă mĕsurile a da preţul cel cuviincios şi fiind că se obicinuesce de se aduc cele maĭ multe pieĭ în Bucurescĭ, cel ce va aduce pieĭ de afară saŭ le va strînge în politie, să aibă să plătéscă de fieş-care piele cât două parale la vameşul oboruluĭ Bucurescilor, iar cel ce le va ridica de aicĭ din Bucurescĭ a le scóte peste graniţă să plătéscă vama la carvasara, de va fi raia treĭ la sută, iar fiind sudit după tarifă, cu care mijloc afară prin judeţe nu are să se supere nicĭ vênḑĕtorul nicĭ cumpĕrătorul, iar pentru peile ce nu vor veni în Bucurescĭ, rînduesce să plătéscă vama la vameşul judeţuluĭ şi vama trecĕtoreĭ să o plătéscă la vameşiĭ scheliĭ pe unde le va scóte. S'aŭ căutat şi în tarifă şi se găsi pieile de epure puse la tranziton să dea la suta de pieĭ banĭ 180 la carvasara. S'aŭ întrebat pârîtul Iane ce rĕspunde? şi ḑise, că unele din pieĭ cu ómeniĭ luĭ le-aŭ strîns prin judeţe, altele le-aŭ strîns prin mâna altora şi aducêndu-le aicĭ de le-aŭ unit aŭ luat vameşiĭ vamă, iar de la alţiĭ n'aŭ luat şi nicĭ nu este dator a plăti, nicĭ a da fóie de scăunaşiĭ sĕĭ precum i se ceruse, ḑicênd că o vamă este dator să o plătéscă. Respunseră vameşiĭ că mărginile Bucurescilor fiind deschise acele pieĭ le-aŭ primit pârîtul făr'de şcirea vămiĭ, băgându-le pe locurĭ dosnice şi tocmaĭ la ridicare neputînd a le scóte de aicĭ făr'de şcirea vămiĭ aŭ luat cărţulie de la carvasara şi atuncĭ s'aŭ descoperit suma pieilor ce aŭ strîns de afară şi le-aŭ adus aicĭ în Bucurescĭ şi apucându-'e vameşu' de vamă nu s'aŭ împotrivit ḑicênd că va plăti la urmă, după care a luĭ neînpotrivire i-aŭ dat carvasaraua cărţulie de le-aŭ ridicat, apoĭ maĭ trecênd din vame şi cerênd vameşiĭ plată aŭ început a se împotrivi ḑicênd că nu este dator nimic; şi fiind şciut că pieile ce se strîng de pe afară cu cărţĭ date de la Vistierie şi atuncĭ când s'aŭ întocmit acéstă rînduială luaiŭ pliroforie că s'aŭ dat şi poruncă domnéscă la calemgiul Vistierieĭ, ca orĭ cuĭ va da cărţĭ a strînge pieĭ de epure să le facă cunoscut acelor neguţătorĭ şi de se vor îndatora a rĕspunde vama făr'de împotrivire aşa să le dea cărţĭ, care rînduială din pricina rĕzvrătiriĭ nu s'aŭ putut păzi; am întrebat şi pe calemgiul Vistierieĭ să arate cuĭ aŭ dat cărţĭ a strînge pieĭ de epure şi rĕspunse că într'acest an nimĕnuĭ n'aŭ dat.

Decĭ, după rînduiala tractaturilor şi după coprinderea tarifeĭ când vor păzi sudiţiĭ aceea ce li se orînduesce ca să cumpere cu rădicata, a scóte din ţéră cele ce sunt slobode şi când vor aduce din strĕine locurĭ şi vor vinde cu rădicată, atuncea este dator a plăti aceea ce este orînduit în tarifă, iar ceea ce sunt cu acareturĭ aicĭ în ţéră cum este Goga şi face neguţătorie cu amăruntul adecă orînduesce scăunaşĭ de strînge pieĭ de prin sate şi oraşe şi apoĭ strîngêndu-le sume, de le scóte afară, fiind-că face neguţătorie ale pămêntenilor este dator asemenea ca pămênteniĭ a sigurifsi vama saŭ a o plăti şi de vreme

Cu referință la darea pe exportul porcilor, huzmet al Dómneĭ, avem de notat că acest venit s'a vîndut pe anul 1822 cu 80550 talerĭ.

ce pârîtul n'aŭ voit nicĭ a arĕta pe ceĭ ce aŭ strîns pieile de le-aŭ adus, care cu musaadea spre el i se ceruse ca să se îndatorescă a plăti acea vamă arĕtându-se cu cuget că să păgubesce vama care este venit al Visterieĭ şi vameşiĭ avênd dreptate după ponturĭ, găsesc cu cale ca pârâtul Iane sa plătéscă vama pămêntuluĭ câte 2 parale la tóte pieile de epure câte aŭ strîns de aicĭ din ţéră precum îl îndatoréză ponturile, apoĭ deosebĭ are să plătéscă la carvasara aceĭ 180 banĭ de sută după tarifa ce sunt orînduiţĭ după tranziton, fiind-că scot piele peste graniţă, şi fiind că vameşiĭ oboruluĭ prin jalba lor arată că maĭ sunt şi alţĭ neguţătorĭ sudiţĭ aicĭ, ce şi aceia făcênd acéstă neguţătorie a pămêntenilor cu pieĭ de epure nu voĭesc să plătéscă, să aibă dar şi aceĭ neguţătorĭ a plăti dreptul vămiĭ tot după mijlocul ce ara'ă maĭ sus făr de nicĭ o împotrivire, iar care se va împotrivi cu alte cuvinte să'l aducă a se înfăţişa la judecată. — 1822, Maiŭ 22.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

De la oîcârmuirea Valahieĭ.

Dumnéta vameşe al Carvasaraleĭ i dumnéta chir Stroe, vĕ însciinţăm că un neguţător din ţéra turcéscă aducênd o sumă oca tabac şi neputênd să'l vêndă voĭesce să'l rădice ca să'l ducă de aicĭ în alte părţĭ. Cumpĕrătorul vămeĭ tabaculuĭ care este al dumnéluĭ vel Căminaru şi al Cutieĭ milosteniĭ îşĭ cere vama deplin ca unul ce 'l-aŭ deschis aicĭ, iar neguţătorul se împotrivesce a nu plăti şi în ponturile tabaculuĭ ne-fiind altă coprindere de cât numaĭ orînduitul ce are să plătéscă tabacul, orînduim pe dumnévóstră să cercetaţĭ cu deămăruntul şi păzind dreptatea, orĭ să'ĭ învoiţĭ saŭ să ne arĕtaţĭ înscris cu întróga pliroforie cum se cuvine a se urma şi cum s'aŭ urmat din vechime şi până acum, căcĭ la Carvasara apururea se întêmpla de acestea; păziţi-vĕ însă că dreptul adevĕr să ne însciinţaţĭ. — 1822 Martie 30.

Constantin Negre. Grigorie Romanitis.

Cod. 96 pag. 233.

Vênḑarea slobodenieĭ vitelor pe un an întreg lét 1822 Ianuare 1 până la sfêrşitul luĭ Decembre se face cu acésta orînduială, ca râmătoriĭ ce ies afară din ţéră la orĭ ce parte de loc, să plătéscă la o păreche câte talerĭ 5 peste vamă i peste parale 20 la păreche ce sunt canonisite ale vătafuluĭ de plaiŭ, i la judeţele ot preste Olt să dea şi Căimăcămieĭ câte parale opt de un râmător şi Ispravnicilor câte patru de un râmător, care tóte are să le dea neguţătorul. Numaĭ la judeţele ot preste Olt să dea şi de la vitele marĭ tinere de hrană

Perceperea acestuĭ venit a întêmpinat dificultățĭ cum se póte vedea în actele din notă. Fiind-că, în lipsa Domnieĭ, acest venit se varsă la

ce se va da voĭe a eșĭ din țéră și numaĭ în țéra turcéscă peste hotar, bez cele de surecurĭ pentru capanul împĕrătesc, să ia huzmetul pe un cal talerĭ patru si de un bivol talerĭ treĭ și de o vacă talerĭ doĭ, carĭ banĭ să'ĭ dea neguțătoriĭ afară din vama cea orînduită și afară din havaetul Căimăcămieĭ, po parale 60 de tótă felurimea și câte ḑece parale pentru cel orînduit calemgiŭ și încărcat cu acéstă trébă.

35.500 întêia strigare Ianuare 10 dumnéluĭ Clucerul Filip.

50.000 a doua strigare dumnéluĭ Clucerul Filip.

80.550 a treia strigare Ianuare 13 s'aŭ făcut tot înaintea dumnélor boerilor și s'aŭ săvêrșit rĕmâind tot asupra dumnéluĭ Clucerului Filip.

Cărțĭ de iratul trecereĭ râmătorilor în țéra nemțéscă.

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră . . . . carele aŭ cumpĕrat pe acest an cu lét 1822 Ianuare 1, slobodenia eșireĭ râmătorilor peste hotar în țéra nemțéscă de la . . . . . . sud . . . . . . cu acéstă orînduială, adecă ca de la toțĭ râmătoriĭ ce vor trece print'acéstă schelă, orĭ din județele ot preste Olt orĭ din cele-l'alte douĕ-spre-ḑece județe să ia trecĕtóre de o păreche talerĭ 5, carĭ banĭ să'ĭ dea acela ce va trece râmătorĭ și osebit tot acel neguțător stăpânul râmătorilor să plătéscă și la vameșĭ vama i goștinăritul după ponturile vameĭ, i câte parale 10 de un râmător al vătafuluĭ de plaiŭ [1]) și cumpĕrătorul luând avaetul ce se arată maĭ sus, să fie dator a da cărțulie coprinḑĕtóre de numele aceluia ce trece i de suma banilor și de suma vitelor, cu care cărțulie și cu cărțulia vameșuluĭ de plata vămeĭ să fie slobod a trece peste hotar neoprit făr'de a supĕra cu vre-o cerere maĭ mult din cât se coprinde maĭ sus, din care poruncim și ție vătașe de plaiŭ, să întărescĭ paza mărgineĭ bine, ca să nu pótă găsi nimenĭ mijloc să trécă râmătoriĭ făr'de plată că nu numaĭ te veĭ pedepsi, ci veĭ plăti și paguba ce se va întêmpla huzmetuluĭ, și orînduitul acesta să aibă tot ajutorul la căutatul și strînsul acestuĭ venit, ca la un huzmet ce este al stăpânireĭ și pe ceĭ ce se vor arĕta împotrivitorĭ să'ĭ supue și făr'de voĭe a plăti: 1822 Ianuar 1.

Iar la județele ot peste Olt s'aŭ pus acest prostichiŭ.

1) și câte parale opt de un râmător ale Căimăcămieĭ Craioveĭ, i câte parale 4 de un râmător ale Ispravnicilor județuluĭ.

Cărțile din'apoĭ la ce schele s'aŭ făcut.

La schela......... din sud Mehedințĭ cu potecile ce vor fi într'acel județ Mehedințĭ.

Visterie, *Otcârmuirea* streină în 22 Martie către Vizirul Mehmet Paşa Silistra Valezi, să fie obligaţi administratorii turcĭ şi Căimăcămia de

La schela Vâlcanu sud Gorj cu potecile ce vor fi într'acel judeţ Gorj.

La potecile ce vor fi în Judeţul Vâlceĭ, căcĭ râmătorii ce vor merge la schela Câinenĭ dintr'acele 5 judeţe are să plătéscă trecĕtórea la cel orînduit de la schela Câinenilor.

La schela Câinenĭ sud Argeş cu potecile ce vor fi într'acel judeţ Argeş şi să ia de la toţĭ râmătoriĭ ce vor trece printr'acéstă schelă, orĭ din judeţele ot preste Olt, saŭ din ceste-l-alte 12.

La schela Dragoslavele sud Muşcel cu potecile ce vor fi într'acel judeţ Muşcel

La poteca din Plaiul Dâmboviţeĭ sud Dâmboviţa.

La schela Câmpineĭ sud Prahova cu potecile ce vor fi în sud Prahova.

La schela vămeĭ Vălenilor cu trecĕtórea prin vama Buzĕuluĭ i prin vama Şanţuluĭ cu tóte potecile de trecere ce vor fi la vale până în Focşanĭ.

Prea înălţate şi prea milostive Vizir Mehmet Paşa Silistra Valesi stăpînul nostru, cu plecată închinăciune până la pămênt sărutăm luminate tălpile înălţimeĭ tale.

Printr'acéstă prea plecată a nóstră arĕtare facem cunoscut Inălţimeĭ tale, că aicĭ în ţéră s'aŭ aflat un huzmet întocmit al Dómneĭ, pentru râmătoriĭ ce merg de aicĭ la ţéra nemţéscă, ca peste vama cea orânduită să dea şi talerĭ 5 la o pĕreche de râmătorĭ, iar vitele marĭ fiind poprite a nu eşi din ţéră afară, numaĭ în judeţele ot peste Olt să dea vóe a scóte vite tinere de hrană însă numaĭ peste Dunăre în ţéra turcéscă, la acelea rînduesce să ia iarăşĭ peste vama cea orânduită de un cal talerĭ 4, de un bivol talerĭ 3, de un boŭ talerĭ 3, şi de o vacă talerĭ 2, iar cusururile ce sunt pentru capan să nu se supere şi acest huzmet făcêndu-se venit al Visterieĭ şi la luna luĭ Ianuare vĕnḑêndu-se cu mezat aŭ cumpĕrat tótă ţéra dumnéluĭ Clucerul Filip în talerĭ 80550, apoĭ şi Clucerul aŭ vêndut 5 judeţe de peste Olt la chir Ión Paspale în talerĭ 33.000 şi mergênd a face huzmetul zapt nu 'laŭ îngăduit ceĭ de acolo stăpânitorĭ a căuta acest huzmet şi s'aŭ întors înapoĭ, de care aŭ scris Luminăţia sa Hagi Ahmet Paşa la dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ şi la dumnéluĭ Silictar Aga al mărieĭ sale Paşeĭ muhafizul Vidinuluĭ, ca să lase pe cumpĕrătorul a-şĭ căuta huzmetul, încă să'ĭ dea şi mână de ajutor, cu care s'aŭ întors cumpĕrătorul iarăşĭ la Craiova, unde ḑicêndu'ĭ să caute huzmetul şi ceĭ ce aŭ fost îndatoraţĭ a plăti nu s'aŭ supus să'ĭ dea nimic, şi mergênd la Căimăcămie i la dumnéluĭ Silictar Aga de aŭ arĕtat, n'aŭ vrut să'ĭ dea nicĭ un ajutor, şi aşa s'aŭ întors cumpĕrătorul iarăşĭ înapoĭ cerêndu'şĭ baniĭ de la vênḑĕtor, precum şi vênḑĕtorul cere a se scădea de la Visterie; să bine-voescĭ Inălţimea ta a face îndreptare: ca orĭ să se îndatoreze stăpânitoriĭ acelor 5 judeţe, carĭ n'aŭ îngăduit, nicĭ aŭ dat ajutor cumpĕrăto-

Craiova a îngădui, ba încă a da ajutor cumpĕrătoruluĭ huzmetuluĭ de a percepe taxa acestuĭ huzmet, lucru la care şi maĭ marii turcĭ şi

ruluĭ să rĕspundă baniĭ aceştia şi să rĕmâe huzmetul pe séma Dumnélor, orĭ să se scadă Visteria cu numita sumă de banĭ, saŭ precum maĭ bine se va chibzui de către înalta înţelepciunea Inălţimeĭ tale se va da poruncă de urmare. — 1822 Martie 22.

Cod. 101, fila 16 v.

De la Otcârmuirea Valahieĭ,

către d-luĭ biv vel Cămăraşu Costache Samurcaş Caimacamul Craioveĭ.

Din alăturata jalbă a neguţătoruluĭ Costi Pavlovicĭ suditul chesaro crăesc va fi d tale pliroforie, ci fiind-că aicĭ ne este sciut că aŭ rînduiala a plăti la râmătorĭ vama după pontur le i catalogul vămeĭ şi osebit aŭ să plătéscă talerĭ 5 la pĕreche aĭ slobodenieĭ, câte opt parale de un râmător al Căimăcămieĭ şi şi câte 4 parale iarăşĭ de un râmător ale ispravnicilor, iar 20 de parale la pĕrechea de râmătorĭ ce se orînduise din vremea rĕposatuluĭ domn Alexandru Vodă Suţul a lua vătaşiĭ de plaiŭ şi se cuprinde şi în cărţile de trecerea râmătorilor, acelea după întocmirea ce în urmă s'aŭ făcut la orînduiala vătăşeilor de plaiŭ s'aŭ ridicat să nu se maĭ ia, şi fiind-că cere jăluitorul să i se arĕte ce este dator să dea? precum şi cinstita Aghenţie cere să'ĭ împlinim cererea. arĕtăm că este rînduit în catalog să dea la schelă treĭ la sută, iar raelile să dea şi goştinărit de un râmător opt banĭ, iar la cumpĕrătorile ce se fac în ţéră. cu care n'are a face vameşiĭ scheliĭ, este rînduit să dea vèndétoriĭ de un râmător 30 de parale şi în ponturĭ la capu 25 scrie, că de'l va cumpĕra de la locurĭ unde nu va fi vameşĭ saŭ mortasipĭ faţă, să sigurifséscă neguţătorul cumpĕrător vama a o da la vameş; pentru acésta făcu pretenţie cinstita Aghenţie, că nu pot neguţătoriĭ sudiţĭ să strîngă vama de la vêndĕtorĭ, căcĭ vameşiĭ o iaŭ prin mortasipiĭ lor de la lŏcuitorĭ. De aceea ca să lipséscă pricinile, s'aŭ îndatorat neguţătoriĭ, ca să dea fóĭe de la cine aŭ cumpĕrat şi vameşiĭ judeţelor să cerceteze după fóĭe a'şĭ lua vama de la vândĕtorĭ de unde nu va fi luat; ci dar şi dumnéta păzind cuprinderea ponturilor i a cataloguluĭ vămilor şi rînduiala trecereĭ râmătorilor, să daĭ nizam a nu se supĕra neguţătoriĭ împotrivă, dându-se neguţătoruluĭ şi în scris acéstă rînduială, ca să scie şi el ce are să plătéscă.— 1822 Martie 28.

Constantin Negre, Grigorie Romaniţis.

Cod. 90, pag. 236.

S'aŭ făcut două cărţĭ din partea boerilor otcârmuitorĭ către ispravniciĭ Prahoveĭ şi Saac, coprindĕtóre ca să nu supere vătaşiĭ plaiurilor i vameşiĭ schelilor pe chezaşiĭ Săcelenilor carĭ trec, râmătorĭ din Transilvania în pământul ţĕreĭ

agenţiĭ românĭ din Craiova se arĕtaseră împotrivitorĭ. Cumpĕrătoriĭ huzmetuluĭ din judeţele oltene, cer să li se reziliеze contractul şi să li

rumănescĭ pentru havaetul ce li se cere, fiind că acest lucru n'aŭ apucat a se întări de către Domn după anaforaua boerilor şi să conteneze până vor primi al doilea poruncă de urmare.—1821. Ianuar. 27.

Cod. 96, pag. 200.

Prea înălţate şi prea milostive Vizir Mehmet Selim-Paşa Silistra Valezi, stăpânul nostru, cu plecată închinăciune până la pământ sărutăm luminatele tălpile înălţimeĭ tale.

Printr'această prea plecată arĕtare a nóstră, facem cunoscut înălţimeĭ tale că huzmetul trecereĭ râmătorilor în ţéra nemţească şi a vitelor marĭ de hrană în ţéra turcéscă din judeţele ot preste Olt s'aŭ cumpĕrat în luna luĭ Ianuare la începutul anuluĭ de chir Ioan Paspale în talerĭ 33.000de la Dumnéluĭ Clucerul Filip, fiind Dumnéluĭ Clucerul cumpĕrător acestuĭ huzmet pe tótă ţéra de la mezatu ce s'aŭ făcut în Divan şi cumpĕrătorul de al doilea luând după orînduială cărţile Divanuluĭ de aicĭ, aŭ trămis ómenĭ ca să caute huzmetul şi nefiind primiţĭ de stăpânirea de acolo s'aŭ întors înapoĭ, când atuncĭ arĕtându-se Inălţimeĭ tale pricina, s'aŭ scris de Inălţimea ta cărţĭ la Dumnéluĭ Silictar Aga al măriеĭ sale paşeĭ Muhafizul Vidinuluĭ şi la Dumnéluĭ Caimacamul; am scris şi din partea nóstră Dumnéluĭ Caimacamuluĭ, ca nu numaĭ să lase pe cumpĕrător a căuta huzmetul i săĭ dea şi ajutor, să'l pótă căuta cu înlesnire, cu care cărţĭ mergĕnd chir Paspale cumpĕrător la Craiova i s'aŭ dat voie să caute huzmetul făcĕndu'ĭ Dumnéluĭ Caimacamul şi poruncĭ precum şi D-luĭ Silictarŭ asemenea poruncĭ aŭ dat, rînduind şi neferĭ de ajutor cu ómeniĭ ceĭ orînduiţĭ din partea cumpĕrătoruluĭ, şi cumpĕrătorul întorcĕndu-se aicĭ la Bucurescĭ aŭ primit însciinţare de la orînduiţiĭ séĭ, că neguţătoriĭ turcĭ ce s'aŭ aflat în partea loculuĭ cumpĕrătorĭ de vite marĭ nu s'aŭ supus a da havaetul acestuĭ huzmet, dicĕnd că daŭ îndestule avaeturĭ la vămĭ i altele şi neferiĭ orînduiţĭ de D-luĭ Silistrarul Aga s'aŭ tras dicĕnd, că nu poate să le stea împotrivă şi aşa nu s'aŭ căutat huzmetul, rĕmâind numaĭ cu cheltuiala făcută iar pentru râmătorĭ apucând pe neguţătoriĭ ce i-aŭ trecut în ţéra nemţească a plăti, nicĭ aceia nu s'aŭ supus, dând respuns, că eĭ aŭ plătit avaet îndestul cât li s'aŭ cerut şi nu pot să plătească al doilea şi cumpĕrătorul făcĕndu-ne arĕtare de cele ce s'aŭ întêmplat şi că se leapădă de huzmet, că cu neajutorul şi cu zăticnirea ce s'aŭ făcut întêiŭ, şi pe urmă nesupuind pe ceĭ împotrivitorĭ aŭ trecut vreme de două lunĭ şi la huzmetul acestă fiind maĭ tot folosul pe iarnă şi la începutul primăvereĭ, care acestea lipsindu'ĭ nu póte să maĭ primească huzmetul, însă noĭ apururea 'l-am îndemnat ca să nu se lepede, apoĭ s'aŭ arĕtat cu jăluire şi cumpĕrătorul de tótă ţéra, de care încă de la

se dea despăgubirĭ. Se pare că nu prea mergea bine vama, în genere, de aceea cumpĕrătoriĭ aĭ căutaŭ pretexte de a se lepăda pe întreprin-

trecutul Martie 22 am arĕtat Inălţimeĭ tale pricina prin arz, iar acum numitul cumpĕrător prin jălbĭ cerênd îndestulare cu a i se întórce baniĭ ce aŭ dat şi aŭ cheltuit la acesst huzmet, precum şi cinstita Aghenţie a chesaro crăesciĭ curţĭ prin notă cere despăgubirea cumpĕrătoruluĭ fiind sudit nemţesc, şi acestea făcêndu-le cunoscute Luminăţieĭ sale Hagi Ahmet Paşa, am luat rĕspuns, ca să înscîinţăm Inălţimeĭ tale, pentru care cu plecăciune până la pământ înscîinţăm, că noĭ socotindu-ne în multe chipurĭ ca să găsim vre-un mijloc maĭ înlesnitor şi vĕḑênd că aceştĭ banĭ aŭ întrat în socoteala mirieĭ împĕrătăscĭ şi cumpĕrătorul huzmetuluĭ neîndestulându-se cu ajutorul stăpânireĭ, cĭ încă avênd şi împotrivire, dreptatea şi obiceiul pămêntuluĭ nu'l póte sili ca să'l primească asupră-şĭ saŭ să'l păgubéscă, de altă parte vĕḑênd că stăpânitoriĭ de la Craiova făr'de nicĭ un cuvênt drept aŭ zăticnit huzmetul de nu s'aŭ putut căuta la vremea luĭ şi în urmă ajutor l'aŭ dat slab, cu care s'aŭ întârḑiat de s'aŭ lepădat cumpĕrătorul, apoĭ avênd pliroforie că avaetul acela sub alte numirĭ l'aŭ luat ceĭ de la Craiova, care şi de nu l'aŭ luat de plin, dar însă s'aŭ amestecat şi învinovăţirea este a stăpânitorilor Craioveĭ, de aceea prin porunca Inălţimeĭ tale să se încarce dumnéluĭ Căimăcamul cu boeriĭ de acolo cu aceĭ taleĭ 33.000 aĭ mirieĭ împĕrătescĭ să'ĭ rĕspunḑă d-lor şi Visteria de aicĭ să se scaḑă, apoĭ Dumnélor vor rîndui a căuta huzmetul pe séma d-lor; iar cea desăvêrşită hotărîre rămêne la Inălţimea ta.—1822, April 15

Arz către măria sa Vizir Paşa Silistra Valesi pentru huzmetul trecereĭ râmătorilor din judeţele ot peste Olt.

Către prea înălţatul Vizir măria sa Mehmed Selim Paşa Silistra Valesi aducem prea plecată închinăciune până la pămînt, sărutând urmele luminatelor mărieĭ tale tălpĭ.

Printr'acéstă plecată a nóstră arĕtare facem cunoscut Inălţimeĭ tale, că aicĭ în ţéră s'aŭ aflat un huzmet întocmit al Dómneĭ pentru râmătoriĭ ce merg de aicĭ la ţéra nemţéscă, că peste vama ce este orînduită să dea şi talerĭ 5 la o părechee de râmătorĭ, iar vitele marĭ fiind proprite a nu eşi afară din ţéră numaĭ în judeţele ot preste Olt, să dăm voie a scóte vite tinere de hrană însă numaĭ peste Dunăre în ţéra turcéscă, la acele rînduesce să ia iarăşĭ peste vama cea orînduită de un cal talerĭ 4, de un bivol talerĭ 3, şi de un boŭ talerĭ 3, şi de o vacă talerĭ 2, iar cusururile ce sunt pentru capan să nu se supere şi acest huzmet făcêndu-se venit al Vistierieĭ şi la luna luĭ Ianuare vînḑêndu-se cu mezat aŭ cumpĕrat tótă ţéra dumnóluĭ Clucerul Filip în talerĭ 80.550, apoĭ şi Clucerul aŭ vêndut 5 judeţe ot peste Olt la chir Ioan Paspale în talerĭ 33.000

dere. «Otcârmuirea» apĕră cât póte interesele fiscului. Asemenea apĕrare era fórte anevoiósă, căci mĕsurile primite orĭ ordonate de capiĭ

şi mergênd a face huzmetul zapt nu l'aŭ îngăduit ceĭ de acolo stăpânitorĭ a căuta acest huzmet şi s'aŭ întors înapoĭ, de care aŭ scris Luminăţia sa Hagi Ahmet Paşa la dumnéluĭ Caimacanul Craioveĭ şi la Dumnéluĭ Silistar Aga al măriei sale Paşeĭ Muhafizul Vidinuluĭ, ca să lase pe cumpĕrător aşĭ căuta huzmetul încă să i se dea şi mână de ajutor, cu care s'aŭ întors cumpĕrătorul iarăşĭ la Craiova, unde ḑicêndu-i-se să caute huzmetul şi ceĭ ce aŭ fost îndatoraţĭ a plăti, nu s'aŭ supus săĭ dea nimic şi mergênd la Căimăcămie dumnéluĭ Silistar Aga de aŭ arĕtat, n'aŭ vrut săĭ dea nicĭ un ajutor şi aşa s'aŭ întors cumpĕrătorul iarăşĭ înapoĭ cerêndu'şĭ baniĭ de la vênḑĕtor, precum şi vênḑĕtorul cere a se scădea de la Visterie; să bine voescĭ Inălţimea ta a face îndreptare, ca orĭ să se îndatoreze stăpânitoriĭ acestor 5 judeţe care n'aŭ îngăduit nicĭ aŭ dat ajutor cumpĕrătoruluĭ să rĕspunḑă baniĭ aceştia şi să rĕmâe huzmetul pe sóma dumnélor, orĭ să se scaḑă Vistieria cu numita sumă de banĭ, saŭ precum maĭ bine se va chibzui de către înalta înţelepciune Măriei Tale se va da poruncă de urmare.—1822, Marte 22.

Către prea înălţatul Vizir măria sa Ahmed Selım Paşa Silistra Valezâ, aducem prea plecată închinăciune până la pĕmênt, sărutând urmele luminatelor măriei tale tălpĭ.

Cu prea plecatul nostru arzmagzar arĕtăm Inălţimeĭ tale pentru slobodenia trecereĭ râmătorilor în ţéra nemţéscă din tótă Valahia şi al vitelor marĭ de hrană, numaĭ din judeţele ot peste Olt, că găsindu-se huzmetul cu havaet orînduit a se lua, afară de surecurĭ care nu sunt supuse la acest avaet a acestuĭ huzmet, s'aŭ făcut venit al miriei împĕrătescĭ, care s'aŭ vêndut prin mezat, încă pe acest an, cumpĕrându se tótă ţéra de dumnéluĭ Clucerul Filip în talerĭ 80.550 aŭ vêndut şi domnuluĭ Clucerul 5 judeţe ot preste Olt la chir Ioan Paspale în talerĭ 33.000, căruia după orînduială i s'aŭ dat cărţile Divanuluĭ, să caute huzmetul şi pentru că cumpĕrătorul a cercat împotrivirĭ de la dumnéluĭ Silistar Aga al măriei sale Paşeĭ Muhafizul Vidinuluĭ, de la dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ, s'aŭ lepădat chir Ioan Paspale cumpĕrătorul de acest huzmet cu pricinĭ cuviinciόse ce s'aŭ urmat avênd cuvîntul dreptăţeĭ, iar noĭ prin doue arzurĭ către Inălţimea ta, unul de la 22 ale trecutuluĭ Marte şi altul de la 15 ale trecutuluĭ April, am arĕtat pe larg pricina împotrivireĭ ce aŭ avut cumpĕrătorul şi că saŭ amestecat dumnéluĭ Caimacamu cu dumnélor boerĭ şi chiar la acest havaet luând parte dintr'ênsul cu alte numirĭ, şi am făcut rugăciune, ca de către Inălţimea ta să se îndrepteze, adecă să se încarce dumnéluĭ Caimacamul, boeriĭ de acolo cu aceĭ talerĭ 33.000 şi să rĕmâe huzmetul pe sóma dumnélor al căuta, iar baniĭ de se vor pune în socotéla dumnélor se va scădea Viste-

turcĭ din Bucurescĭ, eraŭ paralizate de împotrivirea celor din Craiova, cea maĭ mare anarhie continuând în administraţiunea ţěreĭ, sub tóte

ria de aicĭ saŭ se va da porunca Inălţimeĭ tale a-ĭ trimite aicĭ la Vistierie; acum aŭ venit trămis din partea dumnéluĭ Caimacamuluĭ Căminarul Grigorie Mavrodooglu, care s'aŭ înfăţişat înaintea nóstră cu Gheorghe Barnaz vechilu luĭ chir Ioan Paspale provalisând Căminarul întâiŭ, că nicĭ o împotrivire n'aŭ avut la căutarea huzmetuluĭ, care după dovedile ce aŭ arětat Bornaz Vechilul şi după a nóstră sciinţă aŭ rěmas Căminarul făr de cuvênt de îndreptare; al doilea aŭ provalisit Căminarul, că Ioan Paspale mergênd la Craiova însuşĭ a vêndut huzmetul în Divan şi s'aŭ haraciladisit în sumă de talerĭ 25.000 dicênd că cu acel preţ primeşce a lua hazmetul; l'am întrebat să ne arěte cine este cumpěrătorul? aŭ răspuns că este tot Paspale; din care rěmase cunoscut, că Paspale vrênd să'l vêndă şi negăsind muşthereŭ a eşi preţul, de nu cu folos, dar măcar baniĭ Vistieriеĭ, de aceea şi nu l'aŭ dat; apoĭ ce vêndare se póte numi a se cumpěra tot de cel ce l'aŭ avut? ci şi acéstă provlimă găsindu-se deşartă i s'aŭ dat rěspuns că nu are dreptate. Făcu şi a treia provlimă ca să'ĭ dea huzmetul din tótă ţéra saŭ măcar schela Câineniĭ împreună cu Craiova şi nicĭ la acésta n'am putut să'ĭ dăm făgăduiala. Nu pentru alta, ci pentru căcĭ aŭ trecut vreme multă şi prin vêndărĭ aŭ trecut la alte mânĭ şi aceia aŭ intrat în cheltuelĭ, maĭ vêrtos că acum este a cincia lună de la începutul anuluĭ, şi a strica vêndarea pentru atâta vreme trecută, cunoscut este că se vor scorni alte judecăţĭ şi pricinile nu vor putea lua sfârşit curând; de aceea şi acuma arětăm Inălţimeĭ tale, că de iznóvă să se poruncéscă dumnéluĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ şi boerilor de acolo, să se încarce şi cu rěspunderea banilor şi cu căutatul huzmetuluĭ, că după cererea ce făcuse dumnéluĭ Caimacamul luĭ Chir Paspale de vechil, să paradoséscă huzmetul, aŭ şi rînduit, care vechil s'aŭ făcut cunoscut şi numituluĭ Căminar. Şi ca să fie sciut Inălţimeĭ tale cum aŭ fost să plătéscă acestĭ banĭ, arětăm, că pe fieş-care lună aŭ fost să dea câte talerĭ 2750 şi pe 5 lunĭ trecute Ianuare Fevruare, Marte, Aprilie, şi Maiŭ ce n'aŭ plătit fac talerĭ 13750, carĭ banĭ urméză să'ĭ dea acum, precum maĭ jos prin socotélă se vede, iar de acum înainte până la sfârşitul anuluĭ are să dea pe fieş-care lună câte talerĭ 2750, cu care se istovesce suma de talerĭ 33.000; deosebit maĭ arětăm Inălţimeĭ tale, că ocnele de peste Olt la vêndare sunt legate, ca peste baniĭ cumpěrătóreĭ să plătéscă la Vistierie şi birul ciocănaşilor, care este pe un an talerĭ 5986 banĭ 60 şi se plătesce şi aceştia în sferturĭ, precum în contract sunt legaţĭ, care vine pe lună talerĭ 498 banĭ 105, iar pe 5 lunĭ ce aŭ fost să'ĭ plătéscă până acum sunt talerĭ 2494 banĭ 45 şi are să urmeze şi pe cele-l-alte lunĭ plata lor, carĭ banĭ împreună cu baniĭ după vêndarea ocnelor, este încărcată Vistieria a'ĭ primi, ca uniĭ ce încă de la vêndare s'aŭ făcut venit aĭ mirieĭ împěrătescĭ, însă baniĭ aceştia nu s'aŭ trămis la Visterie cu cuvênt că s'aŭ oprit de dumnéluĭ Caima-

privințile, orĭ-cât nenorociții boerĭ din *Otcârmŭire* se adreséză la uniĭ și la alțiĭ, cu formula umilitóre: «sărutând urmele luminatelor

camul și de boeriĭ de acolo; ci și pentru acésta rugăm pe Inălțimea ta, să se poruncéscă dumnéluĭ Caimacamuluĭ a îndatora pe dumnóluĭ Logofĕtul Bibescu cumpĕrătorul acelor ocne, ca să trimită aceștĭ banĭ, urmând și pe cele-l-alte viitóre lunĭ a plăti sferturile, iar de va fi porunca Inălțimeĭ tale că să'ĭ opréscă dumnéluĭ Caimacamul în socotelile Craioveĭ, se va încărca dumnéluĭ și Visteria de aicĭ se va scădea; de care spre maĭ bună pliroforie se arată în perilipsis și socotéla acestor banĭ, carĭ sunt să se numere acum pe 5 lunĭ trecute. — 1822 Maiŭ 14.

Venedict Troados vechilul Mitropolieĭ, *Mihalache Manu*, *Constantin Negre Caimacam*, *Grigorie Romanitis Vistier*.

Baniĭ ce are Vistieria să ia din câștiul trecĕtoreĭ vitelor de la județele ot preste Olt, pe 5 lunĭ, pâna la sfârșitul aceșteĭ lunĭ Maiŭ.

taleri	
13750	analogon pe 5 lunĭ din talerĭ 33.000 aĭ huzmetuluĭ trecereĭ vitelor din cincĭ județe ot preste Olt, însă:

talerĭ	
2750	pe luna luĭ Ianuare.
2750	pe Fevruare
2750	pe Marte.
2750	pe Aprile.
2750	pe Maiŭ.
13750.	

Baniĭ ce are să ia Vistieria aĭ dăjdieĭ ciocănașilor ot vel-Ocnă, iarășĭ până la sfârșitul aceștiĭ lunĭ Maiŭ.

2494.45 analogon pe 5 lunĭ din talerĭ 5986 banĭ 60 de la ciocănașiĭ ocnelor ot preste Olt, însă:

talerĭ	banĭ	
498	105	pe luna luĭ Ianuare.
498	105	pe Fevruare:
498	105	pe Marte.
498	105	pe Aprile.
498	105	pe Maiŭ.
2494.	45	

16.244.45 Adecă șése-spre-ḑece etc.

talpe» ale capilor turcĭ. Póte-se o maĭ mare, o maĭ durerósă înjosire

---

Vameșiĭ carvasaraliĭ, pentru vama vitelor ce le taĭe de beilic ĭ alte madele, Către cinstita Otcârmuire.

După buiurdizma ce ni se dă la acéstă alăturată jalbă a vameșilor carvasaraleĭ și oboruluĭ Bucurescilor, făcĕnd cercetare cerereĭ lor ce fac, arĕt Dumnévóstră :

1). Că nu li se dă ajutor la tréba căutatuluĭ vămiĭ; la acésta greșélă aŭ. pentru că Divanul tot-dóuna la orĭ-ce aŭ cerut ajutor li aŭ dat, însă la cele cu cale.

2). Pentru 13 seimenĭ că este îndatorată Spătăria și Agia să le dea și nu le dă; pentru acésta în trecutele ḑile când s'aŭ arĕtat cu jalbă, Divanul le-aŭ făcut poruncĭ ca să-ĭ dea negreșit, dar de nu le-aŭ dat datoria este să jăluiască pentru Spătărie și pentru Agie, iar nu pentru Divan, de care și acum să se maĭ dea poruncĭ cu strășnicie să li se dea seimenĭ negreșit.

3). Pentru oborul vitelor de la Tĕrgul-de-afară, tot-dóuna aŭ fost obiceiŭ ca vameșiĭ să 'șĭ facă obor precum și din vechime s'aŭ urmat până acum, și la vremea când aŭ cumpĕrat eĭ vama aŭ vĕḑut starea oboruluĭ cum este și s'aŭ mulțămit a cumpĕra așa fără de a provalisi ceva, că de și provalisea tot acest rĕspuns li se da; cum și pentru închiderea marginilor Bucurescilor, cu tóte că s'aŭ maĭ dat poruncile Divanuluĭ, dar și acum să se dea poruncă către cinstita Spătărie și către Dumnóluĭ Vornicul de politie, ca să îndatoreze pe mahalagiĭ ceĭ ce sunt pe marginĭ a închide locurile cele slobode, să rĕmâe numaĭ drumurile cele ce aŭ fost din vechime deschise pentru âmblet, ca nu numaĭ pentru dreptul vămiĭ să se păzéscă, ci și pentru alțĭ făcĕtorĭ de rele însă într'acéstă vreme rezvrătită, cu ascherlâĭ, și de nu se va putea păzi nizamul ca în vreme de liniste, nu pot să aibă cuvênt asupra Divanuluĭ, căcĭ acestea le-aŭ vĕḑut și le-aŭ sciut jăluitoriĭ și așa le-aŭ cumpĕrat.

4). Pentru vitele ce s'aŭ tăiat la scaune de tăinaturĭ cercetând, m'am pliroforisit, că vitele s'aŭ luat de la lŏcuitorĭ, fără plată de banĭ și măcelariĭ carĭ le-aŭ tăiat aŭ fost tocmițĭ cu simbriĭ și carnea aŭ dat'o pe la ostașĭ, iar pieile și seul ce aŭ eșit de la aceste vite s'aŭ vêndut de Vistierie, pentru a cărora sumă întrebând pe Dumnéluĭ Stolnicu Petracho sameșul Vistieriеĭ mi-aŭ dat pliroforie în scris. că de la luna luĭ Decembre 10 până la Aprilie 10, pe patru lunĭ s'aŭ tăiat vite cu orînduială din țéră, însă vacĭ 3680 și oĭ 7015 și Vistieria aŭ vêndut ... ie vacă 3024 și 7000 pieĭ de óie, și seŭ ocă 6013; iar de la Aprilie 10 ... s'aŭ așeḑat contracciŭ. La aceste chibzuind cererea vameșilor am găsit'o ... drepţiĭ. pentru că aceste vite ce s'aŭ tăiat nu sunt maĭ multe de cât ... ie liniste, și orĭ la ostirĭ de s'aŭ dat carnea, saŭ la obste de se vindea

a demnităţeĭ omenescĭ? Nu maĭ vorbim de acea a bieteĭ naţiunĭ române!

---

când era tot norodul strîns, vameşiĭ îşĭ va lua dreptul loř, de aceea nu este cu cuviinţă a se păgubi vama care este orînduită prin ponturĭ şi catalog: a da vêndétorul de vită de boŭ şi de vacă talerĭ 2 şi de óie şi capră parale 10, iar la pelea de vacă parale 10 şi de óie parale 3, maĭ vêrtos că nicĭ la vêndare nu li s'aŭ făcut cunoscut că scaunul ce va tăia vite pentru tăinaturĭ nu are să plătéscă vamă, şi de vreme ce Vistieria aŭ luat banĭ pe peile vitelor şi pe seul ce aŭ vêndut, urmézĭ că iarăşĭ Vistieria să plătéscă şi dreptul vămiĭ ne fiind cu cale a se păgubi; precum şi pentru ḑilele din Decembre nu are să se scaḑă căcĭ aŭ fost vameşiĭ şi maĭ 'nainte de Ianure tot jăluitoriĭ; ci la acésta făcêndu-se şi de către Dumnévóstră chibzuire se va da poruncă de a li se plăti baniĭ de la Vistierie, saŭ li se va ţinea în sémă la sferturile vămiĭ.

Pentru neguţătoriĭ turcĭ carĭ nu se supun a plăti vama după obiceiul ce s'aŭ urmat, care prin catalog şi ponturĭ se arată anume, să mórgă la Dumnéluĭ baş-beşliagă, carele are poruncă a da nizam şi a le face îndestulare, ca pe ceĭ ce vor fi împotrivitorĭ să 'ĭ îndatoreze a plăti vama şi a păzi obiceiul cu a veni cu mărfurile la carvasara când le aduc, după obiceiul vechiŭ ce s'aŭ păzit.

Pentru vameşiĭ de la Câmpina, căutându-se în ponturile vămiĭ, se găsi la capul al unspre-ḑecelea scriind chiar aşa: «iar vameşiĭ de pe la schelĭ pentru intrarea în ţéră de orĭ-ce fel de marfă, de va fi ca să vie acea marfă la carvasaraua din Bucurescĭ, saŭ să tréćă prin Bucurescĭ a merge la alte têrgurĭ ale ţeriĭ, să nu se supere acea marfă de trecĕtóre, fiind că pentru marfa ce va veni în Bucurescĭ spre vêndare are să ia vamă carvasaraua, cum şi pentru marfa ce va trece prin Bucurescĭ are să ia tranziton iarăşĭ carvasaraua, după orînduială» afară din marfa cea de braşovenie, ce o aduc neguţătoriĭ suditĭ austriacescĭ aicĭ în Bucurescĭ şi prin ponturĭ la capul 15 se orânduesce a lua vama Câmpineĭ de povară un leŭ, care să 'l ţie în sémă la Carvasara, pentru care acest pont împotrivire nu este, nicĭ despre jăluitorĭ şi numaĭ pentru cele ce se îndatoresce la pontul 11, dar peste cele coprinse în ponturĭ maĭ ḑic în jalbă, că vameşiĭ Câmpineĭ sunt datorĭ a trămite la Carvasara pe tótă lună catastih anume de tóte mărfurile ce es din ţéra nemţéscă şi care în ce loc se aduce, ca după acel catastih să pótă lua séma neguţătorilor ce aduc mărfurĭ în Bucurescĭ, căcĭ uniĭ cacirdisesc de intră în Bucurescĭ fără de a plăti vamă; asemenea ḑic, că sunt datorĭ a trămite şi rubar, adică fóie de mărfurile ce merg din Bucurescĭ a trece înlăuntru împreună cu cărţuliile ce se strîng, care acésta şi de nu se coprinde în ponturĭ, dar arată că este obiceiŭ vechiŭ urmat şi păzit, şi că numiţiĭ vameşĭ nicĭ acésta nu o păzesc, nicĭ cele ce sunt îndatoraţĭ prin ponturĭ; vrênd, a îndatori pe Dumnéluĭ Clucerul Deşliu, ca unul ce Dumnéluĭ aŭ vêndut şi

Diverse neînțelegerĭ se ivesc între cumpĕrătoriĭ vămiĭ și Otcârmuire în decursul luĭ Maiŭ 1822. Acele se resolv în sensul actuluĭ mareluĭ Logofĕt Mihalache Manu, raport al acestuia către cinstita Otcârmuire.

Agenția austriacă a reclamat în Martie 1822 contra opririĭ exportuluĭ unor producte din țéra rumânéscă. La acéstă notă rĕspunde Otcârmuirea în modul următor:

Către cinstita chesaro-crăiască Aghenție

Nota cinstiteĭ Aghențiĭ, de la 15 ale următóreĭ, primind-o, s'aŭ vĕḑut întrebarea ce se face pentru producturĭ, de s'aŭ ridicat ca să trécă în staturile chesaro-crăescĭ, cele ce era poprite? rĕspundem cinstiteĭ Aghențiĭ, că cele ce aŭ fost slobode maĭ d'inainte de a trece nu s'aŭ poprit, fără numaĭ atuncĭ când, avea lipsă țéra pentru ostirile împĕrătescĭ, cu porunca Luminățieĭ Sale Pașeĭ, s'aŭ fost poprite acele producturĭ de a trece, apoĭ iarășĭ făcêndu-se îmbelșugare tot cu a Luminățieĭ Sale poruncă, s'aŭ slobodit și acelea și sunt slobode acum tóte după orînduiala ce aŭ fost și maĭ 'nainte și precum sunt scrise în catalog și ponturile vămilor, de care nu lipsesce Otcârmuirea a o face cunoscut cinstiteĭ Aghențiĭ.—1822, Martie 27.

Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod. 96, pag. 232.

Obiectele aduse de Consulĭ pentru propria lor trebuință sunt scutite de orĭ ce vamă cum probéză următorul pitac:

1822 Marte 8. Pitac la vameșul carvasaraleĭ că vechilul Consuluĭ franțuzesc pe lângă alte lucrurĭ de neguțătorie aŭ adus și nisce butelĭĭ i altc lucrurĭ de trebuință caseĭ Dumnéluĭ, se poruncesce ca cele pentru casa Dumnéluĭ să nu se supere de vamă, iar cele de neguțătorie să plătéscă vama după tarifă.

Zapciĭ din județe îndatorițĭ a fi la serviciul și ajutorul vameșilor precum și polcovniciĭ de județe, găsiră cu cale ca cheltuelile ce le

Carvasaraua și vama Câmpineĭ,să îndrepteze pricina după ponturĭ și după obiceiŭ ca să nu se păgubéscă jăluitoriĭ; vĕḑuiŭ plângerea din partea jăluitoritor și pentru Dumnéluĭ Clucerul, că în multe rîndurĭ i-aŭ provalisit și nicĭ o îndreptare nu le-aŭ făcut; găsesc cu cale să se dea porunca Dumnévóstră către dumnélor boeriĭ ispravnicĭ din sud Prahova, să îndatoreze pe vameșiĭ Câmpineĭ cu strășnicie a păzi rînduiala ponturilor și obiceiul ce s'aŭ urmat, căcĭ orĭ-ce pagubă se va pricinui se va îndatora a o plăti eĭ, iar avênd vre-un cuvênt de împotrivire să se arĕte cu jalbă. — 1822 Maiŭ 12.

Mihalache Manu vel. Logofĕt.

Cod. 101, fila 57.

făceaŭ în urmărirea intereselor vămeĭ să le cisluiască pe sate, înființând ast-fel un noŭ bir asupra țĕranilor. Acésta ocasionă reclamațiunĭ de la sate, în urma cărora Otcârmuirea dete, la 13 Iunie 1822, următórea poruncă:

Cod. 96 pag. 223.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Dumnévóstră boerilor ispravnicĭ aĭ județuluĭ, mirare are Otcârmuirea cum ațĭ îngăduit Dumnévóstră pe zapciĭ a pune în cisla cheltuelilor ce se fac de zabițĭ i polcovnicĭ și de alțiĭ, în vreme ce Dumnévóstră suntețĭ datorĭ a da mână de ajutor vameșilor, spre a putea căuta huzmetul vămeĭ ca unul ce este venit al Visterieĭ, iar nu să se pue în cisla cheltuelilor împreună cu satele; de aceea strașnic vi se poruncesce, ca nu numaĭ baniĭ ce li se va fi luat să li se întórcă înapoĭ, ci încă să le dațĭ și ajutorul cel cuviincios și să dațĭ nizam, de acum înainte să nu li se facă cât de puțină supĕrare, căcĭ orĭ ce pagubă li se va pricinui din pricina neajutoruluĭ Dumnévóstră, înșivĕ vețĭ fi rĕspundĕtorĭ. 1822, Iunie 13.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.

Cod. 99, pag. 282.

Ocnele. Vindarea ocnelor pe 1822 se face prin strigare la Divan. Costache Samurcaș, Cămărășul, fiiul cunoscutuluĭ Căimăcam Samurcaș, în presența Pașeĭ oferă prețul cel maĭ mare pentru ocne, anume 916,050 talerĭ [1]).

1. Vêndarea ocnelor pe anul acesta cu lét 1822 pe un an întreg, de la Ianuare până la sfârșitul luĭ Decembre, se face cu orînduiala și obiceiul ce aŭ avut ocnele, cu schelile deschise, și cel ce va cumpĕra să scie că baniĭ cumpĕrătoreĭ și avaeturile are să 'ĭ dea dimpreună și cu milele în sferturĭ cum se daŭ și baniĭ vămilor pe lunĭ și deosebit are să plătéscă la cămărașiĭ ceĭ vechĭ chelărieĭ ocneĭ pentru caĭ, i sfóră, i porumb, i fîn, i her, i oțel și altele ce sunt gătite care aŭ să le priméscă plătindu-le prețul lor.

Ianuare 12, lét 1822 întêia strigare înaintea Dumnélor boerilor la Divan.

Talerĭ

460,000 Dumnéluĭ Căminarul Aslanoolu.

Ianuare 18, lét 1822, a doua strigare înaintea Dumnélor boerilor la Divan.

490,000 Dumnéluĭ chir Iane Paspale.

Ianuare 26, lét 1822, a treia strigare la măria sa Pașa.

916,050 Costache Samurcaș, Cămărașu, fiul Căimăcamuluĭ. S'aŭ săvêrșit înaintea Măriei sale Pașa și s'aŭ dat, fiind și toțĭ Dumnélor boeriĭ față i alțĭ mușteriĭ, adecă nouĕ sute șase-spre-dece miĭ și cincĭ-decĭ.

Cod. 98 pag. 313.

In 26 Iannare 1822 Otcârmuirea dă carte de vîndarea ocnelor şi alte cărţĭ relative la malurile de sare [1]).

---

1) *Carte de vêndarea ocnelor din Sud Vâlcea.*
De la Otcârmuirea Valahieĭ

Fiind-că pe acest următor an cu lét 1822 Iannare 1. până la sfârşitul luĭ Decembre, aŭ cumpĕrat de la Cochiivechĭ ce s'aŭ făcut, Ocnele marĭ din Sud Vâlcea, Dumnéluĭ Costache Samurcaş biv vel Cămăraş, i s'aŭ dat acéstă carte a nóstră cu care să aibă volnicie a face zapt numitele ocne de la ḑintêiŭ a acestuĭ lunĭ Iannare; de care poruncim şi vouĕ vătaşilor şi tuturor slugilor de la numitele ocne, ca viind .... ce s'aŭ orînduit de către maĭ sus numitul boer spre a face zapt tótă tréba ocneĭ de acolea, să avețĭ cu toțiĭ a'ĭ da tótă ascultarea şi supunere la slujbele şi trebile ocneĭ, cu silinţă şi făr'de nicĭ o lenevire, ca nu cumva din pricina neascultăreĭ şi a lenevireĭ vóstre să se facă vre-o zăticnire la trebile ocneĭ, ce sunt a se săvêrşi în vremea lor, căcĭ carele nu va urma datorieĭ luĭ celeĭ obicinuite straşnic se va pedepsi de către stăpânire.—1822 Iannare 26.

Grigore Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre,

Asemenea 2 cărţĭ s'aŭ maĭ făcut şi la Ocna Slănicu şi la Telega pe numele...

Carte pentru paza margineĭ de a nu merge sare sume marĭ la Dunăre.
De la Otcârmuirea Valahieĭ

Cu tóte că pentru ceĭ ce cumpĕră sare de la ocne şi o pogóră în ţéră pentru al lor alişveriş, prin poruncile stăpânireĭ este nizam dat de a nu fi slobod a se pogorî maĭ la vale asupra Dunăreĭ decât cale de şése césurĭ până în Dunăre, şi ceĭ ce se va îndrăzni a trece peste acest hotar cu sare, aceluia să i se facă controbont pe séma stăpânireĭ tótă sarea ce va avea; dar fiind-că acum ne-aŭ făcut arĕtare Dumnéluĭ cumpĕrătorul ocnelor, cum că uniĭ din lăcuitorĭ ce se obicĭnuesc a se pogorî cu sare de vênḑare împotriva poruncilor şi a nizamuluĭ ce este dat trece peste hotarul ce s'aŭ ḑis maĭ sus de se pogóră cu sarea maĭ la vale asupra Dunăreĭ şi o cacirdisesc dincolo, de aceea orînduim pe .... pristav pe linia hotaruluĭ Dunăreĭ, începênd de la Culea din Sud Olt până în dreptul Giurgiuluĭ şi pe câţĭ va găsi cu bună dovadă pogorîţĭ cu sare sume marĭ la vale spre Dunăre de cât ca de şease ceasurĭ cale până la Dunăre, pe toţĭ aceea să'ĭ poprescă şi câtă sare va găsĭ la dênşiĭ să o facă controbont pe seama stăpânireĭ, nesupĕrându-se cu acésta însă ceĭ ce aŭ sare sume micĭ pentru trebuinţa hraneĭ lŏcuitorilor ţĕreĭ şi a vitelor lor, care nu este cu bănuială de a se cacirdisi peste Dunăre, iar în cele-l-alte locurĭ ale ţĕreĭ depărtate de Dunăre prin sate, i prin tĕrgurĭ şi oraşe, este slobod a se vinde sare atât de lŏcuitorĭ cu carul, cât şi cu mĕruntul pentru trebuinţa hraneĭ ómenilor şi a vitelor lor, după obiceiul ce din vechime s'aŭ

Preţul oferit pentru ocne de Samurcaş este mult maĭ urcat de cât cel cu care aŭ fost vîndute de rĕposatul Alexandru Suţu, Cluceruluĭ Filip. Acesta cumpĕrase ocnele pe 3 anĭ. Doĭ anĭ le stăpâni, iar în anul al treilea întâmplându-se resmeriţa, Filip nu maĭ dete seama de administraţia ocnelor. In 1822 fu tras la rĕspundere pentru baniĭ încasaţĭ pe acest an. Filip dete socotelĭ şi Otcârmuirea regulă afacerea în mod definitiv în 28 Decembre 1822 [1]).

---

urmat, pentru care poruncim şi Dumnévóstră Ispravnicilor aĭ judeţelor, i Polcovnicilor, i Căpitanilor şi tuturor zabiţilor judeţelor, să daţĭ mână de ajutor spre săvêrşirea porunceĭ şi osebit poruncim Dumnévóstră ispravnicilor judeţelor, să publicarisiţĭ la toţĭ de obşte lŏcuitorĭ porunca acésta, ca nimenĭ să nu maĭ îndrăznéscă a face urmare împotrivă, căcĭ după ce li se va lua sarea controbont, apoĭ se vor şi pedepsi.—1822 Ianuar 26.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

Asemenea carte s'aŭ făcut pentru hotarul Dunăreĭ, începênd de la Giurgiŭ până la hotarul Brăileĭ.

Cod. 98, pag. 314.

Carte pentru paza malurilor de sare.
De la Otcârmuirea Valahieĭ.

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră . . . . ce s'aŭ orînduit de Dumnélor boeriĭ cumpĕrătorĭ aĭ ocnelor pentru paza şi îngrijirea ce se cuvine a se face la malurile de sare care sunt în sud Saac i Buzĕŭ şi la Slam-Râmnic, ca după obiceiŭ să păzéscă a nu se face risipă furându-se de uniĭ alţiĭ cu carul saŭ cu calul, afară numai din ómeniĭ ceĭ ce plătesc sărărit, carĭ sunt şciuţĭ, uniĭ ca aceia aŭ slobodenie pentru trebuinţa caselor lor a lua cu traista sare, hrănindu-se dintr'acele malurĭ cu sare fără de banĭ, pentru care aŭ să ia de la dênşiĭ orînduitul Cămărăşieĭ, mielul hârşia, caşul, şi 6 oca lână, saŭ cine nu va avea de acelea să dea câte talerĭ 5, însă de la mocaniĭ ceĭ ce sunt cu oile după obiceiul lor, iar afară dintr'aceia pe orĭ care va prinde furând sare cu carul saŭ cu calul, vitele tóte să le iea de glóbă şi pe aceĭ ómenĭ după obiceiŭ pe scirea ispravnicilor judeţuluĭ să 'ĭ trămiţă orînduitul cămăraş la pedépsa ocneĭ; pentru care poruncim şi Dumnévóstră Ispravnicilor aĭ judeţelor i Vătaşilor de plaiŭ, să daţĭ mână de ajutor orînduituluĭ, spre a putea păzi precum se cade, ca să nu curgă pagubă la huzmetul stăpânireĭ.—1822, Ianuar 26.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Dumnévóstră boierilor ispravnicĭ ot sud Prahova, vĕ facem în scire, că la socotéla ce se face ocnelor pe anul trecut în vremea ce aŭ fost ocnele asupra

Se face cercetarea compturilor cumpĕrătoruluĭ Ocnelor Filip până la isbucnirea resmeriţeĭ şi apoĭ a Administratoruluĭ în regie a

---

Dumnéluĭ biv vel Clucerul Filip, după socotéla ce aŭ luat şi Dumnéluĭ de la Cămăraşul ce aŭ avut la ocna Telega dintr'acest judeţ, ne-aŭ arĕtat socotéla ce prin osebit catastih se vede pe fieş-care lună osebit, adecă cheltuelĭ pentru tăerea de sare, cheltuelĭ pentru chelăriĭ, plată de simbriĭ, vênḑare de sare, şi orĭ-ce s'aŭ urmat în fieş-care lună la cheltuelĭ şi la venit, trebuinţă fiind a se cerceta tóte ca să se vadă de a urmat bine orînduiţiĭ ómenĭ, de la ocnă, spre a nu rĕmânea vre-o bănuială asupra acestor condee, îndată ce veţĭ primi porunca acésta cu. . . . ce s'aŭ orînduit într'adins să mergeţĭ unul din Dumnévóstră la numita ocnă cu protopopul judeţuluĭ i cu Dumnéluĭ zabitul de la acel judeţ, ca faţă cu Medelnicerul Hina ce aŭ fost cămăraş, i cu alţĭ ómenĭ ce aŭ fost în slujba ocneĭ carĭ vor fi avênd şciinţă să cercetaţĭ cu mare scumpĕtate tóte condeile după catastihul ce se trimite, de sunt adevĕrate fără nicĭ o încărcătură la cheltuelĭ şi făr'de lipsă la venit şi unde va fi trebuinţă veţĭ da şi carte de blăstem spre a descoperi dreptul de adevĕr şi să ne înşciinţaţĭ cu întréga pliroforie iscălind în înşcinţare şi Dumnéta ispravnice şi zabitul şi protopopul, cartea să ne-o aducă protopopul făr'de zăbăvă d'impreună cu catastihul ce i se dă aicĭ.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

Asemenea s'aŭ făcut şi pentru ocna Slăniculuĭ avênd osebirea acésta adecă:

Ca faţă cu Bănică saŭ cu Vistierul Temeli de va veni, carĭ aŭ fost cămăraşĭ de la începutul anuluĭ până la rĕzvrătire i cu Vistierul Diiamandi, cel ce aŭ fost Cămăraş iarăşĭ cu Bănică de la August până la sfêrşitul anuluĭ şi de va lipsi Vistierul Temeli, să nu se zăticnéscă cercetarea fiind că este Bănică.

Prea înălţate şi prea milostive Vizir Mehmet Selim Paşa stăpânul nostru, cu plecată închinăciune până la pamênt sărutăm luminatele tălpile înălţimeĭ tale.

Printr'acéstă prea plecată arĕtare facem cunoscut pentru socotéla Ocnelor din anul trecut că d-luĭ Clucerul Filip, împreună cu alţĭ tovarăşĭ avênd ocnele cumpĕrate de la reposatul domn Alexandru Vodă Şuţul pe treĭ anĭ, pe an pe talerĭ 770.000, pe doĭ anĭ le-aŭ stăpânit, iar pe al treilea an în luna dintêiŭ a luĭ Ianuarie, de la inceputul anuluĭ, murind Domnul într'acea lună apucase de dedeseră sfertul numaĭ pe o lună, talerĭ 64.166 banĭ 80 după tagvilu ce are, pe urmă făcêndu-se Domn rĕposatul Scarlat Vodă Calimah, după trebuinţa ce aŭ avut de cheltuelĭ la domnie nouă, şi după cererea ce aŭ făcut i-aŭ trămis banĭ la Ţarigrad talerĭ 227.500, iar în tagvilurile Măriеĭ sale de luarea banilor scrie Domnul să fie cu dobândă, din care să se scaḑă sferturile la soróce, bez talerĭ 72.500 ce i-aŭ dat tot de odată şi s'aŭ deosebit pentru sfertul vămilor,

tustrelelor ocne, după terminarea resmeriţeĭ. Acest administrator în regie fu tot Clucerul Filip, rînduit la acésta de «Otcârmuire».

---

de luna luĭ Februarie, aŭ dat Luminaţieĭ sale Hacâ Paşa Muhafazul Giurgiuvuluĭ, din porunca Dumnélor Caimacamilor greci, când se afla a :olo, talerĭ 5.000 luaţĭ tot de Luminaţia Sa de la cămăraşĭ pentru nizamul cumpĕrătorilor din anul trecut, cu lét 1821; aŭ maĭ făcut şi alte cheltuelĭ pentru-că ocnele aŭ rînduială la începutul anuluĭ numaĭ să cheltuiască şi maĭ târḑiŭ face şi vênḑarea de sare când începe a le intra banĭ în mână, adică găteşce chelărie, care chelărie sunt ergheliile cele trebuinciόse, precum caĭ, halaturĭ, her, oţel, sĕŭ, orz, fên de caĭ, porumb de mâncarea ciocănaşilor, simbriĭ, dobânḑĭ şi alte neapĕrate cheltuelĭ, şi slujba dintêiŭ este a curăţi, a tăia sare şi a scóte din ocnă, apoĭ peste patru lunĭ începe a face vênḑare, atât de la ocne cât şi de la schele, pogorîndu-o cămăraşiĭ cu cheltuiala lor, pentru înlesnirea vênḑĕreĭ şi cumpĕrătóreĭ; neputênd să aibă stăpânirea ocnelor a intra şi în venit din peristasis ce s'aŭ întâmplat, fugind şi cumpĕrătoriĭ cu tótă obştea boerόscă şi neguţătorόscă, pentru siguranţa vieţeĭ, dar însă şi cu fugă tot aŭ îngrijit a face pază pentru sarea ce era tăiată gata, cu ómenĭ rînduiţĭ la câte trele ocnele, iar la August după ce s'aŭ curăţit apostaţiĭ de prea puternicile oştirĭ împĕrătescĭ, eşind Dumnéluĭ Clucerul unul din tovarăşĭ cu alţĭ boerĭ, şi vĕḑênd stăpânirea, că cumpĕrătórea Dumnéluĭ peristasis al vremilor aŭ stricat'o, maĭ vêrtos la acest fel de huzmet ce nu intrase în mâna Dumnéluĭ, cât de puţin venit, ci numaĭ dărĭ de banĭ la stăpânire şi cheltuelĭ, prin pitacul Otcârmuireĭ s'aŭ însărcinat Dumnéluĭ Clucerul cu câte trele ocnele, a le căuta în credinţă pe séma stăpânireĭ, ca unul ce cu cheltuiala sa avea sarea gătită, rînduindu-se şi din partea stăpânireĭ la ocna Slănicul, un Vistier Diamandi şi la ocna Telega un Teodori Postelnicelul, când atuncĭ trimiţênd şi la ocnele marĭ cămăraşĭ cu cartea nóstră către Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ, nu i-aŭ îngăduit dumnéluĭ Caimacanul a se amesteca, ci din partea Căimăcămieĭ aŭ rênduit pe un Chiriac de aŭ făcut zapt, sarea cea tăiată şi gătită i chelăria ce s'aŭ rĕpus din rĕsvrătire, făcută cu cheltuiala Dumnéluĭ Clucerulуĭ aŭ făcut şi vênḑare şi baniĭ i-aŭ dat la Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ, precum pentru acéstă împotrivire a Caimacamuluĭ aŭ dat numitul Clucer şi arzuhal Înălţimeĭ tale, iar Dumnéluĭ Clucerul de vênḑarea ce aŭ făcut şi cheltuelile ce s'aŭ întâmplat ne-aŭ dat socotélă pe tot anul întreg, în care intră atât dările la rĕposaţiĭ domnĭ şi cheltuelile de primăvară de la câte trele ocnele şi cele ce aŭ maĭ curs peste an cu vênḑarea ce aŭ făcut la aceste lalte douĕ ocne, de la August până la sfârşitul luneĭ Decembre a anuluĭ trecut, rĕmâind ca să ia Clucerul talerĭ 251788 banĭ 112, care socotelĭ pentru a se face făr'de greşală, am rînduit ómenĭ socotitorĭ, ómenĭ carĭ aŭ stătut după vremĭ, cămăraşĭ la ocne şi la schele şi aŭ şciinţă de cheltuelĭ şi de lucrurĭ şi de vênḑĕrĭ în ce chip se urméză, povăţuindu-ĭ ca teorisind condeile de cheltuelĭ şi de vênḑĕrĭ cu amă-

In cursul anuluĭ 1822 Otcârmuirea se jălui la Vizirul Mehmed-Selim-Paşa, cum că din Moldova s'a pogorît sare la Brăila şi se încarcă şi în caice de o duc pe Dunăre în sus, cu care se pricinuesce pagubă cumpĕrătoruluĭ ocnelor pe acest an. Otcârmuirea cere ca tótă sarea moldovenéscă din Brăila să fie înapoiată la Galaţi [1],

nuntul după catastişele slujbaşilor ce aŭ fost pe la ocne, să deosebéscă dările şi cheltuelile ce s'aŭ făcut de la începutul anuluĭ până la luna luĭ August, iar de atuncĭ încóce când s'aŭ făcut vêndĕrile, iarăşĭ să deosebéscă socotelile, şi ne-aŭ venit alăturatele socotelĭ, care le trimisem a se vedea de Inălţimea ta, şi precum se va porunci pentru baniĭ ce are să ia Clucerul se va face urmare, iar pentru ocna de la Craiova, trămiţindu-ne Dumnéluĭ Caimacamul, socotelile ce aŭ dat Chiriac acolo, carele aŭ fost încărcat cu aceeaşĭ ocnă, cum şi pe însuşĭ Chiriac 'l-am dat şi pe el tot în teoria acestor socotitorĭ şi ne-aŭ venit alăturatul perilipsis prin care arată cheltuelile ce aŭ făcut i baniĭ ce aŭ luat, atât din vêndarea săreĭ ce aŭ găsit tăiată cu cheltuiala Dumnéluĭ Clucerului, i din ceea ce aŭ tăiat şi el şi se aleg talerì 83,587 banĭ 60 daţĭ Dumnéluĭ Caimacamuluĭ cu sineturĭ, afară din talerĭ 6991 banĭ 48, ce arată că aŭ lăsat la ocnă în chelărie şi sunt datorĭ cămăraşiĭ ceĭ noĭ ca să'ĭ plătéscă la stăpânire, ci se va vedea şi acéstă socotélă şi precum se va porunci de înălţimea ta se va urma. Dar ca să nu rĕmâe vre-o bănuială asupra acestor socotelĭ de la ocnele de dincóce, de aŭ arĕtat Cămăraşiĭ adevĕrul saŭ nu, am orînduit la ocnele de aicĭ cercetătorĭ cu catastişele cele făcute cu amăruntul de cheltuelĭ şi veniturĭ, ca să le cerceteze din condeiŭ în condeiŭ în faţa loculuĭ la ocne iar pe la schele n'aŭ fost trebuinţă de cercetărĭ, că din peristasis al vremeĭ nu s'aŭ putut pogorî sare pentru vîndare şi nicĭ Cămăraşĭ n'aŭ fost rînduiţĭ pe la schelĭ, cum se urma alte dăţĭ, şi după cercetarea ce se va face la ocne, ceea-ce va eşi şi se va alege, iarăşĭ vom înşciinţa înălţimeĭ tale.—1821 Decembre 28.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Nicolae Golescu, Scarlat Mihălescu.

Cod. 93, pagina 324.

1. *Prea înălţate şi prea milostive Vizir Mecmet Selim-Paşa, Silistra Valesi stăpânul nostru, cu plecată închinăciune până la pămênt sărutăm tălpile Inălţimeĭ tale.*

Sciut este înălţimeĭ tale că într'acest următor an, ocnele s'aŭ vêndut în talerĭ 963,050, cu ponturile şi orînduiala ce aŭ fost, şi în ḑilele luminaţilor domnĭ, şi s'aŭ cumpĕrat de uniĭ din boerĭ ; acum se jăluesc cumpĕrătoriĭ, că de la ocnele Moldoveĭ s'aŭ pogorît sumă multă de sare la Brăila şi s'aŭ încărcat şi caice să o ducă pe Dunăre în sus, cu care acésta se pricinuesce cheder ocnelor de aicĭ, fiind-că în vremea Domnilor, tot-deauna aŭ fost poprită sarea Moldoveĭ

E de observat că pe 1822 s'aŭ vîndut tóte ocnele de peste Olt cu cele de dincóce de Olt din poruncă prea înaltă. Ciocănaşiĭ din tóte ocnele plăteaŭ dăjdiĭ la Visterie. Acéstă dajdie o reclamă Otcârmuirea în 25 Aprilie 1822 de la ocnele de peste Olt [1]).

Oeritul. Acest venit este arendat pe 1822 numaĭ după înfiinţarea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica şi anume în August 1822, prin actele ce dăm în notă. Darea este de fie ce óie şi capră, de la 1—10 capete, câte 11 banĭ fără de plocon, iar de la 10 în sus câte 10 banĭ şi ploconul câte 80 de banĭ de nume. Asemenea să plătéscă câte 4 parale de turmă pentru numĕrătóre şi câte 2 parale de răvaş de fie ce nume. De acéstă dare nu sunt scutiţĭ sudiţiĭ, afară de ciobaniĭ ardelenĭ, carĭ nu aŭ case sta-

---

să nu trécă în hotarul ţĕreĭ Românescĭ, nicĭ la Brăila, nicĭ pe Dunăre în sus să nu se sue, fiind-că Brăila, cade în partea ţĕreĭ românescĭ, ci să bine voeştĭ Inălţimea ta a porunci să se popréscă sarea din Moldova a nu maĭ veni dincóce peste hotar, iar câtă va fi adusă în Brăila să se îndatoréscă a o duce în Galaţĭ, ca acolo să o vênḑă, precum şi ghimiile cele încărcate cu sare iarăşĭ să se zăticnéscă a nu merge în sus pe Dunăre, că de nu se va face acéstă îndreptare póte să aducă neputinţă cumpĕrătorilor ocnelor, să nu pótă plăti sferturile precum sunt legaţĭ.—1822, Martie 14.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre, Constantin Bălăceanu.

Cod. 98, pagina 329.

[1]) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*
Către Dumnéluĭ biv vel Cămăraşu Costache Samurcaş
Caimacamul Craioveĭ

Sciut este Dumnétale că din porunca prea înaltă ocnele dintr'acele judeţe ot preste Olt s'aŭ făcut una cu ocnele de aicĭ şi s'aŭ vêndut peste tot ca să rĕspunḑă împreună cu sferturile şi dajdia ciocănaşilor, carĭ banĭ cerêndu-se de la chir Zisu Carpan gazda ocnelor dintr'acele cincĭ judeţe, ḑice că Dumnéluĭ Logofĕtul Bibescu nu i-aŭ trimis şi baniĭ dajdieĭ ciocănaşilor cu cuvênt că s'ar fi zăticnit de dumnéta, ci fiind-că aceştĭ banĭ nu pot lipsi din suma cea întocmită a mirieĭ împĕrăteştĭ cu care suntem noĭ încărcaţĭ a'ĭ strînge şi a'ĭ da, scriem dumnétale să îndatoreşcĭ pe dumnéluĭ Logofĕtul Bibescu a trămite şi baniĭ ciocănaşilor pe patru lunĭ ca să'ĭ rĕspunḑă gazda la Vistierie, de care să avem rĕspunsul dumnétale 1822 April 25.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

Cod. 96, pagina 245.

bile în ţéră. Aceştia vor plăti câte 10 banĭ de óie şi ploconul până la 10 po banĭ unul, dar de la 10 în sus po banĭ 80 de nume şi obicĭnuitul văcărit al streinilor, ad. câte 33 de banĭ de vită mare şi jumĕtate de vită mică (tunşiĭ şi mînzaţiĭ), dar nu şi sugĕtoriĭ.

Vinăriciul pe anul 1822 se dă la licitaţiune cu *ponturile* cunoscute din trecut, la 20 August 1822. Taxa este însă maĭ ridicată decât cea din 1821, luându-se câte 2 parale de vadră în loc de 5 banĭ «întru ajutor spre plata lefilor oştirilor împĕrătescĭ». Pentru acelaşĭ scop s'aŭ supus la acéstă dare şi monastirile, anulându-li-se decretele de milă şi în 1822 ca şi în 1821. Prin actul ce dăm în notă Căimăcămia ţĕreĭ rumânescĭ promite, că numaĭ pentru 1822 va fi sporită taxa şi monăstirile vor fi lipsite de mila vinăriciuluĭ. Totuşĭ Mitropolia, câte trele episcopiile şi monastirile cele marĭ, cum şi veliţiĭ boerĭ, ba şi ceĭ de al 2-lea şi şi 3-lea şi fecioriĭ de boerĭ şi jupânesele vĕduve, cum şi postelniciĭ, neamurile, boernaşiĭ şi mazilii, sunt scutiţĭ de vinăriciŭ încă şi pe 1822.

Peste taxa de 6 banĭ de vadră a vinăriciuluĭ, întreprinḑĕtorul aceşteĭ dărĭ va maĭ lua şi obicinuitul părpăr şi câte 2 parale de ***răvaş*** pentru fie-care nume.

Alte dărĭ. Incă în 1821 Otcârmuirea Valahieĭ dă în vînḑare iraturile tutunăritul şi pogonăritul strĕinilor. In 1822 April se publică licitaţiune pentru slujba dijmărituluĭ [1].

Dijmăritul, fumăritul Bucurescilor, sărăritul munţilor, fumăritul bălţilor, goştinăritul de peste Olt, de la exportul rîmătorilor, slujba Vornicieĭ, a Căminărieĭ, săpunăritul, birul ţiganilor domnescĭ, tótă lunga chirielă cunoscută de dărĭ din domnia Fanarioţilor n'aŭ lipsit sub admi-

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*
către dumnĕlor boeriĭ ispravniciĭ ot sud....

Vĕ facem în şcire, că de la dint'îiŭ a viitoruluĭ Maiŭ este să se strige la cochii-vechĭ slujba dijmărituluĭ, de acea scriem Dumnévóstră, să publicarisiţĭ în tot cuprinsul acestuĭ judeţ, ca verĭ cine va fi muşteriŭ, să vie aicĭ la Divan, ca să atârdiséscă la cochii-vechĭ după obiceiŭ, arĕtându-le şi acésta, că la opt ḑile ale trecutuluĭ Maiŭ este să dea cu hotărîre slujba dijmărituluĭ, pentru care să aibă Otcârmuirea rĕspunsul Dumnévóstră în scris.—1822 Aprilie 28.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Romanitis.

Cod. 96, pag 216.

nistraţia Otcârmuireĭ şi acea a Caimacamuluĭ Negre, cum nu va lipsi nicĭ sub administraţiunea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica [1].

---

1) *Carte de fumări'ul Bucurescilor.*
De la Otcârmuirea Valahieĭ.

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră.........carele pe anul acesta cu lót 1822 aŭ cumpĕrat fumăritul Bucurescilor, ca să aibă a căuta acéstă slujbă, afară din S-ta Mitropolie, episcopiile i mŏnăstirile cele marĭ, Dumnélor veliţiĭ boeri de la vel Ban până la vel Clucer-de-arie i jupânesele vĕduve, ce aŭ stătut boeriĭ Dumnélor veliţĭ, care după vechiul obiceĭ sunt a scuti câte-o pivniţă şi afară de ceĭ ce aŭ hrisóve i cărţĭ domnescĭ de a scuti fumărit, iar ceĭ-l-alţĭ toţĭ cei ce vor avea prăvăliĭ i cârciume, să aibă a plăti fumărit după obiceiŭ, însă de prăvălie saŭ cârciumă mare po talerĭ 5 banĭ 66, iar de prăvălie saŭ cârciumă mică, de a doua mână, po talerĭ 2 şi jumĕtate banĭ 36, iar de la prăvălie saŭ cârciumă maĭ mică po talerĭ 1 banĭ 48, iar nu maĭ mult, că se va pedepsi, şi câţĭ sudiţĭ aĭ strĕinelor curţĭ ţin cu chirie prăvăliĭ, fumăritul acelor prăvăliĭ, să şi'l ia fumarul de la stăpânul prăvălielor, urmându-se după obiceiul ce s'aŭ urmat şi în aniĭ trecuţĭ; pentru care scriem Dumnévóstră zabiţilor din oraşul Bucurescilor, pe care îl va arĕta maĭ sus numitul că nu se supune a plăti fumărit, pe unul ca acela să'l faceţĭ şi făr' de voĭa luĭ a plăti.—1822, Ianuar 1.
Cod. 98, pag. 308

Carte de sărăritul munţilor sud Saac, Buzĕŭ şi Slam Râmnic.
De la Otcârmuirea Valahieĭ.

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră.......... carele pe anul acesta cu lót 1822 aŭ cumpĕrat slujba sărĕrituluĭ munţilor, să aibă a âmbla prin tóte satele cele şciute din sud Saac, Buzĕŭ şi Slam-Râmnic să caute acéstă slujbă şi de la toţĭ ómeniĭ ce se îndestuléză cu sare din munţĭ făr'de banĭ, să aibă a lua de la ómeniĭ casnicĭ, de om po banĭ 66, după obiceiŭ, iar maĭ mult nu, că se va pedepsi; însă acéstă slujbă să fie volnic a o căuta până la sfinţiĭ apostolĭ şi numaĭ o luare de banĭ să fie, iar de la sfinţiĭ apostolĭ înainte să nu maĭ cuteze a maĭ âmbla. Poruncim şi Dumnévóstră Ispravnicilor de la aceste judeţe, pe care îl va arĕta maĭ sus numitul că nu se supune a plăti sărĕritul, pe unul ca acela să'l faceţĭ şi făr'de voĭa luĭ a plăti după obiceiŭ.—1822, Ianuar 1.
Cod. 98, pag. 308.

Carte de fumăritul bălţilor.
De la Otcârmuirea Valahieĭ

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră . . . . carele pe anul acesta cu lót 1822, aŭ cumpĕrat fumăritul bălţilor din 12 judeţe de dincóce de Olt, să aibă a căuta acest venit şi să ia de la ómeniĭ ce sunt şedĕtorĭ la sa-

Tóte acecte diverse dărĭ nu sunt deopotrivă prelevate de la toțĭ lŏcuitoriĭ țĕreĭ. Aşa *Sărĕritul* e plătit numaĭ de lŏcuitoriĭ din satele

---

tele ce sunt sciute de lânga bălțĭ, carĭ să îndestulézā cu pesce maĭ mult făr de banĭ, de tótă casa po banĭ 66, iar maĭ mult să nu îndrăznéscă a lua, că dovedindu-se, se va pedepsi, însă acéstă slujbă după obiceiŭ are să o caute numaĭ până la sfinţiĭ apostoliĭ şi numaĭ o luare de banĭ să fie, iar de la sfinţiĭ apostoliĭ înainte nu are a maĭ âmbla; poruncim şi Dumnévóstră Ispravnicilor de prin judeţe, să daţĭ mână de ajutor maĭ sus numituluĭ, ca să pótă strînge venitul acesta. — 1822 Ianuare 1.

Asemenea carte s'aŭ făcut şi la cele 5 judeţe ot peste Olt.

Cod. 98. pag. 307.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră ....carele pe anul acesta cu lĕt 1822 aŭ cumpĕrat slujba goştinărituluĭ de la schelile judeţelor de dincóce de Olt, ca să aibă volnicie a căuta acéstă slujbă urmând întocmaĭ cu mijlocul ce se arată maĭ jos, ca să ia goştinărit numaĭ de la rîmătoriĭ ce es afară din ţéră, iar de la rîmătoriĭ ce nu es afară din ţéră n'are a cere goştinărit; deci dar, câţĭ din neguţătorĭ, orĭ din pămĕntenĭ, orĭ din strĕinĭ, carĭ strîng rîmătorĭ de neguţătorie şi vor vrea aĭ scóte afară din ţéră orĭ la ce parte, de la aceĭ rîmătorĭ ce vor eşi din ţéră să ia goştinărit după vechiul obiceiŭ de un râmător banĭ 8, iar de va fi sudit adevĕrat acel ce scóte rîmătorĭ din ţéră şi va fi vitele adevĕrate ale suditului, cumpĕrate de el, iar nu cu alt meşteşug, de la acel sudit nu are să ia goştinărit, plătind însă suditul vama la sută treĭ, la vamaşiĭ scheleĭ.

Poruncim şi Dumnévóstră Ispravnicilor de prin judeţe, pe carĭ va arĕta maĭ sus numitul că nu se supun a plăti, să'ĭ supuneţĭ şi făr'de voĭa lor a da goştinărit după cum se coprinde maĭ sus. — 1822 Ianuare 1.

Asemenea carte s'aŭ făcut şi la cele 5 judeţe ot presto Olt.

Cod. 98 pag. 307

De la Otcârmuirea Valahieĭ,
Către Dumneluĭ biv vel Paharnicu Dumitrache Drugănescu Ispravnic ot sud Teleorman.

Insciinţarea Dumitale de la 13 al aceştiĭ următóre lunĭ, scrisă către noi Vornicu Manu i Vistieru Romanet, primindu-se, s'aŭ vĕdut cele ce scrie pentru slujba Vornicieĭ, la care îţĭ rĕspundem: întèiŭ să'ţĭ daĭ cuvêntul pentru ce aĭ scris la obraze în parte şi n'aĭ scris către Otcârmuire, în vreme ce acest huzmet este al Cutieĭ milostenieĭ, iar nu este al nimuluĭ în parte şi a tuturor datorie este a ne sili pentru folosul săracilor, carĭ să împărţesc dintr'acea Cutie;

muntene din județele vecine cu ocnele de unde se estrăgea sarea. Ascmenea *fumăritul* bălților, il plătéŭ numaĭ satele vecine cu bălțile

---

al doilea, pricinuirea ce arĕtațĭ este deșartă, pentru că de la nicĭ un județ din tótă țéra acest fel de pricinuire nu s'aŭ vĕḑut, fiindu-ne și noué sciut că zabițiĭ de prin județe și neferiĭ lor nu numaĭ că nu stau împotrivă la poruncile Otcârmuireĭ, ci încă daŭ și ajutor, după cum sunt poruncițĭ de ceĭ maĭ marĭ și de va fi și făcut vre-unul din neferĭ vre-o urmare împotrivă, urma să daĭ de șcire zabituluĭ, ca să dea nizam și să cerĭ îndreptare, iar de nu ascultă să înșciințezĭ Otcârmuireĭ, și acéstă urmare a Dumitale se vede că o facĭ pentru vre-un enteres, ci acest fel de născocire să lipséscă, că nu aĭ cuvênt de îndreptare și după poruncile ce s'aŭ dat maĭ dinainte ale Otcârmuireĭ, maĭ vêrtos cea de la April 6 cu povățuire pe larg cum are să urmeze isprăvnicatul cu împlinirea i sigurifsirea acestuĭ drept și canonisit irat al Cutieĭ milostenieĭ, cum și după povățuirea ce prin cuvênt s'aŭ dat însușĭ sameșuluĭ acestuĭ județ, când s'aŭ aflat aicĭ, să urmeze negreșit și până în două sĕptĕmânĭ să proftacsițĭ baniĭ negreșit în primirea Dumnéluĭ frateluĭ epistatuluĭ Vornicieĭ Obștirilor, că ne urmând, să șciĭ cățĭ-va veni mumbașir cu greŭ treapăd și veĭ fi socotit de nevrednic la slujba ce țĭ s'aŭ încredințat. — 1822 Iunie 20.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigore Romanitis.

Cod. 96 pag. 283.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Dumnévóstă boerilor ispravnicĭ ot sud...... încă de la trecutul Ianuar s'aŭ fost scris Dumnévóstră de către Dumnéluĭ fratele epistat Dvornicieĭ Obștirilor, ca să vĕ silițĭ a găsi mușteriĭ a vinde vornicia acestuĭ județ cu talerĭ .... prețul ce vi s'aŭ arĕtat că s'aŭ hotărît a se da și nicĭ o urmare se vede că nu ațĭ făcut; sciut este Dumnévóstră, că acéstă slujbă se află legiuită a Epitropieĭ Cutieĭ milosteniilor, de se rĕspunde dintr'acești banĭ prin Dvornicia Obștirilor lefile cele orânduite pe la obraze scăpătate ce sunt lipsite și de pânea cea din tóte ḑilele i pentru crescerea copiilor sĕrmanĭ de la orfanotrofie, în care tótă nădejdia lor rĕzimă și pentru plata cișmegiilor și unde se cuvenea ca să simțițĭ trebuința și cu tóte chipurile silindu-vĕ să vĕ filotimisițĭ spre vênḑarea acestuĭ județ cu suma cea orînduită proftacsind și baniĭ, Dumnévóstră împotrivă v'ațĭ arĕtat îndreptându-vĕ cu felurimĭ de pricinuirĭ deșarte; după suma dar cu care s'aŭ vêndut județul acesta în aniĭ trecuțĭ se póte judeca, că prețul acesta putețĭ să'l scótețĭ prea cu mare înlesnire, fiind cu multă diafora maĭ jos de cât în aniĭ trecuțĭ și Dumnévóstră nicĭ cum socotind la acésta, nicĭ vre-o îngrijire avênd, silit aŭ fost Dumnéluĭ Vornicu Obștirilor de s'aŭ îndatorat ridicând banĭ cu grele dobânḑĭ spre întîmpinarea netăgăduiteĭ trebuințe a rĕspunderеĭ lefilor; iată dar și de la noĭ vi se scrie, să îmbrăcațĭ acéstă cerută

unde putea prinde pesce. Gostinăritul se plătea numaĭ la exportarea râmătorilor, maĭ mult la schelele despre Ardeal. *Vornicia* adică taxa

sumă pe plăşĭ fără a vĕ îndrăzni ca să maĭ adăogaţĭ o para măcar maĭ mult şi să îndatoraţĭ pe zapciĭ, să găsiască muştereĭ cumpĕrătorĭ pe sat, cu rizapazar, şi într'acestaşĭ chip îmbrăcându-se suma banilor plăşeĭ pe sate precum şi într' alţĭ anĭ s'aŭ urmat, să vĕ trimiţă fóe sub a lor iscălitură poruncindu-le şi dumnélor straşnic, ca nicĭ eĭ să nu se îndrăsnéscă a pristosi un ban măcar peste hotărîta sumă şi aşa împlinind baniĭ săĭ trămiţă la Dumnévóstră şi Dumnévóstră până la sfêrşitul acesteĭ lunĭ săĭ trămiteţĭ aicĭ negreşit în primirea DumnéluĭVorniculuĭ Cutieĭ; pricinuirĭ însă să nu vĕ maĭ cercaţĭ a arĕta, că nu se vor asculta, căcĭ acum într'acéstă lună a luĭ April este vremea a se vinde fiind-că acum obicinuesc muştereiĭ de se arată, aflându-se mulţĭ într'acel judeţ din ceĭ cariĭ şi în aniĭ trecuţĭ aŭ cumpĕrat; iar urmând întocmaĭ şi cunoscêndu-vĕ sirguinţa şi filotimia, veţĭ fi lăudaţĭ. A vi se maĭ scrie şi al doilea şi pentru acéstă madea să nu adăstaţĭ, căcĭ orĭ ce pricinuire veţĭ arĕta, să şciţĭ că nu va fi ţinută în sémă; iar de primirea aceştiĭ poruncĭ şi urmarea întocmaĭ, să avem înşciinţarea Dumnévóstră. 1822 Aprile 6.

Constantin Negre, Romanitis.

Dijmăritul, i tutunăritul i pogonăritul strĕinilor pe anul acesta lét 1822, se vinde după coprinderea ponturilor domnescĭ ce aŭ fost în vremea Măriei sale rĕposatuluĭ Alexandru Vodă Suţul, la lét 1820 şi cumpĕrătoriĭ aŭ să plătéscă avaeturile po talerĭ 14 la pungă, aĭ Logofeţilor adecă la Dumnélor treĭ veliţĭ Logofeţĭ câte talerĭ 3 de unul, i talerĭ 3 la treĭ Logofeţĭ al doilea şi câte talerĭ 2 la spitalul strĕinilor la câţĭ banĭ vor eşĭ la strigare aĭ Vistieriei şi osebit aŭ să plătéscă şi baniĭ Cutieĭ i aĭ cişmelelor şi altele ce sunt canonisite, care aŭ a se da la cumpĕrătóre, păzindu-se şi privileghiurile i milele ce vor fi pe judeţ, iar baniĭ Vistieriei aŭ să plătéscă jumĕtate când va lua sfêrşit vênḑarea şi jumĕtate peste două lunĭ.

talerĭ.

1000 aĭ Cuţieĭ milosteniei.
1700 aĭ cişmelelor de la 17 judeţe, de judeţ po talerĭ 100.
100 Divictaruluĭ şi Muhurdaruluĭ ipac de la 17 judeţe.
170 aĭ mŏnăstireĭ de la Stavrodromul de judeţ po talerĭ 10.
100 aĭ mŏnăstireĭ Arnota din 17 judeţe.
600 aĭ dohtoruluĭ de la Craiova, din 5 judeţe, ot preste Olt.
510 extractaruluĭ, din 17 judeţe câte talerĭ 30 de fieş-care judeţ.
680 la Logofĕtul havalelelor, de la 17 judeţe câte talerĭ 40 de fie-care, i pentru scrisul cărţilor Divanuluĭ aŭ să dea câte talerĭ 10 la fieş-care, 85 pentru 17 stânjinĭ ale tutunărituluĭ de la Vistierie, câte talerĭ 5.

Cod. 96, pag. 338.

de la vitele prinse de pripas prin ogóre şi ea nu este prelevată în tótă ţéra, dar, negreşit, numai de la stăpânii vitelor prinse de pripas şi

---

Ponturile dijmăritului.
De la Otcârmuirea Valahiei.

După obiceiŭ s'aŭ dat acéstă carte a nóstră . . . . . . carele pe anul acesta cu lót 1822 s'aŭ rînduit de Dumnóluĭ boerul cumpĕrător al dijmărituluĭ din tótă ţéra, ca să caute huzmetul acesta la sud . . . . . să aibă dar volnicie printr'acéstă carte orînduitul slujbaş ca să caute slujba la numitul judeţ după coprinderea ponturilor ce maĭ jos se arată:

1). Mitropolia, câte trele episcopiile, mŏnăstirile cele marĭ i metócele lor cele sciute, dijmărit să nu plătéscă, după vechiul obiceiŭ.

2). Dumnélor boeriĭ cum şi jupânesele vĕduve ce le-aŭ stătut boeriĭ dumnélor, în boeriĭ cu caftane şi feciorii de boerĭ ce sunt şciuţĭ, iarăşĭ să nu plătéscă dijmărit, precum aŭ fost obiceiŭ din vechime.

3). Némurile i postelniceiĭ şi alţiĭ ce aŭ cărţĭ domnescĭ să nu le lipséscă privilegiul ce aŭ.

4). Toţĭ ceĭ-l-alţĭ ce vor avea stupĭ i rîmatorĭ să aibă aşĭ platĭ dijmăritul la orînduiţiĭ slujbaşĭ după obiceiŭ de tótă litra po banĭ 13 noĭ şi poclonul de nume, adecă cel ce va avea de la ḑece litre în sus, orĭ cât de mulţĭ, sa plătéscă câte banĭ 13 şi ploconul, po banĭ 80, iar care va avea câte 10 numaĭ, să plătéscă câte banĭ 14 făr'de plocon, asemenea să plătéscă şi câte 4 parale de numĕrătóre de fieş-care nume, cum şi câte două parale de răvaş de plată, coprinḑĕtor de suma banilor, că cutare aŭ dat atâţia banĭ pe atâtea litre şi cel ce va plăti şi ploconul după maĭ sus arĕtata orînduială să se coprinḑă şi ploconul într'acel răvaş, puind lót i luna şi ḑiua atuncĭ când îl dă, ca să fie cunoscut că aŭ urmat cu dreptate şi sluşbaşiĭ să aibă a căuta slujba cu cercătură cu tot până la sfêrşitul luneĭ luĭ Septembre, iar nu maĭ mult.

5). Ceĭ ce scutesc dijmărit, fórte să se feréscă de a nu amesteca stupĭi rîmătorĭ de aĭ celor ce plătesc dijmărit în bucatele lor cu gând ca să păgubósca slujba, că apoĭ uniĭ ca aceia dovedindu-se, nu numaĭ că pe acele litre ce se vor dovedi ascunse va plătĭ dijmăritul îndoit, ci încă şi pe ale luĭ drepte bucate ce va avea va plăti dijmărit după obiceiŭ, în rênd cu ţĕraniĭ şi li se vor strica de tot porivileghiurile scuteleĭ.

6). Boeriĭ ceĭ ce scutesc dijmărit pe drepte bucatele ce vor avea de tamazlâc, de dijmărit să nu se supere, iar pentru cele ce vor avea cumpĕrate pentru neguţătorie pe acelea să plătéscă dijmărit după obiceiŭ.

7). Toţĭ ceĭ ce veţĭ avea stupĭ i rîmătorĭ să aveţĭ a vĕ arĕta cu bucatele vóstre la orînduiţiĭ slujbaşĭ, căcĭ orĭ carele îşĭ va tăinuĭ bucatele sale va plătĭ dijmărit îndoit.

causând stricăciunĭ. Dijmăritul atinge însă maĭ mult pre lŏcuitorĭ, scutițĭ de el fiind numaĭ cunoscutele clase privilegiate şi monastirile.

8). Poruncim şi vouĕ slujbaşilor ce vețĭ âmbla cu acéstă slujbă, pentru mâncarea vóstră i a cailor voştrĭ, supĕrare saŭ cheltuială lŏcuitorilor să nu facețĭ, ci tóte orĭ ce vĕ va trebui cu tocmélă şi cu banĭ gata să luațĭ, iar far' de plată să nu vĕ îndrăznițĭ a lua maĭ mult peste aceste ponturĭ, saŭ a face supĕrare orĭ cheltuială lŏcuitorilor, căcĭ uniĭ ca aceia dovedindu-se, nu numaĭ că ceea ce va lua va plăti îndoit, ci încă se va şi pedepsi, pentru care poruncim şi Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ județuluĭ, să fițĭ cu privighere de a nu îngăduĭ slujbaşiĭ ca să facă urmărĭ cu luărĭ maĭ mult peste aceste ponturĭ de maĭ sus arĕtate, că vețĭ fi rĕspundĕtorĭ; ci după aceste ponturĭ să le dațĭ Dumnévóstră tot ajutorul cel cuvincios, ca să nu se facă cusur slujbeĭ. —1822, Maiŭ 6.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

Cod. 98, pag. 333.

Carte de tutunărit.

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

Fiind că vênḑarea tutunărituluĭ pe anul acesta cu lót 1822 s'aŭ făcut după orînduiala ce aŭ fost şi maĭ nainte, ca să se ia de un stânjin câte 14 banĭ şi mĕsurătórea să se facă cu stânjinul ce se va da de la Vistierie înfierat, mĕsurându-se locurile cu tutun un lung al loculuĭ şi un lat şi pe câțĭ stânjinĭ va eşi să plătéscă de stânjin cum s'aŭ ḑis maĭ sus câte 14 banĭ făr'de plocon şi câte douĕ parale de răvaşul de nume ce se dă pentru plată şi slujbaşiĭ tutunarĭ, să fie datorĭ a da răvaşe cu suma stânjinilor i suma banilor cu numele i lótul, luna şi ḑiua, căcĭ mĕsurătórea cu cotul ce se urma din vechime, se făcea cu catahrisis, făcêndu-se multe năpăstuirĭ lŏcuitorilor, iar mĕsurătórea cu stânjinul s'aŭ găsit maĭ dréptă, de aceea s'aŭ hotărît a se urma mĕsurătórea cu stânjinul.

Vênḑarea însă a tutunărituluĭ este afară din ceĭ privileghiațĭ şi ceĭ ce aŭ hrisóve şi cărțĭ domnescĭ de scutélă, iar ceĭ-l-alțĭ toțĭ aŭ să plătéscă tutunărit precum maĭ sus se coprinde şi de va fi ca să se caute slujba de cumpĕrătorul județuluĭ, să se feréscă de a nu face cea maĭ puțină nedreptate lŏcuitorilor cu luare de banĭ maĭ mult peste suma cea hotărîtă, că apoĭ ceea ce se va dovedi prin cercetările ce sunt a se face că aŭ luat maĭ mult prin catahrisis, va fi silit, nu numaĭ ca să întórcă înapoĭ îndoit, ci se va şi pedepsi după mĕsura vineĭ; iar de va fi ca să vênḑă huzmetul la altul, îndatorat să fie a se chezăşui cu acel cumpĕrător, ca să nu facă câtuşĭ de puțină năpăstuire lŏcuitorilor, căcĭ împotrivă urmând, nicĭ acela nu va scăpa de pedépsă. Decĭ cu acéstă orînduială s'aŭ dat acéstă carte. . . . . ce s'aŭ orînduit de Dumnéluĭ boerul cumpĕrător al tutunărituluĭ la sud... ca să aibă volnicie a căuta slujba, şi cu stânjinul ce i se va da pecetluit de la Vistierie să mĕsóre şi să ia şi baniĭ, cu urmare precum se

Săpunăritul e plătit numaĭ de *chernanelele* (fabrice) care-l produceaŭ.

---

coprinde maĭ sus; să nu se îndrăznéscă însă a pune în měsurătóre şi loc fără tutun cu cuvênt că ar fi avut tutun semănat şi nu s'aŭ făcut, ci numaĭ locul în care va fi tutun şi maĭ mult să nu se îndrăsnéscă a lua cu nicĭ un fel de numire, nicĭ conace făr de plată să nu facă, ci orĭ_ce le va trebui să le cumpere cu banĭ gata, că dovedindu-se împotrivă următorĭ, se va pedepsi şi Dumnévóstră Ispravnicilor aĭ judeţuluĭ să îngrijiţĭ a se urma întocmaĭ precum poruncim, dându-le şi ajutorul cel cuviincios, ca să nu se facă vre-un cusur slujbeĭ.— 1822, Maiŭ 6.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

Douĕ poruncĭ la Argeş şi la Prahova pentru Căminărie.

Dumnéluĭ epistatul Căminărieĭ ceĭ marí făcu arĕtare, că uniĭ din neguţătorĭ, carĭ să chivernisesc cu aliş-verişul vinuluĭ şi al rachiuluĭ aflându-se privileghiaţĭ la cumpăniĭ şi la alte orînduelĭ, coprind cârciumile cele cu vêndĕrĭ, dicênd că sunt ale lor, cu care acéstă urmare se păgubesce huzmetul, cerênd a se face îndreptare; pentru care poruncim Dumnévóstră, să cercetaţĭ pe aceĭ ce se împotrivesc cu acest fel de mijlóce, cărora să le vedeţĭ sineturile şi de va fi coprindênd în sineturĭ a scuti câte o cârciumă, acea cârciumă are să fie scutită de orĭ cât vin şi rachiŭ va face vêndare, măcar al sĕŭ, măcar de cumpĕrat, saŭ scriind douĕ cârciume, douĕ va scuti, iar alte cârciume maĭ multe ce vor fi să se îndatoreze la plată, îngrijind de a se păzi ponturile Căminărieĭ întocmaĭ, ca să se ia căminăritul pe cât scrie de acolo de unde orînduesce numaĭ, iar de coprinde sineturile ca să scutéscă de căminărit drepte bucatele lor, ce vor face în viĭ şi ogrădĭ ale lor, atuncĭ ceea ce va fi de cumpĕrat de la alţiĭ să se îndatoreze la plata căminărituluĭ şi butea ce va fi plătit căminărit o dată să nu maĭ fie îndatorată la altă plată de căminărit. Ci dar aşa urmând, să daţĭ nizam de îndreptare, ca să nu se păgubéscă huzmetul Căminărieĭ. — 1822 Martie 8.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.
Cod. 96, pag. 234.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Fiind-că din vechime slujba săpunărituluĭ din tótă ţéra este obicinuit venit al Vorniculuĭ de harem, s'aŭ dat după condica Divanuluĭ acéstă carte a nóstră.. ..... ce s'aŭ orînduit de către cel însărcinat cu strîngerea acestuĭ huzmet pe anul acesta cu lét 1822, ca să aibă acéstă slujbă aicĭ în oraşul Bucurescilor şi de la toţĭ ceĭ ce vor lucra săpun în cherhanele, să aibă a lua de la fieş-care săpunar pe cât săpun ar face, de una ocă câte o para, iar nu maĭ mult, că se va pedepsi, pentru care scriem, Dumnévóstră zabiţilor oraşuluĭ Bucurescĭ, pe

Asemenea nu lipsesc avaeturile diverşilor funcţionarĭ. E de observat, că măcar că domnia nu există, se percep tóte dările funcţionarilor Curţeĭ, precum căminăritul, săpunăritul etc. pe lângă marele veniturĭ care constituiaŭ dotaţiunea Domnuluĭ şi a Dómneĭ. Venitul Vornicieĭ a continuat să fie consacrat Cutieĭ milostenieĭ şi pentru cişmele. In 1822 Maiŭ, Mehmed Paşa, Vizirul, ordonă ca şi aceştĭ banĭ să

care va arĕta maĭ sus numitul că nu se spune a plăti săpunărit, pe uniĭ ca aceea să 'ĭ faceţĭ şi făr de voĭa lor a plăti săpunăritul după cum maĭ sus se coprinde. — 1822, Ianuare 1.

Asemenea carte s'aŭ făcut şi la 5 judeţe ot preste Olt şi la 12 judéţe de dincóce de Olt s'aŭ făcut altă carte.

Cod. 98, pag. 316.

Prea Înălţate şi prea milostive Vizir Mehmet Selim-Paşa Silistra Valesă stăpânul nostru, cu plecată închinăciune până la pămênt sărutăm luminatele tălpile înălţimeĭ tale

Cu plecăciune până la pămênt arĕtăm înălţimeĭ tale, că Dumnéluĭ Manolache Paharnicu epistatul Armăşieĭ ne-aŭ făcut arĕtare cum că în anul trecut orînduind zapciĭ pentru strîngerea banilor biruluĭ de la ţiganiĭ domnescĭ, şi în judeţele ot peste Olt, cu poruncile Otcârmuireĭ de aicĭ, nu i-aŭ îngăduit Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ; după acésta mergênd al doilea cu prea înaltă poruncă a Inălţimeĭ tale, iarăşĭ nu i-aŭ îngăduit, precum şi într'acest următor an orînduindu-se şi neferĭ dimpreună cu zapciĭ, carĭ mergênd, nicĭ pe aceştia nu i-aŭ îngăduit, ci s'aŭ ales numaĭ cu o cheltuială zadarnică. Deosebit de acésta arată, că aŭ luat înscĭinţare de la zapciĭ ce 'ĭ are dincóce de Olt, cum că un Niţul Ciobotarul, vătaf de ţiganĭ, ce este şedĕtor în Craiova, împreună cu alţĭ vătaşĭ de ţiganĭ de dincóce să trécă dincolo făgăduindu-le uşurinţă şi scădere multă la bir, şi cu acest fel de amăgire înşălându-se ţiganiĭ are Armăşia rĕmăşiţă din anul trecut, iar birul următoruluĭ an neplătit cu totul, şi că cu acest mijloc, de nu se va face îndreptare, póte să trécă peste Olt şi ţiganiĭ ce aŭ maĭ rĕmas în partea loculuĭ, cerênd a se face îndreptare. Ci fiind-că cu acéstă urmare se pricinuesce pagubă mirieĭ împĕrătescĭ, de aceea cu plecăciune arĕtăm Înălţimeĭ tale, ca să se poruncéscă cu străşnicie a merge zapciiĭ armăşieĭ dincolo peste Olt nepopriţĭ, precum din vechime aŭ fost obiceiŭ, în vremea trecuţilor Domnĭ, saŭ precum maĭ bine se va socoti de către înalta înţelepciunea Inălţimeĭ Tale, se va da poruncă de îndreptare. — 1822, Aprilie 15.

Cod. 98, pag. 330.

se dea la Visterie în trebuința oștirilor turceșci, dar boeriĭ intervin cu arz către acest personagiŭ, ca să întórcă Cutieĭ de milostenie venitul acesta.[1])

Scutirĭ de bir găsim puține în 1821—22. Aducem câte-va în note și din ele se va vedea, că asemenea scutirĭ s'aŭ acordat pentru infirmitățĭ, orĭ cazurĭ de bĕtrâneţe orĭ de *săcătuială* [2]).

1) *Către prea înălțatul Vizir Mehmed Selim Pașa Silistra Valesă aducem prea plecată închinăciune până la pămênt, sărutând urmele luminatelor Măriei Tale tălpĭ.*

Șciut este înălțimeĭ tale pentru slujba Vornicieĭ din tótă țéra Valahieĭ, care este venit al Cutieĭ milostenieĭ, din care se cheltuesc la cișmele și se ajută ceĭ săracĭ și lipsițĭ cu totul de hrana cea din tóte ḑilele, că fiind fost data poruncă a se lua acest venit pe séma Vistierieĭ, am arĕtat Inălțimeĭ tale cu arz pe larg pricina, făcênd rugăciune a nu se strica iratul Cutieĭ milostenieĭ, și Măria Ta ca un milostiv și părinte al săracilor, prin milostiva poruncă, ni s'a arĕtat că aŭ rĕmas huzmetul slobod pe séma Cutieĭ și atuncĭ la vremea vînḑĕreĭ acestuĭ huzmet întâmplându-se a fi Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ aicĭ, s'a poftit de uniĭ din noĭ pentru județele ot peste Olt a le vinde, silindu-se pentru Cutia milostenieĭ a scóte preț bun și așa s'aŭ și dat asupra Dumnéluĭ să le vînḑă acum unde se astepta trămiterea banilor, ne-am pomenit că scrie Dumnéluĭ Cai-; macamul, cum că are poruncă de la Inălțimea Ta, să poprésca baniĭ pe séma mirieĭ împĕrătescĭ, a se da cheltuelile ostirilor, pentru care cu plecăciune până la pămênt facem rugăciune înălțimeĭ tale să reverșĭ milostivire asupra sĕrmanilor carĭ se împărtășesc dintr'acéstă Cutie și a cișmelelor, care cu acest venit se țin, să se poruncéscă dumnóluĭ Căimăcamuluĭ a trimite baniĭ ce se vor fi strîns la Cutia milostenieĭ, să nu cerce ticăloșiĭ lipsă de hrană, după porunca Măriеĭ Tale dintêiŭ ce aŭ fost dată. — 1822, Maiŭ 14.

Cod. 98. pag 341.

2) *Către cinstita Otcârmuire, de la Spătărie.*

După cinstita porunca Otcârmuireĭ, ce s'a dat la jalba luĭ Marin sîn David lefegiu ceaușesc, făcêndu se cercetare prin dumnéluĭ vel Ceaușul de starea și pârlejul jăluitoruluĭ, ne-am îndestulat că cu adevĕrat este la próstă stare, lipsit de hrana cea din tóte ḑilele și betég de surpătură, pentru care nu lipsiĭ a face cunoscut cinstiteĭ Otcârmuirĭ, iar de a se erta de slujbă rĕmâne cum se va găsi cu cale de către cinstita Otcârmuire. — 1822 Iulie 3.

Romanitis.

Cod. 104, fila 125.

Se acordă diverse privilegiĭ vĕduveĭ unuĭ călăraş, care fusese trămis la Constantinopole, de rĕposatul Domn Al. Suţu şi carele fu ucis în cale, de hoţĭ.

Către cinstita Otcârmuirea Valahieĭ.

După buiurdizma ce mi se dă la acéstă jalbă a Ştefaneĭ soţia luĭ Ştefan Şopron călăraşul, făcênd cercetare, vĕḑuiŭ la mâna eĭ carte domnéscă a reposatuluĭ Alexandru Vodă Suţul, cu lét 1820 August 12, ce o dă la mâna jăluitóreĭ, că soţul eĭ fiind trămis la Ţarigrad, la întórcere s'a împuşcat de tâlharĭ şi după privileghiul ce aŭ nevestele călăraşilor la asemenea întâmplărĭ, milostivire făcênd Domnia Sa şi cu dênsa îĭ dă să ţie lude unul scutelnic om străin şi fără pricină de dajdie, asemenea şi casa numiteĭ să fie nesupĕrată de dajdiile Visterieĭ i alte podveḑĭ şi angariĭ; acum jăluitórea printr'acéstă jalbă arată, că văduvă şi săracă fiind, ne avênd cu ce să'şĭ hrănéscă copiiĭ ce are, aŭ dat casa cu chirie să vînḑă vin cu care să se ajute la hrana eĭ şi a copiilor eĭ şi vedi că se supĕră de căminărit, de ocale şi de alte angariĭ ale cârciumeĭ din care pricină se lépădă chiriaşiĭ şi rĕmâne muritóre de fóme; se rógă ca în puterea cărţiĭ domnescĭ, care ḑice că să fie casa eĭ apărată de dajdiĭ i alte podveḑĭ şi angariĭ, să se dea poruncă a nu se supĕra de cele maĭ sus arĕtate pentru vînḑarea vinuluĭ ce se va face în casa eĭ, ci fiind vrednică de milă şi de ajutor cererea ce face, rĕmâne la milostivirea cinstiteĭ Otcârmuirĭ. — 1822, April 17.

Vel Logofĕt.

Cod. 101, fila 26.

Intărirea anaforaleĭ Ştefaneĭ soţia rĕposatuluĭ Ştefan Şopron ce aŭ murit în drumul Ţarigraduluĭ, iar anaforaua este trecută maĭ în urmă.
De la Otcârmuirea Valahieĭ.

După pliroforia ce ne dă Dumnéluĭ fratale biv vel Vornicu Mihalache Manu, epistatul Logofeţieĭ marĭ a ţĕreĭ de sus, vĕḑênd că jăluitórea Ştefana soţia luĭ Ştefan Şopron călăraşul, pentru căcĭ soţul eĭ s'a omorît de tâlharĭ în drumul Ţarigraduluĭ are milă lângă altele, ca să fie casa sa apĕrată de dajdiĭ şi de podveḑĭ şi angariĭ, în care casă făcêndu-se vênḑare de vin, pe lângă cartea domnéscă ce are, care o ajută la cererea eĭ, milostivire făcênd şi noĭ, îĭ dăm, ca pentru orĭ-ce alişveriş va face în casa eĭ, orĭ ea saŭ prin mâna altora, să fie apĕrată şi de căminărit i fumărit şi altele ce sunt pe cârciume; de care poruncim la toţĭ câţĭ se cuvine supĕrare întru nimic să nu faceţĭ. — 1822, April 18.

Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

De vreme ce de către Dumnéluĭ vel Agă ni se dă phiroforie pentru acest Ilie Neputinciosul, din mahalaua Foişoruluĭ, vênătorul polcovnicesc din bresla

Procese intre intreprinḑĕtoriĭ huzmeturilor şi stat aflăm puţine în 1822. Cităm casul unuĭ intreprinḑĕtor Raducanu de la Ploescĭ, care sub cuvênt că aŭ călcat ponturile intreprindereĭ şi aŭ luat banĭ peste ponturĭ, aŭ fost osîndit la închisórea Hătmănieĭ, ca să restitue baniĭ luaţĭ cu «catahrisis» [1].

agiească, cum că aflându-se în vêrsta bĕtrâneţelor şi secat din bólele ce pătimesce în cât destoinic de aşĭ maĭ purta orînduiala slujbeĭ sale nu este, de aceea milostivire făcênd Otcârmuirea cu dênsul îl ertăm atât de slujbă, cât şi în rĕmăşiţa ḑilelor ce va maĭ avea să nu fie supĕrat nicĭ de dajdie, nicĭ de alte angariĭ, ce va eşi pe mahalale. — 1822, Maiŭ 5.

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

Cod. 101, fila 46 v.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Dupe pliroforia ce ni se dă printr'acéstă anafora de către dumnéluĭ fratele Vel Vornic de politie Alexandru Nenciulescu, epistatul Agieĭ, cum că Ilie Căpitanul în slujbă împĕrătéscă aflându-se s'aŭ sacatifsit de o mână, ne maĭ fiind vrednic de a se putea hrăni. Drept aceea dar milostivire făcênd asupră'ĭ, îl ertăm nu numaĭ de slujbă, ci şi de rîndul dăjdiilor Vistieriei, cât şi de alte angariĭ şi podveḑĭ, ca să'şĭ pótă petrece rĕmăşiţa vieţiĭ în pace şi nesupĕrat.— 1822, Iunie 20.

Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod. 101 fila 193 v.

Către cinstita Otcârmuire, de la Agie.

La acéstă alăturată jalbă ce aŭ dat jăluitorul Ilie Căpitanul 'l am adus faţă înaintea mea şi cercetând starea şi neputinţa betejiciuneĭ jăluitoruluĭ, mé pliroforisiiŭ, că în anul trecut din poruncă fiind orînduit la magazia fênuluĭ pentru oştirile împĕrăteşcĭ şi din întêmplare aŭ căḑut cumpăna cântaruluĭ peste dênsul stricându'ĭ o mână şi acum se află sacat şi nevolnic, neputênd a se maĭ hrăni cu mânele sale. Decĭ pentru cererea ce face de a i se da o carte de ertăciune, rĕmâne cum se va milostivi cinstita Otcârmuire asupră'ĭ.—1822, Iunie 17.

Alexandru Nenciulescu.

Cod. 101, fila 102 v.

[1]) *Arĕtarea ce s'aŭ făcut către Luminăţia sa Paşa la jalba luĭ Răducanu de la Ploescĭ.*

Către Luminăţia sa Hagi Ahmed Paşa Seraschierul oştirilor împĕrătescĭ.

După porunca Luminăţieĭ tale cercetând plângerea şi neodihnirea ce arată acest Răducanu de la Ploescĭ că nu este mulţămit pe hotărîrea Otcârmuireĭ.

Edilitatea. Indestularea publică a trebuit să fie prima îngrijire a Otcârmuireĭ, de aceea o vedem dând circulărĭ pe la ispravnicĭ, ca să îndatoreze, prin boerinaşiĭ judeţuluĭ, pe locuitorĭ a face arăturĭ în primă-véra anuluĭ 1822, *ba pe ceĭ leneşĭ* să-ĭ oblige, nu numaĭ să-ĭ îndemne a semăna porumb şi meiŭ [1]).

In interesul realisăreĭ acestor arăturĭ să înceteze cu totul jude-

---

nu lipsesc după datorie a arĕta Luminăţieĭ tale, că acesta s'a dovedit călcător ponturilor Divanuluĭ şi făcênd catahrisis lŏcuitorilor în ţéră, de aceea s'aŭ isgonit de ispravnicĭ şi nu 'l aŭ îngăduit să facă catahrisis la slujba ce o cumpĕrase, iar cumpĕrătórea luĭ fiind cu zapis fără de a se pomeni în zapis arĕtările şi cererile acestea ce le face acum, şi de aceea s'a osîndit la închisórea Hătmănieĭ, de a plăti baniĭ după hotărîrea Otcârmuireĭ ce este dată la Hătmănie. — 1822, Iunie 22.

Constantin Negre.

Cod. 101. fila 102 v.

1) *Publicaţiĭ la 12 judeţe pentru ca să îndatoreze pe locuitorĭ prin boerinaşiĭ judeţuluĭ a face arăturĭ.*

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

Dumnóvóstră boerilor ispravnicĭ ot sud... facem Dumnóvóstră în scire, că după obiceiul ce aŭ fost, care în condicile Divanuluĭ se vede din vremea trecuţilor luminaţĭ Domnĭ, că la vremea arăturilor prin poruncĭ domneşcĭ aŭ fost îndatoraţĭ ispravniciĭ, ca prin boerinaşĭ de aĭ judeţuluĭ să îndemne pe lŏcuitorĭ şi pe ceĭ leneşĭ săĭ îndatorézcă să facă arăturĭ cât va fi prin putinţă maĭ cu prisos, şi acum fiind vremea arătureĭ porumbuluĭ şi meiuluĭ care este cea dintêiŭ îndestulare şi hrană a locuitorilor, după datoria ce avem a îngriji pentru folosul obştesc, vĕ poruncim ca îndată ce veţĭ primi cartea acésta, numaĭ de cât să rînduiţĭ în fieş-care plasă câte un boerinaş de aĭ judeţuluĭ, să âmble prin tóte satele, ca să îndemne pe lŏcuitorĭ aşĭ face arăturĭ maĭ cu prisos, îndatorând şi pe ceĭ leneşĭ la acésta, iar carĭ nu vor avea înlesnire, orĭ de vite saŭ de plug, săĭ întovărăşéscă cu alţiĭ carĭ vor avea spre a nu rĕmânea nimenĭ fără de arăturĭ, dându-le să înţelógă că acésta este pentru al lor folos, iconomisind şi Dumnóvóstră pentru datoriile lor a nu li se zăticni arăturile, iar pricinĭ de judecăţĭ şi alte asemenea să fie cu totul contenite până la 15 ale viitoruluĭ Maiŭ, când este sorocul cel orânduit al arăturilor de primăvéră. Ci dar aşa să urmaţĭ negreşit şi de primirea porunceĭ să avem înşciinţare.—1822, April 10.

Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod. 96, pagina 244.

căţile ţĕrănescĭ până la 15 Maiŭ, ca să nu fie împedicaţĭ ţĕraniĭ de la lucrarea pămêntuluĭ.

Vom vedea la Cap. comerciuluĭ, că s'aŭ stabilit narturĭ pentru pâne şi carne. Brutariĭ se jăluesc în April 1822 că nu vin ţĕraniĭ cu grâŭ la obor şi cer şi parale din baniĭ ce aŭ a lua de la Visterie pe pânea dată în tainaturĭ, ca să aibă cu ce cumpĕra grâul necesar îndestulăriĭ oraşuluĭ. Se cere darea de circulărĭ pe la Ispravnicĭ, ca să oblige pe ţĕranĭ a veni cu provisiunĭ la oraş spre vêndare [1]).

---

1) *Cinstiţĭ Dumnévóstră boierĭ Otcârmuitorĭ.*

Cunoscêndu-se de către dumnévóstră stinahorisita stare a isnafuluĭ brutarilor, carĭ cu plângere prin alăturata jalbă aduc Agieĭ strigare, mĕ rog după datoria îngrijireĭ datorieĭ cu care mĕ aflu împovărat, să li se chibzuiască întâmpinarea odihneĭ, cu dare de banĭ din aceea ce aŭ să ia şi pornire de zaherele după atară, ca să nu se aducă zmintélă la a oştirilor hrană şi norod al politieĭ, căcĭ în patru trecute têrgurĭ abia s'aŭ arĕtat la obor 10 care cu zaherea, din care pricină s'aŭ şi închis vre-o câte-va cuptóre de brutarĭ, unele din neaverea banilor şi altele din lipsa zaherelelor şi pentru ca să nu ajungă trebuinţa la maĭ mare stinahorie, să bine-voiască cinstita Otcârmuire, ca să se dea o sumă de banĭ brutarilor din suma banilor ce aŭ să ia de la Vistierie după pânea ce aŭ dat în tainaturĭ, ca să pótă şi eĭ a cumpĕra grâul cel trebuincios, iar pe de altă parte straşnice poruncĭ să se trămiţă pe la judeţe, cu ómenĭ într'adins, ca să pornéscă pe locuitorĭ a veni cu zaherea de grâŭ la obor; acestea după datorie le fac şciute şi de carar ce se va da de către cinstita Otcârmuire, se va face şi Agieĭ cunoscut.—1822, April 15.

Alexandru Nenciulescu

Cod. 101, fila 26 v.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Cinstite dumnéta frate biv Vel Vornice Alexandre Nenciulescule, s'aŭ vĕḑut de către Otcârmuire acéstă anafora a dumnétale, cât şi alăturata jalbă a brutarilor, pentru care rĕspundem dumnétale, că Otcârmuirea cu tótă distihia lŏcuitorilor, îndestule orînduelĭ aŭ fost în judeţe pentru baniĭ brutarilor, iar când vom vedea că fac ispravniciĭ amelie, vom orîndui şi mumbaşirĭ într'adins şi pentru acésta veĭ da Dumnéta brutarilor să înţelógă, ca să maĭ fie îngăduitorĭ, că li se va plăti negreşit, îndemnându'ĭ ca să nu înceteneze cu cumpĕrătórea zaherelelor prin bunele şi vrednicele Dumnétale iconomiĭ, fiind-că acum Vistieria

Şi prin judeţe şi prin oraşele din judeţe se întêmplă lipsă de pâne orĭ scumpirea eĭ de brutarĭ. La Pitescĭ brutariĭ fac grevă cerênd să vên̦dă ocaoa de pâne pe parale 9. Intervine Otcârmuirea şi se constitue monopol de brutăriĭ în favórea unuĭ Ion Spiru, care a primit să vên̦dă pânea cu 8 parale ocaua şi că dacă preţul grêuluĭ va scădea de la 6 parale ocaua şi preţul pâneĭ va fi scăd̦ut [1]).

---

aŭ îngrijit de aŭ scris către isprăvnicaturĭ, ca să îndemne pe lŏcuitorĭ spre a veni cu zaherea la têrg spre vên̦dare, numaĭ vremea arătureĭ porumbuluĭ fiind într'acéstă vreme, se vede că nu se îndeletnicesc a veni şi la têrg, iar Otcârmuirea are îngrijire şi pentru acésta de a pururea.—1822, April 18

Mihalache Manu, Constantin Negre, Grigorie Romanitis.

1) *Zapis pentru pânea din Piteştĭ în ce chip are să se vên̦dă.*

Pentru lipsa de pâne ce pătimeşce acéstă politie Piteştiĭ din pricina brutarilor ce sunt, ne voind a scóte de prisos, cariĭ de şi scot şi aceea négră, crudă şi próstă, vên̦d̦ênd ocaua pe parale 12 dupe davagealâcul ce aŭ făcut obştea viind mumbaşir ca să pue nart pe parale 8 ocaua, precum obştea s'aŭ mulţămit şi dumnélor boeriĭ ispravnicĭ aŭ găsit cu cale, s'aŭ adus la cinstitul isprăvnicat toţĭ brutariĭ, de faţă fiind şi orînduitul mumbaşir d-luĭ II Vistier Stanciu Vispescu i alţĭ boerĭ pământenĭ şi dumnéluĭ zabitul judeţuluĭ li s'aŭ făcut întrebare de ce nu scot pâne de ajuns, cóptă şi albă şi să o vên̦dă ocaua pe parale 9 încă cu musaadea o para? şi aŭ dat rĕspuns că nu le dă mâna şi cine va voi ca să scóţă pâne, că eĭ îşĭ vor fărâma cuptórele; a cărora împotrivire aud̦ind'o şi eŭ fiind în casă şi de faţă pentru o pomenire de lipsa ce pătimeşce sărăcimea, printr'acest contract cu a mea iscălitură, mĕ leg, că de astăd̦ĭ înainte voiŭ orîndui ómenĭ de aĭ meĭ ca să scótă pâne de ajuns pentru tótă vremea, albă, cóptă şi voiŭ vinde-o ocaua pe parale 8; d̦ic însă şi acésta: dumnélor boerilor ispravnicĭ să aibă şi acéstă îngrijire ca pe tótă luna să iscodéscă de preţul grâuluĭ şi de va fi maĭ eftin de 6 parale ocaua să scóţă pânea şi maĭ jos, iar fiind maĭ scump să o arădic şi eŭ după cuviinţă, dar bună şi de ajuns precum maĭ sus mĕ leg. Drept aceea spre aşĭ avea tăria acest contract, după mulţămirea obştieĭ, 'l-aŭ adeverit şi dumnélor boeriĭ ispravnicĭ; am rugat şi pe prea cinstita Otcârmuire de l'aŭ întărit, şi alţĭ brutarĭ strĕinĭ bez, ceĭ orînduiţĭ de mine să nu fie volnicĭ a maĭ scóte pâne, iar care va îndrăzni să se pedepséscă; acésta.—1822, Martie 16.

Ioan Spiru, adeverez.

Cod. 98, pagina 328.

Vătăşia de pescarĭ percepe abusiv taxe marĭ de la carele cu pesce, racĭ, scoicĭ etc. [1]), ce intră în Bucurescĭ. În urma reclamaţiuneĭ pesca-

De la isprăvnicatul ot sud Argeş.

Cel în dos iscălit dinpreună şi cu tótă obştea viind cu acest zapis la isprăvnicat şi citindu-se din cuvênt în cuvênt aŭ mărturisit, că cu primire le-aŭ făcut acest aşeḑĕmênt; pre aşĭ avea tăria întocmaĭ, ne-aŭ rugat de l-am adeverit şi noĭ, acésta.—1822, Martie 17.

Ioan Cătuneanu, Ispravnic.

Cod. 98, pagina 328.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Acest aşeḑĕmênt şi tocmélă a numituluĭ Ioan Spiru, pentru scóterea pâneĭ de vênḑare în politia Piteştilor, trămis fiind de ispravniciĭ judeţuluĭ cu înşciinţare, pe care citindu-l şi vĕḑêndu-l că este făcut cu bună orînduială şi cu dreptate pentru obşte, îl întărim şi noĭ şi poruncim, ca să-şĭ aibă urmarea şi paza. — 1822, Martie 19.

Grigore Ghica, B. Văcărescu, M. Manu, C. Negre, Sc. Grădişteanu, Sc. Mihălescu.

Cod. 98, pagina 328.

1) *Cinstiţĭ dumnévóstră boerĭ Otcârmuitorĭ.*

Ale noroduluĭ politieĭ strigărĭ ce cu neîncontenire se aducea asupră vĕtăşieĭ de pescarĭ şi ale ticăloşilor lŏcuitorilor ţĕranĭ, ce venia cu pesce la têrg de vênḑare, m'aŭ îndemnat să intru în amăruntă cercetare, ca să mĕ îndestulez de tótă urmarea aceştiĭ vătăşiĭ şi maĭ întêiŭ m'am încredinţat, că acéstă vătăşie încă din alte vremĭ, cu sfat de obşte şi bisericésca afurisenie, împreună cu altele, vamă de zaherele, sărărie şi cherhana de lumînărĭ de céră galbenă s'aŭ arădicat, stricându-se de a nu maĭ fi nicĭ a se maĭ face pomenĭ, cum aşa şi maĭ în urmă s'aŭ întărit prin poruncĭ şi de Măria sa Ión Caragea Voevod; apoĭ abătêndu-mĕ şi la cele de catahrisis ale eĭ urmărĭ, faţă cu cel orînduit Petre Vătaful de pescarĭ am dovedit a multor jăfuiţĭ mărturie, că cu nesuferite şi neomenite hrăpirĭ li s'aŭ luat de numitul Vatav la carul cu 350 oca pesce próspăt de baltă talerĭ 17 şi 4 oca pesce, de căruţa cu racĭ, talerĭ 8 şi 200 racĭ, de carul cu scoicĭ, talerĭ 8 banĭ 60 şi 400 scoicĭ, de miea de melcĭ, talerĭ 2 şi 40 melcĭ. Acésta dar tótă cercetare simţindu-se învederat că vătăşia de pescarĭ nu are altă săvêrşire, nicĭ slujesce la vre-un folos şi trebuinţă saŭ eftacsie a patrieĭ, ci numaĭ la o adâncă hrăpire plină de zmăcinare cu felurimĭ de chipurĭ întocmită, spre nesăţiósa lăcomie a vătafuluĭ, am chibzuit socotind a fi şi la a dumnévóstră plăcere, ca să se aducă iarăşĭ într'a eĭ linişţită şi nestricată stare şi aşa am primit, de cât puţinul folos al dregătorieĭ, să părtinez şi să îmbrăţi-

rilor să desființéză vătășia acésta de către Vornicul Alex. Nenciulescu. Acest energic funcționar ridică de asemenea orī ce dărī, ca lăptăritul, vărzăritul, cărnăritul, ca așa să se eftinéscă obiectele de îndestulare publică. Otcârmuirea aprobă mĕsurele propuse de Nenciulescu în 18 Aprilie 1822.

Vameșiĭ oboruluĭ Têrguluĭ-de-afară aduc destule pedicĭ comerțuluĭ de acolo, unde neguțătoriĭ sunt încă supĕrațĭ de fumărit pe lângă vamă. Din acéstă causă contra-banda se esercită în paguba vameșilor și a fumarilor.

șez maĭ mult al obșteĭ repaos cu odihnă, și plăcere. De aceea ca un lucru rĕŭ și vătămător, prin cărțĭ de publicațiĭ, unele date la mâna pescarilor și altele puse pe la locurĭ, unde se face adunarea vênḑăreĭ peșceluĭ, spre cunoscința noroduluĭ, am arădicat'o și am stricat'o de acum a nu maĭ fi, rĕmâind toțĭ ceĭ ce se neguțătoresc cu vênḑarea de pesce, ușurațĭ de greutatea sarcineĭ aceștiĭ hrăpitóre vătașiĭ ne maĭ dând de acum înainte pentru pesce, racĭ, scoicĭ și melcĭ nimănuĭ nimic cu nicĭ un fel de numire, întocmind însă și eĭ a aduce vênḑarea pesceluĭ, făcêndu-se cu mulțămită obștieĭ, care pe dată aŭ și pus'o în lucrare, și se vede în velég folosul obșteĭ cu eftinătatea ce s'aŭ făcut, iar dojănirea hrăpitoruluĭ Petre vătaf de pescarĭ, carele cu stenahorisite mijlóce aŭ dobândit'o și aŭ făcut luărĭ fără temere, năpăstuind pe ceĭ meșterĭ, am înmustrat'o și de este puțin cu pagubă, numaĭ de 21 de ḑile ce i-aŭ rămas până la împlinirea soroculuĭ în care i s'aŭ însărcinat, iar nu cu întórcere de jaf și pedépsă în valég cum i se cuvenea, arădicând asemenea și altele, care cu băgare de sémă am găsit privind iarășĭ cu catahrisis asupra lăcuitorilor, cum lăptăritul, vărzăritul și cărnăritul, dezrădăcinându-le cu totul, ca slobodĭ să'șĭ facă fieș-care acest puțin aliș-veriș făr'de cea maĭ mică supĕrare saŭ cerere cu vre-un fel de numire. Ca să fie dar cunoscută a mea urmare, și dumnévóstră nu lipsiŭ a arĕta.

Alexandru Nenciulescu, 1822 Aprilie 4.

Cod. 101, fila 27.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Cinstite Dumnéta frate vel Vornice Alaxandre Nenciulescule, ascultându-se de către Otcârmuire acéstă anafora a dumitale, pe care vĕḑêndu-o și noĭ că este dréptă și după orînduială, o întărim că întru tóte așa să se urmeze precum Dumnéta aĭ găsit cu cale, spre a lipsi catahrisisul și a se urma bună acéstă urmare în tótă vremea, ca să pótă norodul a'șĭ face alișverișul slobod fără cea maĭ mică supărare saŭ jaf și de către alțĭ dregătorĭ aĭ politieĭ Bucurescilor. 1822, April 18

Mihalache Manu, *Constantin Negrea*, *Grigorie Romanitis.*

Cod. 101, fila 270.

Vameşiĭ reclamă la Paşa cerêndu-ĭ închiderea oraşuluĭ Bucurescĭ pentru ca să nu maĭ pótă intra nimenĭ de cât numaĭ pe la străjĭ adică bariere [1]).

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ, către cinstita Spătărie.*

Vameşiĭ oboruluĭ Têrguluĭ de afară, prin jalba ce aŭ dat către Măria sa Paşa şi Măria sa aŭ dat'o în cercetarea nóstră, între altele arată, că marginile Bucurescilor fiind deschise, se cacirdisesc mărfurile ce sunt îndatorate la plata vămeĭ şi se păgubesce vama de dreptul ce are a lua, cerênd ca să se închidă marginile; pentru care acésta s'aŭ maĭ dat porunca nóstră şi maĭ dinainte, ca împreună cu cinstita Vornicie a politieĭ să se îndatoreze mahalagiiĭ ceĭ ce aŭ case şi locurĭ pe marginĭ, a le închide, orĭ cu gardurĭ, saŭ cu şanţurĭ, şi se vede că acésta nu s'aŭ pus în faptă; ci dar şi acum de isnóvă poruncim cu străşnicie, să se pue în faptă, nu numaĭ pentru dreptul vămeĭ, ci maĭ vèrtos şi pentru făcĕtoriĭ de rele, a se păzi nizamul buneĭ orînduelĭ, iar drumurile ce aŭ fost din vechime deschise pentru âmbletele ómenilor nicĭ acum să nu se închidă. 1822 Maiŭ 12.

Mihalache Manu, Constantin Negrea.

Asemenea pitac s'aŭ făcut şi către Vornicia politieĭ.

Cod. 96, pag. 260.

De la Otcârmuirea Valahieĭ,
către Dumnéluĭ starostea za neguţătorĭ.

Dumnélor vameşiĭ de patru lunĭ din anul trecut aĭ oboruluĭ Bucurescĭ, la pricina de judecată ce are cu măcelariĭ contractuluĭ aĭ tainaturilor oştirilor pentru vitele tăiereĭ ce le aŭ desfăcut într'acele lunĭ, face trebuinţă ca o chibzuire subţire asupra dreptăţeĭ, în frica luĭ Dumnedeŭ să desluséscă boul i vaca şi oile ce se cumpĕra de măcelarĭ într'acea vreme de la obor şi de la marginĭ şi alte locurĭ: câte oca carne putea să dea o vită ca acea, ca să pótă judecata face cuviinciósă hotărîre; de acea ţi se scrie, adunând din isnaful măcelarilor adiiaforĭ şi neguţătorĭ sureccĭĭ ce aŭ cumpĕrat asemenea vite în vremea acea, carĭ să fie primiţĭ amândorora părţilor, faţă fiind şi dintre neguţătoriĭ cupeţĭ unul, doĭ, ómenĭ ideiaţĭ, cu luare de sémă, să deslușéscă înaintea amîndorora părţilor dreptul adevĕr, câte oca carne va fi putênd da fieş-care vită: adică boul, vaca şi óia? şi să arĕtaţĭ Otcârmuireĭ dreptul advĕr în scris sub iscăliturĭ, de a putea da Otcârmuirea cuviinciósă alegere asupra acesteĭ pricine de judecată ce curge de este vreme între vameşĭ şi între numiţiĭ măcelarĭ.—1822, Iunie 21

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Scarlat Grădiştenu.

Cod. 101, fila 107.

Inchiderea trecĕtorilor în oraş afară de bariere o ordonă Otcârmuirea în 12 Maĭ 1822 şi în interesul pazeĭ de hoţĭ.

Nicĭ o lucrare de pavele nu se face în aniĭ aceştia şi nicĭ o reparaţiune. Un singur pod pe apa Dâmboviţeĭ fiind stricat, Otcârmuirea ordonă epistatuluĭ Vornicieĭ obştirilor să oblige pe mahalagiĭ din jurul poduluĭ să-l facă îndată [1].

Despre curăţenia oraşuluĭ nicĭ o mĕsură. Nu departe de monastirea Radu-Vodă din causă că tabaciĭ când lucréză peile aruncă gunóele în mijlocul drumuluĭ, s'aŭ făcut movilĭ [2]) de nu numaĭ nu pot trece carele, ci încă s'a făcut şi un batac în care s'aŭ nămolit 2 caĭ aĭ trecĕtorilor şi ne-putĕnd să ĭ scótă, acolo s'aŭ prăpădit şi că tómna saŭ iarna la venirea apelor marĭ âmplându-se acel batac, pricinuesce mare

---

Porunca ce s'aŭ făcut în dosul jalbeĭ fumarilor

Cinstite Dumnéta Epistatule al Agieĭ, veĭ vedea jalba ce daŭ fumariĭ de aicĭ din Bucurescĭ, prin care arată, că Dumnéta îĭ oprescĭ să nu ia fumărit în têrgul moşilor, unde aŭ avut vechiŭ obiceiŭ să plătéscă fumărit, ci dar să cercetezĭ Dumnéta cum a fost obiceiŭ din vechime şi cu ce cuvênt se opresc de Dumnéta? să ne arĕţĭ în scris. — 1822, Maiŭ 17.

Mihalache Manu, Constantin Negrea Romanitis.

Cod. 96, pag. 265.

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*

Cinstite Dumnéta frate biv vel Vistiere Grigore Romanitis, epistatule al Dvornicieĭ obştirilor, fiind că podul de pe apa Dâmboviţeĭ ot Gorganĭ este stricat, şi din porunca Luminăţieĭ sale Paşeĭ este să se facă negreşit, Dumnéta să îndatorezĭ pe mahalagiĭ aceĭ mahalale să'l facă amu maĭ curând, spre a putea trece făr'de nicĭ o zmintélă saŭ zăticnire verĭ cine, iar care se va arĕta cu nesupunere la rĕspunderea cisleĭ ce'l va ajunge, să ne arĕţĭ spre a'ĭ sili şi făr'de voĭe a fi următor aceĭ cisle. — 1822, Marte 23.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Scarlat Grădişténu.

2) *Către cinstita Otcârmuire a ţăreĭ rumânescĭ de la dvornicia ţărĭ de sus.*

După porunca cinstiteĭ Otcârmuirĭ ce s'aŭ dat la două jălbĭ ale luĭ Ioniţă Cavaful de aicĭ prin care cel dintâiŭ aduce pîră asupra tabacilor ce sunt puşĭ cu tabachanalele pe marginea gârliţeĭ ot Radul Vodă, cum că cu gunoiul ce'l aruncă aŭ îngustat matca şi aŭ început apa a face mâncătură ca la doĭ stânjinĭ din locul luĭ şi că dintr'acéstă pricină i s'aŭ lăsat prăvăliile ce le are şi póte ca să i se pricinuiască maĭ mare vătămare prăvăliilor, puind nisce sălciĭ şi mă-

stricăciune prăvăliilor, mai ales séra că nu pot trăi de putórea aceluĭ batac». Din causa tabacilor carĭ cu gunóiele lor aŭ strimtat matca Dâmboviţeĭ se produce înnecăciunĭ. Din aceste îndoite pricinĭ intervin reclamaţiunĭ în 1822 Marte Marele Vornic de Ţéra de sus N. Golescu cercetéză la faţa loculuĭ şi în 18 Iunie 1822 Otcârmuirea scrie Spătărieĭ

răcinĭ să 'şĭ întărésca locul, dice că aŭ trămis egumenul mănăstireĭ Raduluĭ Vodă de l-aŭ poprit, nejudecând că stricăciunea îĭ curge de la chiriaşiĭ cuvioşieĭ sale. In al doilea jalbă se jăluesce pentru Ţaciul i Ivancea şi Tonciul tabacĭ, cum că numiţiĭ când lucréză peile, samanul şi rânza le aruncă în mijlocul drumuluĭ unde s'aŭ făcut movilă de nu numaĭ nu pot trece carele, ci încă s'aŭ făcut şi un batac, în care s'aŭ înămolit doĭ caĭ aĭ trecĕtorilor şi neputênd să 'ĭ scóţă, acolo s'aŭ prăpădit şi că tómna saŭ iarna la venirea apelor marĭ împlându-se acel batac, pricinuesce mare stricăciune prăvăliilor, maĭ ales vara că nu pot trăi de putórea acestuĭ batac; împotriva căruia dând jalbă cinstiteĭ Otcârmuirĭ, patru dintre tabacĭ, cum că jăluitorul cumpĕrând un loc de la un Grigorie Tabacul nu şi aŭ păzit stăpânirea loculuĭ pe suma stânjinilor ce are cumpĕrat, ci cu binaua ce şi aŭ clădit luând şi din drum aŭ astupat un şanţ prin care se scurge acel batac şi că aŭ astupat şi vadul ce 'l avea pentru trebuinţa meşteşuguluĭ lor de tăbăcărie cu sălciĭ şi cu nuele, cerênd a li se da voie să destupe atât vadul cât şi şanţul, în dosul cărora jălbĭ dându-se buiurdizma cinstiteĭ Otcârmuirĭ, ca să cercetăm şi să arĕtăm în scris, spre maĭ bună pliroforie am mers la faţa loculuĭ însumĭ eŭ vornicul Nicolae Golescu; din scumpa cercetare ce am făcut, arĕt cinstiteĭ Otcârmuirĭ, că mahalagiĭ carĭ se află cu locuinţa pe marginea iazuluĭ ce se numesce Bucurescéua, din róua lor nărăvire iarăşĭ aŭ astupat matca apeĭ. îngustând iazul uniĭ cu clădirĭ de grajdurĭ şi cu gardurĭ până în mijlocul măteeĭ, alţĭ cu gunóie şi molozurĭ şi a'ţĭ cu alte eşirĭ de izvodirĭ noue, împotriva poruncĭ domnescĭ, şi măcar că se găsesce la Vornicie zapis dat al unora din trânşĭ cu legătură că nu vor maĭ urma acest fel de fapte, ci încă cu a lor cheltuială vor destupa şi matca apeĭ, dar se vede că din neîngrijirea porunceĭ atuncĭ, nu numaĭ aceluĭ ce n'aŭ urmat, ci încă şi împotrivă de atuncĭ şi până acum s'aŭ purtat, din a căror pricină negreşit urméză ca la venirea apelor marĭ, neavênd pe unde să rĕsufle curgerea Dâmboviţeĭ şi îmflându se apa în sus pe matca cea mare, va face mare înnecăciune, în cât póte să vatĕme şi să primejduiască cu înnecăciune alte locurĭ unde altă dată la venirea apelor marĭ n'aŭ maĭ înnecat, şi fiind-că s'aŭ pornit cu jalbă chiar din trânşĭ cerênd să se pue nizamul ce este dat în lucrare şi pentru că asupra înnecăciuneĭ ce făcea apa Dâmboviţeĭ, s'aŭ făcut anafora în lét 1814 cu sfat de obsce şi s'aŭ întărit de Domnul Ion Vodă Caragea, spre a se păzi nizamul de către ceĭ ce îşĭ aŭ namestiile pe marginea Dâmboviţeĭ şi a măteĭ Bucurescéua, care se află dată în păstrarea cinstiteĭ

să nu se încalce drumurile, nicĭ să se arunce gunóie pe drumurĭ, saŭ pe la marginea lor; batacul să se astupe şi să fie obligat ceĭ ce strimtéză prin gunóie calea, să le ridice

Mahalagiĭ [1]) din uliţa Herăstrăuluĭ (adĭ Dorobanţĭ) se judecă cu

Vorniciĭ a obstirilor până a nu se pricinui vătămarea. Mi se pare că cu cuviinţă este să fie porunca cinstiteĭ Otcârmuirĭ către Dumnéluĭ biv vel Visti'rul Grigorie Romanitis epistatul Dvornicieĭ obştirilor, să arĕte acea anafora, şi iarăşĭ cu porunca cinstiteĭ Otcârmuirĭ, Dumnéluĭ vel Spătarul să pue acea hotărîre în lucrare până este vremea bună şi póte să se destupe acea matcă, ca să rĕmâe şi jăluitoriĭ fără grijă de bântuiala ce aveaŭ, precum şi pentru batacul acela ce însuşĭ şi noĭ 'lam vĕdut, să se îndatoreze pricinuitoriĭ a'l astupa cu pădure, unde să ajute şi Ioniţă Cavaful, ca unul ce 'şĭ are prăvăliile acolea, şi să se dea poruncă ca de acum înainte să se ferésca fieş-care, a nu se maĭ întinde câtuşĭ de puţin în marginea mătcĭ, luându-le încă şi zapis cu legătură, că de vor urma împotrivă după vremĭ să se şi pedepséscă, care zapis să stea în păstrare la Vornicia obscirilor a se găsi după vremĭ, iar cea deplină chibzuire se va face de cinstita Otcârmuire. — 1822, Martie 22.

Nicolae Golescu Vornic.

Cod. 101, fila 96 v.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Acéstă Anafora a Dumnéluĭ vel Vornicu de ţéra de sus fiind următóre hotărîreĭ obştescĭ, poruncim ca după acea hotărîre să se pue în faptă, cât şi acel batac să se astupe; şi fiind-că în urmă ni s'aŭ maĭ dat jalbă, că uniĭ se întind de strâmtóză drumurile, alţĭ aruncă gunoiŭ şi murdarlâcurĭ pe drumurĭ, ci şi pentru acésta să urmeze cinstita Spătărie a da nizam să nu se calce drumurile, nicĭ să se arunce gunóie, saŭ alt murdalâc pe drumurĭ, saŭ pe la marginea drumuluĭ, ci să se ţie tot-dóuna curat; iar cine va fi aruncat gunoiŭ să se îndatoréscă a'l rădica ca să rĕmâe drumurile largĭ, căcĭ strîmtórea drumurilor pricinuesce noróie şi zăticnire obscieĭ la trecere. — 1822 Iunie 18.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanites.

Cod. 101, fila 97 v.

Anaforaua Departamentuluĭ de opt a mahalagiilor din uliţa Herăstrăuluĭ cu Iane arendaşul acesteĭ moşiĭ pentru cererea ce li se face de erbărit, i cu întărirea Otcârmuireĭ ca să fie apĕraţĭ.

Către cinstita Otcârmuire a ţereĭ, de la Departamentul de opt

Din porunca cinstiteĭ Otcârmuirĭ înfăcişand Zapciul hătmănesc la judecată pe mahalagiĭ din uliţa Herăstrăuluĭ cu Iane arendaşul acesteĭ moşiĭ, am cercetat pâra ce fac, cum că le cere pârâtul erbărit, dicĕnd că pasc vitele lor pe moşia Herăstrăuluĭ, şi fiind că nu fac nicĭ o pagubă şi stricăciune moşieĭ,

arendaşul moşieĭ Herĕstrăŭ, care le cere erbărit pentru vitele ce pasc· Otcârmuirea apĕră pe mahalagiĭ de asemenea pretenţie.

Spitalele funcţionéză în timpul Otcârmuireĭ şi cele maĭ multe

cer să fie nesupĕraţĭ după cum aŭ fost şi până acum de când s'aŭ pomenit, fără numaĭ în Domnia Măriei Sale Ioan Vodă Caragea închiḑêndu-le vitele un grec arendaş, în puterea Ghenciuluĭ arnăutul, de frica aceluĭ Ghenciul aŭ dat erbărit, apoĭ nu s'aŭ maĭ supĕrat de nimenĭ. Pentru care am trămis pe Zapciul cel orînduit Vasile Postelnicelul la faţa loculuĭ, ca să facă cercetare, şi ne aduse plirroforie în scris, cum că mergênd la faţa loculuĭ, împreună cu pâritul arendaş, i cu jăluitoriĭ mahalagiĭ, aŭ vĕḑut că vitele lor eşind din vatra politieĭ Bucurescilor afară, să pască pe douĕ moşiĭ a mŏnăstireĭ Sfîntuluĭ Saveĭ şi a Dumnéeĭ Vorniceseĭ Floréscăĭ, apoĭ aŭ ajuns óreşĭ ce şi pe moşia Herăstrăuluĭ a mŏnăstireĭ Cotrocenĭ, dar acolo loc de păşune nu este, ci numaĭ pământul gol, fiind-că acea moşie e plină de arăturĭ, i de drumurĭ, din care drumurĭ fiind douĕ marĭ carĭ nu staŭ nicĭ ḑiua nicĭ nóptea, însă unul al Braşovuluĭ şi altul al cheresteleĭ ce vine la cişmea, de se şi izvodesce óreş-care iarbă, dar îndată se pasce şi se mănîncă de vitele drumaşilor i de şapte turme de oi i capre ale lăptarilor, de la care ia arendaşul avaet brânḑă şi banĭ, rĕmâind numaĭ pămîntul. Decĭ aşĭ hrăni cinevaşĭ vitele pe moşie streină fără nicĭ un folos, este cu nedreptate, dar fiind-că cercetătorul arată cum că vitele jăluitorilor se pasc pe douĕ moşiĭ adecă a Sfîntuluĭ Sava i a Dumnéeĭ Băneseĭ Floréşca şi apoĭ ajung óreşĭ-ce şi pe moşia Herăstrăuluĭ, unde ḑic jăluitoriĭ că nicĭ o dată n'aŭ dat plată de cât numaĭ într'un an, din silnicia Ghenciuluĭ, rĕmâne dar la buna chibzuirea cinstiteĭ Otcârmuirĭ.—1822, Iunie 17.

Petrache Paharnic, *Ianache Stănescu*, *Stolnic*, *Nicolae Serezli*, *Alexandru Fălcoianu*, *Stolnic*.

Cod. 101, fila 120.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Citindu-se înaintea nóstră acéstă anafora a Departamentuluĭ de opt, am vĕḑut urmarea cercetăriĭ şi descoperirea ce s'aŭ făcut şi la faţa loculuĭ, pentru care poruncim, că precum s'aŭ urmat în aniĭ trecuţĭ, maĭ înainte aşa să se urmeze şi acum, ca să nu se facă alte preînoirĭ, ci să se mulţămească şi arendaşiĭ şi lŏcuitoriĭ pe obiceĭul ce se va fi urmat până acum, nefăcênd supĕrare saŭ cerere împotrivă.—1822, Iulie 5.

Mihalache Mauu, *Scarlat Grădişteanu*, *Romanitis*.
Răducanu, *Sărdar*.

Cod. 101, fila 120 v.

sunt pline de oşteni turci. Spitalul Colţea cu deosebire este consacrat ascherliilor împĕrătesci.

Fŭncţionéză asemenea cel de la Pantelimon[1]) şi cel de la capul po-

---

1) *Prea luminate Hagi Ahmed Paşa Seraschierule al prea puternicelor oştirĭ împĕrătescĭ.*

După porunca ce ni s'a dat la jalba côuşuluĭ Amzeĭ purtătoruluĭ de grijă al spitaluluĭ de strĕinĭ, ce este în capul poduluĭ Mogoşóeĭ, prin care arată că spitalul acesta are orânduit óreşĭ-care venit din iraturile ţĕreĭ şi acum vede că acel irat a încetat şi n'are cu ce să întâmpine neapăratele cheltuelĭ pentru căutarea celor bolnavĭ, unde se află şi din ostaşĭ bolnavĭ de se caută, cerênd ajutor a se porunci să i se dea veniturile şi de Luminăţia ta ni se poruncesce, ca cercetând, să'ĭ înlesnim mijlocul dreptăţeĭ; următor fiind am cercetat şi se găsesce, că spitalul acesta are orînduit să ia de la tóte huzmeturile po talerĭ doĭ la pungă şi acum la Ianuar trecut vînḑêndu-se vămile şi ocnele, care sunt cele maĭ marĭ dintre huzmeturĭ, cu orînduială ca cumpĕrătoriĭ acestor huzmeturĭ, peste baniĭ Vistieriei să dea de la eĭ şi acest avaet, căcĭ aşa s'a urmat de s'a dat tot-déuna şi aşa s'a vêndut şi acum la cochiivechĭ, şi pe două lunĭ Ianuar şi Fevruar nu i s'a dat analagon, fiind popriţĭ cu porunca Luminăţieĭ tale, de la ocnă nu i s'a dat, neputênd să maĭ ia nicĭ de la vămĭ pe cele-l'alte lunĭ şi acésta fiind plângerea jăluitoruluĭ că i s'a poprit iraturile, arĕtăm Luminăţieĭ tale, şi rămêne la buna chibzuire şi porunca Luminăţieĭ tale. —1822, Fevruar 26.

Cod. 98, pag. 321

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

Fiind-că spitalul ot mŏnastirea sfîntuluĭ Pantelimon prin hrisóve domnescĭ care ne sunt sciute şi nouă are orînduit să ia pe tot anul câte talerĭ 2500 pentru Ocnele marĭ ce sunt pe moşia acesteĭ mŏnastirĭ şi rĕŭ se împotrivesce Dumnéluĭ logofĕtul Bibescu cu pricinuirea că nu ar fi ocnele pe moşia aceştiĭ mŏnastirĭ, în vreme ce şi noĭ scim că ocnele sunt pe moşia acésta a spitaluluĭ, de aceea poruncim Dumitale, chir Zisule Carapan, gazda ocnelor marĭ, ca să plătescĭ negreşit arĕtaţiĭ banĭ la numitul spital şi Dumnéta în puterea aceştiĭ poruncĭ ţi-ĭ veĭ lua de la Dumnélor boeriĭ cumpĕrătorĭ aĭ Ocnelor marĭ de peste Olt. — 1822 Iunie 27.

Mihaloche Manu, Constantin Negri. Romanitis.

Cod. 96, pag. 294.

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

Către dumnéluĭ Slugeruluĭ Teodor capichehaiaua Silistreĭ.

Dintr'acéstă jalbă ce aŭ dat Otcârmuireĭ epitropul spitaluluĭ mănŏstireĭ Colţeĭ, veĭ lua Dumnéta pliroforie, ci fiind în adevĕr că de când aŭ venit oş-

duluĭ Mogoşóeĭ ḑis spitalul de strĕinĭ. In favórea acestor spitale otcârmuirea face acte ce se pot vedea in notă.

Orăşeniĭ din Tĕrgoviştea cer să se înfiinţeze spital în oraşul lor în localul de la mŏnăstirea Stelea[1]). Otcârmuirea în Iulie 1822 învoesce

tirile prea putereniceĭ împĕrăţiĭ nelipsit şi necontenit aŭ fost însărcinat spitalul cu ascherlâĭ împĕrătescĭ bolnavĭ spre căutarea bóleĭ lor, precum şi acum se află ascherlâĭ împĕrăteşcĭ şi cu alţĭ strĕinĭ săracĭ bolnavĭ (să lăsăm a ḑice paguba ce s'aŭ întâmplat în anul trecut din gróznica furtună ce aŭ fost, care este sciut de toţĭ) şi pentru că din venitul acelor bălţĭ după numitele moşiĭ cum şi trecĕtórea poduluĭ *Cărniĭ* şi care sunt drepte ale spitaluluĭ, date prin hrisóve domnescĭ şi stăpânire de sumă de anĭ, şi pentru că în anul trecut nu aŭ luat nimic ca să se fi putut întâmpina la trebuinciósele cheltuelĭ ale săracilor bolnavĭ şi se află acest spital întru o mare isterisélă, maĭ vârtos acum într'acéstă vreme, de aceea scriem dumitale, cu un mijloc cuviincios şi cu umilinţă de rugăciune, să se aducă aminte Mărieĭ sale prea înălţatuluĭ Silistra Valesâ de acésta şi în ce chip se va milostivi pentru slobodịtul bălţilor şi a lesiĭ i a poduluĭ *Cărneĭ* de către ceĭ ce le-aŭ făcut zapt, ca să se pótă ajuta săraciĭ bolnavĭ la necurmatele cheltuelĭ ce pe tótă ḑiua se urméză, să însciinţeze Otcârmuireĭ, ca să scim ce rĕspuns să dăm jăluitoruluĭ epitrop.— 1822, Maiŭ 11.

Constantin Negrea, Romanitis.

Cod. 98 pag. 336.

Porunca ce s'aŭ făcut in dosul jălbeĭ megiaşilor ot oraşul Târgoviştei din sud Dâmboviţa.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

Cât pentru a se face spital în politie, primită le este cererea ce fac jăluitoriĭ, nu numaĭ pentru cele ce arată într'acéstă jalbă, ci şi pentru pilda ce avem cu spitalul Colţeĭ ce este în mijlocul politieĭ Bucurescilor i spitalul străinilor care de şi este în marginea Bucurescilor, dar este iarăşĭ între case de mahala la care spitalul ce se face păzindu-se curăţenia nicĭ o molifsélă nu aduce, pentru care poruncim dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, ca cercetând şi dumnévóstră jalba lor şi fiind precum arată, să aibă şi de la dumnévóstră ajutor şi înlesnire la cele cu cale, dar fiind-că ne-am pliroforisit că acéstă mănŏstire Stelea, unde vor să facă şi să aşeḑe spitalul se află închinată la sfîntul mormânt, să fie datorĭ jăluitoriĭ ca întâĭ să se aşeḑe cu epitropul sfîntuluĭ mormânt, iar până nu se va aşeḑa slobodḑĭ nu sunt să facă spitalul într'acel loc.— 1822 Iulie 5.

Mihalache Manu, Romanitis.

Cod. 96 pag. 296.

acéstă înfiinţare de spital după-ce tèrgoveţiĭ se vor înţelege în privinţa localuluĭ cu Epitropul Sf. mormînt la care este închinată mŏnaştirea Stelea.

Alienaţiĭ continuă a se trimite în căutare pe la mŏnastirĭ [1].

Comerţ, Industrie, Bresle.—Póte-se vorbi de comerţ şi industrie în timpĭ anormalĭ ca ceĭ din 1821 şi 1822? Până şi articolele de îndestulare publică sunt cu anevoie de procurat în Bucurescĭ.

Aga oraşuluĭ renunţă la avaetul sĕŭ, numaĭ ca brutariĭ să nu scumpéscă pânea. Totuşĭ eĭ urcă preţul óca!eĭ de pâne la 9 parale, ceea-ce obligă pe boeriĭ administraţieĭ ca în 6 Martie 1821, să dea nart pentru brutarĭ, impunênd preţul de 6 parale la ocaua de pâne albă. In 24 Iulie acelaş an 1831 s'aŭ făcut din noŭ aiar pentru ca să se probeze brutarilor că n'aŭ dreptul să urce preţul pâneĭ [1].

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Cuvióse arhimandrite, stariţule al sfinteĭ mănŏstirĭ Căldăroşaniĭ, după pliroforia ce ni se dă printr'acéstă anafora de către agie pentru acel ticălos creştin că se află zmintit scriem cuvioşieĭ tale ca să'l primescĭ acolea în mănŏstire ţiindu-l în bună pază până când se va îndrepta saŭ se va linisci vremea, dândui-se însă de la mănŏstire şi hrana cea trebuinciósă.— 1822, Maiŭ 12.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.

Cod. 101 fila 54.

Cinstiţĭ Dumnévóstră boerĭ Otcârmuitorĭ.

Un ticălos creştin de aicĭ din politie aflându-se lipsit de minte nu numaĭ pe sineşĭ aŭ cugetat a se vătăma cu cruţare de viaţă prin spînzurare, din care s'aŭ zăticnit de ceĭ 'l-aŭ vĕḑut, ci şi lŏcuitorilor face multe supărărĭ, maĭ ales la ascherlâĭ, necinstind aruncă cu pietre şi băligĭ; Agiea şi ca să întîmpine întêmplătórea primejdie care póte să o aducă acest ticălos, l-aŭ periorisit la închisóre, dar fiind-că nu se póte dojeni, va bine-voi cinstita Otcârmuire a se orândui la vre-o sfîntă mŏnăstire unde se va socoti ca să'l aibă în pază până se va îndrepta saŭ se va linişti vremea.— 1822, Maiŭ 12.

Alexandru Nenciulescu.

Cod. 101 fila 51.

De la Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ către Dumnéluĭ fratele vel Agă Nicolae Filipescu

Find-că însuşĭ Dumnéta ca un bun patriot, păzind folosul obştieĭ, ca să nu găséscă brutariĭ pricină că daŭ avaeturĭ la Agie să scumpéscă pânea aĭ primit şi te-aĭ lipsit atât de avaetul ce urma, cât şi de cel canonisit prin hrisov de la

Pentru îndestularea oraşului cu carne exista contract cu Sior Teodosie Vrana, epistatul cărnurilor, încă din timpul Domnieĭ luĭ Al. Vodă Suţul. La 29 Ianuar 1821 scade preţul cărneĭ şi anume acea de óie de la 18 parale la 16, iar cea de vacă de la 16 la 14 [1]).

Se silesc boeriĭ Otcârmuitorĭ în tóte modurile să dea óre-care avênt comerţuluĭ, îndemnând,pe lŏcuitorĭ să vină la bâlciurĭ. Aşa, târgul Moşilor care n'a putut fi ţinut în 1821, urméză să se ţină în anul 1822.

Domnul Caragea, ca să nu eĭ nimic, la acósta cunoscêndu-se în faţă că vreĭ să arĕţĭ datorie de patriot adevĕrat şi am rĕmas mulţămiţĭ, dar fiind-că brutariĭ ca nisce nărăviţĭ rĕŭ voesc să vêndă pe nouĕ parale ocaua şi acósta cercetând-o în Divan am găsit-o făr'de cale, şi s'aŭ hotărât ca să se vêndă ocaua de pâne albă cóptă bine câte parale 6; eĭ dar într'acestaşĭ chip să daĭ Dummóta nizam şi să îngrijescĭ a se păzi nartul şi a fi îndestulare de pâne, iar care se va arĕta împotrivitor să 'Ĭ facĭ cădzuta certare precum şi jimbla se va vinde 7 parale ocaua.—1821 Martie 6.

Al Ungro-Vlahieĭ Dionisie, Constantin Creţulescu, Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Constantin Samurcaş, Mihalache Manu, Iordache Slătineanu, Iordache Filipescu.

Cod. LXXXXVI, pag. 216.

Actul al 2-lea este în Cod. originală a Bibliot. Urechiă, la fila 5 verso.

1) Cinstite Dumnéta frate vel agă, cu tóte că vêndzarea cărneĭ aicĭ în politia Bucurescilor este hotărîtă prin contract întărit şi de rĕposatul Domn Măria sa Alexandru Vodă Suţul, ca să fie cea de óie câte 18 parale ocaua iar cea de vacă câte 16 parale ocaua, dar fiind-că însuşĭ Sior Teodosie Vrana epistatul cărnurilor, vĕdzênd eftinătatea vitelor şi cunoscênd nedreptatea ce se face obştieĭ de a se vinde carnea cu acest fel de preţ, dintru al sĕŭ bun proeresis, prin în scris arĕtarea ce aŭ făcut către Domnie aŭ maĭ scădzut preţul vêndzĕreĭ cărneĭ, după care s'aŭ hotărît a se vinde ocaua cea de óie parale 16 iar cea de vacă parale 14; fiind însă că am luat pliroforie cum că carnea acum nu s'ar fi vêndzênd cu acest preţ, ci tot cu preţul cel d'întâiŭ, adecă pe 18 şi 16 ocaua; de aceea poruncim, să daĭ cuviinciosul nizam de a se vinde carnea cu preţul ce s'aŭ hotărît în urmă după chiar primirea luĭ Sior Vrana, adecă cea de óie câte parale 16 şi cea de vacă câte parale 14, iar avênd Sior Vrana vre-un cuvênt destoinic de împotrivire ca să i se vêndză carnea precum dzice, să ne facĭ arĕtare în scris, spre a se da cuviinciosul carar.—1821 Ianuar 29.

Iscăliturile boerilor Otcârmuitorĭ.

Cod. LXXXXVI, pag. 198.

Se înainteză prin Ispravnicl publicaţiunĭ pentru acésta, prin care se promite comercianţilor protecţiune şi pace şi că vor fi păziţĭ cu neferĭ la întórcere, să nu 'ĭ supere nimenea dintre Turcĭ [1]).

Graţie acestor publicaţiunĭ têrgul Moşilor a isbutit şi acésta îndémnă pe Otcârmuire, să facă publicaţiunĭ noue prin judeţe pentru têrgurile Drăgaiceĭ, al Slobodieĭ şi al aceluĭ de la Mizil, din cursul luneĭ Iunie [2]).

---

1) *Publicaţiĭ la ispravniciĭ din 12 judeţe dincóce de Olt de a se face têrgul Moşilor la Bucurescĭ.*

Fiind că vremea têrguluĭ Moşilor, care se face în marginea politieĭ Bucurescilor, se apropie, unde sciut este de dumnóvóstră că lŏcuitoriĭ din judeţele despre partea munteluĭ se cobóră cu vase de lemn şi cu felurimĭ de vase de pămînt, iar lŏcuitoriĭ judeţelor de la vale venea cu alte trebuinciósе lucrurĭ de vindea şi îşĭ făcea alişverişul lor; de aceea din vreme se face cunoscut dumnóvóstră, ca îndată după primirea aceştiĭ poruncĭ, numaĭ de cât să publicarisiţĭ în tot coprinsul judeţuluĭ, că se face estîmp tîrgul moşilor negreşit şi să îndemnaţĭ cu de a dinsul, ca să vie la târgul acesta la vremea când se face, două treĭ ḑile maĭ nainte, adică cu felurĭ de lucrurĭ de vânḑare şi să le arĕtaţĭ şi acésta, că alişverişul aŭ să şi'l facă în pace nepopriţĭ şi nebântuiţĭ de nimenĭ, pentru că s'aŭ orânduit îndestule colurĭ pentru paza lor, ca să nu'ĭ bântuiască cinevaşĭ din ostaşĭ saŭ verĭ-cine precum şi la întórcerea lŏcuitorilor ce vor veni cu vase din partea munteluĭ este hotărîre făcută, ca să li se dea neferĭ de pază, să'ĭ ducă cale de 6 7 ceasurĭ de Bucurescĭ până îşĭ vor înlesni selemet drumuluĭ, fiind că şi din oştirĭ s'aŭ maĭ uşurat din politia Bucurescilor; şi de urmarĕa ce veţĭ face cu punerea în lucrare după cele maĭ sus arĕtate mijlóce, să aibă Otcârmuirea rĕspuns. 1822 April 25.

Asemenea poruncĭ pentru târgul moşilor s'aŭ făcut şi la Spătărie şi la Agie, ca să urmeze precum maĭ sus se coprinde.

Publicaţiĭ la 12 judeţe că este să se facă târgul Drăgăiceĭ i têrgul Slobodieĭ şi Mizil.

De la Otcârmuirea Valahieĭ către dumnélor Ispravnicĭ ot sud..

Fiind-că cu mila luĭ Dumnezeŭ şi cu puterea oştilor împĕrătescĭ, după nizamul ce aŭ dat Luminaţia sa Paşa Seraschierul oştilor, petrecerea tuturor de obşte e nebăntuită de către nimenĭ şi têrgurile ce se fac sunt folositóre obştieĭ, că fac alişverişurĭ vênḑênd şi cumpĕrând; de aceea şi Moşiĭ ce aŭ obiceiŭ de se fac aicĭ la Bucurescĭ, după îndemnarea ce am făcut la obşte s'aŭ adunat îndestul norod cu vase i altele ce aŭ avut de vênḑare, făcêndu-se bun aliş-

Pentru apĕrarea prăvăliaşilor din Bucurescĭ de brutalitățile din partea Ascherliilor turcĭ s'aŭ rânduit un gavaz-başa. Otcârmuitoriĭ scriŭ mareluĭ staroste de neguțitorĭ, ca totĭ prăvăliaşiĭ să facă o rĕsplătire acestuĭ apĕrător al lor «carele ḑioa şi nóptea trépădă şi alérgă pe podurĭ şi pe ulițele têrguluĭ, pentru apĕrarea şi aliş-verişul neguțitorilor». Se pune pentru acésta taxă câte un taler de prăvălia mare şi câte 20 de parale de pravălia mică [1].

veriş de n'aŭ rămas nimic nevêndut şi fiind-că se apropie şi têrgul Drăgăiceĭ de la județul Buzeuluĭ, ce se face la 24 ale viitoruluĭ Iunie, têrgul Slobodieĭ din sud Ialomița, tot atuncĭ şi têrgul Mizil din sud Saac ce se face tot la Iunie 29, vĕ poruncim, să publicarisițĭ în tot județul, că aceste têrgurĭ aŭ să se facă după obiceiul lor şi să îndemnațĭ pe toțĭ de obşte a merge ceĭ ce aŭ de vêndut şi de cumpĕrat, ca să'şĭ facă alişverişul lor nepoprit, încredințându'ĭ că pe lângă nizamul ce este dat are să trimiță Luminația sa Paşa şi alțĭ păzitorĭ de vor fi apĕrațĭ şi nu vor avea nicĭ o bântuială de către nimenĭ, precum nicĭ ceĭ ce aŭ fost la Moşĭ nu s'aŭ bântuit şi de primire să avem înscițare. *1822 Maiŭ 22.*

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.

Asemenea Pitac s'aŭ făcut şi la starostea de neguțătorĭ.

Cod. 96 .pag. 270.

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Dumnóta Staroste za neguțătorĭ, sciut şi cunoscut este la toțĭ dumnélor neguțătoriĭ piețeĭ şi ceĭ-l-alțĭ lŏcuitorĭ têrgovețĭ, că dumnóluĭ Gavas-başa încă de la venirea biruitórelor oştirilor împĕrătescĭ ḑiua şi nóptea trópădă şi alérgă pe podurĭ şi ulițele têrguluĭ pentru apărarea şi alişverişul neguțătorilor apĕrându-ĭ de către ascherliĭ ce se întêmpla de fac câte o atacsie în têrg, de aceea după a domnieĭ sale ostenelĭ, nu că dór Dumnóluĭ pretenderisesce şi face cerere de vre-o plată, numaĭ proeresisul neguțătorilor trebue să şi'l arĕte, ca să se îndatorescă şi să pue maĭ multă silință şi strădanie a alerga pe ulița têrguluĭ pentru ocrotirea şi alişverişul dumnélor; ci dar Dumnéta din partea nóstră să le-o facĭ cunoscută, că'ĭ pohtim ca să dea şi dumnélor un ajutor, pentru că de la noĭ partea boerilor şi ceĭ-l-alțĭ i s'aŭ făcut încă maĭ dinainte căḑută mulțămire şi acum urmézā să dea şi dumnélor câte talerĭ unul de prăvălia mare şi parale 20 de prăvălia mică, şi acest ajutor şi procresis acum aŭ a'l face iar nu altă dată şi baniĭ strîngêndu-se de către dumnéta prin ceauşul stărostieĭ, să ni'ĭ facĭ cunoscuțĭ şi ți se va poruncĭ cu ce chip să se dea la dumnóluĭ gavaz-başa.—*1822 April 13.*

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigorie Romanitis,

S'aŭ întêmplat neînţelegerĭ între orşeniĭ de la Slatina[1]) în privinţă loculuĭ unde să se ţină têrgul. Lŏcuitoriĭ din Slatina s'aŭ desbinat în doué tarafurĭ, unia cerênd a continua a se face têrgul la locul cel

1) *Poruncă la sud Olt, pentru têrgul din Slatina ca să nu se strĕmute din locul unde s'aŭ aşeḑat, dar să maĭ cerceteze pentru împotrivitorĭ şi să înşciinţeze.*

De la Otcârmuirea Valahieĭ,
către Dumnélor Ispravniciĭ ot sud Olt.

Cu acéstă jalbă iscălită de mulţĭ orăşanĭ viind Medelnicerul Hristescu cumpĕrător de la cochiĭvechĭ al vămeĭ Slatineĭ, ne arĕtă de vĕḑum şi osebit pitac al dumnévóstră de la trecutul Fevruar 22, orînduind pe giudeţul oraşuluĭ ca să facă întrebare tuturor têrgoveţilor ce se află într'acel oraş, ca pentru înlesnirea şi a lor şi a vameşilor, să chibzuiască cu toţiĭ un loc maĭ larg ca să se hotăréscă a se face acolo têrgul Sâmbăta, că unde se făcea până atuncĭ este loc strîmt şi plin de noróe grele şi unde se va alege loc să dea în scris către isprăvnicie în dosul pitaculuĭ, şi se vĕḑură iscăliţĭ într'acel pitac 34 ómenĭ, prin care arată că aŭ ales loc după plăcere, dimpreună cu vameşul, în vale, spre a face şi obor; în dosul căruia pitac se face şi adeverirea dumnévóstră şi a zabituluĭ, ca să se facă têrg într'acel loc; iar printr'acéstă jalbă în care se vĕd iscăliţĭ iar toţĭ orăşeniĭ însă neguţătoriĭ, băcaniĭ, braşoveniĭ, mămulariĭ şi cârciumariĭ, arată că din vechime têrgul aŭ fost de marginea oraşuluĭ, cum se urmézá şi în alte părţĭ, iar în Slatina din vremĭ rĕsvrătite se face pe uliţile têrguluĭ şi că nu numaĭ lŏcuitoriĭ nu pot să'şĭ facă alişverişurĭ, ci şi vămeĭ se pricinuesce pagubă, cacirdisindu-se lucrurile, şi după cererea lor ce aŭ făcut la isprăvnicat aŭ ales loc bun unde aŭ făcut şi vameşiĭ obor; li s'aŭ întărit şi de isprăvnicat i de zabitul judeţuluĭ alegerea lor; iar vr'o cincĭ şase neguţătorĭ, carĭ sunt maĭ la deal şi se făcea têrgul pe lângă eĭ, se fac davagiĭ să nu fie obor, nicĭ să se facă têrg la locul slobod larg, cerênd jăluitoriĭ a nu se strămuta têrgul de unde s'a aşeḑat; osebit şi cumpĕrătorul vămeĭ făcu arĕtare, că la obor aŭ cheltuit peste talerĭ 200 şi că de nu va rĕmânea tèrgul în locul ce s'aŭ aşeḑat, se pricinuesce pagnbă vămeĭ şi nu póte să rĕspunḑă sferturile; decĭ cu tóte că cererea orăşenilor este unită cu a vameşuluĭ şi pentru a se păzi interesul vămeĭ domnescĭ este maĭ primită, dar şi voia celor mulţĭ biruesce pe a celor puţinĭ, ci dar numaĭ atâta să cercetaţĭ: de sunt cu adevĕrat aceştia, ce vor a fi têrgul unde s'aŭ aşeḑat, maĭ mulţĭ de cât aceia ce cer să-l strămute? şi făr'de a-l strămuta din locul ce s'aŭ aşeḑat să înşciinţaţĭ dreptul adevĕr, că de se va arĕta aceĭ cu jalbă să li se dea rĕspunsul cuviincios.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod 96. fila 228.

vechiŭ, iar alţiĭ să rĕmână unde s'a mutat de curând după cererea Vameşilor. De la Martie până la Maiŭ urméză anchete diverse, până ce

De la Ocârmuirea Valahieĭ.
Către dumnélor boieriĭ Ispravnicĭ ot sud Olt.

De la 21 ale trecutuluĭ Martie, s'aŭ dat poruncă Otcârmuireĭ către dumnévóstră pentru têrgul de la Slatina, după pitacul dumnévóstră de la Fevruar 22, când aţĭ orînduit pe giudeţul oraşuluĭ să chibzuiască cu orăşeniĭ pentru têrgul ce aŭ cerut ca să se mute, de este cu cererea tuturor şi a vameşilor? în care pitac s'aŭ vĕḑut iarăşĭ mulţĭ orăşenĭ iscălițĭ şi apoĭ de dumnévóstră şi de către dumnéluĭ zabitul că întăresce alegerea lor, a se muta tĕrgul la vale, unde să se facă şi obor de vênḑare de vite, şi atuncĭ ni s'aŭ făcut arĕtare prin jalbă din partea orăşenilor, că vre-o 5 - 6 neguţătorĭ, carĭ sunt maĭ la deal şi să işlterisesc de têrg, căcĭ se făcea pe la uşele lor, amblă ca să strice têrgul de la ocul cel larg slobod şi să'l mute iarăşĭ pe lângă casele lor arĕtând şi paguba i stricăciunea ce se primesce cu têrgul a se face pe uliţe şi cu tóte că s'aŭ vĕḑut cererea lor unită cu a vameşilor, fiind datorĭ a se păzi şi interesul vameĭ, iar fiind că voia celor maĭ mulţĭ biruesce pe a celor maĭ puţinĭ, vi s'aŭ poruncit dumnévóstră, ca acésta să o cercetaţĭ: de sunt cu adevĕrat aceia ce vor să fie têrgul la vale unde s'aŭ aşeḑat maĭ mulţĭ saŭ sunt maĭ mulţĭ aceia care voesc şi cer să fie têrg tot în locul cel vechiŭ? şi fără de a face strămutare, dreptul adevĕr să înşciinţaţiĭ; acum ne veni acéstă alăturată jalbă, prin care se vĕd iscălițĭ maĭ mulţĭ orăşenĭ decât la cea dintêiŭ cerĕnd a fi têrg tot în locul cel vechiŭ, iar de la D-tre nu ne-aŭ venit nici o însciinţare, ci fiind-că cu acéstă jalbă mare plângere aŭ făcut atât către Măria Sa Paşa, cât şi către noĭs că din partea dumnévóstră s'ar fi făcut diiafendipsis, de aceea orînduim într'adin pe Mateiŭ Logofĕt al Divanuluĭ, cu carele vĕ poruncim straşnic, ca împreună cu zabitul judeţuluĭ i cu orînduitul Logofĕt, să faceţĭ acéstă amănuntă cercetare şi maĭ întâiŭ prin tóte mijlócele să metahirisiţĭ a'ĭ învoi, iar ne stând mijloc de învoire, să faceţĭ alegere curată prin catastih anume, câţĭ sunt ceĭ ce voiesc să se facă têrg la vale, unde s'aŭ ales locul şi câţĭ sunt ceĭ ce voesc să'l facă tot în locul cel vechiŭ? şi unde va fi cererea celor maĭ mulţĭ, acolo ḑicem să se facă têrg, iar când şi cu acésta veţĭ vedea că tot nu rĕmâne odihnă, să vie doĭ despre o parte şi doĭ despre alta vechilĭ şi celor-l-alţĭ aicĭ; de care să ne înşciinţaţĭ cu întórcerea logofĕtuluĭ —1822, Maiŭ 1.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanitis.
Cod. 96 pag. 253.

De la Otcârmuirea Valahieĭ, către dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ ot sud Olt.

Cu întórcerea luĭ Mateĭ Logofĕtul mumbaşirul ce aŭ fost trămis dupĕ jălbile lăcuitorilor orăşanĭ din Slatina, carĭ s'aŭ găsit doue tarafurĭ pentru têrgul

82 de orăşenĭ în frunte cu judeţul oraşuluĭ să alege al 3-lea loc şi cu acésta se împacă cérta.

Nu numaĭ în ţéră, Paşa învoi bâlciurile, dar şi ordonă *Otcârmuireĭ* să vestéscă judeţele, că şi în Bulgaria se vor ţine bâlciurile în pace şi sub protecţiunea Turcieĭ şi îndémnă neguţătoriĭ românĭ să le frequente [1]).

---

ce este obiceiŭ a se face la acel oraş Sâmbăta, că uniĭ voesc a se face tot în locul cel vechiŭ, iar alţiĭ cer să rĕmâe la vale, unde s'aŭ mutat şi unde s'aŭ făcut şi obor de vameşĭ, ne arĕtaţĭ dumnévóstră, că nu s'aŭ putut face alegere care este voinţa celor maĭ mulţĭ, căcĭ ceĭ care sunt cu apropiere de locul tîrguluĭ cel vechiŭ cer a fi acolo, iar care sunt cu apropiere de cel noŭ cer la cel noŭ şi că în cele de pe urmă s'aŭ învoit amândouĕ părţile, ca nicĭ în locul cel vechiŭ, nicĭ unde aŭ făcut vameşiĭ obor să nu se facă, ci aŭ ales alt loc maĭ îndemânatec, ce se numesce Glodul şi că acolo s'aŭ învoit amândouĕ părţile prigonitóre să se facă têrgul cel de acum înainte, aducêndu-ni-se şi o fóe iscălită de 82 orăşanĭ adeverită şi de giudeţul oraşuluĭ, că cu toţĭ cer să se facă obor de vamă pe locul ce se numesce Glodul, moşie domnéscă şi fiind-că Vameşiĭ aŭ făcut obor cu cheltuóla lor la locul ce se alesese întâiŭ de se mutase este trebuinţă de cheltuială ca talerĭ 30 să se mute oborul, decĭ după arĕtarea dumnévóstră ce faceţĭ dimpreună cu orînduitul Logofĕt mumbaşir, că s'aŭ învoit amândouĕ părţile să se facă oborul vămeĭ pe locul Glodul, iar oborul ce s'aŭ făcut de vameşĭ la locul ce se alesese întâiŭ nefiind de cuviinţă să cheltuiască iarăşĭ vameşiĭ să'l mute, să îndatorózĕ pe orăşanĭ ca eĭ să'l mute, de vreme ce nu este vre-o cheltuială grea a da un oraş ca talerĭ 30 pentru al lor folos şi odihnă, silindu-vĕ a nu se maĭ da pricină de scandelă, ci să rĕmîe în odihnă şi de săvârşire să avem însciinţare. — 1822 Maiŭ 17

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigore Romanitis.

Cod. 96 pag. 267.

1) ***Publicaţiĭ din porunca împĕrătéscă la 12 judeţe pentru a se face têrg la Slivinul.***

De la Otcârmuirea Valahieĭ către Dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ ot sud...

Fiind-că prea puternicul nostru împĕrat, între alte bunătăţĭ ce aŭ arĕtat şi arată către noĭ supusa raiaua sa, pentru folosul şi binele tuturor aŭ îngrijit şi pentru aliş verişul noroduluĭ, spre a-şĭ face neguţătoria lor, fiind una şi acésta din cele marĭ bunătăţĭ ale obşteĭ de care ne-aŭ sosit prea înaltă poruncă împĕrătéscă arĕtându-ni-se că têrgul Slivinul are să se facă după obiceiul vechiŭ şi neguţătoriĭ ceĭ ce aŭ trebuinţă a merge cu mărfurĭ de vêndare şi ceĭ ce aŭ să cumpere să le dăm de scire şi să-ĭ îndemnăm a merge, ca să 'şĭ facă aliş-

Dar décă nu se maĭ aduc pedicĭ de către turcĭ la ţinerea bâlciurilor, negăţătoriĭ întâmpinară deficultăţĭ cu vameşiĭ abusivĭ şi cu neaşteptate opririĭ de a merge la aceste tîrgurĭ, oprirĭ aduse lor de administraţiunea judeţiană. Aşa fu oprirea acésta nelegitimată a lŏcuitorilor oltenĭ de a frequenta têrgurile cisoltene. In 3 April 1821 «Otcârmuirea Valahieĭ» scrise Caimacamuluĭ Craioveĭ, să facă a înceta asemenea abusivă oprire [1]).

verişul lor şi să nu se sfiiască că vor pătimi ceva, căcĭ prea puternicul nostru împĕrat aŭ dat bune nizamurĭ şi pază a nu se face în vre-un fel de chip pagubă şi supĕrare nimuluĭ cu nicĭ un fel de chip, care nizam vedem că l-aŭ dat şi Luminăţia Paşa Seraschierul de aicĭ în coprinsul ţĕreĭ; ci dar să o publicarisiţĭ la toţĭ de obste şi ceĭ ce aŭ avut obiceiŭ a face acest negoţ să-ĭ îndemnaţĭ a merge la numitul têrg făr'de nicĭ o sfială, încredinţându-ĭ că nu vor avea nicĭ o grijă la mergere şi la întórcere, nicĭ se vor bântui de cinevaşĭ; şi de primire să avem rĕspuns. — 1822 Maiŭ 21.

Mihalache Manu, Costache Negrea, Romanitis.

Asemenea pitac s'aŭ făcut şi la starostea de neguţătorĭ.

Cod. 96, pag 270

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Către Dumnéluĭ biv vel Cămăraşu Iancu Samurcaş Caimacamul Craioveĭ.

Am luat pliroforie atât din plângerea vameşilor, cât şi din plângerea lŏcuitorilor neguţătorĭ, că la têrgurile ce este obiceiŭ de s'aŭ făcut la sĕrbătorĭ numite cum este Câmpul-mare şi alte asemenea, care se află cu apropiere de apa Oltuluĭ, că nu s'aŭ păzit obiceiul ce din vechime s'aŭ urmat, adică s'aŭ poprit ceĭ de dincolo să nu trécă dincóce cu vite şi cu altele ce aŭ de vêndare la têrg, cu care acéstă poprire se face mare zmintélă nu numuĭ vămeĭ domnescĭ, ci şi chiar lŏcuitorilor, carĭ aŭ nădejdea lor în vite a vinde, ca să-şĭ ţie viaţa cum şi neguţătorilor îndestulă zmintélă, că la acele têrgurĭ neguţătorĭ aŭ fost iar vite n'aŭ fost îndestule şi asemenea rînduială ne este sciut că la têrgul Rîurenĭ în Drăgăşanĭ şi la alte asemenea care se fac dincolo peste apa Oltuluĭ că trec ceĭ de dincóce şi cu vite şi cu alte neguţătoriĭ nepopriţĭ, ci acéstă poporire nu credem a fi cu scirea Dumnétale, de aceea o facem cunoscută, ca să daĭ poruncă atât la Ispravnicĭ, cât şi la alte locurĭ, unde se va cuveni, să nu popréscă pe ceĭ de dincolo carĭ vor vrea să vie pe la têrgurĭ cu vite şi cu orĭ-ce, precum şi pe ceĭ de dincóce asemenea, făcênd-o şi publică prin satele mărgineĭ, să scie de a păzi rînduiala ce aŭ fost, ca să nu se zăticnéscă alişverişul neguţătorilor şi folosul lŏcuitorilor; de care să avem rĕspunsul Dumnétale 1822 Aprilie 3.

Constantin Negri, Grigorie Romanit.

Cod. 96, pag. 231.

Marĭ pagube se aduseră comerciuluĭ şi cu schimbarea monedeĭ. In 15 Decembrie 1821 Paşa Silistra-Valesă, ordonă un noŭ curs al monedeĭ, nu numaĭ turcescĭ, dar şi a altor state. Eacă ordinul dat de *Otcârmuire* ca urmare aceluĭ al Paşeĭ:

«Cinstite Dumnéta frate biv vel Bane Grigore Ghica Epistate al Spătărieĭ, facem Dumitale în scire, că de la Măria Sa Paşa Silistra-Valesă ne aŭ venit poruncă, să facem cunoscut la toţĭ de obste în ce chip are să fie cursul âmbletuluĭ monedeĭ banilor, atât de alişveriş, cât şi la dăjdiile Visterieĭ, pentru că din nestatornicie a se sci cursul, de la o vreme încóce s'aŭ făcut multe învălueiĭ; după care poruncă s'aŭ făcut publicaţiĭ prin judeţe, însemnându-se şi moneda fie-căreia felurimĭ de banĭ, în ce chip să se urmeze de acum înainte, atât la alişveriş cursul monedelor să se priméscă făr'de încărcătură, căcĭ uniĭ din neguţătoriĭ turcĭ la alişverişul lor póte să facă a da baniĭ cu încărcătură, din care pricină póte şi vînḑătoriĭ să céră preţ maĭ mult a nu cerca pagubă, din care pricină se pot întâmpla zîzaniĭ, cât şi la alte orĭ ce alte dărĭ asemenea are să se păzéscă cursul âmbletuluĭ banilor şi spre a fi sciut şi cinstiteĭ stăpâniriĭ la pricinile ce se vor întâmpla, iar maĭ vîrtos să se publicuiască in semptul Spătărieĭ, iată se arată maĭ jos moneda fieş-care cum are să âmble, îngrijind de a se păzi.—1821 Decembrie 15.

Moneda banilor

tal. bani	
26.—	Mahmudieaua.
3.—	Rubiéua.
12.—	Funducu.
16.—	Galbenu împĕrătesc.
7.30	Raialul.
7.60	Direcliu.
8.—	Crontaleru.
7.—	Caragroş urdinar.
5.—	Beşlicu.
4.—	Iurlucu.
3.60	Ichilâcu.

tal. par.	
12.—	Galbenu Tunus.
2.60	Nesfiéua.
8.—	Stambulu.
7.—	Misirul.
1.18	Sfanţih găurit.
1.24	Sfanţih negăurit.

Cod. XCCI, pag. 219.

Abia s'aŭ început a se uita paguba adusă cu schimbarea cursuluĭ monedeĭ în Decembre 1821, şi iată că la Iunie 1822, prin firman al Sultanuluĭ se ordonă un nou curs al tuturor monedelor admise în ţéră. Acest curs reducênd valórea banilor, a provocat o mare mişcare în tótă ţéra. In Bucurescĭ neguţătoriĭ închiseră prăvăliile, încât

nicĭ pânea care este trebuinciósă ¡hraneĭ, nu putea obştea să găséscă. Faţă cu asemenea grevă, Otcârmuirea cere voĭe Paşeĭ să revóce cursul forţat, ceea ce se făcu, dar peste câte-va ḑile, veni iarăşĭ poruncă să se urmeze cursul monedelor după firman.[1]) In 29 Iulie 1822, Otcârmui-

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*

Dumnéta staroste za neguţătorĭ, fiind-că ne-aŭ venit prea înalt firman împĕrătesc în ce chip este a se urma de acum înainte cursul monedelor, iată ţi se scrie, că îndată ce veĭ primi acest pitac al nostru să puĭ telal să publicărisóscă în têrgul politieĭ, făcêndu-se de scire, că în tocmaĭ după cum se însemnéză maĭ jos, fieş-ce monedă este a se urma de acum inainte, iar nu maĭ mult, atât la dat cât şi la luat, iar care se va împotrivi şi nu va urma întocmaĭ, unul ca asela se va pedepsi straşnic. 1822, Iunie 17.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Romanit.

tal. parale
8. — Stambolulu̇.
11. — Funducul.
7. — Misir.
12. — Tunus şi Tarabuliŭ.
25. — Mahmudéua.
3. — Funduc rubiea.
2. 20 Stambol rubiea
15. 10 Veneticul.
15. — Olandez.
14. 30 Impĕrătesc.
5. — Beşlicu.
2. — Ichilîcu.
1. — Leu.
—. 10 Ortu. după cum aŭ fost maĭ nainte.
6. 20 troĭ felurĭ de fiorinĭ adecă talerĭ nemţescĭ, crontaler cu cruce şi cu ceĭ cu stâlpĭ.
6. — Urdinarĭ, caragroşĭ, iar suferinĭ este cu totul oprit la alişveriş şi cel ce va avea, săĭ trămiţă la zalhana ca săĭ schimbe.

Cod. 101, fila 115.

Către prea înălţatul şi prea strălucitul Vizir Măria Sa Mehmet Selim Paşa Silistra Valesi aducem prea plecată închinăciune până la pămênt, sărutând prea luminatele tălpile Măriei tale

Prin prea plecatul nostru arzmagzar apropiindu-ne de huzurul Inălţimeĭ tale, cu multă umilinţă arĕtăm, că în trecutele zile Măria sa Ahmet Paşa ne-aŭ arĕtat luminată porunca Inălţimeĭ tale, după noima prea înaltuluĭ şi vredni-

rea intră cu arz la Vizirul Mehmet-Selim-Paşa-Silistra-Valesi, cerêndu-ĭ cu gênunchĭ plecaţĭ şi cu lacrimĭ, să se revóce cursul stabilit, pentru că pe lângă pagubele aduse obştieĭ, cumpĕrătoriĭ huzmeturilor vămilor şi al oerituluĭ, din causa scădereĭ banilor se lépădă de intreprindere, aşa că ţéra nu va putea plăti lefile ascherliilor împĕrătescĭ.

———

culuĭ de închinăciune împĕrătesc firman, pentru cursul monedelor a se urma în tot coprinsul ţĕreĭ rumânescĭ cu scăderea cea hotărîtă, adecă: Mahmudeua pe talerĭ 25 şi cele-l-alte felurimĭ asemenea cu scăderea lor ce ni s'aŭ însemnat şi noĭ prea plecatele slugĭ ale Inălţimeĭ tale, după datoria cea netăgăduită a supunereĭ nóstre făcênd cunoscută porunca prin publicaţiĭ, atât în oraşul Bucurescilor, cât şi în tóte cele-l-alte oraşe şi judeţe ale ţĕreĭ, am vĕdut indată o mare ticăloşie şi lipsă simţitóre de obşte, pricinuindu se dintr'aceasta la toţĭ lŏcuitoriĭ, pentru că zăticnindu-se numaĭ decât alişverişul s'aŭ închis şi têrgul, în cât nicĭ pânea cea trebuinciósă, hrana nu putea obştea să găsóscă şi atuncĭ întîmpinându-ne milostivirea Inălţimeĭ tale s'aŭ iconomisit acea poruncă şi s'aŭ mângâiat iarăşĭ norodul cu urmarea cursuluĭ monedeĭ după cum era maĭ nainte; acum de isnóvă Măria sa Ahmed Paşa ne aŭ făcut cunoscută luminată porunca Inălţimeĭ tale întărind cu străşnicie noima prea înaltuluĭ şi vredniculuĭ de închinăciune împĕrătesc firman, a se urma adică negreşit cursul monedelor cu hotărîta scădere ce s'aŭ dis maĭ sus, care acéstă nenădăjduită vestire aŭ pătruns inimele nóstre cu multă amărăciune, în vreme când noĭ pentru ca să putem rĕspunde plata lefilor ascherlâilor, ce se cere, am vêndut la cochiĭvechĭ alaltă-erĭ huzmeturile vinăriciuluĭ şi al oerituluĭ, avênd mare nădejde că dintr'aceste doue huzmeturĭ, vom lua banĭ şi vom rĕspunde acéstă neapĕrată datorie, iar acum cu acéstă vestire de scăderea monedelor, vedem că toţĭ muştereiĭ s'aŭ tras şi noĭ am rĕmas la o mare desnădăjduire, nicĭ un fel de alt mijloc spre rĕspundere, osebit de cea-l-altă ticăloşie ce se pricinuesce obştieĭ noroduluĭ, cu zăticnirea alişverişuluĭ la sciuta próstă stare în care se află astă dată, de aceea dar, fiind-că credinciósă ţéra rumânéscă, împĕrătescul cheler, este pusă sub umbrirea şi adăpostirea puterniculuĭ Inălţimeĭ tale ajutor, şi te cunósce într'acésta vreme a neputinţeĭ sale milostiv părinte şi mângâitor, luăm îndrăznélă a ne apropia cu acest prea plecat al nostru arzmagzar şi plecându-ne genunchile, cu lacrimĭ ne rugăm din partea a tot noroduluĭ, să grăbéscĭ a ne întîmpina milostivirea Inălţimeĭ tale şi astă dată, fără a ne lăsa nepustiţĭ într'acéstă osândă, şi cum Dumnedeŭ va lumina cea blândă şi plină de milostivire inima Inălţimeĭ tale, să iconomiséscă şi acum acéstă înaltă poruncă, ca să putem rĕspunde neapĕrata datorie a lefilor din vêndarea huzmeturilor ce s'aŭ dis, şi norodul să se mângâe; rădicând cu bucurie glasurĭ de rugăciune către milostivul Dumnedeŭ pentru

Lovitura adusă breslelor prin admiterea în ele a meseriaşilor şi neguţitorilor strĕinĭ, după convenţiunea făcută cu Austria şi de care s'aŭ folosit şi cele-l-alte puterĭ, continuă a desfiinţa acea cetate a comerţuluĭ şi industrieĭ pămèntene, care era bresla din secoliĭ trecuţĭ. Din tot timpul Otcârmuireĭ până la Domnia luĭ Grigore Ghica nu găsim decât doue acte, care maĭ amintesc de existenţa unor bresle, şi încă şi dintr'acestea unul se referă la bresla strĕină a Evreilor şi cela-l-alt este o lovitură adusă bresleĭ bumbăcarilor. La 17 Iunie 1822 Otcârmuirea Valahieĭ prin circulară către ispravniciĭ de judeţe recomandă pe omul starosteĭ evreilor pămèntenĭ din Bucurescĭ, care e trămis de staroste prin judeţe, pentru a căuta procesele dintre evreĭ şi a percepe şi darea lor către Visterie. Ispravniciĭ sunt obligaţĭ de a da ajutor delegatuluĭ Starosteĭ Evreilor, ca să-şĭ implinéscă mandatul, cu acésta că procesele maĭ marĭ şi pe care nu le va putea hotărî omul starosteĭ, să le cerceteze ispravniciĭ şi la cas de nemulţămire'a uneĭ părţĭ să li se dea apel la Divan[1].)

îndelungaţĭ anĭ Inălţimeĭ tale, cu tótă fericirea; suntem nădăjduiţĭ că nicĭ acum nu ni se va trece cu vederea acéstă plângere a nóstră, ci vom fi ajutoraţĭ la acéstă deznădăjduire de către firésca milostivire la care rézămă tótă obştea ţĕreĭ rumânescĭ şi trăesce petrecênd sub a sa adăpostire. 1822, Iulie 29.

Vechilul mitropolieĭ, Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă Vornic, Constantin Bălăcénu Vornic, Mihalache Manu vel Logofĕt, Const. Filipescu Vornic, Iordache Golescu, Nestor Logofĕt, Scarlat Grădiştenu, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu

Cod. 99, pag. 364.

1) *Porunca ce s'aŭ făcut către Ispravniciĭ judeţelor, a da mână de ajutor omuluĭ ce'l va orindui starostea de ovreĭ, ca să strîngă birul ovreilor ce sunt prin judeţe.*

De la Otcârmuirea Valahieĭ,
către dumnélor Boerĭ Ispravnicĭ aĭ judeţelor

Starostea ovreilor pămèntenĭ de aci din Bucurescĭ prin jalbă aŭ făcut arĕtarea a se da cartea nóstră la măna omuluĭ ce orîndueşce vechil din parteşĭ a merge prin judeţe, pentru a căuta atât pricinile ovreilor ce va avea unul cu altul şi a îndrepta după obiceiul lor, cât şi de a rĕspunde dajdia Vistierieĭ după hrisóvele domnescĭ ce aŭ, prin starostea al lor, cum aŭ fost obiceiŭ de i se da carte de la vel Cămăraşul, a căruia cerere fiind cu orînduială, poruncim dum-

Brésla bumbăcarilor a vîndut luĭ Enciu Neputinciosul, dreptul de a vinde el lumînărĭ de céră şi bumbac netors la oborul têrguluĭ de afară. Fiind-că şi alţiĭ aŭ intreprins asemenea comerţ, Enciu trage în judecată isnaful. Acesta declară că nu va maĭ pretinde plată de la Enciu, de óre-ce şi alţiĭ aŭ intreprins asemenea comerţ, în contra vechiuluĭ lor drept. *Otcârmuirea* declară că «*nu póte să facă la acésta apalt*», adică monopol şi după cum Enciu Neputinciosul rĕmâne liber de a'şĭ continua comerciul, declară că orĭ cine este liber să întreprindă acestaşı comerţ la 20 Iunie 1822[1]).

nóvóstră boerilor Ispracnicĭ de prin judeţe, că unde se va arĕtă numitul vechil al starosteĭ cu cartea acésta să'ĭ daţĭ cuviinciosul ajutor a se păzi orînduiala cum se urma în vremea luminaţiilor Domnĭ, supunênd pe cel împotrivitor la cele cu cale, iar pricinile de judecăţĭ, care vor fi maĭ marĭ şi nu se vor putea odihni pe judecata luĭ, să le cercetaţĭ dumnévóstră, după orînduială şi ceĭ ce nu se vor mulţămi nicĭ pe judecata dumnévóstră, să'ĭ sorociţĭ la Divan şi aşa urmând să păziţĭ nizamul după orînduiala dreptăţeĭ cu a petrece toţĭ în liniste după poruncile ce vĕ sunt date. 1822, Iunie 17.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigorie Romanitis.

1) *Anaforaua ce s'aŭ făcut în dosul jălbiĭ Enciuluĭ Neputinciosul.*

De la Otcârmuirea Valahieĭ

La acéstă Anafora a Dumnéluĭ vel Agă nerĕmâind odihnit Enciul Neputinciosul, de aicĭ, prin zapciu agiesc s'aŭ înfăţoşat înaintea nóstră cu isnaful bumbăcarilor de aicĭ, cerênd prin jalbă luĭ de apelaţie, ca după zapisul acestuĭ isnaf ce'l are la mânĭ, cere numaĭ el să fie slobod a vinde lumînărĭ de céră şi bumbac netors, la oborul Têrguluĭ de afară, iar isnaful rĕspunse, că eĭ în potriva zapisuluĭ lor ce i-aŭ dat nu'ĭ face nicĭ un fel de supĕrare şi nicĭ că urméză vre unul din isnaful lor ce aŭ prăvăliĭ a face acest fel de alişveriş, iar de s'aŭ întins alţiĭ ce nu sunt în isnaful lor, acésta nu stă în mâna lor, şi de aceştĭ talerĭ 20 nu'ĭ maĭ face nicĭ o cerere saŭ supĕrare. Decĭ urmarea acéstă a isnafuluĭ fiind înpotriva obiceiuluĭ pămĕntuluĭ şi făr de ştirea stăpâniriĭ făcută, Otcârmuirea nu póte să facă la acésta apalt şi să zăticnească pe ceĭ ce se hrănesc cu acest fel de alişveriş intre care şi acest Enciul Neputinciosul, slobod este împreună cu aceia a şi'l face nepoprit şi cu făr de nicĭ o dare nicĭ la isnaful acesta, rĕmâind zapisul isnafuluĭ deputernicit şi ne supĕraţĭ unit de alţiĭ şi cu acéstă orînduială întărim Anaforaua Agieĭ, ca să se dea să se înţelégă şi la o parte şi la alta, spre a nu se maĭ arĕta către Otcârmuire cu o cerere ca acésta că nu numaĭ nu va fi ascultată, ci li se va sparge şi jalba. 1822 Iunie 20.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigorie Romanitis

Industria păcureĭ în Judeţul Secueni continuă a fi subordinată vămeĭ, lăsându-se numaĭ 40 de ḑile extragerea păcureĭ din puţurĭ şi vînḑarea celeĭ extrase în aceste ḑile la alţiĭ de cât la vameşĭ, iar pentru restul anuluĭ lŏcuitoriĭ proprietarĭ loculuĭ, estrag păcura pe contul vameĭ şi eĭ sunt plătiţĭ ca muncitorĭ. Va să ḑică Statul continuă a se socoti de proprietarul subsoluluĭ. Scutirĭ de puţurĭ prin cărţĭ de la Otcârmuire nu aflarăm, dar procese ocasionate de vameşiĭ, carĭ-şĭ arogaŭ drepturĭ asupra puţurilor, ne-prevĕḑute în ponturile vămeĭ aŭ urmat maĭ multe [1]).

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Către dumnĕlor Boieriĭ Ispravnicĭ ot sud Saac.

Impreună cu acéstă jalbă s'aŭ citit şi ponturile vămeĭ şi se vĕḑu la capul 35 scriind curat pentru păcura ce este coprinsul vămeĭ Văleniĭ, că după ce vorbesce pentru plata lŏcuitorilor ce scot păcura prin osteneală şi cheltuiala lor, cum să se urmeze apoĭ vorbesce pentru păcura din 40 de ḑile ce sunt sciute ale stăpânilor moşieĭ, ca să o vênḑă la alţiĭ cu preţul ce vor găsi, la alţiĭ străinĭ cum şi puţurile ce sunt scutite cu cărţĭ domnescĭ, asemenea aŭ să fie apĕrate; s'aŭ vĕḑut şi însciinţarea dumnóvóstră, că după porunca Otcârmuireĭ ce v'aŭ adus a se sloboḑi păcura, iar de vor voi vameşiĭ a o lua, să dea preţul ce va da alţiĭ; fiind că schitul aŭ tocmit 200 vedre cu un neguţător turc să o ducă schitul la Olteniţa pe talerĭ 2 vadra şi arĕtaţĭ că viind naintea dumnóvóstră chir Stroe tovarăşul polcovniculuĭ Moisă de la acea vamă, n'aŭ avut alt cuvênt destoinic împotrivă decât numaĭ că i se cuvenea să o ia cu preţ scăḑut, că li s'aŭ întêmplat pagubă, şi că vine la Bucurescĭ să se judece cu Dumnóluĭ Căminarul; ci fiind că Dumnèluĭ Căminarul arată pe lângă coprinderea ponturilor şi a porunceĭ ce v'aŭ adus, că nicĭ în alţĭ anĭ maĭ nainte n'aŭ fost zăticnit de nicĭ un vameş ci orĭ aŭ cumpĕrat'o după preţul ce aŭ dat alţiĭ, saŭ aŭ rădicat'o de aŭ dus'o la schele; după care ponturĭ ale vămiĭ i după porunca Otcârmuireĭ şi după obiceiul ce s'aŭ urmat făr'de cuviinţă a'ţĭ făcut de a'ţĭ oprit păcura după o provlimă a vameşuluĭ că ar fi păgubit, poruncim dar să sloboḑiţĭ păcura negreşit, ca să nu se întêmple schituluĭ vre-o pagubă de către neguţătorul turc ce aŭ tocmit'o, fiind că maĭ are păcură schitul atât din ceea ce maĭ rĕmâne, cât şi din ceea ce se va strînge; de va veni Stroe şi va aduce altă poruncă a nóstră se va opri aceea; iar neaducêndu-vĕ altă, poruncă se va urma şi la aceea după coprinderea ponturilor şi a obiceiuluĭ, ca vameşiĭ orĭ să dea preţul ce vor da alţiĭ, saŭ să fie slobodă să o rădice.— 1822 Iunie 18.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Grigore Romanitis.

Cod. 96. pag. 289.

Un proces a urmat în timpul Otcârmuireĭ din 1822, între Mitropolie şi tèrgoveţiĭ de la Gherghiţa. Mitropolia voia să reclame claca şi cele-l-alte drepturĭ ale proprietăţeĭ de la Gherghiţa[1]). Procesul este

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

Pe acósta alăturată anafora a Dumnóluĭ frateluĭ vel Logofĕt de ţéra de sus, neremâind mulţămită sfânta Mitropolie, cu apelaţia ce aŭ dat s'a înfăţişat înaintea nóstră, Stoian vechilul sfinteĭ mitropoliĭ cu câţĭ-va din orăşaniĭ ot Gherghiţa, anume Niţul sin Dedul şi Ioniţă al Zmédeĭ i Dinu Băcanul i Dumitrache s'n Ivan, i Ión sin Voicul Băcanul, i Petre Dogarul, i Mogârdicĭ Arménul, ceĭ o aŭ arĕtat aşeḑĕmênturĭ în scris, i Nicolae Mazâlu i Nicolae sin Sandul Brutarul ce s'a arĕtat şi din partea luĭ Stroe Postelnicelu i Dumitru Bărbieru şi Ioniţă Măcelaru, carĭ ḑic că aŭ asemenea aşeḑĕmînturĭ şi nu le avură lângă dênşiĭ să le arĕte; s'a maĭ înfăţişat şi alţiĭ din ceĭ ce ḑic că aŭ avut aşeḑĕmênt păzit numaĭ pentru clacă, însă 30 lude să dea câte un leŭ şi 20 lude câte 60 parale pe an, ḑicĕnd sfînta mitropolie, că neavênd aicĭ sineturile judecăţilor ce s'a urmat pentru acest fel de pricinĭ, ca să le arĕte la judecată, fiind la loc unde acum într'acéstă vreme nu se póte aduce, vede că Logofeţia pune temeiŭ la nisce aşeḑĕmênturĭ ce aŭ arĕtat jăluitoriĭ, care sunt făcute din vremea răzmeriţeĭ, în vreme de mitropolit pus de stăpânire strĕină, iar dupĕ ce s'a făcut pace, prin judecată cu Divan Domnesc s'a aneresit rĕmâind şi acele aşeḑămênturĭ aneresite, iar logofeţia le primesce de bune şi nu póte a se odihni, în vreme ce osebit că prin sineturĭ Domnescĭ sunt aneresite, dar îndată s'a şi pus în urmare aşeḑămêntul pravileĭ ce s'a făcut cu sfat de obste, şi ca să nu se pricinuiască pagubă mitropolieĭ cere ca de o cam dată să'şĭ rĕspunḑă adeturile moşieĭ după pravila pămêntuluĭ şi atuncĭ de nu va avea sfânta mitropolie cu ce să stea împotriva acelor aşeḑămênturĭ, lesne este a li se face despăgubire de către stăpânire. Impotrivă rĕspunseră Gherghiceniĭ, că aceste aşeḑămênturĭ ale lor leaŭ avut din vechime, uniĭ în scris, alţiĭ şi nescrise de aŭ vîndut rachiŭ şi pâne cu sloboḑenie, cum şi la clacă aŭ avut tagma neguţătoréscă aşeḑămêntul şi din ceĭ vechĭ orăşanĭ uşurinţă, iar aceĭ 30 de lude carĭ dobândiseră din vremea Domnuluĭ Mavroghene, privilegiŭ, nu numaĭ la cele-l-alte, ci şi la dijmurĭ a nu da nimic, acela s'a stricat, iar vênḑarea rachiuluĭ şi a clăceĭ până în vremea Ruşilor când intrase arendaş Manuc şi i-aŭ oprit cu totul şi de la rachiŭ şi de la brutărie şi atuncĭ a venit la sfânta mitropolie de le-aŭ dat aşeḑămênturile ce le aŭ, iar la ceĭ 50 de lude le-aŭ lăsat numaĭ aşeḑămêntul clăceĭ nesupĕrat care s'a păzit în tótă vremea până acum şi cer asemenea să se păzéscă şi de acum înainte; iar judecăţile aŭ fost una a ómenilor muncitorĭ pentru asuprirea ce le făcea la dijma fênuluĭ i a porumbuluĭ, iar alta a fost a orăşanilor, când aŭ cerut moşia că ar fi a lor; s'a întrebat dar de a fost şi eĭ în judecata aceea?

mult maĭ vechiŭ şi s'aŭ căutat sub maĭ multe domniĭ anteriórе. Ocârmuirea cercetéză tóte sineturile Gherghiţenilor şi dă dreptate stăpânuluĭ moşieĭ, după pravila pămêntuluĭ.

---

rĕspunseră că aŭ fost, pentru că ceĭ-l-alţĭ orăşanĭ carĭ s'a pornit cu pâră i-aŭ luat în silnicie, ḑicênd că de nu vor fi cu eĭ împreună, le dărîmă casele şi îĭ izgonesce şi de nevoĭe aŭ venit, dar n'aŭ nicĭ un dovagélâc, căcĭ eĭ eraŭ odihniţĭ pe aşeḑămêntul ce avéŭ cu mitropolia; cum şi după judecată iarăşĭ n'aŭ fost supĕraţĭ îndată, ci maĭ pe urmă cu încetul aŭ început a'ĭ supĕra. In potrivă vechilul mitropolieĭ arĕtă un zapis al prea sfinţieĭ sale mitropolituluĭ Dionisie, cu lét 1820, prin care vinde arenda moşieĭ la arendaşĭ şi nu se vĕḑu pomenind nimic de aşeḑămênturile acestor jăluitorĭ, ci numaĭ de rînduiala arenḑiĭ, că vinde venitul ca să'l caute după pravila pămêntuluĭ, şi temeiul pricineĭ fiind că să se vaḑă hotărîrile domnescĭ de sunt aneresite aceste aşeḑămênturĭ saŭ nu, am pus de s'aŭ căutat în condicile Divanuluĭ şi se găsiră acestea, însĕ:

1816, Fevruar 11. — Anafora a Dumnélor veliţilor boerĭ când s'aŭ judecat lŏcuitoriĭ de pe moşia Gherghiţeĭ cu Hristodor Clucerul za arie vechilul mitropolieĭ i cu Gheorghe Iconomul unul din epistaţiĭ moşieĭ, făcênd pâră lŏcuitoriĭ, că de treĭ anĭ de când este numitul Gheorghe Epistat i-aŭ năpăstuit la dijma porumbuluĭ i la fên şi la rînduiala clăceĭ, pentru care clacă 30 de ómenĭ aŭ avut obiceiŭ să dea câte talerĭ 1 pe an şi 19 case câte parale 60, iar epistaţiĭ le cer câte 12 ḑile, şi se găsesce cu cale de către dumnélor boeriĭ să mérgă judecĕtor la faţa loculuĭ şi pentru porumb şi fên cu carte de blăstem să cerceteze, şi de se va găsi luat maĭ mult decât patru baniţe de porumb grăunţe cu baniţa de oca 22 la un pogon, să le întórcă înapoĭ i la fên, la ceĭ ce aŭ curăturĭ şi liveḑĭ din 5 copiţe una, precum aŭ dat şi maĭ nainte, iar strĕiniĭ sudiţĭ, ceĭ ce n'aŭ curăturĭ şi liveḑĭ daŭ dijmă după zapisul de învoială ce aŭ cu epistaţiĭ, şi ceea ce se va găsi luat maĭ mult să le implinéscă judecătorul, iar pentru clacă, după pravila pămêntuluĭ sunt datorĭ să facă câte 12 ḑile pe an, şi jăluitoriĭ ne-avênd vre-un aşeḑămênt în scris la mânile lor de la stăpânul moşieĭ, orĭ a da banĭ pentru clacă, saŭ a clăcui maĭ puţine ḑile, aŭ găsit cu cale ca să facă câte 12 ḑile pe an, cum şi vin i rachiŭ să se vênḑă al sfinteĭ mitropoliĭ; pentru care aŭ ..... şi cărţĭ domnescĭ de la rĕposatul Alexandrul Vodă Ipsilant, i de la rĕposatul Mihaiŭ Vodă Suţul şi de la rĕposatul Alexandru Vodă Moruz, prin care îndatoréză pe lŏcuitorĭ după pravila pămêntuluĭ la clacă, la dijmă şi la vênḑarea vinuluĭ şi a rachiuluĭ, după care şi dumnélor ḑic să se urmeze, iar pentru împotrivirea ce cu zurbalâc aŭ arĕtat lŏcuitoriĭ asupra epistatuluĭ ḑicênd epistatul că împotrivitor aŭ fost un Dumitru Brutarul i Ioniţă Giurea i Cârstian Cojocarul şi Nedelea, pentru aceştia rînduesce a se cerceta şi să însciinţeze, ca fiind vinovaţĭ să se pedepséscă.

Cercetarea documentelor se făcu căutându-se în condicele domnesci de la Divan, căcĭ, cu bună sémă, părţile împricinate refuzară

1816, Marte 3. Hotărîre cu Divan a Măriei sale Ión Vodă Caragea, unde asemenea pâră făcênd, cât pentru dijma porumbuluĭ orînduesce a se face cercetare dupe Anafora, cu adaos că de se va dovedi că nu le ia dijma la vremea culesuluĭ, ci o ia primăvara, să le plătéscă şi scăḑĕmêntul, iar pentru dijma fênuluĭ aŭ ḑis epistatul, că la 11 ómenĭ aŭ dat o livede a mitropolieĭ cu zapis a da din treĭ copiţĭ una, iar de la ceĭ l'alţĭ lŏcuitorĭ ia din cincĭ copiţĭ una după tocméla ce aŭ să cosóscă; rînduesce şi pentru acósta a se cerceta cu blăstem iarăşĭ după Anafora şi de se va găsi zapisul adevĕrat a celor 11 ómenĭ, se va urma după zapis, iar ceĭ-l-alţĭ şi carĭ nu vor fi iscăliţĭ în zapis, să le socotéscă din cincĭ copiţĭ una, afară din ceĭ ce se vor dovedi că aŭ avut curăturile lor făcute cu târnăcopul cu scótere de rădăcinĭ, ca aceia să dea din 10 copiţĭ una, iar pentru clacă, de vreme ce n'aŭ aşeḑământ de altă tocmélă, să clăcuiască câte 12 ḑile, cum şi pentru oĭ care le ţin statornice pe moşie, cel ce va avea de la 10 în sus să dea câte un miel şi câte talerĭ unul, ca şi ceĭ ce aŭ turme şi daŭ numaĭ pentru fătăciune (iar pentru stupĭ este loc lăsat în hotărîre, însă în pravila nouă se rînduesce ca să dea stăpânuluĭ moşieĭ pentru fieş-care stup treĭ banĭ). Pentru lemne de foc de trebuinţa caselor lor aŭ ḑis epistatul că le dă din pădure slobodă, iar eĭ aŭ tăiat şi din cea poprită; rînduesce a se cerceta şi pricina pădureĭ şi a gâlceveĭ şi să însciinţeze, iar vînḑarea vinuluĭ şi a rachiuluĭ este numaĭ a stăpânuluĭ moşieĭ.

1816 Marte 27. Anafora a dumnélor veliţilor boerĭ, când s'aŭ judecat orăşeniĭ din Gherghiţa cu Pitarul Ion vechilul sfinteĭ mitropoliĭ, şi cereaŭ orăşeniĭ a lua moşia cu cuvênt că este a lor, unde după cercetările ce s'aŭ fost făcut s'aŭ dovedit, că moşia aŭ fost domnéscă până în apa Prahoveĭ şi rĕposatul Ştefan Vodă Racoviţă aŭ închinat'o şi aŭ dat'o pe sóma mitropolieĭ, ca să ia tot venitul din orĭ ce i claca, cum şi din vin i rachiŭ să nu aibă voĭe a vinde nimenĭ, care aŭ întărit'o şi alţĭ luminaţĭ Domnĭ, iar în vremea rĕposatuluĭ Domn Mavroghene dând mitropolitul Grigorie, carte la 31 ómenĭ, cu cuvênt că sunt vechĭ orăşenĭ aĭ Gherghiţeĭ, ca să fie apĕraţĭ de tóte adeturile moşieĭ, să vênḑă şi vin i rachiŭ; apoĭ în stăpânirea nemţilor, după aceea aŭ găsit cu cale ca să fie toţĭ supuşĭ la tóte obiceiurile pămêntuluĭ cum s'aŭ îndatorat şi lŏcuitoriĭ din satele după acéstă moşie prin judecata de maĭ sus, şi nicĭ băcăniĭ, brutăriĭ, scaune de carne şi alte alişverişurĭ ce sunt drepte folosurĭ ale stăpânuluĭ moşieĭ, după obiceiul pămêntuluĭ ce se urméză şi la alte moşiĭ mŏnăstirescĭ, să nu fi volnicĭ, nicĭ jăluitoriĭ, nicĭ alt nimenĭ a face, făr' de a se învoi cu Mitropolia.

1816. Iulie 6. Hotărîre cu Divan a Măriei sale domnuluĭ Ion Vodă Caragea, prin care întăresce Anaforaua dumnélor veliţilor boerĭ şi hotărésce, ca

de a produce ele înşele acte care putéŭ să le contradică afirmările şi pretenţiunile, în loc de a le sprijini.

---

sfînta mitropolie după sineturile ce are să ţie şi să stăpânéscă moşia Gherghiţa cu pace şi ne supěrată de către jăluitorĭ şi toţĭ câţĭ se află lŏcuitorĭ pe acéstă moşie, măcar verĭ de ce bréslă va fi, să fie cu toţiĭ la adeturile moşieĭ după obiceiul pămèntuluĭ, îndatorindu'ĭ ca să plătéscă cheltuiala aceĭ judecaţĭ ce va fi făcut Mitropolia.

1816 Noembre 7. Anafora a Logofeţieĭ ceĭ marĭ a ţěreĭ de sus, făcută în urmă la jalba a 7 brutarĭ, ce sunt lŏcuitorĭ pe moşia Gherghiţa, când s'aŭ arětat treĭ dintr'înşiĭ anume Niţul sîn Radul i Dumitrul sîn Roman şi Petre sîn Sandul vechilĭ şi celor-l-alţĭ patru anume Vasile sîn Ioniţă Măcelarul, Mogârdicĭ Armeanul, Petre Armeanul şi Petre sîn Sandul şi jalba lor fiind ca să fie slobodĭ a lucra pâne ca maĭ nainte, a se putea chivernisi, s'aŭ arětat atuncĭ şi prea sfinţieĭ sale părinteluĭ mitropolitul jalba lor, şi aŭ dat rěspuns, că jăluitoriĭ sunt uniĭ din ceĭ ce aŭ fost împotrivitorĭ la stăpânirea moşieĭ şi s'aŭ hotărît ca Mitropolia să stăpânéscă moşia cu tóte dreptăţile ce se cuvine stăpânuluĭ moşieĭ, din care dreptăţĭ fiind una şi vèndarea de pâne, aŭ rînduit a se face alişveriş pe séma sfinteĭ mitropoliĭ, iar ceĭ ce vor voi a lucra brutărie să mérgă să se învoéscă cu sfânta mitropolie şi n'aŭ primit'o aceĭ jăluitorĭ, dicènd că n'aŭ venit să se aşede şi să se tocméscă cu Mitropolia, ca să facă obiceiŭ noŭ, ci aŭ cerut ca orĭ să aibă slobodenie, saŭ să li se plătéscă acareturile şi casele şi se vor muta într'altă parte; la care dice Logofeţia că după hotărîrea domnéscă ce s'aŭ făcut cu Divan, Mitropolia fiind stăpână pe tóte dreptăţile ce se cuvine unuĭ stăpân de moşie şi după obiceiul pămèntuluĭ i după pravilniceasca condică avènd dreptate, găsesce cu cale, ca orĭ să se aşede cu mitropolia a lua slobodenie de a ţinea brutăriĭ, saŭ să se popréscă.

1816 Noembre 18. Prin întărirea ce dă Măria sa Ión Vodă Caragea, că de nu vor fi avènd lŏcuitoriĭ vre-un deosebit aşedămènt în scris de la sfânta Mitropolie pentru a face ast-fel de alişverişurĭ şi de nu se vor aşeda, de acolea înainte să fie popriţĭ cu totul, fiind acest folos numaĭ al stăpânuluĭ moşieĭ.

Decĭ dintr'aceste judecăţĭ vědèndu-se că numaĭ pentru 31 de ómenĭ carĭ luaseră sinet în vremea rěposatuluĭ Domn Mavroghene să fie apěraţĭ de tóte dăjdiile, să vèndă şi vin şi rachiŭ, acela îndată s'aŭ aneresit precum şi prin hotărîrea domnéscă se coprinde că s'aŭ luat de la mânile lor, iar de sineturile acestor jăluitorĭ nicĭ o pomenire nu se vede, dar în urma judecăţilor Divanuluĭ domnesc la Anaforaua ce aŭ făcut Logofeţia pentru brutarĭ arětând că şi eĭ aŭ fost uniĭ din ceĭ ce aŭ fost împotrivitorĭ ca să ia moşia mitropolieĭ şi toţĭ de obşte s'aŭ îndatorat la pravila pămèntuluĭ, de aceea n'aŭ primit judecata cererea lor a le da slobodenie să lucreze pâne cu cuvènt de obiceiŭ, nevědèndu-se atuncĭ aşedămènturile, căcĭ nu sunt pomenite, ci 'ĭ-aŭ îndatorat să

Actele cerute cele maĭ vechĭ abia încep cu aniĭ 1810.

---

mérgă să se așeḑe cu mitropolia și la întărirea domnéscă ce dă la aceeașĭ Anafora hotăresce, că de nu vor avea vre-un deosebit așeḑământ în scris de la sfânta mitropolie saŭ nu vor face așeḑământ noŭ, să fie popriţĭ; iar pentru provlima ce ḑice vehilul mitropolieĭ, că nu s'ar fi păzit aceste așeḑămênturĭ cerêndui-se dovadă, rĕspunse că dovadă póte găsi pentru doĭ anĭ dinaintea rĕsvrătireĭ, iar maĭ dinainte nu scie; am cerut și noĭ de la jăluitorĭ acele așeḑămênturĭ și le vĕḑum întocmaĭ precum sunt arĕtate în Anaforaua Dumnéluĭ frateluĭ vel Logofĕt, a cărora coprindere maĭ pe larg cu numele lor se trecură în perilipsis maĭ jos, din care se vĕḑu că nu sunt numaĭ de la mitropolitul Ignatie, ci pe treĭ ómenĭ se vĕḑu așeḑĕmêntul maĭ vechiŭ din vremea prea sfinţieĭ sale proin mitropolitul Dositeiŭ și ḑiseră că maĭ sunt și la alţiĭ asemenea și de cele dinainte și de cele din urmă. Drept aceea Anaforaua acésta a Dumnéluĭ frateluĭ vel Logofĕt fiind cu bună orînduială și următóre pravileĭ, asemenea și cum să se urmeze, adecă până când va aduce alte sineturĭ sfânta mitropolie ca să aneriseascā așeḑămênturile ce se află în scris la mânile lŏcuitorilor, iar ceĭ-l-alţĭ toţĭ de obște să fie supușĭ la dreptăţile stăpânuluĭ moșieĭ după pravila pămêntuluĭ. 1822, Maiŭ 10.

Mihalache Manu, *Constantin Negre*, *Grigorie Romanitis.*

Sineturile ce aŭ tĕrgoveţiĭ ot Gherghiţa sud Ilfov.

1810 Iunie 19. Sinet iscălit de Nicodim protosinghelul Mitropolieĭ, adeverit în dos de rĕposatul biv vel Logofĕt Ioan Comănénul, ce era ispravnic, la mâna luĭ Mogârdicĭ Arménul i Voicu Băcanul i Negoiţă Băcanul, dându-li-se voĭe a vinde rachiu la prăvăliile lor, dar să priméscă fieș-care pe an câte 5 vedre rachiŭ de al mitropolieĭ, orĭ de drojdiĭ, saŭ de tescovină, vadra pe talerĭ 30 banĭ 90 și baniĭ să'ĭ dea la mitropolie și eĭ să'șĭ vênḑă orĭ ce rachiŭ vor vrea, iar neţiindu-se de așeḑĕmênt să nu fie volnicĭ a vinde rachiŭ.

1810, Iulie 24. Sinet iscălit de Anatolie iconomul, cu pecetea sfinteĭ mitropoliĭ, adeverit cu iscălitura mitropolituluĭ Ignatie și trecut în condica mitropolieĭ, la mâna luĭ Niţul sin Dedul pentru băcănia cu magazia eĭ să dea pe an la iconomia mitropolieĭ câte talerĭ 5 și să vênḑă și câte 5 vedre rachiŭ pe tot anul de al moșieĭ prost, de tescovină, saŭ de drojdiĭ, saŭ de prune și să'l plătéscă vadra pe talerĭ 4 și parale 20 socotindu-se și păzind așeḑămêntul să'șĭ stăpânéscă binaua cu pace el și copiiĭ luĭ, iar când va rĕmânea rĕmășiţă să'șĭ rădice lemnele binaleĭ și să mérgă unde va șci, saŭ când va vinde la altul să dea de scire Mitropolieĭ.

1810 Iulie 24. Sinet asemenea la mâna luĭ Ioniţă al Zmédeĭ pentru bă-

Têranî, Clacă, Ţiganî, Sêrbî. In 1821 şi 1822 nicï o schimbare în situaţiunea ţĕranuluï nu aflăm. La Maiŭ 31 anul 1822, după reclamaţiunea adresată de săteniĭ din Dărăştenĭ către Ahmet-Paşa, acesta dă poruncă către boeriĭ otcârmuitorĭ aĭ ţĕreĭ:

Hagi Ahmet Paşa.

Dumnévóstră boerilor Otcârmuitorĭ aĭ ţĕreĭ, poruncim ca jăluitoriĭ să fie următorĭ după pravila pămêntuluĭ, însă claca de 12 ḑile să o facă în lucru iar nu în banĭ, cum şi pentru carul de lemne, să dea iar nu banĭ, asemenea şi o ḑi cu plugul să facă, dându-li-se şi islazurĭ care le-aŭ avut pentru vitele lor şi cu acest chip să urmaţĭ odihnind pe jăluitorĭ a nu se maĭ jălui,—1822 Maiŭ 31.
Cod. XCVI, pag. 980.

Otcârmuirea Valahieĭ comunică porunca acésta a Paşeĭ în termeniĭ următorĭ:

---

cănia cu magazia eĭ cu chirie talerĭ 5 pe an şi cu coprindere ca şi celă lalt din sus-il acestuia.

1810 Iulie 24. Sinet asemenea la tóte la mâna Dinuluĭ Băcanul pentru băcănia cu magazia eĭ, cu talerĭ 5 pe an.

1810 Iulie 24. Sinet întru tóte la mâna luĭ Dumitrache sîn Ivan pentru băcănia cu magazia eĭ.

1810 Iulie 24. Sinet asemenea întru tóte la mâna luĭ Ión sîn Voicu pentru băcănia cu magazia eĭ.

1810 Iulie 24. Sinetul luĭ Anatolie cu pecetea mitropolieĭ, adeverit de mitropolitul, trecut în condica mitropolieĭ, dat la mâna luĭ Petre Dogaru pentru băcănia şi brutăria ce are a da cu chirie câte talerĭ 5 pe an, şi brutăria ce face a da chirie câte talerĭ 500, însă de bună voĭe cu magazia eĭ talerĭ cincĭ şi de brutărie talerĭ 5 şi să vênḑă şi 5 vedre de rachiŭ prost pe an de al moşieĭ socotindu-se vadra pe talerĭ 4 banĭ 60; să stăpânéscă el şi copiiĭ luĭ.

1810 Iulie 24. Sinetul luĭ Anatolie iconomul mitropolieĭ cu pecetea mitropolieĭ, adeverit de mitropolitul, trecut în condică iar la mâna luĭ Mogrâdicĭ, cel numit şi dintêiŭ pentru băcănia i brutăria ce are cu chirie câte talerĭ 10 pe an, însă de băcănie talerĭ 5 şi tot asemenea cele-l alte, iar pentru casa sa să nu'ĭ maĭ céra deosebită clacă.

Numele celor ce ḑic că îĭ sciŭ cu sineturĭ ca ale lor, care nu se află aicĭ:
Ioniţă măcelarul cu rachierie şi brutărie, tot asemenea.
Nicolae sîn Sandul cu brutarie, tot asemenea.
Nicolae Mazâlu cu prăvălia şi magazia tot aşa.
Dimitrie Bărbieru însă copiiĭ luĭ, cu brutărie şi tot aşa.
Stroe Postelnicelul, cu prăvălie, tot aşa.

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

După porunca Luminăţieĭ sale Paşeĭ ce împotrivă se arată, cum aŭ să urmeze jăluitorĭĭ cu plata clăceĭ în lucru iar nu în banĭ, cum şi lemnele să le dea în natură şi ḑiua pluguluĭ să o facă, şi islazurile care din vechime aŭ avut să li se dea, ḑicem şi noĭ ca după porunca Luminăţieĭ sale Paşa, întocmaĭ să se facă urmare.— 1822, Iunie 1.

La ocasiunea alteĭ reclamaţiunĭ a unor sătenĭ din Ogrăzenĭ, Bălăşoenĭ, Malu Spart, Crivina şi Ţigănia din Vlaşca în proces cu monastirea Mihaiŭ-Vodă, Otcârmuirea Valahieĭ dă o altă hotărîre prin care ţĕraniĭ sunt obligaţĭ a face cele 12 ḑile de clacă şi pentru trecut a le plăti acele ḑile în banĭ câte un taler pe ḑi. [1]

Un alt proces a urmat între lŏcuitoriĭ din satul Gherghiţa-Un-

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*

Ascultându-se de către Otcârmuire acéstă Anaforă a judecăţiĭ departamentuluĭ de opt de prigonirea ce aŭ lŏcuitoriĭ din cincĭ sate: Ogrezeniĭ, Bălăşoeniĭ Malu Spart, Crivina şi Ţigănia ot sud Vlaşca cu cuviosul egumen al Mŏnăstireĭ Mihaĭ Vodă, chir Dionisie, pentru pricina clăceĭ care cer de a nu o face la Mŏnăstire după orînduiala pravileĭ pamĕntuluĭ, ci după cum da maĭ înainte; asupra cărora pravilĭ, de vreme ce prin judecata departamentuluĭ n'aŭ dovedit aceştĭ lŏcuitorĭ, că aŭ vre un aşeḑământ în scris maĭ din nainte de la mŏnastire, nu putem isterisi mŏnastirea de dreptul eĭ, numaĭ după multele strigărĭ care sunt obicinuiţĭ de le fac tot-d'auna; ci Anaforaua acéstă a departamentuluĭ fiind întocmită după orînduiala pravileĭ, o întărim spre aşĭ avea orînduiala eĭ, iar cuvêntul de păsuială, ca să respunḑă adeturile pămêntuluĭ cu óreşĭ-care îndeletnicire, acésta fiind musaadea a judecăţiĭ, poruncim şi noĭ ca aşa să se urmeze, adecă să o dea pe jumĕtate în soroc de douĕ lunĭ, iar ceea-l-altă jumĕtate peste alte douĕ lunĭ, iar ḑiua de plug şi car de lemne aŭ să'l dea în natură, iar claca de nu va avea stăpânul moşieĭ de lucru ca să le dea să lucreze, să plătéscă acele 12 ḑile ale clăciĭ, ce le orînduesce pravila, ḑiua po talerĭ unul dupe musaadéua judecăţiĭ ce li se face printr'acéstă Anafora, la sorocul acela ce se arată, iar cele-l-alte dijmurĭ ale moşieĭ, aŭ să le respunḑă după pravila pămêntuluĭ, care sunt îndatoraţĭ lŏcuitoriĭ ţĕriĭ de obşte, iar nu numaĭ eĭ şi de se vor maĭ îndrăsn' asupra stăpânireĭ prin jălbĭ cu acest fel de nedrepte cererĭ, să scie că nu vor fi ascultaţĭ.—1822, Martie 11.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negriea.

Cod. 101, fila 240.

gurenii cu Mitropolia pentru clacă, care se reduce la 6 ḑile prin învoială şi acele 6 ḑile să fie întrebuinţate la casă. [1])

1) La prigonirea ce aŭ avut lŏcuitoriĭ din satul Gherghiţa Ungurenĭ cu ispravniciĭ sfinteĭ mitropoliĭ pentru claca i dijma moşieĭ, din luminată porunca Măriei sale luĭ Vodă orînduindu se dumnéluĭ Clucerul Ioan Comăneanul Ispravnic ot sud Ilfov şi viind în faţa loculuĭ cu mumbaşir edecliŭ d-luĭ Gligore II Ciubucciŭ, după cercetarea ce s'aŭ făcut, unde fiind şi eŭ faţă, orînduit vechil din partea sfinteĭ mitropoliĭ, aŭ căutat eĭ cu rugăciune ca pentru acele 6 ḑile ce sunt legaţĭ a clăcui pe vară să li se împărţéscă, adecă două ḑile să lucreze cu cósa, două ḑile să lucreze la strînsul fênuluĭ şi două ḑile să lucreze orĭ la vie în deal, socotindu-se numaĭ ḑiua ce va lucra iar nu şi ducerea şi venirea, orĭ la alt lucru al caseĭ, unde va avea trebuinţă vara, iar nu tómna saŭ iarna; aşijderea şi pentru dijma fênuluĭ făcêndu'şĭ copiţile de o potrivă, să aibă a da din 6 copiţĭ una, care cerere a lor primindu-se de către mitropolie prin mine, li se dă acéstă adeverinţă spre sciinţă, iar când nu se vor ţinea nicĭ de acest aşeḑământ de acum, atuncĭ să aibă Sfînta mitropolie a'ĭ apuca şi cu mumbaşir să împlinéscă tóte aceste 6 ḑile numaĭ la cósă după aşeḑământul lor cel vechiŭ, iar de la cele-l-alte semănăturĭ şi avaeturĭ să aibă a şi le urma făr'de împotrivire. Decĭ spre sciinţa acestuĭ aşeḑământ care s'aŭ întărit şi cu iscălitura Dumnóluĭ Cluceruluĭ Ispravnic se dă la mâna lor spre urmare întocmaĭ.

Nicodim protosinghelul Mitropoliei Sud Ilfov.

Cod. 101, fila 121.

Faţă aflându-se înaintea nóstră amêndouĕ părţile, după cercetarea ce li s'aŭ făcut, acest aşeḑământ de învoire ce aŭ făcut între dênşiĭ cu sfînta mitropoliei primit fiind, pentru a li se păzi întocmaĭ nestrămutat s'aŭ întărit zapisul şi cu a nóstră iscălitură.

Ión Comănénul.

De la Otcârmuirea Valahieĭ

După cererea ce prin jalbă aŭ făcut lŏcuitoriĭ Ungurenĭ, atât birniciĭ pămêntuluĭ cât şi străinĭ, ca să li se adeveroze copie după aşeḑământul lor ce aŭ cu sfînta mitropolie, căcĭ cel adevĕrat din vechitură se află slab şi cam rupt, fiind-că după hotărîrea Otcârmuireĭ ce s'aŭ dat a se păzi aşeḑămênturile lor ce sunt făcute înaintea pravileĭ, care şi pravila le întăresce a se păzi fiind unul şi acesta s'aŭ cetit acéstă copie cu cel adevĕrat zapis, ce se află în mânile lor şi fiind întocmaĭ 'l am adeverit cu iscăliturile, ca să'şĭ aibă credinţa şi paza. — 1822, Iulie 6.

Mihalache Manu vel Logofĕt, Romanitis.

Răducanu Serdar.

Un proces interesant a urmat în 1822 între Stolnicul Fotino şi lŏcuitoriĭ din satul Şotânga (Dâmboviţa). Aceşti lŏcuitorĭ moşnenĭ şi-aŭ fost vîndut moşia şi aŭ primit să intre în situaţiunea de clacaşĭ [1]; ca atarĭ eĭ cer să'şĭ aibă liveḑile de fîn şi de pomí roditorĭ cu dijmă, dar

---

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ*

La acéstă Anaforă a judecăţeĭ departamentuluĭ de opt, nerĕmâind odihnit Dumnéluĭ Stolnicu Ioan Fotino, Dumnéluĭ vel Hatman 'l-aŭ înfăţişat înaintea nóstră cu Negoiţă sîn Ioan i Dinul sîn Badea vechilĭ altor Iude 30 locuitorĭ ot satul Şotânga sud Dâmboviţa, ḑicênd Stolnicul, că în zapisul rĕscumpărăriĭ sale pentru sfóra de moşie pe stînjenĭ 478 ce aŭ fost a lor şi o vêndu-se Cioranuluĭ apoĭ aŭ luat'o Dumnéluĭ cu protimisis, nu scrie ca locutoriĭ aceştia să'şĭ aibă şi liveḑile de fên şi de pomĭ roditorĭ cu dijmă, ci vênḑarea lor aŭ fost cu totul, adecă pămêntul cu liveḑile şi cu cele ce sunt pe moşie; iar locuitoriĭ împotrivă rĕspunseră, că fiind şi eĭ moşnenĭ cu parte într'acéstă sfóră de stînjinĭ 478 dinpreună cu Antiohie i Radul şi Stanciul, ceĭ ce aŭ osebită adeverinţă de la Ioniţă Cioranul cu apĕrare ca să nu dea dijmă pentru căminurile lor, dar eĭ cu vênḑarea ce aŭ făcut'o Cioranuluĭ prin osebit zapisul lor, afară din acea adeverinţă se cunosc că din moşnenĭ s'aŭ făcut clăcaşĭ şi dijmaşĭ şi precum toţĭ clăcaşiĭ nu se scot din liveḑĭ şi curăturĭ când trece o moşie de la un stăpân la altul, ḑic că aşa nu se cade a fi scoşĭ şi eĭ din cuprinsurile lor, ci fieş-care cu dijmurĭ din tóte să'şĭ ţie liveḑile şi locurile, cu tóte că şi chiar într'acea adeverinţă ce o dă Cioranul la aceĭ treĭ eĭ sciu că se scrie că săteniĭ să'şĭ urmeze datoria rĕspundereĭ lor după obiceiul şi celor-l-alte moşiĭ; după a căruia coprindere póte a se da înţelegere fieş-căruia drept judecător, că vênḑarea le-aŭ fost ca din moşnenĭ să fie clăcaşĭ şi dijmaşĭ, care acéstă a lor cerere ḑic că înţelegêndu-o şi judecata Logofeţieĭ ot lót 1818, pe care aŭ întărit'o şi Domnia sa Ioan Vodă Caragea, că cu drept cuvênt o fac, li s'aŭ dat şi hotărîre la mânĭ poruncitóre către dumnélor Ispravniciĭ judeţuluĭ, ca despre o parte fênul şi rodul liveḑilor să se pue la mână streină şi Stolnicul Fotino de nu va fi următor zapisuluĭ ce aŭ dat eĭ Cioranuluĭ să aibă aşi primi baniĭ şi dumnéluĭ Stolnicul Fotino nu numaĭ că nu aŭ dat supunere la acéstă domnéscă poruncă, ci împotrivă le-aŭ luat curăturile şi pometurile şi le aŭ dat altora în banĭ, asupra cărora arĕtărĭ făcênd şi noĭ chibzuirea dreptăţiĭ; am cerut de la stolnicu Fotino zapisul vênḑăreĭ acestor stânjinĭ 478, ca să'ĭ vedem cuprinderea şi ḑise că nu'l are, fiind pus amanet la un sciut obraz, cerênd a avea şi de la noĭ sorocul ce i s'aŭ dat de către judecata departamentuluĭ ca în vreme de ḑile 30 să'l aducă.

Deci cât pentru sorocul zapisuluĭ primită fiindu-ne şi nouă cererea Stol-

cumpĕrătorul refuză, dicênd că eĭ aŭ vîndut tot pămêntul şi nu vrea să-ĭ recunóscă de săteni clăcaşĭ. Judecata este veche, de sub Ion Vodă Caragea. Fotino e obligat să lase bieţilor deposedaţĭ curăturile şi pometurile, lucru la care dênsul nu se supune, dar la 30 Iunie 1822 Otcârmuirea dă drept ţĕranilor să coséscă curăturile, iar finul să rĕmână în deposit până la terminarea procesuluĭ.

Lócuitoriĭ din satul Căineniĭ plaiul Lovişteĭ se jăluesc Paşeĭ, că prin mijlóce de silnicie şi de înşelăciunĭ fostul Domn Alecu Suţu le-aŭ luat moşia, pe numele Dómneĭ sale Eufrosina. Acum moşia este scósă în vîndare şi aŭ cumpĕrat'o Teodosie Vrana. Locuitoriĭ cer dreptul de protimisis şi acest drept li este recunoscut de Otârcmuirea Valahieĭ[1]).

---

niculuĭ i s'aŭ dat sorocul cel cerut, iar pentru venitul livedilor să se facă urmare de către dumnélor Ispravniciĭ judeţuluĭ precum judecata departamentuluĭ o găsesce cu cale, iar pentru curăturile de fên care se vor dovedi iarăşĭ prin cercetarea dumnélor Ispravnicilor, că aŭ fost drepte ale lor, poruncim ca să şi le cosóscă locuitoriĭ ca un lucru dat şi hotărît şi prin poruncă domnéscă şi să stea fênul depoziton până va aduce Stolnicul Fotino zapisul şi atuncĭ vor da locuitoriĭ dijmă şi va lua fênul celă-l-alt în trebuinţa vitelor lor. 1822, Iunie 30.

Mihalache Manu, Constantin Negrea, Scarlat Grădişteanu.

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ către chir Teodosie Vrana.*

Lŏcuitoriĭ ot satul Câinenĭ ot plaiul Lovişteĭ dintr'acel judeţ, prin jalba ce aŭ dat către Măria Sa Paşa, arată mijlóce de silniciĭ şi de înşelăciunĭ pentru vêndarea moşiilor la Măria Sa *Dómna Efrosina* a rĕposatuluĭ Domn Alecu Vodă Suţul şi că prin zapisul lor n'ar fi dat şi satul coprinsul luĭ, al doilea arată că te-aĭ ivit Dumnóta cumpĕrător şi că le eĭ şi vatra satuluĭ ce nu este vêndută cerênd protimisis, şi de Măria Sa Paşa ni se poruncesce, ca cercetând jalba şi chibzuind plângerea lor să'şĭ afle cuviinciósa îndestulare şi să îndreptaţĭ a nu se maĭ jălui, a cărora jalbă ascultând-o, cât pentru cele l-alte provlime nu putem să punem temeiŭ până nu se va vedea zapisul lor şi alte dovedĭ, iar pentru portimisis ce cer la cumpĕrătórea Dumitale avênd cuvênt, iată se trămise şi însăşĭ jalba lor spre pliroforie; ci dar scriem Dumitale, orĭ să odihneşcĭ pe jăluitorĭ cu orĭ ce mijloc veĭ sci, saŭ să viĭ orĭ însuşĭ saŭ vechil plirecsusios cu tóte sineturile, să'ţĭ rînduesci a veni, să vă judecaţĭ, do care orĭ cum să avom rĕspuns al dumitale. 1822 Martie 8.

Grigorie Ghica, Barbu Văcărescu, Mihalache Manu, Constantin Negre.

Cod 96 pag 224.

Egumenul Monastirei Cotroceni reduce claca la 8 ḑile pentru locuitorii din satele Budiştenii şi Bulbucata din Muscel ¹)

Am vėḑut în volumele din urmă la ce ocasiunĭ s'aŭ colonisat Serbĭ şi Bulgari prin judeţele dunărene ale ţėreĭ rumânescĭ. Acum Seraschierul turcesc hotărėsce, ca să se întórcă peste Dunăre asemenea coloniştĭ. Acéstă hotărîre nu putea să convină boierimeĭ, care perdea venitul de la lŏcuitorĭ aceştia de prin satele lor. De acea Otcârmuirea se grăbesce a reclama în 9 August 1822 revocarea ordinuluĭ, în modul următor:

Cu prea plecatul nostru arzmagzar facem arĕtare Inălţimeĭ tale, că după înscunţările ce ne-aŭ venit de la Ispravniciĭ unor judeţe. ni se face cunoscut că cu prea înaltă porunca Măriei tale se ridică din satele *judeţelor familiĭ întregĭ de Sîrbĭ şi se trec peste Dunăre,* care acele familiĭ se află cu lŏcuinţa lor în pămêntul ţĕreĭ de câte 30 şi 40 de anĭ, unele încă şi maĭ de mult, şi cu acéstă ridicare s'aŭ dat în adevĕr o mare turburare şi spaimă tuturor lŏcuitorilor, lăţindu-se spaima maĭ în tot coprinsul ţĕreĭ, nefiind la putinţa nóstră

1) *De la Otcârmuirea Valahieĭ.*

La acéstă alăturată Anafora a judecăţeĭ departamentuluĭ de opt, nerĕmâind odihniţĭ lŏcuitoriĭ din satul Budiştenĭ şi Bulbucata din sud Muscel, Dumnóluĭ vel Hatman al Divanuluĭ i aŭ înfăţişat înaintea nóstră cu însuşĭ cuviosul ecsarh al sfinteĭ monăstirĭ Cotrocenĭ chir Procopie, cerênd ca, să nu fie siliţĭ a face maĭ mult de cât 8 ḑile clacă pe an şi când nu va avea de lucru să-ĭ plătéscă ḑiua pe parale 20, iar de carul de lemne şi de plug să fie ertaţĭ, aflându-se ómenĭ scăpătaţĭ, iar ecsarhul împotrivă le-aŭ rĕspuns, că de a le face uşurare şi musaadea din cele ce sunt orînduite şi canonisite în pravilă a da un lŏcuitor stăpânuluĭ moşieĭ nu se împotrivesce, dar însă să mórgă către sineşĭ cu rugăciune, iar să nu 'l tragă prin Divanurĭ şi judecăţĭ; asupra cărora provlimĭ li s'aŭ dat lŏcuitorilor să înţeléga, că Otcârmuirea şi Luminaţia sa Paşa nu numaĭ că nu strică pravila şi obiceiul pămêntuluĭ, ci încă maĭ vêrtos le întăresce, pe carĭ iĭ hotărîm şi 'ĭ orândim, ca întocmaĭ după acéstă anafora a judecăţeĭ să fie următorĭ, atât pentru obiceiul praviler, cât şi pentru rĕspunderea celor în natură să le dea cu repaos, pentru căcĭ aŭ pătimit şi eĭ în rezvrătirea anuluĭ trecut, care acésta să o cunóscă ca un har şi musaadea de la judecată şi numaĭ acum pentru destoinicele cuvinte ce ḑic Dumnélor boeriĭ judecĕtorĭ, iar nu pentru tot-déuna, fiind-că pravila are aşĭ avea întru tóte şi cu toţĭ fără osebire puterea şi urmarea sa.

1822, Iulie 3.

Mihalache Mann. Constantin Negrea. Scarlat Grădişteanu.

Cod. 101, fila 117 v.

a o astâmpăra aflându-se locuitorĭ îngrijaţĭ. Noĭ prea plecatele Măriei tale slugĭ avêndu-te pe Inălţimea ta ca un doritor părinte şi al nostru şi al patrieĭ nóstre şi sciind că acéstă ţéră, chelerul prea puterniceĭ şi hrănitóreĭ nóstre împĕrăţiĭ, este încredinţată sub umbrirea şi adăpostirea Inălţimeĭ tale, de unde se aştóptă tótă mântuirea şi buna stare credincióselor raele, după neapĕrata datorie alergăm, cu tótă îndrăzneala la multa milostivire a Inălţimeĭ tale şi cu genuche plecate ferbinte ne rugăm, să ne răverşĭ şi acum fireasca milostivire, iconomisindu-se de către înalta înţelepciunea Măriei Tale potolirea ridicăreĭ familielor sîrbĭ, ca vĕḑênd tot norodul să se bucure dobândindu'şĭ mângăerea şi astêmpĕrarea lor cu liniste de vreme ce toţĭ supuşiĭ prea puterniceĭ împĕrăţiĭ, după Dumneḑeŭ numaĭ la mila Măriei Tale avem tótă nădejdea. — 1822, August 9.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Constantin Bălăceanu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu, Nestor, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu. (cu peceţĭ).

Cod. 98 pag. 374.

Ţiganiĭ continuă a avea sórta cunoscută. Ţiganiĭ aurarĭ reclamară la Paşa că sunt fórte asupriţĭ şi jăfuiţĭ de zapciĭ armăşeşcĭ. Din ordinul Paşeĭ la 18 Iunie 1822, se scrie luĭ vel Armaş:

De la Otcârmuirea Valahieĭ.

Cinstite Dumnóta vel Armaşe, fiind că acéstă jalbă a ţiganilor aurarĭ ni s'aŭ trămis de către Luminaţia sa Paşa şi cu poruncă, ca regroşit să-ĭ odihniţĭ a nu se maĭ jălui, căcĭ pentru acest fel de pricinĭ şi alte multe jălbĭ s'aŭ maĭ dat de alţĭ ţiganĭ şi s'aŭ trămis de Otcârmuire la Dumnéta a se odihni, dar se vede că nicĭ o îndreptare nu li s'aŭ făcut ci împotrivă aŭ cercat supĕrărĭ, de aceea, atât din porunca Luminăţieĭ sale Paşeĭ, cât şi din partea Otcârmuireĭ scriem Dumitale, ca nu numaĭ supĕrare peste întocmitul catastih al Vistieriei ce s'aŭ dat la Armăşie să nu li se facă jăluitorilor aurarĭ, ci încă şi pe aceĭ zapciĭ armăşeşcĭ aducêndu-ĭ aicĭ şi cercetându-ĭ Dumnóta, de se vor dovedi într'acest fel de urmărĭ, nu numaĭ să se lipsóscă din slujbă, ci încă să-ĭ puneţĭ a întórce înapoĭ şi ceea ce vor fi luat rĕŭ cu catahrisis şi să se şi pedepsóscă spre pilda şi altora. — 1822 Iunie 18.

Constantin Negre, Romanitis.

Cod. 96, pag. 288.

CAP. XVI.

Ţéra românéscă sub Caimacamia luĭ Grigore Ghica Vodă.

După ce am vĕḑut, întemeiaţĭ pe documente inedite, care era starea justiţieĭ, a finanţelor, a edilităţeĭ, a comerţuluĭ, industrieĭ şi breslelor sub administraţiunea turco-română, până la numirea luĭ Gr.

Ghica Vodă, in acest capitol aducem documente iarăşi inedite asupra administraţiunii în tóte direcţiunele, a ţĕreĭ rumânescĭ, de la infiinţarea Căimăcămieĭ nouluĭ Domn până la sosirea luĭ în Bucurescĭ.

Amintim că, după revoluţiunea luĭ Tudor ţéra fu administrată precum vĕdurăm, de Boeriĭ Otcârmuitorĭ, sub preşedinţa unuĭ Paşă. Acestora succedă aşa disa «Otcârmuirea Valahieĭ». Vinerĭ la 7 Iulie, 1822, Otcârmuirea primi veste de noua Domnie a luĭ Gr. Ghica, prin anume firman al Porţeĭ în cuprinderea următóre:

Tălmăcirea prea inaltuluĭ firman ce aŭ venit pentru domnia Măriei sale prea Inălţatuluĭ nostru Domn Grigorie Dimitrie Ghica Voevod. 1822, Iulie 7.

Lauda a némuluĭ Mesieĭ, ceĭ ce vĕ aflaţĭ în memlechetul Valahieĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ, sporéscă-se supunerea vóstră. Ajungênd acéstă impĕrătéscă şi înaltă poruncă, sciut fie vouĕ, că izgonindu-se acum cu mijlocul cel cuviincios cele de maĭ nainte pricinuite acatastasiĭ şi rĕscóle în douĕ ale nóstre de baştină impĕrătescĭ locurĭ Valahia şi Moldavia, cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ s'aŭ deşertat şi s'aŭ curăţit aceste douĕ provinţiĭ de scârnavele stârvurĭ ale apostaţilor, ca să se intórcă liniştirea şi repaosul la nevinovatele raele; sosit'aŭ rîndul, ca să se orînduiască şi să se pue Domn; dar fiind-că ceĭ din céta grecilor maĭ nainte Domnĭ, deosebit că aŭ fost ceĭ intêiŭ îndemnătorĭ şi stăpânĭ aĭ revoluţieĭ şi încă îndrăzneţĭ de nelegiuirĭ şi de vicleniĭ, în urmă aŭ îndrăznit de aŭ făcut o mulţime de zulumurĭ, şi cu dosirea lor alocurea aŭ arĕtat cu adevĕrat necredinţa lor, dar boeriĭ pămêntenĭ, slugele mele tot-d'eauna privea a rĕmânea în puntul raghitiuluĭ şi al supunereĭ, din carĭ uniĭ în trecutele dile viind la impĕrătescul nostru pământ, încă maĭ mult aŭ arĕtat cea netăgăduită credinţă şi a nevinovăţiriĭ lor. De aceea numaĭ şi numaĭ spre crescerea odihneĭ şi a statornicieĭ lăcuitorilor sĕrmanĭ raele, fost'aŭ impĕrătésca nóstră voinţă a se orîndui şi a se alege Domn dintr'acestĭ pămêntenĭ, după cum şi maĭ 'nainte aŭ fost, şi ast-fel acum s'aŭ dăruit cu îndestulare şi s'aŭ orînduit din bogatele milĭ impĕrătescĭ Domn al memlechetuluĭ Valahieĭ Grigorie Ghica, (al căruia sfârşit să fie cu bine) întărirea celor maĭ întâiŭ din némul Mesieĭ ca unul ce este din ceĭ cu ipolipsis în oraş boerĭ pămêntenĭ. Decĭ fiind-că numitul Domn, după cum urméză, plecând de aicĭ este să vie la Silistra spre aşĭ pune în orînduială ecpaiaua sa, şi până ce va ajunge la locul sĕŭ ca să se pue în bună orînduială şi Otcârmuirea numită ţéră şi ca să se ocrotéscă sermana raia şi cu multe chipurĭ să 'şĭ arĕte faptele neînvinovăţireĭ şi a sadacatuluĭ, s'aŭ orînduit şi s'aŭ aşedat Caimacamĭ domnescĭ din ceĭ ce sunt boerĭ pămêntenĭ veniţĭ cu dênsul în Ţarigrad, întărirea némuluĭ Mesieĭ Banul Barbu Văcărescu şi Aga Mihăiţă Filipescu (a cărora supunere sporéscă-se) şi până ce va sosi numiţiĭ Caimacamĭ în Bucurescĭ, deopotrivă să vĕ sirguiţĭ spre căutarea şi îndreptarea celor trebuinciόse slujbe şi maslahaturĭ

ale memlechetuluĭ. Acésta chiar prin tacrir s'aŭ cerut de către numitul Domn, ca să se scrie înaltă împĕrătéscă poruncă către voĭ, de aceea şi s'aŭ făcut împĕrătesc firman al meŭ, ca să lucraţĭ şi să vĕ purtaţĭ după cum s'aŭ ḑis şi într'adins s'aŭ scris şi s'aŭ trămis acéstă împĕrătéscă înaltă poruncă. Decĭ până va sosi acilea ceĭ din partea Domnuluĭ orînduiţĭ Caimacamĭ, să vĕ silițĭ şi să vĕ sirguițĭ într'o unire, spre a căuta şi a îndreptà cu credință cele de trebuință slujbe după obiceiul ce este şi să săvîrşițĭ cea maĭ trebuinciósă slujbă a ocrotireĭ săracilor şi a neputincióselor raele, şi să puneţĭ în bună orînduială maslahaturile memlechetuluĭ, sirguindu-vĕ pentru odihna şi repaosul săracilor şi ocrotirea lor de nedreptăţĭ şi jafurĭ, pentru acésta s'aŭ scris acest împĕrătesc şi înalt firman, prin care poruncim, ca cum va ajunge să vĕ purtaţĭ după cum vi s'aŭ ḑis, şi să lucraţĭ după netăgăduitele semne ale supunereĭ acestuĭ în scris împĕrătesc înalt firman ce cere după datorie supunere şi cu totul să vĕ depărtaţĭ de cele împotrivă, aşa să înţelegeţĭ şi la sfintele nóstre semne să fiţĭ supuşĭ. S'aŭ scris la sfârşitul luneĭ Seval în anul 1237.

Cod. 98, pag. 354.

In aceeaşì ḑi de 7 Iulie Boieriĭ din fruntea ţĕreĭ se constituesc în Căimăcămie a ţĕreĭ rumânescĭ şi în asemenea calitate trămit la Pórtă arzmagzarul următor:

La prea strălucitul prag al prea puterniceĭ şi hrănitóreĭ nóstre Impĕrăţiĭ, noĭ supuşiĭ şi credinciósele raele ale memlechetuluĭ Valahieĭ cu genunchele plecate arĕtăm, că astă-ḑĭ la 7 ale următóreĭ lunĭ Iulie, am primit vrednica de închinăciune sfîntă împĕrătéscă poruncă vestitóre, cum că bine-voind milostivnica împĕrătéscă râvnă din bogatele sale îndurărĭ, ni s'aŭ orînduit Domn şi oblăduitor ţĕreĭ dintre pămĕnteniì noştriĭ, Măria Sa Grigorie Dimitre Ghica Voevod, de care pentru acéstă bună alegere şi suntem cu toţiĭ mulţămiţĭ şi rugătorĭ către prea înaltul Dumneḑeŭ pentru tăria şi nebiruita statornicie a prea puterniculuĭ Devlet, a o ţinea şi a o păzi în vecĭ nestrămutată şi pururea groasnică şi înfricoşată asupra vrăjmaşilor sĕĭ, ca sub umbra şi acoperĕmêntul aripilor sale, unde aŭ petrecut moşiĭ şi strămoşiĭ noştriĭ în liniste, cum şi noĭ până acum, să petrecem şi de aci înainte, noĭ şi tot neamul nostru, încinşĭ tot-d'auna cu brîul credinţeĭ, după netăgăduita nóstră datorie, de care şi nu lipsim a arĕta către înaltul Devlet, că vom fi cu tótă silinţa şi osârdia la slujbele şi trebile ţĕreĭ, ce din împĕrătéscă poruncă ni se vor da asupră de către maĭ sus numitul Domnul nostru, săvêrşindu-le tóte la vreme şi făr'de cusur. —1822, Iulie 7.

Cod. 93, pag. 356.

Caimacamiĭ se grăbesc a scrie şi nouluĭ Domnitor la aceeaşĭ dată de 7 Iulie, manifestându-şĭ bucuria că dintre pămêntenĭ a fost ales noul Domn.

Prea Inălţate şi prea milostive Dómne.

Astă-ḑĭ la 7 ale următóreĭ lunĭ Iulie, am primit vrednica de închinăciune împĕrătósca poruncă a prea milostivuluĭ nostru Impĕrat, vestitóre cum că din bogatele sale îndurărĭ, milostivindu-se asupra nóstră aŭ orinduit pe Măria Ta Domn şi oblăduitor patrieĭ Măriei Tale şi a nóstră Valahieĭ, pentru care nu puţină bucurie am luat cu toţiĭ de obşte de acéstă vestire maĭ scumpă şi maĭ veselitóre decât tóte vestirile, sciind pe Măria Ta împodobit cu tóte darurile cele bune, adică bine credincios şi temĕtor de Dumneḑeu, pentru căcĭ aŭ luminat bun gândul prea milostivuluĭ nostru Impĕrat de aŭ făcut acéstă mare pomană cu noĭ şi cu tótă ţéra, rînduind pe Măria Ta Domn, rugându-ne ferbinte luĭ Dumneḑeŭ şi pentru prea puternica împĕrăţie a o ţinea în vecĭ nestrămutată şi nebiruită asupra vrăjmaşilor sĕĭ, mulţămindu'ĭ pentru înţelepţésca alegere ce aŭ făcut rînduind pe Măria Ta Domn, maĭ vèrtos la acestă vreme, când din multele nevoĭ ce aŭ pătimit ţéra de la vrăjmaşiĭ apostaţĭ aŭ ajuns la cea maĭ próstă stare şi sărăcie, în cât este vrednică de jale şi de căinţă la tot milosul om, şi nădăjduim făr'de îndoială că prin înţelépta Măriei Tale oblăduire şi ajutorinţă se va întrema şi 'şĭ va veni în starea eĭ cea bună, după căldurósa râvnă ce scim că aĭ Măria Ta spre facerĭ de bine şi spre iubirea de ómenĭ, ca un bun şi vrednic de laudă patriot şi părinte al patrieĭ, şi aşteptăm cu mare bucurie şi veselie buna venirea Măriei Tale în luminatul scaun al Domnieĭ spre mângâierea tuturor de obşte. Către acestea am înţeles şi cele-l-alte ce ni se poruncesc de către Inălţimea ta şi îndată le-am şi pus în lucrare, trămiţênd numaĭ decât luminata carte a Măriei Tale ce s'aŭ scris prea sfinţieĭ sale părintele Mitropolitul i către sfinţia lor părinţiĭ Episcopĭ şi către dumnélor boeriĭ ce se află încă la Braşov şi făcênd publicaţiĭ de bună vestire a fericiteĭ Domnieĭ Măriei Tale în tótă ţéra, cum şi tréba ţĕreĭ îmbrăţişând-o cu tótă silinţa până vor sosi şi dumnélor Boeriĭ ceĭ orînduiţĭ de Măria Ta de la Ţarigrad, adică Dumnéluĭ biv vel Spătarul Scarlat Mihălescu şi Dumnéluĭ biv vel Mihăiţă Filipescu, carĭ ni se arată că sunt porniţĭ de a veni, ca împreună cu dumnélor să căutăm tóte maslahaturile ţĕreĭ făr'de cusur după voinţa prea putemiceĭ Impĕrăţiĭ şi după luminată porunca Măriei Tale, trămiserăm şi arzmagzar de mulţămire către prea puternicul nostru Impĕrat, care şi primindu-se de către Măria Ta, se va da unde se cuvine, iar luminaţiĭ aniĭ Măriei Tale să fie mulţĭ şi fericiţĭ. — 1822, Iulie 7.

Cod. 98, pag 356.

. . . Şi Viziruluĭ Mehmed-Selim-Paşa Silistra-Valesă, scriŭ Boieriĭ Caimacamĭ, mulţămind de numirea luĭ Gr. Ghica.

Către prea înaltul şi prea puternicul mare Vizir, Mehmet Selim Paşa Silistra Valesâ, aducem prea plecată inchinăciune până la pământ, sărutând urmele prea luminatelor Măriei Tale piciôre.

Cu prea plecatul nostru arzmagzar arĕtăm milostivireĭ Inălţimeĭ tale, că astă-ḑĭ la 7 ale acesteĭ următóre lunĭ Iulie, am primit cu Dumnéluĭ Tatarasâ împĕrătesc firman vestitor nouĕ, cum că prea puternica împĕrăţie aŭ rĕvărsat milă asupra nóstră şi asupra ticălóseĭ ţĕrĭ, de ne-aŭ orînduit Domn dintre pămêntenii noştrĭ, bun patriot şi împodobit cu multe darurĭ destoinice, pe Măria Sa Grigorie Dimitrie Ghica Voevod, de care nu suntem vrednicĭ după cuviinţă a arĕta mulţămirea ce avem cu toţiĭ de obşte pentru acéstă mare facere de bine şi nemărginită milostivire ce ni s'aŭ hărăzit, decât înălţând mânĭ şi glas de rugăciune către a tot puternicul Dumneḑeŭ, ne rugăm ferbinte să păziască în vecĭ nestrămutat slava şi mărirea prea puterniceĭ Impĕrăţiĭ, cum şi pe Inălţimea ta să te apere de orĭ ce împotrivire şi să te ţie cu tot fericitul bine întocmaĭ după pohta inimeĭ, atât aicĭ în lumea acésta, cât şi în vécul viitor să te aşeḑe în veşnicile desfătărĭ ale raiuluĭ, pentru multul ajutor ce am cunoscut de multe orĭ în fapte că aĭ făcut Inălţimea ta nouĕ şi ticălóseĭ ţĕrĭ la multe pĕsurĭ şi nevoĭ, cum şi acum la hărăzirea Domnieĭ cu bună alegere de obraz destoinic şi împodobit cu vrednice harurĭ şi bunătăţĭ, de care făcênd prea plecate rĕspunsurĭ atât către milostivul Devlet cât şi către Măria sa Vodă, le trămiserăm iarăşĭ cu Dumnóluĭ Tatarasâ la Inălţimea ta spre a se trămite la Ţarigrad.—1822, Iulie 7.

Cod. 98, pag. 357.

După cum a fost îndemnaţĭ de Gr. Ghica, Caimacamiĭ scriu imediat Mitropolituluĭ, Episcopilor şi Boierilor adăpostiţĭ la Braşov, trămiţêndu-le copie după firmanul primit. [1])

---

1) Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumâneşcĭ.

Astă-ḑĭ Vinerĭ Iulie 7 ne-aŭ sosit mujdeţiu de la Ţarigrad cu vestire de bucurie, cum că prea puternica nóstră Impĕrăţie, după neadormita îngrijire ce aŭ avut şi pentru ţéra Valahieĭ a se pune în orînduiala cea bună care aŭ avut şi a se îndrepta cele rĕŭ urmate, s'aŭ milostivit de ne-aŭ rînduit Domn dintre pămêntenĭ pe Măria sa Grigorie Ghica, (Domnul Dumneḑeŭ să lăţéscă şi să întăréscă pe prea puternicul nostru Impĕrat), cu care nu puţină bucurie am luat, ci prósfinţia ta cu dumnévóstră să publicarisiţĭ la toţĭ ca să se bucure împreună, şi între alte poruncĭ prin firmanurĭ şi osebite poruncĭ ale Măriei sale ne-aŭ venit şi acéstă carte către prea sfinţia ta părinte Mitropolite i către sfinţia lor Episcopiĭ şi către dumnélor fraţiĭ boerĭ ce vĕ aflaţĭ în Braşov, care carte cu într'adins om, o trămiserăm. — 1822 Iulie 7.

Cod. 98, pag. 358.

Din actele maĭ sus aduse vedem aşa dar, că Gr. Ghica pentru a'şĭ impune domnia boierilor din ţéră a cerut, că însăşĭ Pórta să comunice la Bucurescĭ scirea numireĭ sale de Domn şi numirea Caimacamilor seĭ Banu Barbu Văcărescu, Spătarul Mihălescu şi Clucerul Mihăiţă Filipescu, iar pentru Craiova, Ghica numi Căimacam pe Vornicul Al. Nănciulescu dându-ĭ *ad-latus* pe Matache Persiceanu, Pitar. [1])

A doua carte către boeriĭ din Braşov trămiţêndu-se şi copia firmanuluĭ.
Noĭ Caimacamiĭ ţéreĭ rumânescĭ

Alaltăerĭ când am primit vestirea de Domnie nouă, iar maĭ vêrtos patriot al nostru pămêntén împodobit cu multe bunătăţĭ, iubitor de dreptate şi cu râvnă şi obiceiurĭ bune, cu durere de inimă asupra patrioţilor, de mare bucurie ce am luat grăbindu-ne într'acel minut ca să vestim şi dumnévóstră acéstă bucurie îndată, cu lipcan într'adins am însciinţat trămiţênd şi luminată cartea Măriei sale ce ne-aŭ venit către Măria ta, i către sfinţia vóstră Episcopĭ şi către dumnévóstră fraţĭ boierĭ iar în urmă tălmăcind prea înaltul firman împĕrătesc ce ne-aŭ venit pentru acésta iată pentru maĭ multă bucurie se trămite şi copia tălmăcireĭ firmanuluĭ, care ci-, tindu-se şi despre o parte înălţând mânĭ şi glas de rugăciune către a tot puternicul şi milostivul Dumnedeŭ pentru întărirea nebiruiteĭ stăpânirĭ a prea putericeĭ nóstre Impĕrăţiĭ asupra vrăjmaşilor seĭ şi pentru scumpă sĕnătatea, viéţa prea înălţatuluĭ nostru Domn, care din pronie Dumnedeiască s'aŭ luminat prea puternicul de ne-aŭ hărăzit acest fel de Domn plin de tóte faptele bune şi bunătăţĭ, a îndrepta într'acéstă vreme şi pe ticalósa ţéră care se află în ticăloşie dintr'acéstă resvrătire ce aŭ fost; iar despre alta primind copia prea înălţatuluĭ firman care într'adins se trămise şi încredinţându-vĕ de milostivirea luĭ Dumnedeŭ şi îngrijirea prea puternicululĭ nostru Impĕrat care nu ne aŭ lăsat la desăvêrşită prăpădenie, slăvind pre Dumnedeŭ să nu vĕ zăboviţĭ, ci să vĕ gătiţĭ şi făr'de frică să veniţĭ făr'de zăbavă la dorita patria nóstră, ca să îmbrăţişem cu toţiĭ bunele întocmirĭ de aşedare şi de îndreptare a ticălóseĭ ţĕreĭ nóstre, învrednicindu-ne a avea şi dorit rĕspunsul prea sfinţiilor vóstre şi al Dumnóvóstră de venire.—1822, Iulie 10.

Mihalache Manu, Scarlat Grădişténu, Grigorie Romanitis.

Cod. 89, pag. 359.

1) *17 poruncĭ la 17 judeţe de vestirea Domnieĭ nouă, iar la Craiova s'aŭ adăogat că este Caimacam orînduit de Măria sa Vodă, Vornicul Alexandru Nenciulescu.*
Noĭ Căimăcamiĭ ţéreĭ rumânescĭ

Dumnóvóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud. . . . . facem dumnóvóstră în scire, că astă-dĭ Vinerĭ Iulie 7 ne-aŭ sosit veste de mare bucurie, cum că prea puternica nóstră Impĕrăţie, după ne-adormita îngrijire ce aŭ avut şi pentru ţéra

Ţéra rĕmâne sub Ocârmuirea Vechiluluĭ Mitropolieĭ, a luĭ Mihalache Manu, vel Logofĕt, a luĭ Scarlat Grădişteanu, şi a luĭ Romanitis până la 21 Iulie când sosesc din Constantinopole Caimacamiĭ rînduiţĭ.

De o cam dată Căimăcămia aşa cum putea fi organizată înainte de sosirea boerilor Caimacamĭ, vestesce ţĕreĭ: «porunca şi voinţa Mă-

Valahieĭ a se pune în orînduiala cea bună care aŭ avut şi a se îndrepta tóte cele rĕŭ urmate, s'aŭ milostivit de ne-aŭ orînduit Domn dintre pămêntenĭ pe Măria sa Grigorie Ghica (Domnul Dumnedeŭ să lăţéscă, să înmulţéscă, să întăréscă prea puternicul nostru împĕrat) şi deosebit pe lângă alte prea înalte poruncĭ ce ne-aŭ venit pentru acésta, ne insciinţéză şi Măria sa prea Inălţatul nostru Domn, că aŭ orînduit şi Caimacamĭ pe Dumnéluĭ Banul Barbu Văcărescu, şi pe Dumnéluĭ Spătarul Mihălescu şi pe Dumnéluĭ Clucerul Mihăiţă Filipescu a veni maĭ nainte, ci dar acéstă veste de mare bucurie îndată ce am primit'o nu lipsim a o face cunoscută şi Dumnévóstră, ca să o publicuiţĭ şi aci în judeţ, să vĕ bucuraţĭ cu toţiĭ şi până va sosi Dumnélor Caimacamiĭ, Dumévóstră aveţĭ a păzi orînduelile şi poruncile ce sunt date şi cele ce se vor maĭ da de către noĭ, pe lângă acésta vĕ însciinţăm, că porunca şi voinţa Mărieĭ sale prea Inaltuluĭ nostru Domn este, ca să fie feriţĭ ticăloşiĭ lócuitorĭ de orĭ ce nedreptăţĭ şi jafurĭ. De aceea şi noĭ vĕ poruncim că acésta maĭ cu deosebire cu luare aminte şi cu neadormită priveghere să îngrijiţĭ cu tot dinadinsul a o păzi, căcĭ la orĭ-ce cusur se va întêmpla Dumnévóstră aveţĭ a fi rĕspundétorĭ; şi de primire să avem însciinţare. — 1822 Iulie 7.

Cod. 96, pag. 296.

1822 Iulie 7. S'aŭ făcut publicaţiĭ la tóte judeţele, adică şi peste Olt pentru vestirea Domnieĭ nouă şi la Craiova s'aŭ făcut că este Caimacam rînduit de Măria sa Vodă Dumnéluĭ Vornicu Alexandru Nenciulescu, care carţĭ s'aŭ trecut în condica de poruncĭ la No. 190.

După aceeaşĭ cuprindere s'aŭ scris şi boerilor Divanițĭ de la Craiova vestindu-li-se Domnia şi că este Caimacam rînduit de Măria sa Vodă Dumnéluĭ Vornicu Alexandru Nenciulescu, cu osebită car e a Măriei sale către Dumnélor.

Din Porunca Măriei sale luĭ Vodă s'aŭ dat lângă Dumnéluĭ Caimacamul Craioveĭ, Pitarul Matache Prisiceanu.

Boeriĭ ce s'aŭ orînduit de Măria sa Vodă Divaniţĭ la Craiova.

Dumnéluĭ biv vel Logofĕtul Dumitrache Bibescu.
» » » » Constantin Brăiloiŭ.
» » » Clucerul Dincă Brăiloiŭ.
» » » » Ioan Gănescu.

Cod. 98, pag. 358.

rieĭ Sale, prea înălţatuluĭ nostru Domn este ca să fie feriţĭ ticăloşiĭ locuitorĭ de orĭ-ce nedreptăţĭ şi jafurĭ.»

Ca să pótă veni la Bucurescĭ şcire în 7/19 Iulie despre Domnia cea nouă, urméză că numirea luĭ Gr. Ghica ca Domn să se fi făcut încă înainte de finea luneĭ luĭ Iunie st. vechiŭ. In adevĕr notele diplomatice din Constantinopole confirmă acéstă dată pentru numirea luĭ Gr. Ghica. Von Miltitz scria regeluĭ Prusieĭ, din Constantinopole la 13/25 Iunie, că Banul Gr. Ghica va fi numit Domn al Valahieĭ. [1])

Von Miltitz nu prea era în curentul afacereĭ dacă este să judecăm după data firmanuluĭ de numire a luĭ Gr. Ghica, care acesta pórtă data de 21 Iunie 1822. [2])

S'ar putea însă sprijini că este exactă data firmanuluĭ cu altă notă a Porţeĭ către Ambasadorul englez, prin care'ĭ vestesce că a renunţat de a numi Domnĭ grecĭ în principate şi că a dat domniile acestor ţĕrĭ luĭ Ioniţă Sturḑa şi Gr. Ghica. [3])

Acéstă notă comunicată de sigur şi altor puterĭ, este cu data de 5/17 Iulie 1822, adică puţine ḑile după emiterea firmanuluĭ către Gr. Ghica. Grija în care era Pórta ca nu cum-va numirea de Domnĭ creştinĭ pămintenĭ în principate să nu causeze vre-o mişcare în Constantinopole, unde populaţiunea se aştepta cu totul la alt-ceva, a făcut ca Divanuluĭ să ţină lucrul în cât-va secret şi să nu fie vestit puterilor de cât când deja lucrul era fapt îndeplinit. Din acest punct de vedere

1) Veḑĭ Iorga II pag. 649.

2) Veḑĭ Iorga II pag. 647.

3) «.... Vu que par la persévérance de la nation grecque comme tout le monde sait, dans une révolte ouverte et dans leur perversité, les individus de cette nation, qui n'ont pas même pris part à la révolte, ne sont nullement propres et ne méritent en aucune manière, suivant les principes des gouvernements, d'occuper encore des postes, la sublime Porte vient d'élire et de nommer d'entre les boïards natifs de Moldavie et de Valachie, comme cela se pratiquait dans l'ancien temps, savoir:

Iovan (Jean) Stourdza Logotheti, boïard natif de Moldavie, prince de Moldavie et Ligori (Grégoire) Ghika Bano, boïard natif de Valachie, prince de Valachie».

Veḑĭ Iorga II pag. 650—651

se explică şi hotărîrea Porţeĭ de a nu da învestitura noilor Domnĭ în Constantinopole, ci numaĭ la Silistra. [1]

Indată ce Caimacamiĭ sosesc în Bucurescĭ, chiar a doua ḑi eĭ adreséză la judeţe următórea carte dechisă :

17 Cărţĭ la tóte judeţele de vestirea Caimacamilor i de alte poruncĭ şi nizamurĭ după ce aŭ venit Caimacamiĭ la Iulie 21.
Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră Ispravnicilor ot sud.... sănătate vě poftim; fiind-că milostivul Dumneḑeŭ aŭ luminat pe prea puternicul nostru Impěrat (a căruia stăpânire Dumneḑeŭ să o înmulţéscă şi să o ţie în vecĭ) de ne-aŭ hărăzit Domn dintre pămêntenĭ, după cum vi s'aŭ maĭ vestit şi maĭ înainte pe Măria sa Grigorie Dimitrie Ghica Voevod, iubitor de dreptate, patriot adevěrat, milostiv şi împodobit cu tóte darurile cele bune, (Domnul Dumneḑeŭ să'l ţie cu sănătate, întreg, cu viaţă îndelungată la strămoşesc scaunul Măriei sale) şi peste puţine ḑile să'l şi dobândim aicĭ în înaltul scaun, iar pe noĭ Caimacamiĭ ne-aŭ trămis înainte şi astă-ḑĭ Iunie 21 am sosit aicĭ în Bucurescĭ, ca împreună cu dumnélor ceĭ-l-alţĭ fraţĭ boerĭ ce se află aicĭ să îmbrăţişăm trebile ţěreĭ, a se căuta cu tótă dreptatea; ci dar după pověţuirea ce am luat chiar de la Măria sa prea Inălţatul nostru Domn prin cuvînt şi în scris, scriem atât dumnévóstră cât şi tuturor parte bisericéscă i boeréscă şi lăcuitorilor ce vě aflaţĭ într'acest judeţ, ca cu toţiĭ de obşte să arětaţĭ glasurĭ de rugăciune către milostivul Dumneḑeŭ pentru întărirea prea puterniceĭ nóstre Impěrăţiĭ şi pentru scumpă viaţa prea puternicului nostru Domn, carele după bună cugetare ce are va să îndrepteze tóte cele rěŭ urmate şi ticăloşiĭ lăcuitorĭ să simtă şi să vaḑă în faptă părintéscă şi domnéscă milostivire cu uşurinţă de greutăţile ce aŭ avut, îndemnându-se fieşcare aşĭ căpui de lucru şi de hrana lor, cum şi ceĭ risipiţĭ să vie la lăcaşurile lor, fiind încredintaţĭ că vor avea odihnă şi repaos şi toţĭ ceĭ năpăstuiţĭ îşĭ vor găsi îndestularea dreptăţeĭ lor, însă până a sosi Măria sa în luminat scaun, după porunca ce avem iĭ încredinţăm noĭ pe toţĭ de obşte, că pentru orĭ-ce

1) Veḑĭ Iorga II pag. 647. In nota către Ministrul englez, Pórta explică darea învestitureĭ numaĭ la Silistra almitrelea : «l'étiquette à observer vis-à-vis des hospodars dans cette résidence impériale exige un nombreux cortège et de grandes cérémonies et que, de l'autre, ils sont venus ici à la légère, si l'on voulait observer le cérémonial il se passerait quelque temps, ainsi mettant le cérémonial de côté, on fera partir les hospodars, accompagnés de deux mihmandars, directement pour Silistrie. Là Son Exellence Mehemmed-Sélim-Pacha, gouverneur général de cette ville et des rives du Danube, publiera leur nomination et les revêtira de la robe d'honneur, et tout le reste s'y fera.»

nedreptăţĭ şi jafurĭ avem să'ĭ arĕtăm şi pre cât ne va fi putinţa să'ĭ îndeştulăm cu ocrotire şi uşurinţă, iar după ce va veni Măria sa vor vedea în faptă cele desăvêrşite bunătăţĭ ce din firésca milostivire le are, care acéstă veste de bucurie şi a nóstră sosire cu porunca Măriei sale cea plină de milostivire să o publicuiţĭ la toţĭ lŏcuitoriĭ de obşte prin tóte satele, pe lângă care să şciţĭ că ceĭ streinĭ aŭ să se depărteze şi să fie pămintenĭ în slujbele şi maslahaturile ţĕreĭ, fiind acéstă şi voinţa prea puternicuiuĭ nostru Impĕrat şi porunca prea Inălţatuluĭ nostru Domn, pentru care şi dumnévóstră ca nisce patrioţĭ şi dregătorĭ ce vĕ aflaţĭ cu judeţul acesta, încredinţat în grumazul dumnévóstră din prea înalta poruncă, vĕ scriem să vĕ luaţĭ întregĭ mĕsurile şi nu numaĭ dumnévóstră să căutaţĭ făr'de pregetare neadormită tóte trebile şi pricinile lŏcuitorilor ce vor avea uniĭ cu alţiĭ, făr'de aĭ prelungi cu cuvînt de depărtare că nu aveţĭ vreme astă-ḑĭ şi mâne, să vĕ lipséscă cugetul despre enteres, că acea obşte 'şĭ întunecă dreptatea, şi nu numaĭ pe înşivĕ să vĕ feriţĭ de lenevire, de luare nedréptă şi de hatâr, ci şi pe zapciĭ dumnévóstră să'ĭ înfrânaţĭ cu mare străşnicie a nu face jafurĭ şi năpăstuirĭ lŏcuitorilor, prin sate, să fiţĭ cu ochiĭ deschişĭ şi cu neadormită privighere şi pentru alţiĭ orĭ ce slujbaşĭ se află în judeţ a nu face cât de puţin jafurĭ şi nedreptăţĭ lŏcuitorilor. căcĭ pe uniĭ ce aceia hotărîre neschimbată are Măria sa a'ĭ pedepsi cu tèrgul şi cu ocna, încă şi până la viaţă, nefăcênd osebire la ipocimene, iar pe dregătoriĭ Ispravnicĭ într'al cărora judeţ se vor face acestea şi nu vor zăticni relele urmări, să nu socotéscă că dóră aŭ să se îndrepteze că n'aŭ greşit, fiind-că şi pedépsa lor este hotărîtă de Măria sa, a se şterge din catalogul boerilor şi a nu se maĭ învrednici în tótă viaţa sa în chivernisélă; şi de primire că aţĭ pus'o în faptă să avem rĕpuns.— 1822 Iulie 21.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Nestor Logofĕt, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. 96 pag. 303.

Cam în acésta-şi cuprindere este şi cartea adresată Oltenilor 1)

---

1) *Carte către ceĭ de la Craiova la sosirea boerilor Caimacamĭ.*

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumâneşcĭ.

Cinstiţĭ sfinţiilor vóstre Arhimandriţĭ, Egumenĭ, Protopopĭ şi la tótă tagma bisericéscă i dumnévóstră fraţilor boierĭ Caimacamĭ şi dumvévóstră boierilor, boerinaşĭ i neguţătorĭ şi tótă obştea ce vĕ aflaţĭ lŏcuinţa în oraşul Craioveĭ... sănătate vĕ poftim. Facem dumnévóstră scire că milostivul Dumneḑeŭ aŭ luminat pe prea puternicul nostru Impĕrat (a căruia stăpânire Dumneḑeŭ să o inmulţéscă, să o lăţiască şi să o ţie în vecĭ) de ne-aŭ hărăzit Domn dintre pămêntenĭ, după cum vi s'aŭ vestit şi maĭ nainte pe Măria Sa Grigorie Dumitru Ghica Voevod, iubitor de dreptate, patriot adevĕrat, milostiv şi impodobit cu tóte darurile

Nota dominantă din aceste acte este hotărîrea luată: «să sciţî că ceĭ strĕinĭ aŭ să se depărteze şi să fie pămêntenĭ în slujbele şi în maslahaturile ţĕriĭ, fiind acésta şi voinţa prea puterniculuĭ nostru Împĕrat şi porunca prea puterniculuĭ nostru Domn». Al doilea punct

cele bune, Domnul Dumnedeŭ să'l ţie cu sănătate întreg, cu viaţă îndelungată la strămoşescul scaunul Măriei Sale şi peste puţine dile să'l şi dobândim aicĭ în luminat scaun. Iar pe noĭ Caimacamiĭ ne-aŭ trămis inainte şi astă-dĭ Iulie 21 am sosit aicĭ în Bucurescĭ, ca împreună cu dumnélor ceĭ-l-alţĭ fraţĭ boerĭ ce se află aicĭ, să îmbrăţişăm trebile ţĕreĭ a se căuta cu tótă dreptatea; ci dar după povăţuirea ce am luat chiar de la Măria Sa prea Inălţatul nostru Domn prin graiŭ şi în scris, scriem sfiinţiilor vóstre şi dumnévóstră ca cu toţĭ de obşte să înalţaţĭ glasurĭ de rugăciunĭ către milostivul Dumnedeŭ pentru întărirea prea putericeĭ nóstre împĕrăţiĭ şi pentru scumpă viaţa prea Inălţatuluĭ nostru Domn, carele după bună cugetare ce are ca să îndrepteze tóte cele rĕŭ urmate şi ticăloşiĭ lŏcuitorĭ să simţă şi s'o vadă în faptă părintéscă şi domnéscă milostivire cu uşurinţă de dreptăţile ce aŭ avut, îndemnându-se fieş care a'şĭ căpui de lucrul şi de hrana lor, cum şi ceĭ risipiţĭ să vie la lăcaşul lor, fiind încredinţaţĭ că vor avea odihnă şi repaos şi toţĭ ceĭ năpăstuiţĭ îşĭ vor găsi îndestularea dreptăţilor, însă până a sosi Măria Sa în luminat scaun, după porunca ce avem, încredinţăm noĭ pe toţĭ de obşte, că pentru orĭ ce nedreptăţĭ şi jafurĭ avem să'ĭ arĕtăm şi pre cât ne va fi putinţă să'ĭ îndestulăm cu ocrotire şi uşurinţă, iar după ce va veni Măria Sa vor vedea în faptă cele desăvêrşite bunătăţĭ ce din firésca milostivire le are, care acéstă veste de bucurie şi a nóstră sosire cu porunca Măriei Sale cea plină de milostivire, stringêndu-se toţĭ câţĭ se vor întêmpla să li se citéscă în aud, precum şi în politie, să orînduiţĭ a se citi ca înţelegându-o toţĭ să se bucure, pe lângă *care să sciţĭ că ceĭ strĕinĭ aŭ să se depărteze şi să fie pămêntenĭ în slujbele şi în maslahaturile ţĕreĭ, fiind acésta şi voinţa prea puterniculuĭ nostru Împĕrat şi porunca* prea puterniculuĭ nostru Domn, pentru care şi dumnévóstră fraţĭ boerĭ Caimacamĭ, ca nisce patrioţĭ şi dregătorĭ ce vĕ aflaţĭ cu îngrijirea acelor 5 judeţe, din prea înaltă poruncă scriem dumnèvóstră, ca făr'de pregetare neadormită să căutaţĭ tóte trebile şi pricinile ce vor avea uniĭ cu alţiĭ, făr'de aĭ depărta cu prelungire că nu aveţĭ vreme, şi nu numaĭ dumnóvóstră să vĕ feriţĭ de hatâr şi să păziţĭ dreptatea cu scumpĕtate ci şi cele-l-alte, i la zapciĭ şi alţĭ slujbaşĭ ce se află aicĭ în Craiova să le daţĭ nizam şi să'ĭ înfrânaţĭ cu străşnicie după coprinderea osebitelor poruncĭ ale nóstre ce se trămiseră prin dumnévóstră a se da la Ispravnicaturile dintr'aceste 5 judeţe; şi de primire, că s'aŭ pus în faptă să avem rĕspunsul dumnévóstră. — 1822 Iulie 21.

Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Nestor Logofĕt, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. 96, pag. 302.

urmărit de, cum am ḑice aḑí, *noua eră*, este ca funcţionariĭ să se ferescă de *hatir* şi judecătoriĭ să păzéscă dreptatea cu scumpĕtate.

Inlăturarea Grecilor de la tron şi din slujbele statuluĭ, ce o ceruse Tudor, este, deci, în programul noueĭ domniĭ. Ce dificultăţĭ nu se vor opune rélizăreĭ acestuĭ program!

Dar nu numaĭ Greciĭ jăfuiseră ţéra, pe «*ticăloşiĭ locuitorĭ*»,, de acea Gr. Ghica, însărcinase pe Caimacamiĭ trămişĭ la Bucurescĭ să anunţe ţĕreĭ încetarea tristeĭ stărĭ de lucrurĭ de până acum, curmarea jafurilor şi a deprădărilor îndatinate. In acest sens Caimacamiĭ adreséză următórea carte deschisă:

Publicaţiile ce s'a făcut la tóte judeţele i la Caimacamul Craioveĭ pentru a lipsi jafurile şi să se părăséscă.
Noĭ Caimacamiĭ ţĕriĭ rumânescĭ.

Dumnévó străboerilor Ispravnicĭ ot sud... sĕnătate vĕ poftim. Fiind-că Măria sa prea Inălţatul nostru Domn după firésca bunătate ce are voesce maĭ cu osebire a se precurma şi a se tăia jafurile şi nedreptăţile, de aceea apururea prin tóte luminatele cărţĭ ce ne trămite acesta nu lipsesce a ne porunci cu străşnicie, că de nu vom îngriji cu tot dinadinsul a se zăticni orĭ-ce fel de jafurĭ şi nedreptăţĭ, cu mustrare că noĭ vom fi rĕspunḑĕtorĭ înaintea MărieĬ Sale, după care luminate poruncĭ şi noĭ scriem dumnévóstră ca la nisce dregătorĭ aĭ judeţuluĭ, însărcinaţĭ a fi rĕspunḑĕtorĭ pentru orĭ-ce se va întâmpla în judeţ, să nu vĕ pară că dóră sunt lucrurĭ a se trece cu vederea, de care şi la 21 ale acestiĭ lunĭ am maĭ scris dumnévóstră de acésta; acum dar de iznóvă vĕ scriem să vĕ desteptaţĭ simţirile şi să o aveţĭ acésta cea dintâiŭ trébă maĭ delicată decât tóte altele şi pe lângă a dumnévóstră ferirĭ de nedreptăţĭ şi jafurĭ, să privighiaţĭ cu mare luare aminte şi asupra Zapciilor dumnévóstră i a Zabiţilor, i a Vătaşilor de plaiŭ, i a Vameşilor, i a Polcovnicilor şi a Căpitanilor şi asupra celor cu huzmeturĭ, să nu facă cât de puţin jafurĭ şi nedreptăţĭ lócuitorilor cu luare maĭ mult din ceea ce va fi orînduit prin porunca stăpânireĭ, pentru că pe lângă aceĭa carĭ vor face cât de puţin jaf şi se vor pedepsi staşnic, să sciţĭ că şi însuşĭ dumnévóstră asemenea veţĭ fi învinovăţiţĭ şi căḑuţĭ în osândă şi noĭ vom fi dovagiĭ înaintea MărieĬ sale, la care ca să nu aveţĭ cuvênt de îndreptare la Măria sa prea Inălţatul nostru Domn, vĕ facem cunoscut din vreme şi de primire ca aţĭ pus în faptă porunca, să avem rĕspunsul dumnévóstră şi zabituluĭ acestuĭ judeţ să'ĭ arĕtaţĭ că v'aŭ venit straşnică poruncă, ca şi dumnéluĭ să urmeze şi să păzéscă obiceiul vechiŭ, făcêndu'l cu cuvinte blânde să înţelégă, iar de nu va înţelege cu grabă să înşciinţaţĭ. — 1822 Iulie 29.

Barbu Văcărescu, Dumitraş'o Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Constantin Filipescu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişténu, Nestor, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. XCVI pag. 311.

Acéstă Carte deschisă e însoţită de una către Caimacamul de Craiova Nenciulescu şi către cei-l-alţi boerĭ de acolo cu următórea adresă:

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Cinstiţĭ dumnévóstră fraţĭ boerĭ, i dumnéta biv vel VorniceNenciulescule, Caimacamule al Craioveĭ, i dumnévóstră celor-l-alţĭ boerĭ Caimacamĭ, împreună cu dumnóluĭ Vornicu, sănătate vě poftim de la Dumnedeŭ să vě dăruiască. Fiind-că Măria sa prea Inălţatul nostru Domn prin tóte luminatele poruncĭ ce ne trămite, apururea ne poruncesce cu mare străşnicie, să lipséscă cu totul jafurile, nedreptăţile, şi pe ticăloşiĭ lăcuitorĭ să'ĭ mângâem şi să'ĭ ocrotim, supuindu-ne şi pe înşine noĭ la grea rěspundere, de nu vom avea acéstă îngrijire cu tot dinadinsul, după care făcĕndu-se publicaţiĭ în tóte judeţele cele de la acele 5 judeţe, iată prin dumnévóstră se trămit a se da în judeţe, care poruncĭ citindu-le cu înţelegere, să îngrijiţĭ a se pune în faptă şi a se păzi şi acest nizam, să'l păziţĭ dumnévóstră şi aci în oraşul Craioveĭ, că precum suntem noĭ a fi rěspundĕtorĭ la Măria sa Vodă, aşa şi dumnévóstră aveţĭ a fi când nu veţĭ avea îngrijire şi silinţă spre zăticnirea a orĭ ce fel de nedreptăţĭ şi jafurĭ de către orĭ cine măcar; şi de primire, că a'ţĭ pus'o în faptă să avem frăţesc rěspunsul dumnévóstră.—1822 Iulie 29.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Constantin Filipescu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişténu, Nestor, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. 96, pag. 311.

Dintre cele dintâĭ lucrărĭ ale nouluĭ guvern al Caimacamilor, până la sosirea Domnitoruluĭ, aŭ fost cele următóre:

1) Pregătirea monastireĭ Văcărescĭ şi repararea caselor în vedere cu sosirea apropiată a Domnitoruluĭ [1])

---

1) *Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ*

Cuviose Arhimandrite, chir Antime Comanene, fiind că trebuinţa urméză de a se drege şi a se aduce la stare bună biserica Văcărescilor, unde este să descalece Măria sa prea Inălţatul nostru Domn, după obiceiul vechiŭ, de aceea scriem cuvioşieĭ tale, că de şi nu este aicĭ egumenul monastireĭ Văcărescĭ, dar avĕnd şi cuvioşia ta cea netăgăduită datorie, ca un aghiotafitis ce escĭ, îţĭ poruncim, ca din veniturile numiteĭ monastirĭ Văcărescĭ, îndată şi fără'de cea maĭ mică zăbavă să puĭ să meremetiséscă şi de va fi trebuinţă să se şi sfinţéscă, asemenea şi odăile din casele domnescĭ să se aducă la stare bună, să fie curate, cum şi curtea să fie grijită ca să nu se întĕmple vre un cusur, că sfinţia ta veĭ da respuns.—1822, Iulie 22.

Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişténu, Scarlat Mihălescu.

Cod. 36, pag. 301.

2) Luarea de mĕsuri pentru siguranța publică [1]).

[1]) *Noï Caimacamiï țĕreï rumânescï.*

Cinstite dumnéta frate vel Agă, fiind-că din pricina cârciumelor ce staŭ deschise şi nóptea se întîmplă multe gâlcevurĭ şi hatale de către ostaşĭ, încă şi morțĭ pe alocurea, din pricina adunărilor ce se fac nóptea, cu beție, atât de alțiĭ cât şi de turcĭ, de aceea ca să se zăticnéscă un rĕŭ ca acesta, hotărîre s'aŭ făcut, ca tóte cârciumele la 12 césurĭ séra să se închidă, ne primind pe nimenĭ în cârciuma sa la bĕutură, nicĭ să facă vêndare, căcĭ orĭ care din cârciumarĭ se va îndrăzni a ținea cârciuma deschisă maĭ mult de la 12 césurĭ séra, să scie că pedépsa luĭ este orînduită a se trămite la ocnă; ci dar primind acest pitac, cu pristav să o facĭ maĭ întâiŭ cunoscută hotărîrea acésta la toțĭ de obşte în semptul Ageĭ, apoĭ în urmă să aibĭ îngrijire, dând poruncĭ celor cu străjĭ orînduițĭ a priveghia şi care cârciumă va găsi deschisă, rădicând pe cârciumar, adecă pe acela care nu va păzi hotărîrea şi va ținea cârciuma deschisă séra după trecerea de 12 césurĭ, să ni-l arĕțĭ cine este anume, ca să i se orînduiască şi pedépsa. —1822 August 8.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviță, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Nestor, Scarlat Mihălescu.

Asemenea pitac s'aŭ făcut şi la Spătărie.

Cod. 96, pag. 322.

Noï Caimacamiï țĕreï rumânescï.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud . . . . . facem dumnévóstră în scire, că din pronie Dumnedeéscă şi din mila prea puternicului nostru Impĕrat, téra nóstră nu numaĭ că aŭ venit la starea eĭ, ci aŭ dobândit şi alt pronomion că ne-aŭ miluit cu *Domn dintre pămênteni*, precum vĕ este sciut, şi *fiind-că acum este şi rădicarea prea puternicelor oştirĭ împĕrătescĭ* şi *sosirea prea Inălțatuluĭ nostru Domn*, când trebue să fim cu privighere, spre a nu se îndemna ceĭ obicinuițĭ rĕĭ la fapte netrebnice, ci să se facă străjuire maĭ cu osebire într'acésta vreme, până a *se pune de Măria sa Domnul nostru la desăvêrşită bună orînduială*, de aceea vĕ poruncim, ca slujitoriĭ Isprăvnicesceĭ şi alțĭ slujbaşĭ i ceĭ orînduițĭ cu pază, să le dațĭ poruncă a purta arme, însă cu chezăşiĭ bune şi ómenĭ sciuțĭ şi cunoscuțĭ iar la fieş-cine, cărora să li se dea şi adeverințele dumnévóstră a fi cunoscuțĭ că numaĭ aceia sunt slobodĭ, iar alțiĭ sunt poprițĭ de a purta arme, la care vreme de trebuință să aibă slujitoriĭ cu ce sta împotrivă celor rĕĭ; şi de primirea acestiĭ poruncĭ să avem însciințare,—1822 Septembre 9.

Radu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviță, Istrate Crețulescu Scarlat Grădiştenu. Nestor, Scarlat Mihălescu.

Cod. 96, pag. 346.

3) Imbunătăţirea stărei postelniceilor, preoţilor, diaconilor, carĭ sunt scutiţĭ de a da o ḑi de lucru, orĭ plata eĭ, în profitul Vătaşilor de plaiŭ. Acéstă ḑi contra căreia reclamară némurile şi mazilii rĕmâne totuşĭ s'o dea aceştia.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumâneşcĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ Saac, veţĭ vedea jalba ce aŭ dat Postelniceiĭ, némurile şi mazîliĭ dintr'acest judeţ Saac, prin care arată, că sunt supĕraţĭ de vătaşiĭ plaiurilor a plăti ḑiua de lucru ce are vătaful, ca lŏcuitoriĭ ceĭ proştĭ şi că eĭ n'aŭ maĭ plătit altă dată, cerênd a fi apĕraţĭ ; osebit maĭ ḑic că vătaşiĭ de plaiŭ schimbându-se adesea îĭ supĕră şi pe eĭ cu plata aceĭ ḑile de lucru maĭ de multe orĭ pe an ; aşijdorea îĭ supĕră vătaşiĭ la slujbe în loc de plaiaşĭ şi pe plăiaşĭ îĭ slobóde luându-le parale, trămiţêndu-ĭ după împlinirĭ de banĭ şi după alte trebĭ, care sunt datoriĭ ale plaiaşilor ; pentru care cât pentru ḑiua vătafuluĭ de lucru se găsi în condicile Divanuluĭ Anafora cu lét 1817 Iiulie 7, prin care cu întărire domnéscă se supune la acéstă dare némurile, mazîliĭ, scutelniciĭ şi posluşniciĭ, iar tagma boerească în care intră şi postelniceiĭ nu aŭ să se supere, precum şi preoţiĭ i diaconiĭ iarăşĭ nu aŭ să se supere ; ci dar vĕ poruncim ca, după acéstă orînduială să daţĭ nizam a se urma, însă ḑiua de lucru este orînduită a da casniciĭ lŏcuitorĭ din plaiŭ odată pe an, orĭ în lucru, saŭ să o plătéscă cu parale 20, precum în cărţile ce aŭ vătaşiĭ la mânĭ se coprinde ; să daţĭ nizam şi pentru acésta ca lŏcuitoriĭ din plaiŭ odată pe an să dea acea ḑi şi dumnévóstră să rînduiţĭ vremea după obiceiŭ ce se va fi urmat când să o dea şi spre a fi sciută lŏcuitorilor să o daţĭ în scris, îngrijind când se vor schimba vătaşiĭ maĭ nainte de vreme să'şi caute vătaşiĭ oscotelile între eĭ, iar lŏcuitoriĭ să nu se supere maĭ mult decât o jumĕtate de leŭ pe an, iar pentru slujbe aŭ să fie apĕraţĭ de vătaşĭ, căcĭ vătaşiĭ aŭ să împlinéscă orînduelele ce vor fi de la Vistierie cu plăiaşiĭ lor, făr'de numaĭ când va fi vre-o trebuinţă maĭ mare şi se va da poruncă de la Vistierie la dumnévóstră Ispravnicilor cu numire de a orîndui şi dintr'aceste bresle, atuncĭ numaĭ să ceară şi de la eĭ, pre cât va fi trebuinţă şi porunca, iar la împlinirea banilor dăjdieĭ, saŭ la datoriĭ, cum şi la alte asemenea pricinĭ micĭ, care este datoria vătafuluĭ a le împlini cu plăiaşĭ, poruncim să nu se supere jăluitoriĭ. 1822, Iulie 23.

Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Mihalache Manu, Constantin Filipescu, Scarlat Grădişteanu, Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. 96, pag. 305.

Dar să luăm maĭ de aprópe în cercetare documentele administraţiuneĭ Căimăcămieĭ luĭ Grigore Ghica.

Biserica. Mitropolia este văduvă de chiriarch, în urma evenimentelor cunoscute. Dionisie Lupul fugind la Braşov a fost lăsat vicar pre protosinghelul Dionisie. Insă la 1 Iulie 1822 găsim ca Epitrop Mitropoliei pe Mihalache Manu, vel Logofĕt. Până la sosirea noului Domn administrézǎ apoi ca vechil de mitropolit arhiereul Benedict Troados. Grigore Ghica il va inlocui prin Gerasim de Buzĕŭ, la finele Octombre (6 Octombre stil noŭ [1]).

Din timpul acestei administraţiuni dăm in note o serie de acte [2])

1) Hurmuzache X pag. 192.

2) *Către Dumnelor cinstiţi boeri Caimacami.*

După buiurdizma ce s'aŭ dat la acéstă alăturată jalbă a mahalagiilor ot biserica Tabaci, ascultând plângerea lor, nu lipsesc de a o face cunoscut, că jăluitorii acestia prigonindu-se în vremea Otcârmuirei cu un Armaş Ioniţă mahalagiŭ lor, pentru că cerea Armaşu ca să fie el mai mare peste Epitropii bisericei cei orînduiţi de cantora sfintei Mitropolii, cum şi între mahalagii pusese óreşi care zizănii cu pricină că luase Armaşul mai nainte o poruncă la mâni ca să fie şi el privitor la urmările Epitropilor, iar după ce s'aŭ cercetat pricina la faţa locului de orînduit al sfintei Mitropolii şi al Divanului, s'aŭ făcut carte de judecată de către vechilul sfintei Mitropolii şi de Logofeţie, cuprindĕtóre pe larg ca să petrécă toţi întru frăţie şi dragoste şi să'l cunóscă Epitropii şi pe dênsul de mahalagiŭ şi să'i facă şi lui cunoscut urmările lor, iar cartea Otcârmuirei ce i se dedese la mânile Armaşului s'aŭ dat în păstrare la cancelaria Divanului, căci Armaşul cu aceea âmbla să facă multe amestecături prin alte mijlóce, iar aceea ce s'aŭ făcut în urmă cu tóte că nu are vre-o altă deosebire, dar s'aŭ poruncit mahalagiilor, ca să o aibă de a pururea în păstrare cu cele-l-alte odóre ale bisericei, făcênd-o însă cunoscută mai întêiŭ tuturor mahalagiilor cum şi Armaşului, apoi mahalagii aŭ venit în două trei-rênduri la Logofeţie, arĕtând că făcênd cartea de judecată cunoscută la cei-l-alţi mahalagii şi Armaşului, cei-l-alţi toţi aŭ înţeles'o şi aŭ primit'o, iar el tot cele împotrivă vorbe şi laude către ei, mai vêrtos oprind şi pe preoţi ca să nu citéscă în biserică la Sĕrbători şi Duminici parimiile, căci el cu altul asemenea lui sunt curtezani şi nu pot zăbovi la biserică; a cărora arĕtare pentru pâra cităniei parimiilor nu este trebuinţă a se cerceta, pentru că îmi este cunoscut ipochimenul Armaşului, că este îndărătnic şi cu obrăznicie şi nu este îndoială că o va fi şi dis, precum şi la cererea de acum ce fac mahalagii ca să se rădice dintre dênşii, să nu aibă amestec cu privéla la urmările Epitropilor pentru sfânta biserică, căci nu face nici un ajutor măcar de o para bisericei, cerênd să deschidă făr'de vreme şi cutiile bisericei ce sunt

cuprindênd diverse numirí şi destituirĭ de egumenĭ, orĭ epitropĭ de mônastirĭ şi bisericĭ şi procesul mahalagiilor de la biserica din Tabacĭ,

---

pecetluite de cantora sfinteĭ Mitropoliĭ, şi pentru bănuiala Armaşuluĭ ḑic mahalagiiĭ, că vor da socotéla orĭ pe un an întreg, saŭ pe şase lunĭ, la sfânta Mitropolie, saŭ la Logofeţie.

Acestea dar rĕmâne şi la a dumnóvóstră hotărîre, căcĭ Logofeţia şi Mitropolia ce s'aŭ cuvenit aŭ făcut în scris, din care pe larg pliroforie se va da dumnóvóstră. — 1822, August 17.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. XCIX, fila 146.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Citindu-se înaintea nóstră acéstă anafora a Dumnóluĭ frateluĭ biv-vel Dvornic Mihalache Manu, epistatul Logofeţieĭ ţĕreĭ de sus, şi după pliroforia ce ni se dă, de vreme ce păritul Ioniţă Armaşul s'aŭ arĕtat zizangiŭ între mahalagiĭ şi pricinuitor de zmintélă la bisericescile orînduelĭ, nu este cu cuviinţă a se maĭ numi şi a se maĭ numĕra între Epitropiĭ aceştiĭ bisericĭ ot Tabacĭ, de aceea şi poruncim, ca de acum înainte să nu se maĭ amestece întru nimic la ale bisericeĭ şi Epitropiĭ ceĭ aleşĭ de către mahalagiĭ enoriaşĭ aĭ aceştĭ bisericĭ întru a cărora mână s'aŭ încredinţat de către dênşiĭ strîngerea şi păstrarea veniturilor bisericeĭ, să pórte grija şi pentru cele de trebuinţă la biserică, sporind şi înmulţind lucrurile bisericeĭ, iar când se va dovedi vre-unul din Epitropĭ cu urmărĭ împotriva folosuluĭ bisericeĭ, atuncĭ iarăşĭ mahalagiiĭ enoriaşĭ să'l lipséscă din Epitropie şi în locul luĭ să orînduiască pe altul ce'l vor găsi destoinic şi cu frica luĭ Dumneḑeŭ — 1822 August 24.

Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache, Manu, Scarlat Grădişteanu, Nestor.

Cod. XCIX, fila 146 v.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

După sineturile ce are la mână jăluitorul protosinghel chir Neofit, Divanu îl cunósce desăvêrşit egumen chivernisitor sfinteĭ mônăstirĭ Cozieĭ din sud Vâlcea şi îndatorat să urmeze săvêrşind tóte câte s'aŭ legat a face şi câte şi printr'acéstă jalbă se făgăduesce, fără a însărcina mônăstirea cu vre-o datorie nicĭ măcar de un ban, de care se poftesce şi cinstita Căimăcămie a Craioveĭ, cunoscênd pe jăluitorul de egumen al numiteĭ mônăstirĭ, să-ĭ dea tot cuviinciosul ajutor la dreptele folosurĭ şi interesurĭ ale mônăstireĭ, spre a se putea înlesni la săvêrşirea datoriilor sale, până la buna venirea Măriei Sale luĭ Vodă; poftim şi pe Dumnóta frate Arhon vel Logofete de ţéra de sus, să orînduescĭ un Logofĕt de Divan vrednic şi credincios, să mérgă împreună cu egumenul să-l facă cunoscut

pentru numirea de epitrop la acéstă biserică. Este evident, că un guvern efemer ca al Caimacamilor, nu putea aduce nici o modificare în bine în ramura bisericească.

şi să-l aşeḑe la numita mönăstire, şi prin scumpă cercetare şi descoperire de tóte ale mönăstireĭ mişcătóre şi nemişcătóre, făcĕnd catagrafie după orînduială curată şi adevĕrată, până la cel maĭ mic lucru, să aştórnă treĭ catastişe asemenea, iscălite de însuşĭ şi de numitul egumen, din care unul să-l lase la mâna egumenuluĭ, iar două să le aducă aicĭ, ca să se dea unul la sfînta Mitropolie şi altul la canţelaria Divanuluĭ a sta în păstrare.—1822, Iulie 29.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Nestor, Scarlat Grădiştenu, Scarlat Mihăilescu, Nae Golescu, Constantin Negre, Tache Ralet.

Cod. CI, fila 132 verso.

Către Dumnélor boeriĭ Caimacamĭ.

După buiurdizma ce ni s'aŭ dat la jalba Grămăticuluĭ Mihalache al Luminăţieĭ sale Paşeĭ, prin Zapciu agiesc s'aŭ înfăţişat înaintea nóstră cu Serafim arhimandritul, ce aŭ fost şi eclisiarh la Curtea gospod, iar acum se află şeḑĕtor în hanul mönăstireĭ sfîntuluĭ Gheorghe noŭ, pără aducĕnd asupra arhimandrituluĭ de ponos, pentru Lucsandra femeea, ce se află şi acea iar în numitul han, unde într'acest han sunt şi patru slujnice ce aŭ fost la Măria sa Dómna a rĕposatuluĭ Domn Suţul, că numitul Arhimandrit de cu tómnă a âmblat să scóţă răvaş de drum pentru un epochimen cu familia sa, nearĕtând pe ipochimen cine este şi aŭ şi catortosit de aŭ luat răvaş pentru slujnicile acelea, între care aŭ fost şi Arhimandritul şi maĭ sus numita femee, pentru care femee s'aŭ arĕtat Gheorghe Boiangiu bărbatul eĭ cu jalbă, de le-aŭ întors de pe drum, din care pricină a căḑut Grămăticul la nevoie de era să'şĭ răpue şi viéţa, afară din paguba şi cheltuióla ce i s'a pricinuit, cerĕnd îndreptare; s'a întrebat Arhimandritu ce rĕspunde? şi ḑise, că acéstă femee fiind fost despărţită de bărbatul sĕŭ, s'aŭ aflat şi doică la Măria sa Dómna şi la peristasis ce s'aŭ întîmplat rĕmâind şi ea cu patru slujnice iarăşĭ ale Mărieĭ sale Dómneĭ năpustite aci în politie şi Dumnéluĭ baş-beşlógă le-aŭ rînduit să şaḑă la mönăstirea sfintutuluĭ Gheorghe, unde şi cuvioşia sa s'a aflat, şi ca unul ce a fost de casa aceluĭ rĕposat Domn, la ceea-ce aŭ putut le ajuta, iar în urmă cuvioşia sa hotărînd a merge la Braşov, la Măria sa Dómna şi la Bezdadele, aŭ vĕḑut din partea aceştiĭ femeĭ cu slujnicile plângerea să nu le lase aicĭ că se prăpădesc, ci să le ducă la Măria sa Dómna. Aşa dar, cu *Vasile legătorul de cărţĭ*, s'aŭ tocmit să ĭ scóţă două răvaşe, unul pentru slujnicele curţiĭ, între care era şi Lucsandra şi altul pentru Cuvioşia sa, cu două slugĭ, căruia să-ĭ dea plată talerĭ 200 şi le-aŭ şi pornit înainte, iar a doua ḑi,

Meritá să atragă atenţiunea lectoruluĭ actele următóre din note:

a) Actul din 22 August 1822 relativ la amestecul causat în po-

---

unde aştepta să-ĭ aducă şi răvaşul cuvioşieĭ sale, după jalba ce aŭ dat la Măria sa Paşa, Gheorghe Boiangiu, ce fusese bărbat al neveste, aŭ întors pe nevastă şi cu slujnicile înapoĭ. S'aŭ adus înaintea nóstră şi Vasile legător de cărţĭ, carele mărturisi că el aŭ scos răvaşe pentru multe ipochimene ce vrea să mérgă la Braşov, de aceea şi cuviosul Arhimandrit l'aŭ rugat să-ĭ scóţă doue răvaşe, unul pentru slujnice cu femeea acésta şi altul pentru cuvioşia sa şi 'i-aŭ dat talerĭ 200, din care talerĭ 150 i-aŭ dat prin mâna Gramăticuluĭ la ceĭ ce avea acéstă epistăsie, iar talerĭ 50 aŭ fost ostenéla sa. S'aŭ întrebat Grâmăticul să arĕte ce pretenţie face? şi rĕspunse, că de pagubă se lasă a o maĭ cere, dar pentru nevoĭa ce aŭ pătimit nu póte să sufere a vedea pe Arhimandritul şi pe acea femee şeḑĕnd în hanul mŏnăstireĭ sfîntuluĭ Gheorghe, că măcar de şi nu vor fi *avĕnd vre-o săvĕrşire de faptă netrebnică*, dar bănuiala este prea multă şi catigoria se înmulţăsce; de aceea o face cunoscut judecăţiĭ. Am cercetat pentru acéstă femee de se află despărţită de bărbatul sĕŭ saŭ nu? şi pentru căcĭ condicile sfinteĭ Mitropoliĭ lipsesc, de la cucernicul protopop Voicu, ce este vechiŭ protopop şi cleric al Mitropolieĭ, ne-am adeverit că este despărţită de bărbatu sĕŭ încă din vremea prea sfinţieĭ sale proin Mitropolitul Nictarie; am cercetat şi pentru jalba luĭ Gheorghe Boiangiu, ce aŭ dat'o MărieĭI sale Paşeĭ ca să vedem ce i-aŭ fost cererea saŭ ce cere acum? şi nu s'aŭ găsit nicĭ jalba luĭ nicĭ el căcĭ acum lipsesce Boiangiul la Ţarigrad; am trămis de am întrebat şi pe cuviosul egumen Comănónul Epitropul mŏnăstireĭ sfîntuluĭ Gheorghe, să arĕte ce sciinţă are de urmările acestea şi mi s'aŭ adus rĕspuns, că Arhimandritul şade într'o odae cu alţĭ ómenĭ, în linia din fundul mŏnăstireĭ, iar femeea aceea şéde într'o odae deasupra porţeĭ şi nu merg unul la altul, nicĭ alt nimic nu scie. Decĭ ca să lipsóscă acest fel de ponosluire şi scandelă rea la obste, găsim cu cale, ca şi arhimandritul şi numita femee să se depărteze de mŏnăstire la deosebite locurĭ, adecă arhimandritu unde se va găsi cu cale de noĭ arhiereiĭ se va muta cu şederea, iar femeea unde se va găsi de Dumnévóstră cu cale să se depărteze de la acéstă mŏnăstire; de care arĕtăm şi rĕmâne la maĭ bună chibzuirea dumnévóstră.—1822, August 5.

Troados Venedict, Gherasim Buzĕŭ, Mihalache Manu vel Logofĕt, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. CI. fila 138.

Către dumnélor boeriĭ Caimacamĭ.

După buiurdizma ce ni se dă la acesta jalbă a Arhiereuluĭ Iacov Cerveno, epistatul eclisiarhieĭ bisericeĭ domnescĭ şi făcĕnd cercetare, am vĕḑut că arĕtarea sfinţieĭ sale este pentru vinăriciul ce are în sud Ilfov şi Vlaşca, în popor

porul Bisericeĭ Tabacilor, de un Ioniţă Armaşul, care îşĭ permite, sub pretext că el e «*Curtezan*» adecă om al Curţeĭ şi ca atare nu póte

---

rînduit prin hrisóve a se lua pe sóma sfintelor bisericĭ, din care se ţine cheltuiala cea următóre a sfinteĭ bisericĭ din Curtea veche i simbria eclisiarhuluĭ şi a cântăreţilor şi a preoţilor şi acum vede că se vinde vinăriciul, cerênd să nu fie lipsită biserica de acest vinăriciŭ. Arĕt dumnóvóstră, că vinăriciurile din tótă ţéra s'aŭ vêndut cu milele mŏnăstirescĭ făr'de a se face osebire la vre-una, încă la mila de vinăriciŭ a mitropolieĭ din sud Vlaşca care s'aŭ vêndut împreună cu venitul moşieĭ şi baniĭ s'aŭ luat la Visterie, s'aŭ hotărît de Otcâmuirea a se plăti acea milă din Visterie şi aşa vênḑarea vinăriciuluĭ s'aŭ săvêrşit cu milele mŏnăstirescĭ.

Decĭ la cererea jăluitoruluĭ rĕmâne ca orĭ vinăriciul deplin, saŭ cât se va chibzui de către dumnóvóstră, să i se dea din Visterie, fiind-că biserica acésta într'acest vinăriciŭ razimă a se chivernisi; de care arét dumnóvóstră, şi rĕmîne precum va lumina Dumneḑeŭ să daţĭ hotărire. 1822 August 1.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. CI, fila 139 v.

Către Dumnélor boeriĭ Caimacamĭ

După buiurdizma ce s'aŭ dat la acéstă jalbă a cuviosuluĭ Arhimandrit Iosif, vechil de egumen al mŏnăstirĭ Butoiul, din sud Dâmboviţa, am făcut cercetare şi mĕ îndestulaiŭ, că pârîtul călugăr, cel de aŭ mers şi aŭ făcut mŏnăstirea şi lucrurile eĭ zapt nu este prin scirea Divanuluĭ, precum s'aŭ orînduit jăluitorul şi pentru că, când va rĕmânea lucrul a se lua mŏnăstirea de la mâna arhimandrituluĭ Iosif urmóză a se paradosi socotéla de când aŭ orînduit Divanul vechil de egumen, de ce aŭ primit şi ce aŭ cheltuit şi aşa să se dea în mâna egumenuluĭ ce se va orîndui de stăpânire, care acésta nu se póte face acum, până după bună venirea Măriei sale luĭ Vodă, de acea găsesc cu cale ca stăpânirea aceste mŏnăstirĭ şi a lucrurilor eĭ să o aibă tot jăluitorul Arhimandrit Iosif, iar acel călugăr să fie numaĭ privitor, şi după bună venirea Măriei sale luĭ Vodă se va arĕta cu cărţile ce are aduse de jos, şi atuncĭ cum va hotărî Măria sa Vodă pentru egumenia aceşteĭ mŏnăstirĭ aşa se va urma 1822 Septembre 7.

Mihalache Manu, vel Logofĕt.

Cod. CI. fila 163.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕriĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta frate vel Agă Mihăiţă Filipescule, cu tóte că la sfânta mŏnastire Zlătarĭ de aicĭ din Bucurescĭ este rînduit cuviosul arhimandrit Romano Epitrop şi îngrijitor pentru tóte trebile mŏnastireşcĭ, ca un pămêntén şi sciut de om cinstit şi cu bun ipolipsis, dar fiind-că numitu în vêrsta bĕtrâ-

zăbovi mult la Biserică, să oblige preoţĭ să scurteze oficiul, suprimându-se cetirea *paremilor*.

---

neţelor aflându-se şi coprins de neputinţă fiind, nu póte întâmpina la tóte trebile mŏnastireĭ, la care este trebuinţă de grabnică punere în lucrare şi săvêrşire şi după pliroforia ce am luat nu puţine din veniturile mŏnastireĭ batalisindu-se aŭ rĕmas nestrînse, precum şi la metócele ce are acéstă mŏnastire încă nicĭ până acum nu s'a orînduit epistaţĭ, ca să îngrijască de cele de trebuinţă şi la acele case şi să le strîngă veniturile şi pentru ca nu care cumva să se pricinuiască vre-o simţitóre pagubă mŏnastireĭ, după neadormita îngrijire ce are tot-deauna Divanul nu numaĭ pentru cele politicescĭ adecă, pentru buna petrecere a obşteĭ lŏcuitorilor, ci şi pentru cele bisericeşcĭ, adecă pentru buna stare i sporirea şi îmbunătăţirea sfintelor luĭ Dumneḑeŭ lŏcaşurĭ, ce se află într'acéstă de Dumneḑeŭ păzită ţéră, s'a făcut chibzuire, ca să se orînduiască şi unul din boerĭ pământenĭ Efor asupra acestiĭ mŏnastirĭ; drept aceea şciind pe Dumnéta boer patriot, împodobit cu darul înţelepciuneĭ, cinstitor de cele sfinte şi râvnitor cu ferbinţélă pentru tot binele obştieĭ patrieĭ Dumitale şi a noastră, prin găsirea cu cale a nóstră a tuturor, hotărim pe Dumnéta ca să te însărcinezĭ cu acéstă Eforie a mŏnastireĭ Zlătariĭ şi pliroforindu-te de obiceiurile şi orînduelile mŏnastireĭ, cum şi de ce acareturĭ şi veniturĭ are şi care din veniturile ce s'aŭ cuvenit a lua mŏnastirea pe vremea trecută nu s'a luat şi sunt rĕmăşiţă, să daĭ Dumnéta apoĭ cuviinciosul nizam întru tóte, de a se pune în lucrare cu osîrdie iş silinţă, precum se cuvine şi a se strînge rĕmăşiţa veniturilor mŏnastireĭ, orînduindu-se şi epistaţĭ pe la metóce, cărora să li se dea cuviinciósele poruncĭ şi povăţuirĭ în ce chip să urmeze, ca prin înţeleptele Dumitale mijlóce să cunóscă acéstă sfîntă Mropolie folos în faptă, şi nu numaĭ cele ce sunt acum în fiinţă mŏnastirescĭ să se ţie şi să se păstreze în bună stare, ci încă să se şi sporéscă şi să se şi adaoge, pre cât va fi prin putinţă, iar Dumitale să fie spre laudă şi sufletéscă folosinţă. — 1822 August 29.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Nestor.

Cod. LXXXXVI pag. 342.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumănescĭ

Cuvióse Efimerie, chir...... de la mŏnăstirea sfinteĭ Ecaterine de aicĭ din Bucurescĭ i Dumnéta polcovnice Grigorie Basma, ce estĭ mahalagiŭ, fiind-că egumenul acestiĭ mŏnastirĭ, din prostimea minţeĭ ce are să pórtă cu rele urmărĭ spre chivernisirea lucrurilor mănŏstireĭ, vĕ orînduim pe amândoĭ epitropĭ, să faceţĭ zapt tóte lucrurile şi trebile mŏnăstireĭ, pe care să le chivernisiţĭ cu bună orînduială, strîngênd şi veniturile a nu se răpune saŭ a se risipi şi ţiind catastih curat de tóte cele ce veţĭ primi şi veţĭ lua în zapt, i de veniturile ce

b) Actele relative la îndepărtarea din cuprinsul Curţeĭ Bisericeĭ Sf. George Noŭ a unuĭ Arhimandrit şi a uneĭ femeĭ, fóstă servitóre a

se va agonisi, să le aveţĭ în păstrare, până la venirea Măriei sale luĭ Vodă şi atuncĭ precum se va pune la orînduială pentru ale mŏnăstireĭ, se va pune şi pentru acésta. 1822 Iulie 26.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. XCVI pag. 306.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumănescĭ.

Cinstite Dumnéta frate biv vel Vornice Constantine Filipescule, am lua însciinţare pentru sfînta mŏnastire Mărgineniĭ, din sud Prahova, că egumenut mŏnăstireĭ lipsind de la mŏnăstire din vremea apostaţilor şi omul ce aŭ avut-lăsat chivernisitor nepurtându-se cu orînduiala ce se cuvine, aŭ ajuns mŏnăsltirea la próstă stare şi lucrurile eĭ s'aŭ prăpădit şi se prăpădesc şi ca să nu ajungă la desăvêrşită prăpădenie, pohtim pe Dumnéta, nu numaĭ ca unul ce şi Dumnéta eştĭ dintre ctitoriĭ aceştiĭ mŏnăstirĭ, ci şi ca pe unul din boeriĭ Caimacamĭ, să bine-voescĭ a te însărcina şi să orînduescĭ om vrednic din partea Dumitale, ca dimpreună cu omul mŏnastireĭ să caute tóte trebile mŏnastireĭ şi cele risipite să le adune, cum şi veniturile să se strîngă cu bună chivernisélă, de care făcênd catastih curat să se arĕte de Dumnéta după bună venirea Măriei sale luĭ Vodă la Măria sa şi precum va pune Măria sa la orînduială pentru alte mŏnastirĭ, va pune şi pentru acésta.— 1822 Iulie 26.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu.

Cod. XCVI pag. 307.

1822, Iulie 23. Carte de surgunlâc egumenuluĭ Catriniotul, ca prin scirea Dumnéluĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ să'l ducă la mŏnăstirea Bistriţa, poruncind egumenuluĭ a'ĭ da canon de rugăciune, ca să'şĭ vie în minţĭ de unde să nu fie slobod făr'de altă poruncă.

Cod. XCVI pag. 305.

1822, Iulie 23. Pitac la Paharnicul Petrache, ca să fie Epitrop la mŏnăstirea sfinteĭ Ecaterineĭ şi părintele Troados cu Logofĕtul Nicolae al Mitropolieĭ să mérgă a i le face teslim prin catagrafie şi să céră de la egumen sineturile i odórele mŏnăstireĭ a le da saŭ a le arĕta unde le are puse în păstrare.

Cod. XCVI pag. 305.

De la sfânta Mitropolie şi de la Logofeţia ţĕriĭ de sus.

Mahalagiĭ ot biserica sârbilor din Tabacĭ cu jalbă către Ocârmuirea de acum s'aŭ plâns pentru Armaşul Ioan, ginerele unuĭ III Logofĕt Gheorghe Tabacul

Dómnei luĭ Alex. Suţu, femee cu care intreţine acest Arhimandrit relaţiuní netolerabile şi cu care era gata să fugă la Braşov.

ce aŭ murit, cum că cere numitul Armaş să fie Epitrop la acéstă biserică, cu cuvênt că şi socră-sĕŭ ar fi fost ctitor şi pentru că eĭ sciŭ că socră-sĕŭ ne cum ctitor n'aŭ fost, ci nicĭ cea maĭ puţină rudenie cu ctitoriĭ, de cât o Mariuţă Protoceanca ce se trage din nómul ctitorilor prin diata sa lăsase epitrop pe socră-sĕŭ fiind fruntaş al mahalaleĭ, iar după mórte'ĭ aŭ fost un popa Toma şi după scóterea luĭ s'aŭ orînduit doĭ dintre mahalagiĭ, anume Anastase Cotaru şi Nica Tahacul, care aŭ iconomisit biserica până acum, învĕlind biserica cu ajutor de la toţĭ mahalagiĭ, iar acest armaş după ce n'aŭ ajutat cu cincĭ parale, apoĭ şi sócră-sa aŭ luat o candelă de la mormêntul ctitorilor şi aŭ prăpădit'o şi Armaşul după ce aŭ dobândit la mânĭ întărirea Otcârmuireĭ, numaĭ după o ne adevĕrată arĕtare a sa, ca să fie şi el Epitrop aŭ început a se întinde de a pecetlui cutia bisericeĭ şi de a o despecetlui făr'de a fi şi aceĭ mahalagiĭ epitropĭ faţă, luând paralele din cutie ce s'aŭ găsit, cum şi la Paşcĭ luând făcliĭ unul din Epitropĭ ca să le pue la sfeşnice şi la policandru, numitul Armaş i-aŭ trămis rĕspuns să nu le aducă la biserică că i le fărâmă în cap. Osebit viind Anastase Cotaru unul din epitopĭ, care prin osârdia luĭ s'aŭ împodobit biserica şi cu ajutor de la mahalagiĭ şi cu de la dênsul, ducêndu-se să ia cheia pangaruguluĭ precum şi maĭ nainte aŭ avut'o, Armaşul aŭ sărit cu zurba şi cu un aprod ce'l avea lângă dênsul 'l-aŭ dat cu brâncĭ afară din biserică şi pe alţĭ mahalagiĭ asemenea îĭ goneşce şi nu'ĭ cinsteşce, cu ale căruia urmărĭ îĭ aŭ adus pe toţĭ mahalagiĭ la mare turburare, pentru care jăluind la S-ta Mitropolie, s'aŭ trămis ca să'l chiame la cercetare, şi el împotrivă maĭ rĕŭ aŭ început a înjura şi aĭ ocărî pe eĭ, pe soţiile lor şi pe fetele lor, cerênd a i se da nizam pentru tóte netrebnicile luĭ urmărĭ, pentru că eĭ nu'l pot primĭ de Epitrop, ca unul ce ale sale lucrurĭ nu este vrednic să le iconomisóscă, cu cât maĭ vêrtos ale bisericeĭ; împotriva acestor jăluite de mahalagiĭ s'aŭ arĕtat şi Ion Armaşul cu osebită jalbă a sa jăluindu-se pentru Anastasa Cotarul, Ioniţă Postelnicelul şi popa Gheorghe de la acéstă biserică, ḑicênd că el prin anaforaua sfinteĭ mitropoliĭ, care s'aŭ întărit şi de către Otcârmuire, s'aŭ găsit cu cale şi s'aŭ orînduit de a fi Epitrop şi purtător de grije dimpreună cu ceĭ-l-alţĭ Epitropĭ la biserica Potocenceĭ ot Tabacĭ şi maĭ sus numiţiĭ fiind ómenĭ îndărătnicĭ şi porniţĭ cu mare rĕutate asupră'ĭ nu numaĭ că aŭ stătut şi îĭ stă cu totul împotrivă, depărtându'l de Epitropie, pentru un scop rĕŭ şi interes al lor, ci încă s'aŭ pus de aŭ rădicat din biserică, atât lada cu lumînările cât şi baniĭ din cutie, făr'de a paradosi maĭ întâiŭ socotéla la cantoră de dat şi luat, apoĭ popa Gheorghe al bisericeĭ, într'aceste ḑile, în una din nopţĭ intrând în biserică aŭ dezgropat argintăria bisericeĭ şi aŭ luat'o, cu ce cuvênt şi cu a cuĭ povĕţuire nu scie şi póte ca să 'ĭ facă şi luĭ belea, fiind atâtea lăḑĭ în biserică ale unora şi altora, rugându-se ca nu

c) Actele din 26 Iulie **1822** prin care Caimacamia rinduesce câte 2 epitropi din mahalagiĭ la Mŏnastirea Sfinteĭ Ecaterina, să adminis-

numaĭ cuviinciosul nizam să li se dea, ci încă să se îndatoreze a da şi socotéla împreună cu lucrurile bisericeĭ ce aŭ luat, şi de vor voi ca să fie şi eĭ împreună epitropĭ el nu'ĭ gonesce, fiind că cu Epitropia acestiĭ bisericĭ némul luĭ este însărcinat. Acéste jălbĭ orînduite fiind în cercetarea sfinteĭ Mitropoliĭ şi a Logofeţieĭ, adunându-ne la un loc le-am ascultat din cuvênt în cuvênt, dar trebuinţa urmând ca să facem o scumpă cercetare la faţa loculuĭ de ómenĭ cinstiţĭ şi practicoşĭ, pentru tóte acestea arĕtărĭ ale lor ce fac uniĭ împotriva altora, s'aŭ orînduit din partea sfinteĭ Mitropoliĭ cucernicul potropop Voicul, iar din partea Logofeţieĭ Medelniceru Răducanu Tocilescu, carĭ mergênd la faţa loculuĭ şi făcênd cercetarea ne-aŭ adus amêndoĭ într'o glăsuire pliroforia acésta, că adică nu că aŭ găsit vre-o învinovăţire niciĭ vre-un furtişag, nicĭ de către mahalagiĭ nicĭ de către Armaşul, precum se pârăsc prin jălbĭ, fără numaĭ Armaşul fiind din tagma boerinaşilor şi mahalagiĭ fiind din tagma neguţătorilor cu tóte că unul din mahalagiĭ este Postelnicel, dar metaherisesce tot tréba neguţătorieĭ şi armaşul după ce aŭ primit porunca Otcârmuireĭ de a fi şi el Epitrop dimpreună cu ceĭ-l-alţĭ mahalagiĭ aŭ vrut îndată ca să ia tréba bisericeĭ asupră'şĭ şi ceĭ-l-alţĭ mahalagiĭ nevrênd să urmeze voinţa luĭ, pentru că nu'l avea amestecat şi maĭ nainte la îngrijirea bisericeĭ, aŭ intrat între dênşiĭ zizăniĭ, din care s'aŭ scornit cu pirĭ neadevĕrate uniĭ asupra altora şi aŭ catandisit în judecăţĭ şi cu tóte că din citirea hotărîreĭ Otcârmuireĭ, care aŭ arĕtat Armaşul la faţa loculuĭ, pe care şi noĭ am ascultat, din cuvênt în cuvênt, Armaşuluĭ nu i se dă cu vre-un [illegible] Eiptropia aceştiĭ bisericĭ; ci după cererea ce aŭ făcut Otcârmuireĭ, ca [illegible] narea epitropilor de la acéstă biserică să fie şi prin ştirea luĭ, mărturisind-o [illegible] că cererea acésta nu o face cu vre-o protic, saŭ de vre un interes, la [illegible] cerere a luĭ dă şi Otcârmuirea întărire la Anaforaua nóstră ce o fă- [illegible] maĭ nainte la jalba Armaşuluĭ, cu acéstă coprindere, că cererea priviręĭ [illegible] armarea epitropilor nefiind cu împotrivire la nizamul cantoreĭ sfinteĭ [illegible] care este asupra bisericilor, s'aŭ găsit cu cale, ca prin protopopul plăşĭ [illegible] cunoscut Armaşul mahalagiilor, ca să'l cunóscă şi pe dênsul Epitrop [illegible] el, iar către acestea iarăşĭ atât din pliroforia ce ne-aŭ dat orin- [illegible] cât şi din întrebarea ce am făcut şi noĭ atât Armaşuluĭ cât [illegible] de are vre-o altă zestre acéstă biserică şi niscare-va acareturĭ [illegible] bisericeĭ vre-un venit osebit afară din acea ce se strînge de [illegible] tote că mahalagiiĭ ḑicea împotriva socruluĭ Armaşuluĭ, că ar fi [illegible] de la acea Protoceanca şi socrul Armaşuluĭ aŭ prăpădit'o, [illegible] asupra luĭ Năstase Cotarul, unul din epitropiĭ ceĭ aleşĭ [illegible] Anastase ar fi luat venitul bisericeĭ de atâţia anĭ făr'de [illegible]; la a căruia pâră şi vĕḑênd pe mahalagiĭ că nu numaĭ

treze averile eĭ până la sosirea luĭ Vodă Gr. Ghica, căcĭ egumenul Mŏnastireĭ *se pórtă cu rele urmărĭ din prostia minţeĭ.*

---

că fac vre-o cerere asupra luĭ de vre-o mâncătorie, dar nicĭ că sunt adevĕrate arĕtările Armaşuluĭ, fiind că orĭ ce s'aŭ strîns la biserică s'aŭ cheltuit prin scirea lor iar în treaba bisericeĭ; de care aceste pârĭ atât ale mahalagiilor pentru socrul Armaşuluĭ de madeaua caselor, cât şi a Armaşuluĭ către Anastase, pentru iratul bisericeĭ, că 'l aŭ mâncat până acum şi n'aŭ dat socotólă nicăerĭ, s'aŭ cunoscut de către noĭ că curge iarăşĭ din urăciunea şi zavistia ce aŭ intrat între dênşiĭ, şi maĭ de temeiŭ lucru fiind că acéstă biserică ce se numesce a sîrbilor din Tabacĭ, tot venitul eĭ fiind de la mahalagiĭ, iar nu din vre-un alt osebit acaret, stăpânirea cunósce de o potrivă pe toţĭ mahalagiiĭ şi ctitorĭ şi epitropĭ, fiind că din ajutorul lor, unul cu mult, altul cu puţin, se ajută şi se chiverniseşce starea bisericeĭ. De aceea li s'aŭ ḑis mahalagiilor, ca să cunóscă pe Armaşul de mahalagiŭ, şi după cum şi Otcârmuirea la a luĭ cerere i-aŭ dat în scris ca urmarea epitropilor să fie şi prin şcirea luĭ, noĭ acum ḑicem şi găsim cu cale ca nu numaĭ prin a Armaşuluĭ scire să fie, ce se va agonosi la numita biserică, ci până la cel maĭ mic prost mahalagiŭ, fiind că toţĭ sunt întru Hristos fraţĭ şi ajutătorĭ lŏcaşuluĭ Dumneḑeesc, şi epitropiĭ ce aŭ fost până acum să fie şi de acum înainte nestrămutaţĭ, ca uniĭ ce ḑiseră mahalagiiĭ că sunt şi eĭ aleşĭ şi când vor urma împotrivă însişĭ eĭ îĭ vor arĕta cantoreĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, şi urmările lor cum scim să fie şi prin scirea Armaşuluĭ şi prin şcirea celuĭ maĭ mic mahalagiŭ, dându-se Armaşuluĭ să înţelégă că de nu va fi următor voinţeĭ Epitropilor şi ale cantoreĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, ce va âmbla să facă la mahala ntrógă zizăniĭ, saŭ de a nu cunósce la biserică pe cel mare cu cel mic de o împotrivă, precum şi pre sineşĭ asemenea la adunarea enorieĭ mahalaleĭ, atuncĭ să şcie că pe Mitropolie şi pe Logofeţie le va avea davagiĭ asupra'ĭ. Pentru îndreptarea luĭ, cum şi pe mahalagiĭ asemenea către el şi cantora sfinteĭ Mitropoliĭ are să dea nizamul ce este îndatorat epitropiĭ, ca şi la cele-l-alte bisericĭ din politia Bucureşcilor, făr'de a fi slobod vre-unul din epitropĭ ce se vor alege de mahalagiĭ, ca orĭ în lipsa lor din mahala la alte trebĭ, saŭ la vre-o depărtare la alt loc, ca să'şĭ lase diiadoh în loc cu cuvênt că el lipsesce, pentru, ca acésta nu merge ca la clinoromie; de care s'aŭ dat acéstă carte de judecată a nóstră la mahalagiĭ, şi epitropiĭ aceştiĭ bisericĭ. — 1822, Iulie 1.

Epitropul Mitropolieĭ.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. CI. fila 129.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite dumnéta vechilule al Hătmănieĭ, fiind-că vĕḑum la mâna jăluitoruluĭ două poruncĭ ale Divanuluĭ, una cu lét 1821 August 14, prin care se

d) Diverse acte relative la cérta de la epitropia Bisericeĭ ḑisă a Sêrbilor din Tabacĭ.

Şcóla. Din primele acte de sub domnia luĭ Grigore Ghica se constată, că îndată după linistirea revoluţiuneĭ, şcóla luĭ Lazăr din Bucurescĭ nu stă cu totul închisă, de şi marele dascăl nu maĭ este acolo. Din Anaforaoa boierilor Eforĭ aĭ Şcólelor, numiţĭ de Gr. Ghica la finele anuluĭ 1822 apare că şcóla de la Sf. Sava tot vegeta, că nu se împrăştiase cu totul nicĭ dascăliĭ, nicĭ uceniciĭ.

Este timpul când cu maĭ multă înflăcărare scriea versurĭ patriotice în contra Grecilor şi memorii orĭ monografiĭ politice cunoscutul Naum.

In «Buciumul cugetăreĭ» Naum ne va da lucrărĭ relative la ultima rebeliune grecéscă. Acolo ne va vorbi de patimele Dachilor adică ale Românilor şi vom ceti apelul călduros adresat Românilor să fie unițĭ. Naum ne va da şi «Tânguirea ţêreĭ Valahieĭ» asupra jăfuireĭ şi dără-

---

orînduesce mumbaşir Logofĕt de Divan, a merge pe la toţĭ chiriaşiĭ ce ţin odăĭ în hanul luĭ Şerban-Vodă, ca să le facă sciut, că chiria ce sunt datorĭ a o plăti după tocmélă ce va fi avênd cu egumenul mônăstireĭ Cotroceniĭ, aŭ a o rĕspunde la părinţiĭ ecsarhĭ aĭ aceştiĭ mônăstirĭ, asupra cărora s'aŭ dat îngrijirea şi Otcârmuirea mônăstireĭ şi alta de la trecutul Ianuar 2, prin care se îndatoréză Manole Gugiul, unul din chiriaşiĭ ce aŭ odăĭ în han, ca să plătéscă la părinţiĭ ecsarhĭ chiria ce este dator a rĕspunde pentru odăile ce ţine, iar de nu-va fi următor se dă voie părinţilor ecsarhĭ, să închirieze acele odăĭ la alţiĭ şi pentru lucrurile Gugiuluĭ, ce se va fi aflând într'aceste odăĭ, Dumnéluĭ starostea de neguţătorĭ dimpreună cu 2—3 din neguţătoriĭ lipţcanĭ ceĭ maĭ de frunte i cu 2—3 cupeţĭ, să facă catastih în scris şi să se pue acele lucrurĭ la un loc în păstrare sub pecete, ca rĕspunḑênd Gugiul chiria ce este dator, să şi le rădice. De aceea dar, cât pentru madeaua Gugiuluĭ are a se face urmare întocmaĭ precum maĭ jos se coprinde, iar pe ceĭ-l-alţĭ ce'ĭ arată jăluitorul printr'acéstă jalbă că are să ia mônăstirea de la dînşiĭ, poruncim dumitale, că prin zapciŭ hătmănesc să'ĭ apucĭ cu strînsóre a face împlinire de dreptul ce va fi avênd a lua mônăstirea, iar pe care va pricinui, ḑicênd că are împotrivă a rĕspunde, să'ĭ înfăţişezĭ înaintea Dumnéluĭ Epistatuluĭ Logofeţieĭ. 1822, August 27.

Gherasim Buzĕŭ, *Barbu Văcărescu*, *Dumitrache Racoviţă*, *Mihalache Manu*, *Scarlat Grădişténu*, *Nestor*, *Scarlat Mihălescu*, *Mihaiŭ Filipescu*.

Çod. XCIX. fila 152.

pânăreĭ ce í-aŭ făcut străinii tâlharí grecí, cum şi diverse altele *stihurĭ* contrare eteriştilor.

Administrațiunea. Stârpirea hoților [1]) este în primul rînd preocupa-

---

Vedĭ la Academie condica No. 258 la pag. 252, 269, 329, 417 — 440.

Poruncile ce s'aŭ făcut către Ispravnicii de la 7 județe de margine de dincóce de Olt pentru paza trecereĭ.
Noĭ Caimacamĭ țěreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud.... facem dumnévóstră în scire, că de la uniĭ din capuchehaelile după la serhaturĭ am luat însciințare, cum că din pricină că nu se străjuesce marginea bine, trec multe felurimĭ de ómenĭ far'de răvaş de drum şi făr'de chezăşia ce se cuvine, atât de dincolo dincóce cât şi de dincóce dincolo, şi acósta fiind datorie a căpitanilor de margine a păzi şi a străjui, dar şi a dumnévóstră datorie este de a priveghea unele ca acestea, fiind că județul este sub a dumnévóstră îngrijire pentru orĭ ce, căcĭ cea dintêiŭ datorie a nizamuluĭ este a se păzi marginea cu tótă străşnicia, pentru că deosebit din cele oprite a nu eşi afară nicĭ a se cacirdisi lăcuitorĭ cu care pricinuesce spargere satelor şi este învinovățire de mórte, dar şi hoțĭ i făcĕtorĭ de rele găsesc mijloc cu acea înlesnire a trecereĭ să facă şi hoțiĭ dincóce şi să scape dincolo şi hoțiĭ de dincolo să scape dincóce, ci acósta s'a făcut cunoscută şi cinstiteĭ Spătăriĭ, a da poruncile cele cuviincióse către căpitanĭ, iar dumnévóstră straşnic vĕ poruncim, ca şi din parte-vĕ să vĕ chezăşuițĭ cu căpitaniĭ marginilor dintr'acest județ a întări paza margineĭ, şi om de dincolo a trece dincóce făr'de răvaş de drum de la capuchehaia să nu fie primit, ci să se întórcă înapoĭ a venĭ cu răvaş, iar ceĭ de dincóce carĭ vor fi să mérgă acolo, ceĭ ce vor fi cu apropiere de isprăvnicat să aibă răvaşul ispravnicilor, iar carĭ vor fi cu depărtare să'ĭ dea răvaş căpitanul de margine şi căpitanul să'şĭ deschidă ochiĭ a nu da răvaş şi slobodenie la ómenĭ nesciuțĭ şi ne cunoscuțĭ saŭ făr'de chezăşie, că de se va găsi în vre-o urmare ca acósta să scie că cu mórte se va osândĭ unul ca acela, dar şi dumnévóstră pentru neîngrijire vețĭ da greŭ rĕspuns la Măria sa prea Înă țatul nostru Domn; şi de primire că ațĭ pus porunca în faptă să avem însciințare.— 1822 August 3.

Asemenea pitac s'aŭ făcut şi la cinstita Spătărie.

Cod. XCVI, pag. 315.

1) *Poruncim la plaiurile din 12 județe.*
Noĭ Caimacamiĭ țěreĭ rumânesci

Vătaşe de plaiŭ . . . . sud . . . . . îțĭ facem în scire că ne-aŭ venit la auḑ, cum că la unele din plaiurĭ s'aŭ ivit făcĕtorĭ de rele şi hoțĭ dintre apostațĭ şi dintre arnăuțĭ, ci fiind-că acósta este cea dintêiŭ trébă delicată a

ţiunea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica. Dăm în note diverse acte relative la acéstă cestiune.

---

avea ticăloşiĭ lŏcuitorĭ odihnă să'şĭ caute de hrana lor, i de împlinirea celor cu rînduială cerute de aicĭ, cum şi drumaşiĭ i neguţătorĭ să'şĭ aibă âmbletul lor cu linişire să nu pătimóscă vre-un rĕŭ, de aceea s'aŭ făcut potecaşĭ şi plăiaşĭ îndestuĭ, fiind pentru acéstă straşnică poruncă a Măriei Sale prea Inălţatuluĭ nostru Domn, ci dar să nu te înşelĭ că şi acum vor fi urmările de maĭ nainte, adecă poruncile ce se daŭ să tréeă cu nebăgare de sémă avénd nădejde de ajutor, că şi de se va întêmpla ceva şi veĭ scăpa, că Măria sa cu străşnicie ne légă pentru unele ca acestea, i pentru catahrisis de jafurĭ să le întîmpinăm cu tóte mijlócele, fiind-că hotărîre neschimbată are, pe ceĭ cu vinĭ maĭ micĭ să'ĭ pedepséscă cu tĕrgul şi ocna, iar pe ceĭ cu vinĭ maĭ marĭ cu spânzurătórea. De aceea straşnic îţĭ poruncim să întărescĭ marginea cu pază bună şi unde se va ivi orĭ ce făcĕtorĭ de rele să mergĭ însuţĭ cu plăiaşĭ i potecaşĭ îndestuĭ ca să'ĭ prindă, orĭ viĭ orĭ morţĭ să nu scape; să daĭ poruncă satelor ca unde se va ivi, despre o parte să'ţĭ dea de scire îndată, iar pe de alta să sară şi eĭ în ajutor pentru prindere, cum şi ceĭ ce vor veni de dincolo arnăuţĭ cu arme, armele să le propescĭ, şi acel om de va fi cu bănuială să'l trămiteţĭ cu înscünţare la dumnélor Ispravniciĭ judeţuluĭ ca să'l trămiţă la cinstita Spătărie, iar de va fi om sciut să'l slobódă făr'de arme, înşciinţând iarăşĭ la dumnélor Ispravniciĭ judeţuluĭ, cine anume este şi ce arme i s'aŭ oprit, la care acéstă să fiĭ cu ochiĭ deschişĭ a priveghea diua şi nóptea, ca sa nu găséscă mijloc făcĕtoriĭ de rele a se face cete, ci maĭ 'nainte să'ĭ întîmpinaţĭ saŭ cete de vor fi să săriţĭ îndată aĭ prinde urmând povăţuirile ce'ţĭ sunt date şi maĭ 'nainte pentru acésta, căcĭ de te veĭ lenevi şi vor eşĭ dintr'acest plaiŭ niscaĭ făcĕtorĭ de rele saŭ vor face lŏcuitorilor niscaiva jafurĭ, să sciĭ că cu nicĭ un mijloc nu veĭ putea scăpa de cea maĭ grea pedépsă cu mórte de către Măria sa Domnul nostru la care şi noĭ vom fi dovagiĭ; şi de urmare că aĭ pus porunca acésta în faptă sĭ avem înscünţare. 1822 August 4.

Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţa, Constantin Bălăceanu. Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu, Nestor.

Cod. XCVI pag. 319.

Poruncĭ asemenea la 12 judeţe, la Isprăvnicaturĭ

Dumnévóstră boerilor Ispravniciĭ ot sud . . . . facem dumnévóstră în scire că ne-aŭ venit la aud, cum că la unele din plaiurĭ s'aŭ ivit făcĕtorĭ de rele, hoţĭ, dintro apostaţĭ şi dintre arnăuţĭ, ci fiind-că acésta este cea dintêiŭ trébă delicată a avea ticăloşiĭ lŏcuitorĭ odihnă să'şĭ caute de hrana i alte datoriĭ ale lor a le împlini, cum şi alţĭ drumaşĭ care pentru al lor folos i

neguţătorĭ îĭ va aduce trebuinţa să âmble printr'acele locurĭ să nu pătiméscă, de aceea s'aŭ făcut potecaşĭ i plăiaşĭ îndestuĭ, precum şi dumnévóstra vĕ este sciut după poruncile ce vi s'aŭ trămis, de care s'aŭ făcut şi osebite poruncile nóstre către vameşiĭ de plaiŭ, că este porunca Măriei sale luĭ Vodă pentru acéstă, dar şi dumnévóstră să vĕ chezăşuiţĭ tare cu dênşiĭ, să nu li se pară că doar vor scăpa de grea pedépsă şi urgie, ci să sară cu toţĭ plăiaşiĭ şi potecaşiĭ unde se va ivi niscaĭ făcĕtorĭ de rĕŭ săĭ prindă, să nu scape, dând în scire şi satelor ca şi eĭ să iasă de ajutor când se va întêmpla lângă satul lor, şi la trebuinţă maĭ mare să trămiteţĭ şi potera judeţuluĭ, căcĭ care din vătaşĭ se va arĕta cu lenevire, să scie că hotărîre are Măria sa a'l spânzura acolo în plaiŭ; deosebit li s'aŭ maĭ poruncit pentru arnăuţiĭ ce vor veni de dincolo cu arme să se popréscă şi luându-le armele ceĭ ce vor fi cu bănuială să'ĭ trămiţă la dumnévóstră, ca şi dumnévóstră să'ĭ trămiteţĭ la Spătărie, iar carĭ vor fi sciuţĭ şi cunoscuţĭ să se slobódă fără arme, dar să însciinţeze dumnévóstră cine anume este şi ce arme aŭ poprit; şi de primire, că aţĭ pus în faptă să avem însciinţare. 1822 August 4.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăceanu, Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu, Nestor.

Cod. XCVI pag. 319.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ

Vătaşe de plaiul Cîmpineĭ sud Prahova. S'aŭ vĕdut însciinţarea ce aĭ trămis pentru 5 hoţĭ ce aŭ eşit din lăuntru după nisce neguţătorĭ şi i-aŭ jăfuit la cârciuma scriitoruluĭ, apoĭ luându-se după dênşiĭ plăieşiĭ i poteraşiĭ, pe carĭ strâmtorându-ĭ vrênd să trécă peste hotar, i-aŭ prins catanele de dincolo şi i-aŭ dus în vamă unde aĭ plecat însuţĭ cu unul din păgubaşiĭ ce-ĭĭ cerĭ a ţi se da, căcĭ jafurile le-aŭ făcut aicĭ în ţéră, arĕtând că tot aceştia sunt carĭ aŭ maĭ eşit încă o dată într'acest plaiŭ şi altă dată în plaiul Teleajenuluĭ, de care acésta s'aŭ poftit cinstita Aghenţie ca să scrie înlăuntru a se întări paza şi a zăticni slobodenia eşirei acestor fel de ómenĭ şi arme să nu li se dea nicĭ de cum, iar pe aceĭ făcĕtorĭ de rĕŭ să'ĭ dea cu ale lor înmânăţĭ aĭ trămite aicĭ cu păgubaşiĭ, cum şi pentru aceĭ doĭ plăiaşĭ ce s'aŭ oprit la vamă iarăşĭ s'aŭ scris să se slobódă, dar să vede că vor fi opriţĭ până să ducă scrisorile şi amaneturile a le aduce rĕspuns, nefiind slobodĭ a merge făr de lăzăret să trécă înnăuntru, pentru care îţĭ rĕspundem, că la 4 ale aceştiĭ lunĭ ţi s'aŭ scris poruncă straşnică pentru aceştĭ făcĕtorĭ de rele cum să urmeze, că şi plăiaşiĭ şi poteraşiĭ ţi s'aŭ înmulţit şi avaetul îl daĭ la dumnéluĭ vel Vornicu cu uşurinţă ca

Slujbaşĭ plăşilor şi maĭ ales vătafĭ de plaiurĭ sunt ameninţaţĭ cu spînzurătórea de nu vor prinde hoţiĭ.

---

să străjuescĭ plaiul şi potecile cu mare străşnicie, a nu găsi mijloc făcĕtoriĭ de rele să iasă şi să jăfuiască şi unde vor eşi şi se vor arĕta să nu scape neprinşĭ, cum iar aŭ găsit mijloc aceĭ 5 hoţĭ de aŭ scăpat neprinşĭ, dintr'acéstă se cunósce că eştĭ nevrednic saŭ pentru interes, ieĭ plată de la plăieşĭ şi nu'ĭ ţiĭ pe toţĭ în slujbă, de aceea te îndatorăm să facĭ tóte mijlócele a pune pe aceĭ hoţĭ în mână, că apoĭ cea maĭ uşóră osândă îţĭ va fi a plăti paguba păgubaşilor, iar de care cumvaşĭ se vor maĭ ivi făcĕtorĭ de rele în plaiul acesta şi nu se vor prinde, să sciĭ că nu numaĭ veĭ fi lipsit din vătăşie ci te veĭ şi pedepsi, căcĭ cea dîntêiŭ treabă maĭ delicată acéstă îţĭ este, de aceia şi acum îţĭ scriem deschideţĭ ochiĭ, priveghează ca să nu caḑĭ sub peđópsa cea orînduită de Măria sa prea Inălţatul Domn. 1822 August 16.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăceanu Mihalche Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu, Nestor, Scarlat Mihălescu Mihaiŭ Filipescu.

Cod XCVI pag. 328.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ

Vătaşe de la plaiul . . . . sud . . . . astăḑĭ am primit notă de la cinstita chesaro crăiască Aghenţie cu copie după porunca ce aŭ dat Ecselenţa sa gheneral Comandor al Transilvanieĭ de la Sibiŭ pe la tóte străjile de pe linia hotaruluĭ la vecinirea ţĕreĭ Valahieĭ, şi nizamul ce aŭ dat, după care spre a ta sciinţă iată ţi se trămise copie, iar cinstita Aghenţie a chesaro crăeşciĭ Curţĭ, arată că după însciinţările ce i s'aŭ dat atît de la noĭ cât şi de la cinstita Spătărie, cum vătaşiĭ de plaiŭ când însciinţéză pentru făcĕtoriĭ de rele ce se ivesc până a nu se pliroforisi bine de unde sunt scrie că sunt eşiţĭ din lăuntru şi cinstitul Comandir încredinţéză, cum că locurile de acolo în staturile chesaro-crăeşcĭ sunt cu totul curăţite de acest fel de tâlharĭ şi că se miră cum aicĭ pot de a se numi aceĭ învederaţĭ tâlharĭ cu nume de rĕmaşĭ făcĕtorĭ de rele înăuntru făr de a fi maĭ întâiŭ aceĭ tâlharĭ prinşĭ şi cercetaţĭ, ḑice că acum numaĭ din sirgruinţa şi energhia stăpâniıeĭ ce aicĭ spânzură ca prin mijlócele ce are în mâna sa, adecă prin putere de poteraşĭ să izgonéscă şi să prinḑă pe acest fel de tâlharĭ, carĭ nicĭ odată primiţĭ n'aŭ fost nicĭ vor fi în staturile chesaro-crăescĭ şi când va fi să mérgă vre-o poteră tainică spre gonire şi prindere de tâlharĭ, de mult bine ar fi ca să se însciinţeze în năuntru la comănḑile străjilor, carĭ aceia însciinţează la ceĭ marĭ aĭ lor pentru ḑiua aceea a pornireĭ după acest fel de lucrare, spre a se face şi din năuntru asemenea pornire tot de odată. De aceea dar, atât după acésta notă a cinstiteĭ Aghenţiĭ, cât şi după copia Ecselenţeĭ sale gheneral Comandir ce ţi se trămise copie veĭ lua întrógă pli-

Al doilea obiect de preocupaţiune administrativă a Căimăcămieĭ este paza nizamuluĭ împedicător Turcilor de a călětorĭ în ţéră. In in-

roforie, că vecinătatea cu dragotate şi silinţă voesce a păzi bunele orînduelĭ, acum dar nu'ţĭ maĭ rĕmâne cuvînt de îndreptare că dór es tâhariĭ de dincolo şi ca unul ce eştĭ însărcinat cu paza p'aiuluĭ despre orĭ-ce rele avênd şi plăiaşĭ şi potecaşĭ cu prisos, de cât maĭ înainte, de nu veĭ străjui şi de nu veĭ pădi bine ca să nu se ivéscă făcětorĭ de rele, saŭ şi carĭ se vor ivi să nu scape înscиinţând cu grabă şi dincolo, să scĭĭ că în grea pedépsă aĭ să cadĭ şi pe lângă acelea orĭ ce pagubă se va întêmpla despre făcětoriĭ de rele însuţĭ te veĭ îndatora ale plăti de la sineţĭ. 1822 Septembre 7.

Barbu Văcărescu, Constantin Creţulescu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu.

Cod. XCVI, pag. 343

Cărţĭ la 12 judeţe către zabiţiĭ judeţelor de către Măria Sa Paşa, pentru paza Nizamuluĭ.

[Pecetea Paşeĭ]

Hagi Ahmed Paşa Sersachier oştirilor împĕrătescĭ.

Zabitule al judeţuluĭ . . . . sănătate. Am luat însciinţarea cum că neferiĭ těĭ, carĭ sunt orînduiţĭ împreună cu tine cu léfa şi cu tain din ţéră pentru paza nizamuluĭ şi a buneĭ orînduelĭ, se întind de iaŭ banĭ cu nume de vaaet al lor şi de la tĕrgurĭ de la carele ce vin cu lucrurĭ de vêndare şi după drumurĭ de la mărfurĭ i peşte, cum şi celor ce sunt muncitorĭ cu cósa le ia câte un leŭ numaĭ de cósă, i de la buţile cu vin i rachiu, i de la vitele ce vênd lŏcuitoriĭ, i de la cârciume de prin sate iaŭ banĭ cu nume de avaet cât pot; âmblă şi pe la crămile din délurile viilor şi de la buţile cu vin i rachiŭ şi de la cazanele de rachiŭ şi de la altele iaŭ asemenea avaeturĭ, încă la unele ce merg pe drum de trec 2 — 3 judeţe, daŭ 2 — 3 avaeturĭ, şi tot neferiĭ těĭ supĕra şi pe lŏcuitoriĭ de pe moşiile mŏnăstirescĭ şi boerescĭ, atât cele ce se află aicĭ cât şi acelor ce n'aŭ venit până acum, de le cer banĭ pentru claca moşiĭ făcĕndu-le mare zor pentru împlinire, osebit şi neguţătoriĭ turcĭ iaŭ conace de la locuitorĭ făr'de plată, cum şi căruţaşiĭ turcĭ asemenea, de care acéşta ţi s'aŭ maĭ dat poruncĭ ca să nu'ĭ îngăduescĭ a lua conace făr'de plată şi să vede că nu aĭ nicĭ o îngrijire. Ci dar tóte maĭ sus arĕtatele fiind împotriva obiceiuluĭ ţĕreĭ, care cu prea înalte poruncĭ Impĕrătescĭ este a se păzi, îţĭ poruncim cu străşnicie ca şi însuşĭ să te feresci şi neferilor těĭ să le daĭ nizamu a nu lua de la nimenĭ nimic cu numire de avaet al lor, nicĭ pe locuitoriĭ de pe moşiĭ să nu'ĭ supere de clacă saŭ pentru altele, încă şi ceea ce vor fi luat să dea înapoĭ, iar nizamul asupra turcilor să'l păzeştĭ cu tótă străşnicia, cum

cereau, aceştia nizam acestei Caimacami, înoindu-se de la Paşa aflător încă în Bucurescĭ, porunci către zabiţii din judeţe ca să păzéscă nizamul, cu desăvîrşire se purtaŭ réŭ neferĭ turcescĭ. Aceştia luaŭ sub nume de havaet de la tergurĭ şi de la sate diverse dări nelegale.

Caimacamii reclamă la Paşa. Seraschierul oştirilor turcescĭ care ordonă încetarea acestor abuzări.

Justiţia. Nici o prefacere în justiţie nu putea să se aducă sub efemera conducerea a trebilor ţérei de către Caimacamĭ. De abia aŭ

şi cărvănaşii lor i altor negustorĭ ce vor fi slobodĭ pentru al lor alişveriş, să le facă înfrânare a se părăsi să nu mai céră conace făr de plată, la care să aibă tótă silinţa a se păzi nizamul şi buna orînduială asupra turcilor a fi feriţĭ lăcuitorii, căcĭ numai pentru acésta sunteţĭ rînduiţĭ cu léfa i tainurĭ, iar de nu sunt toţĭ mulţămiţĭ să înştiinţaţĭ ca să se orînduiască alţiĭ tot cu acéstă léfă.

1822 Iulie 30.

Cod. XCVI, pag. 312.

Cărţĭ către Ispravnicĭ la 12 judeţe tot pentru pricina zabiţilor, care s'aŭ trămis cu cărţile Măriei sale Paşei.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud . . . . . Fiind-că zabiţiĭ i neferiĭ lor carĭ cu léfa din ţéră i cu tain sunt orînduiţĭ la tóte judeţele a păzi nizamul pentru turcĭ, şi fiind-că de la o vreme încóce, iar maĭ vêrtos acum în rezvrătire aŭ început a se întinde să ia banĭ de prin têrgurĭ i de prin sate şi de pe drumurĭ de la care, de la vêndĕrĭ, de la cârciumĭ i de la buţĭ cu vin i rachiŭ, i de la muncitoriĭ cositorĭ şi de la cazane, iar acum aŭ început a se amesteca şi la clăcĭ i altele veniturĭ ale moşiilor mônăstirescĭ şi boerescĭ, de care arĕtând Luminaţieĭ sale Paşeĭ aŭ făcut poruncĭ straşnice către zabiţĭ, cum şi către zabitul judeţuluĭ de acolo care prin Dumnéta se trămite; ci dar dându-o zabituluĭ, săĭ arĕtaţĭ că şi dumnévóstră v'aŭ arĕtat straşnică porunncă pentru acésta, de care să aveţĭ îngrijire de a se urma şi de a se pazi, iar de veĭ vedea că neferiĭ fac iarăşĭ ale lor urmărĭ, să arĕtaţĭ în grabă zabituluĭ urmare de împotrivire cu grabă să însciinţaţĭ, că nefăcêndu-vĕ datoria a privighia şi a înseiinţa, înşivĕ dumnévóstră veţĭ cădea la grea rĕspundere şi învinovăţire de plată la orĭ-ce pagubă se va întâmpla verĭ cuĭ, şi să avem rĕspuns de primire şi urmare. 1822 August 1.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţa, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Mihălescu.

Cod. XCVI pag. 313.

timpul boerii Caimacami să facă o anchetă, in August, asupra personalului judecătoresc din județe. In Oltenia ca și în restul țěreĭ rumânescĭ Caimacamiĭ aŭ intențiunea să introducă schimbărĭ în personalul judecătoresc. Acésta se va face însă numaĭ după sosirea Domnitoruluĭ [1])

---

1) *Noĭ Caimacamiĭ țěreĭ rumânescĭ.*

Dumnévóstră frațĭ Boerĭ Caimacamĭ aĭ Craioveĭ, cu tóte că și prin altă poruncă s'aŭ făcut cunoscut dumnévóstră pentru rînduelile țěreĭ, că aŭ venit iarășĭ la obiceiul cel vechiŭ și pentru condicariĭ acelor județe s'aŭ scris dumnévóstră să li se poruncéscă prin Ispravnicĭ a cunósce pe dumnéluĭ fratele biv-vel *Vornicu Mihalache Manu, epistatul Logofețeĭ țěreĭ de sus de stăpân lor,* ca să le dea nizamul ce li se cuvine și aceĭ nevrednicĭ să'ĭ schimbe, dar fiind-că și judecătoriĭ acelor județe sunt a fi rînduițĭ iarășĭ prin scirea și alergarea dumnéluĭ, scriem dumnévóstră să cercetațĭ cine anume acum se află judecătorĭ, de sunt ipochimenĭ vrednicĭ de acéstă trébă și să ne înscĭițațĭ, însciințându-ne și pentru alte ipochimenĭ scăpătate vrednice a intra la acéstă trébă.

1822 August 2.

Barbu Văcărescu, Dumitrașco Racoviță, Constantin Bălăcénu, Iordache Golescu, Scarlat Grădiștènu.

Cod. XCVI pag 316.

Către dumnélor boeriĭ Caimacamĭ.

Am věḑut arĕtarea jăluitoruluĭ dintr'acéstă jalbă, cum și buiurdizma ce s'aŭ dat, pentru care făcênd chibzuire cu cale ĭĭ este cererea spre a i se da voĭe să mérgă să'șĭ caute de trébă moșieĭ și de culesul viilor până după venirea Măriei sale luĭ Vodă și *până se va pune in orînduială Divanul în tréba judecătorilor*, iar la sfêrșitul luĭ Octombre după culesul viilor când sunt judecățile slobode, va veni jăluitorul la Divan și ipotesiarul sĕŭ și se vor înfățișa înaintea Măriei sale luĭ Vodă, iar până atuncĭ să nu se supere, ci să aibă tótă voia a merge afară să'șĭ caute tréba moșieĭ lor și a vieĭ. 1822 August 28.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. XCIX fila, 149 v.

Noĭ Caimacamĭ țěreĭ rumânescĭ.

Anaforaua acésta ce le face Dumnéluĭ fratele epistatul Logofețieĭ țěriĭ de sus, asupra cerereĭ de soroc ce face jăluitorul Lambru, primită fiind Divanuluĭ, poruncim Dumitale vechilule al Hătmănieĭ, să se facă urmare întocmaĭ precum în dos se coprinde —1822, August 28.

Barbu Văcărescu, Dumitrașco Racoviță, Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu, Nestor.

Dăm în anexe diverse acte din sfera justiţieĭ. Intre aceste citam

Cod. 99, fila 150.

Anaforaua luĭ Ene biv III Vistier cu Enache Céuşŭ pentru nisce banĭ ce are să ia de la pâritul Céuşŭ.

Către cinstita Otcârmuire.

După buiurdizma ce mi se dă la acéstă jalbă a lui Ene biv III Vistier, s'aŭ înfăţişat la Logofeţie cu pâritul Ionache Céuşul, ḑicênd locuitorul că în lét 1820 cumpĕrând de la numitul Céuş păcurile de la Ţintea i Doftăneţul ce ţin de vama Câmpineĭ pe acel lét în talerĭ 6000, carĭ banĭ talerĭ 2000 i-aŭ numĕrat înainte, iar ceĭ-l-alţĭ i-aŭ dat prin mâna luĭ chir Manole Gugiul chezaşul jăluitoruluĭ, pentru care arată jăluitoruluĭ zapis iscălit de pâritul cu lét 1819 Decembre 22, că i-aŭ vêndut păcurile Doftăneţul i Ţintea în talerĭ 6000 din care aŭ primit înainte talerĭ 2000, iar talerĭ 1000 să'ĭ dea la începutul luĭ Ianuare, iar pentru talerĭ 3000 aŭ dat chezaş pe Manole Gugiul tot de atuncĭ lét 1819 Decembre 29 că aŭ primit de la jăluitor talerĭ 1000 din păcurĭ să'ĭ dea luĭ Céuş Ionache i un zapis iscălit de jăluitorul la mâna Gugiuluĭ de legătura ce aŭ dat a plăti cusurul banilor, pentru carĭ s'aŭ pus Manole chezaş: în dosul căruia zapis la April 29 lét 1820 scrie Manole că aŭ primit talerĭ 2000 şi la Iunie acel lét aŭ primit talerĭ 1000 şi s'aŭ desfăcut plata, după care ḑice jăluitorul, că peste aceştĭ banĭ avênd cheltuiţĭ la viea Gugiuluĭ ca talerĭ 1200 i-aŭ, oprit Gugiul dintr'aceĭ banĭ încă talerĭ 500 cu cuvênt că i-aŭ dat luĭ Céuş Ianache, tăgădui Céuş Ianache că n'aŭ luat nicĭ un ban maĭ mult decât ceĭ tocmiţĭ ; i s'aŭ ḑis jăluitoruluĭ să apuce pe chezaşul sĕŭ, şi rĕspunse că Gugiul lipsesce în Braşov. Decĭ jăluitorul ne-avênd nicĭ un cuvênt să céră de la Céuş Ianache, găsesc cu cale că jăluitorul să aibă îngăduială până va venĭ Gugiul, ca dând jalbă pentru el să'şĭ caute şi la cine se vor găsi baniĭ că 'ĭ s'aŭ luat, să'ĭ plătéscă cu dobânda lor şi cu cheltuială ce'ĭ va pricinui.— 1822, Iulie 24.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. CI, pag. 118.

Către cinstita chesaro-crăiască Agenţie din Bucurescĭ.

Cu cinste am primit nota cinstiteĭ chesaro-crăescĭ Agenţiĭ de la 30 ale trecutuluĭ Iulie, coprinḑĕtóre că prin raportul staresteĭ de sudiţĭ din Focşanĭ aŭ primit jalba a câţĭ-va mocanĭ Ardelenĭ sudiţĭ austriacescĭ ce se află cu oile lor la stână în sud Slam-Râmnic asupra slugeruluĭ Costache Paraschivescu de acolo ce ţine căşăriĭ, că le face multe năpăstuiri: întâiŭ, că cu cântarul cu care cântăresce caşul le mănâncă numaĭ la o trăsură ocă 20 făcêndu'l lipsă, al doilea, că la plata telemeleĭ făr'de a se învoĭ pâritul cu tocmélă maĭ întêiŭ cu oerii

O afacere relativă la Puţurĭ de pĕcură de la Ţintea şi Doftăneţul date în folosul Vameĭ Câmpina.

se aruncă un preţ nesuferit după a sa voinţă, şi al treilea, că peste obiceiŭ îĭ lilesce de a'ĭ duce caş la Căşărie până la 20 ale acesteĭ lunĭ, cerênd cinstita Agenţie ca să se facă cuviinciósa îndestulare jăluitorilor, la care şi rĕspundem că numaĭ decât s'aŭ făcut porunca nóstră către Dumnélor boeriĭ Ispravniciĭ aĭ judeţuluĭ, orînduindu-se şi într'adins mumbaşir Logofĕt de . . . . . ca faţă cu starostea de sudiţĭ ot Focşanĭ, să facă cercetare cu scumpĕtate pentru tóte provlimele jăluitorilor la dreptatea ce vor avea, să le facă şi cuviinciósa îndestulare, iar neodihnindu-se vre-o parte de acolo să'ĭ trămiţă la Divan, de care spre maĭ bună pliroforie se trămise la cinstita Agenţie copie adeverită după aceeaşĭ poruncă a Divanuluĭ.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădiştenu, Scarlat Mihălescu, Mih. Filipescu.—1822 August 2.

Cod. XCVIII, pag. 372.

Către cinstita chesaro-crăiască Agenţie.

Cu dragoste s'aŭ primit nota cinstiteĭ Aghenţiĭ către Măria sa prea Inălţatul nostru Domn prin care se trămite şi cererea Exelenţeĭ sale Gheneral-Consul Pini, a se îndatora dumnéluĭ vel Cămăraşul Filip Lenj ca să dea cerutele lămurirĭ asupra venituluĭ moşieĭ Ciorogârla, a căreia chivernisirĭ s'ar fi încredinţat domnieĭ sale de către cinstitul Consulat al Rosieĭ, care vĕḑêndu-se de către Măria Sa aŭ şi poruncit Dumnéluĭ vel Cămăraşul să facă îndestulare cerereĭ, şi dumnéluĭ în scris face arĕtare împreunând şi un pitac de rĕspuns ce'ĭ face Paharnicul Dumitru, epistatul moşieĭ Ciorogârla, după care scoţêndu-se copie se alătură lângă acésta a lua cinstita Agenţie pliroforie, cum că acésta aŭ fost orînduit de la Măria sa Domnul Caragea şi de la Exelenţia sa gheneralul Pini la acéstă moşie, şi el aŭ paradosit la Exelenţia sa socotéla, el aŭ teslimatisit baniĭ, el are şi doveḑĭ în scris de numĕrătórea banilor ale canţelarieĭ rosescĭ şi că de la el se cade să ceară socotéla moşieĭ, iar Dumnéluĭ Cămăşarul Filip aŭ fost însărcinat de cinstitul Consulat rosesc şi de numitul Domn numaĭ cu o îngrijire ca să înlesnéscă cele împotrivitóre ce i se va provalisi şi se va putea, iar altă înclinare nu are cu moşia, şi aşa a da socotélă la lucru ce n'aŭ fost însărcinat cu dosolipsia când se află epistatul acestiĭ moşiĭ de faţă nu se cunósce dator, nicĭ póte să fie rĕspunḑĕtor, pentru care din luminată poruncă Mărieĭ sale prea Inălţatuluĭ nostru Domn, cu dragoste se face cunoscut cinstiteĭ Aghenţiĭ a da pliroforie pricineĭ unde se cuvine.— 1823, Ianuar.

Cod. XCVIII, pag. 402.

Altă afacere este acé a francezului Bonnet devenit arendaş moşieĭ Bréza.

Către cinstitul Consulat al Franţieĭ.

Cu cinste am primit notele cinstituluĭ Consulat, una de la 7 ale trecutuluĭ Iulie şi alta de la 3 ale acestiĭ lunĭ August la prigonirea ce are monsier Bonet cu Hristache Grigoriŭ pentru arenda moşieĭ Bréza, ce o are monsier Bonet a o ţinea după zapisul ce are de la Nicolae şi Hristodor fraţĭ Saegiĭ, carĭ i aŭ vêndut'o în Braşov la trecutul Februar 15 şi cu hotărîrea ce aŭ dat Dumnélor fraţĭ boerĭ Otcârmuitorĭ ce s'aŭ aflat aicĭ în lipsa nóstră la trecutul Maiŭ 30, iar Hristache cere acéstă arendă în datoria sa de banĭ ce are să ia de la Serdarul Costache Saegiu vĕrul numiţilor vênḑĕtorĭ, după hotărîrea domnéscă de la lét 1820 Februare 16, fiind sciut numitul Serdar de stăpân aceĭ moşiĭ Bréza, şi după ferpotul ce aŭ făcut prin porunca Otcârmuireĭ de la trecutul Octombre 1, lét 1821, după jălbile luĭ ce ne curmat aŭ dat, care ferpot 'l-aŭ şi pus în faptă numitul Hristache după porunca Otcârmuireĭ ce aŭ luat cu mumbaşir turc şi cu orînduit isprăvnicesc strîngênd venitul ce s'aŭ putut aduna până la Martie, în sfêrşit pe lét 1822 dându-se într'acéstă vreme şi alte poruncĭ ale Otcârmuireĭ, că ce venit se va strînge să se dea luĭ Hristache pentru datoria sa, iar monsier Bonet s'aŭ arĕtat la Otcârmuire de cumpĕrător arenḑiĭ acestiĭ moşiĭ la Martie 11, peste cincĭ lunĭ i 11 ḑile după ferpotu luĭ Hristache, cerênd de la Otcârmuire ajutor a căuta venitul şi Otcârmuirea prin douĕ note, însă una de la Martie 14 şi alt ade la April 12, aŭ făcut cunoscut cinstituluĭ Consulat şi ferpotu luĭ Hristache şi dreptatea luĭ de banĭ ce are să ia de la Sĕrdarul Costache Saegiŭ, care ferpot şi notele ce se arată maĭ sus în alte poruncĭ ce s'aŭ maĭ dat luĭ Hristache pentru strîngerea venituluĭ pe soma luĭ până la Martie 17 a acestuĭ lét, aŭ fost iscălite atât de noĭ, cât şi de dumnélor fraţiĭ boeriĭ ce aŭ rĕmas aicĭ în lipsa nóstră, iar nota cea de la April 12 unită cu paza ferpotuluĭ aŭ fost iscălite numaĭ de dumnélor fraţiĭ boerĭ în lipsa nóstră, de aceea, cu dragoste arĕtăm cinstituluĭ Consultat, că venitul moşieĭ Brezeĭ fiind făcut ferpot de Hristache prin porunca stăpânireĭ, nu puteaŭ Saegiĭ să'l vênḑă fără a îndestula întâiŭ pe Hristrache de dreptul sĕŭ, nicĭ altă hotărîre urma a se da împotriva ferpotuluĭ, şi Hristache aducêndu-ne în douĕ rîndurĭ poruncĭ de la Măria sa prea Inălţatul Vizir Silistra Valesâ ca să'ĭ facem îndestulare la dreptatea ce are, şi ca să nu maĭ supere pe Inălţimea sa, se pohtesce cinstitul Consulat, ca să bine voiască a îndatora pe monsier Bonet să odihnéscă pe Hristache cu orĭ ce mijloc va sci, căcĭ ne odihnindu'l, noĭ suntem siliţĭ de la dreptate a da cuviinciósa hotărîre după pravilă, spre îndestularea luĭ Hristache, de care aşteptăm făr'de zăbavă şi rĕspunsul cinstituluĭ Consulat.—1822 August 11.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Scarlat Grădiştênu, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. XCVIII, pag. 372.

De menţionat, ca act caracteristic al moşierilor este acel de maĭ jos, în care se vede cum un Hatman Depalt ia o fată din casă cin-

Noĭ Caimacamĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Cinstite dumnéta frate vel· Logofete de ţéra de sus, cu cale şi cu orînduială fiind anaforaua acésta a Dumitale o întărim şi noĭ ca să se facă urmare întocmaĭ, pentru care şi scriem Dumitale, ca scoţêndu-se copie după acéstă anafora, făcêndu-se osebit şi pitac din partea Divanuluĭ, să se trămiţă împreună cu zapisele de datorie ce are a lua rěposatul Hatman Depalt de la uniĭ alţiĭ, ca dumnéluĭ fratele biv vel Vistier Grogorie Romanet Epistatul al Vornicieĭ Obstirilor să pue în lucrare coprinderea anaforaleĭ numaĭ pentru madéua datoriilor. —1822, Iulie 19.

Troados Venedict, Scarlat Grădiştênu, Romanitis.

Cod. CI, fila 13.

Către dumnelor boeriĭ Caimacamĭ.

Dumnéeĭ Smaranda Divama încă din vremea Otcârmuireĭ prin jalbă s'a plâns, cum că rěposatul Hatman Constantin Depalt luând-o fată din casa frate-sěŭ cu făgăduiala ca să o facă soţie a sa cu cununie, s'a dus la casa numituluĭ rěposat cu zestrea sa de la părinţĭ, adecă în naht talerĭ 1800 şi un şal i haine de talerĭ 5000, iar nenorocirea slujindu'ĭ ca după puţină vreme după mergerea eĭ în casa mortuluĭ s'a întîmplat şi rěutatea apostasieĭ, din care pricină alta n'aŭ cercat fără cât fugă şi alte distihiĭ, şi nu numaĭ că acéstă vreme i-a fost embodion de a o lua în căsătorie după lege, ci încă şi câtă zestre aŭ adus ea în casa mortuluĭ, din neavere le-aŭ vêndut şi le-aŭ cheltuit rěposatul Hatman şi în cea după urmă bolnăvindu-se a şi murit şi acuma a rěmas păgubaşă, atât de cele ce dusese în casa mortuluĭ, cât şi fără nicĭ un căpêtâiŭ lumesc. Ci fiind-că lucrurile şi baniĭ ce a adus numita în casa mortuluĭ este lucru al sěŭ părintesc, carele cunoscêndu-le şi însuşĭ mortul, i-a lăsat prin însemnare ca o diată tóte hainele sale, multe puţine câte a avut aicĭ şi unde aştepta ca dintr'acestea să se despăgubéscă, împotrivă vede, că s'a pecetluit tóte hainele de către cinstita Aghenţie, de aceea cere ca în puterea ceĭ orînduite de mort diata, să i se dea lucrurile în stăpânire, ca nisce orînduite pe obrazul eĭ şi să 'ĭ pótă căuta sufletul precum a însărcinat'o; la a căreia cerere vrênd Logofeţia de a lua curată pliroforie, maĭ întêiŭ s'a făcut întrebare prin scris cătră chesaro-crăiasca Aghenţie ca să rěspundă pricina pentru care s'a pecetluit lucrurile mortuluĭ şi a venit notă către Otcârmuire, cum că mortul Hatman Depalt din fire fiind sudit Bretanicesc de la Chefalonia, pămêntean de acolo şi ca uniĭ ce sudiţiĭ britanicescĭ într'acéstă vreme sunt sub protecţia Aghenţieĭ, de aceea aŭ pecetluit lucrurile mortuluĭ şi aŭ luat numaĭ cheile, iar lucrurile le-aŭ lăsat în mâna acestiĭ Sma-

stită, cu promisiune de a o lua în căsătorie şi apoi o ţine ca concubină şi-i perde puţina zestre adusă. Móre acest strein ajuns la demnitatea

---

rande, maĭ vêrtos că s'aŭ arĕtat la Aghenţie şi uniĭ din creditoriĭ mortuluĭ, dar de vreme ce Smaranda cere lucrurile mortuluĭ în puterea înscrisuluĭ ce are, Aghenţia dă cheile, iar prin graiŭ aŭ făcut cerere ca să se răspundă talerĭ 500 ce s'aŭ dat pentru îngroparea mortuluĭ neavênd cu ce să'l scótă din casă; cu care acéstă notă înfăţişând înaintea mea pe Smaranda Divama, i-am cerut de mi-aŭ arĕtat acea în scris diată a mortuluĭ pe care o vĕduiŭ de la trecutul Ianuare 10 şi cu cuprindere că după ce s'aŭ ispovăduit ca un creştin pravoslavnic, orînduesce şi epitrop pe dumnéluĭ Clucerul Iordache Deşliu, iar pe numita Smaranda care 'l-aŭ căutat atât în viaţă, cât şi la bóla sa, până la sfêrşitul vieţeĭ, o lasă desăvêrşit stăpână pe tóte ale sale ce se află în casă făr'de a o supĕra cinevaşĭ, asemenea o maĭ lasă ca să'ĭ caute şi sufletul şi nimenĭ altul nu are să se amestece, adeverind înscrisele acestea cu chiar condeiul iscălitureĭ sale şi mărturisite de doĭ arhiereĭ, adecă părintele Troados vechilul sfinteĭ mitropoliĭ şi arhiereul Constandie Sermiu duhovnicul sĕŭ şi de doĭ preoţĭ Antonie şi Teofil, carĭ scriŭ că aŭ fost faţă la aceste scrise şi orînduite de mort. Neaŭ maĭ arĕtat Smaranda şi altă adeverinţă martirico a arhiereuluĭ Sermiu i al luĭ Teofil Gherasim martor şi a unuĭ Mihalopulos martor, prin care scriŭ că chiar mortul la mórte'ĭ le-aŭ arĕtat, că pe Smaranda o lasă desăvêrşită Clironómă la acele puţine lucrurĭ ce are, pentru că ea i-aŭ fost şi mumă şi soră şi soţie şi slugă credinciósă, iar pe fraţĭ sĕĭ îĭ lasă clironomĭ pe periusia părintéscă ce o aŭ la ţéra sa şi dintr'aceea să se împărtăşască atât fraţiĭ, cât şi datornicií sĕĭ, atât ceĭ de aicĭ, cât şi ceĭ de acolo; maĭ mi-aŭ arĕtat Smaranda şi o foie de lucrurile ce aŭ adus ea în casa mortuluĭ adecă a le eĭ drepte, în care vĕduiŭ coprindêndu-se un condeiŭ de talerĭ 1800 şi alte 14 condee de haine, adecă şal de 50 galbenĭ, scurteică cu profilurĭ de samur, rochiĭ, capoturĭ şi altele afară din douĕ tacâmurĭ de aşternuturĭ de postav şi alte măruntae ale caseĭ, pentru care s'a întrebat Smaranda unde sunt aceste lucrurĭ şi baniĭ şi arĕtă faţă cu alte obraze ómenĭ cinstiţĭ şi de credinţă, că cele maĭ multe le-aŭ spart în casa mortuluĭ slugărindu'ĭ, altele şi de sunt în pĕr, se află prăpădite cu totul, iar baniĭ i-aŭ cheltuit mortul fiind-că nu avea para de cheltuială, maĭ vêrtos în trecuta vreme a rĕzvrătireĭ. Decĭ după aceste vĕdute engrafe trebuinţă urmând ca să se deschidă şi acele lucrurĭ ale mortuluĭ, şi fiind pretenţiĭ la mijloc ca să se răspundă aceĭ talerĭ 500 la dumnéluĭ munsiu Udrischi secretarul, care îĭ dedese de s'aŭ îngropat mortul, s'aŭ îndatorat Smaranda, ca una ce s'aŭ vĕdut îndatorată ca să'ĭ caute sufletul, de i-aŭ luat cu împrumutare şi dându-se la monsiu Udrischi aşa s'aŭ slobodit deschiderea hainelor, şi prin orînduit calemgiu al Divanuluĭ făcêndu-se catagrafie de acele lucrurĭ şi paratirisindu-le Logofeţia, se vĕdură haine şi de ale mortuluĭ nu de vre-un preţ mare saŭ

de Hatman şi lasă tot avutul eĭ nonorociteĭ, care, ḑice el în diată, a fost ca *mamă, soră şi soţie*. Clironomia în favórea feteĭ e un moment disputată

scumpe, între care se vĕḑură şi haine de ale Smarandeĭ, care le-aŭ arĕtat la judecată prin fóia de maĭ sus-numită şi osebit se maĭ vĕḑură 13 bucăţĭ de zapise i o poliţă, datoriĭ coprinḑĕtóre în câtă-va sumă de banĭ; s'aŭ maĭ ivit într'acéstă judecătă şi două jălbĭ către Agenţie, una a luĭ Ión Bacaloglu şi alta a luĭ Teodor Bacaloglu, cerênd Ion Bacaloglu că are să ia datorie cu zapis talerĭ 2750 afară din dobândă, iar Teodor Bacaloglu cere talerĭ 1187 parale 18, prin socotélă iar nu cu zapis, care datorie o şi cer să li se plătéscă, şi cu tóte că datoria cea cu zapis póte de a fi primită şi ascultată, iar cea prin socotélă rĕmâne prin deosebită chibzuire a judecăţiĭ, iar la cererea Smarandeĭ spre a i se da lucrurile mortuluĭ în puterea aceluĭ engrafon şi osebitul martiricon după încredinţarea ce fac arhiereiĭ i duhovnicu şi ceĭ-l-alţĭ martorĭ, aŭ încredinţat judecata cu sufletele lor că într'acestaşĭ chip aŭ fost voinţa mortuluĭ, cum şi iarăşĭ prin încredinţarea ce ni s'aŭ făcut de obraze cinstite, că aŭ mers Smaranda în casa mortuluĭ Depalt cu baniĭ şi hainele cele arĕtate, chibzuind a fireĭ omenireĭ şi a dreptăţiĭ datorie, fiind-că Clucerul Deşliu n'aŭ voit, nicĭ nu primesce a se amesteca la acéstă înscrisă diată a mortuluĭ, găsesc cu cale ca tóte hainele mortuluĭ după catagrafie să le ia Smaranda şi să le vênḑă, din care să caute sufletul mortuluĭ după cum aŭ însărcinat'o, şi cheltuiala pomenirilor să o facă şi prin scirea duhovniculuĭ mortuluĭ, adecă sfinţia sa arhiereul Costandin Sermiu, şi ce va rêmânea din pomenirĭ să rĕmâe pe sóma Smarandeĭ făr'de a avea cuvênt să pretenderiséscă şi ea lucrurile şi baniĭ ce aŭ adus în casa mortuluĭ, însă cheltuelile pomenirilor să se facă după analoghia preţuluĭ acelor haine ale mortuluĭ, pentru ca să rĕmâe mijloc şi pentru despăgubirea hainelor eĭ şi a banilor, i pentru slujbele i strădăniile eĭ, care le mărturisesce mortul că i-aŭ fost întocmaĭ ca o mumă la căutarea ce i-aŭ făcut, şi ca o soră şi soţie, iar zapisele ce sunt arĕtate în catagrafie să se dea la Vornicia Obştirilor prin catastih sub iscălitura Logofeţieĭ, ca Epitropia să îngrijască dimpreună cu creditoriĭ, atât acestia, cât şi alţiĭ ce vor maĭ eşi spre a se scóte să'şĭ ia fieş-care dreptul prin judecata şi cercetarea Dumnóluĭ vel Vornicu al Obştirilor, şi ce va rĕmânea din zapise saŭ din banĭ scoşĭ din datoriĭ vor sta în păstrare la Vornicia Obştirilor, ca să ia fraţiĭ mortuluĭ dimpreună cu averea părintéscă de la patria lor, precum mortul aŭ arĕtat în scris şi aŭ mărturisit cu viul graiul sĕŭ în faţa duhovniculuĭ şi celor-l-alţĭ martorĭ, carĭ s'aŭ aflat la sfĕrşitul sĕŭ şi aşa cu acest mijloc să fie Smaranda răfuită şi izbrănită, ca să pótă merge spre altă căsătorie de va voi. — 1822, Iulie 15.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. CI, fila 137.

de Consulul Austriac, căcĭ Depalt era supus britanic şi aceştí supuşĭ eraŭ în ţeară pe atuncĭ sub protecţiunea Austrieĭ.

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

La acéstă alăturată anafora a judecăţiĭ Departamentuluĭ de opt, nerĕmâind odihnită Caliţa Fata, Dumnéluĭ vel Hătman al Divanuluĭ aŭ înfăţişat'o înaintea nóstră cu mătuşă-sa Zinca de aicĭ, cerênd prin jalba eĭ de apelaţie, ca să o înzestreze şi să o mărite cu îndestulată avere, aflându-se săracă de părinţĭ şi cu cuvînt că i-aŭ slujit şése anĭ, atât mătuşe-seĭ cât şi afară când lucra prin tórg, şi cât aŭ fost la stăpân ce simbrie agonisea aducea iarăşĭ mătuşe-seĭ; iar Zinca mătuşă-sa împotrivă ḑise, că din slugăritul cu ḑiua ce agonisea şi venea sóra la dênsa nicĭ brana gureĭ nu'ĭ ajungea, şi pe la stăpân cât aŭ fost maĭ mult ruşinĭ aŭ cercat după urma eĭ, căcĭ urma furtişag la ale mâncăreĭ ce i se da în păstrare, din care nu numaĭ o gonea stăpâniĭ, ci încă şi simbria i-o oprea şi aşa nu se alegea maĭ cu nimic din simbrie, iar ea aŭ hrănit-o, aŭ crescut-o cu atâta necaz cu socotélă să aibă mulţămită de la dênsa, iar să nu o pórte prin judecăţĭ şi după sărăcia şi starea eĭ, îĭ dă arĕtatele haine şi arămurĭ şi gonitórea ca să le aibă zestre să se pótă mărita, asupra cărora provlimĭ făcênd şi noĭ chibzuire dreptăţiĭ, i s'aŭ ḑis Caliţeĭ feteĭ, că de vreme ce vre-un deosebit aşeḑĕmînt în scris nu are, orĭ pentru simbria eĭ, orĭ pentru vremea cât se va afla pe lângă mătuşă-sa ce zestre să'ĭ dea, după starea amândorora părţilor este îndestulată zestrea acésta ce i se dă, aflându-se şi mătuşă-sa săracă şi cu copiĭ; pentru care bine aŭ judecat dumnélor boeriĭ departamentarĭ, şi noĭ asemenea găsim cu cale, ca dând Zinca mătuşa-sa lucrurile ce sunt arĕtate în anaforaua dumnélor boerilor departamentarĭ, să aibă pace de Caliţa, şi Dumnóta vel Hătmane să facĭ împlinire de la o mână la alta.— 1822 August 10.

Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Nestor.

Cod. 101, fila 143 v.

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Ştefan Piscupescu dohtorul de aicĭ, prin jalbă către Luminăţia sa Hagi Ahmet Paşa, Seraschierul oştirilor Impĕrăteşcĭ, s'aŭ jăluit cum că treĭ lunĭ este de când doĭ harvaţĭ cu doĭ turcĭ împreună viind la moşia sa Licrita când lipsea de acolo, pentru scóterea familieĭ sale de la Braşov, i-aŭ luat căleaşca din curte legând şi închiḑênd ómeniĭ din curte ca să nu le pótă sta împotrivă, care caleascĕ aŭ adus'o la Bucurescĭ şi aŭ găsit'o la un Dobner Spiţerul, pe care trăgêndu'l la Aghenţie săĭ dea caleasca, aŭ arĕtat că ar fi cumpĕrat'o cu talerĭ 200 de la maĭ sus numiţiĭ harvaţĭ, şi cercetând pentru dênşiĭ, aude că unul ar fi plecat în ţéra nemţéscă, cel de al doilea ḑice că ar fi fost numaĭ o slugă pe lângă dênsul şi nu şcie ce s'aŭ făcut, cerênd ca prin porunca şi

Doctorul Piscupescu se jăluesce că nisce turcĭ i aŭ răpit caleasca

---

nizamu! Luminăţieĭ sale, să i se pue caleasca la loc de unde s'aŭ luat şi precum aŭ fost; în dosul căreia jalbă poruncindu se de către Luminăţia sa Paşa către noĭ Caimacamiĭ, că de vreme ce jăluitorul şi-aŭ cunoscut caleasca la acel numit Spiţer să'l despăgubim, iar pe hoţ să'l cerem de la chesaro-crăiasca Aghenţie şi să'l trămitem la Luminăţia sa. Următorĭ fiind aceştiĭ buiurdizme, prin dumnéluĭ vel Hătman al Divanuluĭ s'aŭ făcut cunoscut la chesaro-crăiasca Aghenţie, de unde aŭ venit Dumnéluĭ Lorenţu Spiţerul împreună cu Dumnéluĭ Dragomanul numiteĭ Canţelariĭ, avênd spiţerul în mânele sale un engrafon sub iscălitura unuĭ Ioan Glaţu slugă de spiţer, adeverit fiind acest engrafon de Dumnéluĭ secretarul Udrischi, carele şi tălmăcindu-se înaintea nóstră după nemţie în limba rumânéscă, se vĕḑu cu acéstă cuprindere, adică: «Pentru amanetul ce «se află la mine al dohtoruluĭ Ştefan Piscupescu de talerĭ 200 datorie şi mie, «acésta maĭ sus arĕtată sumă s'aŭ dat de Dumnéluĭ Lorenţ, Domnul spiţer «pentru care eŭ i-o las Dumnéluĭ, şi o fac a Domnieĭ-sale desăvêrşit, ca să «facă cu dênsa orĭ ce va vrea, care acésta o adeveiez cu iscălitura mea.»

Aşa dar, după înţelegerea acestuĭ engrafon întrebându-se dohtorul Ştefan de este dator aceĭ talerĭ 200 luĭ Ioan Glaţu slugă de spiţer şi de aŭ avut acéstă calească amanet la dènsul, şi rĕspunse că nicĭ dator nu se şcie un ban măcar, nicĭ amanet nu i-aŭ avut'o, cerêndu'l a veni de faţă ca să'ĭ arĕte zapisul datorieĭ şi îĭ va plăti de îĭ va fi dator, carele şi cerêndu-se de către noĭ ne-aŭ rĕspuns Dumnéluĭ Dragomanul, că acesta este trecut în ţéra nemţéscă şi atâta pliroforie are Canţelaria, că acest Ion Glaţu aŭ dat jalbă în oblăduirea Otcârmuireĭ, cerênd de la dohtor arĕtata datorie, dar de s'aŭ judecat la isprăvnicat cu dohtorul şi isprăvnicatul i-aŭ dat caleasca, acésta nu'ĭ este sciută, iar dohtorul Ştefan rĕspunse, că nicĭ pe Ion Glaţul cu ochiĭ nu 'l-aŭ vĕḑut, nicĭ nu'l şcie cine este, nicĭ nu s'aŭ aflat a casă la moşia sa când i s'aŭ luat caleasca. Către acésta s'aŭ întrebat Lorenţu spiţerul cu ce cuvînt ţine acéstă calească, adică ca un cumpĕrător de la acel Ion Glaţu saŭ cu alt chip, şi ne rĕspunse, că şi de va cunósce judecata cum că caleasca dohtoruluĭ o are drept puţin preţ luată, dar fiind că dohtorul Ştefan îĭ este dator o sumă de galbenĭ pe atâţea anĭ cu deosebite amaneturĭ, caleasca iarăşĭ nu o dă din mânĭ avênd a lua destuĭ banĭ de la dohtorul, iar dohtorul i se împotrivi, ḑicênd că pentru acea datorie de galbenĭ s'aŭ judecat cu numitul Spiţer încă de maĭ 'nainte vreme, şi aŭ rĕmas a avea amaneturile spre încredinţarea datorieĭ. Decĭ la cuvîntul ce aŭ provalisit Lorenţu Spiţerul, că acéstă calească o ţine ca un amanet şi drept baniĭ ce aŭ dat luĭ Ion Glaţu slugă de spiţer şi pentru cea-l-altă datorie veche a galbenilor dimpreună cu cele-l-alte amaneturĭ este neadevĕrată, pentru că vedem chiar din adeverinţa luĭ Ion Glaţu, care însuşĭ Lorenţu spiţerul aŭ arĕ-

din curtea caselor de la moşia sa şi aŭ vĕdut-o apoĭ la un farmacist din Bucurescĭ. Cere să i se restitue.

---

tat-o, că caleasca aŭ dat-o cu talerĭ 200 şi să facă cu dênsa orĭ-ce va vrea, ar de împrumutarea cea veche care ḑice că are, nimic nu pomenesce, de aceea e un lucru hrăpit, şi nicĭ amanet pusă caleasca, nicĭ de datoria cea veche nimic nu se pomenesce, găsim cu cale că prin şcirea cinstiteĭ Aghenţiĭ, dumnéluĭ vel Hătman al Divanuluĭ să ia caleasca de la Lorenţu spiţerul şi să o dea dohtoruluĭ Ştefan, apoĭ pentru baniĭ ce i-aŭ dat luĭ Ion Glaţu îşĭ va căuta Lorenţu spiţerul cu dênsul.— 1822, August 12.

Mihalache Manu, Scarlat Grădiştênu, Nestor.

Cod. 101, fila 146.

Poruncă ce prin pitac s'aŭ făcut, după jalba ce aŭ dat cinstiteĭ chesaro-crăeşcĭ Aghenţiĭ Iosif caretaşul, i Ioan caretaşul, i Temeli Polizache şi Dumitrache Braşovénu sudiţĭ chesaro-crăeşcĭ, prin care cer că baniĭ ce se vor strînge din vînḑarea lâneĭ ce cu porunca Luminateĭ Dómniĭ s'aŭ dat Armaşuluĭ Mihalache a o vinde.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta vechilule al Hătmănieĭ, veĭ vedea alăturata jalba ce aŭ dat către cinstita chesaro-crăiască Aghenţie Iosif, i Ioan Caretaşu, i Temeli Polizache şi Dumitrache Braşovénu sudiţĭ chesaro-crăeşcĭ, pentru baniĭ ce ḑic că aŭ să iea de la casa rĕposatuluĭ întru fericire Domn Alexandru Vodă Suţul, ce s'aŭ trămis de către cinstita Aghenţie către noĭ, ci cât pentru carâtaşĭ i Dumitrache Braşovénu, fiind-că vĕḑum porunca Divanuluĭ de la 30 ale trecutuluĭ Iunie, prin care primind de bună datoria de talerĭ 4232 parale 20, ce aŭ arĕtat eĭ atuncĭ că aŭ a lua de la casa maĭ sus pomenituluĭ Domn, li s'aŭ şi dat două carâte, i două săniĭ ale Măriei sale în preţ de talerĭ 1500 în socotéla aceştiĭ datoriĭ, de aceea dar primită este cererea ce fac de a se ferportorisi pe séma datorieĭ lor baniĭ ce se va lua din vînḑarea a nişce lână a caseĭ numituluĭ Domn, ce se află în hanul sfîntuluĭ Gheorghe noŭ şi se vinde acum de către Armaşul Mihalache din porunca Luminăţieĭ sale Dómneĭ Efrosineĭ Calimahi, şi poruncim Dumitale ca luând de la Armaşul Mihalache aceĭ banĭ să'ĭ ţiĭ în păstrare la Hătmănie, iar pe de altă parte să ne facĭ arĕtare în scris câtă sumă este, ca să ţi se dea apoĭ poruncă de urmare; iar Temeli fiind-că până acum nu s'aŭ arĕtat cu vre-o jalbă şi nu este şciută datoria ce va fi avênd să iea de la casa numituluĭ rĕposat Domn, câtă este bună şi adevĕrată îşĭ va face osibită jalbă şi se va rîndui în cercetare de judecată.— 1822 August 30.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştênu, Nestor.

Cod. 96 pag. 338.

Spiţerul pretinde că acea caleascâ era pusă amanet de către Piscupescu la o slugă de spiţer pentru 200 talerĭ.

Alt proces este acel al unor supuşĭ austriaceşcĭ reclamând nisce

---

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, cu tóte că după pliroforia ce în trecutele ḑile ni s'aŭ dat asupra acestiĭ pricinĭ s'aŭ dat poruncă Divanuluĭ către Dumnévóstră, ca să se certe prin bătaĭe în faţa loculuĭ, ca unul ce aŭ îndrăznit de aŭ bătut pe pârîtul acolea în têrg, Vameş Domnesc aflându-se, trăgêndu'l şi în judecată la Dumnéluĭ zabitul judeţuluĭ, iar nu la dumnévóstră împotriva datorieĭ luĭ. Dar fiind că jăluitorul printr'acéstă jalbă arată, că el nu numaĭ n'aŭ facut acest fel de urmare netrebnică, ci împotrivă pârîtul l-aŭ necinstit pe dênsul, dându-ĭ palme în têrg, din care pricină aţâţându-se gâlcévă şi prigonire de cuvinte şi Dumnéluĭ zabitul judeţuluĭ aflându-se în têrg, făr'de a i se jălui el aŭ trămis doĭ neferĭ de aŭ chemat la sineşĭ pe amândouĕ părţile şi le aŭ făcut întrebare pentru ce se céartă şi nu merg la judecată. De aceea, pentru ca să nu maĭ rĕmâie jăluitoruluĭ nicĭ un cuvênt de pricinuire, că se pedepsesce adică fără a fi vinovat, poruncim dumnévóstră ca dimpreună cu Clucerul Iancu Glava ce este boer al judeţuluĭ, bĕtrân, cinstit şi om cu frica luĭ Dumneḑeŭ, să faceţĭ de isnóvă cercetare pricineĭ cu scumpĕtate faţă cu amândouĕ părţile şi dreptatea păzind făr'de hatâr saŭ voĭe veghiată, să ne faceţĭ nsciinţare în scris de fiinţa adevĕruluĭ acestiĭ pricinĭ şi vi se va trămite al doilea poruncă de urmare.— 1822 Septembre 3.

Barbu Văcărescu, Mihalache Manu.

Cod. 99 fila 152.

Intărim ca să stăpânéscă Ştefan sân Hagĭ Altânooglu aceştĭ cincĭ stânjinĭ de loc ce se arată împotrivă în anaforaua stărostieĭ, în bună pace, ca un cumpĕrător de la Sultan mezat.—1822 August 21.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişténu, Nestor, Scarlat Mihălescu.

Cod. 99, fila 144

Către dumnélor boeriĭ Caimacamĭ

După buiurdizma dumnévóstră, ce se dă la acéstă jalbă a Marieĭ, soţia reposatuluĭ biv Căpitan za dorobanţĭ Petrache, făcênd cercetare, am vĕḑut arĕtarea ce face, că casa jăluitóreĭ într'acéstă vreme s'aŭ jăfuit de către făcĕtoriĭ de rele, carĭ nu numaĭ că le aŭ luat tot ce aŭ avut, ci încă aŭ şi omorît pe bărbatu sĕŭ, rĕmâind vĕduvă cu fete în vêrstă şi fără vre-o altă stare decât cu 7 pogóne vie, care şi acele îĭ sunt zestre, şi fiind-că după urma soţuluĭ sĕŭ aŭ rĕmas datoriĭ pe la uniĭ alţiĭ din partea loculuĭ cu zapise şi fără zapise şi aceia o supĕră pentru plată, se rógă a i se pune un s roc de treĭ-patru anĭ până aşĭ maĭ venĭ în stare, căcĭ acum i se isterisesce şi de hrana din tóte ḑilele. Decĭ

banĭ ce dic eĭ, că aŭ împrumutat pre rěposatul Domn Alexandru Suţu Vodă. Semnalăm atenţiunel un moratoriŭ din 22 August 1822 în favórea věduveĭ unuĭ fost dorobanţ Căpitan Petrache jăfuit şi ucis de hoţĭ.

---

fiind-că atât starea soţuluĭ eĭ cea maĭ din nainte este cunoscută tuturor, cât şi jafurile ce s'aŭ făcut în trecuta rĕzvrătită vreme şi pęrderea vieţeĭ soţuluĭ sĕŭ sunt adevĕrate, de aceea este primită dreptăţiĭ cererea ce face, şi pentru că aceĭ creditorĭ se află afară, să se dea porunca dumnévóstră către boeriĭ Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, să strîngă pe toţĭ creditoriĭ şi de faţă cu dênşiĭ să pue cuviinciosul soroc, în care soroc maĭ împărlejindu-se să încépă a plăti.—1822, August 22

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. 99, fila 181r.

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, fiind că şi vrednica de jale întêmplare a omorîreĭ soţuluĭ jăluitóreĭ şi starea scăpătăciuneĭ eĭ în care aŭ rĕmas ne este şi înşine nouĕ sciută şi de vreme ce cererea jăluitóreĭ de a i se da soroc de patru anĭ pentru plata datorieĭ soţuluĭ sĕŭ, să înţelege că nu este vre-o viclenie cugetând paguba creditorilor, când însuşĭ ea primesce şi se făgăduesce ca de atuncĭ înainte să încépă a plătĭ încet încet datoriile cu din venitul ce va agonisi din chiar viea eĭ de zestre, ci numaĭ ca să se maĭ ajungă din cele trebuinciósе ale vieţeĭ şi să pótă lucra şi acea viişóră; de aceea dar pentru iubirea de ómenĭ primită este Divanuluĭ acéstă cerere a jăluitóreĭ şi poruncim ca aducênd înaintea dumnévóstră pe toţĭ creditoriĭ soţuluĭ numiteĭ, să le puneţĭ înainte întêmplarea nenorocireĭ jăluitóreĭ şi să'ĭ faceţĭ să înţelégă ca şi însuşĭ dintr'al lor proeresis să priméscă acest soroc de patru anĭ ce i s'aŭ dat, în care curgere de vreme nu are a fi supĕrată jăluitórea de către creditorĭ pentru plata datoriilor, atât capete cât şi dobândĭ.—1822 August 24.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişténu, Nestor.

Cod. 99, fila 146

Prea cinstiţĭ dumnévóstră boerĭ Caimacamĭ

Dumnéeĭ Maria soţia rĕposatuluĭ Niţul Chesăroiŭ, încă de la trecutul lét 1820 Septembre, prin jalbă către Măria sa rĕposatul Domn Alexandru Vodă Suţul, aŭ arĕtat că se află vĕduvă scăpătată cu douĕ fete ajunse în vêrstă de măritat şi mijloc nu are cu ce să le întâmpine cele trebuinciόse ale măritişuluĭ decât din locul caseĭ părintescĭ a rĕposatuluĭ soţul sĕŭ, care vine pe uliţa bisericeĭ Armenilor, să vîndă jumĕtate grădina caseĭ; aŭ cerut a i se da voie a vinde acel loc prin mezat, ca cu baniĭ ce va prinde pe vêndarea luĭ să pótă întîmpina cele trebuinciόse ale măritişuluĭ copilelor, cu care jalbă aŭ fost orînduită la Depertamentul de opt spre cercetare, unde i s'aŭ cerut jăluitóreĭ ca să arĕte judecăţiĭ cu ce o are în stăpânire ? şi aŭ dis că sineturĭ nu are fiind furate dintr'o

Asemenea se va observa o învoire dată de Caimacamî ca o védduvă Maria soţia luî Niţu Chesăroiŭ, să pótă vinde un imobil, ca să aibă cu ce mărita doue fete ce are.

ladă ce i-aŭ spart'o hoţiĭ, dar stăpânire are neclintită, arĕtând judecăţiĭ spre dovadă şi o adeverinţă scrisă de la trecutul lét 1820 Septembre 19, iscălită de Iordache Mavrodin i Vasile Carabulea şi Zamfirache Petrescu mahalagiĭ, prin care ḑic că o casă ce o are dumnéeĭ Maricuţa Chesăróia în mahalaua popiĭ Heriĭ, sciŭ că este dréptă a dumnéeĭ rĕmasă de la soţul sĕŭ, şi are şi copile în vêrstă de măritat şi spre maĭ bună desluşire a judecăţiĭ aŭ adus şi chiar pe fiŭ dumnéeĭ Ghiţă, Sameşul Cutieĭ şi întrebându'l de este şi cu voia sa a se vinde acéstă jumĕtate de grădină spre măritarea a uneĭ surorĭ a sale, aŭ rĕspuns că cu voia luĭ este a se vinde şi voesce a maĭ da şi de la sineşĭ numaĭ să scape de dônsele, după care ne maĭ rĕmâind niciĭ un cuvônt de cercetare asupra aceştiĭ pricinĭ, aŭ găsit judecata cu cale a i se da voie a vinde locul cu mezat şi aŭ arĕtat Măriei sale rĕposatuluĭ Domn prin anafora, care întărindu-se cu luminată pecete mĭ s'aŭ poruncit ca să vênd prin mezat după orînduială acest loc al jăluitóreĭ. Urmator fiind luminateĭ porunciĭ am orînduit telal de aŭ strigat la mezat un loc moştenesc de la biserica Armenilor al dumnéeĭ Mariuţa soţia rĕposatuluĭ Niţul Chesĕroiŭ, în faţa uliţeĭ acestuĭ loc despre biserica Armenilor stânjinĭ 26 şi lungul loculuĭ spre casă stânjinĭ 12, adecă treĭ-spre-ḑece, fiind că celă-l-alt loc al grădineĭ rĕmâne al caseĭ care nu se vinde, care strigându-se la mezat întru auḑul tuturor de obşte în soroc maĭ bine de treĭ lunĭ şi jumĕtate, la preţul cel din urmă, aŭ rĕmas dintr'acest loc numaĭ stânjinĭ 5, adecă cincĭ din faţa uliţeĭ şi cu stânjinĭ 13, adică treĭ-spre-ḑece lungul asupra unuĭ neguţător anume chiar Ştefan sîn Hagi Altânooglu ce este vecin de alăturea cu acest loc, stânjinul din faţa uliţeĭ po talerĭ 330, peste care preţ ne maĭ eşind alt muştereŭ ca să maĭ înalţe, niciĭ din ceĭ ce lĭ se cuvine protimisis, niciĭ din alţiĭ strĕinĭ, şi fiind-că s'aŭ mulţămit şi Dumnéeĭ numita vênḑĕtóre dim preună şi cu fiul eĭ a'l da locul cu acest preţ, s'aŭ şi haraciladist mezatul pe séma maĭ sus numituluĭ muştereŭ stânjinul po talerĭ 330, care pe stânjinĭ cincĭ face talerĭ 1650, adecă talerĭ una mie şése sute cincĭ-ḑecĭ, carĭ banĭ i-aŭ şi numĕrat pe deplin la stărostie. Ci fiind că numitul muştereŭ aŭ cumpĕrat aceştĭ 5 stânjinĭ de loc de la sultan-meza tşi aŭ numĕrat şi talerĭ 82 banĭ 60 la Vornicia Obştirilor havaetul Cutieĭ de milostenie, la leŭ po banĭ 6, încă de la trecutul lét 1821 Februar şi n'aŭ apucat a se întărĭ atuncĭ anaforaua mezatuluĭ de către stăpânire, de aceea să i se dea acum şi cinstită întărirea dumnévóstră spre maĭ bună stăpânire cu linişte.—1822 August 16.

Grigorie Romanitis.

Al dumnévóstră prea plecat slugă.

Diamandi Starostea.

Cod. 99. fila 143, v.

In fine în notă maĭ dăm nişce acte de urmărire a unor jăfuitorĭ din timpul resmeriţeĭ a caseĭ luĭ Gherasim Dascălul.

Noĭ Caimacamiĭ ţěriĭ rumânescĭ.

Dupe arětarea ce ne fac dumnélor boeriĭ judecătorĭ de la Depertamentul Criminalion printr'acéstă anafora, orînduim pe sluga Divanuluĭ . . . . . zapciŭ armăşesc, să mórgă la sud Prahova şi prin marifetul şi ajutorul dumnélor Ispravnicilor judeţuluĭ luând pe pârîţiĭ să'ĭ aducă aicĭ.—1822, August 15

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Scarlat Grădişténu, Nestor.

Cod. 99, fila 184 v.

Către dumnélor cinstiţĭ boerĭ Caimacamĭ, de la Departamentul judecăţiĭ Criminalion.

Acéstă pricină a jăluitoruluĭ Gherâsim dascălul, carele în vremea turburăreĭ, la satul Zădăriciul sud Vlaşca aflându-se ca un lócuitor familiaşĭ acolo i s'aŭ prădat avutul de către tâlharĭ, banĭ gata şi lucrurĭ, ce prin osebită fóie le arată şi asupra celor ce aŭ avut bănuială aducêndu-se în cercetarea aceştiĭ judecăţĭ, nu s'aŭ putut descoperi paguba nicĭ până acum, dar tot fiind trebuinţă a se maĭ aduce şi ceĭ maĭ jos numiţĭ lócuitorĭ românĭ şi ţiganĭ boereşcĭ de acolo, să fie cinstită poruncă dumnévóstră cu Zapciŭ al Armaşieĭ, ca prin şcirea şi ajutorul dumnélor boerilor Ispravnicĭ judeţuluĭ rădicându'ĭ, cu bună pază să'ĭ aducă nĭ cercetarea judecăţeĭ, şi de urmare şi alegerea ce se va face iarăşĭ vom înşciinţa dumnévóstră. — 1822 August 10.

Traşcă, român din Vênătorĭ.

Preda Arnăutul, oltén, unchiul luĭ Mitraşcu.

Stoica bivolar, ţigan zădărnicén.

Pârvul ţigan zădărnicén. Să vie impreună şi Négul Scutelnicu din zădărniciŭ.

Mihaiŭ Grecénu Serdar, Ionache Serdar, Gheorghe Polcovnicu, Constantin Cerchez, Iancu Fotiiadis.

Cod. 99 fila 134 g.

Către cinstiţiĭ dumnélor boeriĭ Caimacamĭ aĭ ţěriĭ rumânescĭ, de la epitropia sfintei Mitropoliĭ.

Cu maĭ sus cinstită buiurdizmă aducênd clirosul sfinteĭ Mitropoliĭ s'aŭ înfăţişat amêndouě părţile înaintea nóstră, şi citindu-se jalba numiteĭ Mariĭ intru auḑul pârîtuluĭ Panaiot, cu totul făcu tăgăduire el că n'aŭ avut a face cu jăluitórea nicĭ de cum: s'aŭ întrebat că cu cine aŭ venit aicĭ la Bucurescĭ? şi rěspunse, că tocmită fiind la o cucónă anume Catinca, cu Dumnéeĭ aŭ venit, însă maĭ mult din parachinisis al pârîtuluĭ avênd a face cu dênsul

Finanțe. Cunoscută este starea de sleire a tesauruluĭ public în urma ultimelor evenimente. Boieriĭ Caimacamĭ după ințelegerea avută la Constantinopole cu noul Domnitor, aŭ împuternicirea să ajute Visteria țĕriĭ prin împrumuturĭ forțate impuse mônastirilor[1]) din țérĕ şi închi-

---

şi fiind fost îngreunată de el aŭ lepădat. S'aŭ întrebat de judecată de maĭ şcie cine-va de acéstă înclinare a lor? şi rĕspunse ea, că şcie maĭ sus numită cocónă stăpâna lor şi aşa i s'aŭ ḑis că de va putea să aducă în scris de la acéstă cocónă, ca să încredințeze judecata la taga ce face el? şi rĕspunse că nu póte să aducă; de unde se cunóşce adevĕrat că tóte cele jăluite sunt neadevĕrate, şi chiar aşa de ar fi fost, după pravila pămêntuluĭ nu se învinovățesce el întru nimic, fiind fost cu bună voĭea eĭ, şi maĭ vêrtos ea vĕduvă cu treĭ copiĭ trăitorĭ şi trecută în vêrstă; pentru care şi găsim cu cale, ca nu numaĭ să i se dea eĭ cuviincios nizam de a nu maĭ face supĕrare pârîtuluĭ întru nimic cu acest fel de pretențiĭ deşarte, ci încă să i se facă şi cuviinciósa certare, după cum se va găsi cu cale de către dumnévóstră; pentru care nu lipsim a arĕta dumnévóstră. — 1822 August 2.

Al Ungrovlahieĭ Epitrop Troados Venedict.

Noĭ Caimacamiĭ țĕreĭ rumânescĭ.

Prea osfinția ta părinte Arhereule Troados, vechilule al sfinteĭ Mitropoliĭ, cetindu-se înaintea nóstră acestă anafora a préosfințieĭ tale am vĕḑut arĕtarea ce ne facĭ, pe care rĕmâind pâritul Panaiot întru neînvinovățire, poruncim să fie apĕrat şi nesupĕrat de către jăluitórea Maria, iar numiteĭ jăluitóre măcar că se cuvnea a i se face maĭ straşnică pedópsă după mĕsura vineĭ eĭ, ca una ce aŭ îndrăznit împotriva nizamuluĭ ce este dat pentru acest fel de pricinĭ a se porni cu pâră asupra luĭ Panaiot, trăgêndu'l şi cheltuindu'l prin judecățĭ, dar musaadea făcêndu'ĭ Divanul, scriem préosfințieĭ tale, să se trămiță surgun la vre o mônăstire de călugărițe, spre a eĭ pocăință şi înfrânare, de unde să nu fie slobodă făr'de al doilea poruncă a Divanuluĭ. — 1822 August 3.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviță, Constantin Bălăcénu, Scarlat Grădiştenu, Mihalache Filipescu.

1) *Publicațiĭ ce s'aŭ făcut la 17 județe pentru moşiile mônăstirescĭ.*

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud Muscel, fiind-că pentru tóte mônăstirile de obşte atât țĕreĭ cât şi cele strĕine care sunt închinate la alte locurĭ, este să se pue în osebită orînduială pentru maĭ bună siguranție a celor ce aŭ a le lua veniturile, de aceea scriem Dumitale, ca îndată după primirea aceştiĭ cărțĭ să rînduițĭ ómenĭ să facă catagrafia de tóte moşiile a verĭ ce mônăstirĭ va fi într'acel județ, orĭ strĕine saŭ de ale țĕreĭ, adecă cum sunt date în arendă şi la cine anume şi cu ce preț, şi pe cầțĭ anĭ? asemenea şi câte moşiĭ li se

nate şi ne-închinate. Cu acest scop imediat după sosirea lor în Bucovina, la 22 Iulie, Caimacamia trămite cărţĭ deschise la 17 judeţe, ca să rînduéscă ómenĭ să facă catagrafie de tóte moşiile mŏnăstirescĭ, ca să scie care sunt arendate şi care nu şi cu ce preţ? Se dă tot o dată în scire tuturor arendaşilor să nu maĭ dea baniĭ de arenḑĭ în primirea mŏnastireĭ pe viitorul an sub pedépsă a-şĭ perde baniĭ

Imprumutul acesta forţat asigură mŏnăstireĭ dobândă de câte talerĭ 5 la pungă pe lună. Tot împrumutul se urcă abia la 23.550 talerĭ [1])

cautŭ veniturile pe sémă mŏnăstireĭ? făcênd catastih curat de desluşire, cât maĭ curând să proftacsiţĭ aicĭ acele catastişe; osebit de acéstă să faceţĭ cunoscut tuturor arendaşilor câţĭ ţin moşiĭ mŏnăstirescĭ de obşte, ca câte arenḑĭ, fac pe următorul an de la împlinirea anuluĭ fieş-căruĭ, să nu maĭ dea baniĭ pe arenḑĭ de moşiĭ ale mŏnăstirilor pe viitorul an, căcĭ carĭ va fi neînţelegĕtorĭ şi cu nebăgare de sémă acestor vestite ce se fac din poruncă; să şcie că'şĭ va perde baniĭ şi nu va avea nicĭ un cuvênt de dreptate aşi-ĭ cere înapoĭ; şi de primire şi punere în lucrare să avem rĕspunsul dumnévóstră în scris. — 1822 Iulie 22.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Constantin Filipescu, Scarlat Grădişténu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. 96 pag. 306.

1) *Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ*

Dumnóvóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud . . . . fiind-că pentru a a se mântui ţéra de greutatea ce are, trebuinţa este a se numĕra în grabă o sumă de banĭ, care numĕrătóre de se va zăbovĭ vine altă greutate ţĕreĭ, care nu să póte întîmpina într'acéstă vreme, de aceea s'aŭ găsit cu cuviinţă ca să împrumute şi mŏnăstirile ce maĭ jos se arată suma de banĭ ce se vede pusă fieş-care, şi pentru a lor siguranţie să trămiţă fieş-care mŏnăstire vechil cu banĭ ca să priméscă aicĭ zapis iscălit de Dumnélor Spătarul Mihălescu şi de Dumnéluĭ Vel Agă Mihăiţă Filipescu, că aŭ luat împrumut aceştĭ banĭ cu dobândă câte talerĭ 5 la pungă pe lună, carĭ banĭ în scurtă vreme aŭ să li se plătéscă, ci dar trebuinţa fiind prea mare şi grabnică, orînduim pe . . . . ca împreună cu Dumnóvóstră să se facă tóte mijlócele de mumbaşiriâc asupra egumenilor, saŭ vechilĭ, saŭ epitropĭ, saŭ îngrijitorĭ ce vor fi la fieş-care mŏnămnăstire, ca în soroc de 24 de césurĭ să împlinéscă baniĭ negreşit, neprimind nicĭ un fel de cuvênt de îndreptare' şi aşteptăm venirea banilor în grabă.

1822, Septembre 1.

Cod. 96 pag, 34

Oeritul, vinăriciul, căminăritul, vorniciile de la vitele de pripas încă se reguléză pe anul 1822. Asemenea continuă întreprinderea vămilor [1]).

Talerĭ		
4000	Episcopia Rîmniculuĭ.	
2000	mŏnăstirea Tismana.	
1000	mŏnăstirea Hurezu	
500	» Motru	
1000	» Sadova.	
500	» Jătiia.	
300	» Brâncoveniĭ.	
300	» Căluiu.	
1000	» Bistriţa.	
10.600	pentru acésta s'aŭ făcut carte la Caimacam făr'de mumbaşir.	
2000	episcopia Argeşuluĭ.	
	s'aŭ făcut volnicie prin marifetul Ispravnicilor.	
1500	Znagovul	
	volnicie asemenea	
1500	Slobodia, este egumenul aicĭ	
1500	Câmpu-Lung.	volniciĭ
700	Vieroşul	
1500	Délul	volnicie la Dâmboviţa.
500	Nucetul	
1000	Sf. Ioan din Focşanĭ	volnicie
1000	mŏnăstirea Rîmnicu	
750	Băbeniĭ	
500	Banul.	
500	Mislea, volnicie la sud Prahova.	

1) *Ponturile vinăriciuluĭ pe anul acesta cu lét 1822.*
Noĭ Caimacmaiĭ ţĕreĭ rumănescĭ.

Fiind-că pe anul acesta cu lét 1822, Dumnéluĭ boerul cumpĕrător al vinăriciuluĭ din tótă ţéra aŭ orînduit pe . . . taxildar la sud . . . . carele să aibă volnicie a orîndui slujbaşĭ în tóte popórele acestuĭ judeţ, să caute venitul slujbeĭ cu urmare după ponturile ce se cuprinde maĭ jos, însă, locuitoriĭ să plătéscă vinăriciuluĭ câte douĕ parale de vadră, măcar că din vechime aŭ fost obiceiŭ şi hotărîre a plăti câte 5 banĭ de vadră, dar din anul trecut, pentru întêmplarea ce aŭ fost întru ajutor spre plata lefilor oştirilor împĕrătescĭ s'aŭ prisosit un ban la vadră făcĕndu-se douĕ parale, luându-se şi milele mŏnăstirescĭ de s'aŭ vêndut împreună cu vinăriciul şi cu acéstă închipuire s'aŭ vêndut şi

Nu se introduce nicĭ o prefacere esenţiale în «ponturile» saŭ con-

---

în anul acesta a plăti dajniciĭ vinăriciul câte 2 parale de vadră, dându-se şi milele mŏnăstirescĭ cumpĕrătorilor de vinăriciŭ, şi numaĭ în anul acesta să se urmeze prostichiul acesta de un ban şi luarea milelor, iar la viitoriĭ anĭ să fie tot după întocmirea cea de maĭ nainte câte 5 banĭ de vadră şi milele mŏnăstirescĭ să se păzéscă, care taxildar şi slujbaşĭ fórte să se feréscă spre a lipsi cu totul acel din aniĭ trecuţĭ catahrisis şi nu numaĭ acea încărcătură la ḑece două cu nume de obiceiŭ să nu se maĭ facă, ci nicĭ alte nedreptăţĭ i năpăstuirĭ şi pagubă lŏcuitorilor întru nimic peste dreptul Vistierieĭ să nu se maĭ facă, ci să se urmeze cum se cuprinde maĭ jos întocmaĭ.

1) Mitropolia, câte trele episcopiile, mŏnăstirile cele marĭ cu metóşele lor, Dumnélor veliţiĭ boerĭ al doilea şi al treilea până la boeria cea maĭ de pe urmă ce se face cu caftan şi feciorii de boerĭ, i jupănesile vĕduve ce vor fi stătut bărbaţiĭ Dumnélor până la cea maĭ de pe urmă boerie cu caftan, vinăriciŭ să nu plătéscă precum şi postelniceiĭ i némurile i boerinaşiĭ şi mazîliĭ şi alţiĭ ce vor avea hrisóve i cărţĭ domnescĭ de scutélă, iarăşĭ vinăriciŭ să nu plătéscă.

2) Toţĭ ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ de obşte să plătéscă la orînduiţiĭ slujbaşĭ vinăriciul drept câte 6 banĭ pe vadră şi obicinuitul pârpâr şi câte două parale de răvaş pentru fie-care nume, iar paralele de cramă şi cu alt-fel de numire cu totul să lipséscă, spre a nu se face nicĭ un fel de încărcătură lŏcuitorilor, ci afară din cele maĭ sus numite nicĭ o para să nu se iea de la nimenĭ.

3) Toţĭ ceĭ ce sunt sub privileghiŭ de a scuti vinăriciŭ fórte să se feréscă a nu amesteca saŭ a face mijloc să scutéscă vinăriciul vre unuia din ceĭ ce plătesc vinăriciŭ, pentru că orĭ carele se va afla într'o faptă ca acésta i se va lua privileghiul de la mână, cum şi cela ce cu meşteşug ca acésta va âmbla a'şĭ scuti vinul, dovedindu-se de boeriĭ vinăricerĭ, să'l apuce să plătéscă vinăriciul îndoit.

4). Mĕsurătórea să se facă dréptă cu cotul înfierat ce s'aŭ dat slujbaşilor de la Vistierie, care mĕsurătóre să se facă orĭ maĭ nainte până nu începe a fierbe, saŭ maĭ târḑiŭ după ce va fierbe şi se va aşeḑa vinul, iar când fierbe vinul să nu se mĕsóre, nicĭ să strâmbeze cotul într'o parte saŭ într'alta ci să'l pue drept în vas, cum şi la lungul dógăĭ ce este afară din fund să nu se pue în mósurătóre, ci lungul să se pue din fund până în fund, lipsind, precum am ḑis maĭ sus, acea încărcătură la ḑece două a nu se face nicĭ o dată.

5). Răvaşele de plată ce se daŭ la mâna celor ce plătesc vinăriciŭ să se facă cu desluşire, adecă se va scrie întrênsul aşa: atâţia banĭ aŭ dat cutare vinăriciŭ pe atâtea vedre, întru atâtea vase, care fac talerĭ atâţia, şi iarăşĭ asemenea răvaşe să se pue în fundul fieş-căruia vas cu suma vedrelor ce aŭ fost într'ênsul, cu suma banilor ce aŭ plătit şi cu numele stăpânuluĭ vinuluĭ săĭ lipéscă în fundul vasuluĭ spre a fi şciut, pentru care aceste răvaşe să nu ia vi-

dițiunile a contractelor de arendare a acestor diverse venituri ale Visteriei țěrei Rumânesci.

---

năricii nici o para. Să dea și la mâna scăunașului de fieș-care popor fóie iscălită de însuși taxildarul, în care fóie să arete pe toți poporanii dintr'acel popor fieș-care câte vase aŭ avut și în tot vasul câte vedre aŭ fost și câți bani i s'aŭ făcut pe suma vedrelor ce aŭ plătit? care fóie nimeni să nu fie volnic a o lua de la mâna scăunașului, ci să stea la dênsul, avênd datorie să o păstreze scăunașul, până când din porunca stăpânirei i se va cere să o arete la vreme de trebuință

6) Făcêndu-se mĕsurătórea și plătindu-se vinăriciul îndată să dea slobodenie slujbașii a'și rădica vasele nepoprit, făr'de a cere vre-un avaet cu pricină căci l-aŭ slobodit mai nainte decât alții, după cum se nărăvise de la o vreme încóce, decât pentru răvașul ce'i va da de slobodenie cătré scăunași să ia vinăricerii numai doue parale, dar nici lŏcuitorii să nu se îndrăznéscă să rădice vinuri mai nainte până nu va trece slujbașii cu mĕsurătórea cotului, cum și neguțătorii ce va cumpĕra vinuri, până nu vor plăti lŏcuitorii vinăriciul domnesc să nu se rădice vinurile.

7). La scaunele de carne mŏnăstiresci saŭ boeresci și cele ce sunt scutite cu cărți domnesci, să nu aibă nici un fel de amestec taxildarul și slujbașii a le face vre-o cerere cu numire de avaet.

8). Câți sudiți ai strĕinelor curți vor avea vii aici în țéră să plătéscă și, ei vinăriciŭ ca și lŏcuitorii țĕrani, iar cari dintr'ênșii vor avea sineturi de némuri saŭ de altă stare, cu care sub chipul raelei voiesc să scutéscă vinăriciul, slujbașii sunt datori să ia acele sineturi de la mânile lor și să le trămiță la Vistierie, iar pe dênșii, adecă pe sudiți, să'i îndatoreze și prin închisóre a plăti vinăriciul întocmai cum plătesc și cei-l-alți lŏcuitori ai țĕrei.

9). Pricinile și judecățile ce se va întêmpla între podgorenii popórelor de la acest județ să se caute de boerul taxildar, însă ferindu-se de a globi saŭ a jăfui pe cineva și, făr'de numai să le caute dreptățile întru adevĕr, iar slujbașii să nu se indrăznéscă fără șcirea și porunca taxildarului de a face cevași, cum nici Ispravnicii să nu se amestece la judecățile podgorenilor, iar când taxildarul și slujbașii vor face năpăstuiri și jafuri, atunci datori să fie Ispravnicii a da în șcire stăpânirei.

10). Pentru mâncarea slujbașilor și pentru hrana cailor lor, ori ce le va trebui să cumpere cu bani fără a supĕra pe cineva ș măcar cu cât de puțin.

11). După aceste mai sus numite ponturi aŭ să urmeze taxildarul și slujbașii la căutatul aceștii slujbe, însă fiind-că sunt strajnice porunci a lipsi cu totul jafurile și nedreptățile, de aceea să nu se înșale în vre'un chip, că dór în alți ani tot așa porunci li s'aŭ scris și ei aŭ făcut încărcături și la mĕsurători și la luatul banilor. cum și răvașele de plată nu le-aŭ dat după cuprinderea capului

Dăm în note ponturile Vinăriciuluĭ pe 1822, constătătóre din 13 articole. Asemenea aducem în note poruncile către ispravnicii din

---

de la pontul al 10-lea şi s'aŭ trecut cu vederèa, dar acum să şcie că are să se facă amărunte cercetărĭ şi pe faţă şi pe sub cumpăt, şi de se va găsi că aŭ urmat cinevaşĭ cât de puţin împotrivă, nu va scăpa de pedópsa ce are hotărîtă Măria sa prea Inălţatul nostru Domn a face unora ca acelora, adică, după ce vor plăti celor năpăstuiţĭ luarea cea rea şi cheltuiala îndoit, cea maĭ uşóră pedópsă va fi a se lua averea luĭ pe sóma Cutieĭ milostenieĭ şi i se va rădica orĭ-ce privileghiŭ va avea saŭ cin de boerie, rĕmâind în rînd cu ţĕraniĭ, iar cea maĭ grea pedópsă este têrgul şi ocna, încă la ceĭ cu vină maĭ mare scurtarea vieţeĭ; de aceea dar şi din partea nóstră vĕ sfătuim şi straşnic vĕ poruncim, fórte să vĕ ferițĭ şi numaĭ dreptul ce este după ponturĭ să împliniţĭ de la lŏcuitorĭ.

12). Pentru care straşnic poruncim taxildarule de la numitul judeţ, să cauţĭ să fiiĭ următor întocmaĭ ponturilor de maĭ sus şi slujbaşiĭ ce'ĭ veĭ orindui prin plăşĭ să te chezăşuescĭ tare, făcêndu'ĭ să înţelégă ponturile a nu cuteza să încarce la mĕsurătóre cu cât de puţin pe cinevaşĭ, orĭ a âmbla cu alt fel de cot saŭ cu cot vechiŭ din aniĭ trecuţĭ, orĭ a face vre-un fel de luare de la cel ce va avea păs şi trebuinţă a rădica din vinul sĕŭ, după ce va trece mĕsuratul ca să vêndă a putea întîmpina plata vinăriciuluĭ, orĭ a face prelungire cu cerere de plată vinăriciuluĭ după cum se nărăviseră de la o vreme încóce, ci după trecerea scrisuluĭ îndată să córă şi plata şi până la sfîrşitul luĭ Octombre cum aŭ fost obiceiŭ din vechime să ia sfîrşit huzmetul, cum şi ceĭ ce nu vor putea din vre-o întêmplare să plătéscă, să nu se lungéscă maĭ mult decât până la 16 ale luĭ Noembre, căcĭ uniĭ din slujbaşĭ ca să nu li se cunóscă încărcătura lăsa pe ómenĭ cu plata până îşĭ vindea vinurile, ca să nu se pótă a'ĭ lua sóma, de aceea să conteneze tóte meşteşugirile de orĭ-ce nedreptate, nicĭ să făcă cheltuelĭ lŏcuitorilor prin conace făr'de plată, ci cu totul să se feréscă şi taxildar şi slujbaş de acel catahrisis ce se urma maĭ nainte în tréba vinăriciuluĭ că şi taxildarul va fi întru osânda ca şi slujbaşiĭ.

13). Poruncim şi Dumnevóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ să daţĭ mână de ajutor taxildaruluĭ şi slujbaşilor cu slujitorĭ îndestuĭ, precum şi zabaţiĭ de pe la judeţe iarăşĭ să le dea ajutorul cel cuviincios, spre a nu se pricinui vre-o pagubă huzmetuluĭ din pricina acésta a neguţătoruluĭ, căcĭ înşĭ-vĕ veţĭ fi rĕspundĕtorĭ, iar împotrivă când veţĭ vedea că taxildarul şi slujbaşiĭ nu urméză ponturilor, nu numaĭ să nu'ĭ îngăduiţĭ a face vre-o urmare şi luare nedréptă, ci încă să ne şi înşciinţaţĭ, căcĭ de se va găsi vre-o urmare împotrivă cât de puţin şi Dumnévóstră n'aţĭ priveghiat lăsând de aŭ trecut cu vederea, să şciţĭ că veţĭ fi osândiţĭ precum în poruncile ce vi s'aŭ trămis la 31 şi la 29 ale trecutuluĭ Iulie vi s'aŭ făcut cunoscut.—1822 August 20.

Cod. 95, pag. 366

judeţele de munte în privinţa huzmetuluĭ oerituluĭ cumpĕrat la lici-

Ḑece poruncĭ la judeţele de munte şi una la Caimacamul pentru huzmetul oerituluĭ ce s'aŭ cumpĕrat de Dumnéluĭ Vornicul Manu, ca să dea ajutor.

Noĭ Caimcamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Dumnóvóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud........facem Dumnóvóstră în scire, că huzmetul vinăriciuluĭ şi al oerituluĭ pe acest următor an s'aŭ cumpĕrat de Dumnéluĭ fratele biv vel Vornic Mihalache Manu, dând şi preţ bun cu care se ajută ţóra a întâmpina neapĕratele cheltuelĭ ale oştirilor Impĕrătescĭ, şi datorie avênd ca şi tacsildariĭ şi slujbaşiĭ să fie ajutaţĭ a se urma cuprinderea ponturilor întocmaĭ, fără a se face vre-o viclenie de către orĭ cine spre paguba huzmetuluĭ saŭ catahiris împotriva ponturilor şi fiind-că oeritul nu se vinde ci se caută de către Dumnéluĭ, de aceea scriem Dumnóvóstră, ca după obiceiul ce s'aŭ urmat în alţĭ anĭ pentru oile ungurescĭ ce încep de acum înainte a se pogorî la vale, are să orînduiască Dumnéluĭ ómenĭ slujbaşĭ şi la locurile unde se cuvine de pază ca să ia tóte acele oĭ în scris şi care dintr'aceĭ Ungurenĭ vor voi să plătéscă oeritul, să şi'l plătéscă, iar care nu vor voi să plătéscă, silit să nu fie făr'de numaĭ să se dea pe chezăşie, care acésta ne fiind vre-o scornire nouă, ci obiceiŭ vechiŭ, urmat maĭ dinainte, poruncim Dumnóvóstră să daţĭ mână de ajutor tacsildaruluĭ şi celor orînduiţĭ paznicĭ pentru acésta, ca să nu se întâmple huzmetuluĭ zăticnire şi pagubă, căcĭ Dumnóvóstră veţĭ fi rĕspunḑĕtorĭ; osebit de acésta în ponturĭ s'aŭ pus ḑiua 20 August după condica Divanuluĭ, ca de atuncĭ să încépă scrisul, căcĭ atuncĭ este şi sorocul vênḑĕreĭ, dar fiind că grabnica întâmplare a trebuinţeĭ oştirilor Impĕratescĭ ne-aŭ silit a'l vinde maĭ 'nainte, de acea unde va avea trebuinţă a începe maĭ 'nainte cu scrisul, maĭ 'nainte, de 20 ale acesteĭ lunĭ să nu fie oprit, căcĭ vênḑarea s'aŭ făcut maĭ 'nainte şi baniĭ jumĕtate s'aŭ numĕrat şi se numĕră, carĭ se istovesc fără zăbavă, ci dar aşa să urmaţĭ negreşit — 1822 August 1,

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Scarlat, Mihălescu.

Iar la judeţul Focşanilor s'aŭ adăogat să nu se îngăduiască a trece până nu vor plăti oerit, precum şi cele ce vor veni de acum înainte în vremea slujbeĭ până la săvĕrşitul cercătureĭ, iarăşĭ să se îndatoréscă la plată.

Cod. 96. pag. 313.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ

Cinstiţilor Dumnóvóstră fraţilor boerĭ biv vel Vornice Constantine Bălăcene, vel Vornice Scarlate Grădiştene, şi biv vel Spătare Scarlate Mihălescule, fiind-că este trebuinţă de a se întocmi catastihul lefilor Cutieĭ de milostenie poh-

taţiune de Vornicul Manu. Urmézá şi «ponturile oeritului pe 1822, constatator din 10 Articole.

. . . .

tesce Divanul pe Dumnévóstră, ca adunându-vě la un loc, să porunciţĭ vameşului Vornicieĭ Obştirilor a aduce înaintea Dumnévóstră catastihul lefilor Cutieĭ, pe carele toorisindu'l şi privind la veniturile Cutieĭ, să întocmiţĭ cu iubire şi dreptate léfa fieş căruia obraz după ipochimen şi să arĕtaţĭ Divanuluĭ în scris. —1822 August 4.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Mihaiŭ Filipescu

Cod. 96, pag. 880.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta frate biv vel Vistiere Grigore Romanet, epistatule al Vornicieĭ Obştirilor, fiind-că jupânesele ce se arată maĭ jos aŭ să ia suma ce se vede de léfă ce aŭ orînduită pe 10 lunĭ de la Septembre al anuluĭ trecut, de când te-aĭ însărcinat Dumnéta cu acéstă epistasie până la sfîrşitul trecuteĭ luneĭ Iulie, ci fiind că acestea sunt fete de boer şi cucóne care nu pot să céră prin biserici şi petrec în mare lipsă, de aceea scriem Dumitale ca pe acestea să le protimisescĭ şi să facĭ tóte mijlócele a li se da léfa ce aŭ să ia negreşit — 1822 August 6.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Nestor, Constantin Mihăilescu, Mihaiŭ Filipescu.

480) Păhărnicésa Catinca Grădişteanca, bez talerĭ 320 ce aŭ luat.
250) Stolnicésa Zamfira Ştirbóica, bez talerĭ 250 ce aŭ luat.
100) Mariéra fiica Medelniceruluĭ Mateĭ Grecénu, bez talerĭ 100 ce aŭ luat.
150) Elena Drugésca.
120) Stolnicésa Zamfira Apostolache, bez talerĭ 80 ce aŭ luat.
40) Stolnicésa Efrosina Ţigara, bez talerĭ 160 ce aŭ luat.
30) Bălaşa Drugănésca, bez talerĭ 150 ce aŭ luat.
100) Strătărésa Elena Popésca ot sf. Ştefan.
1000) Clucerésa Stanca Bălăcénca.
2270.

Cod. 86, pag. 886.

Ponturile oeritului pe anul acesta cu lét 1822.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Fiind-că pe anul acesta cu lét 1822 s'aŭ orînduit cumpĕrătorĭ oeritului din tótă ţéra pe.... tacsildar la sud..... spre a căuta şi a strînge veniturĭ slujbeĭ acestia, urmând întocmaĭ ponturilor ce se coprind maĭ jos, adică:

1) Mitropolia, episcopiile, mănăstirile, metocele, schiturile, Dumnealor boeriĭ de la vel Ban până la vel Clucer de arie, şi jupânesele văduve iarăşĭ până la acéstă treptă, nu aŭ să plătéscă oerit pe drepte vitele lor ce vor avea, după

Cu tótă lipsa de banĭ Caimacamiĭ ordona, la 6 August 1822, luĭ Grigore Romanitis Vornicul Obstirilor, să plătéscă pensiile datorite la

---

cum s'aŭ urmat şi în aniĭ trecuţĭ până acum, ferindu-se însă-şĭ privileghiaţiĭ a nu amesteca şi a tăinui oĭ de ale acelor ce plătesc oerit în oile lor, că va cădea la învinovăţire.

2) Toţiĭ ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ aĭ ţĕreĭ să plătéscă oerit pentru fieş-care óie şi capră, de la una până la ḑece câte 11 banĭ făr'de plocon, iar de la 10 în sus câte 10 banĭ şi poclonul câte 80 de banĭ de nume, asemenea să plătéscă şi câte 4 parale de turmă pentru numĕrătórea şi câte parale douĕ de răvaş ce se dă pe fieş-care nume de plată, care oerit să se ia pe câte vite se va găsla vremea scrisuluĭ.

3) Câţĭ se numesc sudiţĭ şi sunt şeḑĕtorĭ prin politiĭ şi sate ale ţĕreĭ şi aŭ oĭ, să plătéscă oerit asemenea şi tot odată cu ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ pentru oile ce se vor afla la scrisul lor, pentru că şi aceştia asemenea se neguţătoresc în ţéră.

4) Câţĭ sunt sudiţĭ strĕinĭ, a cărora lŏcuinţă este înnăuntru şi aicĭ vin numaĭ cu oile de le pasc în ţéră şi pe urmă iarăşĭ se întorc, aceia aŭ să plătéscă oerit după vechiul obiceiŭ la Decembre, adecă de óie po banĭ 10 şi poclonul până la 10 po banĭ unul, iar de la 10 în sus po banĭ 80 de nume, care acestia aŭ să maĭ plătéscă şi obicĭnuitul văcărit al strĕinilor, adecă câte 33 de banĭ de vita mare, iar pentru vita mică pe jumĕtate, care vită mică se numesc tunşiĭ şi mânzaţiĭ, iar sugĕtoriĭ nu aŭ să se supere, asemenea şi orĭ câţĭ alţĭ vor fi strĕinĭ să plătéscă văcăritul strĕinilor câte banĭ 33 de vita mare după obiceiŭ; la care fórte să se păzéscă obiceiul vechiŭ cu a nu se face vre o urmare împotriva acestor ponturĭ de către orînduiţiĭ slujbaşĭ, şi fiind că ne-am pliroforisit, cum că uniĭ din sudiţĭ amestecă oĭ de ale lŏcuitorilor în oile lor vrênd să păgubéscă Cămara domnéscă, pentru acésta fórte să se feréscă sudiţiĭ a nu o urma, şi ca să se dovedéscă că nu aŭ în oile lor şi altele amestecate să fie datoriĭ a'şĭ arĕta reghiile şi paşaporturile ce aŭ pentru suma vitelor lor la orînduiţiĭ slujbaşĭ şi când se va dovedi că aŭ ascuns oĭ de ale lŏcuitorilor ţĕranĭ, unul ca acela să plătéscă oeritul îndoit.

5) Ţoţĭ lŏcuitoriĭ de orĭ ce tréptă să aibă a arĕta tóte oile lor la slujbaşĭ făr'de a tăinui, căcĭ orĭ carele se va dovedi că aŭ âmblat aşĭ tăinui oile şi ale ascunde cu gând ca să păgubéscă Vistieria, pe unul ca acela nu numaĭ că'l vom osândi la plată, ci îl şi vom pedepsi după trépta ce va fi, şi fieş-care părcălab din fieş-care sat să fie dator a arĕta la slujbaşĭ oile sătenilor, încă şi ale strĕinilor ce se vor afla în préjma satuluĭ, că de se va găsi vre-un părcălab că aŭ sciut oile strĕinilor şi n'aŭ îndreptat pe slujbaşĭ şi le-aŭ tăinuit, acel părcălab se va pedepsi.

6) Câte oĭ se cumpĕră din ţéra de casapĭ-başĭ prin saegiĭ în trebuinţa

cocónele Catinca Grădişteanu, Zamfira Stirbeĭ, Marióra fiica Medelnicerului, Mateĭ Greceanu, Stanca Bălăceanu, Efrosina Ţigara etc.

---

mirieĭ Impĕrătesceĭ, asemenea şi cele ce se cumpĕră de gélepĭ pentru mumbaiaua Ţarigraduluĭ, să fie nesupĕraţĭ de oerit până la sfîrşitul luĭ Noemvrie, dar slujbaşiĭ să fie datorĭ să ia în scris, făcênd catastih pe anume câte sunt ale fieş-căruia gelep şi sub a cuĭ vătaf îngrijire se află, care ctastih să se trămiţă la Visterie spre a ni se da, iar pentru câte oĭ se vor găsi după sfêrşitul luĭ Noembre ale Saegiilor şi Gólepilor, să se ia pentru dênsele oerit întocmaĭ ca şi la ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ, pentru că aceste oĭ rĕmân a se socoti că sunt pentru neguţătoria loi.

7) Pentru câte capre aŭ cumpĕrate zalhanagiiĭ ca să le taĭe la zalhanale, câte vor tăia până la ḑiua sfântuluĭ Dimitrie, adecă până la 26 ale luĭ Octombre, să nu se plătéscă oerit pentru dênsele, după vechiul obiceiŭ, iar câte după sfântul Dimitrie se va găsi viĭ netăete la zalhanale, pentru acelea să plătéscă oerit ca şi ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ; asemenea şi vitele ce aŭ măcelariĭ strînse pentru a le tăia la scaunele politieĭ Bucurescilor, să nu se supere de oerit până la sfântul Dimitrie, Octombrie 26; iar de la sfântul Dimitrie înainte câte vite se vor găsi la eĭ viĭ, netăete, să plătéscă oerit ca si ceĭ-l'alţĭ pământenĭ.

8) Slujbaşiĭ să aibă a se feri de a nu face vre-o pagubă, nedreptate, saŭ cheltuelĭ lŏcuitorilor cu a le lua cevaşĭ pentru hrana lor şi a cailor lor făr'de plată, ci tóte orĭ câte le va trebui să cumpere cu banĭ gata, căcĭ orĭ de care ne vom însciinţa că aŭ urmat împotrivă, nu numaĭ îl vom pune a plăti paguba ci îl vom şi pedepsi.

9. De va căuta acéstă slujbă însuşĭ cumpĕrătorul pe séma sa, să fie cu îngrijire a nu se urma cel maĭ mic catahrisis saŭ nedreptate lŏcuitorilor cu vre-o luare cât de puţină maĭ mult, asemenea şi de o va vinde la alţiĭ să fie cu îngrijire de a nu face şi aceia catahrisis, iar când vre-unul va îndrăzni a se întinde să facă vre-un jaf cât de puţin, să scie că nu va scăpa de grea pedépsă ce are hotărîtă Măria sa prea Inălţatul nostru Domn a face unora ca acelora, adecă cea maĭ uşóră, averea luĭ i se va lua pe séma Cutieĭ milostenieĭ, şi i se va rădica orĭ ce privileghiu va avea saŭ cin de boerie şi se va aşeḑa la Vistierie în rînd cu ţĕraniĭ, iar cea maĭ mare pedépsă este têrgul şi ocna, încă la ceĭ cu vina maĭ mare şi scurtarea vieţeĭ; pentru care are să facă Măria Sa adâncĭ cercetărĭ pe sub cumpăt a descoperi adevĕrul, de aceea dar şi din partea nóstră vĕ sfătuim şi straşnic vĕ poruncim tuturor celor ce veţĭ fi amestecaţĭ într'acest huzmet ca să vĕ feriţĭ şi numaĭ dreptul ce este după ponturĭ să împliniţĭ de la lŏcuitorĭ.

10. Decĭ poruncim şi dumnóvóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, să daţ mână de ajutor tacsildaruluĭ şi slujbaşilor cu slujitorĭ îndestuĭ, precum şi zabiţiĭ de pe la judeţe iarăşĭ să le dea ajutorul cel cuviincios, spre a nu se pricinuĭ

Cu asemenea favorisări a *jupăneselor*, nu se împuţină nevoile

---

vre-o pagubă huzmetuluĭ din pricina acésta a neajutoruluĭ, căcĭ înşi-vĕ veţĭ fi rĕspundĕtorĭ, cum şi împotrivă când veţĭ vedea că slujbaşiĭ nu urméză ponturilor şi fac luărĭ nedrepte, pe de o parte să'ĭ popriţĭ neîngăduindu'ĭ a lua cât de puţin maĭ mult peste cuprinderea ponturilor, iar pe de altă parte să însciinţaţĭ stăpânireĭ, căcĭ de veţĭ trece cu vederea, să sciţĭ că şi dumnévóstră nu veţĭ scăpa făr' de osânda aceea ce vi s'aŭ făcut cunoscută prin publicaţiile ce vi s'aŭ trămis la 21 ale trecutuluĭ Iulie, şi urmarea începereĭ scrisuluĭ oerituluĭ să se facă de la 20 de ḑile ale luneĭ acestia înainte. — 1822, August 20.

Gherasim Buzĕu, Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Constantin Bălăceanu, Mihalache Manu, Scarlat Grădişténu, Scarlat Mihălescu.

Cod. LXXXXVIII, pag. 370.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud . . . . . Dumnéluĭ fratele biv vel Vornic Mihalache Manu cumpĕrătorul oerituluĭ dintr'acele cincĭ judeţe, după cum prin ponturile slujbelor sunt îndatoraţĭ, ci şi tot felul de împotrivirĭ aŭ, iar maĭ vêrtos că nicĭ slujitorĭ nu le daŭ, din care pricină s'aŭ batalisit slujba, şi acésta nu curge din altă decât numaĭ că uniĭ din dumnévóstră fiind rĕŭ nărăviţĭ la jafurĭ şi nedreptăţĭ, îndrăznesc a cere ruşfeturĭ de la slujbaşĭ i tacsildarĭ câte talerĭ 500 şi câte 1000, adecă este şi acésta un mijloc de a îndemna pe slujbaşĭ să facă încărcăturĭ şi jafurĭ lŏcuitorilor, pentru că ceea ce va da Dumnévóstră urméză să'ĭ scótă îndoit şi întreit de la lŏcuitorĭ, şi când dumnévóstră veţĭ fi interesaţĭ le treceţĭ cu vederea şi aşa jafurile se înmulţesc; se vede dar că nicĭ până acum n'aţĭ înţeles acea straşnică hotărîre ce are dată Măria sa Inălţatul nostru Domn pentru uniĭ ca aceia, cum are s'ĭ pedepsiască fără milostivire şi până la viaţă şi cu nicĭ un fel de mijloc nu vor putea pătimi ertăciune, şi dumnévóstră aveţĭ să vĕ mulţămiţĭ cu aceea ce vĕ este canonisit, iar acéstă pricină că catatrecsiţĭ huzmetu şi nu daţĭ slujitorĭ, să sciţĭ că este o învinovăţire din cele marĭ şi sunteţĭ vrednicĭ osîndireĭ, pentru că huzmetul acesta nu este havalea, ci slujbă, şi interes chiar al Vistiereĭ domnescĭ, din care huzmetul Dumnéluĭ fratele Vornic Manu aŭ întâmpinat cu dare de banĭ şi maĭ înainte de sorocul ce aŭ avut la mare păs pentru binele obştesc şi preţ mare aŭ dat, care altul nimenĭ nu 'l aŭ dat, şi acéstă urmare a dumnévóstră de o vom face cunoscută Măriei sale luĭ Vodă, să sciţĭ că pe lângă altă osândă, nu veţĭ maĭ putea lua chivernisélă în tótă viaţa dumnévóstră; dar vreţĭ să ḑiceţĭ că n'aţĭ cerut ruşfet, pentru că nu póte eşi martorul acesta ce aŭ provalisit; înţelegerea însă este nedarea slujitorilor, că pentru rusfet n'aţĭ vrut să daţĭ slujitorĭ, de aceea straşnic vĕ poruncim ca să vĕ lipséscă fumurile de rusfet şi slujitorĭ să daţĭ îndestuĭ nu cu osebire decât alte dăţĭ, ci cum s'aŭ

țěreĭ și nicĭ se afla mijlocul de a se maĭ scade din birurile și havaeturile care apăsaŭ numaĭ asupra grumazilor bieților țěranĭ.

---

urmat în alțĭ anĭ trecuțĭ, și huzmetuluĭ să'ĭ facețĭ ajutor cu tótă silința ca la o slujbă ce este a Vistieriei domnescĭ, căcĭ orĭ ce pagubă va arěta slujbașiĭ că s'aŭ făcut din pricina neajutoruluĭ dumnévóstră, să scițĭ că este cel dintêĭ pont a vě îndatora să plătițĭ din casele dumnévóstră, iar catahrisis necum că nu îngăduim a se face, ci încă și Dumnéluĭ Vornicu aŭ dat strașnice poruncĭ a nu se face de tacsildarĭ și de slujbașĭ cât de puțină luare maĭ mult peste ponturĭ, și că vețĭ îndrepta greșala să avem fără de zăbavă rěspunsul dumnévóstră. — 1822 Septembre 8.

Gherasim Buzěu, Barbu Văcărescu, Scarlat Grădișteanu, Nestor, Scarla Mihălescu

Cod. LXXXXVI, pag. 344.

Către dumnélor boeriĭ Caimacamĭ.

După buiurdizma de la acéstă jalbă a luĭ Dumitrache Buescu din sud Buzěŭ, făcênd cercetare am vě̆dut că plângerea luĭ este pentru Iancul Colceag vătaful plaiuluĭ Slănicul din sud Buzěŭ, pricină fiind că el aŭ fost rînduit de vameșiĭ județuluĭ a strînge vama în plaiŭ și numitul s'aŭ arětat cu tot felul de împotrivire la căutatul vămiĭ, ale căruia urmărirĭ le arată în faptă, iar în cele după urmă la un têrg 'l-aŭ și bătut strașnic de se află bolnav, rupêndu'ĭ și hainele, cum și baniĭ ce avea strînșĭ aĭ vămiĭ s'aŭ risipit, i alțĭ banĭ ce era să se strîngă de la acel têrg s'aŭ perdut cu totul, cerênd ca cu mumbașir să se cerceteze și pagubile i cheltuelile ce i s'aŭ pricinuit și îĭ pricinuesce să le împlinéscă, cum și pentru necinstea bătăeĭ să i se facă rěsplătire, saŭ să se aducă aicĭ să se judece ; decĭ pentru a se descoperi adevěrul să se dea porunca dumnévóstră către dumnélor, boeriĭ Ispravnicĭ aĭ județuluĭ, să cerceteze cu scumpětate pricina acésta, atât înaintea dumnélor, cât și la fața loculuĭ și orĭ să despăgubéscă și să odihnéscă pe jăluitor a nu maĭ veni să jăluiască, saŭ să însciințeze pricina cu întréga pliroforie, maĭ vêrtos pentru pricina bătăeĭ cum s'a întêmplat. — 1822, August 22.

Vel Logofět.

Cod. LXXXXIX, fila 147.

Noĭ Caimacamiĭ țěreĭ rumânescĭ

După arětarea ce ne face Dumnéluĭ fratele Epistatul Logofețieĭ țěriĭ de sus printr'acéstă anafora, poruncim dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ județuluĭ să facețĭ urmare întocmaĭ precum în dos se coprinde. — 1822, August 22.

Gherasim Buzěu, Barbu Văcărescu, Dumitrașco Racoviță, Mihalache Manu, Scarlat Grădișteanu, Nestor.

Cod. LXXXXIX, fila 147 v.

Slujbele Căminăritului, a vitelor de pripas, (Vorniciile), şi cele-l-alte asemenea continuă a esiste.

In note aducem acte relative la ele.

1822 Iulie 9. Prin pitacul Căimăcămiei s'aŭ dat slujba căminăritului Dumnisale biv vel Vornicu Fotache Ştirbeiŭ.

Cod. LXXXXVI pag. 298.

Noi Caimacamii ţĕrei rumânesci.

Cinstite Dumnóta frate biv vel Vistiere Grigorie Romanet, Epistatule al Vorniciei Obştirilor, fiind trebuinţă de a sci Divanul pe cumpĕrătorii slujbei Vorniciei de pripasuri dintr'acest următor an, adecă din tótă ţéra, să bine-voesci Dumnóta a ni se trămite o fóie de numele cumpĕrătorilor de judeţe ori vêndute de vor fi fost, saŭ pe séma Vistieriei, care făr'de zăbavă să aştéptă de la Dumnéta acéstă pliroforie: — 1822 Iulie 30.

Venedict Troados, Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Constantin Bălăceanu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu, Nestor Scarlat Mihălescu, Mihăiţă Filipescu.

Cod. 96, pag. 314.

Noi Caimacamii ţĕrei rumânesci.

Dumnévóstră boerilor Ispravnici ot sud..... Fiind că are trebuinţă Divanul de a sci pentru Vorniciile de pripasuri, care este venit al Cutiei de milostenie, în ce chip s'aŭ vêndut pe următorul an şi câtă sumă aŭ prins, şi fiind că Dumnélui biv vel Vistierul Grigorie Romanet, epistatul Vorniciei Obştirilor, la întrebarea ce i s'aŭ făcut pentru acésta, ne-aŭ arĕtat prin Anafora, că Vorniciile de pripasuri din 12 judeţe de dincóce de Olt s'aŭ dat asupra boerilor Ispravnici ai judeţelor cu porunca stăpânirei, ca să se vîndă cu riza-pazar la muşterei ce se vor găsi, de aceea scriem dumnévóstră, să ne înşciinţaţi cui s'aŭ vêndut Vornicia de pripasuri dintr'acel judeţ, şi în ce preţ s'aŭ dat, de aŭ rĕspuns cumpĕrătorii toţi banii preţului şi unde se află acei bani, însemnând şi numele cumpĕrătorului, însă acéstă pliroforie cerem să fie curată şi adevĕrată, căci are să facă Divanul în urmă scumpă cercetare prin într'adins orînduit, şi ceea ce se va vedea tăinuit de dumnévóstră veţi fi osândiţi a plăti îndoit şi vĕ veţi şi dojeni, iar care din dumnévóstră nu veţi fi fost Ispravnici la vremea vêndĕrei Vorniciei să dea sameşul fóie anume sub iscălitura sa, care făr'de zăbavă să o trămiteţi.

Cod. 96. pag. 314

Noi Caimacamii ţĕrei rumânesci.

Cu cale fiind Anaforaua acésta a dumnélui fratelui biv vel Vornic Mihalache Manu epistatul logofeţiei ţĕrii de sus, după pliroforia ce ni se dă asupra

Tot în note şi câte-va acte referitóre la Vămî. Aceste, de sigur cu anevoe să reorganiséză în urma eterieĭ şi a resmeţieĭ luĭ Tudor.

pricinoĭ, poruncim Dumitale tacsildarule al vinăriciuluĭ din sud..... să facĭ urmare întocmaĭ precum în dos se coprinde.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Constantin Văcărescu, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu. — 1822 August 10.

Cod. 99, fila 131.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.
Către dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ ot sud Vlaşca.

Spirea şi Sterie vameşiĭ dintr'acel judeţ prin jalba ce aŭ dat, fac arĕtare că neguţătoriĭ ce aŭ strîns vite marĭ şi micĭ de prin sate, ne urmând ponturile vămeĭ de la capul 25 a sigurifsi vama de la lŏcuitorĭ unde n'aŭ fost vameşiĭ faţă îĭ daŭ foĭ de nume pe care nu'ĭ póte găsi şi ca să nu se păgubéscă dreptul vămeĭ cere a se îndatora numiţiĭ neguţătorĭ să'ĭ plătéscă dreptul; pentru care vĕ poruncim să cercetaţĭ faţă cu aceĭ neguţătorĭ şi după cuprinderea ponturilor vămeĭ urmând, să'ĭ faceţĭ împlinire de dreptul ce va avea a lua saŭ fiind pricină într'alt chip şi nu se va odihni vre-o parte, cu Anaforaua dumnévóstră să'ĭ sorociţĭ la Divan şi cine va rĕmânea de judecată va plăti cheltuiala părţeĭ ce va avea dreptate. — 1822 August 30.

Barbu Văcărescu, Dumitraşco Racoviţă, Mihalache Manu, Nestor, Scarlat Mihălescu.

Cod. 96, pag. 340.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Fiind că ne-aŭ venit însciinţare de la Dumnéluĭ Mustafa Aga zabitul Secuenilor, cum că un unchiaş Lupul de la Păltinenĭ dintr'acel judeţ cu doĭ feciorĭ aĭ luĭ ajungêndu-se cu ceauşul vătafuluĭ de plaiŭ aŭ cacirdisit 110 vite marĭ peste hotar şi vameşul cu zabitul aflându-o aŭ mers cu neferĭ de aŭ cercetat şi aŭ dat pe numitul trecĕtor al vitelor în paza vătafuluĭ de plaiŭ şi vătaful luându'ĭ talerĭ 700 i-aŭ dat drumul făcêndul scăpat, care acésta fiind împotriva rînduelei şi a nizamuluĭ, orînduim pe Costache Negrescu Logofĕt za Divan, să mérgă de aicĭ la sud Saac dimpreună cu nefer de la Dumnéluĭ başbeşléga, cu care poruncim ca prin marifetul dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ să facă orînduitul Logofĕt cu dumnévóstră scumpă cercetare, maĭ întêiŭ să nu fie vitele acestea Ungureneşcĭ cu reghe aduse dinnăuntru care sunt slobode a trece, şi de se va găsi că vitele sunt ale ţĕreĭ de aicĭ să cerceteze apoĭ ce vătaf era, adecă cel ce aŭ eşit saŭ cel ce este acum, carele aŭ luat aceĭ talerĭ 700 şi aŭ slobodit pe vinovat? şi care vătaf se va găsi că aŭ fost amestecat la acéstă pricină dimpreună şi cu acel ceauş i cu însciinţarea Dumnévóstră boerilor Is-

Comerț, Industrie. Circulările Caimacamilor de la 22 Iulie anunțând era nouă a îndepărtăreĭ strĕinilor din slujbele statuluĭ a bucurat pe neguțătoriĭ pămêntenĭ, carĭ aŭ interpretat'o în favórea lor.

Am vĕḑut cum prin convențiunea cu Austria neînțeléptа Otcârmuire a ultimuluĭ Domn a dat acces în bresle şi comerț supuşilor strĕin sub pretext că şi aceştia se vor supune la tóte dările impuse comercianților şi industriaşilor pămêntenĭ. N'aŭ întârḑiat aceştia să simță efectele desastróse ale învoireĭ amintite, de aceea când Caimacamiĭ anunțară țĕreĭ înlăturarea strĕinilor din slujbe, neguțătoriĭ şi industriaşiĭ

---

pravniciĭ şi cu a mumbaşiruluĭ, cercetare şi descoperire luându'ĭ, să'ĭ aducă aicĭ. — 1822 Iulie 8.

Mitropolit, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Romanitis, Alexandru Nenciulescu.

Cod. 96, pag. 297.

Porunca ce s'aŭ făcut la jalba mahalagiilor mahalaleĭ dimprejur.

Cât pentru astuparea şanțurilor i aruncarea gunoĭuluĭ şi strîmtorarea Dâmboviţeĭ, cinstita Spătărie după hotărîrea Otcârmuireĭ, să facă urmare întocmaĭ, iar pentru întinderea cu binale i garduri în ulițe, cinstite Dumnéta frate vel Vornice Scarlate Grădiştene, să cercetezĭ şi după anaforaua obştéscă ce se află la Vornicia Obştirilor întocmaĭ urmând, să ne arĕțĭ în scris prin zapciŭ hatmănesc. — 1822 Iulie 10.

Vel Logofĕt.

Cod. 96, pag. 299.

Noĭ Caimacamiĭ țĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite dumnéta frate, Epistatule al Spătărieĭ, fiind că în porunca ce s'aŭ dat prin pitac a lipsi catahrisitul şi a se păzi hotărîrea obştéscă cea de la lét 1809, nu se coprinde pentru poscele ce vine din țéra turcéscă i pentru icre din țéra turcéscă şi din bălțile țĕreĭ, că acelea de şi sunt apĕrate într'acea hotărîre, dar în urmă s'aŭ pus la dare cum în catalog se coprinde, şi cu tóte că prin cuvênt s'aŭ făcut cunoscut Dumitale că la acelea să aibă voĭe vameşiĭ aşĭ lua vama, iar ca să nu găséscă vameşiĭ pricină scriem Dumnétale, că la acestea să nu fie vameşiĭ zăticnițĭ, iar luarea de un leŭ şi patru parale de carul cu cărbunĭ cu pricină de cântar, fiind scornire nouă şi catahrisis, să lipséscă — 1822 August 28.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviță, Mihalache Manu, Iordache Golescu Nestor, Scarlat Mihălescu.

Cod. 96, pag. 339.

pămêntenĭ cerură îndepărtarea egalmente din comerț şi industrie a strĕinilor. Mulțĭ Ispravnicĭ interpretară afacerea ca şi neguțătorii. De aci violente reclamațiunĭ, care obligară pe Caimacamĭ să dea următórea circulare:

Publicațĭ la 12 județe pentru strĕinĭ așĭ metahirisi negoțul lor în pace.

Noĭ Caimacamiĭ țĕreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud . . . . vĕ facem în scire, că ne-aŭ venit la auḑ, cum că dumnévóstră oprițĭ pe arendașĭ i pe neguțătorĭ din neguțătoriile lor cu cuvênt că sunt strĕinĭ, în puterea cărțeĭ ce vi s'aŭ trămis la Iulie 24, care acele cărțĭ căutându-se nu se vĕḑu poruncă către dumnévóstră a opri saŭ a zăticni pe cinevașĭ cu nume de strĕin, ci ritoricos vi se face sciut că la slujbele i la maslahaturile țĕreĭ aŭ să se pue pămêntenĭ iar nu strĕinĭ, adecă după ce va veni Măria sa prea Inălțatul nostru Domn în scaun, precum Măria sa va porunci are să se facă şi dumnévóstră neînțelegênd noima cuprinderei cărțeĭ, că ḑice că are să facă, iar nu că să facețĭ ceva, cum dar ațĭ îndrăznit să oprițĭ neguțătoriile şi pe arendașĭ maĭ vèrtos vameșĭ și alțĭ cumpĕrătorĭ de huzmeturĭ, cu nume de strĕinĭ; ci dar strașnic vĕ poruncim, că ceea ce ațĭ făcut să o îndreptațĭ, casă nu se facă pagubă vre-unuia în vre-un fel de chip, că înșivĕ vețĭ cădea la învinovățire a plătĭ paguba lor; de care să avem şi rĕspuns.—1822 August 10.

Serafim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrașco Racoviță, Constantin Bălăcénu, Scarlat Grădiștênu, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. 96,pag. 326.

Cât privesce breslele nu găsim sub scurta guvernare a Caimacamilor decât un proces dintre isnaful cojocarilor groșĭ cu vama[1]. Acésta

---

[1]) *Către dumnélor boeriĭ Caimacamĭ.*

După buiurdizma de la acéstă jalbă a isnafuluĭ cojocarilor groșĭ de aicĭ din Bucurescĭ, prin Zapciu hătmănesc s'aŭ înfățișat la Logofeție cu vameșul oboruluĭ Bucurescilor, pricină avênd pentru vama peilor de miel ce le lucréză în prăvăliile lor, s'aŭ căutat ponturile i catalogul vămiĭ și se găsi în catalog scris: «hârșiile ce obicinuesc de ia de la turme islicariĭ i cojocariĭ groșĭ asupra fătăciunеĭ oilor, unde le duc de le lucréză să plătéscă de una 9 banĭ, iar peile «de miel albe i negre ce cumpĕră și se neguțătoresc cojocariĭ groșĭ de le fac «căciulĭ, blane și cojóce să aibă a se face urmare hotărîreĭ ce s'aŭ făcut, ca pentru «câte dintr'acele peĭ cumpĕrate orĭ de pe afară saŭ de pe la măcelarĭ, nu «avea cărțulie că aŭ plătit vênḑĕtorul vama, să plătéscă cojocarul de una «banĭ», după care coprindere a cataloguluĭ li s'aŭ ḑis cojocarilor că sunt d

pretinde să plătéscă cojocariĭ vamă pentru peile ce strîng pentru ale

---

pentru peile ce aŭ adus la prăvăliile lor de le lucrézǎ, pentru câte nu va fi vama plătită de eĭ saŭ de vênḑĕtorĭ, să plătéscă vama şi rĕspunseră că aceste pieĭ le strîng de la Paşcĭ până la lăsatul seculuĭ, în care vreme sunt muştereĭ strĕinĭ de cumpĕră şi le scot de aicĭ carĭ plătesc vama căcĭ nu taĭe numaĭ măcelariĭ mieĭ, ci taĭe obştea la casele lor, i simigiiĭ de vênd fripturĭ şi din pricină că eĭ nu pot apuca de strĕinĭ, şi într'acest an fiind slobodḑenie de a tăia mieĭ aŭ cumpĕrat şi eĭ mieĭ de afară ca 1- o mie două, şi aducêndu'ĭ aicĭ de i-aŭ tăiat, vênḑênd carnea, iar peile le-aŭ oprit pentru meşteşugul lor, pentru care peĭ le-aŭ luat vameşiĭ câte 4 parale de unul; aŭ cumpĕrat puţine peĭ şi de pe la măcelarĭ, carĭ măcelarĭ plătesc vamă la scaune, póte dintr'ênşiĭ vor fi cumpĕrat şi de la alţiĭ dar prea puţine, şi că ponturile acestea nu sunt nouă ci vechĭ şi nicĭ de un vameş n'aŭ fost supĕraţĭ într'acest chip, nicĭ că aŭ fost vre-o dată îndatoraţĭ să aducă toscherea de la ceĭ ce le vênd lor şi nicĭ póte să se cunóscă în prăvălie marfa ce este nouă, pentru că eĭ aŭ marfă în prăvăliĭ şi din treĭ patru anĭ plătită la alţĭ vameşĭ vechĭ şi nicĭ o dată nu se deosebeşce, ci o amestecă cu nouă ca să se trécă, rugându-se a nu li se face obiceiŭ noŭ, după cererea acestor vameşĭ, ca să le numere marfa în prăvăliĭ; s'aŭ ḑis vameşilor cu ce cuvênt cer câte patru parale de miel, în vreme ce catalogul scrie pentru mieiĭ ce se vênd în politie să dea vamă câte 2 parale de unul? şi rĕspunseră, că cele-l-alte câte două parale le-aŭ luat pentru peĭ, fiind-că peile de miel ce se vênd de neguţătorie aşa sunt puse la catalog, iar cojocariĭ căcĭ sunt pentru meşteşugul lor de aceea sunt puşĭ câte o para la pele şi ceea ce vor fi dat maĭ mult să se socotéscă şi le va ţinea în sémă, fiind scris la vamă ce mieĭ aŭ adus şi aŭ plătit, asemenea şi pentru peile vechĭ din aniĭ trecuţĭ iarăşĭ nu'ĭ supĕră, cum şi peile ce vor fi cumpĕrate de la măcelarĭ să arĕte fóie şi le va ţinea în sémă, iar numaĭ peile ce le-aŭ cumpĕrat de pe la alţĭ din politie şi de pe la simigiĭ, căcĭ simigiiĭ, prin judecata Logofeţieĭ s'aŭ apĕrat de la acelea fac cerere să plătéscă, pentru care s'aŭ îndatorat cojocariĭ să se învoiască cu vameşiĭ şi fiind că nu s'aŭ maĭ putut învoi ci aŭ maĭ supĕrat cu jalbă, arĕt dumnévóstră pricina că cojocariĭ cer apĕrare cu obiceiul ce li s'aŭ urmat ca să nu intre prin prăvăliĭ a le face zmăcinărĭ mărfeĭ, iar vameşiĭ cer, după cuprinderea cataloguluĭ ce maĭ sus se arată ca să plătéscă vamă peile ce n'aŭ dovedit că aŭ plătit ḑicênd că de aŭ fost ceĭ din nainte vameşĭ făr'de îngrijire eĭ îşĭ cer dreptul, şi după cuprinderea cataloguluĭ avênd cuvênt vameşiĭ la cererea lor, găsesc cu cale să se dea poruncă la Dumnéluĭ vel Hatman să îndatorésca pe cojocarĭ, ca orĭ prin învoire, saŭ cu alt mijloc care vor găsĭ între eĭ maĭ înlesnitor, să plătéscă dreptul vămiĭ. - 1822, August 28.

Mihalache Manu, vel Logofĕt.

Cod. 101, fila 160.

preface în căciulí, blănĭ, cojóce. Dênşiĭ refusă. Urméză înfăţişărĭ de judecată. Marele Logofèt Mihalache Manu, dă dreptate vameşilor.

De la Logofeţia cea mare a ţĕreĭ de sus.

Cinstite Dumnéta Epistatule al hătmănieĭ, după jalba vameşiuluĭ Oboruluĭ de aicĭ din Bucurescĭ prin zapciul Dumitale s'aŭ înfăţişat la Logofeţie cu cojocariĭ groşĭ de aicĭ, pentru vama peilor ce le strîng de meşteşugul lor că nu se supun a o plăti, s'aŭ căutat la catalogul văimeĭ şi se găsi scriind pentru peile de miel albe i negre ce cumpĕră şi se neguţătoresc cojocariĭ groşĭ de le fac căciulĭ, blane şi cojóce, ca pentru câte dintr'acele peĭ cumpĕrate orí după afară, saŭ de pe la măcelarĭ nu vor avea cărţulie că aŭ plătit neguţătorul vama, să plătéscă cojocarul de una treĭ banĭ, după care cuprindere a cataloguluĭ cerură vameşiĭ orĭ să arĕte cărţuliĭ că aŭ plătit vama, saŭ să arĕte pe vêndĕtorĭ şi pe eĭ nu'Ĭ va supĕra; rĕspunseră cojocariĭ că în prăvăliile lor aŭ marfă şi de doĭ-treĭ anĭ plătită la vameşiĭ de maĭ nainte, şi de la Paşcĭ până la lăsatu seculuĭ de dulcele Pasceluĭ fiind-că se taĭe micĭ în politie de mulţĭ, sunt şi muştereĭ mulţĭ de prin alte părţĭ de le cumpĕră, iar trebuinţa lor şĭ-aŭ făcut'o că aŭ cumpĕrat mieĭ de i-aŭ tăiat eĭ şi carnea aŭ vêndut'o iar peile le-aŭ oprit, pentru carĭ mieĭ aŭ plătit câte 4 parale la vameşĭ, aŭ cumpĕrat şi de pe la măcelare puţină sumă, carĭ măcelarĭ aŭ vama plătită la vameşĭ, iar din peile mieilor cĭ taĭe simigiiĭ şi alţĭ casnicĭ din mieiĭ ce cumpĕră în politie şi le vênd câte una n'aŭ putut să cumpere din pricina strĕinilor, că le înălţa la preţ, dar póte că vor fi şi cumpĕrat dintr'ale lor prea puţin lucru şi aceĭ strĕinĭ şi-aŭ plătit vama lor; s'aŭ ḑis vameşilor cum aŭ luat câte patru parale de miel? şi rĕspunseră că mieiĭ ce vin în politie sunt rînduiţĭ la vamă precum vĕḑurăm din catalog a da câte 2 parale de unul, iar cele-l-alte două parale sunt pentru pele, căcĭ la alţĭ ómenĭ unde se vênd de neguţătorie sunt orînduite câte 6 banĭ, iar numai la cojocarĭ căcĭ sunt pentru meşteşugul lor sunt rînduite câte treĭ banĭ şi să vie să se socotéscă că le va pune la socotólă pentru miel şi pele câte treĭ parale. Asemenea şi pentru peile vechĭ din aniĭ trecuţĭ i pentru peile ce le vor fi cumpĕrat de la măcelarĭ nu'Ĭ supĕră, ci numaĭ pentru peile ce le-aŭ cumpĕrat de pe la simigiĭ (căcĭ simigiĭ prin judecata Logofeţieĭ s'aŭ apĕrat, i de la alţiĭ din politie şi cele ce vor fi aduse de afară care n'aŭ trecut prin vamă, de la acelea cere să plătéscă; pentru care, s'aŭ îndatorat cojocariĭ să se învoiască cu vameşiĭ şi ceea ce va fi cu dreptul să plătéscă. Se jăluiră vameşiĭ şi de asta că zapciul hătmănesc ne făcêndule zor, nicĭ până acum n'aŭ venit cojocariĭ aşĭ arĕta socotéla fieş-care şi să plătéscă dreptul văimeĭ ce va fi cu cale. Ci dar să poruncescĭ zapciuluĭ a îndatora pe cojocarĭ făr'de pre-lungire să mérgă la vameşĭ, stând mumbaşir asupră-le, ca cu mijlocul dreptăţeĭ plătind vama ce se va cădea, să se

O afacere care agită comerţul este schimbarea frequentă a cursuluĭ monedeĭ. O asemenea schimbare s'a întèmplat, după cum s'a vědut, sub Otcârmuirea Valahieĭ.

Acésta dă ocasiune zarafilor evreĭ, armenĭ, şi creştinĭ să facă un comerţ ilicit cu monedă în paguba negoţuluĭ. Pentru a se curma asemenea comerţ, Caimacamiĭ daŭ următórea poruncă:

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ

Cinstite dumnóta frate vel Agă, fiind-că ne-am pliroforisit cum că zarafiĭ evreĭ, i armenĭ, i crescinĭ, şi mulţĭ din slujbaşiĭ ce obicinuesc de fac zaraflâc nu îndestul că este chesatlâc de alişverişurĭ din pricina scădereĭ banilor (care scădere fiind cu poruncă Impěrătéscă urmóză a se păzĭ), dar eĭ încă aŭ început a strînge paralele cele mărunte dând baş la leŭ 4 parale, şi aşa cu acésta se pricinuesce un mare cheder la toţĭ de obşte negăsindu-se parale mărunte, de aceea scriem, ca adunând înaintea Dumitale pe toţĭ aceia ce metaherisesc zaraflâc, să le daĭ straşnică poruncă a se părăsi de acum înainte a nu maĭ strînge paralele cele mărunte, căcĭ de se vor maĭ dovedi cu acest fel de urmărirĭ straşnic se vor pedepsi spre pilda şi altora, şi tóte acele parale ce se vor găsi la eĭ strînse într'acest chip li se va lua controbont şi Dumnóta frate vel Agă să îngrijescĭ pentru acésta, dând straşnic poruncă zapciilor tèrguluĭ, ca pe cel care se va prinde cu o urmare ca acésta, să'l aducă la Dumnéta, şi Dumnóta să ni-l arěţĭ nouě — 1822 August 4.

Serafim Buzěŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Scarlat Mihălescu.

Cod. 96 pag. 330.

Ţěranĭ. Un moment sperase şi bietul ţěran că noua domnie pămênténă va aduce îmbunătăţirea sórteĭ luĭ. In acéstă speranţă maĭ multe sate şi unele chiar ale boerilor Caimacamĭ reclamă în contra arendaşilor orĭ a proprietarilor. S'a rěspuns ţěranilor de Caimacamĭ, că «Luminaţia Sa Paşa nu numaĭ că nu strică pravila (ponturile), cĭ încă maĭ vêrtos le întăresce» şi totuşĭ Caimacamiĭ recunosc că şi ţěraniĭ aŭ pătimit în resvrătirea anuluĭ trecut. Apoĭ pentru asemenea pătimire

---

desfacă a nu maĭ jălui, iar de curge acésta din nevrednicia zapciuluĭ, să orînduescĭ altul, căcĭ de când s'aŭ înfăţişat aŭ trecut multe dile şi zapciul nu aŭ maĭ făcut urmare.—1822 August 12.

Vel Logofět.

Cod. 96 pag. 327.

Caimacamiĭ dór atita concesiune fac, că ţăraniĭ să dea cea poruncită de pravilă «cu repaos»[1].

---

1) *Porunca ce s'aŭ făcut către Ispravnicatul Argeşuluĭ în pricina lŏcuitorilor satuluĭ Căinenĭ dintr'acel judeţ.*

Noĭ Boeriĭ Caimacamĭ aĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Dumnévóstră boerilor Ispravnicĭ ot sud Argeş, fiind-că după al doilea jalbă ce aŭ dat Măriei sale Paşeĭ lŏcuitoriĭ satuluĭ Căinenĭ dintr'acel judeţ, cerênd de a'şĭ întórce înapoĭ moşia lor ce li s'aŭ luat în chip de vêndare de rĕposatul Domn Suţul şi în urmă s'aŭ vêndut luĭ Vrana, care pricină cu tóte că s'aŭ orînduit în cercetarea nóstră, dar fiind-că sineturile luĭ Vrana nu fură de faţă de a se putea face cercetare şi jăluitoriĭ ne maĭ putênd şedea ca să piară aicĭ în cheltuială până când se va aduce acele sineturĭ după sorocul vechilului ce şi-aŭ pus, şi despre altă parte fiind-că aşteptăm şi bună venirea Măriei Sale luĭ Vodă, de aceea jăluitorilor li s'aŭ dat drumul a merge la casele lor, iar dumnévostră când veţĭ primi însciinţare de la noĭ că aŭ sosit stăpânirea, atuncĭ să faceţĭ cunoscut jăluitorilor a se scula să vie aicĭ să se judece, căcĭ până atuncĭ póte să vie şi însuşĭ Vrana cu sineturile de faţă. — 1822 Iulie 8.

Mihalache Manu, Scarlat Grădiştênu, Romanitis.

Cod. 96 pag. 297.

Noĭ Caimacamĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

La acéstă Anafora a judecăţiĭ Departamentuluĭ de opt nerĕmâind odihniţĭ lŏcuitoriĭ din satul Palanga sud Dâmboviţa, Dumnéluĭ vel Hatman al Divanuluĭ i-aŭ înfăţişat şi înaintea nóstră cu Tudorache arendaşul prin vechil Gheorghe Grămăticul, cerênd ca să nu fie siliţĭ a face maĭ multă clacă decât 6 ḑile pe an, pentru care ḑic că plătesc ceĭ cu trăgĕtorĭ talerĭ 7 şi fără trăgĕtorĭ talerĭ 6 şi câte o găină după vechiul obiceiŭ ce li s'ar fi urmat, iar de carul cu lemn şi de ḑiua de plug să fie cu totul ertaţĭ, aflându-se ómenĭ scăpătaţĭ, de şi fac hrana pe alte moşiĭ, căcĭ pe numita moşie Palanga ar fi numaĭ cu casele şeḑĕtorĭ; iar vechilul împotrivă rĕspunse, că de a le face uşurare şi musaadea de cele ce sunt orînduite şi canonisite în pravilă a da un lŏcuitor stăpânuluĭ moşieĭ nu se împotrivesce, dar încă să mérgă către sineşĭ cu rugăciune, iar să nu'l tragă prin Divanurĭ şi judecaţĭ. Asupra cărora provlimĭ li s'aŭ dat lŏcuitorilor să înţelégă, că Otcârmuirea şi Luminaţia sa Paşa nu numaĭ *că nu strică pravila şi obiceiul pămêntuluĭ, cĭ încă maĭ vêrtos le întăresce*, pe care'ĭ hotarîm şi'ĭ osîndim ca tocmaĭ după acéstă Anafora a judecăţiĭ să fie următorĭ, atât pentru obiceiul pravileĭ, cât şi pentru rĕspunderea celor în natură *să le dea cu repaos pentru căcĭ aŭ pătimit şi eĭ în rĕsvrătirea anuluĭ trecut*, care acésta să o cunóscă ca un har şi musaadea de la judecată, şi numaĭ acum pentru desl cuvinte ce ḑic dumnélor boeriĭ judecătorĭ, iar nu pentru tot-d'aun

Cu referința la țiganî un singur act găsim din timpul Caimaca-

---

pravila are așĭ avea întru tóte și către toțĭ fără osebire puterea și urmarea sa, iar la provlima ce maĭ făcură lŏcuitoriĭ aceștia, că n'aŭ locurĭ și altele cele de hrana vitelor lor pe acéstă moșie Palanga, vor da osebită jalbă de li se vor face îndestulare la dreptatea ce vor avea. — 1822 Iulie 15.

Mihalache Manu, Scarlat Grădiștenu, Grigorie Romanitis.

Cod. 101, fila 128.

Către Dumnélor Boeriĭ Caimacamĭ.

După buiurdizma ce se dă la acésta jalbă a lŏcuitorilor clăcașĭ din opt sate după moșia Bucovul din sud Saac, a dumnélor boerilor Filipeștĭ i Racoviteștĭ, s'aŭ înfățișat înaintea mea patru dintr'ênșiĭ anume: Dan și Vasile din satul Tufele, i Ion ot Pescĭ și Gheorghe din satul Bucovelul, vechilĭ cu adeverință în scris și de la cele-l-alte sate după acéstă moșie Bucovul, cu Medelnicerul Iamandi ce aŭ fost arendaș, aducênd și însciințarea dumnélor boerilor Ispravnicĭ de la trecutul Iunie 16, care citindu-se se plânseră locuitoriĭ, că nicĭ o cercetare, nicĭ alegere și îndestulare la năpăstuirile ce aŭ cercat de la numitul arendaș și de la un Lascăr Epistatul moșieĭ, ce nu fu aicĭ față, nu li s'aŭ făcut, nicĭ n'aŭ fost față, nicĭ vre-o hotărîre domnéscă de judecățile ce aŭ avut cu dumnélor stăpâniĭ moșiilor, cerênd a li se păzi obiceiul vechiŭ ce aŭ avut. I'am întrebat dar la ce sunt năpăstuițĭ? și arĕtă că pentru dijma porumbuluĭ le-aŭ luat opt banițe de pogon, cu banița de oca 42 și porumbul nu l'aŭ primit tómna, ci primăvara, uscat; și la fên că eĭ aŭ curăturile lor din pădure, și aŭ obiceiŭ de da câte 20 parale de car, iar acum le ia câte 2 leĭ de car, și nu îndestul cu aceea, ci le pune cu încărcătură unde este un car, douĕ, treĭ, deosebit și la pogónele de vie ce aŭ s'aŭ făcut o mĕsurătóre de lôt 1820, începênd de vară și până pe iarnă când s'aŭ început rĕsvrătirea, cu care mĕsurătóre se vĕd prea mulțĭ încărcațĭ; puind și pruniĭ, pentru care prunĭ daŭ din 10 unul, încă arendașul cu năpăstuire le-aŭ luat rachiŭ; aŭ pus și ripele i crângul ce este la loc nerodnic, cerêndu-le po talerĭ 2 de pogon, și cu tóte că eĭ n'aŭ plătit, dar se află în prigonire, cum și la clacă, dacă face slujbă cu carul le ține în sómă numaĭ ḑiua omuluĭ, i carul de lemne ce este să dea la Crăciun n'aŭ vrut să priméscă lemnele, căcĭ sunt eftine, câte un leŭ și câte 50 de parale, ci le aŭ luat câte talerĭ 3, și pentru ḑiua de plug, că îĭ apucă să plătéscă în banĭ câte talerĭ 5 ḑiua. Impotrivă rĕspunse arendașul, că la nimic nu le-aŭ făcut năpăstuire, întêiŭ pentru dijma porumbuluĭ că le-aŭ luat cu banița moșieĭ ce din vechime s'aŭ urmat, care póte să fie ca 28 oca, și pentru óreșĭ-care mărime a banițeĭ sunt slobodĭ și eĭ de taĭe lemne din pădure pentru vênḑare iar că n'aŭ primit'o tómna dijma porumbuluĭ, pricina aŭ fost că n'aŭ vrut lŏcuitoriĭ să o aducă, la care tăgăduiră locuitoriĭ; pentru lemne de negutătorie

miei, din 10 August 1822. Este tânguirea lor contra jafurilor zapciilor rînduiţĭ asupră-le.

ḑicênd că sunt popriţĭ, iar pentru fên, ḑice arendaşul că după cum i-aŭ dat prin zapis stăpâniĭ moşieĭ aşa aŭ luat şi încărcătură nu le-aŭ făcut, şi la pogónele de viĭ iarăşĭ năpăstuire nu le face, căcĭ cu poruncă domnéscă şi cu boerănaş orînduit mĕsurându-se viile, după catastihul ce s'aŭ făcut cere aceĭ câte talerĭ 2, iarăşĭ după cum stăpânul moşieĭ l'aŭ volnicit, precum şi pentru clacă nicĭ o năpăstuire nu le-aŭ făcut, ci după pravila aŭ luat, iar pentru lemnele de foc le cere banĭ, pentru căcĭ n'aŭ fost următorĭ să le aducă; asemenea şi pentru ḑilele de plug le cere banĭ, căcĭ nu vor să are cu plugul. Şi fiind-că atât prin însciinţarea dumnélor boerilor Ispravnicĭ, cât şi jăluitoriĭ, arată prin jalba lor, că aŭ avut judecăţĭ cu stăpâniĭ moşiilor, pentru care judecăţĭ nu avură nicĭ jăluitoriĭ, nicĭ arendaşiĭ vre-o dovadă să arĕte şi maĭ vêrtos că pâritul aŭ şi eşit acum din arendă, şi maĭ 'nainte nicĭ lŏcuitoriĭ nu se vĕd să se fi pornit cu vre-o pâră; de acésta bine ḑic dumnélor boeriĭ ispravnicĭ, ca să fie îngăduială până vor veni dumnélor stăpâniĭ moşiilor din Braşov şi atuncĭ să'şĭ caute pentru mĕsuratul pogónelor de viĭ, i pentru câte talerĭ 2 de pogonul de vie şi câte alţĭ talerĭ 2 de carul de fên, iar pentru dijma porumbuluĭ ce s'a năpăstuit maĭ mult decât rênduesce pravila, luându-le cu baniţa mare, pentru dijma fênuluĭ că i-aŭ încărcat la un car două şi treĭ, i pentru lemnele de foc că le-aŭ luat preţ maĭ mare decât s'aŭ politifsit vênḑarea în têrg, i pentru clacă că nu le-aŭ ţinut preţ în sémă când aŭ făcut slujbă şi cu carul, i pentru ḑiua de plug, că le-aŭ luat plată maĭ multă decât se politifsesce, i pentru ceea ce şi arendaşul ḑice, că aŭ voĭe de taĭe lemne pentru neguţătorie şi pentru aceea este baniţa porumbuluĭ maĭ mare, care acésta vĕd că şi dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ o pomenesc, dar nu că aŭ făcut şi vre-o cercetare a descopereriĭ, fiind-că lŏcuitoriĭ tăgăduesc, găsesc cu cale să se dea porunca stăpânireĭ către dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, ca după rînduiala pravileĭ urmând, să le cerceteze cu iubire de dreptate, şi la ceea ce se vor găsi năpăstuiţĭ lŏcuitoriĭ, să le facă îndestulare cu împlinirea ce se va cădea, saŭ neodihnindu-se vre-o parte, cu alegerea dumnélor în scris, după sfântul Dimitrie să'ĭ sorocéscă la Divan, când până atuncĭ vor veni şi dumnélor boeriĭ stăpâniĭ moşiilor, a li se face îndestulare pentru tóte. — 1822 August 26.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Către Dumnélor boeriĭ Caimacamĭ

După buiurdizma de la acéstă jalbă a Dumnéluĭ biv vel Stolnicu Ioan Socolescu de la Pitescĭ sud Argeş, ce o dă pentru ceĭ ce lŏcuesce pe moşia Corbu a sfinteĭ episcopiĭ Argeş din sud Muscel, că eĭ fiind fost strĕinĭ ungurenĭ din ţéra nemţéscă, aŭ fost avut şi hrisóve Domnescĭ, atât pentru birul lor, cât şi pentru

Dar nu este posibil asemĕnarea suferinţelor asupririlor şi nedreptăţilor ce aŭ de îndurat ţiganiĭ cu acele ale nefericiţilor ţĕranĭ

clacă a face pe an numaĭ câte şése ḑile la Episcopie, precum şi sfînta Episcopie maĭ nainte vreme când se numea mönăstire le-aŭ fost dat carte pentru alte aşeḑĕmênturĭ şi după ce aŭ rĕmas eĭ la bir în rînd cu ţĕraniĭ, li s'aŭ stricat tóte acelea prin judecăţĭ şi hotărîrĭ domnescĭ, supuindu-se a plăti adeturile moşieĭ după pravilă, încă pentru relele urmărĭ, pagube şi împotrivirĭ cu care s'aŭ arĕtat la Episcopie, s'aŭ şi pedepsit cu poruncĭ ale stăpânireĭ şi că de sunt 16 anĭ aŭ urmat cu rĕspunderea dreptuluĭ moşieĭ făr de împotrivire, iar în anul trecut când s'aŭ început rĕsvrătirea, dând eĭ jalbă stăpânireĭ şi nearĕtând judecăţile ce s'aŭ urmat între sfînta Episcopie cu dênşiĭ, nicĭ aneresis al aşeḑĕmêntuluĭ lor şi nefiind faţă nicĭ Dumnéluĭ Stolnicu, arendaş fiind, saŭ om al Episcopieĭ, li s'ar fi făcut anafora de la Logofeţie, să nu le ia maĭ mult de cât 6 ḑile clacă pe an, şi ceea ce le-aŭ luat maĭ mult să stea depositon până se va da hotărîrea stăpânireĭ, de care i-aŭ scris Logofeţia carte şi Domnieĭ sale pentru acósta, ḑicêndu-ĭ să nu dea pricină de scandelă, care o vĕḑuiŭ cu acéstă cuprindere ce arată prin jalba scrisă din anul trecut lét 1821, Marte 2, căreia ḑice că aŭ şi fost următor, iar numiţiĭ cu zurba s'aŭ sculat asupră'ĭ când a fost acolo la moşie în iarna trecută, spre desfacere cu isprăvniceĭ, vrênd să'ĭ calce casa, şi prin ajutorul vătafuluĭ de plaiŭ aŭ scăpat şi deosebit pârîţiĭ în silnicie în vara trecută aŭ păscut cu vitele treĭ munţĭ de pe moşie, carĭ munţĭ în lét 1820 i-aŭ ţinut eĭ, cu tocmélă a da pe fieş-care munte câte 3000 oca caş şi că într'acel an preţul munţilor aŭ fost îndoit, fiind dovadă că aŭ plătit însuşĭ eĭ la munţiĭ ot Nucşóra ocaua de caş parale 20 şi aşa cere să i se plătéscă, aŭ urmat şi în anul acesta tot asemenea păscênd aceĭ munţĭ cu vitele fāra tocmélă; maĭ arată că pârîţiĭ prin zapis aŭ cumpĕrat fên şi bucate de ale moşieĭ şi după tocmélă nu se supun a le plăti, cerênd poruncă către Dumnélor Ispravnicĭ şi mumbaşir că să'ĭ supue la plată; pentru care făcênd cercetare mĕ pliroforisiiŭ, că atât prin zapis iscălit de 16 lŏcuitorĭ aĭ aceluĭ sat şi adeverit de isprăvnicat în lét 1803 Iunie 11, i prin anafora întărită de rĕposatul întru fericire Domn Constantin Vodă Ipsilant, cu lét 1806 Iunie 22, cât şi prin judecata Divanuluĭ ţĕriĭ cu lét 1808 Ianuar 4, când s'aŭ judecat aceştĭ sătenĭ cu Medelnicerul Ioniţă, vechilul prea sfinţieĭ sale rĕposatuluĭ Episcop Argeşiŭ pentru clacă şi alte adeturĭ ale moşieĭ i împotrivirĭ şi zilnice urmărĭ, cu care s'aŭ fost arĕtat pârîţiĭ că s'aŭ aneresit aşeḑĕmîntul lor de maĭ nainte cu destoinicie cuvinte şi s'aŭ îndatorat după pravilă a face clacă şi a rĕspunde adeturile moşieĭ ca şi ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ de obşte poprindu-se eĭ şi din vênḑarea vinuluĭ şi a rachiuluĭ după moşie, precum şi pentru păşunea munţilor, i copacilor roditorĭ ce s'aŭ fost urmat atuncĭ de către aceştĭ lŏcuitorĭ şi alte pagube ce aŭ pricinuit sfinteĭ Episcopiĭ, se îndatoréză la plată, rînduindu-li-se şi pedépsă; decĭ fiind-că pârîţiĭ se înţelege, că

clăcaşĭ. E de mirare că încă maĭ cutezaŭ eĭ a reclama, din când în

---

în anul trecut când aŭ dat jalbă la Dumnélor boeriĭ Caimacamĭ pentru că n'aŭ fost de faţă nicĭ jăluitorul, nicĭ alt om din partea sfinteĭ episcopiĭ ca să arĕte aceste sineturĭ şi eĭ vor fi arĕtat ale lor aşeḑĕmênturĭ ce se vede aneresite, Logofeţia aŭ dat anafora ca să li se păzéscă acele aşeḑĕmînturĭ şi maĭ vîrtos cu cuvêntul ce vede în cartea Logofeţieĭ către Dumnéluĭ Stolnicul, ca să nu dea adecă pricină de scandelă, arată curat că atuncĭ dreptatea era în puterea aceĭ şciute epohi, dar fiind-că acum s'aŭ vĕḑut acest fel de temeinice sineturĭ la sfînta episcopie, doveditóre că pârîţiĭ sunt îndatoraţĭ şi la plata clăceĭ a face câte 12 ḑile pe an şi la tóte cele-l-alte adeturĭ ale moşieĭ a le rĕspunde fără deosebire ca toţĭ ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ de obşte, rĕmâne netemeinică anaforaua din anul trecut, cel i s'aŭ dat şi după pravilă să rĕspunḑă şi claca şi tóte cele-l-alte ce sunt îndatoraţĭ la sfînta Episcopie, iar pentru păşunea munţilor din anul trecut şi de estimp, pentru fên şi bucatele ce cu zapis aŭ cumpĕrat pârîţiĭ şi nu se supun a le plăti; găsesc cu cale, să se dea porunca stăpânireĭ cu mumbaşir aprod hatmănesc către Dumnélor boeriĭ Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, să cerceteze şi dreptatea păzind, să facă jăluitoruluĭ cuviinciósa îndestulare cu împlinire, iar neodihnindu-se vre-o parte de acolo, cu alegerea în scris ce vor face, să'ĭ ia mumbaşirul împreună vechil plirecsusios din partea Dumnéluĭ Stolniculuĭ, saŭ însuşĭ de va voi şi să'ĭ aducă la Divan a se judeca. 1822 August 28.

Mihalache Manu vel Logofĕt.

Cod. XCIX, fila 152. v.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ,

După pliroforia ce ne dă Dumnéluĭ fratele biv vel Vornic Mihalache Manu, epistatul Logofeţieĭ ţĕreĭ de sus printr'acésta anafora, de vreme ce sfânta Episcopia Argeşuluĭ are acest fel de temeinice sineturĭ, prin care se face dovadă că pârîţiĭ lŏcuitorĭ Corbenĭ sunt datorĭ ca şi claca să o facă câte 12 ḑile pe an şi tóte cele-l-alte adeturĭ să le rĕspunḑă după obiceiul pămêntuluĭ fără deosebire, ca toţĭ ceĭ-l-alţĭ lŏcuitorĭ de obşte, nu aŭ pârîţiĭ nicĭ un cuvênt de a se împotrivi şi a nu da supunere de aşĭ rĕspunde după pravilă adeturile moşieĭ la sfînta Episcopie, nicĭ se pot ajutora cu acea anafora ce li s'aŭ dat de la Logofeţie în anul trecut, nefiind fost faţă la judecată nicĭ jăluitorul, nicĭ alt om din partea sfinteĭ Episcopiĭ, ca să arĕte sineturile Episcopieĭ şi maĭ ales că chiar Logofeţia prin cartea ce a scris către jăluitor ḑicêndu-ĭ adică, ca să nu dea pricină de scandelă, aneresce aceeaşĭ anafora, dând a înţelege că este făcută în vreme când nu se putea păzi orînduiala dreptăţeĭ şi a pravileĭ; de aceea şi hotărim ca pârîţiĭ lŏcuitorĭ să'ĭ rĕspunḑă şi claca şi tóte cele-l-alte adeturĭ ale moşieĭ după pravila pămêntuluĭ, iar pentru păşunea munţilor din anul trecut şi de

când, la autorităţile superióre contra asupririlor moşierilor şi că maĭ speră să capete ascultare şi dreptate.

estimp, i pentru fênul şi bucatele ce cu zapis aŭ cumpĕrat pârîţiĭ şi nu se supun a le plăti, orînduim pe sluga Divanuluĭ ...... aprod hatmănesc să mérgă la faţa loculuĭ, prin carele poruncim dumnévóstră boerilor Ispravniciĭ aĭ judeţuluĭ, să se facă urmare întocmaĭ după cum în anafora se cuprinde. 1822 Septembre 2.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Mihaiŭ Filipescu, Nestor.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ.

Pe acéstă anafora a judecăţeĭ Departamentuluĭ de opt, nerĕmâind mulţămit Gheorghe sîn Stan ot satul Dărăştiĭ, Dumnéluĭ vechilul Hătmănieĭ 'l-aŭ înfăţişat înaintea nóstră cu Dumnéluĭ Stolnicu Grigorie Asan, ḑicênd Gheorghe în apelaţia sa, că nu ar fi cu dreptate să plătéscă el chiria vaduluĭ cârciumeĭ în douĕ părţĭ, căcĭ în urma hotărniciéĭ ce s'aŭ făcut moşiilor Exelenţeĭ sale Gheneral Laptev şi a Dumnéluĭ Stolniculuĭ Asan, 'l-aŭ apucat omul Exelenţeĭ sale Gheneraluluĭ de aŭ plătit atât chiria vaduluĭ cârciumeĭ pe treĭ anĭ de arêndul cu încărcătură câte talerĭ 150 pe an, cât şi claca şi acum să maĭ plătească şi Dumnéluĭ Stolniculuĭ, pentru că din început este de când 'l-aŭ apucat omul Exelenţeĭ sale aŭ spus Dumnéluĭ Stolniculuĭ Asan şi nicĭ o îndreptare nu aŭ făcut şi ceru să fie apĕrat, iar Dumnéluĭ Stolnicu să'şĭ caute cu Exelenţia sa Gheneralul Laptev. Decĭ făcênd şi noĭ dréptă chibzuire asupra aceşteĭ pricinĭ, ḑicem că din scrisórea Dumnéluĭ Paharniculuĭ Hafta hotarnicul, ce aŭ trămis către Dumnéluĭ Stolnicul Asan (a căruia cuprindere se vede aşternută în dos în Anafora), făcêndu-se curată dovadă, că hotărnicia moşieĭ Măgurelele şi cercetarea codruluĭ de loc, unde se află vadul cârciumiĭ de prigonire n'aŭ luat săvêrşire, nu se cuvine a fi strămutat Dumnéluĭ Stolnicul Asan din stăpânirea ce aŭ avut până la lét 1820, când aŭ mers hotarnic Dumnéluĭ Paharnicu Hafta, şi casa luĭ Gheorghe i acest vad de cârciumă fiind dovedit că este în cuprinsul aceĭ stăpânirĭ a Dumnéluĭ Stolniculuĭ, după însăşĭ netăgăduirea jăluitoruluĭ Gheorghe, ḑicênd că maĭ nainte de hotărnicie plătea chiria vaduluĭ la Dumnéluĭ Stolnicu, rĕŭ dar şi fără cuviinţă aŭ urmat numitul Gheorghe de-aŭ plătit chiria acestuĭ vad, i claca de la lét 1820 înainte la omul Exelenţeĭ sale Gheneral Laptev. Drept aceea bine aŭ judecat Departamentul şi asemenea găsim şi noĭ cu cale şi hotărîm, ca după cum aŭ curs stăpânirea din vechime până la maĭ sus numitul lét 1820, aşa să se urmeze şi de atuncĭ înainte şi Gheorghe să plătească la Dumnéluĭ Stolnicul Asan, atât aceĭ talerĭ 128 cusurul din avaetul cârciumeĭ pe lét 1820, cât şi avaetul i claca de atuncĭ înainte până când va lua săvêrşire hotărnicia prin hotărîre domnească, iar baniĭ ce va fi dat la Gheneralul Laptev şi omul Exelenţeĭ sale,

Edilitate. Abia se repară podul de la pórta Curţeĭ Domnescĭ in timpul administraţiuneĭ Caimacamilor[1])

Cele-l-alte mĕsurĭ de edilitate privesc indestularea publică [2]) a Ca-

să şi'ĭ ceară înapoĭ; şi după săvêrşirea hotărniciei de va cădea casa jăluitoruluĭ, şi vadul acesta de cârciumă pe moşia Exelenţeĭ sale Gheneraluluĭ, îşĭ va căuta Exelenţa sa cu Dumnéluĭ Stolnicul Asan şi pentru venit dreptatea ce-va avea. 1822 Septembrie 12.

Barbu Văcărescu, Istrate Creţulescu, Scarlat Grădişteanu, Nestor, Scarlat Mihălescu.

Către Dumnélor cinstiţiĭ boerĭ Caimacamĭ de la departamentu Criminalion

După jălbile ce aŭ dat Dumnévóstră mulţĭ din ţiganiĭ domnescĭ şi lingurarĭ pentru doĭ fraţĭ Costache şi Aleco Piersicenĭ, ce aŭ fost de către armăşie orînduiţĭ zapciĭ asupra ţiganilor în anul trecut şi într'acest următor an, plângêndu-se ţiganiĭ pentru jafurile ce li s'aŭ făcut de către numiţiĭ zapciĭ işĭ cer împlinirea. Şi după buiurdizma jălbilor orînduită fiind în cercetarea aceştiĭ judecăţĭ, aŭ luat judecata pliroforie iarăşĭ de la jăluitorĭ, că pârîţiĭ se află la Ploeşcĭ sud Prahova, pentru carĭ să fie cinstită porunca Dumnévóstră cu zapciŭ al armăşieĭ orĭ unde'ĭ va găsi, prin scirea şi ajutorul Dumnélor boerilor Ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ rădicându'ĭ să'ĭ aducă la judecată; şi de alegerea ce se va face vom înşciinţa Dumnévóstră.—1822 August 10

Grigorie Polcovnic, Constantin Cerchez, Iancu Fotiia'lis.

Cod. XCIX, fila 134.

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ

[1]) Cinstite Dumnéta frate vel Vistiero Grigorie Romanitis, epistatule al Vornicieĭ Obstirilor, fiind-că podul ce urméză pe la pórta Curţeĭ domnescĭ este fórte stricat, scriem Dumnétale că numaĭ decât să orînduesci a se face de iznóvă cu podinĭ nouă acea bucată de pod, începêndu-se adecă din colţul caselor reposatuluĭ Banuluĭ Costache Ghica şi până la pórta Dumnéluĭ Banuluĭ Constantin Creţulescu.—1822 August 22.

Dumitrache Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. XCVI, pag. 313

2) *Patru pitace ce s'aŭ făcut pe la străjile cele marĭ pentru a nu maĭ face mortasipiĭ catahrisis.*

Noĭ Caimacamiĭ ţěreĭ rumânescĭ.

Fiind-că din strigarea obşteascuĭ norod ne-am pliroforisit, că orînduiţiĭ slujbaşĭ aĭ cumpĕrătorilor venituluĭ podurilor unindu-se cu căpitaniĭ i alţĭ paznicĭ de la capetele podurilor şi de pe la străjĭ, urmează un mare catahrisis luând avaeturĭ grele, nu numaĭ de la lucrurile ce se aduc aicĭ în politia Bucurescilor,

pitaleĭ. A apĕra de vamă articolele de indestulare publică, a obliga pe măcelarĭ să vîndă ocaoa de carne de vacă cu 10 parale şi cea de miel cu 11, sunt aprópe unicele preocupaţiunĭ de edilitate ale Căimăcămieĭ.

care sunt supuse la plata podărituluĭ, ci şi de la cele ce sunt apĕrate şi chiar de vamă, adecă de la cu carele zaherele, cu cherestele, cu sĕurĭ, cu lemne de foc, cu cărbunĭ, cu legumĭ şi de la orĭ ce alte asemenea care se aduc aicĭ spre îndestularea polĭtieĭ, iar maĭ vêrtos de la rachiurĭ şi vinurĭ ce se aduc şi se scot din Bucurescĭ iaŭ maĭ mult câte parale 4, peste talerĭ unul, ce se orînduesce prin ponturile ce aŭ la mânĭ de butea cu vin, i de la vadra de rachiŭ de ţéră ce aŭ a lua numaĭ câte banĭ 9, popresc pe lŏcuitorĭ şi îĭ jăfuesc cu cât pot rumpe, din care pricină curge o simţitóre patimă la tótă obştea, şi fiind că aceste jafurĭ prin obşteşcĭ anaforale şi hotărîrĭ Domneşcĭ sunt poprite cu totul a nu se urma, de aceea pintr'acest pitac se face sciut la toţĭ de obşte, că nicĭ la căpitanĭ de la capul podurilor, nicĭ la străjarĭ saŭ la alţĭ asemenea, precum nicĭ la vameşĭ pentru lemne de foc i cărbunĭ, cherestele i bucate de grâŭ şi de legumĭ, i póme i lăpturĭ i păsărĭ şi orĭ ce vor aduce de vêndare aicĭ pentru hrană şi trebuinţa obştieĭ nu aŭ să dea nimic, precum şi la orînduiţiĭ cumpĕrătorilor venituluĭ podurilor nu aŭ să dea maĭ mult decât talerĭ unul de butea cu vin ce se aduce aicĭ în politie şi de vadra de rachiŭ de ţéră banĭ 9, iar care din lŏcuitorĭ se va supĕra cu vre-o luare maĭ mult împotrivă, să vie la Divan să se jăluiască, arĕtând pe acel jăfuitor ca să'l pedepsim straşnic; pentru care poruncim şi Dumnévóstră Vameşilor aĭ carvasaraleĭ, că aceste pitace ce se pun în rĕspântiĭ i la capetele podurilor, să îngrijiţĭ a nu se rădica de către nimenĭ ca să stea în vedere a le citi fieş-care spre a le fi sciut, căcĭ care se va îndră ni a le rădica Dumnévóstră să'l dovediţĭ orĭ cu ce mijloc veţĭ sci, şi să ni'l arĕtaţĭ, ca să se pedepséscă straşnic, că în urmă Dumnévóstră veţĭ fi rĕspundĕtorĭ.—1822 Iulie 19.

Serafim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Constantin Bălăceanu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu, Scarlat Mihălescu.

Două pitace ce s'aŭ făcut unul către Dumnéluĭ vel Agă şi altul către Dumnéluĭ vel Spătarul, pentru a nu se maĭ lua de la carele cu legumĭ şi alte asemenea ce vin în politie spre vêndare.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnóta vel Agă, prin hotărîrea obştéscă cea cu înfricoşat şi groznic jurămênt întărită de la lét 1809, care şi de toţĭ Luminaţiĭ Domnĭ prin ponturile vămeĭ de estimp ce sunt următóre celor domnescĭ, afară de vite i din pieĭ i din rachiŭ şi vin şi afară din podăritul ce este orînduit la vin i rachiŭ i la cărămidă şi nisip şi la alte cară cu mărfurĭ, cele-l-alte tóte sunt apĕrate

In ordinea higieneĭ nu aflăm nicĭ o mĕsură decât regularea uneĭ afacerĭ interesând pe spiţerul Mihail, care reclamă în contra mĕ-

---

de vamă i de căpitaniĭ de pó la podurĭ şi de zapciiĭ ceĭ marĭ spătărescĭ şi agiescĭ, ca să nu se ia nimic cu nicĭ un fel de numire, rînduind şi pedépsă celor ce vor îndrăzni să facă cât de puţină luare, asupra căreia pricinĭ sunt şi îndestule poruncĭ domnescĭ date şi anaforale obştescĭ întărite de Domnĭ, rînduind ca nicĭ vătăşie de pescarĭ saŭ de precupeţĭ să nu maĭ fie, nicĭ să maĭ pomenós ă şi încercare nu s'aŭ făcut din pricină ca s'aŭ diafendipsit de zapciĭ ceĭ marĭ, luându-se pe la capul podurilor parale şi lucrurĭ de cele ce are în car lŏcuitorul, pe podurĭ ţine drumul de ia parale până şi de la carăle cu cărbunĭ cu nume al ciauşuluĭ Agiesc, la têrgul de afară iaŭ zapciiĭ ceĭ orînduiţĭ la paza nizamuluĭ la unele maĭ mult decât ar fi fost orînduită vamă, la altele maĭ puţin, adecă cât pot rumpe, încă se întind a lua şi de la păsărĭ şi ceĭ cu venitul podurilor arăşĭ se întind cu nume de podărit şi de la cele ce nu sunt orînduite, aducênd la tălmăcire rea cuvîntul ce scrie în ponturĭ, că şi de la alte cară asemenea cu mărfurĭ să ia, cu care cuvênt âmbla a se întinde şi la zaherele şi la cherestele i cărbunĭ şi var, de care cu poruncĭ s'aŭ arĕtat că de la ale pămêntuluĭ să ia numaĭ de la cele scrise anume în catalogul luĭ, că acelea sunt orînduite la dare, cum şi vameşiĭ supĕră pentru cântar, pe ceĭ ce aduc var i malaiŭ şi alte lucrurĭ ce urméză a trece prin cântar, lucru ce este împotriva ponturilor acesteĭ slujbe şi a obiceiuluĭ vechiŭ, fiind că este orînduit la ceĭ ce vor avea trebuinţă de cântărit şi pe cât va cântări să'şĭ ia plata cea orînduită şi aicĭ în politie se întâmplă la var de cântăresce un hârdăŭ pentru probă şi la carăle cu cărbunĭ cântăresce un coş pentru probă şi vênḑĕtoriĭ i cumpĕrătoriĭ de nu se învoesc aduc cantaragiŭ domnesc de 'ĭ cântăresce numaĭ proba, pentru acésta s'aŭ apĕrat de a cere plată de cântar pentru tótă povara ce are în car, nu numaĭ la acésta ci şi la altele asemenea, prădându-se spre pildă că tóte băcăniile şi alte prăvăliĭ cu mărfurĭ streine ce trec tot prin cantar de se vênd şi cu mărunţişul şi cu rădicata, şi numaĭ când nu se învoesc vênḑĕtoriĭ i cumpĕrătoriĭ aduc cântar Domnesc şi le cântăresce, plătesce, iar nu pe tótă marfa ce are în prăvălie, cum şi ceĭ cu podurile care aŭ rînduit de la butia cu vin un leŭ, ceĭ de faţă iaŭ şi patru parale, şi de la rachiŭ nu iaŭ numaĭ câte 9 banĭ de vadră, ci iaŭ maĭ mult; deosebit şi pentru precupeţĭ sunt date îndestule poruncĭ, ca să nu lasă înaintea carelor să le ia lucrurile şi să le precupéscă, ci să lase pe lŏcuitorĭ a veni în politie să'şĭ vênḑă lucrurile lor cum le va da mâna, şi cel ce va rĕmânea după prânḑ de nu le va putea vinde, acelea numaĭ să aibă precupeţiĭ voĭe să le cumpere, acum vedem că precupeţiĭ le cuprind de afară pe tóte, încă când pricep a fi vre un lucru înpuţinat, atuncĭ numaĭ lasă pe lŏcuitorĭ să vie cu caru, precum se vede cópa şi altele asemenea, ci la acésta este datoria Dumitale în semptul . . . . . a priveghia şi adecă a înlesni mijlócele care aduc

surei de a nu maĭ da el doctoriĭ la Spital, după ce in timpurile grele numaĭ el rĕmăsese în Bucurescĭ cu spiţerie deschisă. Acum acest

eftinătate şi a zăticni pe acelea care pricinuesc scumpĕtate, dând nizam şi zapciilor Dumitale marĭ si micĭ i căpitanilor, să se ferescă de astă-ḑĭ înainte de orĭ-ce urmare ca acésta, că asemenea se vor pedepsi, pentru acósta s'aŭ făcut pitace de s'aŭ lipit pe la rĕspântiĭ unde nu sunt arĕtate tóte anume, fiind-că cu un cuvênt câte lucrurĭ sunt ale pămêntuluĭ ce se aduc de lócuitorĭ pentru hrana politieĭ Bucurescilor şi cele nearĕtate maĭ sus şi cele ce nu sunt cuprinse în pitacele cele ce s'aŭ pus pe la rĕspîntiĭ aŭ să fie apĕrate de vamă, şi de orĭ-ce dare, ci fiind-că este sciut Dumitale cugetul şi scoposul Măriei sale prea Inălţatuluĭ nostru Domn şi poruncile ce are date pentru acest fel de jafurĭ, ca să lipséscă cu totul, şi pentru maĭ înfiinţat, de nu se află aciia vre-o copie de hotărîrea ot lĕt 1809, unde sunt arĕtate anume tóte, se va cere de la Divanu a se da, pentru care să daĭ Dumnéta nizam cu tótă străsnicia a se păzi. — 1822 August 21

Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Dumitraşcu Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştenu, Nestor, Scarlat Mihălescu.

Cod. XCVI, pag. 331.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta frate vel Agă, fiind-că din mila luĭ Dumneḑeŭ vitele se află eftine îndestul şi grase, iar măcelariĭ fiind nărăviţĭ rĕŭ la câştigurĭ marĭ, apururea fac felurĭ de mijlóce să vînḑă scump şi să nu ţie carne bună, şi la trebuinţa tainatuluĭ din pricină că n'aŭ primit eĭ să se încarce, s'aŭ găsit alţiĭ de s'aŭ încărcat cu tainul a da carnea de óie po parale 11 şi cea de vacă po parale 10; de acea dar carnea fiind din cele delicate a hraneĭ obstieĭ şi datoria nóstră fiind a îngriji şi a ne sili pentru eftinătate, şi de vreme ce cu tainul s'aŭ găsit de s'aŭ încărcat cu preţul ce se arată maĭ sus, la care tain este maĭ multă greutate decât la eĭ care vînd în slobodenie cu banĭ peşin, de aceea pentru binele obştieĭ am găsit cu dreptate, ca şi eĭ să vênḑă ocaua de carne de óie po parale 11, şi de vacă ocaua po parale 10; ci dar să chemĭ Dumnéta pe vătaful de măcelarĭ, i cu măcelariĭ împreună să le arĕţĭ pitacul acesta, ca de mâne Vinerĭ înainte să vîndă carnea după acest nart, îndatorindu-ĭ a fi carnea cu îndestulare de vite grase, bune, şi la vînḑare să se feréscă a nu se îndrăzni să céră preţ maĭ mult, nicĭ să dea lipsă, că se vor pedepsi cu ocna, iar care vor vrea a vinde maĭ eftin oprit să nu fie, la care să aibĭ dumnéta îngrijire a se păzi nizamul acesta, şi pe care îl veĭ găsi cu urmare împotrivă să ni'l arĕţĭ a pedepsi. — 1822 August 17.

Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu, Nestor, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. XCVI, pag. 330.

câştig după doctorii pentru spital vor să-l dea unuĭ Roth spiţerul, care fugise în Braşov.

Cinstiţĭ Dumnévóstră Caimacamĭ.

După cinstit pitacul Dumnévóstră ce mi s'aŭ dat ca să aduc pe vătaful de măcelarĭ împreună cu câţĭ-va din fruntaşiĭ măcelarilor şi să le arĕt că voinţa Dumnévóstră este să vêndă ocaua de carne po parale 10 şi ocaua de carne de miel po parale 11, precum asemenea s'aŭ legat uniĭ din măcelarĭ ca să dea carne în tainaturile oştirilor Impĕrătescĭ, următor aflându-mĕ, am adus pe măcelarĭ şi le-am arĕtat porunca Dumnévóstră, la care rĕspunseră că fiind slobod a vinde carne verí cine va voi cu preţul acesta, urmóză ca şi eĭ să fie următor aceştiĭ poruncĭ, dar rĕspundĕtorĭ pentru tótă vremea ḑiseră că nu pot fi cu vênḑarea cărniĭ după hotărîrea acésta, pentru că fireşce iarna vitele slăbesc şi vênḑarea lor este cu maĭ mare preţ decât acum, se încarcă şi cu mâncarea nutreţuluĭ i dobânda banilor şi simbria slugilor păzitorĭ a vitelor celor cumpĕrate din vreme, şi la vreme de nevoĭe când din întêmplarea vremiĭ va cădea vre-o iarnă grea şi nu vor tăia carne toţĭ aceĭ lăturaşĭ rĕmâne greutatea în spinarea lor şi póte ferescă Dumneḑeŭ să se întêmple şi vre-o lipsă şi atuncĭ póte cădea într'o vinovăţire de pedépsă; căcĭ acum orĭ carele voĭesce şi îĭ vine bine taĭe carne şi este slobod, iar în vreme de iarnă netăind dintr'aceĭ sloboḑĭ nu se împilóză a fi datorĭ să taie şi aceia carne, precum şi acum taie, ci precum ḑic numaĭ eĭ se îndatorèză. De aceea de voĭesce stăpânirea ca să fie eĭ rĕspunḑĕtorĭ pentru tótă vremea cu a tăia carne bună, grasă, şi a ţinea cu îmbelşugare politia, cer să li se dea voĭe să vênḑă carne cu preţul ce până acum aŭ vêndut, adecă ocaua de carne de vacă pe parale 12, şi ocaua de carne de miel pe parale 13, şi aşa pot da zapis cu a lor iscălitură ca să fie datorĭ să ţie politia cu carne grasă şi cu îmbelşugare, avênd voĭe să taĭe şi alţiĭ câţĭ vor vrea şi vor putea. Ci dar acum de urmarea şi rĕspunsul ce aŭ dat măcelariĭ nu lipsesc a face cunoscut, iar Dumnévóstră cum veţĭ maĭ bine chibzui. 1822 August 19.

Vel Agă

Cod. 99, fila 141 v.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ.

Cinstite Dumnéta frate vel Agă, citindu-se inaintea nóstră acésta Anafora a Dumitale, am vĕḑut arĕtarea ce ne facĭ, la care şi rĕspundem Dumitale, că cererea măcelarilor de a li se da voĭe să vênḑă carne cu preţul ce aŭ fost până acum, făgăduindu-se că şi în vreme de iarnă tot cu acest preţ să o vênḑă făr'de a cere vre-un prostichiŭ, fiind numaĭ pricinuire pentru al lor folos în parte nu este primită Divanuluĭ, neputêndu-se ajutora cu ceea ce ḑic că nu o

Câştigul la doctorii era mare, căcĭ taxarea lor rĕmăsese acé otărîtă cu mult maĭ nainte şi de scăderea tarifuluĭ nu se ocupară Caimacamii[1]).

să pótă ţinea scaunele şi în vremea erneĭ de va fi vêndarea cărneĭ tot cu preţul ce s'aŭ hotărît acum de către noĭ, căcĭ atuncĭ are să se facă cişni şi de va fi trebuinţă se va maĭ face prostichiŭ la preţ. De aceea scriem Dumnétale să daĭ nizam cu străşnicie a se urma vêndarea cărniĭ precum s'aŭ găsit de noĭ cu cale, adecă cea de óie po parale 11, iar cea de vacă oca po parale 10, însă carnea să fie bună şi cu îmbelşugare.—1822, August 21.

Gherasim Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Mihalache Manu, Scarlat Grădiştėnu, Nestor.

Cod, 99, fila 142.

1) *Porunca ce s'aŭ făcut la jalba luĭ Mihail*

Dohtor spiţer de aicĭ prin care arată că el în vremea anomalieĭ când aŭ venit oştirile împĕrătescĭ al Devletuluĭ numaĭ el s'aŭ aflat cu spiţeria deschisă de s'aŭ căutat óstea ce s'aŭ fost rănit şi bolnavĭ aĭ spitalul Colţeĭ, cum şi ceĭ din politie, dându-i-se şi porunca cinstiteĭ Otcârmuirĭ a fi tot el cu darea doftoriilor la acol spital, iar acum vede că viind un Roth spiţer, cel ce aŭ fost fugit în Braşov, şi după arĕtarea gearahuluĭ Colmaer ce aŭ făcut către Căminarul Trăsnea i către dohtorul Constantin Darvari, vede că i s'aŭ ridicat reţetele de la spiţeria luĭ; cere a nu se strica porunca Otcârmuireĭ, ci să se păzéscă acea orînduială, care după dreptate este dată prin atestat la mână'ĭ.

Cod. 99, fila 141.

Noĭ Caimacamiĭ

Cinstite Dumnétale biv vel Căminare Nicolae Trăsnea, epistatule al spitaluluĭ ot sfânta mănăstire Colţea, fiind că jăluitorul Mihail spiţerul, în trecuta rĕzvrătire, cu primejdia neguţătorieĭ sale stând aicĭ în Bucurescĭ cu spiţeria deschisă, după ce s'aŭ arĕtat cu destulă râvnă şi protimie către bolnaviĭ ostaşĭ Impĕrătescĭ i către lŏcuitoriĭ politieĭ Bucurescilor, după a meserieĭ sale rînduială, apoĭ s'aŭ aflat slujind şi acestuĭ spital, dând adecă tot-déuna din spiţeria sa trebuinciósele dohtoriĭ pentru bolnaviĭ spitaluluĭ, în cât şi spitalul s'aŭ ţinut în fiinţă, după ctitoricésca rînduială şi bolnaviĭ n'aŭ pătimit lipsă de dohtoriĭ, după însăşĭ a Dumitale mărturie ce ne-aĭ dat de faţă în Divan. Nu este dar cu cuviinţă, nicĭ cu dreptate să fie depărtat din slujba spitaluluĭ acum în vreme de liniste când nădăjduesce a cunósce el vre-un folos, fiind maĭ ales însărcinat şi cu dohtoriĭ peste trebuinţa luĭ cumpĕrate numaĭ pe sóma spitaluluĭ, cu cât maĭ vĕrtos că nicĭ pentru dohtoriile ce aŭ dat până acum la spital supĕrare n'aŭ făcut de a i se plăti, arĕtând învederat şi cu acésta râvna Dumisale, să facĭ arĕtare Dumnéluĭ dohtoruluĭ Constantin Darvaris, ca să dea poruncă Dumnéluĭ Colmaer, gearahul Spitaluluĭ, ca şi de acum înainte să urmeze a trămi-

Oştirea. Nu maĭ există decît dóră cu numele şi cîţí maĭ există sunt bĕtrânĭ şi infirimĭ, aşa în cât Caimacamiĭ licenţiază pe maĭ mulţĭ din lefegiĭ. 1)

---

te reţetele iarăşĭ la spiţeria jăluitoruluĭ, ca să se ia de acolo dohtoriile pentru spital, îndatorând însă pe jăluitor ca să se silóscă a face dohtoriile întocmaĭ după reţete şi din ierburĭ noue, iar nu din vechiturĭ, care orĭ nicĭ de cum, saŭ prea puţin folos aduc bolnavilor.—1822, August 11.

Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Constantin Bălăcénu, Scarlat Cristea, Scarlat Mihălescu, Mihaiŭ Filipescu.

Cod. XCIX, fila 141.

1) Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ,

După pliroforia ce ni se dă printr'acéstă Anafora de către cinstita Spătărie, cum că Marin sîn David lefegiul, nu numaĭ că se află sărac desăvêrşit, ci încă este şi betég de surpătură, milostivire făcênd asupra luĭ, îl ertăm atât de slujbă, cât şi de alte angariĭ i podveḑĭ ca să'şĭ pótă petrece rĕmăşiţa vieţeĭ sale în pace şi nesupĕrat 1822 Iulie 9

Mihalache Manu, Scarlat Grădiştênu.

Către dumnélor Boieriĭ Caimacamĭ aĭ ţĕriĭ rumânescĭ de la Spătărie

După luminată porunca Dumnévóstră ce s'aŭ dat la jalbă luĭ Ion sîn Constantin lefegiul de la căpitănia de lefegiĭ de aicĭ din Bucurescĭ, intrând în cercetare pentru starea luĭ prin Dumnéluĭ căpitanul za lefegiĭ, mĕ pliroforisiĭ că cu adevĕrat este întocmaĭ precum se jăluesce, vrednic a dobândi acéstă milă de ertăciune de la dumnévóstră, nu lipsesce Spătăria a arĕta, arĕtând pentru ertăciunea numeluĭ în ce chip se va găsi cu cale de către dumnévóstră. 1822, August 27.

Grigorie Romanet.

Noĭ Caimacamiĭ ţĕreĭ rumânescĭ

După pliroforia ce ne dă Dumnéluĭ fratele biv vel Vistier Grigore Romanet, vechilul Spătărieĭ printr'acésta Anafora, milostivire făcênd Di anul asupra jăluitoruluĭ Ion sîn Constantin lefegiŭ pentru bĕtrâneţele luĭ şi prósta stare în care se află, poruncim să fie ertat şi slobod din slujbă.1822 — August 30.

Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racoviţă, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu.

Către Dumnélor Boieriĭ Caimacamĭ aĭ ţĕreĭ rumânescĭ de la Spătărie

După cinstita porunca dumnévóstră ce s'aŭ dat la jalba luĭ Anghel Bĕtrânul, neputinciosul lefegiŭ de aicĭ, intrând în cercetare prin dumnéluĭ vel

Din Fustaşiĭ Divanuluĭ sunt încă în ființă o bună parte. Eĭ îşĭ reclamă léfa de 7 leĭ 60 banĭ pe lună, câte o pâne pe ḑi şi la ḑile Impĕrătescĭ iarna câte o părechie de cisme. Caimacamiĭ încuviințéză plata fustaşilor de la 1 Septembrie viitor, iar tainul pâneĭ chiar de la 8 August. 1)

Céuşul spătăresc, mĕ pliroforisiiŭ că cu adevĕrat este întocmaĭ precum se jăluesce, vrednic a dobândi acéstă milă de ertăciune de la dumnévóstră, nu lipsesce Spătăria a arĕta, rĕmâind pentru ertăciunea numituluĭ în ce chip se va găsi cu cale de către dumnévóstră. — 1822 August 27.

Grigorie Romanet.

Noĭ Caimacamiĭ țĕreĭ rumânescĭ

După pliroforia ce ne dă Dumnóluĭ fratele biv vel Vistier Grigore Romanet, epistatul Spătărieĭ într'acéstă Anafora, milostivire făcênd Divanul asupra jăluitoruluĭ şi ticălósa stare în care se află, poruncim ca să fie iertat şi apĕrat de slujbă.— 1822 Septembre 2.

Gherasie Buzĕŭ, Barbu Văcărescu, Dumitrache Racovița, Mihalache Manu, Scarlat Grădişteanu, Nestor.

1) *De la Visterie.*

La acéstă jalbă ce aŭ dat Iuzbaşa împreună cu toțĭ fustaşiĭ Divanuluĭ, la a cărora jalbă după buiurdizma ce mi se dă ca să le cercetez plângerea ce o fac, m'am pliroforisit că cererea numiților este de a fi împărtăşițĭ cu obiceiurile ce le-aŭ avut din vechime, ca nişce slujitorĭ ce se află slujind napristan Divanuluĭ făr'de a se maĭ împărtăşi din vre-o altă parte cu câtuşĭ de puțin lucru spre al lor folos, adică o puțină lefuşóră ce li se da pe lună po talerĭ 7 banĭ 60, al doilea câte o pâne pe tótă ḑiua de fieş-carele, şi al treilea pe la ḑile Impĕrăteşcĭ marĭ iarna căte o părechie de cizme, din care tóte acestea acum li se dă numaĭ 10 pânĭ, de nu le vine de om nicĭ câte o pâne. Ci fiind că acéstă plângere a jăluitorilor este după tot cuvêntul dréptă, cărora şi li se cuvine de a li se urma aceste obiceiurĭ care dintru'nceput le-aŭ avut, ca nişce slujitorĭ ce se află slujind ḑiua şi nóptea napristan şi Divanuluĭ şi Visterieĭ, iar maĭ vêrtos acum şi la venirea prea Inălțatuluĭ nostru Domn (aĭ căruia anĭ să fie mulțĭ întru fericire) când atuncĭ urmează a fi nelipsițĭ de sub ascultarea şi slujbele cinstituluĭ Măriei sale Divan după trebuința ce este, de aceea dar de se va găsĭ cu cale de către Dumnévóstră, se va pune în lucrare acéstă plângere a jăluitorilor, precum dintru'nceput aŭ fost împărtăşițĭ cu acéstă milă domnéscă.—1822, August 5.

Vel Vistier.

Cod. 99 fila 132.

Marea preocupaţiune a ḑileĭ continuă a fi şi pentru Caimacamĭ ceea ce era şi pentru Otcîrmuirea ţěreĭ: sěrbarea fie-căruĭ eveniment din familia Impěrătéscă a Rusieĭ. Orĭ ce nascere din acéstă numerósă fa-

---

Noĭ Caimacamiĭ ţěriĭ rumânescĭ.

După arětarea ce ne face Dumnóluĭ fratele biv vel Ban, epistatul Visterie printr'acéstă anafora, primită fiind Divanuluĭ cererea jăluitorilor, poruncim ca de la ḑintêiŭ a viitoruluĭ Septembre să se urmeze cu a li se da tóte câte avea obiceiŭ din vechime a lua, bez tainul pâneĭ care să încépă a li se da de acum. 1822, August 8.

Gherasim Buzeŭ, Barbu Văcărescu, Constantin Bălăceanu, Mihalache Manu, Iordache Golescu, Scarlat Grădişteanu.

1) TABLĂ

Insemnare în ce lună şi în ce ḑi se prăznuesc pe tot anul Inaltele Impěrătescĭ praznice a nascereĭ şi a numeluĭ Impěratuluĭ a tótă Rusia, suirea Măricĭ sale în Impěrătescul tron, încoronăţia, praznicile nascereĭ şi a numelor împěrătescilor sale Mărirĭ împěrătese, i nascerea şi numele împěrătescilor sale Inalţimĭ, i ḑilele de biruinţă ce se ḑice Victorie.

Ianuarie 1 Anul noŭ şi nascerea Impěrătesei mareĭ Cneghine Eleneĭ Pavlovneĭ.
» 7 Nascerea Dómneĭ mareĭ Cneghine Aneĭ Pavlovenĭ şi sfîntul Ioan.
» 28 Nascerea împěrătesceĭ sale mărirĭ a mareluĭ Cneaz Mihail Pavlovicĭ şi sfîntul Efrem Sirul.

Fevruar 3 Numele Dómneĭ Cneghine Aneĭ Pavlovneĭ, sfînta Ana proorociţa.
» 4 Nascerea împěrătesceĭ sale înălţimĭ Dómneĭ mareĭ Cneghine Marieĭ Pavlovneĭ, sfîntu Isidor Pilusiotu.
» 25 Nascerea Dómneĭ Cneajiĭ Marie Mihailovneĭ.

Aprilie 21 Numele împěrăteşciĭ sale mărirĭ Dómneĭ împěrăteseĭ Aelxandreĭ Teodorovneĭ.
» 27 Nascerea împěrătesciĭ sale Inălţimĭ Domnul Cesarovicĭ.

Maiŭ 21 Numele împěrătesciilor sale Inălţimĭ Domnul Cesarovicĭ şi mare Cnéz Constantin Pavlovicĭ, şi Dómneĭ mareĭ Cneghine Eleneĭ Popovicĭ, şi nascerea mareĭ Cneazne Elisaveteĭ Mihalovneĭ şi numele Domnuluĭ mareluĭ Cneaz Constantin Nicolaevicĭ şi sfinţiĭ împěraţĭ Constantin. şi Elena.

Iunie 25 Nascerea împěrătesciĭ sale Mărirĭ Impěratul Nicolae Pavlovicĭ şi a Dómneĭ mareĭ Cneajne Alexandra Nicolaevneĭ şi sf. muceniţa Fevronia.

Iulie 1 Naşcerea Dómneĭ împěrătese Alexandra Teodorovneĭ.

milie, orĭ-ce onomastică şi orĭ-ce sĕrbătóre naţională ruséscă, cum şi amintirea orĭ căreĭ victoriĭ care se serba în Rusia era obligatorie şi pentru guvernele rumânescĭ. Bieţiĭ guvernanţĭ aĭ ţĕrilor nóstre aveaŭ un adevĕrat calendar de curtenire a Rusieĭ. Il dăm aci în nota.

» 11 Numele Dómneĭ mareĭ Cnéjne Olgăĭ Nicolaevneĭ.
» 22 Numele Dómneĭ şi Impĕrăteseĭ Marieĭ Teodorovneĭ şi Dómnelor marilor Cnéze Maria Nicolaevneĭ, Maria Mihailovneĭ şi Cnézina Maria Pavlovicĭ.
August 6 Naşcerea Dómneĭ Cnéjne Marie Nicolaevna.
« 16 Naşcerea Dómneĭ Cnéjne Ecaterina Mihailovneĭ.
« 22 Incoronarea Impĕratuluĭ Nicolae.
« 30 Numele Domnuluĭ Clironomuluĭ şi mareluĭ Cnéz Alexandru Nicolaevicĭ, şi nascerea împĕrăteseĭ sale Dómna Cnéjne Olga Nicolaevneĭ, şi marele Cnéz Alexandru Nevschiĭ.
Septembre 5 Numele Dómneĭ Cnéjneĭ Elisaveteĭ Mihalovneĭ.
» 9 Naşcerea Inălţimeĭ sale Domnuluĭ mareluĭ Cnéz Constantin Nicolaevicĭ.
Octombre 14 Naşcerea Dómneĭ Impĕrăteseĭ Maria Teodorovna.
Noembre 8 Numele mareluĭ Cnéz Mihail Pavlovicĭ şi a tuturor cavalerilor ruseşclior ordine.
» 20 Suirea la împĕrătescul tron a împĕratuluĭ Nicolae Pavlovicĭ.
» 24 Numele Dómneĭ Mareĭ Cnéjneĭ Ecaterineĭ Mihalovneĭ.
Decembre 6 Numele mareluĭ împĕrat Nicolae Pavlovicĭ.
» 25 Izbăvirea bisericeĭ a stăpânireĭ Rusieĭ de năvălirea Galilor şi cu dênşiĭ 20 de némurĭ.
Iunie 27 Pomenire de biruinţe sub Poltava.
Iulie 10 Incheerea păceĭ în Cainargi cu Pórta Otomanicéscă.
» 27 Luarea fregetelor lângă Angut şi Greigram.
August 9 Luarea Narveĭ.
« 19 Biruinţa Armieĭ prusceşcĭ.
Septembre 28 Biruinţa Gheneraluluĭ Levergoups.
Octombre 18 Luarea cetăţeĭ Sliuselburguluĭ.

INDICILE VOLUMULUI XIII

	Pagina
Constituirea guvernuluĭ. Otcârmuirea la mórtea luĭ Al. N. Suţu	1
Mórtea luĭ A. N. Suţu. Speranţele Dómneĭ. Complotul eĭ cu boeriĭ şi cu Consulul rusesc	3—4
Banul Gr. Brâncoveanu în oposiţiune	4
Candidaţiĭ la Domnie, din Constantinopole	5
Scarlat Calimach numit Domn. Caimacamiĭ luĭ	5
Disposiţiunile «Otcârmuiriĭ ţěreĭ rumânescĭ» de la 22 Ianuare 1821	6
CAP. II	7
Manifestarea primă a idealuluĭ grec	8
Societatea Frăţia. Eteria amicilor muzelor	8
Organisaţiunea Eterieĭ de la Odesa	8
Naum despre Eterie	9
Douě tarafurĭ saŭ partide în Bucurescĭ	9
Intrigile luĭ Pini	10
CAP. III	10
Bibliografia istorică pentru Tudor	10—11
Note biografice despre Tudor	10—16
Boeriĭ neînţeleşĭ cu Tudor	16
Revoluţiunea de la 1821 este maĭ puţin naţională decât socială	17
Plecarea luĭ Tudor din Bucurescĭ	18
Dumitru Machedonschi	18
Otcârmuitoriĭ ţěreĭ şi panduriĭ	18—20
Sbucnirea revoluţiuniĭ luĭ Tudor	20
Naum despre revoluţiune	20
Proclamaţiunea luĭ Tudor	21—22
Corespondenţa Otcârmuiriĭ cu Agenţia austriacă despre revoluţiune	23
Disposiţiunile boerimeĭ faţă cu revoluţiunea	24
Proclamaţiunĭ la Bucurescĭ	24
Epistola luĭ Tudor către Constantin Ralet	25
Anchetă la Mehedinţĭ	26
Arzmagzarul Otcârmuireĭ de la 30 Januare 1821	26—27
Inclinarea luĭ Tudor cu alte puterĭ după Naum	28
Otcârmuitoriĭ ţěreĭ daŭ sémă luĭ Pini despre revoluţia luĭ Tudor	29

	Pagina
Cartea Boerilor Divanuluĭ cătro Tudor	29—30
Un Capioglan aduce veste de numirea luĭ Scarlat Calimach .	31
Ordinul Căimăcămieĭ către Divanul din Craiova cu referința la mişcare	31
Nizam pentru închiderea cafenelelor şi cârciumilor de la 12 nóptea	32
12 pitace la orînduițiĭ pe podurĭ pentru aplicarea acestuĭ nizam	32—33
Mĕsurĭ de străjuire la țĕrmiĭ Oltuluĭ	33—34
Căimăcămia luĭ Scarlat Calimach	35
Adresa Căimăcămiĭ către Consul Pini, întrebându-l de trebue chemată óste turcéscă în contra luĭ Tudor	35
Analisa rĕspunsuluĭ luĭ Pini	36
Muscaliĭ contra mişcăriĭ luĭ Tudor	36
Boeriĭ decid să trimétă pe Gheorgache la Craiova contra luĭ Tudor	36
Vornicu Nicolae Văcărescu însărcinat a capacita pe Tudor .	37
Rĕspunsul luĭ Tudor la scrisoarea Otcârmuiriĭ relativă la rĕscólă	37—38
Rĕspunsul boerilor la acéstă epistolă a luĭ Tudor	38—39
A treia scrisóre adresată de Căimăcămie luĭ Tudor pentru încetarea rĕsmeriței	39
Rĕspunsul Slugeruluĭ la acéstă scrisóre	40
N. Văcărescu provócă pe Tudor să depună armele	41
Scrisórea luĭ Vladimirescu către Vornic. N. Văcărescu a'ĭ da întâlnire	41—42
Sbucnirea Eterieĭ în Moldova. Venirea Căimăcamilor Const. Negrea şi Vogoride la Bucurescĭ	42—43
Anaforaua Divanuluĭ către Vodă Scarlat Calimach, făcênd istoricul mişcăreĭ luĭ Tudor	43—47
Nota adresată de boerĭ Consuluĭ Pini la 4 Februare . . .	48
Mĕsurĭ pentru potolirea revoluțiuneĭ	48—49
Pitac prin care se orînduesce Vornic. Iordache Golescu, Logofĕtu Nestor şi Logofĕtu Costache Câmpineanu a cerceta pricinele dintre greciĭ luĭ Al. Suțu şi pământenĭ	49
Orînduirea luĭ C. Samurcaş cu potolirea revoluțiuneĭ peste Olt	49—50
Cap. IV	50
Eteria în principate	50—51
Eteria contra Turcilor	51—52
Proclamațiunea Prințuluĭ Al. Ipsilante adresată locuitorilor Moldoveĭ, prin care le anunță că Grecia tótă aŭ apucat armele spre a'şĭ recăpăta neatârnarea	51

Pagina

Proclamaţiunea luĭ Ipsilante adresată din Roman Mitropolituluĭ, episcopilor şi boerilor ţěreĭ Românescĭ, ca să nu se témă că locuitoriĭ vor fi supěraţĭ de Eteriştĭ . . . . 52—53
Proclamaţiunea adresată din Mizil de Al. Ipsilante către locuitoriĭ din Bucurescĭ a intra în Capitală 53
Impěratul refuză de a primi în audienţă la Leibach pe trămisul Eterieĭ, Colonelul Cantacuzino 54
Declaraţiunea Impěratuluĭ Rusieĭ în causa întreprindereĭ luĭ Ipsilante 54
Ordinul de ḑi al Impěratuluĭ Rusieĭ, care sterge pe N. Ipsilante din cadrul serviciuluĭ Rusieĭ 54

CAP. V 55

Fáptuirile Căimăcămieĭ la Bucurescĭ 55
Caimacamiĭ rînduesc pe Vornic! Gh. Filipescu a îngriji de străjile din podul Mogoşóeĭ 55
Poruncă către ispravnicĭ de vestirea celor 2 Caimacamĭ Costache Negre şi Ştefan Vogorides şi a nu supěra pe locuitorĭ cu luărĭ de dăjdiĭ 56
Numirea Căminaruluĭ Sava de păzitor al Bucurescilor 57
Infiinţarea gardeĭ naţionale 57
Pitar către Vel Ban Epistatul Spătărieĭ a anunţa pe locuitorĭ că e linişte în ţéră, în Februare 1821 57
Měsurĭ pentru potolirea spaimeĭ 58
Pitac către Vornic. Gr. Băleanu îngrijitorul têrguluĭ Bucurescilor a scóte afară din Bucurescĭ carele 58
Tudor în Oltenia 58
Alianţa luĭ Tudor cu Eteria 59
Plecarea luĭ Tudor din Bucurescĭ 59
Plecarea luĭ Tudor spre mŏnăstirea Tismana 60
Tudor obligă pe isprăvniciile regimuluĭ boeresc să se adune toţĭ plăeşiĭ în anumite localităţĭ 60
Episcopul Ilarion redactor proclamaţiunilor luĭ Tudor 61
Asedarea tabereĭ luĭ Tudor la Ţânţărenĭ 61
Tudor scrie boerilor că Căminarul Bibescu a pornit bătae cu arme asupra noroduluĭ 62
Boeriĭ stărue pe lângă consuliĭ streinĭ să se înţelégă cu Căimăcămia pentru împedicarea mişcăreĭ 62
Austria şi Strogonof declară Porţiĭ că desaprobă mişcarea luĭ Tudor 63
Inlocuirea luĭ N. Văcăressu prin C. Samurcaş 63

	Pagina
Boeriĭ din Craiova retrașĭ la Beneștĭ	64
Tudor dă ajutor boerilor din Beneștĭ	64
Inlocuirea luĭ C. Samurcaș prin Iancu Samurcaș	64
Intrarea luĭ Tudor în Bucurescĭ	65
Proclamațiunea luĭ Tudor către Bucurescenĭ, la 8 Marte	65
Proclamarea «Elefterieĭ» de greciĭ din Bucurescĭ	66
Prădarea Focșanilor de Vasile Caravia	66
Ipsilante la Mizil	66
Boeriĭ fug din Bucurescĭ	66
Alex. Filipescu delegat de boerĭ înaintea luĭ Tudor	67
Boeriĭ se îmbunéză la Tudor	68
Tudor cere 3 mŏnăstirĭ din Bucurescĭ	68
Baricade contra luĭ Tudor	68
Boeriĭ convocațĭ de Tudor în 1821	68
Două proclamațiunĭ nouĭ a luĭ Tudor	69
Carte de adeverire dată de boerĭ Slugeruluĭ Tudor	70
Noŭ arzmagzar la 27 Marte	71
Nota mareluĭ Vizir către Neselrod din 16 Iunie 1821	71
Nota Agențieĭ austriace din 28 Marte și rĕspunsul boerilor	72
Nota luĭ Strogonof către Pórtă, 28 Marte 1821	72
CAP. VI.—Ipsilante la Bucurescĭ. Relațiunile cu Tudor	73
Intrarea luĭ Ipsilante la Bucurescĭ	73
Boerimea ademenită de Ipsilante	74—75
Căpitan Sava opresce eșirea boerilor din Bucurescĭ	77
Tudor la Cotrocenĭ	77
Anarhie la Bucurescĭ și în țéră	78
Ipsilante plécă spre Ploescĭ, Têrgoviștea și Pitescĭ	78
Arzul Otcârmuiriĭ catre Pașa de Giurgiu, din 18 Aprilie 1821	79
CAP. VII.—Țéra împărțită între Tudor și Ipsilante. Sava trădéză cu boeriĭ. Arestarea lor la Belvedere. Trămișiĭ Pașeĭ de Silistra. Cotroceniĭ întărițĭ. Turciĭ jăfuesc. Noŭ arz. Delegațiunea la Strogonof. Glumă de artileriștĭ. Naturalisarea în bloc. Pregătirĭ de apĕrare contra Turcilor. Tudor contra Turcilor. Turciĭ sosesc la Bucurescĭ. Boeriĭ din Belvedere trămișĭ la munte. Tudor plécă din Bucurescĭ. Sava la Plumbuita. Ipsilante la Têrgoviște. Jafurĭ și pustiirĭ. Kehaia-Bey la Bucurescĭ. Cursă luĭ Tudor. Omorîrea luĭ	80--95
CAP. VIII.—Eteria în Moldova. Ultimile ḑile ale domnieĭ luĭ M. Suțu. Vremelnicésca Căimăcămie	95 -115
M. Suțu nu este strĕin Eterieĭ	96
Pini îșĭ face drum la Iașĭ, după Naum	96
Anul 1825 ca dată inițială revoluțiuniĭ	96

Pagina

Conferințele ținute la Chișinău de comitetul Eterist 96
Ipsilante desminte că nu e înțeles cu Eteriștiĭ 96
Jăfuirea luĭ Andreĭ Pavel de Eteriștĭ 97
Divanul trămite o petițiune Impĕratuluĭ Alexandru al Rusieĭ . 97
Ipsilante la Galata 97
Consulul Pizani retras la Sculenĭ, în Basarabia 98
CAP. IX.—Europa față cu mișcările din principate . . . . 115—123
CAP. X.—In țéra munteneścă după căderea luĭ Tudor. Chehaia-Bey la Bucurescĭ, Regim turco-român. Otcârmuirea Valahieĭ. Periódа turcéscă . . . . 123—132
CAP. XI.—Evenimentele din Maiŭ 1821 și înainte . . . . . 132—148
CAP. XII.—Administrațiunea țěreĭ românescĭ în 1821—1822 Biserica. Școlĭ și cultura publică. Administrațiunea . . . . 148—164
CAP. XIII.—Intervenirea Rusieĭ. Administrațiunea Moldoveĭ sub Vogoride. Intervențiunea Europeĭ . . . . 164—180
CAP. XIV.—Noiĭ Domnĭ . . . . 180—186
CAP. XV.—Justiția, finanțele, edilitatea, comerț, industrie, bresle, populațiune sub guvernul Otcârmuireĭ, până la sosirea Căimăcămieĭ luĭ Gr. Ghica . . . . 186—201
Finanțe, dărĭ, vămĭ, ocne, export de vite, cele-l-alte dărĭ și iraturĭ. Scutirĭ. Tarifurĭ vamale. Export. Articole proibite la import, abusurĭ și procese vamale, mortasipiĭ, vêndarea ocnelor, oeritul, alte dărĭ: fumăritul, dijmăritul, săpunăritul, havaeturile funcționarilor . . . . 201—282
Edilitatea. Indestularea publică. Curățirea orașuluĭ. Spitale . . 282—294
Comerț, industrie, bresle, industria pĕcuri . . . . 294—307
Țĕranĭ, clacă, țiganĭ, sêrbĭ . . . . 313—331
Măsurĭ pentru siguranța publică 332
Biserica 334
Administrațiunea 345
Nizamul Turcilor 349
Justiția . . . . 350—364
Finanțe . . . . 367—382
Țĕranĭ . . . . 383—389
Edilitate . . . . 390—395
Oștirea 396

Ilustrațiunĭ

TUDOR VLADIMIRESCU
ALEXANDRU IPSILANTE

VIII 1952